

Jayats Nanderac wüx Miteatiiüts Jesucristo

**El Nuevo Testamento
de nuestro Señor Jesucristo
en el huave de San Mateo del Mar**



La Liga Bíblica
Las Sagradas Escrituras para Todos

El Nuevo Testamento
en el huave de San Mateo del Mar

La Liga Bíblica 1.5M primera edición 1972 [huv]
La Liga Bíblica 2M segunda edición 1996
La Liga Bíblica versión electrónica 2009

Publicado por

© La Liga Bíblica 1972, 1996

Se permite copiar, distribuir y comunicar públicamente esta obra bajo las siguientes condiciones:

- ▶ Reconocimiento. Reconozca a la Liga Bíblica los derechos que tiene en la impresión o distribución de esta obra, deslindándola de responsabilidad alguna por cualquier uso que se le de a la presente publicación.
- ▶ No comercial. No puede utilizar esta obra para fines lucrativos.
- ▶ Sin obras modificadas. No se puede alterar, transformar o generar una obra a partir de ésta.

PRÓLOGO

El Nuevo Testamento es uno de los libros más leídos de todos los tiempos. Ha despertado el interés de personas de todas las edades, razas y nacionalidades. La vida de los personajes narrada en sus páginas y las enseñanzas que contiene han inspirado la vida de millones de personas. Se espera que la lectura de este libro sea benéfica para los huaves y les ayude a ser mejores vecinos, mejores mexicanos y mejores ciudadanos del mundo.

Originalmente el Nuevo Testamento fue escrito en el idioma griego; pero como personas de otros países donde no se habla el griego querían leerlo en su lengua nativa, pronto se empezó a traducir a otros idiomas. El Nuevo Testamento ha sido traducido a más de mil idiomas hasta la fecha.

Esta traducción ha sido hecha para los huaves que hablan el dialecto de San Mateo del Mar, y que viven en el sureste del estado de Oaxaca, en el istmo de Tehuantepec. Los traductores del Nuevo Testamento al idioma huave hicieron lo posible por comprender a fondo el significado expresado en el original, y para ello recurrieron al manuscrito griego y a varios comentarios, haciendo, a la vez, comparaciones con muchas otras versiones en varios idiomas. Una vez determinado dicho significado, se esforzaron en comunicarlo con claridad en huave.

Algunas palabras griegas no se pueden traducir al huave con una sola palabra. Por lo tanto, ha sido necesario expresarlas a veces con una frase descriptiva; a veces combinando alguna palabra prestada del español con un término genérico del huave; y otras veces efectuando una sustitución de tipo cultural (es decir, usando una palabra huave con función semántica semejante a la de la palabra griega). Ciertas palabras griegas tienen un significado tan complejo, que ha sido necesario usar palabras distintas para traducirlas de acuerdo con el significado que la palabra griega tiene en cada pasaje donde aparece.

La gramática es diferente en los dos idiomas. Si se traducen en forma literal, las figuras de construcción o de retórica del griego a veces no se entienden en el huave o a veces se entienden mal. Por lo tanto, los traductores han procurado expresar el significado del original con naturalidad en huave. Para lograrlo, han escogido las construcciones gramaticales, el orden de las oraciones, las figuras de construcción y el estilo, no del griego ni del español, sino del huave. En algunos casos

ha sido necesario hacer explícita aquella información implícita en el manuscrito griego que los lectores antiguos comprendieron sin dificultad, para que el lector huave la pueda comprender en la actualidad.

La forma lingüística de la traducción se ha determinado usando como colaboradores a hablantes nativos del huave. El significado de la traducción se ha comprobado revisando la traducción con varios hablantes nativos.

Al final del Nuevo Testamento se encuentra un vocabulario que contiene las palabras del español cuya traducción fue muy difícil o imposible por no ser de uso común entre los habitantes de la región. También contiene frases en huave que se usaron en el Nuevo Testamento para traducir algunas palabras del español; por ejemplo: **mondeac andeac Teat Dios profetas.**

En el vocabulario, la palabra de entrada tomada del texto del Nuevo Testamento se explica brevemente y se dan varias referencias en las que se usa la misma palabra.

Aclaraciones

La ortografía del huave es casi la misma que la del español, pero es necesario notar las siguientes diferencias:

La letra x representa un sonido silbante como la 'ch' del francés, o la 'sh' del inglés, que no existe en español, pero que se encuentra en huave en palabras como **xor** *jarro*; y **xax** *jícara*. También hay una vocal cuyo sonido no existe en español. Esta es la ü, que se forma como la 'u' del español, pero con los labios estirados como cuando se va a sonreír. La ü se encuentra en huave en palabras como **müm** *madre* y **müx** *canoa*.

Índice

SAN MATEO	1
SAN MARCOS	72
SAN LUCAS.....	117
SAN JUAN	191
HECHOS	244
ROMANOS	315
1 CORINTIOS.....	346
2 CORINTIOS.....	377
GÁLATAS.....	397
EFESIOS.....	408
FILIPENSES.....	419
COLOSENSES.....	427
1 TESALONICENSES	434
2 TESALONICENSES	440
1 TIMOTEO.....	444
2 TIMOTEO.....	453
TITO	459
FILEMÓN	463
HEBREOS.....	465
SANTIAGO.....	488
1 PEDRO.....	496
2 PEDRO.....	505
1 JUAN	511
2 JUAN	519
3 JUAN	521
JUDAS	523
APOCALIPSIS.....	526

Najneaj nanderac leaw tapiüng

SAN MATEO

wüx Teat Cristo

Acualajtsüw mixejchiw mixeech

Jesucristo

(Lc. 3:23-38)

1 Aaga nawiig cam apiüng
wüx acualajtsüw mixejchiw
mixeech Teat Jesucristo. Nop
mixeech nej aag ayaj nenüt David
aaga natang nenajüüt; aaga David
quiaj Abraham mixeech nej.

²Aaga Abraham quiaj tacualüw a
Isaac, Isaac tacualüw a Jacob, Jacob
tacualüw a Judá, y alacas micoj nej
michiig nej. ³Judá tacualüw a Fares,
at a Zara, Tamar mimümüw nejiw.
Fares tacualüw a Esrom, Esrom
tacualüw a Aram. ⁴Condóm Aram
tacualüw a Aminadab, Aminadab
tacualüw a Naasón, Naasón tacualüw
a Salmón. ⁵Salmón tacualüw a Booz,
mimüm Booz aag ayaj Rahab. Booz
tacualüw a Obed, mimüm Obed
aag ayaj Rut. Obed tacualüw a Isaí.
⁶Isaí tacualüw a David, áag tarang
minatang nenajüüt. David tacualüw a
Salomón, acual aweaag mintaj a Urías.

⁷Salomón tacualüw a Roboam,
Roboam tacualüw a Abías, Abías

tacualüw a Asa. ⁸Asa tacualüw
a Josafat, Josafat tacualüw a
Joram, Joram tacualüw a Uzías.
⁹Uzías tacualüw a Jotam, Jotam
tacualüw a Acaz, Acaz tacualüw
a Ezequías. ¹⁰Ezequías tacualüw
a Manasés, Manasés tacualüw a
Amón, Amón tacualüw a Josías.
¹¹Josías tacualüw a Jeconías y
alacas micual nej. Aag ayaj wüx
nüt ndeajtoj maquiiürapjüw nipilan
judío andüiyiw tiül iüt Babilonia.

¹²Wüx landoj aquíiüberanüw
andüiyiw Babilonia, Jeconías
tacualüw a Salatiel, condóm Salatiel
tacualüw a Zorobabel. ¹³Zorobabel
tacualüw a Abiud, Abiud tacualüw
a Eliaquím, Eliaquím tacualüw
a Azor. ¹⁴Azor tacualüw a Sadoc,
Sadoc tacualüw a Aquím, Aquím
tacualüw a Eliud. ¹⁵Eliud tacualüw
a Eleazar, Eleazar tacualüw a
Matán, Matán tacualüw a Jacob.
¹⁶Jacob tacualüw a José minoj
María. Aaga María quiaj tacual Teat
Jesús nasoic a Cristo.

¹⁷Atquiaj tajlüy gajpopeic (14)
nacualaran ajan wüx Abraham

matüch a David. At tajlüy algajpopeic nacualaran ajan wüx David matüch wüx taquüürapüpüw nípilan judío andüy tiül Babilonia. Nde wüx tajlüiyiw tiül Babilonia wüx tatüch wijquiam Teat Cristo tajlüy algajpopeic nacualaran.

Wüx wijquiat Teat Jesucristo

(Lc. 2:1-7)

¹⁸ Wüx wijquiat Teat Jesucristo atcüy tajlüy: María mimüm nej altiüt mipoch aweaag José. Pero naleaing nganaw mequiiübayer, María tajiür teomeaats nej nop nine; tüch nej aag ayaj Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios. ¹⁹ Aaga José minench nej a María nop nej nerang najneaj. Xeyay andiüm minüx nej, áag ngo mandiüm majüiquich lacual manguiayeran; tandiüm macueat atánan quiaj. ²⁰ Naleaing José xeyay tamb wüx omeaats. Ndoj, wüx tameay, quiaj taúm majaw nop ángel ocueaj Teat Dios. Tasaj nej:

—José acualaats David, nde meyac imeaaats wüx aaga naél quiaj, iquiiüb marang mintaj a María, cos aaga nine apmawiquiach quiaj Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios neech nej. ²¹ Nej apmawiquiach nop nine nench apmeaach manüt Jesús, cos nej apmawün asoet minipilan nej —aj nej.

²² Atquiaj tajlüy meáwan atnej lamapiüng nop nendeac andeac Teat Dios, cos tapiüng:

²³ Nop leawa naleaing nüx nej apmecual mawiquiach nop nine nench.

Aaga nine quiaj apmasoic Emanuel, ajow.

Aaga poch Emanuel quiaj, apiüng: Dios almaquiiüb icoots.

²⁴ Ndoj quiaj tapac ameay a José. Condom tarang atnej tasaj nej aaga ángel; taquiiüb a María marang mintaj nej. ²⁵ Naleaing nómbar ngo majlüy aweaag, tacüliw wijquiam micual a María. Aaga nine tüнд manüt JESÚS.

Tapeayiw mondüy wüx ocas

2 Teat Jesús wijquiat tiül cambaj Belén tiül iüt Judea wüx Herodes tarang minatang nenajiüt tiül aaga iüt quiaj. Tajlüy acas monxey mondüy wüx ocas tambiüw andüiyiw Jerusalén imiünüw nonüt iüt. ² Tatüniw manguiayiw:

—¿Nguiane almajlüy aaga nine wijquian leaw apmarang minatang nenajiüt tiül nípilan israel? Cos jayats majüic miocas nej; tajawasan wüx saliünan nonüt tiül xeíutan. Nganüy sajngoton naquiejiün xecosan teombas aaga nine —awüw.

³ Wüx tanguiay aag ayaj a Rey Herodes, ngo majneaj mayaag, aton meáwan moncül Jerusalén lango majawiüw cuane apmarangüw.

⁴ Quiaj tatün mapeayiw meáwan montantang miteaats, aton meáwan mondüy wüx aaga poch tüнд Moisés ocueaj nípilan judío. Tatün manguiay nguiane netam wijquiam a Cristo.

⁵ Quiaj tasajüw nej: —Tiül cambaj Belén tiül iüt Judea, cos atquiaj tapiüng tanomb nop nendeac andeac Teat Dios wüx tapiüng:

⁶ Cambaj Belén tiül iüt Judá, masey nine cambaj ic ajüic, naleaing xeyay nertam;

cos naw tiül ique apmaw nop
apmatüch marang natang
nenajiiüt,
nej apmambeol xecambaj
Israel—ajiw nej.

⁷Ndoj aaga Herodes quiaj tapaj
ajcüwa mondüy, axottüyan tatün
manguiy nejiw naleaing naleaing
cuane minüt amelich majawüw
aaga ocas. ⁸Condom tasaj nejiw
mambüw Belén, tapiüng:
—Nganüy quiüran,
nguineayantanej itüniün
menguiayıün wüx a nine. Wüx
lamexoman, ndoj tewiünan mesajan
xic, quiaj sanamb a xique aton
naquieel xecos teombas nej —aw.

⁹Wüx landoj masaj nejiw a
Herodes, quiaj tambüw. Aaga ocas
leawa tajawüw wüx aliw nonüt
tiül miiütüw nejiw tamb ombas
nej. Tayac nejiw alareng niüng
ajlüy a nine; quiaj tacúlan cawüx,
ngo majüy. ¹⁰Nejiw wüx tajawüw
aag ayaj xeyay tapac omeajtsüw.
¹¹Almajmeliw tiül iüm, quiaj
majawüw a nine almaquiiüb mimüm
nej. Tajmiüciw tiüt maquiejliw
micosüw nejiw manguejriw omalüw
niüng ajlüy aaga nine. Condom
taleaijquiw iqualayej mawüniw
mujchiw oro, pom, at najmboc
angan soex nasic mirra. ¹²Condom
wüx tameayiw, quiaj taümiw
majawüw asaj nejiw Teat Dios nde
mandilileaw majawüw a Herodes.
Quiaj tandilileaw tiül miiütüw nejiw,
ambüw tiül alinots tiiüd.

Tecuiürrüw andüy Egipto

¹³Wüx laambüw a mondüy wüx
ocas, quiaj José taüüm majaw nop
ángel tasaj nej:

—Witiür, quiür, iquiiüb mintaj,
iquiüjpan a nine, icuiürran
indüyiün tiül iüt Egipto. Icülfünan
quiaj, nde mewiünan leaw sasaj
icon, cos alinoic nüt Herodes
apmayamb a nine mambiy —aw.

¹⁴Wüx tapac ameay a José, quiaj
taxainguiw a nine, taquiüjpüw
mamb andüy Egipto aaga ongwiiüts
quiaj. ¹⁵Taciülfwan quiaj. Tiünüw
mandilileaw wüx landeow Herodes.
Quiaj tajlüy atnej lamapiüng Teat
Dios wüx tapiüng nop nendeac
andeac nej, cos tapiüng: “Imiün
Egipto tatüniüs xecual mandilil”,
aw.

Herodes tapiüng mambiyaranüw namix nine

¹⁶Wüx aliuün mapac a Herodes,
tajaw lamawaijchaw nej ajcüwa
mondüy wüx ocas, xeyay tajcüy.
Tapiüng mambiyaranüw meáwan
namix nine monençh naw wüx iüm
mineat, ndoj wüx naliw, meáwan
monlüy tiül Belén, at tiül namix
cambaj monlüy quiájan. Cos landoj
matün manguiy ajcüwa mondüy,
ngüt tajawüw aaga ocas. ¹⁷Atquiaj
tajlüy leaw lamapiüng nomb Teat
Dios masaj Jeremías aaga nendeac
andeac nej, wüx tapiüng:

¹⁸Apmanguiayaran tiül cambaj
Ramá,
xeyay monpaj, xeyay monjiünts;
cos Raquel xeyay ajiünts wüx
micual nej.

Nejinguiind ngondom müüch nej
majneaj omeaats,
cos lango majlüyiw a namix nine.

¹⁹Condom wüx landeow Herodes,
quiaj teümeay a José tiül Egipto,
taüüm majaw nop ángel tasaj nej:

20—Nganüy quiür, iquiiüb a nine at mimüm nej, indililean indüyiün tiül miiütan Israel, cos landeowiüw mondiüm mambiyaw a nine —aj nej.

21 Quiaj tamb andüy tiül miiüt Israel, taquiiüb a nine, at mimüm nej. **22** Wüx José tanguiay Arquelao lamayar minajiüt miteat nej Herodes tiül Judea, quiaj timbol mambüw quiaj. Taúm majaw tasoic mambüw andüyiw tiül iüt Galilea. **23** Wüx tatüchiw tiül miiütüw nejiw, quiaj tambüw macüliw tiül noic cambaj nenüt Nazaret. Atquiaj tajlüy cos lamapiüngüw tanomb mondeac andeac Teat Dios. Tapiüngüw Jesús apmasoic Nazareno cos naw quiaj.

Juan Bautista taquiaach tiül wajchiüc

(*Mr. 1:1-8; Lc. 3:1-9, 15-17; Jn. 1:19-28*)

3 Wüx aaga nüt quiaj, Juan, aaga neech yow nipilan, tamb mandeac andeac Teat Dios tiül iüt Judea niüng ngo majlüy cambaj.

2 Quiaj taquiaach nipilan, tapiüng:
—Ich leaam imeajtsan mecueatiün leaw ngo majneaj irangan, cos aaga nüt wüx Teat Dios apmajlüy wüx micambaj nej laliüc matüch —aw.

3 Cos aaga Juan quiaj, tandeac wüx nej Isaías, aaga nendeac andeac Teat Dios, wüx tapiüng:

Apmanguiyaran aljane tenguijal
andeac tiül wajchiüc:

“Itajcan majneaj mitiiüd a Teat Naxey;
ileainguijchan a tiiüd cos nej aliüc.”

4 Aaga Juan quiaj asooig apix nej najüyeran miyeed camello,

aóel teomeaats nej taag. Tatsamb mow, tanganeow micün xiül.

5 Tambiüw manguiayiw aquiaach nej nipilan monaw tiül cambaj Jerusalén, monaw tiül iüt Judea, at monaw tiül namix nine cambaj monlüy mbeay lam Jordán. **6** Wüx tapiüngüw lango mandiümüw marangüw aaga ngo majneaj tarangüw, quiaj Juan tüüch nejiw yow tiül lam Jordán.

7 Wüx Juan tajaw lapeayiw quiaj xeyay fariseos at saduceos mayariw yow aton, quiaj tasaj nejiw:

—¿Jowa icona ponong ndiüc, jane nesaj icon mercuiürran meriowan tiül aaga xeyay ngo majneaj aliüc miün apmajlüye?

8 Sitiül naleaing laleaaw imeajtsan nguineay temerangan, ijüiquichan nómban irangan najneaj. **9** Nde merangrangayon wüx mepiüngan tiülan icona: “Abraham xeteatiün”; cos xique sasaj icon Teat Dios alndom müüch majlüy micual Abraham masey a piedra quiaj, ndot mandiüm. **10** Nganüy üech alwüx apmandoog mioxijchaw xiül; atquiaj meáwan xiül leaw ngo mayac najneaj aóng nej, apndoquiüm majlos tiül biümb.

11 Xique süüch icon yow jane naleaing lamacueat arang ngo majneaj. Pero aliüc miün nop andüüban xic miün, nej xeyay netam ajlüy, ngo mat xic. Xique sayaag nicuajind xic niüng ajlüy nej; sayaag ngo natüch nandeaand tiüt apaj nej. Nej apmüüch icon mejüuran Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios. Apmawün wüx imbasan meáwan ngo majneaj atnej biümb ambel nendeajndeaj. **12** Aag ayaj

atnej arang nop nerang najiüt,
cos alteowix nej minipiüch nej,
apmaxaing osaab trigo matendeay,
condom apmaxaing mayac tiül
troj. Ndoj aaga opang trigo
apmambelich tiül biümb ngondom
xejquem —aw.

Wüx tayar yow Teat Jesús

(Mr. 1:9-11; Lc. 3:21-22)

¹³Teat Jesús imiün Galilea tamb
majaw a Juan mbeay lam Jordán,
müüch nej yow. ¹⁴Juan ngo
mandiüm, tapiüng:

—Ngwüy Teat, ique netam meaach
xic yow; ḡneol tewiün mejaw xic
nüüch ic yowa? —aw.

¹⁵Quiaj Teat Jesús tasaj nej:

—Nganüy netam merang, cos
netam marangar leaw lamapiüng
Teat Dios —aw.

Quiaj lango mapiüng nicuajind a
Juan. ¹⁶Wüx landoj ayar yow Teat
Jesús, almwüti yow, quiaj tajaw
lejquiat a cielo, tiün Nangaj Espíritu
ocueaj Teat Dios imiün tiül cielo
atnej noic palom andüy wüx ombas
nej. ¹⁷Condom tanguiayaran noic
nanderac imiün cielo, apiüng:

—Aag ayaj xecual xowüy sandiüm,
apac ximeaats najaw —aw.

Tandiüm mayac nej wüx naél a nimeech

(Mr. 1:12-13; Lc. 4:1-13)

4 Condom Nangaj Espíritu
ocueaj Teat Dios taquiiüb
mamb Teat Jesús andüy tiül
wajchiüc müüch mayac nej wüx
naél minatang nimeech.

²Teat Jesús tafünd ngo met ic
miow (40) nüt, ic miow ongwiiüts,
condom xeyay tind üet. ³Quiaj

tapeay niüng ajlüy nej nimeech,
tandiüm mayac nej wüx naél, tasaj:

—Sitiül naleaing ique Micual Dios
ic, isaj aaga piedra quiaj marang
pan —aj nej.

⁴Quiaj Teat Jesús tasaj nej:

—Tiül Mipoch Teat Dios apiüng:
“Ngome áagan nüeteran ipacüy

nipilan, leaw nembeat aag ayaj
meáwan poch andeac Teat Dios”

—aj.

⁵Condom quiaj minatang nimeech
taquiiüb nej mamb andüy tiül
nangaj cambaj Jerusalén, mayac
wüx omal nadam nangaj iüm.

⁶Quiaj tasaj nej:

—Sitiül ique Micual Dios ic, ijchic
tiüt cos ajlüy tiül Mipoch Teat Dios,
apiüng:

Teat Dios apmüüch mamb
miángeles nej mambeoliüw ic.
Apmangochiwi ic naag owixaw
nejiw ngana maleamb ileaj
piedra, aw —aj nej minatang
nimeech.

⁷Quiaj Teat Jesús tasaj nej:

—Aton ajlüy tiül Mipoch Teat Dios,
apiüng: “Nde mendiüm mitsoj leaw
apiüng Teat Naxey Midios” —aj nej.

⁸Aaga minatang nimeech
taquiiüb nej mamb alinomb.
Nganüy taquiiüb nej andüy wüx
nop najal oleaj tiüc. Quiaj tüüch nej
majaw meáwan cambaj leaw ajlüy
wüx iüt at meáwan leaw najneaj
almajürüw. ⁹Quiaj tasaj Teat Jesús:

—Meáwan aag ayaj sanüüch ic
meneay sitiül ique apmequeiel
micos tiximbas meyar sandeac —aj
nej.

¹⁰Quiaj tasaj nej Teat Jesús:

—Iriow ningüy niüng sajlüy,
Satanás, cos tiül Mipoch Teat Dios

apiüng: “Áagan Teat Dios netam mequieel micos teombas nej meyar andeac” —aj nej.

¹¹Quiaj taw minatang nimeech. Condom tapeayiw miáangeles Teat Dios mambeoluw Teat Jesús.

Teat Jesús tamelich aquiaach tiül Galilea

(*Mr. 1:14-15; Lc. 4:14-15*)

¹²Wüx Teat Jesús tanguiay Juan lajmel tiül manchiüc, quiaj tandilil andüy tiül iüt Galilea. ¹³Nej taton ngome tacül tiül Nazaret, tamb macül tiül Capernaum, noic cambaj mbeay nadam yow nenüt Galilea, tiül miiütüw Zabulón y Neftalí, monlüy tanomb. ¹⁴Atquiaj tajlüy atnej tanomb tapiüng Isaías nendeac andeac Teat Dios, cos tapiüng:

¹⁵Icona monaw tiül miiütüw Zabulón y Neftalí, najlüyiw mbeay tiiüd amb mbeay ndec, nonüt necamb lam Jordán, aag ayaj tiül iüt Galilea, niüng xeyay acüliw nipilan ngome judío.

¹⁶Ajciwa nipilan quiaj arangüw ngo majneaj, ajlüyiw atnej majlüyiw tiül pojniün, nejiw apmajawüw noic nadam ran. Leaw ajlüyiw tiül xeyay pojniün, apmachech nejiw a ran quiaj.

¹⁷Ajan quiaj tapots maquiaach nejiw Teat Jesús, tapiüng:
—Icueatiün aaga ngo majneaj irangan, cos Teat Dios laliüc miün majlüy wüx micambaj nej —aw.

Teat Jesús arriiid apiquiw mondoc

(*Mr. 1:16-20; Lc. 5:1-11*)

¹⁸Noic nüt wüx Teat Jesús tamong amb mbeay aaga nadam yow nenüt

Galilea, quiaj tajaw ijpwüw monkay nop necual nejiw, nop Simón nasoic Pedro, alinop Andrés michiig nej. Nejiw tengui andocoj cos mondoc nejiw. ¹⁹Quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:

—Macaron tabaats, sanaquiaach icon nguineay alndom meyamban nipilan mesajan mayariw sandeac. Langome apmeyamban cüet mendocon, apmeyamban nipilan —aj nejiw.

²⁰Tacueatíwan quiaj mindocoj nejiw, tandüijpiw mamb Teat Jesús.

²¹Condom quiríwan iün majüyiw, quiaj Teat Jesús taxom alijpiw, nop necual nejiw, nop Jacobo, alinop Juan, micual nejiw Zebedeo. Aliw tiül müx maquiüpüw miteatiw nejiw, tenguijal axequiv ndoc. Quiaj tasaj nejiw Teat Jesús mambüw maquiüpüw. ²²Nejiw tacueatíwan tiül müx miteatiw nejiw, tambüw mandüijpiw Teat Jesús.

Teat Jesús taquiaach xeyay nipilan

(*Lc. 6:17-19*)

²³Teat Jesús tajüy meáwan tiül iüt Galilea. Taquiaach tiül meáwan sinagoga ocueajiw a nipilan quiaj. Tandeac nguineay apmajlüy wüx Teat Dios apmajlüy wüx micambaj nej. Aton tamongoch iün andeowüw cuajantanej monandew leaw axom nejiw nipilan tiül ajciwa cambaj quiaj. ²⁴Wüx tanguiayaran tiül iüt Siria meáwan leawa nej arang, quiaj taquiüpüw niüng ajlüy nej xeyay moniün andeow. Altüü xeyay teamamongochiw, lamix omeajtsüw; altüü nechach, tüch nejiw michachiw nimeech; altüü ndron ombas, nawaag owix oleaj.

Teat Jesús tüüch majneaj meáwan.
25 Quiaj tandüpíw nej xeyay nípilan monaw Galilea, monaw Decápolis, monaw Jerusalén, monaw Judea, monaw nonüt necamb lam Jordán.

**Teat Jesús taquiaach
nípilan wüx tiüc**

5 Wüx Teat Jesús tajaw xeyay nípilan lapeayiw niüng ajlüy, quiaj tajtep andüy wüx noic tiüc chetet. Tapeayiw niüng ajlüy nej minipilan nej. **2** Quiaj tapots maquiaach nejiw Teat Jesús, tapiüng:

Jane xeyay apac omeaats
(Lc. 6:20-23)

3—Najneajay ajlüyiw leaw ayaag netam nejiw Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios, cos apmajlüyiw tiül micambaj Teat Dios.

4—Najneajay ajlüyiw leaw amix omeajtsüw nganüy, cos apmühndi mapac omeajtsüw alinoic nüt.

5—Najneajay ajlüyiw leaw ngo merangrangayej; nejiw apmühndi a iüt cam leaw tasoiquiw apmühndi.

6—Najneajay ajlüyiw leaw xowüy andiümüw marangüw leaw andiüm Teat Dios, nej apmambeol nejiw.

7—Najneajay ajlüyiw leaw ajiüriüw lasta nop alinop, cos aton Teat Dios apmajüür nejiw lasta.

8—Najneajay ajlüyiw leaw nómbaran lamawüniw wüx omeajtsüw ngo majneaj; nejiw alinoic nüt apmajlüyiw niüng ajlüy Teat Dios.

9—Najneajay ajlüyiw leaw monyamb majlüy monajneaj, ngo majlüy moncüy, nejiw apmasoiquiw micual nejiw Teat Dios.

10—Najneajay ajlüyiw leaw amongochiw ngo majneaj masey arangüw najneaj; nejiw apmajlüyiw tiül micambaj Teat Dios tiül cielo.

11—Najneajay ijlüyiün wüx itsojararan memongochiün ngo majneaj. Aton awüníwan wüx omeajtsüw mandeacüw wüx imbasan xeyay ngo majneaj cos iyariün sandeac. **12** Tanomb atquiaj tamongochiw ajcüwa mondeac andeac Teat Dios. Nganüy icona, ich mapac imeajtsan xeyay cos ajlüy noic najneajay tiül cielo leaw apmeajndiün.

At icon quiniüc, at icon ran
(Mr. 9:50; Lc. 14:34-35)

13—Icona ijlüyiün wüx a iüt cam at icon najneaj quiniüc najtix. Pero sitiül quiniüc mamong ajtix, Ɂnguineay alndom majtix alinomba? Lango metam, netam majwich ningüiün macüüch nej tiüt nípilan.

14—Icona ningüy wüx aaga iüt cam ijlüyiün at icon ran. Ajawaats sitiül noic cambaj ajlüy wüx tiüc ngondom mexotüy. **15** Ngondom mechen nots candeal condom cas tepal omal tiül nop xor. Ngwüy, netam meyac cawüx marraj meáwan leaw almajlüy tiül iüm.

16—Atquiaj icona aton, irangan najneaj tiül nípilan para mejlüyiün atnej aaga ran quiaj; cos wüx nípilan apmajawüw irangan najneaj, nejiw aton apmarangüw leaw andiüm Teat Dios najlüy tiül cielo.

**Teat Jesús aquiaach wüx
aaga poch tüünd Moisés**

17—Nde mepiüngan xique xiün nandrooch aaga poch leawa tüünd

Moisés, tengwüy leaw tandemaciuw mondeac andeac Teat Dios. Ngwüy, xique ngo niün nandrooch nicuajind. Xique xiün najüiquich wüx nguineay ajlüy, narang atnej apiüng.¹⁸ Naleaing sasaj icon, wúxan almajlüy a cielo maquiiüb a iüt, nómban ngome apmamong masey noic nine punto, noic nine letra tiül aaga poch leawa tüünd Moisés, cos meáwan leaw Mipoch Teat Dios apiüng netam majlüy.¹⁹ Atquiaj sitiül aljane mapiüng ngo membeat masey noic nine poch leaw Teat Dios lamapiüng netam marangüch, ndot atquiaj maquiaach wüx nipilan, nej apmajlüy at nej nop chingüy, leaw ngo membeat tiül minipilan Teat Dios. Pero sitiül aljane arang meáwan leaw Teat Dios lamapiüng marangüch, aton maquiaach wüx alinop marang atnej; nej apmarang nop natang tiül cielo niüng apmajlüyiw minipilan Teat Dios.²⁰ Sasaj icon netam merangan atnej apiüng Teat Dios, ngo matnej arangüw ajcüwa mondüy wüx aaga poch tüünd Moisés, at leaw arangüw fariseos; cos sitiül ngo merangan atnej netam ngondom mejmeliün tiül micambaj Teat Dios.

Teat Jesús apiüng wüx monciüy (Lc. 12:57-59)

²¹ Lamenguiayıün nguineay tasoiquiv tanomb mixejchiün, cos tasoiquiv: “Nde membiyan nejinguind, sitiül aljane apmambiy alinop netam mangüy aaga nisoet”, ajowiw.²² Aag ayaj naleaing, xique nganüy sasaj icon, Jane ajcüycüy majaw alinop netam mangüy

aaga nisoet. Aton jangantanej leaw apmasaj chach aljane, netam mayaciüw nej asoet montangtang tiül nadam nangaj iüm. At jangantanej leaw apmapaiich alinop, aag ayaj alndom mamb tiül necoy tiül biümb.

²³ Sitiül leriumb apmeyac erchech, quiaj leaaw imeachts aljane ajcüy majaw ic,²⁴ ich majlüy, nde meyac. Quiür indeac anaag aaga najcüy majaw ic quiaj, para majneaj imeajtsan mamong ijcüyiün, cas tendilil meyac erchech.

²⁵ At sitiül aljane aleaic iriow anaag wüx, andium mayac ic teombasiüw monajiüt, indeac anaag, ijaw cuane iriowan wüx, ijneajiyün wúxan nganaw mepeay anaag teowixaw monajiüt, cos teat xan alndom masaj mimongot nej mayaciüw ic tiül manchiüc.

²⁶ Naleaing sasaj ic, wüx lerpeay tiül manchiüc langondom meriow najen, apmeriow wüx lamembich mengüy leaw apmatüniw icueaj.

Aquiaach wüx monjiür najtaj, monjiür naxey

²⁷ Lamenguiayıün nguineay tasoiquiv tanomb, cos asoiquiw: “Nde mejiüran minajtajan, nde mejiüran minaxeyiün”, ajowiw.

²⁸ Aag ayaj naleaing. Pero nganüy xique sasaj icon jangantanej leaw apmajaw nop najtaj mandiümdiüm, aag ayaj atanej lamarang aweaag nisoet.

²⁹ Sitiül miác iniiüg laliüic mayac ic wüx merang ngo majneaj, isoond, ndoj telox ninguiün; cos más najneaj masey noic iniiüg, ngome atnej mejlos tiül xeyay

necoy tiül biümb. ³⁰At sitiül miác iwix apmayac ic wüx merang ngo majneaj, ich ndoqquiüm majlos ninguiün; cos más najneaj masey nots iwix, ngome atnej mejlos tiül xeyay necoy tiül biümb.

Teat Jesús aquiaach wüx moncueateay

(Mt. 19:9; Mr. 10:11-12; Lc. 16:18)

³¹'Aton tanomb tasoiquiw: "Jangantanej macueat mintaj nej, netam marang noic nawiig mécueatayej", ajowiw. ³²Nganüy xique sasaj icon sitiül nop naxey macueat mintaj nej, acueátan, ngome nejiür naxey a najtaj; nej a naxey quiaj ajiür nisoet, cos tenguial mayac wüx majiür naxey mintaj nej. Aton Jane apmaquiiüb aaga najcueat najtaj quiaj, apmajiür nisoet, cos apmajlüy atnej minajtaj nej.

Aquiaach wüx monwaiich monpaj minüt Teat Dios

³³'Aton lamenguiayıün nguineay tasoiquiw tanomb mixejchiün: "Nde aleaic mendeacan mepajan minüt Teat Dios sitiül ndoj ngo merangan leaw lamepiüngan apmerangan", ajowiw. ³⁴Aag ayaj naleaing. Pero nganüy xique sasaj icon nde mendeacan aleaic mepajan wüx minüt cielo cos aag ayaj niüng chetej Teat Dios. ³⁵Nde mepajan wüx minüt iüt, cos aag ayaj niüng acuüütich oleaj Teat Dios. Aton nde mepajan wüx minüt Jerusalén cos aag ayaj micambaj aaga Teat natang tiül meáwan monajüüt. ³⁶Aton nde mepajan wüx imalan, cos cuane icon, ngondom meajchiün

mambeor masey nots miondeats imalan, aton ngondom meajchiün marang ngweal. ³⁷Xique sasaj icon netam mendeacan "naleaing" sitiül naleaing, at netam mepiüngan "ngo maleaing" sitiül ngwüy. Cos sitiül apmepajan minüt aljane, aag ayaj ngo majneaj, ocueaj nimeech.

Wüx monpalüch ombas

(Lc. 6:29-30)

³⁸'Lamenguiayıün nguineay tasoiquiw tanomb, cos atcüy tasoiquiw: "Jangantanej macuiaach oniiüg alinop, atanej netam macuiajchich oniiüg nej. Aton jangantanej leaw apmapol olüic alinop, atanej netam mapolich olüic nej", aw. ³⁹Pero xique sasaj icon, nde mepalüchiün ombas leawa nerang ngo majneaj wüx imbasan. Ingow aag ayaj sitiül aljane lamaleamb imbeay, iich maleamb ic alinots. ⁴⁰At sitiül aljane andiüm mayac ic tiül moncüy, mandiüm manood tarrang micamix, iich alinoic majoy aton. ⁴¹Sitiül aljane müüch ic memal tiüt alngün naúim, nde mepiüng wüx masey memal alatownej. ⁴²Sitiül aljane apmatün icueaj alcuane, iich leaw alndom. Aton sitiül aljane andiüm majüch ic, iich sitiül alndom.

Ijiür lasta leaw ajcüy majaw ic

(Lc. 6:27-28; 32-36)

⁴³'Aton lamenguiayıün nguineay tasoiquiw nomb, cos asoiquiw: "Netam mejiüran lasta alinop, pero leaw ajcüy majaw icon ijctiüyin mejawan aton", ajowiw. ⁴⁴Pero xique sasaj icon netam mejiüran lasta moncüy majaw icon. Indeacan

najneaj wüx ombas leaw apaiich icon; irangan najneaj wüx ombasiuw leaw ngo mind majaw icon. Itüniün Teat Dios mambeol nejiw leaw arangüw wüx imbasan ngo majneaj.

45 Atquiaj apmajüic icona micual icon Teat Dios najlüy tiül cielo. Cos Teat Dios tenguijal müüch majntsop a nüt marraj meáwan nipilan; aton üüch majoet nguiajantanej masey niüng ajlüy nerang najneaj, masey niüng ajlüy nerang ngo majneaj.

46 Sitiül icona apmejüran lasta áagan a nipilan leaw andiümüw icon, ¿cuane najneaj aag ayaja? ¿Neol ngwüy atquiaj arangüw ajcüwa monsap mitomiün cambaja, ajcüwa monrang xeyay ngo majneaja? **47** Sitiül áagan micoj michiig ertepeay anaag, ¿cuane alwüx ajneaj irangana? ¿Neol ngwüy, atquiaj aton arangüw nipilan leaw ngo mayamb Teat Dios? **48** Icona netam merangan leaw najneaj, palan, atnej arang Miteatiiüts Dios najlüy tiül cielo, cos nej nerang najneaj, palan.

Nguineay netam marangüch najneaj

6 'Leaw najneaj irangan, nde merangrangayon wüx; cos sitiül irangan najneaj majaw icon nipilan, Miteatiiüts Dios najlüy tiül cielo ngome apmütüch icon mejüran leawa nej andiüm müüch.

2 Icona wüx imbeolan aljane leaw ngo majiür, nde mendeacndeacan wüx manguiay nipilan matnej arangüw monrangrangüy tiül sinagogas, at tiül calle aton. Cos nejiw arangüw malombaranüw wüx. Naleaing sasaj icon, nejiw landoj lamajiürüw leaw ayambüw

wüx aaga alomboochayej quiaj.

3 Icona wüx aleaic meajchiün aljane leaw ngo majiür, ijchan nejinguind ngo majaw, masey miquiamb iwix ngo majaw leaw arang miác iwix.

4 Ijchan leaw indiüman, nejenguind ngo majaw. Quiaj Miteatiiüts Dios apmütüch icon xeyay monajneaj majawüw nipilan, cos nej ajaw masey ixotúyan terang.

Nguineay netam matajcüch orar mesaj Teat Dios

(Lc. 11:2-4)

5 'Wüx aleaic apmesajan Teat Dios nde merangan matnej arangüw ajcüwa monrángan ayamb Teat Dios, cos nejiw xowiüy andiümüw mapajüw minüt Teat Dios tiül sinagoga lombojowan. At ambüw mapajüw minüt Teat Dios niüng tenguijal among monjüy, majaw nejiw nipilan. Naleaing sasaj icon áagan ayaj apmaxomüw wüx aaga alomboochayej quiaj. **6** Pero xique sasaj icon, wüx apmetajcan orar ijmelüün tiül iüm, ipalan imbiüman, indeacan mequijpan, cos nej alniüng ijlüyiün; néjan quiaj apmanguaiay. Alinoic nüt apmeajndiün leaw itüniün.

7 'Wüx apmetajcan orar mesajan Teat Dios nde mepiüngpiüngánan matnej arangüw nipilan leaw ngo mayariw andeac Teat Dios, cos nejiw apiüngüw wüx apmandeacndeactiw xeyay, Teat Dios apmanguaiay. **8** Icona nde merangan atnej arangüw nejiw, cos Teat Dios lamajaw cuane netam icon wúxan nganaw metüniün.

9 Icona wüx apmesajan Teat Dios, atcüy ipiüngan:

- Xeteatiün Dios najlüy tiül cielo,
ique nangaj minüt.
- ¹⁰ Sandiüman mejlüy wüx meáwan
nipilan nguiajantanej
almajlüyiw.
Atnej iyambüch ninguiün tiül
nangaj cielo, atquiaj aton
netam meyambüch ningüy
wüx aaga iüt cam, marangüch
leaw ique indiüm.
- ¹¹ Teat, iich xicon nüeteran nganüy
nüt cam, atnej ique ijaw netam.
- ¹² Iwün wüx imdeaats aaga ngo
majneaj tarangasan Teat,
cos xicona aton lanawüniün
wüx ximeajtsan aaga ngo
majneaj nipilan arangüw wüx
ximbasan.
- ¹³ Imbeol xicon nde narangan ngo
majneaj Teat.
Iwün ninguiün meáwan ngo
majneaj, nde matüch xicon
nimeech.
Cos ique natang nenajiüt wüx
meáwan cambajiiüt; ique
alndom merang cuajantanej.
Ique najneajay ijlüy meáwan nüt,
ngo majiür ümb. Amén.
- ¹⁴ Sitiül icona iwüniün wüx
imeajtsan leaw ngo majneaj
arangüch wüx imbasan, Miteatiiüts
Dios najlüy tiül cielo atquiaj
apmarang wüx imbasan aton.
- ¹⁵ Pero sitiül icona ngo mewüniün
wüx imeajtsan leaw ngo majneaj
arangüch wüx imbasan, átan quiaj
Miteatiiüts Dios ngome apmawün
wüx omeaats isoetiün leaw ijüran.

**Teat Jesús aquiaach
wüx moniünd lop**

- ¹⁶ Wüx icona iiündan lop
para manguiay icon Teat Dios,

nde merangan atnej xowüy
amix imeajtsan atnej arangüw
monrangrangüy, cos nejiw arangüw
atnej niün andeowüw para majaw
nejiw nipilan mapiüngüw nejiw
tenguijal aiündiüw. Naleaing sasaj
icon nejiw áagan ayaj apmaxomüw
wüx aag arangüw atquiaj quiaj.
¹⁷ Pero icona wüx apmeiündan
metajcan orar, ertaagayon majneaj,
ijonchiün imalan najneaj, ipejiün
iniüjcan aton. ¹⁸ Atquiaj nipilan
ngome apmateotsüw wüx sitiül
icona tenguijal iiündan manguiay
icon Teat Dios. Meáwan leawa
tenguijal merangan masey ixotayon,
Teat Dios ajaw, ndoj nej apmüüch
icon xeyay monajneaj majaw icon
nipilan.

Iyacan tiül cielo leaw nembeatmbeat (Lc. 12:33-34)

¹⁹ At aton sasaj icon nde
mendiümdiüümánan cuajantanej
nembeatmbeat ningüy wüx iüt, cos
alndom majtep mifüt pandiüm.
Cuajantanej leaw ijüran alndom
memoen, aton need alndom
majmel maneet. ²⁰ Ngwüy icona
irangan leaw andiüm Miteatiiüts
Dios cos aag ayaj atnej mejüran
xeyay nembeatmbeat tiül cielo
niüng nicuajind ngondom majtep
miiüt, ngondom memoen, ngondom
majteor. ²¹ Cos niüng ijüran
cuajantanej nembeatmbeat, quiaj
iyacan imeajtsan aton.

Ran ocueajaran

(Lc. 11:34-36)

²² Oniiügaran aag ayaj nerraj
icoots. Sitiül iyacan iniüjcan wüx
mejawan najneaj, apmambeol icon

merangan najneaj. Wüx icona irangan najneaj aag ayaj atnej mejlüyiün tiül ran.²³ Pero sitiül icona indiüman meyacan iniüjcán wüx mejawan leaw ngo majneaj, quiaj apmerangan xeyay ngo majneaj; aag ayaj atnej ijlüyiün tiül pojniün. Sitiül icona irangan ngo majneaj, andiü quiaj apmexeyay ngo majneaj temerangan quiaj.

Wüx Teat Dios, at wüx tomiün
(Lc. 16:13)

²⁴ Nejinguingd ngondom marang minajiüt ijpüw monxey nóiquian, cos ndot apmandiüm marang leaw apiüng nop, ngome apmarang leaw apiüng alinop. Tengwüy xeyay mandiüm mandüüb nop, quiaj ngome apmarang leaw apiüng alinop. Atquiaj ajlüy, nómbar ngondom mendüüb Teat Dios sitiül meyac impeats wüx mendiümdiüm tomiün.

**Teat Dios üüch meáwan leawa
tenguijal atam**
(Lc. 12:22-31)

²⁵ Xique sasaj icon nde mamb wüx impeats mepiüngan cuane apmeatiün, cuane apmenganeowan, at wüx ipixan mepiüngan cuane apmesojquiiün. ¿Neol ngwa, icona alwüx itaman ngo matnej nüeteran; aton micuerpojan alwüx atam ngo matnej napixeran?²⁶ Ijawan nguineay ajlüiyiw a quiec, nejiw ngo mepiürtüw maxainguiw omeats corrüü, ngo mapalüw leaw apmiuetiw alinoic nüt; cos Miteatiiüts Dios najlüy tiül cielo awiüil nejiw. ¿Neol, ngome alwüx imbeatiün a icona ngo mat nejiw

a quieque? ²⁷ ¿Ngwüy jane tiül icona cos xowüy amb wüx omeats alcuane, alndom matang wüx alpinawan metro?

²⁸ ¿Neol tapots amb impeajtsan wüx ipixana? Ijawan nguineay ajlüy a mbaj tiül xiül. Nejiw atangüw ngo marangüw najiüt nicuajind, ngo mendileaw aton.²⁹ Nganüy sasaj icon, aaga minatang nenajiüt nenüt Salomón najlüy tanomb, masey tajiür xeyay najneajay apix nej cos nej tajiür xeyay tomiün, ngo matüch matnej ajneajiw ajcüwa mbaj.³⁰ Sitiül Teat Dios ayac aaga mbaj soex najlüy tiül xiül leaw nganüy almajlüy, oxep lamarang asap andaab pow, cuane wüx ngo müüch icon meáwan leawa netam. ¿Neol ngo meyacan impeajtsan wüx neje?³¹ Icona nde meyacan impeajtsan wüx mepiüngan: “¿Cuane apmetiiüts manganeowaats, cuane apmasojquiiüts?” merawan.³² Cos nipilan leaw ngo mayambüw Teat Dios, xeyay ayacüw omeajtsüw wüx aag ayaj. Miteatiiüts Dios najlüy tiül cielo, nej alwüx; nej ajaw meáwan leaw tenguijal atam icon.³³ Netam meyamban ombas mejlüyiün tiül minipilan Teat Dios, merangan meáwan leawa nej andiüüm. Quiaj apmüüch icon meáwan leawa netam.³⁴ Atquiaj icona nde mamb wüx impeajtsan mepiüngan cuane apmajlüy oxep, cos aaga oxep quiaj apmaquiiüb miün alinoic cuane mamb wüx impeajtsan. Meáwan nüt ajlüy palpálwüx naél.

Nde meyacan asoet alinop
(Lc. 6:37-38, 41-42)

7 ’Nde meyambyamban asoet alinop, quiaj nejinguingd

ngome apmayamb isoetiün. ²Cos atnej icona iyacan asoet alinop, atnej apmajmel isoetiün. Atnej icona irangan wüx alinop, atnej apmarangüch wüx imbasan aton. ³Neol nguineay ixom mejaw a najmel altiül oniiüg alinop, nganüy a ique ngo mexom mejaw aaga xiül alatsam tiül iniiüga? ⁴¿Cuane wüx alndom mesaj alinop: “Chiün nawün aaga najmel altiül iniiüg quiaj”, meraj, sitiül nganaw mewün a xiül alatsam tiül iniiüga? ⁵iNdeac mbeay! Sasaj ic menguiay, iwün ombas aaga xiül alatsam tiül iniiüg quiaj, ndoj quiaj apmejaw najneaj para alndom mewün aaga najmel altiül oniiüg alinop.

⁶’Nde meajchiün a pet leaw nangaj cos alndom majchic matsamb machiüt icon tiüt. Aton nde meloxiün nembeatmbeat perlas teombas sow, cos alndom macuüüchcuüüch tiüt. Aag ayaj atnej mewijchan meajchiün pet leaw xeyay nembeat. Cos sitiül pet ngo majaw jane ic, alndom matsamb iwix, masey tendiüm meaach leaw najneaj. Tengwüy apmarangüw atnej arang sow, cos sow apmacuüüchcuüüch tiüt leaw ngo mandiüm müet, masey xeyay najneaj üünd.

Sitiül apmetüniün apmeajndiün

(Lc. 11:9-13, 6:31)

⁷’Sitiül apmetüniün apmeajndiün; sitiül apmeyamban apmexoman; sitiül apmerndeacan apmengocharanan. ⁸Cos jangantanej leaw apmatün apmüünd; leaw apmayamb apmaxom; at leaw apmendeac apmangocharan.

⁹¿Ngwüy aljane tiül icona sitiül micual nej matün pan, ingow tüch pan apmüüch noic piedra? ¹⁰¿Jondot matün cüet, ingow tüch cüet apmüüch nop ndiüca? ¹¹Sitiül icona nerangan ngo majneaj, ijawan nguineay meajchiün micualan noic najneaj, cuantemas Miteatiüüs Dios najlüy tiül cielo apmüüch najneajneaj cuajantanej jane apmatün nej ocueaj.

¹²’Icona netam merangan wüx alinop atnej temendiüman marangüch najneaj wüx imbasan, cos atquiaj apiüng tiül aaga poch leawa tüнд Moisés. Aton atquiaj ajlüy tiül minawijquiaw mondeac andeac Teat Dios.

Indüjpiün narix tiiüd

(Lc. 13:24)

¹³’Ijmeliün iriümban tiül quicheech puerta niüng ajmeleran. Cos ajlüy alinoic nadam niüng ajmeleran, nadam a tiiüd aton, ambüw tiül ajmeliw xeyay nipilan. Aaga nadam tiiüd quiaj amb andüy tiül castigo. ¹⁴Aaga alinoic puerta niüng ajmeleran, aag ayaj quicheech, at a tiiüd aton narix. Aag ayaj amb andüy tiül cielo niüng apmapacaran meáwan nüt, pero naleaing napateay monxom nej.

Xiül wüx aong ajaraw sitiül najneaj

(Lc. 6:43-44)

¹⁵’Ijawan wüx ajcüwa monwaiich, cos aliüciüw mapiüngtiw nejiw andeacuw andeac Teat Dios. Nejiw apmajüic at nejiw sap ngome napatiüw; naleaing tiül omeajtsüw nejiw at nejiw napat sampüy. ¹⁶Icona alndom mejawan jane

nejiw wüx leaw arangüiw. ¿Ngwa alndom mepejtiün uvas wüx noic owl sats, ngwa alndom mepejtiün toc wüx patiürra? ¹⁷ Meáwan leaw najneaj xiül aóng najneaj, leaw xiül lango majneaj ngondom mayac najneaj aóng. ¹⁸ Noic owl najneaj xiül ngondom maóng ngo majneaj, at noic owl xiül leaw ngo majneaj, ngondom maóng najneaj. ¹⁹ Leaw xiül ngo mayac najneaj aóng nej, apmandoijquich majlos tiül biümb. ²⁰ Atnej xiül wüx aóng alndom majaraw sitiül najneaj, atquiaj nipilan aton ajaraw jane nej wüx ajaraw leaw arang.

Ngome meáwan nipilan apmamb tiül cielo

(Lc. 13:25-27)

²¹ 'Ngome meáwan monpiüng: "Teat Naxey, Teat Naxey", mawüw, apmajmeliw tiül micambaj Teat Dios. Áagan leaw monrang atnej andiüm Xeteat najlüy tiül cielo, nejiw apmajmeliw. ²² Wüx aaga nüt quiaj xeyay nipilan apmasajüw xic: "Teat Naxey, Teat Naxey, taquiaachasan nipilan wüx minüt, aton wüx minüt tawünasan nimeech wüx ombasüw nipilan. At tarangasan xeyay ateócan wüx minüt", apmawiüw. ²³ Pero xique quiaj sanasajüw: "Ngo najaw jane icon. Iriowan ningüy niüng sajlüy monrang ngo majneaj", sanajüw.

Ijpüw monrang iüm

(Lc. 6:47-49; Mr. 1:22)

²⁴ Jangantanej leaw apmanguaiay xepoch cam marang atnej sapiüng, apmajlüy atnej nop naxey nexom omeaats, tawitich ombiüm nej

wüx piedra. ²⁵ Camüüm majoet maw nadam lam, mapac nadam iünd, ngo marang nej nicuajind aaga iüm quiaj, cos wüx piedra witiow. ²⁶ Nganüy jangantanej leaw apmanguaiay xepoch cam ndoj ngo marang atnej, apmajlüy atnej nop naxey nechach, tawitich ombiüm nej teomeaats lam tíulan wiiüd.

²⁷ Camüüm majoet maw nadam lam, mapac nadam iünd, quiaj ajmiüc a iüm. iNórbán ndroj ombas! —aw.

²⁸ Wüx landoj mandeac meáwan aaga poch quiaj Teat Jesús, mbayajow nipilan manguiayiw leaw landoj mandeac. ²⁹ Cos taquiaach nejiw atnej andeac nop nendüy nejiür nadam najiüt, ngo matnej aquiajchiw mondiüy wüx aaga poch tüнд Moisés.

Tamongoch napat monandeow nenüt lepra

(Mr. 1:40-45; Lc. 5:12-16)

8 Wüx taw tiüt Teat Jesús imiün wüx tiüç, tandüjpiw nej xeyay nipilan. ² Condom quiaj ajngot majaw nej nop naxey axom nej napat monandeow nasaic lepra atextexíichan ombas nej. Quiaj taquieel micos nej tiüt teombas Teat Jesús, tasaj:

—Teat Naxey, sitiül ique indiüm, sajaw alndom memongoch iün sandeow —aj.

³ Quiaj Teat Jesús taxaing owix marreeg, tasaj:

—Xecual sandiüm, sanamongoch iün indeow —aj.

Wúxan ndoj masoic aag ayaj, andüüban ndej minecoy nej aaga niün andeow quiaj. ⁴ Condom quiaj tasaj nej Teat Jesús:

—Nde mesaj nejinguind, quiür, iich majaw ic miteaats, iyac erchech atnej tapiüng Moisés marangüch. Quiaj apmajawüw ique lerneaj —aj nej.

**Tajneaj nop nerang minajiüt
minatang soldado**

(Lc. 7:1-10)

⁵Almajmel tiül cambaj Capernaum Teat Jesús, quiaj tiün majaw nej nop minatang soldado matün nej ocueaj. ⁶Tasaj:

—Teat Naxey, nop nerang xenajiüt alwüx mats saniüng, lamalox nej tiüt noic monandeow. Nómban asol nej, xeyay necoy tenguijal mamongoch —aw.

⁷Quiaj tapiüng Teat Jesús:

—Saleamb quiaj namongoch iün andeow —aw.

⁸Quiaj tapiüng a natang soldado romano:

—Teat Naxey, cuane xic, xique ngo nembeat nicuajind para meamb saniüng. Xique sapiüng teat, mepiüng noic poch, quiaj apmajneaj a nembeol xic. ⁹Cos xique aton sajiür nesaj xic cuane narang, at a xique sajiür xesoldado leaw sasajüw cuane netam marangüw. Sitiül xique sanasaj nop: “Quiür”, naj; nej apmamb. Sitiül sanasaj alinop: “Mac”, naj; nej aliüc. Tengwüy sanasaj nerang xenajiüt: “Irang aag agüy”, naj; nej apmarang —aw.

¹⁰Wüx tanguiay aag ayaj Teat Jesús mbayaw manguiay, quiaj tasaj leaw almaquiiüb, tapiüng:

—Naleaing sasaj icon ngo naxom masey anop tiül nipilan judío leaw ayar sandeac matnej aaga naxey cam. ¹¹Aton sasaj icon,

alinoic nüt aliüc xeyay palpálwüx nipilan imiün nonüt, imiün noleat, apchetemoj maquiiüpüw teat Abraham, teat Isaac, teat Jacob tiül cielo tiül micambaj Teat Dios. ¹²Pero altiül nipilan judío leaw apiüngüw apmajlüiy tiül micambaj Teat Dios, apmajlosüw tiül pojniün, quiaj apmajüntsüw, apmenchicnchic olüiquiw nejiw —aw.

¹³Condom quiaj Teat Jesús tasaj aaga natang soldado:

—Quiür ijtsor, cos teyar sandeac atquiaj apmajlüy —aw.

Aaga nerang minajiüt nej a soldado tiülan aaga ores quiaj tajneaj.

Wüx tajneaj müm miocuats Pedro

(Mr. 1:29-31; Lc. 4:38-39)

¹⁴Condom quiaj tamb Teat Jesús andüy aniiüng Pedro. Quiaj tajaw niün andeow najtaj miocuats Pedro, alwüx mats, tenguijal müüch nej nerraar. ¹⁵Quiaj Teat Jesús tamb marreeg owix aaga najtaj, ajneaj wüx üüch nej nerraar. Quiaj witüüt tarang nej üetiw.

**Teat Jesús tüüch majneaj xeyay
moniün andeow**

(Mr. 1:32-34; Lc. 4:40-41)

¹⁶Wüx langwiiüts taquiiüpüw mamb niüng ajlüy Teat Jesús xeyay nipilan leaw alwüx ombasiüw nejiw nimeech. Quiaj tawün nimeech wüx ombasiüw nipilan wüx mipoch nej, at aton tataag majneaj meáwan moniün andeow. ¹⁷Atquiaj tarang para alndom majlüy atnej tarang nomb tiül minawiig nej teat Isaías, aaga nendeac andeac Teat Dios, cos

tapiüng: "Nejáyan quiaj tawün iün andeowaats, aton tajoy wüx ombas nej meáwan necoy ocueajiiüts", aw.

Leaw tandiüm mandüüb Teat Jesús

(Lc. 9:57-62)

18 Wüx tajaw Teat Jesús laxeyay nipilan alniüng ajlüy nej, quiaj tasaj minipilan nej:

—Tabaats amongoots andüy necamb a nadam yow quiaj —aw.

19 Quiaj ajngot nop naxey nendüy wüx aaga poch tüünd Moisés. Tasaj Teat Jesús:

—Teat Naxey, xique sanandüüb ic mamb leaw niüng apmeamb —aj.

20 Quiaj tasaj nej Teat Jesús:

—Wiül ajiür ombiüm nej, at a quiec aton; nganüy a Teat Naxey ngo majiür nguiane mapiib omal —aj nej.

21 Nop minipilan nej tasaj nej:

—Teat, sandiüm naciül leaw ndoj andeow xeteat namiiüt; quiaj sanandüüb ic —aw.

22 Quiaj tasaj nej Teat Jesús:

—Tabar nganüy indüüb xic, icueat, ich majlüy mondeow memiütayej nejeyéjan quiaj —aj nej.

Teat Jesús talomboch iünd, at omal yow

(Mr. 4:35-41; Lc. 8:22-25)

23 Condom quiaj tajtep tiül müx Teat Jesús, tambüw maquiüjpüw nej minipilan nej. **24** Aleambüw tiül ndec, quiaj taw noic nadam iünd, anmachaachaach tiül müx omal yow, pero Teat Jesús almameay.

25 Quiaj tambüw minipilan nej mapacüjchiw nej, tasajüw:

—iTTeat, imbeol xicon; laliüc tsoyomoots tiüt! —ajüw nej.

26 Quiaj tasaj nejiw:

—¿Neol termbolana? ¿Neol tapateay iyacan imeajtsan wüx xique? —aj nejiw.

Condom quiaj witiüt. Talic a iünd lombom, at a yow majlüyan. Quiaj lambat. **27** Ajcüwa monkay mbayatoj, tapiüngüw:

—¿Cuame nipilan nej aaga naxey quiaja? Cos iünd at a yow ayariw nej andeac —awüw.

Monkey monaw Gadara alwüx ombasüw nimeech

(Mr. 5:1-20; Lc. 8:26-39)

28 Wüx tajtepiw necamb aaga nadam yow quiaj tiüli iüt Gadara, quiaj tajngotoj ijpuw monkay imiünüw tiüli niüng amiüraad mondeow. Alwüx ombasüw nimeech, lamüülich nejiw michachiw. Nejiw xowüy lapatüw, nejinguind ngondom mamong amb tiüli aaga tiiüd quiaj. **29** Wüx tajngotoj, tendeacuw napac, tapiüngüw:

—¿Cuane indiüm merang wüx ximbasan a ique Jesús micual Teat Dios? ¿Neol tewiün meaach xicon namongochiün ngo majneaja, sitiüli nganaw matüch a nüte? —ajüw nej.

30 Alquijaij noic ajlüy sow tenguijal üetiwi, miünquiájan tam niüng ajlüiyiw nejiw. **31** Quiaj a nimeech tatüniw nej ocueaj, tasajüw nej:

—Sitiüli apmewün xicon, iich xicon namban najmeliün tiüli a sow quiüin —awüw.

32 Quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:

—Quiüran —aw.

Quiaj tambüw tandüyiw tiüli a sow. Almajmeliw tiüli, quiaj tecuiürrüw a sow, ambüw wüx tiüci tajmiüciw tiüli yow, tümb mandeowüw.

³³Condom ajciüwa monjiür sow mbayajow; quiaj tecuiürrüw andüiyiw tiül cambaj. Tapots masajüw nipilan cuane tajlüy; at tapiüngüw nguineay tarangüch wüx ombasüw ajciüw leawa üüch nejiw michachiw nimeech. ³⁴Quiaj tambüw majawiw Teat Jesús meáwan nipilan imiüniüw tiül a cambaj quiaj. Wüx tapeayiw quiaj, tatüniw ocueaj maw quiaj tiül miiütüw nejiw.

Wüx tajneaj nop ndron ombas

(*Mr. 2:1-12; Lc. 5:17-26*)

9 Condom quiaj tandilil alinomb Teat Jesús majtep tiül müx, tamongoj andüiyiw necamb, tandüiyiw tiül micambaj nej Capernaum. ²Almapeayiw quiaj, quiaj taquüiraab niüng ajlüy nej nop naxey ndron ombas, amb wüx mats. Teat Jesús tajaw nguineay ayacüw omeajtsüw wüx nej, quiaj tasaj a niün andeow:

—Ich mapac imeachts, xecual, cos lanawiün isoet —aw.

³Wüx tanguiayiw aag ayaj, acas mondüy wüx aaga poch tüünd Moisés tandemacüw nejíwan quiaj, tapiüngüw: “Aaga naxey quiaj xeyay ngo majneaj andeac, cos andeac atnej nej Dios nej”, awüw. ⁴Teat Jesús tajaw cuane tenguijal mapiüngüw tiül omeajtsüw, quiaj tasaj nejiw:

—¿Neol tendeacan atquiaj tiül imeajtsana? ⁵¿Cuane ngo maél iyajcan nasaj, nasaja: “Isoet lanawtin”, ngwüy nasaja: “Witiür, ijüy”, naja? ⁶Nganüy apmejawan a Teat Naxey naleaing alndom mawün nisoet ningüy wüx iüt —aw.

Quiaj tasaj a niün andeow:
—Witiür,ixaing mimats, quiür ijtsor —aj.

⁷Quiaj witiüt tajtsor. ⁸Nipilan wüx tajawüw aag ayaj mbayatoj. Tandeacüw xeyay najneaj wüx Teat Dios, cos lamambeol nop nipilan ndoj ombas marang aag ayaj.

Wüx Teat Jesús tarriiid Mateo

(*Mr. 2:13-17; Lc. 5:27-32*)

⁹Almaw quiaj Teat Jesús, quiaj tajaw nop naxey nenüt Mateo, alchetem wüx bang niüng angüyeran mitomiün cambaj. Quiaj tasaj:

—Mac tabar —aj.

Quiaj witiüt a naxey quiaj, tamb maquiiüb nej.

¹⁰Alinoic nüt Teat Jesús alchetem tiül nden, tenguijal üetiwi maquiiüb minipilan nej. Aliw quiaj xeyay monsap mitomiün cambaj; at aliw quiaj aton xeyay nipilan monrang ngo majneaj. Nóiquian tenguijal üetiwi maquiiüpüw. ¹¹Wüx tajawüw aag ayaj a fariseos, quiaj tasajüw minipilan nej Teat Jesús:

—¿Neol minatangan nequaach icon tapots üet aweaag monsap mitomiün cambaj, at aldémás nipilan leaw ngo mayambüw Teat Dios? —ajüw.

¹²Wüx tanguiay aag ayaj Teat Jesús, quiaj tasaj nejiw:

—Leaw ayaag najneaj ajlüy ngo metam mayamb nejaw nej, áagan nipilan leaw ayaag niün andeow mbich netam mayamb nejaw nej.

¹³Quiüran iyamban imeajtsan cuane amb apiüng aaga poch cam: “Xique sandium merjiürayon lasta, ngome áagan iyacan erchechiün”, aw.

Xique ngo niün nayamb leaw ayaag najneaj arang, xique xiün nayamb leaw monrang ngo majneaj, niüüch leaam omeajtsüw nguineay tengual marangüüw, para marangüw leaw andiüm Teat Dios —aj nejiw Teat Jesús.

Tatüniw manguiayiw wüx aiündüch

(Mr. 2:18-22; Lc. 5:33-39)

¹⁴ Condom quiaj tapeayiw niüng ajlüy nej minipilan Juan aaga neech yow nipilan, tasajüw nej:

—Teat, xicona saiündan xeyay, at nipilan fariseos aton. Jow nganüy minipilan, ɿneol ngo maiündüwa? —ajüw nej.

¹⁵ Teat Jesús quiaj tasaj nejiw. Tapiüng:

—¿Alndom nop nengoch owixe mamix omeajtsüw miamigo neje sitiül nej alquiaj almaquiijüpüwa? Alinoic nüt wüx lango majlüy a nench, aaga nüt quiaj mbich apmaiündüw.

¹⁶ Nejinguind ngondom macancham tiül noic ngrich napixeran quiripite jayats jael, cos aag ayaj sitiül apmacanchamaran tiül, wüx aptsontsocom, quiaj apmachüüt alquiriw aaga ngrich jael quiaj. ¹⁷ At aton ngondom mayacaran jayats vin tiül ngrich taag iquial vin, cos sitiül apmajmel tiül, apchiütam a taag, condom quiaj apmajünch tiüt a vin, at a taag aton apndrom ombas. Ngwüy, jayats vin netam majmel tiül jayats taag; quiaj ngome apndrom ombasüw, apmaiücw noic miün —aw.

Micual Jairo, at a najtaj nerreeg apix Teat Jesús

(Mr. 5:21-43; Lc. 8:40-56)

¹⁸ Teat Jesús tenguialeámban mandeac aag ayaj masaj nejiw,

quiaj ajngot nop naxey, natang nenajiüt tiül nipilan judío, maqueel micos nej tiüt teombas nej, tapiüng:

—Teat, xecual les tandem. Tabar teat, meyac iwix wüx ombas nej mepaciüüch —aw.

¹⁹ Quiaj witüüt Teat Jesús, tandüüb mamb a naxey quiaj, at minipilan nej tandüjpi nej mamb aton.

²⁰ Quiaj ajngot nop najtaj niün andeow, lamajiür gajpic (12) neat tatow majiür, xeyay atsambiich nej miquiej nej. Quiaj tatüch niüng ajlüy Teat Jesús amb wanopech marreeg apix. ²¹ Cos tapiüng tiül omeaats: “Sitiül narreeg masey apix nej, quiaj sanajneaj”, aw. ²² Teat Jesús ndiliteay majaw, tasaj nej:

—Xecual, ich mapac imeaats, nganüy lernejay cos teyac imeaats wüx xic —aw.

Quiájan tajneaj a najtaj nómbar.

²³ Wüx Teat Jesús tapeay anüng aaga natang nenajiüt quiaj, tajaw aliw quiaj monind at xeyay nipilan ancayajyaj. ²⁴ Quiaj tasaj a nipilan:

—Iriowan ningüy, aaga nüx cam ngome landeow, nej almameay —aj nejiw.

Nipilan quiaj titsojow nej.

²⁵ Wüx laawiüw meáwan nipilan, quiaj Teat Jesús tajmel tiül iüm. Condom tasap owix a nüx mawitich. Quiaj witüüt a nüx. ²⁶ Meáwan cambaj najlüy quiaj tanguiayiw nguineay lamarang Teat Jesús.

Teat Jesús tüüch majneaj ijpiüw somb

²⁷ Teat Jesús almaw quiaj, tandüjpi nej mamb ijpiüw monxey nesombüw. Tenguial apajüw masajüw nej:

—iT eat naxey micual David, ijíür xicon lasta! —awüw.

²⁸Wüx tapeay tiül nden, tapeayiw niüng ajlüy nej ajcüwa monxey nesombüw quiaj. Quiaj Teat Jesús tasaj nejiw:

—¿Ipiüngana naleaing xique alndom narang aag ayaja? —aj nejiw.

Quiaj tapiüngüw:

—Ajaj teat, sapiüngan alndom —awüw.

²⁹Quiaj Teat Jesús tayac owix wüx oniüjcüw nejiw, tasaj:

—Sitiül atquiaj iyajcan tiül imeajtsan, atquiaj apmajlüy —aj nejiw.

³⁰Quiaj rat oniüjcüw. Condom Teat Jesús tasaj nejiw, tapiüng:

—Ijawan, nde mesajan nejinguind —aj nejiw.

³¹Pero nejiw almawüw quiaj, tapots mandeacndeacüw wüx aag ayaj meáwan tiül aaga iüt quiaj, manguiayeran nguineay tarang Teat Jesús.

Teat Jesús tüüch mendeac nop jew

³²Almawüw quiaj ajcüwa monxey quiaj, quiaj ajngot maquiüraab miün nop naxey alwüx ombas nej nimeech, lamüüch nej mejew.

³³Quiaj Teat Jesús tawün nimeech wüx ombas a naxey quiaj, tajneaj mendeac. Meáwan nipilan mbayatoj majawüw, tapiüngüw:

—Ngomeaag ajlüy tiül micambajaats Israel atquiaj quiaj —awüw.

³⁴Pero ajcüwa fariseos tapiüngüw:

—Aaga naxey quiaj alndom mawün nimeech cos minatang nimeech tenguial mambeol nej —awüw.

Teat Jesús xeyay ajiür lasta nipilan

³⁵Teat Jesús tajüy tiül meáwan cambaj, tiül rünch aton, maquiaach nipilan tiül palpálwüx sinagoga. Tandeac xeyay najneaj poch manguiayeran nguineay alndom majluyeran tiül micambaj Teat Dios. Aton tamongoch palpálwüx monandeow, at meáwan necoy tandendiich. ³⁶Wüx tajaw nguineay ajlüyiw meáwan nipilan, tajiür nejiw lasta, cos ajcueatíwan, ngo majlüyiw nójiquian, at nejiw sap ngo majlüy wüx nop nejiür nejiw.

³⁷Quiaj tasaj minipilan nej, tapiüng:

—Naleaing sasaj icon, najiüt ajlüy xeyay, pero monrang najiüt napateay. ³⁸Itüniün ocueaj a teat neneay najiüt müüch miün xeyay monrang najiüt —aj nejiw.

Teat Jesús tarriiid gajpiüp apóstoles

(Mr. 3:13-19; Lc. 6:12-16)

10 Condom quiaj Teat Jesús tawün gajpiüp (12) naw tiül minipilan nej, tüüch nejiw ndoj ombasiw mawüniw nimeech wüx ombas nipilan, at aton mamongochi cuajantanej monandeow at necoy.

²Ajcüwa gajpiüp (12) apóstoles atciüy minütiw nejiw: nop Simón aaga nasoic Pedro, aquiiüb Andrés michiig nej; alinop Jacobo, at a Juan michiig nej, micual nejiw Zebedeo. ³Aton Felipe, Bartolomé, Tomás; at Mateo aaga tarang nesap mitomiün cambaj; Jacobo micual Alfeo; Lebeo aaga nasoic Tadeo; ⁴aton Simón naw tiül noic ajlüy nipilan nasoiquiw Cananista; at

a Judas Iscariote aton, aaga ndoj tayac Teat Jesús teowixaw monajiiüt.

**Teat Jesús tüüch mambüw
mandeacüw mipoch nej**

(*Mr. 6:7-13; Lc. 9:1-6*)

5 Ndoj quiaj Teat Jesús tüüch mambüw ajciwa gajpiüp (12) minipilan nej, tasaj nejiw:

—Nde meamban tiül miiütüw nipilan ngome Israel, aton nde mejmeliün tiül nicuajind cambaj tiül iüt Samaria. **6** Quiüran ombas, imbeolan ajciwa nipilan judío, cos nejiw ajlüyíwan at nejiw najcueat sap. **7** Quiüran isajan nipilan laliüc matüch a nüt majlüy wüx micambaj nej Teat Dios. **8** Aton itajcan majneaj leaw axom nejiw napat monandeow nasoic lepra, at cuajantanej monandeow. Ipacüjchiün leaw landeow, iwüniün nimeech wüx ombas leaw alwüx ombas nej nimeech. Xique süüchan icon ndoj imbasan merangan meáwan aag ayaj, ata icona nganüy imbeolan nipilan, nde metüniün nicuajind.

9 Nde mejoyiün tomiiün, nde mejoyiün oro, nde mejoyiün plata, tengwüy bronce. **10** Nde mejoyiün minchiiütsan tiül tiiüd, aton nde mejoyiün ijquiaw camix. Átan nde mesoijquiün napüic, nde mejoyiün ingotan. Cos leaw nerang najiüt netam mawiülaran.

11 Wüx apmepeayiün tiül noic cambaj, tengwüy tiül noic rünch, iyamban jane apmexoman quiaj leaw ajneaj omeaats majaw icon. Ixojtan aniüng nej; naw quiaj apmeriowan wüx lamatüch a nüt meriowan. **12** Wüx apmejmeliün tiül noic nden ertepeayiün, itüniün

monapaciüy. **13** Sitiül apac omeajtsüw majawüw icon, itüniün monapaciüy; sitiül ndot ngo mandiümüw icon nde metüniün. **14** Sitiül ngo mandiümüw mangochiw icon, ngo mandiümüw manguiayiw leaw apmesajan, iriowan tiül aaga nden quiaj, tengwüy tiül aaga cambaj quiaj. Itajtan quiaj minajndot ileajjiün. **15** Naleaing sasaj icon, wüx nüt apmajaraw wüxasoeteran, alwüx quiriw apateay ngo majneaj apmamongochiw monaw cambaj Sodoma maquiiüb Gomorra, ngo mat nejiw ajciwa nipilan quiaj.

Apmemongochiün naél

16 Nganüy xique süüch icon meamban at icon sap indüyiün tiül tegüy sampüy. Netam mejlüyiün at icon ndiüc leawa necuiür nexotüy, ngo majlüyan ndeaam. Aton irangan atnej arang palom, cos palom ngo marangüw ngo majneaj wüx ombas alinop.

17 Ijawan wüx ajciwa nipilan quiaj, cos apmayacüw icon teombasüw monajiiüt, apmawüjchiw icon tiül sinagogas. **18** Aton apmaquiüjpüw icon teombasüw montangtang monajiiüt cos iyariün sandeac. Atquiaj alndom mendeacan xic wüx manguiayiw ajciwa montangtang monajiiüt, at palpálwüx nipilan leaw ngome judío. **19** Naleaing wüx apmayacüw icon teombasüw monajiiüt, nde meyambyamban imeajtsan mepiüngan cuane apmepiüngan, nguineay apmendeacan, cos wüx apmerndeacan, quiaj Teat Dios apmüüch icon poch cuane apmepiüngan. **20** Cos ngome icona

apmerndeacan, Nangaj Miespíritu Miteatiiüts Dios apmendeac tiül icon.

²¹'Nachiigueran apmayac teowixaw monajiüt micoj nej mandeow. At nateateran apmayacüw teowixaw monajiüt micual nej mandeow. Nacualaran aton apmayacüw teowixaw monajiüt miteatiw nejiw mandeow.
²²Meáwan nipilan apmajcüiyw majawüw icon cos iyariün sandeac. Jane ngo macueat xic, jane apmafüc wüx mamongoch meáwan aag ayaj leawa ndoj, apmaw wüx. ²³Wüx ayambüw imbasan tiül noic cambaj alndom mercuiürran indüyiün tiül alinoic cambaj. Naleaing sasaj icon, nganaw membichan mejüyiün tiül meáwan cambaj tiül iüt Israel, quiaj apmandilil Teat Naxey.

²⁴'Nop nequiajchay ngome alwüx ajaw, napateay ajaw; nganüy nequiaach nej alwüx ajaw. Aton nop nerang najiüt ngome alwüx atam, napateay atam; nganüy aaga neneay najiüt alwüx atam. ²⁵Nop nequiajchay ich mapac omeaats sitiül lamatüch ajaw nequiaach nej, nde matün wüx alquiriw; at nop nerang najiüt aton netam mapac omeaats sitiül lamüünd marang leawa netam, atnej neneay najiüt, nde mandiüm mamong wüx. Sitiül nateateran tasoic nimeech nej, nenüt Beelzebú, ¿jowa nganüy a micual neje, cuane ngome apmasoiquiwe?

Áagan Teat Dios netam mermbolan mendüyiün
(Lc. 12:2-9)

²⁶'Nde mermbolan mendüyiün ajcüwa nipilan, cos leaw ngo majüic

nganüy apmajüic alinoic nüt; aton leaw nganüy ngo majüic alinoic nüt apmajaraw. ²⁷Leaw tenguijal nasaj icon nganüy wüx icóotsan quiaj cam, alinoic nüt netam mesajan meáwan nipilan. Leaw tenguijal nandex tiül ilajcan nganüy, alinoic nüt netam mendeacan napac manguiay meáwan nipilan. ²⁸Nde mermbolan mendüyiün leaw alndom mambiy icon, cos espíritu ngondom mandeow. Leaw naleaing netam mermbolan mendüyiün, aag ayaj leaw alndom mandrooch imbasan, at miespíritujan tiül biümb.

²⁹'¿Neol, ngome noic tomiiün ombeat ijquiaaw nine quiec ajnapa? Naleaing sapiüng ngo majmiüc masey noic tiül nejiw mandeow sitiül Teat Dios ngo mandiüm.

³⁰Aton meáwan miondeats omalaran nateoraw. ³¹Pares sapiüng nde mermbolan cos icona alwüx ermbeatiün ngo mat icon ajcüwa nine quiec quiaj.

Jane ngo mexotüy wüx ayar andeac Teat Jesús
(Lc. 12:8-9)

³²Jangantanej leaw ngo mexotüy wüx ayar sandeac masaj nipilan, xique aton sanasaj Xeteat najlüy tiül cielo xenipilan nej. ³³Aton jangantanej leaw apmarang atnej ngo metam nej xic, ata xique aton sanasaj Xeteat najlüy tiül cielo ngome xenipilan nej.

Mbajcaw nipilan wüx Teat Jesús
(Lc. 12:51-53, 14:26-27)

³⁴'Nde mepiüngan xique xiün nüüch majlüy monajneaj wüx

aaga iüt cam. Ngwüy, xique ngo niün nayac monajneaj wüx iüt, xique xiün nayac moncüy. ³⁵Cos áag tiünas, altiül naxey apmajcüy awaeaag miteat nej, ata nüx apmajcüy awaeaag mimüm nej; at altiül mintaj nacualaran apmajcüy awaeaag mimüümüw nejiw. ³⁶Nop naxey tiül nden miün apmajíür moncüy majaw nej.

³⁷Jane alwüx andiüm miteat nej mimüm nej, pero napateay andiüm xic, aag ayaj ngo membeat marang xenipilan. At aton leaw alwüx andiüm micual nej, napateay andiüm xic, aton ngo membeat marang xenipilan. ³⁸At jane ngo mandiüm mamongoch meáwan naél masey mambiyaran wüx cruz cos ayar sandeac, aag ayaj ngo membeat marang xenipilan. ³⁹Sitiül aljane ngo mayar sandeac cos imbol mandeow, nej wüx apmandeow apmamongoch xeyay ngo majneaj tiül biümb meáwan nüt. Pero sitiül aljane ngo mapiüng wüx, masey mandeow cos ayar sandeac, nej alinoic nüt apmajlüy xeyay najneaj tiül cielo.

Leaw apmünderan

(Mr. 9:41)

⁴⁰Jane apmayar indeacan, sandeac ayar aton. Jane ayar sandeac, ayar andeac neech xic niün. ⁴¹Jane apmayar andeac nop nendeac andeac Teat Dios cos ajaw Teat Dios neech nej miün, nej apmüünd atnej leaw apmüünd aaga nendeac andeac Teat Dios quiaj. Aton sitiül aljane apmayar andeac nop nerang minajiüt Teat Dios cos ajaw tenguial marang najneaj, nej

aton apmüünd atnej apmüünd aaga nerang minajiüt Teat Dios quiaj.

⁴²Aton jangantanej leaw apmüüch masey tegüy yow manganeowüw ajcüwa namix nine quiaj, cos ajaw xenipilan nejiw; naleaing sasaj icon, nej ngome apmajnot ocueaj leaw apmüünd —aj nejiw Teat Jesús.

Minipilan Juan tambüw majawüw

Teat Jesús

(Lc. 7:18-35)

11 Wüx Teat Jesús landoj masaj nejiw cuane netam marangüw ajcüwa gajpiüp (12) minipilan nej, quiaj taw quiaj, tamb maquiaach nipilan tiül meáwan cambaj tiül aaga iüt quiaj.

²Juan, aaga neech yow nipilan, altiül manchiüic. Wüx tanguiay nguineay tenguijal marang Teat Cristo, quiaj tüüch mambüw ipüüw minipilan nej majawüw Teat Jesús.

³Tatüniw nej manguiayiw, tasajüw: —¿Teat, ique aaga Cristo leaw aliüc miüna, ngwüy netam nacüliün alinopa? —ajüw.

⁴Quiaj Teat Jesús tasaj nejiw:

—Quiüran isajan teat Juan meáwan leawa temejawan at leawa temenguiayiün. ⁵Isajan nguineay larraw oniüjcüw leaw nesomb, leaw necoex lajüy, leaw nexom nej napat monandeow nasoic lepra lajneaj, leaw nellaag lamanguaiay, at aton leaw tandeow nganüy lapac, at ajcüwa nipilan ngo majiürüw tenguijal manguiayiw nguineay alndom maw asoetiwi nejiw. ⁶Najneajay ajliüy leaw ngo machiw omeaats wüx xique —aj nejiw Teat Jesús.

⁷Wüx laambüw minipilan Juan, quiaj Teat Jesús tapots mandeac masaj nipilan wüx Juan, tapiüng:

—¿Cuane teamban mejawan tiül wajchiüca? ¿Ngwüy tejawan nots najchowa tenguijal majowjow nej iünda? ⁸ ¿Ngwüy, cuane teamban mejawana? ¿Tejawan nop naxey asooig najneajay apix neje? Icona ijawan leaw asooig najneaj apix nej aag ayaj najlüy aniüng nop natang nenajüüt. ⁹ ¿Ngwüy, cuane teamban mejawana? ¿Teamban mejawan nop nendeac andeac Teat Diosa? Ajaj áag, naleaing nej alwüx atam ngo matnej nop nendeac andeac Teat Dios. ¹⁰ Cos wüx aaga Juan quiaj, andeac aaga poch narangüch tiül minawiig Teat Dios, niüng apiüng:

Xecual, sanüüch mamb nop nejoy xepoch mamong ombas, teoj iliüc.

Nej apmataag majneaj mitiiüd apmemong tiül.

¹¹ Naleaing sasaj icon, tiül meáwan nipilan ngo maw tiül nop majntsop wüx atam ajlüy matnej atam a Juan. Pero naleaing tiül minipilan Teat Dios, leawa chingüy aag ayaj alwüx atam ngo matnej a Juan.

¹² Ajan wüx tiün a Juan andüy miün cam, xeyay nipilan tenguijal apacüw wüx majmeliw tiül micabaj Teat Dios. Pero leaw ngo mimbojol, ajcüw ayaj alndom majmeliw. ¹³ Cos meáwan mondeac andeac Teat Dios, at a poch tüünd Moisés tandeacüw wüx leaw aliüc miün apmajlüy aleaw niüng tapeay a Juan. ¹⁴ Nganüy sitiül icona indiüman meyariün, apmejawan nej aaga Juan quiaj tiün atnej Elías leaw lapiürang aliüc.

¹⁵ Netam menguiayıün at mexoman imeajtsan wüx leaw sandeac quiaj.

¹⁶ ¿Cuane at nejiw sanapiüng wüx ajcüwa nipilan monlüy

nganüy cama? Cos at nejiw namix monguich montsoj tiül plas, tenguijal masajiuw aquüpüw nejiw, ¹⁷ apiüngüw: “Xicona tenguijal saindean pero icona ngo mejiüngan; átan sajiüntsan pero icona ngo merangan amix imeajtsan”, awüw. ¹⁸ Cos tiün a Juan, nej nguiaj ngo met ngo manganeow, icona tepiüngan nej alwüx ombas nej nimeech. ¹⁹ Nganüy tiün a Teat Naxey, nej üet aweaag jangantanej, at anganeow aweaag. Icona ipiüngan nej nerrombüy nangüngün; ajlüyay maquiiüb nipilan leaw ngo mayamb Teat Dios, at monsap mitomiün cambaj. Alinoic nüt apmajüic sitiül najneaj sandeac, sitiül sajiür fis, at apmajüic sitiül najneaj sarang tengwangwiüy —aw.

Nipilan nadam omeajtsüw (Lc. 10:13-15)

²⁰ Condom quiaj Teat Jesús tapots mandeac wüx ajcüwa cambaj niüng lamarang xeyay ateócan, cos ajcüwa nipilan quiaj ngo macueatiw marangüw ngo majneaj, ngo mayariw andeac nej. Tapiüng:

²¹ —ijaa, icona monaw tiül cambaj Corazín! ijaa, icona monaw tiül cambaj Betsaida! Cos jondot tiül cambaj Tiro y Sidón tarangüch meáwan ateócan leaw tarangüch tiül icona, catsats tsotojow tiül ngwiat masoijiquiw nambeor apixaw nejiw majüiquichaw leaaw omeajtsüw wüx meáwan ngo majneaj tenguijal marangüw. ²² Áag sasaj icon, alinoic nüt wüx apmajaraw wüx asoeteran, napateay quiriw ngo majneaj

apmamongochiw monaw Tiro y Sidón, ngo matnej icona.²³ Ata icona monaw cambaj Capernaum, čiyajcan icona apmeamban tiül cielo? iNiquimas! Aleáingan apmejlosan tiül aaga xeyay ngo majneaj, tiül mondeow. Cos sitiül ndot tiül cambaj Sodoma marangüch ateócan atnej tarangüch tiül icona, Sodoma aliün majlüy nganüy.²⁴ Áag sasaj icon nganüy, alinoic nüt wüx Teat Dios apmajaw wüxasoeteran, napateay quiriw ngo majneaj apmamongochiw nipilan monaw Sodoma, ngo matnej icona —aw.

Macaron niüng sajlüy, ixojtan
(Lc. 10:21-22)

²⁵Tiül aaga nüt quiaj Teat Jesús tasaj Teat Dios, tapiüng:
—Xeyay najneajay irang Teat, ique natang nenajiüt tiül cielo at wüx iüt. Cos meáwan leawa lajlüy quiaj, texot ngo meaach majawüw leaw mondüy, leaw monxomxom omeaats. Nganüy lameaach majawüw ajciwa atnej nine monguich quiaj.²⁶ Najneaj Teat, cos atquiaj indiüm —aw.

²⁷ Condom tapiüng:

—Meáwan cuajantanej leaw almajlüy, xeteat lamayac tiül xiwix. Nejinguind ngo majaw jane xic, áagan xeteat ajaw. Aton nejinguind ngo majaw jane xeteat, xíquian quiaj sajaw, ata nejiw leawa xique sandiüm nüjchiw majawüw.²⁸ Macaron niüng sajlüy leawa laúmb apac marang cuajantanej, leaw ajiür xeyay naél. Xique sanüüch maxood.²⁹ Iyariün sandeac, irangan leaw sanaquiaach icon, cos

xique xeyay ajneaj ximeaats ngo nerangrangüy. Quiaj apmajneaj imeajtsan, apmexojtan.³⁰ Cos leawa xique sandiüm merangan, aag ayaj ngo maél; ngome apaxiüm merangan leawa sapiüng —aw.

Tajeliw trigo wüx nüt axoodaran
(Mr. 2:23-28; Lc. 6:1-5)

12 Tiül aaga nüt quiaj wüx noic nüt axoodaran, Teat Jesús tamong amb tiül noic corrü'l. Minipilan nej tind üetiw, quiaj tapots majeliw natang aól trigo matajtüw müetiw.² Ajciwa fariseos wüx tajawüw aag ayaj, quiaj tasajüw Teat Jesús, tapiüngüw:

—Ijaw minipilan nguineay tenguijal marangüw wüx nüt axoodaran, aag ayaj ngondom marangüw —ajüw.

³Nej tasaj nejiw:

—¿Neol ngomeaag meteowana tiül Mipoch Teat Dios mejawan nguineay tarang mixejchiiüts David wüx nej tind üete, at leaw almaquijüpüw nej atona?

⁴Nejiw tajmeliw tiül nangaj iüm, tüetiw pan leawa najmel marang nichech ocueaj Teat Dios; aag ayaj nejinguind ngondom müet, áagan miteaats alndom müetiw.⁵ ¿Neol ngomeaag meteowan tiül a poch tüünd Moisés nguineay arangüw miteaats tiül nadam nangaj iüma? Cos masey nüt axoodaran nejiw netam marangüw najiüt, aag ayaj ngome nisoet.

⁶Xique sasaj icon nganüy alijah ningüy nop alwüx atam, ngo matnej aaga nadam nangaj iüm.⁷ Icona ngo mejawan cuane amb apiüng Mipoch Teat Dios niüng apiüng: “Xique sandiüm

mejiürayon lasta, ngome áagan iyacan erchechiün”, aw. Sitiül icona tejawan aag ayaj, ngome apmeyacan asoet jane ngo marang nicuajind. ⁸Aaga Teat Naxey alwüx atam, ngo matnej aaga nüt axoodaran quiaj —aw Teat Jesús.

Nop naxey ndron ombas nechey owix

(Mr. 3:1-6; Lc. 6:6-11)

⁹Condom Teat Jesús taw quiaj, tamb andiüy tiül sinagoga ocueaj nipilan judío. ¹⁰Alquiaj nop naxey ndron ombas, nechey nots owix. Quiaj tatüniw manguiayiw Teat Jesús, tasajüw:

—¿Alndom mamongocharan iün andeow nipilan wüx nüt axoodarana? —ajüw nej.

Tapiüngüw aag ayaj cos andiümüw maxomüw cuane wüx alndom mayacüw asoet.

¹¹Teat Jesús tasaj nejiw:

—Jondot nop tiül icona almajiür nop sap, ndot majmiüc ocueaj nej tiül noic lol wüx nüt axoodaran, ¿quia ngondom majimele maxaingue? ¹²Sitiül sap alndom majwan, jow nipilan, cuane wüx ngondom mambeolaran. ¿Neol ngwa alwüx atama? Naleaing alndom marangüch noic najneaj wüx nüt axoodaran —aj nejiw.

¹³Condom quiaj tasaj aaga ndron ombas quiaj:

—Ileainguich iwix —aj.

Camüüm maleainguich, lajneaj nómbar atanej alinots owix nej. ¹⁴Quiaj tawüw quiaj ajcüwa fariseos. Tapots mayambüw nguineay alndom mambiyaw Teat Jesús.

Tanomb tanderac wüx Teat Jesús

¹⁵Teat Jesús tajaw nguineay tengual mandiümüw marangüw. Quiaj taw quiaj, tandüpípiw nej mamb xeyay nipilan. Tamongoch iün andeow meáwan moniün andeow. ¹⁶Tasaj nejiw nde majüiquichaw jane nej. ¹⁷Atquiaj tarang para majlüy atnej lamarang wüx nawiig tanomb teat Isaías, áag nendeac andeac Teat Dios, cos tapiüng:

¹⁸Jogüy nerang xenajiüt, áag leawa lanarriiid, xeyay sajiür nej lasta, nej üüch mapac ximeaats. Sanayac wüx ombas nej xeespíritu; nej apmasaj palpálwüx nipilan nguineay sandiüm marangiüw.

¹⁹Nej ngome apmajcüy aweaag aljane, ngome apmepaj. Nejinguind ngome apmanguaiay andeac nej tiül calle.

²⁰Nej ngome apmapol masey nots tongoy najchow, ngome apmaxejquen leaw aliün mayac quiriw nasop; apmacüil leaw ajlüy teowix nej micambaj nej.

²¹Nipilan tiül palpálwüx nación apmayacüw omeajtsüw wüx nej.

Apiüngüw ambeol nej nimeech
(Mr. 3:20-30; Lc. 11:14-23; 12:10)

²²Condom quiaj taquiüraab niüng ajlüy nej nop naxey nesomb, aton nejew, ngondom mendeac, alwüx ombas nej nimeech. Quiaj Teat Jesús tüüch majneaj a naxey quiaj, rat oniiüg at tendeac. ²³Meáwan nipilan mbayatoj, tapiüngüw:

—¿Quia aag ayaj micual mixejchiiüts Davida? —awüw.

²⁴Wüx tanguiayiw aag ayaj ajcüwa fariseos, quiaj tapiüngüw:

—Aaga naxey quiaj awün nimeech cos ambeol nej Beelzebú, aaga minatang nimeech —awüw.

²⁵Teat Jesús tajaw nguineay tenguijal mapiüngüw tiül omeajtsüw, quiaj tasaj nejiw:

—Meáwan montangtang monajiiüt tiül noic iüt, sitiül apmbajcamoj majctiyiw nejeyéjan quiaj, apmendroochayej ombasiw. At meáwan cambaj, tengwüy tiül noic nden, sitiül mbajcamoj ngo majlüiyiwi nóniquian, ngome apmaiüciw, apndajriümoj.

²⁶Atquiaj aton sitiül nimeech apmawün alinop nimeech wüx ombasarán, ḡnguineay apmajlüiyiwe? Sitiül ngo majlüiyiwi nóniquian, ḡnguineay alndom marangüw cuajantanej ngo majneaja? ²⁷Sitiül naleaing Beelzebú nembeol xic nawün nimeech, isajan xic, jow minipilanan, ḡjane nembeol nejiw mawüniw nimeeche? Nejiw minipilanan apmajüiquichaw ngo maleaing ipiüngan. ²⁸Pero sitiül Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios nembeol xic nawün nimeech wüx ombas nipilan, naleaing sasaj icon lamatüch icon mejmeliün tiül micambaj Teat Dios.

²⁹¿Cos ḡnguineay alndom aljane majmel anitung nop napac naxey maneed leaw andiüm, sitiül ngome ombas maóel owix aaga naxey quiaj, cas tawün majoy leaw andiüm?

³⁰Jangantanej leaw ngo mandüüb xic, ajcüy majaw xic. Jangantanej

leaw ngo mambeol xic wüx leaw teanaxejneng, aag ayaj teamawiich ninguiiñ.

³¹'Pares sasaj icon, meáwan nisoet leaw arangüw nipilan, Teat Dios alndom mawün wüx omeaats. At cuajantanej ngo majneaj poch anderac aton alndom mawün wüx omeaats nej. Pero jane apmandeac ngo majneaj wüx Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios, aag ayaj mbich nómbar ngondom mawün wüx omeaats nej Teat Dios. ³²Jangantanej apmandeac ngo majneaj poch wüx Teat Naxey, alndom maw aaga nisoet quiaj; pero jane apmandeac ngo majneaj wüx Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios, aaga nisoet quiaj mbich ngondom maw wüx ombas nej wüx aliün ningüy wüx aaga iüt cam, at alinoic nüt ngondom.

Noic owlí xiül wüx aong ajaraw

(Lc. 6:43-45)

³³Leaw xiül nüeteran aóng, sitiül najneaj atang, apmayac najneaj aóng. At noic owlí xiül sitiül ngo majneaj atang apmayac ngo majneaj aóng aton. Cos noic owlí xiül ajüic ḡnguineay ajlüy wüx apmayac aóng nej. ³⁴iCuane icona, at icon ndiü! ¿Nguineay alndom mepiüngan cuane najneaj, sitiül icona xeyay ngo majneaj irangana? Cos leaw anderac, aag ayaj ajlüy tiül omeaatsaran. ³⁵Nop nipilan leaw andeac najneaj ajüiquich nej xeyay najneaj altiül omeaats. Pero nop nipilan leaw andeac ngo majneaj, aag ayaj ajüiquich nej xeyay ngo majneaj altiül omeaats. ³⁶Xique sasaj icon, alinoic nüt wüx

apmajaraw wüx asoeteran, meáwan nipilan apmasajüw Teat Dios neol tapiüngüw meáwan ngo majneaj poch leaw tsajmbiüt ombeayiw mapiüngüw.³⁷ Cos wüx mipoch apmajaraw sitiül apmajmel isoet tengwiüy apmaw —aj nejiw Teat Jesús.

Nipilan atüniw ateócan

(Mr. 8:12; Lc. 11:29-32)

³⁸ Altiül fariseos, at mondüy wüx aaga poch tayac Moisés tasajüw Teat Jesús, tapiüngüw:

—Teat, sandiúman najawan merang noic nadam ateócan —awüw.

³⁹ Quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:

—Ajcüwa nipilan monlüy nganiyi monrang xeyay ngo majneaj, ngo mandüjpiw Mipoch Teat Dios, andiümüw majawüw ateócan. Naleaing nicuajind ngome apmijndiw majawüw, áagan ateócan tajlüy wüx Jonás aaga nendeac andeac Teat Dios tajlüy nomb.⁴⁰ Cos atnej Jonás tacül teomeaats nadam cüet er nüt er ongwiiüts, atquiaj Teat Naxey aton apmacül tiül lolilüt er nüt er ongwiiüts.⁴¹ Alinoic nüt wüx Teat Dios apmajaw wüx asoeteran, ajcüwa nipilan monaw Nñnive leaw tajlüiyiw tanomb, apmayactüw isoetiün. Cos ajcüwa nipilan quiaj tayambüw Teat Dios wüx a Jonás tapaj nej ocueajiw. Nganüy ajlüy tiül icona nop alwüx xeyay atam ngo matnej a Jonás.

⁴² Nop najtaj najlüy tanomb, natang nenajiüt nej naw cawac. Aaga najtaj quiaj wüx apmajaraw wüx asoeteran apwitiüm mayac isoetiün; cos

nej imiün xeyay miünquiaj tamb manguiay najneajay mipoch aaga minatang nenajiüt nenüt Salomón. Nganüy ajlüy ningüy tiül icona nop alwüx xeyay atam ngo matnej Salomón.

Wüx nimeech andilil wüx ombasarán

(Lc. 11:24-26)

⁴³ Nop nimeech wüx apmaw wüx ombas aljane, apmajüjüy tiül wajchiüc mayamb nguiane apmaxood. Wüx lapaxiow ajüyjüy, ngo maxom, quiaj apmapiüng:

⁴⁴ “Sanandilil, sandüy tiül niüng tawas”, apmaw. Camüüm mapeay quiaj, apmaxom aaga nipilan atnej nop iüm najneajay najirimb najmel mimbjaj, ngo majlüy tiül nejinguin.

⁴⁵ Almajaw atquiaj, quiaj apmamb majan alayaíw aquiiüb nej alwüx apatiüw, ngo matnej. Quiaj apmambüw andüyiw wüx ombas a nipilan quiaj. Ndójwüx aaga nipilan quiaj xeyay ngo majneaj apmajlüy, ngo matnej tajlüy nomb. Atquiaj apmajlüy wüx ajcüwa nipilan monrang ngo majneaj cam —aj nejiw.

Mimüüm Teat Jesús y michiig nej

(Mr. 3:31-35; Lc. 8:19-21)

⁴⁶ Teat Jesús tealeámban andeac masaj nipilan, quiaj ajngot mimüüm nej y michiig nej, pero ngo majmeliw. Tapiüngüw andiümüw mandeacüw maquijipüw.⁴⁷ Aljane tasaj nej:

—Aliw ninguiaj mimüüm y michiig. Andiümüw mendeacüw chüc mequijipüw —ajow.

⁴⁸ Quiaj tasaj aaga nesaj nej, tapiüng:

—¿Jane ipiüng xemüma, jane
ipiüng xechiigue? —aj.

⁴⁹ Quiaj tandic oxwix andiüy niüng
ajlüiyiw minipilan nej, tapiüng:
—Jogüy ajcüw agüy xemüm,
xechiig. ⁵⁰Cos meáwan leawa
nerang atnej andiüm Xeteat najlüy
tiül cielo, ajcüw ayaj xemüm, xecoj,
at xechiig aton —aw.

Andeac wüx nop nepiür

(Mr. 4:1-9; Lc. 8:4-8)

13 Tiül aaga nüt quiaj taw tiül
iüm Teat Jesús, tamb andüy
mbeay nadam yow nenüt Galilea,
chetem quiaj. ²Canchiütoj niüng
ajlüy nej xeyay nipilan. Quiaj tajtep
tiül nop müx tiül yow, chetem.
Ajcüwa nipilan tacüliwan wüx iüt
mbeay yow. ³Quiaj tapots mandeac
masaj nejiw xeyay najneaj poch,
pero ngome aleaing miün, tapiüng:
—Tajlüy nop naxey tamb apiür.
⁴Wüx tenguijal mawiich leawa
teamapiür, quiaj tajmiüc tigüy
mbeay tiiüd, ndoj wüx tajngotoj
quiec tambichaw mamileaw.
⁵Tigüy tajmiüc wüx piedra niüng
ngo majlüy omeaats iüt. Tajntsop
najen. ⁶Wüx tajntsop nüt terraar,
quiaj tambel nej. Cos ngo majiüür
mioxich nej, quiaj tawaag a nine
soex quiaj. ⁷Altigüy tajmiüc tiül
sats, condom tajntsop. Naleaing cos
sats najen atangüw, áag taxotüw
tiüt a nine soex quiaj. ⁸Altigüy
tajmiüc tiül najneaj iüt, najneajay
terangüy. Tigüy napateay taóng,
altigüy tayac wüx quiriw, altigüy
tayac wüx xeyay aóng. ⁹Netam
meajchiün ilajcan, mexoman
imeajtsan wüx aaga sandeac quiaj
—aw.

¿Neol, cuane ajpar aaga andeac
quiaja?

(Mr. 4:10-12; Lc. 8:9-10)

¹⁰ Condom minipilan nej tattüchiw
niüng ajlüy nej masajüw:
—Teat, ¿neol tendeac atquiaj,
ngome aleáigan mesajüw nipilana?
—ajüw nej.

¹¹ Quiaj Teat Jesús tasaj nejiw:
—Icona tenguijal meajndiün
mejawan leaw nomb ngo
majüiquicharan, nguineay alndom
majmeleran tiül micambaj Teat Dios
najlüy tiül cielo. Pero nejiw ngome
apmasoiquiw aleaing miün. ¹²Cos
sitiüll aljane ayac wüx omeaats
xepoch, apmüünd manguiay
maxom xeyay. Pero sitiüll nop ngo
mayac wüx omeaats, aaga quiriw
anguiay quiaj apndrom omeaats.
¹³ Áag tandeacas atquiaj ngome
aleáigan, cos sajaw masey ajawüw
ngome apmajawüw cuane, at masey
anguiayiw ngome apmajawüw
cuane wüx amb apiüng. ¹⁴Atquiaj
alndom majlüy wüx ombasüw
ajcüwa nipilan quiaj, atnej nomb
tarang tiül minawiig nej teat Isaías,
aaga nendeac andeac Teat Dios,
niüng apiüng:

Apmenguiayiün naag ilajcan,
pero ngome apmejawan
cuane;
apmejawan naag iniüjcan, pero
ngome apmejawan cuane wüx
andeac.

¹⁵ Cos icona xeyay adam
imeajtsan;
imontsotsan iniüjcan cos ngo
mendiüman mejawan.
Ipalan ilajcan cos ngo
mendiüman menguiayiün.

Ngo mendiüuman meyacan
imeajtsan wüix, mejawan
cuane wüix amb apiüng; cos
ngo mendiüuman meyariün.
Ngo mendiüuman namongoch
iün indeowan.

16'Xique sasaj icon, najneajay
ijlüyiün, apac imeajtsan cos
icona lameajndiün mejawan,
at lameajndiün menguiayiün.

17Naleaing sasaj icon, xeyay
mondeac andeac Teat Dios at xeyay
monyamb Teat Dios tandiüümüw
majawüw leaw nganüy lamejawan,
pero taton ngo majawüw;
tandiüümüw manguiayiw leaw
lamenguiayiün nganüy, pero taton
ngo manguiayiw.

Cuane wüix amb apiüng wüix nepiür (Mr. 4:13-20; Lc. 8:11-15)

18'Nganüy inguiayiün cuane wüix
amb apiüng aaga sandeac wüix
nepiür. **19**Leaw lamanguay anderac
nguineay alndom majmeleran
tiül micambaj Teat Dios, ndoj ngo
mayac wüix omeaats, andüüban
ajngot a nimeech mawün wüix
omeaats nej leaw lamanguay. Aag
ayaj ajlüy atnej aaga osaab soex
najmiüc mbeay tiiüd. **20**Nganüy
aaga osaab soex najmiüc tiül
piedra, aag ayaj apiüng wüix nipilan
leawa anguiay Mipoch Teat Dios,
andüüban mayar, apac omeaats.

21Naleaing aaga nipilan quiaj ajlüy
atnej nine soex napateay mioxiich
nej. Áag ngo mafüc, camüm majlüy
quiriw naél ajcan ayar Mipoch Teat
Dios; andüüban machiw omeaats.

22At aaga osaab soex najmiüc tiül
sats, aag ayaj apiüng wüix nipilan
leawa anguiay Mipoch Teat Dios,

pero xeyay ayac omeaats wüix
mandiümdniüm cuajantanej leaw
alndom maxom wüix aaga iüt cam.
Quiaj lango leaam omeaats wüix
Mipoch Teat Dios, lango müüch nej
marang leaw Teat Dios andiüm. Aag
ayaj atnej ngo mayac aóng. **23**Pero
aaga osaab soex leaw napiürüch
tiül najneaj iüt, aag ayaj apiüng
wüix nipilan leaw anguiay Mipoch
Teat Dios, ayac wüix omeaats,
condom aaga poch ambeol nej
marang leaw andiüm Teat Dios. Aag
ayaj atnej mayac xeyay aóng. Altıül
taóng napateay, altigüy tayac wüx
quiriw, altigüy tayac wüix xeyay
aóng —aj nejiw Teat Jesús.

Ngo majneaj soex ajntsop tiül trigó

24Átan tandeac Teat Jesús andiüm
wüx ngo majneaj soex, tapiüng:

—Micambaj Teat Dios najlüy
tiül cielo ajlüy atnej tajlüy wüix
nop naxey tapiür osaab trigó tiül
micorrül nej. **25**Naleaing aaga
ongwiiüts quiaj wüix lameayiw,
quiaj tamb nop najciüy majaw
aaga neneay iüt quiaj, tapots
mawiich tiül aaga iüt quiaj osaab
ngo majneaj soex niüng lapiürüch
trigo, condom cas tamb. **26**Camüm
matang matüch a nüt maól, quiaj
lajüic ajciwa ngo majneaj soex
aliw tiül. **27**Almajawüw aag ayaj
monrang minajiiüt aaga neneay
corrüel, quiaj tambüw masajüw
nej: “Teat Xan, ¿neol ngwa, najneaj
osaab trigó ipiüre? ¿Jow nganüy,
nguia naw tajntsop ajciwa ngo
majneaj soexe?” ajüw nej. **28**Quiaj
tapiüng aaga neneay corrüel: “Nop
ajciüy majaw xic nerang aag ayaj”,
aw. Quiaj tasajüw nej monrang

minajiüt nej: “¿Masey nambana nalojquiün aaga ngo majneaj soexe?” ajüw nej. ²⁹Quiaj nej tasaj nejiw: “Ngwüy, ich majlüy, cos sitiül apmelojquiün aaga ngo majneaj soex quiaj, alndom lojquiüm a trigo aton. ³⁰Ich majlüy matangüw nójquian, ndoj apmawüniiüts wüx apmacojchich. Cos wüx apmacojchich, xique sanasajüw moncooch maxainguiw ombas aaga ngo majneaj soex, masojnongan noic noic ponong, maoeliw, müjchiw mandaab. Condom cas taxainguiw a trigo mayacüw tiül xetroj, sanajüw” —aw.

Tandeac wüx osaab mostaza

(Mr. 4:30-32; Lc. 13:18-19)

³¹Teat Jesús tandeac alinoic andeac andüy wüx mostaza, tapiüng:

—Micambaj Teat Dios najlüy tiül cielo ajlüy atnej osaab mostaza wüx nop naxey mapiür tiül micorrül nej. ³²Naleaing tiül meáwan osaab soex leaw napiürüch, aaga osaab mostaza quiaj xowüy minine. Ndoj wüx apmatang apmajal oleaj, alwüx ajal oleaj tiül meáwan soex, apmatüch atnej noic owlí xiül. Quiec alndom marang ombiüm wüx mipüüig nej —aw.

Tandeac andüy wüx levadura

(Lc. 13:20-21)

³³Átan tandeac alinoic andeac ngome aleáingan, tandeac andüy wüx levadura, tapiüng:

—Micambaj Teat Dios najlüy tiül cielo ajlüy atnej arang levadura. Wüx nop najtaj ayac levadura tiül arej nepeax arin, aaga levadura

apmütüch maxip aaga ajtsaj marang pan —aw.

Teat Jesús ngo mandeac aleáingan

(Mr. 4:33-34)

³⁴Teat Jesús atquiaj tandeac ngome aleáingan masaj nipilan. Nicuajind ngo mandeac aleáingan. ³⁵Tandeac atquiaj para majlüy atnej lamapiüng nop nendeac andeac Teat Dios, cos tarang wüx nawiig:

Xique ngome sanandeaç aleáingan;
sanapiüng wüx cuajantanej leaw ngo majaraw nde ajan wüx Teat Dios tarang aaga iüt cam.

Tapiüng cuane wüx amb apiüng a ngo majneaj soex

³⁶Wüx Teat Jesús landoj andeac masaj nipilan, condom tajmel tiül iüm. Quiaj minipilan nej tambüw masajüw nej:

—Isaj xicon teat, cuane wüx amb apiüng aaga leaw tendeac wüx ajcüwa ngo majneaj soex tiül corrül —ajüw nej.

³⁷Quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:

—Aaga nepiür najneaj osaab soex, aag ayaj Teat Naxey. ³⁸Nganüy aaga corrül, aag ayaj andeac wüx a iüt cam. Aaga najneaj osaab soex, aag ayaj apiüng wüx minipilan Teat Dios. Pero aaga osaab ngo majneaj soex quiaj apiüng wüx minipilan nimeech. ³⁹Aaga najciüy majaw neneay corrül nepiür ngo majneaj osaab soex, aag ayaj nejay nimeech. Aaga wüx apxaijnguiam omeaats corrül aag ayaj apiüng wüx alinoic nüt wüx apmümb minüt a iüt cam. At ajcüwa monxaing omeaats corrül, aag ayaj apiüng wüx ángeles.

40 Atnej tarriüjtüch ajcüwa ngo majneaj soex majwich tiül biümb, atquiaj apmajlüy alinoic nüt wüx apmümb minüt a iüt cam. **41** Aaga nüt quiaj Teat Naxey apmüüch miün miángelos nej marriüjtüw mawüniw ajcüw leaw monrang ngo majneaj, at leaw monyac wüx alinop marang ngo majneaj, mawüniw tiül minipilan nej. **42** Apmajlosüw tiül biümb niüng apmajüntsüw xeyay, apmeporros olüiqui.

43 Quiaj ajcüwa monyamb Teat Dios apmajlüiy wüx najneajay tiül micambaj Teat Dios, ancalitlit at nejiw achech nüt. Netam menguiayiün, mexomanimeajtsan wüx leaw sandeac quiaj.

Tandeac andüy wüx tomiün naxoraad

44 Aton micambaj Teat Dios najlüy tiül cielo ajlüy atnej nembeat tomiün naxoraad tiül corrül. Ndoj nop naxey wüx taxom aaga tomiün taton ngo mapiüng, taxot majneaj, apac omeaats, quiaj tamb manüüb meáwan leaw almajiür para alndom mangal aaga iüt quiaj maneay.

Tandeac andüy wüx noic perla xeyay nembeat

45 Aton micambaj Teat Dios najlüy tiül cielo ajlüy atnej nop nengalüy neyamb nembeat perla. **46** Cos wüx apmaxom noic perla leaw xeyay nembeat, quiaj apmamb manüüb meáwan leaw almajiür mangal aaga najneajay perla quiaj.

Tandeac andüy wüx ndoc

47 Aton micambaj Teat Dios najlüy tiül cielo ajlüy atnej arang nots chinch wüx ajwich tiül ndec, cos

apmasap cuajantanej cüet. **48** Wüx lachipiow a ndoc, quiaj ajcüwa mondoc apmanotoj andüy wüx iüt. Condom apchetemoj marriüjtüw. Leaw najneaj cüet apmayacüw tiül nchep, leaw ngwüy apmawijchaw ninguiün. **49** Atquiaj apmajlüy alinoic nüt wüx apmümb minüt a iüt cam. Quiaj ajcüwa ángeles apmawüniw leaw monrang ngo majneaj tiül monrang najneaj.

50 Leaw monrang ngo majneaj apmajlosüw tiül biümb niüng apmajüntsüw xeyay, at apmeporros olüiqui —aj nejiw Teat Jesús.

Leaw jayats, aton leaw ajlüyay

51 Condom tasaj nejiw Teat Jesús: —¿Canüy lamejawan cuane wüx sandeaca? —aj nejiw.

Quiaj tapiüngüw:

—Lanajawan teat —awiüw.

52 Quiaj tapiüng:

—Nop nendüy wüx aaga poch tüünd Moisés, wüx laquajchay wüx nguineay alndom majlüyeran tiül micambaj Teat Dios najlüy tiül cielo, ajlüy atnej nop nateateran tiül noic nden. Cos meáwan leaw almajiür tiül nden atam nej, altiül jayats, altiül najlüy tanomb —aw.

Teat Jesús ngo mandiüram tiül Nazaret

(Mr. 6:1-6; Lc. 4:16-30)

53 Teat Jesús taw quiaj wüx landoj mapiüng wüx meáwan leawa tandeac quiaj. **54** Tamb andüy tiül micambaj nej. Condom tapots maquiaach nipilan quiaj tiül a sinagoga ocueajiw nejiw. Ajcüwa nipilan wüx tanguiayiw aag ayaj mbajajow, tapiüngüw:

—¿Nguineay tendüy aaga naxey quiaja? ¿Nguiane aquiajchay ndoj ombas marang ateócan? ⁵⁵ ¿Neol ngome nej micual aaga naxey nerang xiüla? Aton ngwa, ¿María minüt mimüm neje? ¿Jow Jacobo, José, Simón, Judas, ngwa michiig neje? ⁵⁶ Meáwan michiig montaj nej aliw ningüiy maquüüpaa. ¿Neol, jow nej nguineay ndot ombas meáwan aag ayaja? —awüw.

⁵⁷ Pares ngome tayariw nej andeac. Quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:

—Nop nendeac andeac Teat Dios ayarich andeac nej nguijantanej; pero áagan tiül micambaj nej ngo mayarich andeac, at micoj nej michiig nej ngo mayariw nej andeac —aj nejiw.

⁵⁸ Áag ngo marang quiaj xeyay cuajantanej ateócan tiül a cambaj quiaj, cos ngo mayariw nej andeac.

Wüx tambiyeran Juan Bautista

(Mr. 6:14-29; Lc. 9:7-9)

14 Tiül aaga nüt quiaj, aaga Herodes natang nenajiüt tiül iüt Galilea, tanguiay nguineay tenguijal marang Teat Jesús. ² Quiaj tasaj monbeol nej:

—Aag ayaj a Juan neech yow nipilan lapac tiül mondeow. Áag ndot ombas marang cuajantanej —aj nejiw.

³ Atquiaj tapiüng a Herodes cos alwüx omeaats nej leaw tarang. Nej tüüch mamb ndeaam a Juan, majmel tiül manchiüc, maoelich naag galen. Aag ayaj tarang cos atquiaj tandium a Herodías mintaj Felipe, michiig a Herodes. ⁴ Cos Juan wüx aliün mapac tasaj a Herodes:

—Ngo majneaj mequiiüb mintaj michiig —aj.

⁵ Quiaj a Herodes tandium mambiy a Juan, pero naleaing timbol mandüy nipilan, cos meáwan nipilan apiüngüw aaga Juan quiaj nop nej nendeac andeac Teat Dios. ⁶ Noic nüt aaga Herodes tayac nangos nüt, arang atüch mineat nej. Nop nüx micual aaga Herodías tejiüng niüng ajlüyaran. Aaga Herodes xowüy tajneaj majaw. ⁷ Quiaj tapiüng apmüüch aaga nüx quiaj cuajantanej leaw apmatün, aton tapaj minüt midios nej majaraw naleaing apmüüch. ⁸ Condom aaga nüx tamb matün manguiay mimüm nej cuane netam matün. Wüx landoj manguiay, quiaj tamb masaj a Herodes:

—Teat, sandiüm membiy aaga Juan neech yow nipilan meaach xic omal nej, amb tiül noic polat —aj.

⁹ Masey aaga Herodes tamix omeaats, naleaing cuane apmarang cos lamapaj minüt midios nej, aton nipilan tanguiayiw. Quiaj tapiüng müüind. ¹⁰ Tüüch mamb mandojquich onic a Juan tiül manchiüc. ¹¹ Quiaj tajoyiw omal a Juan amb tiül noic polat, tüjchiw a nüx, ndoj a nüx amongóchan tüüch mimüm nej.

¹² Condom wüx tapeayiw quiaj minipilan Juan, taxainguiw micuerpo nej maquüüpüw mamb mamiütüw. Wüx landoj, quiaj tambüw masajüw Teat Jesús.

Teat Jesús tüüch üetiw acoquiaw mil monxey

(Mr. 6:30-44; Lc. 9:10-17; Jn. 6:1-14)

¹³ Wüx Teat Jesús tanguiay aag ayaj, taw quiaj, tamb amb tiül müx andüy niüng ngo majlüy nipilan. Wüx tanguiayaran laámb, quiaj

tambüw mandüjpiw nej xeyay nipilan ambüw wüx iüt imiünüw tiül palpälwüx cambaj. ¹⁴Wüx Teat Jesús taw tiüt imiün tiül müx, quiaj tajaw lapeayiw quiaj xeyay nipilan. Wüx tajaw nejiw, quiaj tajmiüç omal omeaats, condom tamongoch iün andeow xeyay nipilan leaw taquiüraab niüng ajlüy nej. ¹⁵Wüx langwiüts, quiaj tasajüw nej minipilan nej:

—Teat, lamitiüt a nüt, aton ngo macüleran ningüy. Isajuw a nipilan quiaj majtsoriw, mambüw mangaliüw üetiwi tiül rünch —ajuw nej.

¹⁶Quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:

—Ngo metam mambüw, icona netam meajchiün üetiwi —aj nejiw.

¹⁷Quiaj tapiüngüw:

—¿Cuane sanjichiün? Cos áagan acoquiar pan alijpiw nine cüet sajüran —awüw.

¹⁸Quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:

—Ijamiiünan, chiün najaw —aj.

¹⁹Condom quiaj Teat Jesús tasaj nipilan chetemoj tiüt tiül nine soex. Quiaj tayar aaga acoquiar pan alijpiw nine cüet, taxaing omal majaw cawüx, tüüich gracias Teat Dios. Wüx tamaag, quiaj texeyay. Condom tüüch minipilan nej majineaw müjchiw meáwan nipilan. ²⁰Meáwan nejiw tetiw paxiün. Condom taxainguiw leaw nenaw, chipiüt gajpiüp (12) nchep. ²¹Ajcüwa nipilan leaw tetiw atüch acoquiar mil monxey, pálwüx montaj at namix monguich aton.

Teat Jesús tajüy teomal yow

(Mr. 6:45-52; Jn. 6:16-21)

²²Condom quiaj Teat Jesús tasaj minipilan nej majtepiw tiül müx

mambüw ombas nejiw, nej teoj apmamb, mamongoj andüiy necamb a nadam yow quiaj. Cos nej apmacüł quiaj alquiriw metepeay awaeaag nipilan leaw ümb majtsoriw, cas taw quiaj. ²³Wüx laúmb majtsoriw nipilan, quiaj tamb andüy wüx nop tiüc mandaec awaeaag Teat Dios. Wüx lapojniow, Teat Jesús aliün quiaj. ²⁴Nganüy aaga müx namb lamatiüch pinawan aaga nadam yow quiaj, tenguial mapipjiliüt nej omal yow, cos xowüy lapac a iünd angochiw.

²⁵Condom wüx landüy wüx arrow, quiaj Teat Jesús tamb matüch nejiw, ajüy amb teomal yow atnej majüy wüx iüt. ²⁶Wüx tajawüw nej minipilan nej tenguial ajüy amb teomal yow, mbayajow tepajüw cos timboj xeyay, tapiüngüw:

—iAag ayaj nembolooch! —awüw.

²⁷Teat Jesús tasaj nejiw:

—iNde mbayameron, cos xique, ngome aljane! —aj nejiw.

²⁸Quiaj tendeac a Pedro masaj nej:

—Teat Naxey, ata naleaing ique, iich xic namb najüy teomal yow aton natüch ic —aj nej.

²⁹Quiaj tasaj nej Teat Jesús:

—Mac, teat —aj nej.

Almanguaiay aag ayaj a Pedro ajchíquian tiüt, tajüy amb teomal yow mamb matüch Teat Jesús.

³⁰Naleaing wüx tajaw nguineay apac a iünd, timbol, tanaámb tsyoj tiüt. Quiaj tepaj:

—iTeat Naxey, imbeol xic! —aw.

³¹Quiaj Teat Jesús tandic owix nej najénan masap nej, tapiüng:

—¿Neol techiw imeaatsa; neol nganaw mejaw jane xique? —aw.

³² Condom wüx tajtepiw tiül müx, quiaj lambat nómbar. ³³ Quiaj ajcüw monlüy tiül müx taquiejlíw micosüw nejiw tiüt teombas Teat Jesús, tapiüngüw:
—iNaleaing, ique Micual Teat Dios! —awüw.

Teat Jesús tüüch majneaj moniün andeow tiül Genesaret

(Mr. 6:53-56)

³⁴ Condom andoiquíwan a nadam yow, tapeayiw necamb, tiül iüt Genesaret. ³⁵ Wüx ajcüwa nipilan quiaj tajawüw nejay Teat Jesús napeay, najénan tüjchiw manguiayiw meáwan nipilan tiül a iüt quiaj. Quiaj taquüjpüw niüng ajlüy nej meáwan moniün andeow. ³⁶ Tatüniw ocueaj Teat Jesús sitiül alndom müüch nejiw masambüw masey apix nej. Meáwan nejiw leaw tasambüw nej tajneajiw nómbar.

Leaw üüch majiür nisoet nipilan

(Mr. 7:1-23)

15 Noic nüt acas fariseos tambüw majawüw Teat Jesús, maquiüjpüw ajcüw mondüy wüx aaga poch tüünd Moisés, napeayiw imiünüw Jerusalén. Tatüniw manguiayiw nej:

² —¿Neol minipilan ngo mandüjipi leaw tayacüw tanomb mixejchiiüts marangüche? ¿Neol wüx üetiw ngo majantsüw owixaw xeyay atnej ajlüyay marangaatsa? —awüw.

³ Quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:
—Jow icona, ¿neol ngo merangan atnej apiüng Teat Diosa? ¿Neol tengowüjchiün para alndom mendüjipiün opech leaw tayacüw

mixejchiüna? ⁴ Cos Teat Dios tapiüng: “Iyar andeacüw miteat, mimüm, indiüümüw”, aw. Aton tapiüng: “Leawa nendeac ngo majneaj wüx ombas miteat nej, mimüm nej, ich mambiyaran”, aw. ⁵ Pero nganüy icona ipiüngan nop naxey alndom masaj miteat nej mimüm nej, mapiüng: “Leawa sajiür langondom nüüch icon, cos meáwan aag ayaj sanüüch Teat Dios”, maj. ⁶ Ipiüngan wüx aljane apmapiüng aag ayaj, lango metam mambeol miteat nej mimüm nej. Quiaj temengowüjchiün leaw andiüm Teat Dios para mendüjipiün opech leaw tayacüw mixejchiüns. ⁷ iNdeac mbeay! Naleaing leaw tarang teat Isaías tiül minawiig nej leaw Teat Dios tasaj nej, cos tandeac wüx icona wüx tapiüng:

⁸ Ajcüwa nipilan quiaj apiüngüwan ayariw sandeac, ngome wüx omeajtsüw, ombeayíwan.

⁹ Ngo membeat leaw arangiüw wüx ayambüw xic, cos meáwan leaw aquiajchiw, aag ayaj mipochiw nejiw —aj nejiw Teat Jesús.

¹⁰ Condom Teat Jesús tapaj nipilan masaj:

—Inguiayıün, iyacan wüx imeajtsan leaw teanasaj icon:
¹¹ Cuajantanej leaw ajmel tiül ombeayaran müeteran, aag ayaj ngome nisoet; leaw ngo majneaj poch aw teombeayaran aag ayaj mbich nisoet —aj nejiw.

¹² Quiaj tambüw masajüw nej minipilan nej, tapiüngüw:
—¿Tejaw Teat, nguineay tajcüyiw ajcüwa fariseos wüx tanguiayiw indeaca? —ajüw nej.

13 Nej tasaj nejiw:

—Cuajantanej napiürüch leaw Xeteat najlüy tiül cielo ngo mapiür, apmalojquich nómbar. **14** Ich majlüiyiw cos nejiw ajlüiyiw atnej arang nop somb wüx teamanetet owix alinop somb. Cos sitiül nop somb apmanetet owix alinop somb, mijpüéj apmajmiüciw tiül loliüt —aj nejiw Teat Jesús.

15 Quiaj tasaj nej a Pedro:

—Teat, isaj xicon cuane wüx amb apiüng aaga tendeac quiaj —aj.

16 Quiaj tasaj nej Teat Jesús:

—¿Neol, at a icona aton nganaw mejawana cuane amb apiünga?

17 ¿Ngo mejawan nguineay ajlüy wüx nüeterana? Cos aag ayaj ajmel tiül ombeayaran, among teomeaatsaran, ndoj apmaw.

18 Nganüy leaw ngo majneaj poch aw teombeayaran, aag ayaj mbich nisoet cos naw wüx omeaatsaran. **19** Imiün tiül omeaatsaran aw cuajantanej ngo majneaj alwüx omeaatsaran. Aton altiül ambiyaw nipilan.

Altiül ajiürüw minaxeyiw nejiw, minajtajuw nejiw, at altiül monüx ajlüiyiw maquiüjpüw monench, at monench ajlüiyiw maquiüjpüw monüx masey ngo mengoch owixaw. Aton moneed, monwaiich, at mondeac ngo majneaj wüx ombas alinop, tengwüy wüx ombas Teat Dios.

20 Meáwan aag ayaj üiuch majiür nisoet nipilan. Nganüy, wüx üeteran masey ngo marangüch aaga leaw ajlüiyay merangan wüx ajantsüch owixaran, cos aag ayaj mbich ngome nisoet —aw.

Nop najtaj Cananea tayamb Teat

Jesús

(Mr. 7:24-30)

21 Condom Teat Jesús taw quiaj, tamb andüy tiül iüt ocueaj cambaj Tiro maquiiüb Sidón. **22** Quiaj tajngot majaw nej nop najtaj naw tiül iüt Canaán, nganüy acüi tiül aaga iüt quiaj. Tapots apaj, tapiüng:

—iTeat Naxey, micual David, ich majmiüc imal imeaaats mejaw xic! Xecual xeyay ngo majneaj teamamongoch, alwüx ombas nej nop nimeech —aw.

23 Teat Jesús ngo masaj nej nicuajind. Quiaj tatüchiw nej minipilan nej, tasajiw:

—Teat, isaj ich maw ningüy, cos aliüc almandüüb opechiiüts teapaj —awiüw.

24 Condom quiaj Teat Jesús tapiüng:

—Xique tijndiüs niün nambeol áagan nipilan judío, cos nejiw ajlüiyiw at nejiw najcueat sap —aw.

25 Quiaj aaga najtaj tamb taquieel micos nej tiüt, tapiüng:

—Teat Naxey, imbeol xic —aw.

26 Quiaj tasaj nej Teat Jesús:

—Xenipilan judío ajlüiyiw atnej xecual, netam nambeolüw ombas. Sitiül ngo narang atquiaj, sanarang atnej nop naxey anood mipan micual nej müüch nine pet müetiaw —aj nej.

27 Aaga najtaj tasaj nej:

—Teat, naleaing aag ipiüng quiaj, masey apmetiw ombas micual, pero aton masey nine pet alndom mamilmil leaw najmiüc tiüt minaw üet neneay nej —aj nej.

28 Quiaj tasaj nej Teat Jesús:

—iNaleaing müüm, xeyay iyac
imeaats wüx xique! Nganüy
apmajlüy atnej indiüm —aj nej.
Quiaj tajneaj micual nej ajan wüx
aaga ores quiaj.

**Teat Jesús tüüch majneaj
xeyay moniün andeow**

²⁹ Condom Teat Jesús taw quiaj, tamong amb mbeay nadam yow Galilea, tamb andüy wüx nop tiüt, quiaj chetet. ³⁰ Tapeayiw niüng ajlüy nej xeyay nipilan, aquiüjpüw mamb xeyay moniün andeow; altiül necoex, nesomb, nejew, at leaw ndron ombas. Tayacüw tiüt niüng ajlüy Teat Jesús, condom nej meáwan tataag majneaj. ³¹ Meáwan nipilan mbayatoj wüx tajawüw landeac leaw nejew, at leaw ndron ombas lajneaj, leaw necoex lajüy, átan leaw nesomb larraw oniiüg. Tandeaciüw xeyay najneaj wüx Midios Israel.

**Teat Jesús tüüch üetiw apiqiwiw mil
monxey**
(*Mr. 8:1-10*)

³² Condom Teat Jesús tapaj minipilan nej, tasaj:
—Sajiüriüw lasta a nipilan cam, cos lamatüch er nüt tatow acüliw ningüy maquiüjpaa, lango majiüriüw cuane apmetiw. Aton ngo nandiüm nüjchiw majtsoriw sitiül nganaw metiw, cos alndom masap nejiw lop tiüliiüd —aj.

³³ Quiaj tasajiw nej minipilan nej:
—¿Teat, nguiane alndom naxoman nüeteran ningüy tiüli wajchiüc metiw meáwan aaga nipilan quiaja? —ajüw nej.

³⁴ Quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:

—¿Cas pan aliün mejíürana? —aj nejiw.

Quiaj tapiüngüw:

—Áagan ayaíw pan alacas nine cüet —awiüw.

³⁵ Quiaj tapiüng Teat Jesús chetemoj tiüt nipilan. ³⁶ Condom tayar aaga ayaíw pan at a nine cüet; tüüch gracias Teat Dios. Ndoj tambaag müüch minipilan nej majineaw müjchiw meáwan nipilan. ³⁷ Meáwan nejiw tetiw paxiün. Condom leaw nenaw ocueajiw taxainguiw chipiüit ayaíw nchep. ³⁸ Leaw monxey tetiw, atüch apiqiwiw mil, pálwüx montaj, pálwüx namix monguich. ³⁹ Wüx landoj aag ayaj, quiaj tetepeayayej maquiüjpüw nipilan, condom taw quiaj, amb tiüli müx. Tamb andüy tiüli iüt Magdala.

Atuniw nadam ateócan

(*Mr. 8:11-13; Lc. 12:54-56*)

16 Altíüli fariseos y saduceos tambüw majawüw Teat Jesús cos andiümiüw masapüw nej wüx naél. Tasajiw marang nadam ateócan majawüw naleaing Teat Dios tiüli cielo ambeol nej.

2 Nej tasaj nejiw:

—Wüx langwiiüts, tenguijal ajmel nüt, icona ipiüngan: “Nganüy apmarang najneaj cos ayac nacants oic”, irawan. ³ Aton wüx ümb arraw ipiüngan: “Nganüy ngome apmarang najneaj cos xowüy amococ, ayac nacants oic”, irawan. iNdeac mbeay icon! Cos icona ipiüngan ijawan cuajantanej wüx oic, wüx caaw, ¿neol a nganüy ngo mejawan nicuajind wüx meáwan leawa tenguijal ajlüye? ⁴ Nipilan

monlüy nganüy cam monrang ngo majneaj atüniw ateócan majawüw. Naleaing sasaj icon ngome apmüjndiw majawüw. Apmüjndiw áagan ateócan leaw tajlüy wüx Jonás, aaga nendeac andeac Teat Dios —aj nejiw Teat Jesús.

Ndoj quiaj tacueat nejiw, tamb.

Leaw aquiajchiw fariseos

(Mr. 8:14-21)

5 Wüx tapeayiw necamb aaga nadam yow, quiaj minipilan nej leaad omeajtsuw ngo majoyiw pan.

6 Condom tasaj nejiw Teat Jesús:

—Inguiayiün, sanasaj icon, netam mejawan wüx aaga levadura ocueaj fariseos y saduceos —aj nejiw.

7 Quiaj minipilan nej tandeaciüw nejeyéjan quiaj, tapiüngüw:

—¿Neol tandeac atquiaja? Aag ayaj tandeac cos ngo majamiünaats pan —awüw.

8 Teat Jesús tajaw cuane alwüx omeajtsuw. Quiaj tasaj nejiw:

—¿Neol tapots indeacndeacan wüx pan tiülan icona? ¿Neol tapateay iyacan imeajtsan wüx xique? **9** ¿Neol nganaw mejawan, ngo leaam imeajtsan nguineay tarangas wüx tajineas acoquiar pan müetiw acoquiar mil monkay? Jow leaw tenaw, ¿cas ncchep tatücha? **10** ¿Neol ngo leaam imeajtsana? Jow, wüx tajineas ayaíw pan müetiw apiquiw mil niplan, ¿jow leaw tenaw, cas ncchep chipiüta? **11** ¿Neol cuane nerang icon ngondom mejawana? Cos xique ngome teanasaj icon wüx pan wüx tasajas icon mejawan wüx levadura ocueajiw fariseos at saduceos —aj nejiw.

12 Quiaj tajawüw naleaing ngome teamasaj nejiw majawüw wüx

levadura ocueaj pan, asaj nejiw majawüw wüx leaw aquiajchiw ajcüwa fariseos y saduceos.

Pedro tapiüng Teat Jesús aaga Cristo

(Mr. 8:27-30; Lc. 9:18-21)

13 Wüx tambüw andüiyiw tiül iüt ocueaj Cesarea de Filipo, quiaj Teat Jesús tatün manguiay minipilan nej, tasaj:

—¿Cuane apiüngüw niplan jane nej a Teat Naxey? —aj nejiw.

14 Quiaj tasajüw nej:

—Altiül apiüngüw nej aaga Juan neech yow niplan. Altiül apiüngüw aaga Elías, altiül apiüngüw Jeremías, tengwüy alinop nendeac andeac Teat Dios —awüw.

15 Quiaj Teat Jesús tasaj nejiw:

—Jow icona, ¿jane xic ipiüngana? —aj nejiw.

16 Quiaj tasaj nej Simón Pedro:

—Ique aaga Cristo leaw tapiürang aliüc, Micual ic Teat Dios almapac —aw.

17 Quiaj tapiüng Teat Jesús, tasaj Pedro:

—Ich mapac imaeaats, Simón micual Jonás, cos aaga poch indeac quiaj ngome aljane tasaj ic, nejay Xeteat Dios najlüy tiül cielo tüüch ic mejaw.

18 Aton xique sasaj ic, ique tenüt Pedro, aag ayaj apiüng wüx nine piedra.

Pero wüx aaga nadam piedra cam sanawitich majlüy xeyay xenipilan. Nicuajind ngondom manood nejiw masey nimeech marang leaw andiüm.

19 Xique sanüüch ic llave meleaaig micambaj Teat Dios majmeleran tiül. Leaw apmeóel ningüy wüx iüt apmaoeleran tiül cielo; at leaw apmecheed ningüy wüx iüt apchejtiüm tiül cielo aton —aj.

20 Condom quiaj tasaj minipilan nej:

—Nde mesajan nejinguind xique aaga Cristo leaw lapiürang aliüc — aj nejiw.

Teat Jesús tapiüng apmambiyaw nej

(*Mr. 8:31–9:1; Lc. 9:22–27*)

21 Teat Jesús naw wüx aaga nüt quiaj tapots masaj minipilan nej netam mamb Jerusalén. Quiaj apmamongoch xeyay ngo majneaj teowixaw montangtang tiül a nadam nangaj iüm, teowixaw montangtang miteaats, at mondiüy wüx aaga poch tüünd Moisés. Aton netam mandeow mambiyaran, ndoj wüx er nüt apmapac alinomb.

22 Condom quiaj a Pedro tawün nej ninguiün quiriw, tasaj:

—iTeat, aag ayaj ngo mandiüm Teat Dios; ique ngondom memongoch aag ayaj! —aj nej.

23 Teat Jesús ndiliteay majaw a Pedro, tasaj:

—Icueat xic, nde mendium mepal leaw netam narang. Nde mendeac atnej andiüm Satanás. Cos aaga indeac quiaj ocueaj nipilan, ngome ocueaj Teat Dios —aj.

24 Condom Teat Jesús tasaj minipilan nej, tapiüng:

—Sitiül aljane andiüm mayar sandeac majlüy xenipilan, ich mawün wüx omeaats meáwan naél leaw alndom mamongoch, ich mandüüb wüx leawa sarang masey mamongoch xeyay ngo majneaj, masey mandeow wüx cruz cos andüüb xic. **25** Sitiül aljane ngo mayar sandeac ajcan imbol mambiyaw nej nipilan, alinoic nüt nej apmamongoch xeyay

ngo majneaj. Pero sitiül aljane masey mandeow ajcan andüüb xic ayar sandeac, alinoic nüt najneajay apmajlüy. **26** ¿Jondot sitiül aljane alndom maneay meáwan cuajantanej leaw ajlüy wüx aaga iüt cam, cuane ajpar sitiül apndrom ombas lango mamb tiül cielo?

¿Nguineay alndom nop mangüy asoet nej maw wüxe? **27** Cos alinoic nüt wüx aaga Teat Naxey aliüc alinomb xeyay najneajay apmajlüy, xeyay nelilit atnej ajlüy Teat Dios, almaquijüpüw nej a ángeles. Quiaj apmangüy meáwan anopnop wüx leaw tarang. **28** Naleaing nganüy sasaj icon altiül icona nganaw mandeow, quiaj apmejawan nguineay ajlüy a Teat Naxey wüx apmajlüy wüx micambaj nej —aj nejiw.

Tewüneay majawüw nej Teat Jesús

(*Mr. 9:2-13; Lc. 9:28-36*)

17 Wüx lamatüch anaíw nüt tatow ndoj mapiüng aag ayaj, quiaj Teat Jesús taquiiüb Pedro, Jacobo, at a Juan michiig Jacobo. Tambüw wüx nop nadam tiük nejíwan quiaj. **2** Condom Teat Jesús tewüneay majawüw nej. Quiaj tajawiüw teombas nej xowüy lalitlit atnejachech nüt; apix nej tajlüy rajnüy atnej ran. **3** Camüm quiaj majawüw mixejichi nejiw tajlüiy tanomb, ajcüwa Moisés maquiiüb Elías, tenguijal andeacüw maquiijüpüw Teat Jesús. **4** Condom quiaj a Pedro tasaj Teat Jesús:

—Teat, najneajay macülliüts ningüy nójiquian. Sitiül mendium sanarangan ningüy arej nden, noic ineay, alinoic aneay teat Moisés, at alinoic aneay teat Elías —aj.

⁵Pedro tealeámban mandeac aag ayaj, quiaj ajngot noic rajnüy oic taxot nejiw. Imiün tiül aaga oic quiaj tanguiayiw noic nanderac, apiüng:

—Aaga ayaj xecual, xeyay sandiüm, apac ximeaats najaw. Inguiayitün meáwan leawa nej asaj icon —aj nejiw aaga nendeac quiaj.

⁶Almanguayiw aag ayaj minipilan nej, tanaámb mojcojow tiüt mbayatoj xeyay. ⁷Quiaj Teat Jesús tamb marreeg nejiw, tapiüng:
—Witiüron, nde mbayameron —aj nejiw.

⁸Almaxainguiw omalüw, quiaj majawüw ngo majlüy quiaj nejinguind, áagan Teat Jesús almaquiüjpüw.

⁹Condom wüx teawüw tiüt imiünüw wüx tiüc, quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:

—Nde mesajan nejinguind wüx aaga leaw Teat Dios tüüch icon mejawan quiaj. Wüx Teat Naxey landoj lapac tiül mondeow, quiaj alndom mendeacan wüx —aj nejiw.

¹⁰Quiaj tatüniw nej manguiayiw minipilan nej, tasajüw:

—Teat, ¿neol ajcüwa mondüy wüx aaga poch leawa tüünd Moisés apiüngüw netam miün aaga Elías ombas nej, teoj aliüc aaga Cristo? —ajüw nej.

¹¹Quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:

—Naleaing leaw apiüngüw, Elías netam miün ombas masaj niplan leaam omeajtsüw wüx Teat Dios.

¹²Nganüy sasaj icon Elías laíün ningüy. Naleaing ngome tajawüw jane nej. Tarangüw wüx ombas nej cuajantanej ngo majneaj leaw andiümüw. Atquiaj Teat Naxey aton

apmamongoch xeyay ngo majneaj teowixaw nejiw —aj nejiw Teat Jesús.

¹³Quiaj minipilan nej leaad omeajtsüw, teamandeac wüx ombas aaga Juan neech yow niplan.

Wüx tajneaj nop alwüx ombas nej nimeech

(Mr. 9:14-29; Lc. 9:37-43)

¹⁴Wüx tapeayiw niüng ajlüiyiw niplan, quiaj tajngot nop naxey maquieel micos nej tiüt teombas Teat Jesús, tasaj:

¹⁵—Teat Naxey, ijiür lasta xecual cos nimeech alox nej tiüt, teamamongoch xeyay ngo majneaj. Nguiaj lamalox nej tiül biümb tengwüy tiül yow. ¹⁶Saquiüib miün nüüch majawüw nej minipilan sitiül alndom matajcüw nej majneaj. Naleaing ngondom ombasüw —aj nej.

¹⁷Quiaj Teat Jesús tasaj niplan:

—iJaa, icona niplan ngo meyariün sandeac, monrang ngo majneaj icon! ¿Cas nüt ipiüngan sanajlüy ningüy naquiiüb icona? ¿Cas nüt ipiüngan sanaífuc wüx leaw irangana? Iquiüjpan miün aaga nench najaw —aj nejiw.

¹⁸Condom quiaj talic aaga nimeech najlüy wüx ombas a nench; tasaj macueat. Quiaj tacueat, tajneaj a nench tíülan aaga ores quiaj.

¹⁹Condom minipilan nej wüx nejíwan quiaj maquiüjpüw nej, quiaj tasajüw:

—¿Neol xicona ngondom nawüniün aaga nimeech quiaja? —ajüw nej.

²⁰Quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:

—Cos ajcan apateay iyacan imeajtsan wüx xique. Naleaing sasaj icon sitiül icona meyacan imeajtsan wüx xic, masey atonej apateay osaab mostaza, apndom mesajan aaga tiüc quiaj: “Iriow ninguiaj, quiür indüy ninguiün”, merajan, y aaga tiüc apmaw. Ngo majlüy nicuajind leaw ngondom merangan sitiül naleaing iyacan imeajtsan wüx xique.²¹ Pero aaga nimeech quiaj ngondom maw sitiül ngo matajçüch orar y maiündüch xeyay —aj nejiw.

**Teat Jesús tapiüng alinomb
apmambiyaw nej**

(Mr. 9:30-32; Lc. 9:43-45)

22 Wüx tajlüyw nöiquian tiül iüt Galilea, quiaj Teat Jesús tapots masaj nejiw wüx nguineay Teat Naxey apmayacüch teowixaw nipilan,
23 apmambiyaw nej; ndoj, wüx er nüt apmapac alinomb. Wüx tanguiayiw aag ayaj tamix omeajtsuw xeyay.

**Tawün tomiün andüy tiül
nadam nangaj iüm**

24 Wüx Teat Jesús tapeay tiül cambaj Capernaum maquiiüb minipilan nej, quiaj ajcüwa monxaing tomiün andüy tiül nadam nangaj iüm tambüw majawüw teat Pedro. Tatüniw manguiayiw nej, tasajüw:

—Jow aaga teat nequiaach icon, ḷngo mawün tomiüna andüy tiül a nadam nangaj iüm ocueajiiütsa? —ajüw nej.

25 Quiaj teat Pedro tasaj nejiw:

—Ajaj awün —aw.

Wüx tajmel tiül iüm a Pedro, andüüb masaj nej Teat Jesús, tapiüng:

—¿Nguineay ipiüng teat Simón? Jow monajiüt tiül noic cambaj, ḷjane ocueaj atüniw tomiüna, micual miiütüw nejiwe, ngwüy napeay miün nipilana? —aj nej.

26 Quiaj tapiüng a Pedro:

—Atüniw ocueaj napeay miün nipilan —aw.

Teat Jesús tapiüng:

—Nganüy micual iüt ngo metam mangüy.²⁷ Naleaing, pero ngana mandeacndeaciw wüx; quiür mbeay ndec, erlech. Leaw apmelech ombas, apmexom teombeay nej tomiün. Aag ayaj ngochan meajchiw ajcüwa monsap tomiün, aag ayaj ayacar icore —aj nej Teat Jesús.

¿Jane alwüx atam ajlüy?

(Mr. 9:33-37; Lc. 9:46-48)

18 Tiül aaga nüt quiaj, tatüniw nej manguiayiw minipilan nej, tasajüw:

—¿Jane alwüx atam ajlüy tiül micambaj Teat Dios najlüy tiül cielo? —ajüw nej.

2 Quiaj Teat Jesús tapaj miün nop nine, malembech pinawan nejiw.

3 Condom tapiüng:

—Naleaing sasaj icon sitiül ngo mendüyiün wüx merangan atnej arang nop nine, ngondom mejmeliün tiül micambaj Teat Dios najlüy tiül cielo.⁴ Atquiaj jangantanej leaw apmarang atnej aaga nine cam, ngo merangrangüy nicuajind, aag ayaj alwiix atam ajlüy tiül micambaj Teat Dios najlüy tiül cielo.⁵ Aton jangantanej apmajiür lasta nop nine atnej aaga nine cam, aag ayaj atnej xique tenguijal majiür xic lasta.

Nde meyacüchiün wüx ngo majneaj

(*Mr. 9:42-48; Lc. 17:1-2*)

6'Jangantanej apmandiüm mayac wüx marang ngo majneaj masey nop tiül ajcüwa namix nine monyar sandeac, najneaj wúxan nganaw marang aaga ngo majneaj quiaj, maoelich teonic nej nop cow majlos tiül ndec tsoyom tiüt nómban.

7 iXeyay ngo majneaj ajlüy wüx iüt, cos ajlüy leaw alndom müüch majmiücaran tiül nisoet! Aag ayaj meáwan nüt ajlüy, pero ixeyay ngo majneaj apmamongoch leaw apmayac wüx nisoet alinop!

8'Atquiaj sitiül aljane ayaag owix nej tengwüy oleaj nej andiüm mayac nej wüx marang ngo majneaj, ich mandoog malox ninguiün. Cos más najneaj majmel niüng apmapacaran meáwan nüt masey ngo majiür nots owix tengwüy nots oleaj, cos cuane ambeol nej majlüy palan, ndoj majlos tiül biümb niüng ngondom xejquem nómban.

9Aton sitiül aljane ayaag oniiüg nej andiüm majaw leaw ngo majneaj, ich masoond malox ninguiün. Cos najneaj majmel niüng apmapacaran meáwan nüt masey noic oniiüg nej, cos cuane ambeol nej majiür palan oniiüg, ndoj majlos tiül biümb tiül necoy.

Tandeac wüx ndron sap

(*Lc. 15:3-7*)

10'Nde mepiüngan jangantanej tiül ajcüwa namix nine quiaj ngo membeat, cos sasaj icon ajcüwa ángeles tiül cielo leaw tenguijal mambeol nejiw, meáwan nüt teamajawüw mitey Xeteat Dios

najlüy tiül cielo. **11**Cos Teat Naxey tiün mawün wüx meáwan nipilan leawa landoj apndrom ombasiüw.

12'¿Cuane ipiüngan? Jondot nop naxey almajiür coic miow (100) sap, camüüm ndrot ocueaj nop. ¿Neol ngome apmacueat aaga peic miow gajpoquey (99) quiaja, mamb mayamb aaga nop leaw ndrona?

13Sitiül ndot maxom, naleaing sasaj icon apmapac omeaats xeyay majaw aaga axom quiaj, ngo matnej meáwan leaw ngo ndrom. **14**Atquiaj aton Miteatiiüts Dios najlüy tiül cielo ngo mandiüm majaw ndrom ombasiüw nop tiül ajcüwa namix nine quiaj.

Wüx aljane aleaic marang wüx imbas

(*Lc. 17:3*)

15'Sitiül aljane aleaic marang wüx imbas, quiür indeac anaag najneaj icónan quiaj, meaach leaam omeaats leaw tarang. Sitiül tayar leaw ipiüng, lamembeol, lameaach majneaj omeaats. **16**Nganüy sitiül ngo mayar leaw isaj, iyamb nop ijpwü mequiiüb, meamban mejawan majlüyiw quiaj manguiayi. **17**Sitiül nej ngo mayar leaw isajan, isajan montangtang tiül moncanchiün mandeaciüw maquiüjpüw. Ndot átan ngo mayar leaw asajiw nej, iyacan atnej nop ngo mayar andeac Teat Dios, tengwüy atnej nop nesap mitomiün cambaj leaw xeyay ngo majneaj arang.

18'Naleaing sasaj icon, meáwan leaw apmeoeliün wüx aaga iüt cam apmaelich tiül cielo. Aton meáwan leaw apmechejtiün wüx aaga iüt cam, apmachejtich tiül cielo aton.

¹⁹'Sasaj icon alinomb, masey sitiül ipüw icona ningüy wüx iüt aleaic metüniün, noic nej imeajtsan, Xeteat Dios najlüy tiül cielo apmüüch. ²⁰Cos nguiajantanej niüng xenenguejow masey ipüw arojpüw monyar sandeac, xique sajlüy quiaj pinawan nejiw —aj nejiw Teat Jesús.

²¹Condom quiaj teat Pedro tamb matün manguiay Teat Jesús, tasaj:
—Teat, ḷjondot nop aleaic marang wüx ximbas, cas ombas netam nawün wüx ximeaats leawa taranga, leaw atüch ayaíwe? —aj.

²²Quiaj tasaj nej Teat Jesús:
—Ngo nasaj ic áagan ayaíw; alndom mewün wüx imdeaats masey ayaíw ermiow gajpowüw (77) —aj.

Tandeac andüy wüx nop najon nerang najiüt

²³Tiül micambaj Teat Dios najlüy tiül cielo ajlüy atnej tarang nop minatang neniğiüt wüx tandium majaw nguitow ajüchiw nej anopnopoj mimonbeol nej. ²⁴Tapots majaw wüx nguitow ajüch, quiaj apeay quiaj maquiüraab niüng ajlüy nej nop leaw ajüch nej xeyay tomiün. ²⁵Aaga naxey quiaj ngondon mangüy leaw ajüch. Quiaj tapiüng aaga minatang neniğiüt majnapüw, majliyiw ocueaj alinop maquiülb mintaj nej micual nej. At majnap meáwan leaw almajiürüw para mawün mitomiün nej. ²⁶Condom aaga naxey quiaj taquieel micos nej tiüt teoleaj minatang neniğiüt matün ocueaj. Tasaj: "Teat, satün icueaj, ngwa mecül xic alquiripite, ndoj sanangüy meáwan leaw salnajüch

ic", aj. ²⁷Quiaj aaga natang neniğiüt tajmiüc omal omeaats majaw nej. Tawün wüx omeaats nej nómbar leaw lamajüch aaga naxey quiaj, tapiüng tsajmbiüm mamb. ²⁸Almaw quiaj aaga naxey nejüchay, quiaj mangoch nop aquiiüb nej arang aweaag najiüt, almajüch nej quiriw tomiün. Quiaj tasap mapats onic, landüy wüx apmambiy. Quiaj tasaj: "Nganiüy nganüy ingüy xetomiün", aj. ²⁹Quiaj aaga naxey taquieel micos nej tiüt, matün ocueaj, tasaj: "Satün icueaj teat, ngwa mecül xic alquiripite, ndoj sanangüy meáwan leaw sajüch ic", aj. ³⁰Aaga naxey quiaj ngome tandium macül nej, andüüban tamb mayac tiül manchiüc leaw ambich mangüy mitomiün nej. ³¹Wüx tajawüw aag ayaj alacas monrang najiüt, xeyay ngo majneaj mayajcüw. Quiaj tambüw masajüw aaga minatang neniğiüt manguiay meáwan leaw lamarang aag naxey quiaj. ³²Quiaj tapaj nej miün alinomb aaga minatang neniğiüt, tasaj nej: "Ilque nop ic ngo majneaj nerang xenangiüt! Ilque meáwan leaw tejüch xic, aag ayaj tawüniüs wüx ximeaats nómbar, cos tetün xicueaj. ³³Jow nganüy ique, ḷneol ngo mejiür lasta alinop atnej tajüras ic lasta?" aj nej. ³⁴Tajcüy xeyay aaga natang neniğiüt, quiaj tüüch mamb tiül manchiüc macülan quiaj leaw ambich mangüy meáwan ajüch.

³⁵'Atquiaj apmarang wüx imbasan Xeteat Dios najlüy tiül cielo sitiül ngo mewüniün wüx imdeaats meáwan leaw arang wüx imbasan alinop —aj nejiw Teat Jesús.

Teat Jesús apiüng wüx moncueateay

(*Mr. 10:1-12; Lc. 16:18*)

19 Condom wüx Teat Jesús landoj masaj nejiw

meáwan aaga poch quiaj, quiaj taw Galilea tamb andüy tiül iüt Judea, najlüy nonüt necamb lam Jordán.

²Tandüjpiw nej mamb xeyay nipilan. Meáwan tamongoch iün andeowüw.

³Condom acas fariseos tambüw majawüw Teat Jesús matüntüniw manguiayiw majawüw cuane apmapiüng. Quiaj tasajüw:

—¿Alndom nop naxey macueat mintaj nej cos tarang cuajantanej leawa nej ngo mandiüm? —ajuw nej.

⁴Quiaj tasaj nejiw:

—¿Ngomeaa meteowan tiül Mipoch Teat Dios, niüng apiüng nej nerang nipilan, cos apiüng: “Tarang naxey at tarang najtaj”? ⁵Aton tapiüng: “Nop naxey netam macueat miteat nej mimüüm nej, maquiiüb mintaj nej. Quiaj apmajlüiyiwiw nöiquian, atnej nop nipilan nejiw.”

⁶Atquiaj langome apmajlüiyiwiw ijpuéj, apmajlüiyiwiw nop nejiw cos noic omeajtsüw. Pares nejinguind ngondom müüich mecueatayej leaw Teat Dios lamüüich majlüy nöiquian —aj nejiw Teat Jesús.

⁷Quiaj tasajüw nej:

—¿Neol a Moisés tapiüng alndom nop naxey macueat mintaj nej sitiüü marangüch minawijquiaw nejiw müjndiw mecueatayej nómbar? —ajuw nej.

⁸Quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:

—Moisés tapiüng alndom mecueatiün mintajan cos tajaw

nadam imeajtsan. Naleaing nomb ngome atquiaj ajlüy. ⁹Pero nganüy xique sasaj icon sitiüü nop naxey macueat mintaj nej, acueátan, ngome nejiür naxey mintaj nej, condom aaga naxey quiaj apmaquiiüb alinop, nej a naxey quiaj ajiür xeyay nisoet cos lamajiür minajtaj nej. Aton Jane apmaquiiüb nop najcueat najtaj ajiür xeyay nisoet cos atnej majiür minajtaj nej aton —aj nejiw.

¹⁰Quiaj tapiüngüw minipilan nej:

—Sitiüü atquiaj ajlüy naél wüx aljane macueat mintaj nej, nómbar ngo majneaj majiüraran mintajaran —awüw.

¹¹Quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:

—Ngome meáwan nipilan alndom maiüüch wüx aaga ipiüngan quiaj. Áagan leaw Teat Dios lamambeol müüich majlüiyiwiw atánan quiaj.

¹²Ajlüy monxey ajiür cuane wüx ngo mengoch owixaw: altiül atquiaj ajlüy nde wijquiaj; altiül aljane tarang nej wüx ombas nej; at altiül ngo mengoch owix cos xeyay andiüm marang minajüüt micambaj Teat Dios. Leaw ayaag alndom majlüy atánan quiaj, ngo mengoch owix, pues najneaj —aj nejiw.

Taquüraab niüng ajlüy Teat Jesús acas namix nine

(*Mr. 10:13-16; Lc. 18:15-17*)

¹³Condom taquüraab niüng ajlüy nej acas namix nine matepeayiw Teat Jesús, mayac owix nej wüx omalüw nejiw, matün monajneaj ocueaj Teat Dios müüich nejiw.

Minipilan nej taliquiaj ajcüü monquiiüb namix nine. ¹⁴Quiaj Teat Jesús tapiüng:

—Ijchan miünüw a namix nine niüng sajlüy, nde mepalan. Cos ocueajiw nejiw micambaj Teat Dios najlüy tiül cielo —aw.

¹⁵Quiaj tajend omalüw namix nine, ndoj taw quiaj.

**Nop nejiür xeyay, tandeac aweaag
Teat Jesús**

(*Mr. 10:17-31; Lk. 18:18-30*)

¹⁶Condom tajngot nop majaw Teat Jesús, tatün nej manguiay, tasaj:

—Teat, sajaw ique najneaj irang. Nganüy isaj xic Teat, ćcuane najneaj netam naranga para namb tiül cielo nacül quiaj meáwan nüte? —aj nej.

¹⁷Quiaj tasaj nej Teat Jesús:

—¿Neol tepiüng xique nerangas najneaja? Nejinguind niplan ngo marang najneaj. Áagan Teat Dios arang najneaj. Nganüy sitiül indiüm meamb tiül cielo, netam merang meáwan leaw tapiüng Teat Dios marangüch —aj.

¹⁸Quiaj tasaj nej aaga naxey quiaj:

—¿Ngün? —aj.

Teat Jesús tasaj nej:

—Nde membiy nejinguind; nde mejiür pálwüx najtaj; nde merneed; nde mendeac ngo maleaing wüx ombas alinop; ¹⁹iyar andeac miteat mimüm; aton ijiür lasta alinop atnej ijiürüy lasta iquíayan quiaj —aj nej Teat Jesús.

²⁰Quiaj tasaj nej aaga naxey quiaj:

—Teat, meáwan aag ayaj sayac wüx ximeaats narang nde quich xic. ćCuane alinoic netam naranga?

—aw.

²¹Quiaj tasaj nej Teat Jesús:

—Sitiül indiüm merang leaw palan, quiür inüüb meáwan leaw almejiür, condom imbaag ombeat

meaach leaw niplan ngo majiür. Ndoj tewiün mendüüb xic merang xenajiüt. Atquiaj apcanchiüm meáwan nembeatmbeat leaw apmeaand alinoic nüt tiül cielo —aj nej.

²²Wüx tanguiay aag ayaj, quiaj tamix omeaats, taw quiaj, cos nej ajiür xeyay cuajantanej, ngo mandiüm mandrooch ombas.

²³Quiaj Teat Jesús tasaj miniplan nej:

—Naleaing sasaj icon xeyay naél ocueajiw ajcüwa monjiür xeyay cuajantanej majmeliw tiül micambaj Teat Dios. ²⁴Sanandüy wüx nasaj icon alinomb, ngo maél mamong teowil nots ndiüc nop camello, ngo matnej aél ocueaj nop nejiür xeyay, majlüy tiül micambaj Teat Dios —aj nejiw Teat Jesús.

²⁵Wüx tanguiayiw aag ayaj miniplan nej xeyay mbayatoj, tetünayej menguiayayej:

—Sitiül atquiaj ajlüy, ćjane alndom maw wüx asoet neje? —awüw.

²⁶Quiaj Teat Jesús tajaw teombasiüw nejiw, tapiüng:

—Niplan ngondom mawün wüx asoet nejinguind; pero Teat Dios ngo maél majaw aag ayaj cos nej alndom marang cuajantanej —aj nejiw.

²⁷Condom Pedro quiaj tasaj nej:

—Teat, xicona lanacueatiün meáwan leaw tajiürasan para nandüipiün ic. Jow nganüy, ćcuane sanaxoman wüx? —aj nej.

²⁸Quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:

—Naleaing sasaj icon, alinoic nüt wüx Teat Dios apmüüch marang jayats meáwan cuajantanej leaw ajlüy wüx iüt, wüx Teat Naxey

apmasap najneajay niüng chetej marang natang nenajiüt, apmajlüy quiaj gajpiüp (12) niüng chetejow montangtang monajiüt, niüng icona leaw mondüüb xic apchetemeron mejawan wüx asoetiw ajcüwa gajpiüp (12) ajlüy nipilan acualaats Israel.²⁹ At aton jangantanej monyar sandeac leaw acueat aniiüng nej, acueat miteat nej, mimüm nej, micoj nej, michig nej, mintaj nej, micual nej, tengwüy macueat miíüt nej para mandüüb xic, apmajlüy najneaj. Apmüjndiw xeyay, ngo matnej leaw tacueatiw wüx a iüt cam, aton apmapacüw tiül cielo meáwan nüt.³⁰ Naleaing jane ayaag atnej alwüx atam ajlüy nganüy, alinoic nüt apmajlüy chingüy; at jane ayaag chingüy nej nganiüy, alinoic nüt apmajlüy natang tiül micambaj Teat Dios —aj nejiw Teat Jesús.

20 Andeac andüy wüx monrang najiüt Aton tasaj nejiw Teat Jesús:

—Cos tiül micambaj Teat Dios najlüy tiül cielo, ajlüy atnej tarang nop nateateran nejiür iüt. Cos nej taw úmban arraw mayamb monrang najiüt macojchiw najün uva.² Wüx taxom monrang najiüt, tasoiquiv apmangüyaranüw noic nüt noicnoic tomiün nasoic denario. Quiaj tüüch mambüw marangüw minajiüt nej.³ Condom taw alinomb wüx lapeay pinawan ajüy nüt. Quiaj taxom tiül plas alacas monxey tenguijal ayambüw najiüt.⁴ Quiaj tasaj nejiw: “¿Ngwüy tabaatsa, merangan najiüt tiül xecorrül mecojchiün xeúva? Ndoj

sanangüy icon atnej netam”, aj nejiw. Quiaj tambüw.⁵ Camüüm taw alinomb aaga neneay najiüt laámb aplembem nüt, at wüx lanchejliow nüt aton. Átan taxom monrang najiüt atnej tilüy quiaj.⁶ Condom taw alinomb lamitiüt nüt, níüngan taxom alacas aliw tiül plas, ngo maxomüw najiüt. Quiaj tasaj nejiw: “¿Neol tejlüyfünan ningüy pal nüte; ngo mexoman najiüta?”, aj nejiw.⁷ Quiaj tapiüngiüw: “Cos nejinguin ngo miün mayamb xicon”, awüw. Quiaj aaga neneay najiüt tasaj nejiw: “Quiúran irangan najiüt tiül xecorrül aton, ndoj sanangüy icon atnej netam”, aj nejiw.⁸ Wüx laúmb tiüt aaga nüt, quiaj aaga neneay najiüt tasaj aaga naxey leaw tayac majlüy wüx majaw monrang najiüt: “Iwüniw tiül najiüt, ingüy minajiütüw nejiw. Ingüy ajan wüx teoj mapeay, ndójwüx leaw mbas mapeay”, aj.⁹ Wüx tapeayiw ajcüw monrang najiüt leaw tajmeliw lamitiüt nüt, tangüyeranüw palan noicnoic denario anopnopopoj.¹⁰ Condom wüx tatüch nejiw leaw mbas majmeliw tiül najiüt, apiüngiüw a nejiw apmüjndiw wüx alquiriw; naleaing tüjndiw atówan nej aton noic denario.¹¹ Tayariw, pero naleaing tajcüiyiw, tandeacndeaciw wüx ombas aaga neneay najiüt.¹² Tasajiw: “Ajcüwa teoj majmeliw tiül najiüt, ɺwü arangüw najiüta? Áagan noic ores tarangiüw, pero ique tengüy atow nej ingüy xicon. Nganüy xicona tarangasan xeyay najiüt, sandeowan tiül nerraar mbich nüt”, ajiw nej.¹³ Quiaj tapiüng aaga neneay najiüt, tasaj nop nerang

najjüt: "Amigo, xique ngo narang nicuajind ngo majneaj wüx imbasan. ɁNeol ngwa, landoj lamandeacaatsa sanangüy icon noic denario? ¹⁴Iyar leaw sangüy ic quiaj, quiür. Xique sandiüm nüüch aaga teoj mapeay atow nej süüch ic. ¹⁵ɁNeol, ngome alndom narang leawa xic sandiüm wüx xetomiüna? ɁNgwüy, ngo majneaj mejaw xic ajcan sandiüm nambeol nejiw aton?" aj. ¹⁶Aton tapiüng Teat Jesús:

—Altiül leawa mbas nejiw, apmajlüiyiw teoj, at leawa teoj nejiw apmajlüiyiw mbas. Cos xeyayiw leaw najpajüw, pero napateayiw leaw narriüjtüch —aw.

Tandüy wüx mapiüng apmambiyeran

(Mr. 10:32-34; Lc. 18:31-34)

¹⁷Wüx Teat Jesús aliw tiül tiüd laambüw andüiyiw Jerusalén, quiaj tawün nejiw mbiijlatoj mbeay tiiüd ajciüwa gajpiüp (12) minipilan nej, tasaj:

¹⁸—Nganüy laambaats andüyiiüts Jerusalén niüng Teat Naxey apmayacüch teowixaw montangtang miteaats at ajciüwa mondüy wüx aaga poch tüünd Moisés. Quiaj apmapiüngüw mandeow. ¹⁹Aton apmayacüw nej teowixaw napeay miün nipilan, apmitsojow nej, apmawüjchiw, ndoj apmambiyaw wüx cruz. Pero naleaing wüx er nüt apmapac alinomb —aj nejiw Teat Jesús.

Leaw tatün mimüm Jacobo y Juan

(Mr. 10:35-45)

²⁰Condom nop najtaj mimümiüw a Jacobo at a Juan, micual nejiw Zebedeo, tamb nójiquian

maquiüjpüw majawiw Teat Jesús. Taquieel tiüt micos nej teombas cos andiüm matüün alcuane. ²¹Quiaj tasaj nej Teat Jesús:

—ɁCuane indiüm, müm? —aj nej.

Quiaj tapiüng aaga najtaj:

—Teat, wüx nüt apchetemear merang natang nenajjüt tiül micambaj, ijchaw chetemoj ajciüwa xecual cam aton, nop amb wüx miác iwix alinop amb wüx miquiamb —aw.

²²Quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:

—Ngo mejawan leaw itüniün. ɁNgwüy alndom memongochiün xeyay necoye atnej xique sanamongoche? ɁNgwüy alndom mendeowana atnej xique sanandeowa? —aj nejiw.

Quiaj tapiüngüw:

—Alndom —awüw.

²³Quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:

—Naleaing, netam memongochiün xeyay necoy atnej xique sanamongoch, aton apmembiyararan; pero aaga ipiüngan chetemerón wüx xeác y wüx xequiamb, mbich aag ayaj ngome xique alndom nüüch aljane, néjan quiaj Xeteat ajlüy wüx müüch leaw lamateots müüch —aj.

²⁴Wüx tanguiayiw aag ayaj ajciüw algajpowüw (10) minipilan nej, quiaj tajcüiyiw; ngo majneaj majawüw ajciüw alijpiüw nechiigayej quiaj. ²⁵Condom Teat Jesús tapaj masaj nejiw, tapiüng:

—Lamejawan nguineay arangüw monajiüt tiül meáwan cambaj, cos arangüw apatüw atnej lamaneayiw nómban meáwan nipilan leaw ajlüiyiw wüx; átan minatangüw nejiw ngo majiürüw

lasta nejinguind. ²⁶Pero tiül icona ngondom merangan atquiaj. Cos Jane andium marang natang tiül icona netam mambeol icon.

²⁷Aton sitiül aljane tiül icona andium marang más netam ajlüy, netam marang atnej nop nembeol.

²⁸Atquiaj ajlüy wüx a Teat Naxey cos nej ngo miün mambeolaran, nej tiün mambeol meáwan nipilan, at mandeow mangüy asoet xeyay nipilan —aj nejiw.

Teat Jesús tüüch majneaj ijpüw somb (Mr. 10:46-52; Lc. 18:35-43)

²⁹Wüx tawüw tiül cambaj Jericó xeyay nipilan almandüüpiw Teat Jesús. ³⁰Aliw quiaj ijpüw monxey nesomb, alchetemoj mbeay tiiüd. Wüx tanguiayiw Teat Jesús namong, quiaj tepajüw, tapiüngüw:

—iT eat Naxey, micual teat David, ijiür xicon lasta! —awüw.

³¹Ajciüwa nipilan taliquiaw nejiw mapalüw ombeayiw, naleaing nejiw tepajüw napac, tapiüngüw:

—iT eat Naxey, micual teat David, ijiür xicon lasta! —awüw.

³²Quiaj lembet Teat Jesús, tapaj ajciüwa somb quiaj, tatün manguiay nejiw, tapiüng:

—¿Cuane indiüman metüniün wüx ximbas? —aj nejiw.

³³Quiaj tasajüw nej:

—Teat, sandiüman ram xenijücan —ajüw nej.

³⁴Quiaj Teat Jesús tajmiüc omal omeaats majaw nejiw, tayac owix wüx oniüjcüw nejiw. Andüüban ajneajiw, nómbar rat oniüjcüw. Condom tambüw mandüüpiw Teat Jesús aton.

Teat Jesús tajmel tiül Jerusalén (Mr. 11:1-11; Lc. 19:28-40; Jn. 12:12-19)

21 Wüx laliüc matüüchiw Jerusalén, tapeayiw tiül cambaj Betfagé niüng ajlüy mitiüc Olivos. Quiaj Teat Jesús tüüch mamb ijpüw minipilan nej. ²Tasaj:

—Quiüran tiül aaga cambaj najlüy alareng niüng ajlüyiüts. Quiaj apmexoman nop bur neóel, almaquiiüb nop quicheech bur micual nej. Ichejtiün, iquüijpan miün. ³Sitiül aljane aleaic masaj icon, isajan: “Teat Naxey apmetam nej, ndoj apmatsoriich alinomb”, irajan —aj nejiw Teat Jesús.

⁴Atquiaj tajlüy para majlüy atnej tapiüng nop nendeac andeac Teat Dios, cos tapiüng:

⁵Isajan a cambaj Jerusalén:
“Ijawan, jogüy minatang nenajiüt icueajiün, aliüc majaw icon, Nej ngome nerangrangüy, najneaj omeaats; ajtep nop quicheech bur, micual nej nop bur nemalmal naúm”, aw.

⁶Quiaj tambüw minipilan nej. Tarangüw meáwan atnej lamasaj nejiw Teat Jesús. ⁷Taquüijpüw miün a bur maquiiüb micual nej. Quiaj tapojchiw teopechiw a bur apixaw nejiw. Condom Teat Jesús tajtep chetem wüx. ⁸Meáwan nipilan, tapiüjchiw tiüt apixaw nejiw tiül tiiüd, altiül tapoliw omal xiül mayaciüw tiüt tiül tiiüd. ⁹Ajciüwa nipilan quiaj teapajüw napac, átan namong ombas, átan aliüc tamiün, tenguijal mapiüngüw:

—iT Najneajay arang micual teat David! iTangaj ajlüy aaga niün,

üütch nej miün Teat Dios! iNajneajay ajlüy Teat Dios tiül cielo! —awüw.

¹⁰ Condom wüx Teat Jesús tajmel tiül cambaj Jerusalén meáwan níplan tendeacndeacuw wüx, tatüniw manguiayiw:

—¿Jane aag ayaja? —awüw.

¹¹ Altiül níplan tapiüngüw:

—Aag ayaj aaga Jesús naw tiül cambaj Nazaret tiül Galilea. Nej nop nendeac andeac Teat Dios —awüw.

Tawün tiül a nadam nangaj iüm leaw ngo metam majlüy quiaj

(Mr. 11:15-19; Lc. 19:45-48; Jn. 2:13-22)

¹² Condom Teat Jesús tajmel tiül aaga nadam nangaj iüm oceaj Teat Dios. Quiaj tapots mawün meáwan monüppeay at mongalüy leaw aliw tiül. Aton tatech ninguiün mimesüw mongowüütch tomiün, at mibangüw monüüb palom. ¹³ Tasaj nejiw:

—Tiül Nangaj Mipoch Teat Dios apiüng: “Saniüng ajlüy niüng apmatajcüch orar”, aw Teat Dios. Pero icona lamerangan aaga nangaj iüm cam atnej niüng axotüy moneed —aj nejiw Teat Jesús.

¹⁴ Tambüw majawüw nej tiül nadam nangaj iüm leaw nesomb at leaw necoex, nej tataag nejiw majneaj. ¹⁵ Ajctüwa montangtang miteaats at mondüy wüx aaga poch tüünd Moisés tajcüiyi wüx tajawüw meáwan najneajay ateócan leaw teamarang Teat Jesús; at wiix tanguiayiw nguineay a namix monguich teapajüw tiül nadam nangaj iüm, cos teamapiüngüw: “iNajneajay arang micual mixejchiiüts David!” awüw. ¹⁶ Tasajüw Teat Jesús:

—¿Quia ngo menguiay cuane teamapiüngüw wüx ique ajcüw ayaja? —ajüw nej.

Quiaj tasaj nejiw:

—Ajaj, teananguaiay. ¿Jowa icona ngomeaag meteowan tiül Mipoch Teat Dios? niüng apiüng atcüy:

Xique lanayac teombeayiw namix monguich at namix nine aaga poch mapiüngüw najneajay irang —aj nejiw Teat Jesús.

¹⁷ Condom taw quiaj tacueat nejiw, tamb andüy tiül cambaj Betania. Quiaj tacül aaga ongwiiüts quiaj.

Teat Jesús talic a toc

(Mr. 11:12-14, 20-26)

¹⁸ Wüx rat tiüt, quiaj tamb Teat Jesús andüy Jerusalén alinomb. Wüx aleamb tiül tiiüd tind üet.

¹⁹ Tajaw noic owl toc almbeay tiiüd. Quiaj tamb majaw, naleaing ngo maxom wüx nicuajind, áagan aóp majlüy wüx. Quiaj Teat Jesús tasaj aaga toc:

—iAleaw atogüy ümb minüt, lango mejiür ióng nómban! —aj.

Quiaj tawaag a toc. ²⁰ Wüx tajawüw aag ayaj miniplan nej mbayajow. Tasajüw Teat Jesús:

—¿Neol nguineay ajen awaag a toc quiaja? —ajüw.

²¹ Quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:

—Naleaing sasaj icon, sitiüll naleaing iyacan imeajtsan wüx xique, ngo mechewanimeajtsan, alndom merangan cuajantanej. Ngome áagan wüx toc quiaj alndom merangan, alndom mesajan aaga tiüt quiaj: “Iriow ningüy, quiür indüy tiül ndec”, merajan, y atquiaj apmajlüy. ²² Meáwan leaw

apmetüniün wüx apmetajcan orar, apmeajndiün sitiül ipiüngan tiül imeajtsan alndom majlüy —aj nejiw.

Tasajüw Teat Jesús nguiane tayar minajiüt nej

(Mr. 11:27-33; Lc. 20:1-8)

²³Condom Teat Jesús tajmel tiül nadam nangaj iüm. Wüx tengual aquiaach nipilan, quiaj tambüw majawüw nej montangtang miteaats at montangtang monajiüt tiül nipilan israel. Tatüniw nej manguiayiw, tapiüngüw:

—¿Nguiane iyar minajiüt merang aag ayaja? ¿Jane neech ique? —awüw.

²⁴Quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:

—At a xique aton sanatün nanguaiay icon noic poch. Sitiül apmesajan xic, at a xique aton sanasaj icon nguiane nayar xenajiüt narang aag agüy. ²⁵Jow a Juan, wüx tüüch yow nipilan, ɿjane tasaj nej marang aag ayaja? ¿Diosa, ngwüy nipilana? —aj nejiw.

Quiaj tendeacndeaciüw nejeyéjan quiaj, tapiüngüw:

—Sitiül apmapiüngaats Teat Dios neech nej miün, quiaj apmasaj icoots: “¿Neol ngo meyariün andeac neje?” apmaw. ²⁶Sitiül apmapiüngaats nipilan, pues imbolaats mandüyiiüts cambaj, cos meáwan nipilan apiüngüw aaga Juan quiaj nop nendeac andeac Teat Dios nej —awüw.

²⁷Áag tasajüw Teat Jesús:

—Ngo najawan —awüw.

Quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:

—At a xique aton ngo nasaj icon jane neech xic niün narang leaw teanarang cam —aj nejiw.

Andeac andüy wüx ijpwü nacualaran

²⁸Aton tasaj nejiw:

—¿Cuane ajiür meyajcan aaga sanandeac cama? Tajlüy nop naxey ajiür ijpwü micual nej. Condom tamb matüch niüng ajlüy nop, tasaj: “Nganüy xecual, quiür irang najiüt tiül micorrül xeúva”, aj.

²⁹Quiaj tasaj nej micual nej: “Ngo mind”, aw. Ndoj leaad omeaats ngo majneaj arang, quiaj tamb marang najiüt. ³⁰Condom aaga naxey tamb majaw alinop micual nej. Tasaj niüngan atnej landoj masaj a nop. Quiaj tapiüng micual nej: “Najneaj teat, sanamb”, aw. Ndoj ngo mamb.

³¹¿Jow nganüy, ngün tiül nejiw tarang leaw andiüm miteatiw nejiw? —aj nejiw Teat Jesús.

Quiaj tapiüngüw:

—Aaga nasoic ombas —awüw.

Quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:

—Naleaing sasaj icon, ajciüwa monsap mitomiün cambaj at monjüyjüy montaj apmajmeliw ombas tiül micambaj Teat Dios, ngo mat icona. ³²Cos aaga Juan neech yow tiün masaj icon nguineay merangan najneaj, pero icona ngome teyariün andeac nej. Pero altiül ajciüwa monsap mitomiün cambaj, aton altiül monjüyjüy montaj tayariw nej andeac. Icona masey tejawan aag ayaj, ngo leaam imeajtsan mecueatiün irangan ngo majneaj, meyariün andeac nej.

Andeac andüy wüx ngo majneaj monrang najiüt

(Mr. 12:1-12; Lc. 20:9-19)

³³’Inguiayiün alinoic leaw sanasaj icon: Tajlüy nop nateateran tapiür

xeyay owil uva tiül micorrül nej, tarang najneaj owil corrül. Condom tarang noic pil tiüt tiül piedra niüng apmacuüücharan najün uva maw miyow nej. Aton tarang nop najal oleaj iüm naseoc torre niüng alndom macüleran cawüx majiürüch a corrül.

³⁴Ndoj tayac teowix nipilan aaga corrül quiaj, cas tamb andüy alinoic iüt. ³⁴Wüx lamatüch a nüt mapeederan najün uva, quiaj aaga neneay corrül tüüch mamb acas monbeol nej majawüw monrang najiüt, mayariw leaw netam müünd neneay iüt. ³⁵Naleaing ajcüwa monrang najiüt tasapüw ajcüwa monbeol. Nop tatoliw, alinop nómbaran tambiyaw, alinop taloxiw. ³⁶Aaga neneay iüt quiaj tandüy wüx müüch mamb alacas monbeol nej. Atanej tarangüch wüx ombasüw aton.

³⁷'Ndójwüx quiaj tüüch mamb micual nej, cos tapiüng: "Netam mayariw andeac xecual", aw. ³⁸Naleaing ajcüwa monrang najiüt, wüx tajawüw micual neneay iüt, quiaj tapiüngüw nejíwan quiaj: "Nej aag ayaj apmeneay aaga corrül cam. Tabaats mambiyaats, ndoj icoots apmeneayiüts a iüt cam", awüw. ³⁹Quiaj tasapüw mawüniw tiül corrül, ndoj tambiyaw nómbaran.

⁴⁰Jow, wüx apmapeay aaga naxey neneay iüt, ćcuane apmarang wüx ombasüw ajcüwa monrang najiüt quiaja? —aj nejiw.

⁴¹Quiaj tapiüngüw:
—Aaga neneay iüt apmambiy ajcüwa ngo majneaj monrang najiüt quiaj, ngome apmajíür nejiw lasta. Condom aaga iüt apmayac

teowix alinoic ajlüy monrang najiüt para alndom miglichw nej leaw netam müünd wüx apmatüch a nüt mapejtich najün uva —awüw.

⁴²Condom tasaj nejiw Teat Jesús: —¿Neol, ngo meteowan nguineay apiüng tiül Mipoch Teat Dios? cos apiüng:

Aaga piedra leaw taloxiw
ninguiün monrang iüm,
nganüy lafün marang xeyay
netam piedra tiül oxing iüm.
Teat Dios nerang aag ayaj,
ajawaats aag ayaj xeyay najneaj,
aw.

⁴³'Pares sasaj icon langome apmejliyiün tiül micambaj Teat Dios. Apmüünd palpalwüx nipilan leaw apmarang atnej andium Teat Dios. ⁴⁴Jane apmajmiüic wüx aaga piedra quiaj apmapol nej. Pero sitiül aaga piedra quiaj apmajmiüic wüx ombas aljane, nómbaran apmacuiaach nej tiüt —aj nejiw.

⁴⁵Ajcüwa montangtang miteataas y fariseos, wüx tanguiayiw leaw teamandeac Teat Jesús, quiaj leaad omeajtsüw aag ayaj andüy wüx ombasüw nejiw amb apiüng.

⁴⁶Quiájan tandiumüw masapiüw nej; pero naleaing timboj mandüiyw cambaj, cos meáwan nipilan apiüngüw Teat Jesús nop nej nendeac andeac Teat Dios.

Andeac andüy wüx nop nengoch owix

22 Teat Jesús tandüy wiüx alinomb masaj nejiw acas poch ngome aleaing miün, tapiüng:
²—Tiül micambaj Teat Dios ajlüy atnej arang nop minatang nenajiüt, tayac nangos nüt wüx

angoch owix micual nej. ³Tüüch mambüw mimonbeol nej majanüw leaw najpajüw niüng aaga nengoch owix. Naleaing ajcüwa najpajüw quiaj, ngo mandiümüw mambüw. ⁴Tandiy wüx müüch mamb alacas mimonbeol nej, tasaj: “Isajan ajcüwa landoj iün majpajüw: Landoj lajlüy leaw apmüeteran, lanambiy xeboy, at leaw naxipxip xenimal. Meáwan lajlüy, isajan miünüw niüng nengoch owix”, aj nejiw.

⁵Ajcüwa iün majpajüw quiaj, ngo mandiümüw. Nop tamb tiül corrül, alinop tamb menüjpeay. ⁶Alacas tasapüw ajcüwa monbeol, quiaj tapots matoliw, ndoj tambiyaw nómbar. ⁷Wüx tanguiay aag ayaj a minatang nenajiüt tajcüy xeyay, tüüch mambüw misoldados nej mandrojchiw ombas ajcüwa ngo majneaj nipilan quiaj, mambel micambajüw nejiw. ⁸Condom quiaj tasaj mimonbeol nej: “Meáwan lajlüy, pero ajcüwa najpajüw ngo metamüw nicuajind. ⁹Nganüy quiüran meáwan tiül tiiüd, isajan nipilan leaw apmexoman ich miünüw ningüy niüng nengoch owix”, aj nejiw. ¹⁰Quiaj tambüw tiül tiiüd ajcüwa monbeol quiaj, tapots masojnongoj meáwan nipilan leaw axomüw, masey monrang najneaj, masey monrang ngo majneaj. Condom chipiow a nden niüng nengoch owix.

¹¹Condom aaga minatang nenajiüt quiaj tajmel majaw meáwan monlüy quiaj. Quiaj tajaw altiül nop ngo mesooig apix nej atnej netam majiür monamb niüng nengoch owix. ¹²Quiaj tasaj: “Amigo, ¿neol nguineay tejmel

ningüy sitiül ngo mesooig leaw asoijquiw monamb niüng nengoch owixe?” aj. Aaga naxey quiaj lombójan, ngo mendeac. ¹³Quiaj aaga minatang nenajiüt tasaj mimonbeol nej: “Isapan, itsajcan oleaj owix, iloxiün ninguiün tiül ngo majneaj tiül pojniün niüng ajlüy monjiünts, niüng aporros oliüqueran”, aj nejiw. ¹⁴Cos xeyay najpajüw, pero napateay narriütüch —aw Teat Jesús.

¿Netam majwan tomiün andüy tiül Roma?

(Mr. 12:13-17; Lc. 20:20-26)

¹⁵Condom tawiüw quiaj ajcüwa fariseos, tapots mandeacndeacüw nguineay alndom masapiüw Teat Jesús wüx leaw apmandeac. ¹⁶Quiaj tüjchiw mamb minipilanüw nejiw at alacas minipilan Herodes masajüw Teat Jesús, tapiüngüw:

—Teat, sajawan ique xeyay indiüm mejaw manderac leaw naleaing, aton iquiaach leaw apiüng Teat Dios atnej netam. Ique ngo mepiüng wüx leaw andeac nipilan. Aton ique ngo meamb wüx mejaw jane netam jane ngwüy. ¹⁷Sandiüman nanguaiayüñ leaw apmeipiüng Teat. ¿Naleaingue netam majwan tomiün müünd a minatang nenajiüt nenüt César, ngwüy ngo metama? —ajüw nej.

¹⁸Naleaing Teat Jesús cos lamajaw neol tatüniw manguiayiw, quiaj tasaj nejiw:

—ilcona monwüyay arang najneaj! ¿Neol tendiüman mesapan xic wüx leawa sanapiüngä?

¹⁹Chiün najaw aaga tomiün leaw apmüünd minatang nenajiüt —aj nejiw.

Quiaj tüjchiw nej majaw noic tomiün nasoic denario. ²⁰Almajaw, quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:

—¿Jane mitey, jane minüt alwüx a tomiün cama? —aj nejiw.

²¹Quiaj tasajuw nej:

—César —awüw.

Quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:

—Ijchan a César leaw ocueaj nej, at aton ijchan Teat Dios leaw ocueaj nej —aj nejiw.

²²Wüx tanguiayiw aag ayaj mbayajow manguiayiw, acueatíwan nej, tawüw quiaj.

Wüx apmapacaran tiül mondeow

(Mr. 12:18-27; Lc. 20:27-40)

²³Tíulan aaga nüt quiaj tapeayiw majawüw Teat Jesús acas saduceos. Ajcüw ayaj apiüngüw mondeow langome apmapaciw alinomb. Tatüniw manguiayiw:

²⁴—Maestro, teat Moisés apiüng sitiül nop naxey mandeow, nganaw majiürüw micualüw nejiw, michiig nej netam mengoch owix awaeaag aaga lemen omal najtaj quiaj, majiürüw micualüw nejiw atnej majlüy micual micoj nej. ²⁵Atquiaj tajlüy tiül xicona, cos tajlüy ayaíw monxey nop necual nejiw. Aaga natang tiül nacojaran tengoch owix, ndoj tandeow nganaw majiürüw micualüw nejiw. Condom michiig nej tengoch owix awaeaag aaga lemen omal quiaj. ²⁶Atanej tajlüy wüx michiig nej, tandeow aton. Condom átan amb alinop michiig nej. Atquiaj tengoch owixaw maquiiüjpüw aaga najtaj meáwan ajcüwa ayaíw monxey. ²⁷Ndójwüx, nejay a najtaj tandeow. ²⁸Jow alinoic nüt wüx apmapacaran tiül

mondeow, ḷngün tiül nejiw ajcüwa ayaíw monxey apmaquiiüjpüw aaga najtaj quiaja, cos meáwan tengoch owixaw maquiiüjpüw? —ajuw nej.

²⁹Quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:

—iNgo mejawan cuane teamendeacan quiaj, cos ngo mejawan cuane ajlüy tiül Mipoch Teat Dios; aton ngo mejawan cuane alndom marang Teat Dios! ³⁰Cos wüx apmapacaran alinomb ngome apmequiiübayej, cos apmajlüyeran nóiquian atnej ángeles ocueaj Teat Dios najlüiyi tiül cielo. ³¹Nganüy wüx aaga ipiüngan apacaran tiül mondeow, ḷneol, nómbar ngomeaag meteowana nguineay apiüng Teat Diosa? Cos apiüng:

³²“Xique Midios Abraham, Midios Isaac, Midios Jacob, ajcüw tajlüiyi tanomb”, aw. Cos Teat Dios ngome Midiosüw mondeow, nej Midiosüw leaw almapac —aj nejiw Teat Jesús.

³³Nipilan wüx tanguiayiw aag ayaj mbayajow manguiayiw aquiaach.

᷄Ngün tiül a poch tüünd Moisés alwüx atam?

(Mr. 12:28-34)

³⁴Wüx ajcüwa fariseos tanguiayiw nguineay Teat Jesús lamüüch mapalüw ombeayiw a saduceos, quiaj canchiüitoj. ³⁵Condom nop tiül nejiw, nop nendüy wüx minawiig Moisés, tatün manguiay Teat Jesús majaw cuane apmapiüng, tasaj:

³⁶—Maestro, ḷngün tiül aaga poch tüünd Moisés más xeyay netam marangüche? —aj.

³⁷Quiaj tasaj nej Teat Jesús:

—“Netam mendiüm Teat Dios con imeaaats, con miespíritu, con

mifis aton.” ³⁸Aag ayaj alwüx atam, ombas netam marangüch. ³⁹Alinoic andüüban landiüm atnej, apiüng: “Ijiür lasta jangantanej atnej ijiürüy lasta iquiáyan quiaj”. ⁴⁰Naw wüx aaga ijquiaw poch andeac Teat Dios quiaj, ajlüy meáwan poch leawa Moisés tayac, at leaw taquiajchiw mondeac andeac Teat Dios —aj nej Teat Jesús.

¿Jane mixeech a Cristo?

(Mr. 12:35-37; Lc. 20:41-44)

⁴¹Wúxan canchiüjow quiaj a fariseos, quiaj tatün manguiay nejiw Teat Jesús.

⁴²Tapiüng:

—¿Cuane ipiüngan wüx aaga Cristo, aag lapiürang aliüca? ¿Jane mixeech neje? —aj nejiw.

Quiaj tapiüngüw:

—David —awüw.

⁴³Condom Teat Jesús tasaj nejiw:

—Neol, nguineay a David tasaj: “Teat Naxey”, maj, wüx tandeac leaw tasaj nej Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios, cos tapiüng:

⁴⁴Teat Dios tasaj a Teat Naxey, aaga Cristo:

“Cheter ningüy amb wüx xeác, leaw ndoj nayac moncüy majaw ic maquiejliw micosüw nejiw timbas”, aw.

⁴⁵¿Nguineay alndom mapiürang David mixeech aaga Cristo, sitiül nejay David tasaj: “Teat Naxey”, maj? —aj nejiw Teat Jesús.

⁴⁶Quiaj nejinguind ngondom mangoch nej andeac. Ajan wüx aaga nüt quiaj nejinguind ngome tandüy wüx matün manguiay nej nicuajind.

Tandeac wüx fariseos y wüx mondüy wüx a poch tüünd Moisés

(Mr. 12:38-40; Lc. 11:37-54; 20:45-47)

23 Condom Teat Jesús tasaj minipilan nej, at altigüy nipilan aton, tapiüng:

²—Ajcüwa mondüy wüx aaga poch tüünd Moisés, at ajcüwa fariseos chetetoj niüng chetet a Moisés maquiajchiw wüx leawa nej tapiüng. ³Icona netam meyariün leaw aquiajchiw, netam merangan leaw apiüngüw; pero naleaing, nde merangan atnej arangüw nejiw, cos nejiw aquiajchiw najneaj, pero ngo marangüw atnej. ⁴Nejiw üjchiw nipilan mamaliw leaw xeyay naúm ngondom mamaliw; pero nejiw ngo mandiumüw marrejquiw aag ayaj masey naag nots micual owixaw. ⁵Meáwan leaw arangiüw, arangüwan majaw nejiw nipilan. Xeyay andiümüw maoeliw teombas omaliw at wüx owixaw nejiw aaga nine iqual acas Mipoch Teat Dios atnej ajlüyay marangüw. Naleaing nejiw xowüy andiümüw mayacüw leaw nadamdam. Aton apixaw nejiw leaw asoijquiw ajiür najaljal misoots nej ngo matnej leaw asoijquiw meáwan nipilan. ⁶Aton wüx ajlüy monet xowüy ayambüw chetemoj niüng ajlüy natangtang monajiüt. Átan ayambüw chetemoj niüng alndom malombaranüw tiül sinagogas. ⁷Aton xowüy andiümüw matepeay nejiw nipilan tiül plas, xowüy andiümüw masoiquiw Rabí, Rabí, majowiw.

⁸Icona nde meyambyamban mesoiquiün Rabí, cos meáwan icona ijlüyiün atnej nerchiigayon,

nercojalon itowtowíün ijlüyiün. Áagan nop nequiaach icon ajlüy, aag ayaj a Cristo leaw lapiürang aliüc. ⁹Nde mepiüngan wüx nejinguind ningüy wüx a iüt cam: miteatiiüts, merawan, cos áagan Teat Dios najlüy tiül cielo alndom mepiüngan wüx miteatiiüts. ¹⁰Nde mendiüman mesoiquiün minatang icon, cos áagan a Cristo leaw lapiürang aliüc, nejay minatangan. ¹¹Jane ayamb nguineay mambeol jangantanej tiül icona, aag ayaj ajlüy atnej natang tiül icona. ¹²Cos jane ayaag nej natang, apmüünd marang nop ngo membeat nicuajind; aton jane ayaag nej ngo membeat, nej apmarang natang.

¹³'iPobre icona, mondüy wüx aaga poch tüünd Moisés, at aton icona fariseos, ndeac mbeay! ¿Neol ipalan a niplan, ngo meajchiün majmeliw tiül micambaj Teat Diosa? Icona ngo mendiüman mejlüyiün tiül, aton ngo meajchiün majmeliw leaw andiumüw majmeliw.

¹⁴'iPobre icona, mondüy wüx aaga poch tüünd Moisés, at icona fariseos, ndeac mbeay! Cos inojtiün anüngüw monleben omal montaj at meáwan almajiürtüw; ndoj itajcan orar xeyay para majaw icon niplan, nguineay alndom mexotan irangan ngo majneaj, aag ayaj imbeayfünan. Cos temerangan atquiaj, apmajmel xeyay isoetiün.

¹⁵'iPobre icona, mondüy wüx a poch tüünd Moisés, at icona fariseos, ndeac mbeay! Cos ijüyjüyiün nguiajantanej wüx iüt, aton tiül ndec, meyamban niplan mandüjpi wüx nguineay irangan. Wüx lamandüjpiw leaw irangan,

quiaj lameajchiün marangüw xeyay ngo majneaj, alwüx quiriw ngo matnej leaw irangan.

¹⁶'iPobre icona, at icon somb montiib mitiiüd alinop! Neol ipiüngan: "Sitiül aljane mapaj wüx minüt aaga nadam nangaj iüm cam, aag ayaj ngo membeat; pero jane apmapaj minüt a oro najlüy tiül nadam nangaj iüm, aag ayaj mbich nembeat, netam marang leaw tapiüng", merawan.

¹⁷iIcona nerchachiün, nersomban! ¿Neol, ngün alwüx atam, aaga oro, ngwüy nadam nangaj iüma, aaga neech marang nangaj a oro?

¹⁸Atom ipiüngan: "Jangantanej leaw apmapaj minüt aaga artül aag ayaj ngo membeat; pero jane apmapaj minüt nichech najmel wüx artül, aag ayaj mbich nembeat, netam marang leaw tapiüng", irawan.

¹⁹iIcona nerchachiün, nersomban! ¿Ngün alwüx atama, aaga nichech, ngwüy aaga artül leawa neech mangaj aaga nicheche? ²⁰Leaw apaj minüt artül, aton apaj minüt meáwan leaw najmel wüx. ²¹At leaw apaj minüt a nadam nangaj iüm, ngome áagan minüt nadam nangaj iüm quiaj apaj, at apaj Teat Dios aton cos nej acül quiaj. ²²Aton Jane apaj minüt cielo, apaj minüt niüng chetej Teat Dios. Ngome áagan aton apaj minüt Teat Dios cos nej quiaj chetej.

²³'iPobre icona, mondüy wüx a poch tüünd Moisés, at icona fariseos, ndeac mbeay! Icona iyacan diezmo naw tiül ajciwa najmboc angan soex nenüt menta, inix, comino; pero naleaing icueatiünan ngo merangan leaw alwüx atam

naw tiül aaga poch tüünd Moisés. Aag ayaj, merangan leaw najneaj, netam mejiüran lasta jangantanej, aton netam meyacan imeajtsan wüx Teat Dios. Ajcüw ayaj xeyay netam meyacan imeajtsan wüx merangan. Aton ngondom mecueatiün meyacan midiezmojan.²⁴ iIcona at icon somb montiib mitiiüd alinop, cos ilalan leaw apmenganeowan ngana melajan tiül xix, pero ngo meyacan sitiül melajan tiül nop camello!

²⁵ iPobre icona mondüy wüx poch tüünd a Moisés, at icona fariseos, ndeac mbeay! Ijantsan ombas a tas, at a polat, pero ngo meyamban imeajtsan nguineay texoman leaw apmeyacan tiül, cos meáwan ixomxománan wüx inejtiün. Aton ngondom mersapayon wüx mecueatiün merangan ngo majneaj. ²⁶ iIcona fariseos somb! Netam ombas mejantsan amb tiül a tas at a polat, quiaj mbich apmerixix amb wüx ombasüw.

²⁷ iPobre icona mondüy wüx poch tüünd a Moisés, at icona fariseos, ndeac mbeay! Cos ijlüyiün at icon mioxiüt mondeow. Ajüic rajnüt ombas; pero amb tiül chipiow olaats, najmboc. ²⁸ Atquiaj ijlüyiün icona aton, cos ajüic najneaj irangan, pero nalaing irangánan majaw icon nipilan. Tíulan icona xeyay ngo majneaj amb wüx imeajtsan, at irangrangayon wüx merangan cuajantanej ngo majneaj.

²⁹ iPobre icona mondüy wüx poch tüünd Moisés, at icona fariseos, ndeac mbeay! Neol a icona itajcan majneaj mioxiütüw ajcüwa mondeac andeac Teat Dios.

At inchoman irangan mimbaj nej ajcüwa nine iüm tarangüch wüx oxiüt.³⁰ Ndoj ipiüngan: "Jondot sitiül xicona salnajlüyiün wüx aaga nüt apacüw xexejchiün, nómban ngo naquiijpan wüx, wüx tambiyaw mondeac andeac Teat Dios", irawan.³¹ Icónan quiaj tenguial mejüiquichan nalaing icona micual icon monbij mondeac andeac Teat Dios. ³² iNganüy neol jane nepal icon ngo merangan atnej tarangüw mixejchiün!

³³ iAt icon ndiüc, micual icon ndiüc! ¿Nguineay apmeriowan wüx, ngo meamban tiül biümبا? ³⁴ Nganüy saniüüch miün xeyay mondeac andeac Teat Dios, at mondüy, at monquiaach wüx xique. Icona apmembryan, altiül apmeyacan wüx cruz, altiül apmewüjchiün tiül nangaj iüm. Aton apmeyamban ombasüw tiül tiül cambaj. ³⁵ Quiaj apmejjüran xeyay isoetiün, meáwan quiej leaw tajünch tiüt naw wüx tambiyeran Abel, nop nerang najneaj, ndoj wüx a Zacarías micual Berequías, áag tembiyan tiül asapüy nadam nangaj iüm maquiiüb artü. ³⁶ Nalaing sasaj icon, meáwan aag ayaj apmamb wüx imbasan.

Teat Jesús tajiünts majaw moncül

Jerusalén

(Lc. 13:34-35)

³⁷ iJerusalén, monaw tiül cambaj Jerusalén! ¿Neol tenguial membiymbryan ajcüwa mondeac andeac Teat Diosa? ¿Neol teloxiün leawa Teat Dios üüch miün masajüw icon wüx neje? iXique xeyay tandiümas naxejneng icon

atnej arang noic quit maxejneng micual nej teombas miolümb nej; pero naleaing icona ngo mendiüman! ³⁸Nganüy apmejawan nguineay apmajcueat aaga nadam nangaj iüm icueajiün. ³⁹Cos sasaj icon langome apmexoman mejawan xic. Apmejawan xic alinomb wüx apmatüch a nüt, quiaj apmepiüngan: “Najneajay ajlüy aaga üüch nej miün Teat Dios”, apmerawan —aj nejiw Teat Jesús.

Wüx apjarriüm a nadam nangaj iüm

(Mr. 13:1-2; Lc. 21:5-6)

24 Wüx Teat Jesús taw tiül a nadam nangaj iüm laámb apmamb, quiaj minipilan nej tapots masajsajüw nej wüx najneajay ajlüy aaga nadam nangaj iüm maquiiüb ajcüwa nadamdam iüm andüüch aweaag nadam nangaj iüm. ²Quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:

—İjawan meáwan aag ayaj? Naleaing sasaj icon, alinoic nüt ngome apmajlüy noic piedra mesapüy maquiiüb alinoic, cos meáwan apmümb majarricharan —aj nejiw.

Wüx laliüc ndrom ombas a iüt cam

(Mr. 13:3-23; Lc. 21:7-24; 17:22-24)

³Condom tambüw andüyiw wüx mitiüc Olivos. Wüx Teat Jesús alchetem, quiaj tatüniw manguiayiw nej minipilan nej wüx tajlüiyiw nejíwan quiaj, tasajüw:

—Teat, sandiüman mesaj xicon, Ʉngow apmajlüy meáwan aag ipiüng quiaja? ɄCuane apmajüic majaraw wüx iliüc alinomb, wüx apmümb minüt a iüt cama? —ajüw nej.

⁴Quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:

—Ijawan, nde mawaiich icon nejinguingind. ⁵Cos xeyay nipilan aliücüw miün, apmayariw xenüt, apmapiüngüw: “Xique aaga Cristo”, apmawüw; quiaj apmawaijchaw xeyay nipilan. ⁶Aton apmenguiayıün apmanderac wüx montsoj mapiüngüw lajlüy, tengwüy laliüc majlüy. Masey, nde mbayameron, cos atquiaj netam majlüy; pero nganaw matüch mümb minüt a iüt cam. ⁷Cos monaw tiül noic iüt apmembiyayej maquiüpüw monaw tiül alinoic iüt, at monaw tiül noic cambaj maquiiüb monaw alinoic cambaj. Aton apmajlüy lop, monandeow, at aton apmajlang nadamdam ateam tiül palpalwüx iüt. ⁸Meáwan aag ayaj les tamelich ajlüy xeyay ngo majneaj, xeyay necoy.

⁹’Apmayacüw icon teowixaw monajiüt müjchiw icon memongochiün necoy, aton apmembiyaranan. Apmajcüiyw majawüw icon meáwan nipilan ajcan iyariün sandeac. ¹⁰Wüx aaga nüt quiaj xeyay leaw tapiüngüw ayariw sandeac apmacueatiw. Altiül apmajcüiyw majawüw icon, altiül apmayacüw icon teowixaw monajiüt. ¹¹Apmajlüy xeyay monwaiich. Apmapiüngüw mondeac andeac Teat Dios nejiw. Quiaj apmawaijchaw xeyay nipilan. ¹²Cos apmajlüy xeyay ngo majneaj, langome apmajüürüw lasta alinop. ¹³Jane ngo macueat, pero apmaüic wüx meáwan aag ayaj leawa ümb mamong, Teat Dios apmawün nej wüx. ¹⁴Aaga najneaj nanderac cam leaw apiüng wüx nguineay Teat Dios andiüm meáwan nipilan

majlüiyiw tiül micambaj nej, netam manguiayiw meáwan palpálwüx niplan wüx iüt. Quiaj ndoj apmümb minüt aaga iüt cam.

¹⁵Tanomb teat Daniel, nop nendeac andeac Teat Dios, tarang wüx nawiig, tapiüng wüx aaga xeyay ngo majneaj leaw apmüüch ndrom ombas cambaj. Wüx apmejawan aag ayaj lajlüy lapseay tiül aaga nadam nangaj iüm —jane teamateow ich mayamb omeaats majaw cuane wüx apiüng. ¹⁶Quiaj leaw altiül Judea ich meciüür andüy tiül tiüc. ¹⁷Sitiül aaga nüt quiaj aljane ngome altiül iüm, nde majmel mawün leaw ajiür. ¹⁸Aton sitiül aljane altiül corrüll, aton nde mandilil andüy aniendaing nej maxaing apix nej. ¹⁹iPobre nejiw ajciüwa müüm montaj leaw alteomeajtsüw micualüw nejiw, at leawa tenguial achech micualüw nejiw wüx aaga nüt quiaj! ²⁰Itüniün ocueaj Teat Dios nde müüch icon mercuiürran wüx ajlüy naquind, tengwüy wüx nüt axoodaran. ²¹Cos apmamongocharan xeyay ngo majneaj, leaw nómban ngomeaag ajaraw nde wüx Teat Dios tarang aaga iüt, aton ngome apmajaraw alinomb. ²²Wüx aaga nüt quiaj, sitiül Teat Dios apmüüch majlüy aaga ngo majneaj quiaj xeyay nüt, nejinguind ngondom mapac. Naleaing Teat Dios apmandondoch nafen aag nüt quiaj, cos xeyay ajiür lasta minipilan nej leawa lamarriiid.

²³Sitiül aljane apmasaj icon: "Jogüy a Cristo", maw, tengwüy mapiüng: "Joyaj a Cristo", maw, nde meyariün andeac nej. ²⁴Cos

aliüçüw xeyay monwaiich, altiül apmapiüngüw Cristo nejiw, altiül apmapiüngüw mondeac andeac Teat Dios nejiw. Apmarangüw ateócan mambajchaw niplan, apmawaijchaw xenipilan leaw lanarriiid jondot alndom.

²⁵Nganüy lanasaj icon aag ayaj wúxan nganaw majlüy. ²⁶Atquiaj sitiül apmasajüw icon: "Ijawan, alninguiün aaga Cristo tiül wajchiüc", majüw icon, nde meamban mejawan. Tengwüy apmasajüw icon: "Joíün altiül iüm", majüw icon, nde meyariün andeaciüw nejiw. ²⁷Cos Teat Naxey, wüx aliüc aag ayaj apmajlüy nafen, atnej noic ajlip nómban alipiich naw nonüt andüy noleat. ²⁸Nquiajantanej niüng ajlüy mondeow, quiaj alponongom potwit.

Wüx apmandilil Teat Naxey

(Mr. 13:24-37; Lc. 21:25-33; 17:26-30, 34-36)

²⁹Wüx landoj ajlüy aaga xeyay ngo majneaj quiaj, nüt lango merraj, at a caaw aton; at ocas apmajmiüc imiün tiül cielo. Meáwan leaw ajlüy cawüx apmajüyjüy apmelanglangüy.

³⁰Condom apmajaraw tiül cielo aliiic a Teat Naxey. Quiaj apmajüntsüw meáwan niplan wüx a iüt cam; apmajawüw a Teat Naxey laliüc amb tiül oic xeyay najneajay ajlüy, nelitlit. Nop nej minatang nenajiüt. ³¹Quiaj apmasaj ángeles maindeaw trompet napac, masojnongoj meáwan minipilan nej wüx iüt, imiüniüw nonüt, noleat, caliüy, cawac.

³²Ijawan nguineay arang a toc: Cos wüx latsatsaw mipüüig nej mayac aóp, quiaj ajüic laliüc

matüch a nüt merraar. ³³ At icona aton wüx apmejawan lajlüy aag lanasaj icon quiaj, quiaj netam mejawan laliüc matüch a nüt mapeay aaga nüünd miün.

³⁴ Naleaing sasaj icon meáwan aag ayaj apmajlüy wúxan aliün majlüiyiw ajcüwa nipilan quiaj.

³⁵ Masey a iüt, at a cielo apndrom ombasiw, xepoch nómban ngo ndrom ombas.

³⁶ 'Wüx aaga nüt, at wüx aaga ores wüx apmajlüy aag ayaj, nejinguind ngo majaw. Ángeles tiül cielo ngo majawüw aton. Néjan quiaj Xeteat Dios ajaw.

³⁷ 'Wüx aliüc Teat Naxey, apmajlüy atnej tajlüy tanomb wüx almapac Noé. ³⁸ Cos atnej tajlüy wüx nganaw ndilimeay a iüt cam tiül yow, nipilan ngo mapiüngüw wüx, netiw, nanganeowüw, angoch owixaw atnej mbójan marangiüw. Atquiaj tattüch a nüt majmel tiül nadam müx a Noé. ³⁹ Nejiw ngo meteotsüw nicuajind. Wüx tajngot a napac ijchiür, tajal a yow annambich mandrooch nej ombasiw meáwan nipilan. Atquiaj apmajlüy aton wüx aliüc Teat Naxey. ⁴⁰ Wüx aaga nüt quiaj apmajlüy ijpuw monxey tengual arangüw najiüt tiül corrüll. Nop apxajnguiam, alinop apmacülan. ⁴¹ Aton apmajlüy ijpuw montaj teanchiüliw, nop apxajnguiam, alinop apmacülan.

⁴² 'Icona netam meciüliün ipacüjchiün iniüjcan cos ngo mejawan cojores aliüc a Teat Naxey. ⁴³ Ijawan, jondot nop nateateran majaw cuame ores apmajmel aniüng nej need, ngome apmameay, ngo müüch majmel

tiül nden maneed. ⁴⁴ Atquiaj icona aton netam meciüliün nej, cos Teat Naxey apmandilil wüx ngome teateotsaran.

Nop nembeol nerang najneaj, alinop nerang ngo majneaj

(Lc. 12:41-48)

⁴⁵ 'Tajlüy nop neneay najiüt tajjiür nop nembeol nej, xeyay axom omeaats, najneaj arang. Aaga neneay najiüt tayac teowix nembeol nej aniüng nej majaw nej ocueaj, mawiüll monlüy quiaj, müüch nejiw leaw netam; ndoj tamb. ⁴⁶ Najneajay apmajlüy aaga nembeol quiaj wüx apmandilil aaga neneay najiüt sitiül apmaxom nej teamarang meáwan leaw lamasaj. ⁴⁷ Naleaing sasaj icon, aaga neneay najiüt quiaj ndójwüx apmayac teowix aaga nembeol quiaj meáwan leaw almajiür majaw nej ocueaj. ⁴⁸ Nganüy sitiül ndot aaga nembeol quiaj marang ngo majneaj, mapiüng neneay najiüt nequiy apmapeay; ⁴⁹ ndoj tapots mawüüch aquijüpüw nej, at ütetüetan, angüngünan maquiiüb mongün. ⁵⁰ Ndot tealeámban aag ayaj, quiaj apeay aaga neneay najiüt wüx nüt ngo leaam omeaats a nembeol macül nej. ⁵¹ Quiaj apmüüch majwüch mamongoch xeyay necoy, ndoj apmayac maquiiüb tiül ajcüwa monrang ngo majneaj, niüng ajlüy monjiünts niüng apmeporros olüiqueran.

Tandeac andüy wüx
gajpowüw monüx

25 'Micambaj Teat Dios
najlüy tiül cielo apmajlüy
atnej tajlüy wüx gajpowüw monüx

leaw tambüw mangochiw nengoch owix, ajoyiw candil. ²Acoquiw nejiw ajcüwa monüx quiaj leaad omeajtsüw majoyiw leaw netam, alacoquiw ngo leaam omeajtsüw nicuajind. ³Nejiw masey ajoyiw candil, naleaing ngo majoyiw aceite. ⁴Pero ajcüw leaw leaad omeajtsüw leaw netam, ngome áagan candil ajoyiw, aton tajoyiw altegiüy aceite amb tiül limet. ⁵Cos nengoch owix tequiy mapeay, quiaj tind ameayiw, ndoj tameayiw. ⁶Wüx tatüch pinawan ongwiüts, quiaj tanguiayiw noic nanderac, tapiüng: “iJogüy lapeay a nengoch owix; witiüron ingochiün!” aw. ⁷Quiaj witiütoj a monüx macheniw micandileaw nejiw. ⁸Ajcüwa ngo majoyiw leaw netam tasajüw aquiüjpüw nejiw: “Ijchan xicon noic pite miaceitejan cos teapiniow xecandilean”, ajuw. ⁹Ajcüwa monüx leawa tajoyiw leaw netam tapiüngüw: “Ngwüy cos condom langome apmatüch xicueajiün, aton ngome apmatüch icon. Neol ngo meriümban niüng ajnap mengalan”, awüw. ¹⁰Ajcüwa acoquiw monüx leaw ngo majoyiw leaw netam, wüx laambüw angaliw aceite, quiaj apeay a nengoch owix. Leaw monüx tajoyiw leaw netam tajmeliw tiül nden maquiüjpüw nengoch owix. Quiaj tapalüch ombeay nden. ¹¹Condom quiaj tapeayiw ajcüw alacoquiw monüx, tapiüngüw: “Teat, teat, ileaaig ombeay nden najmeliün!” awüw. ¹²Quiaj tasoiiquiw: “Naleaing sapiüng, ngo najaw jane icon”, ajowiw —aw Teat Jesús.

¹³Condom Teat Jesús tasaj nejiw:

—Icona netam mecüliün ipacüjchiün iniüjcan, cos ngo mejawan ngün nüt, cuame ores apmandilil a Teat Naxey.

Teat Jesús tandem wüx tomiün

¹⁴Micambaj Teat Dios ajlüy atne tarang nop naxey, cos wüx laliüc mamb tiül alanoic iüt, quiaj tapaj mimonbeol nej, tayac teowixaw mitomiün nej.

¹⁵Nop tiül nejiw tüüch acoquiw mil tomiün, alinop ijquiaw mil, at alinop noic mil. Tüüch nejiw anopnopoj leaw ajaw alndom maxaing tiüt marangayej naijiut naw wüx aaga tomiün quiaj. Condom tamb. ¹⁶Aaga nembeol leaw tüünd acoquiw mil tomiün tangal cuajantanej manüüb. Quiaj taxom wüx alacoquiw mil. ¹⁷Atanquiaj tarang alinop leaw tüünd ijquiaw mil; taxom wüx alijquiaw mil.

¹⁸Pero nganüy aaga leaw tüünd noic mil tamb maxot, taood iüt mamiüt tiül.

¹⁹Lamajür xeyay nüt, quiaj tapeay aaga naxey majaw mimonbeol nej, mateow a tomiün majaw nguitow taxomüw wüx.

²⁰Quiaj tajngot aaga nüünd acoquiw mil tomiün, ajamiün wüx alacoquiw leaw axom wüx, tapiüng: “Teach xic acoquiw mil tomiün; jogüy alacoquiw leawa taxomas wüx”, aw. ²¹Quiaj tasaj nej aaga naxey: “Najneajay terang teat, cos masey napateay süüch ic, ique teyamb nguineay mexom wüx alquiriw. Nganüy sanüüch ic mejiür nadam naijiut. Ich mapac imeataats, apmecül ningüy niüng sacül”, aj nej. ²²Condom tajngot alinop

leaw tüünd ijquiaw mil tomiün, tapiüng: “Teat, teaach xic ijquiaw mil. Nganüy jogüy mitomiün, alwüx alijquiaw leaw taxomas wüx”, aw. ²³Quiaj tasaj nej aaga neneay najiüt: “Najneajay terang teat, cos masey napateay süüch ic, ique teyamb nguineay mexom wüx alquiriw. Nganüy sanüüch ic mejiür nadam najiüt. Ich mapac imeaaats, apmecül ningüy niüng sacül”, aj nej. ²⁴Wüx tajngot alinop leaw tüünd noic mil, quiaj tapiüng: “Teat, xique sapiüng xowüy apmejcüy. Sajaw iqueixaing omeaaats corrül masey ngome iquiy ipiür, aton iwit masey ngome iquiy itendeay. ²⁵Áag timbolas, quiaj tambas naxot mitomiün tiül loliiüt. Nganüy jogüy mitomiün, aliün majlüy leaw ineay”, aw. ²⁶Quiaj tasaj nej aaga neneay najiüt: “Ique ngo majneaj irang, neranch. Sitiül ipiüng saxaing masey ngome xique sapiür, at sawit leaw ngome xique satendeay; ²⁷neol ngo meajchiw xetomiün leaw ijaw alndom maxomüw wüx alquiriw, condom wüx sanapeay sanayar xetomiün alwüx quiriw”, aj nej. ²⁸Condom quiaj tapiüng: “Inohtiün ocueaj a noic mil tomiün quiaj, ijchan leaw ajiür gajpowüw mil. ²⁹Cos leaw almajiür apmüünd, ndoj apmajjiür xeyay; pero leaw ngo majiür apmajnot ocueaj aaga quiriw leaw ajiür. ³⁰Nganüy aaga neánchez quiaj, iloxiün ninguiün tiül pojniün, niüng apmajjiünts, apmenchicnchic olüic”, aj nejiw a neneay najiüt.

Wüx apmajaraw wüxasoeteran

³¹“Wüx apmandilil a Teat Naxey, xeyay najneajay apmajlüy; ancalitlit,

ayeyiw nej tiüt meáwan miángelos nej. Quiaj apchetem wüx najneajay niüng chetej minatang nenajiüt. ³²Condom apcanchiümoj niüng ajlüy nej meáwan niplan wüx iüt. Quiaj nej apmarriiid nejiw atnej arang nop nejiür sap, awün pálwüx sap, pálwüx teants. ³³Ndoj apmayac ajctüwa sap amb wüx miác nej, nganüy a teants amb wüx miquiamb nej. ³⁴Condom aaga minatang nenajiüt apmasaj ajctüw ajlüiyamb amb wüx miác nej: “Macaron, cos najneajay lamambeol icon Xeteat. Nganüy ijmelüün tiül aaga najneajay cambaj tarangüch meneayiün wüx Xeteat Dios tarang a iüt cam. ³⁵Cos wüx telopas, icona teajchiün xic süet; wüx tind sanganeow yow, icona teajchiün xic yow nanganeow. Tajlüyiüs atnej nop napeay miün niplan, icona teajchiün xic niüng saxood. ³⁶Wüx ngo najiür sapix icona teajchiün xic; tiün sandeow, icona teamban mejawan xic. Tajlüyiüs tiül manchiüc icona temongon mejawan xic”, apmaj nejiw. ³⁷Condom ajctüwa monrang najneaj quiaj apmapiüngüw: “iTeat! ¿Ngüt sajawan ic ifünd, xicona tüüchasan ic ite? ¿Ngüt tind inganeow yow, xicona tüüchasan ic menganeowa? ³⁸¿Ngüt sajawan ic ipeay, quiaj tüüchasan ic niüng ixooda? ¿Ngüt ngo mejiür ipix, quiaj tüüchasan ique? ³⁹¿Aton ngüt sajawan ic niün indeow, aton ngüt ijmel tiül manchiüc, quiaj tambasan najawan ique?” apmawüw. ⁴⁰Quiaj apmasaj nejiw aaga minatang monajiüt: “Naleaing sasaj icon, cuajantanej leaw teragan membeolan alinop xenipilan, aag ayaj sayac atnej xique temembeolan”, apmaj nejiw.

⁴¹ Condom quiaj apmasaj ajcüwa najlüiyiw amb wüx miquiamb nej: “Iriowan ningüy niüng sajlüy, icona monrang ngo majneaj. Apmeamban tiül biümb niüng ngondom xejquem, leaw tarangüch niüng apmamb nimeech maquiiüb monbeol nej. ⁴² Cos wüx telopas, icona ngo meajchiün xic süet, wüx tind sanganeow yow, icona ngo meajchiün xic yow nanganeow. ⁴³ Tajlüiyiüs atnej nop napeay miün nipiylan, icona ngo meajchiün xic niüng saxood. Wüx ngo najjiür sapix icona ngo meajchiün xic. Tiün sandeow, aton tajlüiyiüs tiül manchiüc, icona ngo memongon mejawan xic”, apmaj nejiw. ⁴⁴ Condom quiaj nejiw apmapiüngüw aton: “Teat, ḋngüt tajawasan ic tenguijal indeow lop, tind inganeow, ngo nüjchiün ique? ḋNgüt iyamb niüng ixood xicona ngo nüjchiün ique? ḋNgüt ngo nüjchiün ic ipixe? ḋNgüt tiün indeow, teamb tiül manchiüc, xicona ngo nambeolan ique? ḋNgüt aag ayaja?” apmawiüw. ⁴⁵ Quiaj apmasaj nejiw aaga minatang nenajiüt: “Naleing sasaj icon, cuajantanej ngo mendiüman merangan para membeolan alinop, masey nop ajüic más ngo metam tiül, pues atnej xique temerangan wüx ximbas”, apmaj nejiw. ⁴⁶ Ndoj ajciüw ayaj apmabiüw tiül castigo meáwan nüt, pero leaw monrang najneaj apmabiüw macüliw tiül cielo meáwan nüt —aj nejiw Teat Jesús.

Ayambiüw cuane wüx masapüw Teat Jesús

(Mr. 14:1-2; Lc. 22:1-2; Jn. 11:45-53)

26 Wüx Teat Jesús landoj mapiüng meáwan aag ayaj, quiaj tasaj minipilan nej:

² —Icona lamejawan aliün ic nüt apmajlüy a nangos nüt pascua. Quiaj a Teat Naxey, apmayaciüw nej teowixaw monajiüt mambiyaw nej wüx cruz —aj nejiw.

³ Condom quiaj ajcüwa montangtang miteaats, at mondüy wüx aaga poch tüünd Moisés, aton monajiüt tiül nipilan judío canchiütoj tiül nden aniüng Caifás, aaga minatang miteaats.

⁴ Tapots mayambüw nguineay apmawaijchaw para masapüw Teat Jesús mambiyaw. ⁵ Ndoj tapiüngüw: —Ngondom marangaats aag ayaj wüx nangos nüt cos nipilan apmajcüiyiw, apmajlüy xeyay monyaingyaing —awüw.

Nop najtaj tateng najmboc angan aceite wüx omal Jesús

(Mr. 14:3-9; Jn. 12:1-8)

⁶ Teat Jesús altiül cambaj Betania alaniüng Simón, nop lafün wüx axom nej noic ngo majneaj necoy nasoic lepra. ⁷ Quiaj tajngot nop najtaj ajamiün najmboc angan aceite xeyay nembeat, chipiow nop nine iquial narangüch najneaj piedra nenüt alabastro. Wüx aliw wüx mes tenguijal üetiw, quiaj aaga najtaj tateng wüx omal Teat Jesús aaga najmboc angan aceite. ⁸ Minipilan nej wüx tajawüw aag ayaj altiül tajcüiyiw, tapots mapiüngüw:

—¿Neol tandrooch ombas aaga najmboc angan aceite quiaja? ⁹ Cos sitiüll majnap apmambeat xeyay, mambeolaran nipilan ngo majiür —awüw.

¹⁰ Teat Jesús tayaag leaw teamandeacüw, quiaj tasaj nejiw:

—¿Neol tapots mesajsajan a müüm najtaj cama? Icueatiün; nej lamarang noic xeyay najneaj wüx ximbas.
11 Cos leaw nipilan ngo majiür aliw ningüy mequüjpan meáwan nüt, alndom membeolan wüx indiüman; xique ngome meáwan nüt sanajlüy ningüy naquiiüb icon. **12** Leaw lamarang a müüm najtaj quiaj, wüx tateng najmboc angan aceite wüx ximbas, aag ayaj lamarang nómban atnej apmarangüch wüx ximbas wüx sanamiüraad. **13** Naleaing sasaj icon, nguijantanej wüx aaga iüt cam niüng apmanderac wüx aaga najneajay nanderac nguineay alndom nawün wüx asoeteran, quiaj apmanderac wüx aaga müüm najtaj cam nguineay tarang, para leaam omeaatsaran wüx nej —aj nejiw Teat Jesús.

Judas tapiüng apmayac teowixaw monajiüt a Teat Jesús
(Mr. 14:10-11; Lc. 22:3-6)

14 Condom nop nenüt Judas Iscariote, nop naw tiül ajcüwa gajpiüp (12) tamb mandeac aweaag montangtang miteaats. **15** Tasaj nejiw:
 —¿Nguitow apmeajchiün xic sitiüld ndot nayac tiüli iwixan aaga Jesús?
 —aj nejiw.

Quiaj tijjchiw nej nimiow gajpowüw (30) tomiün plata. **16** Naw quiaj aaga Judas tapots mayamb nguineay mayac Teat Jesús teowixaw monajiüt.

Teat Jesús üet aweaag minipilan nej ndójwüx

*(Mr. 14:12-25; Lc. 22:7-23;
 Jn. 13:21-30; 1 Co. 11:23-26)*

17 Wüx amelich aaga nangos nüt üeteran pan ngo majmel levadura,

quiaj minipilan Teat Jesús tambüw matüniw manguiayiw nej, tasajüw:

—¿Nguijane indiüm teat, namban natajcan majneaj niüng apmetiiüts wüx pascua? —ajüw nej.

18 Quiaj tasaj nejiw:

—Quiüran tiül cambaj, indiüiün aniiüng nop naxey, isajan: “Teat Xan apiüng: Laliüc mümb xenüt, sandiüüm narang nangos nüt pascua iniüng, naquiiüb xenipilan, aw”, irajan —aj nejiw Teat Jesús.

19 Minipilan nej tarangüw atnej tasoiQUIW, tayambüw meáwan leaw apmüetiw wüx pascua.

20 Wüx langwiüts Teat Jesús chetet wüx mes maquiiüb gajpiüp (12) minipilan nej. **21** Wüx tenguijal üetiw, quiaj tasaj nejiw:

—Naleaing sasaj icon, nop tiül icona apmayac xic teowixaw monajiüt —aj nejiw.

22 Quiaj tamix omeajtsiüw xeyay, tapots matüniw manguiayiw anopnopoj, tapiüngüw:

—¿Jane, ngwüiy xique? —awüw.

23 Quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:

—Nop teasüet anaag nóiquian tiül polat, aag ayaj apmayac xic teowixaw monajiüt. **24** Teat Naxey apmamongoch atnej apiüng tiül Mipoch Teat Dios; pero xeyay ngo majneaj apmamongoch aaga naxey leaw apmayac teowixaw monajiüt a Teat Naxey. Najneajay sitiüld nej ngo wijquiam —aj nejiw Teat Jesús.

25 Quiaj tendeac a Judas, áag teamandium mayac nej teowixaw monajiüt, tasaj nej:

—Teat, ¿jane, ngwüiy xique? —aw.

Quiaj tasaj nej Teat Jesús:

—Ique lamepiüng —aj.

26 Tenguijal ámban üetiw, quiaj Teat Jesús taxaing a pan, tataag

orar, ndoj tambaag, quiaj tüüch nejiw, tapiüng:

—Ixaiunguiün itean, cos aag ayaj xecuerpo —aw.

²⁷ Condom tayar noic vas, tataag orar, ndoj tamongoch manganeowüw, tapiüng:

—Inganeowan. ²⁸ Cos aag agüy xequiej, ajüüquich wüx aaga jayats poch leaw lamarang Teat Dios müüch icon; cos xequiej apmajünch tiüt mawün wüx asoet xeyay nipilan. ²⁹ Aton sasaj icon xique lango nanganeow miyow uva ningüy; alinoic nüt sananganeow jayats miyow uva nóiquian naquiiüb icon tiül micambaj Teat Dios —aj nejiw Teat Jesús.

Pedro apmapiüng ngo majaw jane Teat Jesús

(Mr. 14:26-31; Lc. 22:31-34; Jn. 13:36-38)

³⁰ Condom wüx landoj matajcüw cantar noic himno, quiaj tambüw andüiyiw wüx mitiük Olivos. ³¹ Quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:

—Meáwan icona apmecueatiün xic aaga ongwiüts cam, atnej apiüng tiül Mipoch Teat Dios: “Sanambiy aaga nejiür sap, quiaj apndajrriüm meáwan misap nej.” ³² Naleaing wüx sanapac tiül mondeow, quiaj sanamb tiül Galilea ombas xic, ndoj iliücan tamiün —aj nejiw Teat Jesús.

³³ Quiaj tasaj nej a Pedro:

—Teat, masey meáwan macueatiw ic, xique ngome sanacueat ic —aw.

³⁴ Quiaj Teat Jesús tasaj nej:

—Naleaing sasaj ic Pedro, aaga ongwiüts cam wüx nganaw mepaj a gallo, ique lamepiüng arojmbüw ipiüng ngo mejaw jane xic —aj nej.

³⁵ Quiaj a Pedro tapiüng:

—Teat, xique ngome sanapiüng ngo najaw jane ic masey nandeow nóiquian naquiiüb ic —aw.

Atanquiaj tapiüngüw meáwan minipilan nej.

Teat Jesús ataag orar tiül Getsemaní

(Mr. 14:32-42; Lc. 22:39-46)

³⁶ Condom Teat Jesús tapeay tiül niüng nasoic Getsemaní maquiiüb minipilan nej. Tasaj nejiw:

—Cheteron ningüy, cos xique sanamb ninguiün nataag orar —aj nejiw.

³⁷ Condom taquiiüb mamb a Pedro at alijpüw micual Zebedeo, ndoj tayaag xeyay amix omeaats.

³⁸ Tasaj nejiw:

—Xowüy amix ximeaats, sayaag atnej teasandeow. Nganiüy icüliün xic ningüy, nde memeayiün —aj nejiw.

³⁹ Condom Teat Jesús tamb quiríwan iün majüy, quiaj mejquiet tiüt, tatün ocueaj Teat Dios, tapiüng:

—Xeteat Dios, sitiül ique indiüm, alndom mewün xic wüx meáwan naél leaw sanamongoch. Naleaing Teat, nde merang leaw xic sandiüm, irang atnej ique indiüm —aw.

⁴⁰ Condom tandilil majaw ajcüw arojpüw minipilan nej, tajaw lameayiw. Quiaj tasaj a Pedro:

—iNeol, ngondom mepacana mequüijpan xic masey noic ores? ⁴¹ Nde memeayiün, itüniün ocueaj Teat Dios, nde matüch icon nimeech. Masey tiül imeajtsan indiüman meyamban Teat Dios, icona ngo meiücan wüx —aj nejiw.

⁴² Condom tandüy quiaj amb ijimbüw mataag orar masaj Teat Dios, tapiüng:

—Xeteat Dios, sitiül naleaing netam namongoch aaga naél cam, ngondom mamóngan, irang atnej ique indiüm —aw.

⁴³Tandilil alinomb niüng ajlüiyiw ajcüw arojpüw quiaj. Taxom nejiw lameayiw alinomb, cos xeyay ind ameayiw, langondom maleajquiw oniüjcüw. ⁴⁴Condom tacueat nejiw, tandüy quiaj amb arojmbüw mataag orar, matün ocueaj Teat Dios, tatün atnej landoj matün. ⁴⁵Condom tandüy niüng ajlüy minipilan nej, quiaj tasaj nejiw:

—¿Neol, aliün memeayıüna, tenguijal ixojtana? Canüy landoj, lamatüch a ores. Apmayacüch a Teat Naxey teowixaw nipilan monrang ngo majneaj. ⁴⁶Witiüron, tabaats, ijawan lapeay aaga apmayac xic teowixaw nipilan —aj nejiw Teat Jesús.

Aquiüjpüw mamb Teat Jesús

(Mr. 14:43-50; Lc. 22:47-53; Jn. 18:2-11)

⁴⁷Tenguialeámban andeac Teat Jesús, quiaj ajngot a Judas, aaga naw tiül gajpiüp minipilan nej, aquiiüb miün xeyay nipilan, ajamiünüw machat, aton xiül. Üich nejiw miünüw montangtang miteaats at montangtang monajiüt tiül nipilan judío. ⁴⁸Aaga Judas lamasaj nejiw nguineay apmajüiquich ngün masapüw. Cos lamapiüng:

—Áag leaw sanacheech mimboy nej, aag ayaj isapan —aw.

⁴⁹Condom wüx tajngot, quiaj tamb majaw Teat Jesús, tasaj:

—Ndic Teat, tamtámban ijlüy teat —aj.

Andüüb macheech mimboy nej.

⁵⁰Quiaj tasaj nej Teat Jesús:

—Amigo, ¿cuane tewiün meranga?

—aj.

Quiaj tajngotoj, tajmeliw masapüw nej, taquiüjpüw nej mamb.

⁵¹Naleaing nop tiül minipilan Teat Jesús tasoond mimachat nej, tandoog nop olaag nembeol minatang miteaats. ⁵²Quiaj tasaj nej Teat Jesús:

—Isoc alinomb tiül ombiüm mimachat, teat, cos meáwan jane andiüm matsoj wüx machat, naag machat apmendeowüy. ⁵³¿Neol, cuane ipiüng, ngondom natün ocueaj Xeteat Diosa, müüch miün peic miow mil (80,000) miángelos nej mambeolüw xique? ⁵⁴Pero jondot narang atquiaj, ¿inguineay apmajlüy leaw lamapiüng tiül Mipoch Teat Dios netam majlüy? —aj nej.

⁵⁵Condom quiaj Teat Jesús tasaj ajciüwa nipilan quiaj:

—¿Cuane imbichan machat, ata xiül wüx isapan xique? ¿Jow a xique, need xique? Meáwan nüt tajlüyiüs niüng ijlüyiün naquiaach icon tiül a nadam nangaj iüm, pero icona ngo mesapan xic. ⁵⁶Naleaing atciüy netam majlüy, para majlüy atnej nomb tapiüngiüw tiül nawiig mondeac andeac Teat Dios —aj nejiw.

Quiájan tacueatiw nej minipilan nej, tecuiürrüw.

Teat Jesús alniüng ajlüy monajiüt

(Mr. 14:53-65; Lc. 22:54-55, 63-71; Jn. 18:12-14, 19-24)

⁵⁷Wüx landoj masapüw Teat Jesús, quiaj taquiüjpüw nej mamb andüy niüng ajlüy Caifás, aaga minatang miteaats, niüng canchiüjow ajcüwa

mondüy wüx aaga poch tüünd Moisés, aton ajcüwa montangtang monajüt tiül niplan judío.⁵⁸ Pedro tandüüb mamb miünquiájan ajngot, tatüch mbeay minden minatang miteaats. Condom tajmel chetet maquiijpw monjiür iüm, mambich majaw nguineay apmajlüy.

⁵⁹ Ajcüwa montangtang miteaats, montangtang monajüt, aton meáwan monajüt tiül niplan judío tayambüw jane matepich asoet Teat Jesús masey awaiich, para müjchiw mamb mandeow.⁶⁰ Pero ngo maxomüw, masey ajlüy xeyay monwaiich wüx nej. Ndójwüx, tajngotoj ijpiw monwaiich.⁶¹ Nejiw tapiüngyüw:

—Aaga naxey quiaj tapiüng: “Xique alndom najarrich aag nadam nangaj iüm ocueaj Teat Dios, ndoj wüx er nüt alndom nawitich alinomb”, aw —awüw.

⁶² Condom aaga minatang miteaats witüüt matün manguiay Teat Jesús, tasaj:

—¿Neol ngo merndeaca? ¿Cuane teamandeaciw wüx imbas quiaja? —aj.

⁶³ Teat Jesús ndijchiowan, ngo masaj nej nicuaajind. Quiaj a minatang miteaats tasaj nej:

—Por minüt Teat Dios leaw almapac, isaj xicon sitiül naleaing ique aaga Cristo lapiürang aliiuc, aag Micual Teat Dios —aj.

⁶⁴ Quiaj tasaj nej Teat Jesús:

—Ajaj xique teat, atnej lamepiüng quiaj; y sasaj icon alinoic nüt apmejawan a Teat Naxey alchetem amb wüx miác Teat Dios; aton apmejawan wüx aliuc imiün tiül cielo, amb tiül oic —aj nej.

⁶⁵ Quiaj aaga minatang miteaats tachiüt apix nej cos xeyay ajcüy, tapiüng:

—Aaga naxey cam lamandeac ngo majneaj, ayac atnej Dios nej. ¿Cuane tengualeámban macüliiüts manguiayiütsa? Icona lamenguiayiün nguineay tandeac xeyay ngo majneaj.⁶⁶ ¿Ngwüy, cuane ajiür meyajcana? —aw.

Quiaj tapiüngyüw:

—iNej ajiür xeyay nisoet, ich mandeow! —awüw.

⁶⁷ Quiaj tapots mateontsüw teombas nej onts ombeayiw nejiw, tatoliw, altiül taleambüw nej.

⁶⁸ Tasajüw nej:

—iSitiül ique aaga Cristo, isüet jane teamatol ic! —ajüw.

Pedro apiüng ngo majaw jane Teat Jesús

(Mr. 14:66-72; Lc. 22:56-62;

Jn. 18:15-18, 25-27)

⁶⁹ Teat Pedro aliün chetem quiaj tiül nden, quiaj ajngot nop nüx nerang najiüt quiaj, tasaj nej:

—Ique aton almequiiüb aaga Jesús naw Galilea —aj nej.

⁷⁰ Quiaj a Pedro tawaiich niüng ajlüýaran, tapiüng:

—Ngo najaw cuane ipiüng quiaj —aw.

⁷¹ Pedro wüx laámb apmamong tiül ombeay nden, quiaj majaw nej alinop, aton tasaj monlüy quiaj:

—Aaga naxey quiaj taquiiüb aaga Jesús naw Nazaret —aj.

⁷² Quiaj a Pedro tandüy wüx alinomb mawaich, tapaj minüt Dios, tapiüng:

—iDeda nej dios, ngo najaw jane aaga naxey quiaj! —aw.

⁷³Ajóyan alquiriw ores, quiaj ajcüwa monlüy quiaj tatüchiw a Pedro, tasajüw:

—Naleaing ique aton nop nejiw, cos ajüiquich ic indeac —ajüw.

⁷⁴Quiaj a Pedro tapots mandeac ngo majneaj, tapaiich, tapiüng:

—Sitiül ngo maleaing sandeac, alinoic nüt sanangüy. iNaleaing ngo najaw jane aaga naxey temepiüngan quiaj! —aw.

Andüüban tepaj a gallo. ⁷⁵Quiaj a Pedro leaad omeaats leawa lamasaj nej Teat Jesús, cos tasaj nej: “Wüx nganaw mepaj a gallo, ique lamepiüng arojmbüw ipiüng ngo mejaw jane xic”, aj nej. Quiaj taw quiaj a Pedro, tajünts xeyay.

Teat Jesús taquiüraab niüng ajlüy Pilato

(Mr. 15:1; Lc. 23:1-2, Jn. 18:28-32)

27 Wüx lachüijmbaw, quiaj canchiütoj alinomb meáwan montangtang miteaats at montangtang monajüüt tiül nipilan judío. Tandeaciüw nöiquian nguineay alndom mambiyaran Teat Jesús. ²Quiaj taquiüjpüw mamb a Teat Jesús neóel, tayacüw teowix Poncio Pilato, aaga natang nenajiüüt.

Judas tembiyay

³Condom a Judas, aaga neyac Teat Jesús teowixaw monajüüt, wüx tajaw Teat Jesús landoj apmandeow, quiaj leaad omeaats ngo majneaj lamarang. Tatsoriich alinomb aaga nimiow gajpowüw (30) tomiün plata, tüüch montangtang miteaats at monajüüt. ⁴Tasaj:

—Xique lanarang nadam nisoet, cos lanayac tiül iwixan nop naxey ngo majiür nicuajind nisoet —aw.

Quiaj tasajüw nej:

—Ic coen mejaw, jowa xicona cuane sambichan ic —ajüw nej.

⁵Condom quiaj a Judas tawiich quiaj a tomiün tiül nadam nangaj iüm, taw quiaj, tamb merrondüy onic.

⁶Ajcüwa montangtang miteaats taxainguiw aaga tomiün quiaj, ndoj tapiüngüiw:

—Aag agüy ngo majneaj macanchichaats tiül iquial nichech, cos aag agüy ombeat miquiej nop apmandeow —awüw.

⁷Ndoj andeacndeacüw wüx, tapiüngüiw con aaga tomiün quiaj apmangaliüw noic iüt niüng arangüch xor, niüng alndom mamiüraad napeay miün nipilan.

⁸Naw quiaj, aaga iüt quiaj tanüt miíüt quiej. Nganüy nüt cam aliün manüt atquiaj. ⁹Atquiaj tajlüy para majlüy atnej tapiüng nomb Teat Jeremías, nop nendeac andeac Teat Dios, cos nej tapiüng: “Apmayariw aaga nimiow gajpowüw (30) tomiün plata leaw nipilan judío lamayaciüw ombeat nej, ¹⁰mengalayej noic iüt niüng tarangüch xor, atnej tasaj xic Teat Dios”, aw.

Teat Jesús alteombas Pilato

(Mr. 15:2-5; Lc. 23:3-5; Jn. 18:33-38)

¹¹Teat Jesús wüx alteombas Pilato aaga natang nenajiüüt, quiaj tatün nej manguiay:

—¿Naleaingue, ique aaga minatang nenajiüüt ocueajiw nipilan israele? —aj.

Quiaj tasaj nej Teat Jesús:

—Naleaing, atnej ipiüng quiaj —aj nej.

¹²Masey tenguial mayaciüw nej asoet ajcüwa montangtang miteaats

at monajiüt, nej ngo mapiüng nicuajind. ¹³Condom quiaj tasaj nej a Pilato:

—¿Neol, ngo menguiay leaw tenguiial mandeacuw wüx imbas quiaja? —aj nej.

¹⁴Nej Teat Jesús ngo mandeac nicuajind. Quiaj aaga natang nenajiüt quiaj mbayat majaw, lango majaw cuane apmarang.

Atüniw mandeow Teat Jesús (Mr. 15:6-20; Lc. 23:13-25; Jn. 18:38—19:16)

¹⁵Wüx aaga nangos nüt quiaj, aaga natang nenajiüt alndom matsambiich nop najlüy tiül manchiüc leaw cambaj apmatün.

¹⁶Aaga nüt quiaj altiül manchiüc nop naxey xowüy anderac wüx nej, nenüt Barrabás. ¹⁷Wüx nipilan alcanchiümoj, quiaj tatün manguiay nejiw a Pilato:

—¿Ngün indiüman natsambiich, Barrabása, ngwüy Jesús, aaga nisoic Cristo? —aj nejiw.

¹⁸Tapiüng aag ayaj cos lamajaw ajcüiywan majawüw Teat Jesús, áag tayacüw teowix nej.

¹⁹Wüx Pilato alchetem niüng ajaw wüx asoeteran, quiaj mintaj nej tüüch mamb masoic: “Nde aleaic merang wüx a naxey nerang najneaj quiaj, cos tepood xeyay mbayatos tiül sameay, taümiüs najaw wüx nej”, aw.

²⁰Pero naleaing ajcüwa montangtang miteaats, at monajiüt tiül cambaj tapots mawüywüyiw nipilan matüniw tsajmbium aaga Barrabás, nganüy a Teat Jesús ich mandeow. ²¹Quiaj tatün manguiay nejiw alinomb aaga natang nenajiüt, tasaj nejiw:

—¿Ngün tiül ajcüwa ijpiüw cam indiüman natsambiiche? —aj nejiw.

Quiaj tapiüngüw:

—iAaga Barrabás! —awüw.

²²Condom Pilato tasaj nejiw:

—¿Cuane ipiüngan, cuane sanarang wüx aaga Jesús nisoic Cristo? —aj nejiw.

Quiaj tapiüngüw nóiquian:

—iIch mandeow wüx cruz!

—awüw.

²³Quiaj tasaj nejiw a Pilato:

—¿Mbich cuane nisoet ajiüre? —aj nejiw.

Nejiw tayacüw wüx apajüw, tapiüngüw:

—iIch mandeow wüx cruz!

—awüw.

²⁴Pilato wüx tajaw ngondom marang nicuajind, cos nipilan tenguiial ajcüiyiw, quiaj tatün mamb mayarich yow. Ndoj tapots müüch majants owix nej niüng ajlüy meáwan nipilan. Tapiüng:

—Aag agüy sarang mejawan, xique ngo najlüy tiül wüx apmajünch tiüt miquiej aaga naxey nerang najneaj cam, ijawan coen ninguiaj icona —aj nejiw.

²⁵Yajnguiat tiüt a nipilan apajüw, tapiüngüw:

—Xicona masey sanaquüijpan wüx xecualan sanengüiün miquiej nej leaw apmajünch tiüt —awüw.

²⁶Quiaj a Pilato tatsambiich a Barrabás, ndoj, wüx landoj ajwüch Teat Jesús, quiaj tayac teowixaw nipilan mandeow wüx cruz.

²⁷Condom quiaj misoldados nej taquüijpüw Teat Jesús andiüy tiül noic püjchiüin nisoic pretorio, canchiüitoj meáwan soldado, ayeyiw nej tiüt. ²⁸Quiaj tasojndiw nej

tiül apix, condom tasojiquiw nej
tiül noic najal napixeran morada.
²⁹Ndoj tayaciüw wüx omal nej noic
corona nepeat sats, aton tasocoj
tiül miác owix nej nots najchow,
aag ayaj nangoraad apiüngüw.
Quiaj taquiejiwiw micostüw nejiw
tiüt teombas nej mitsojow nej.
Tapiüngüw:

—iNajneajay ijlüy, mbich ique
minatang nenajiüt ocueajiw nipilan
judío! —ajüw nej.

³⁰Tapots mateontsiüw wüx ombas
nej onts ombeayiw nejiw, aton
tayariw aaga najchow mawüjchiw
wüx omal nej. ³¹Wüx lapaxiow
mitsojow nej, quiaj tasojndiw nej
tiül aaga morada napixeran, ndoj
tasojiquiw nej tiül apix nej. Condom
quiaj taquijüpüw nej mamb
mayacüw nej wüx cruz.

Teat Jesús tajmel wüx cruz

(Mr. 15:21-32; Lc. 23:26-43; Jn. 19:17-27)

³²Almawüw quiaj, quiaj
mangochiw nop naxey naw Cirene,
nenüt Simón. Tasapüw nej mambitic
micruz Teat Jesús.

³³Quiaj tapeayiw tiül niüng
nasoiic Gólgota, aag ayaj amb
apiüng omal mondeow. ³⁴Quiaj
tüjchiw vin manganeow aolüw tiül
nangaag, wüx tapeay teombeay nej
taton ngo manganeow.

³⁵Wüx landoj mayacüw nej
wüx cruz, quiaj tembaagayej wüx
apix nej, asüetiw wüx majawüw
jane apmajoy. Atquiaj tajlüy atnej
tanomb tapiüng nop nendeac
andeac Teat Dios wüx tapiüng:
“Apmembaagayej wüx sapix,
apmasüetiw wüx majawüw jane
apmeneay”, aw. ³⁶Ndoj tsototójan

quiaj majiürüw nej. ³⁷Ndoj tayaciüw
wüx omal cruz acas poch niüng
apiüng cuane asoet nej, apiüng:
“Aag agüy Jesús, minatang nenajiüt
ocueajiw nipilan judío”, aw.

³⁸Aton tajmeliw wüx cruz
maquiiüb ijpwü moneed, nop
amb wüx miác Teat Jesús, alinop
amb wüx miquiamb nej. ³⁹Leaw
tamongoj ambüw quiaj titsojow
nej, talanglangüw omaltiüw müjchiw
majüiüquichaw ajcüiyi. ⁴⁰Tapiüngüw:

—iJoow, ngwüy ique nepiüng
apmejarrich aaga nadam nangaj
iüm, ndoj wüx er nüt apmelomboch
alinomb! iNganüy erwüneay wüx
iquiáyan quiaj; iriow tiüt wüx cruz
sitiül ique Micual ic Teat Dios!
—awüw.

⁴¹Átan titsojow nej montangtang
miteaats, mondüy wüx aaga poch
tüiünd Moisés, at ajcüwa fariseos,
aton montangtang monajiüt tiül
cambaj Israel. Tandeacüw nejeyéjan
quiaj, tapiüngüw:

⁴²—Nej mbich tawün wüx alinop,
nganüy nej ngondom mewüneay
wüx nejáyan quiaj. Sitiül naleaing
nej natang nenajiüt tiül nipilan judío,
ich maw tiüt imiün wüx cruz nganüy,
mbich apmayariüüts andeac nej. ⁴³Nej
tayac omeaats wüx Teat Dios, ich
mawün nej wüx a nganüy sitiül Teat
Dios ajiür nej lasta. Cos nej tapiüng:
“Micual xic Teat Dios”, aw, —awüw.

⁴⁴Ajcüwa moneed leaw tajlüyi
wüx cruz maquüüpüw titsojow nej
aton.

Wüx tandeow Teat Jesús

(Mr. 15:33-41; Lc. 23:44-49; Jn. 19:28-30)

⁴⁵Condom wüx lalembej nüt,
quiaj pojniüt wüx iüt tamong

lanchejliow nüt. ⁴⁶Wüx nchejliüt nüt quiaj Teat Jesús tepaj napac, tapiüng:

—Elí, Elí, ¿lama sabactani? Aag ayaj apiüng: Xeteat Dios, Xeteat Dios, ¿neol tecueat xic? —aw.

⁴⁷ Altiiül leaw alquiaj tanguiayiw, tapiüngüw:

—Aaga naxey quiaj tenguijal mapaj teat Elías —awüw.

⁴⁸ Quiaj tamb nop acuiür mayar noic walang sap. Wüx landoj macachiich, masoc tiül vinagre, quiaj tayac wüx omal nots najchow. Condom tayac wüx ombeay Teat Jesús machey. ⁴⁹ Alacas tapiüngüw:

—Ich majlüy, cawüll majawaats sitiül aliüc a Elías mawün nej wüx —awüw.

⁵⁰ Condom Teat Jesús tandüy wüx alinomb mepaj napac, quiaj tandem. ⁵¹ Quiaj aaga nadam jael nepal teomeaats a nadam nangaj iüm nómban chiütaw pinawan, naw cawüx andüy tiüt. Nómban ajlang a iüt, at a nadamdam piedra tajpoet.

⁵² At xeyay oxiüt aton lejquiat; xeyay monyar andeac Teat Dios tapacüw tiül mondeow. ⁵³ Tawüw tiül oxiüt, wüx Teat Jesús landoj apac tiül mondeow, quiaj tajmeliw tiül nangaj cambaj Jerusalén. Tajarawüw, tajaw nejiw xeyay niplan.

⁵⁴ Aaga minatang ocueajiw soldados, at leaw almaquiiüb nej majiürüw Teat Jesús, wüx tayajcüw ajlang ateam, at wüx tajawüw meáwan leawa tajlüy, quiaj mbayatoj xeyay, tapiüngüw:

—Naleaing aaga naxey quiaj Micual nej Teat Dios —awüw.

⁵⁵ Aton aliw quiaj tigüy müm montaj, miünquiájan alembemoj

tenguijal majawüw. Ajcüw ayaj tandüjpiw miün a Teat Jesús imiünüw Galilea, tambeolüw nej.

⁵⁶ Tiül ajcüw ayaj altiül a María Magdalena, María mimüüm Jacobo maquiiüb José, at mimüümüw micual Zebedeo.

Tamiüraad Teat Jesús

(Mr. 15:42-47; Lc. 23:50-56; Jn. 19:38-42)

⁵⁷ Wüx langwiiüts tiül aaga nüt quiaj, tapeay quiaj nop naxey nejiür xeyay, nenüt José, naw tiül cambaj Arimatea. Nej aton tajlüy tiül minipilan Teat Jesús. ⁵⁸ Nej tamb majaw Pilato matün micuelo Teat Jesús. Quiaj Pilato tapiüng müünd. ⁵⁹ Condom quiaj aaga José tamb maxaing micuelo Teat Jesús, tawinch tiül noic najneaj püy nerix. ⁶⁰ Ndoj taquiiüb mamb mayac tiül noic jayats oxiüt leaw nej landoj marang tiül otüeng tiüc. Condom quiaj tapal wüx noic nadam piedra, cas tamb. ⁶¹ Aliw quiaj a María Magdalena maquiiüb alinop María, alchetemoj quiaj mbeay oxiüt.

Tayacüw monjiür oxiüt

⁶² Wüx lamatič nüt axoodaran, aag ayaj amb alinoic nüt ndoj ayambyambüw meáwan leaw apmetam nejiw wüx pascua, quiaj montangtang miteaats at fariseos tambiüw majawüw Pilato.

⁶³ Tapiüngüw:

—Teat Xan, nganüy les leaad ximeajtsan leaw tapiüng aaga naxey newaiich quiaj. Cos wüx aliün mapac tapiüng nej apmapac tiül mondeow wüx er nüt. ⁶⁴ Nganüy teat, sandiüman meaach mamb

majíürüch aag oxiüt quiaj leaw among er nüt, ngana majmeliw ongwiiüts minipilan nej mawüniw nej, ndoj apmasajüw nipilan: “Nganüy lapac tiül mondeow”, mawüw. Quiaj apmawajchaw xeyay nipilan más xeyay, ngo matnej wüx aliiün mapac —awüw.

65 Quiaj tasaj nejiw Pilato:
—Joyaj noic ajliiy soldados, quiüran ipalan nandand nandand aaga oxiüt quiaj leaw niüng alndom —aj nejiw.

66 Condom quiaj tambüw mapalüw nandand a oxiüt. Tayacüw noic sello wiix aaga piedra apal nej, ndoj tacueatiw quiaj soldados majíürüw.

Teat Jesús tapac tiül mondeow

(*Mr. 16:1-8; Lc. 24:1-12; Jn. 20:1-10*)

28 Wüx lamong aaga nüt axoodaran, larrow tiüt amb alinoic nüt, aag ayaj amelich seman; quiaj tambüw majawüw oxiüt a María Magdalena maquiiüb alinop María. **2** Condom quiaj tajlang noic nadam ateam, cos nop ángel ocueaj Teat Dios tiün imiün cielo. Almapeay, quiaj tawün a piedra nepal oxiüt, chetet wüx. **3** Ombas nej xowüy larrow atnej noic najlip, at apix nej rajnüy atnej nieve. **4** Ajcüwa soldados almajawüw aag ayaj mbayajow, anmambeapmbeap nejiw, tajmiüciw nómban atnej landeowiüw. **5** Quiaj aaga ángel tasaj ajcüwa montaj:

—Nde mbayameron, cos sajaw icon iwiünan meyamban Teat Jesús, áag tayacüw wüx cruz.

6 Lango majlüy ningüy cos nej lapac

tiül mondeow atnej lamapiüng. Macaron ijawan niüng tapiberan a Teat Naxey. **7** Nganüy quiüran nagenjénan, isajan minipilan nej: “Nej lapac tiül mondeow, laámb andüy Galilea ombas nej, quiaj apmexoman”, irajan. Áagan ayaj sajngot nasaj icon —aj nejiw.

8 Condom ajcüwa montaj mbayatoj, tawüw quiaj tiül oxiüt najénan; ndoj xeyay tapac omeajtsiüw. Tambüw acuiürrüw masajüw minipilan Teat Jesús meáwan leaw tasoiqiwi. **9** Aliünüw tiül tiiüd, quiaj tangoch nejiw Teat Jesús, tatepeay nejiw. Quiaj tambüw mangochiw, taquiejiw micosüw nejiw, tapequiequiw nej oleaj. **10** Quiaj tasaj nejiw:

—Nde mbayameron. Quiüran isajan xecojow xechijquiaw mambüw andüiy Galilea, quiaj sanexomayon —aj nejiw.

Leaw tapiüngüw monjiür oxiüt

11 Ajcüwa montaj tealeámban aliünüw tiül tiiüd, quiaj tawüw niüng ajlüy oxiüt acas soldados. Tambüw tiül cambaj aton masajüw ajcüwa montangtang miteaats meáwan leaw tajlüy. **12** Condom ajcüwa miteaats sonongotoj maquiüjpüw montangtang monajiüt tiül judíos. Wüx landoj mandeacüw nguineay apmarangüw, quiaj tijchiw soldados xeyay tomiün.

13 Tasajüw:

—Atciüy ipiüngan: “Aaga Jesús, tambüw mawüniw nej minipilan nej ongwiiüts wüx salnameayiün”, irawan. **14** Sitiül ndot aaga natang nenajiüt apmanguaiay, xicona sanawüniün icon wüx, quiaj ngome

apmemongochiün nicuajind naél — ajüw nejiw.

¹⁵ Condom ajciwa soldados, wüx landoj mayariw a tomiün, quiaj tarangüw atnej tasoiquiw. Meáwan aag ayaj aliün manderac wüx tiül nipilan judío nganüy nüt cam.

Teat Jesús üuch minajiütuw minipilan nej

(Mr. 16:14-18; Lc. 24:36-49; Jn. 20:19-23)

¹⁶ Ajciwa gajpanop (11) minipilan nej tambüw andüiyw Galilea wüx nop tiüc niüng lamasaj nejiw Teat Jesús. ¹⁷ Wüx tajawüw nej taquiejiw micosüw nejiw teombas

nej; pero naleaing altiül tachiweaw omeajtsüw. ¹⁸ Condom Teat Jesús tatiüch nejiw, tapiüng:

—Lanüünd najlüy wüx meáwan leaw almajlüy ninguiün tiül cielo, at ningüy wüx iüt. ¹⁹ Nganüy quiüran isajan palpálwüx nipilan wüx aaga iüt cam mandüjpiw xic aton. Ijchan mayariw yow wüx minüt Teat Dios, wüx minüt Micual nej, at wüx minüt Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios. ²⁰ Iquiajchiün mayacüw wüx omeajtsüw marangüw meáwan leaw lanasaj icon; xique sanaquiiüb icona meáwan nüt, leaw ümb minüt a iüt cam —aj nejiw. Amén.

Najneaj nanderac leaw tapiüng

SAN MARCOS

wüx Teat Cristo

Juan Bautista aquiaach tiül wajchiüç

(Mt. 3:1-12; Lc. 3:1-9, 15-17; Jn. 1:19-28)

1 Aaga najneaj nanderac wüx
Teat Jesucristo, aag Micual
Teat Dios, tiün majlüy atnej
larangüch wüx nawiig tanomb.
2 Tanomb atciüy tarang tiül
minawiig nej a Isaías, nendeac
andeac Teat Dios. Tarang wüx nawiig
leawa Teat Dios tasaj nej, tapiüng:

Sanüüch mamb nop naxey
nerang xenajiüt mamong
ombas, ique teoj apmeamb.
Nej apmamb mataag majneaj a
tiiüd niüng apmemong.

3 Apmanguayaran andeac nop
naxey tiül wajchiüc niüng ngo
majlüy cambaj. Nej apmapiüng:
“Itajcan majneaj a tiiüd,
ileainguijchan, cos aliüç
Miteatiiüts”, apmaj nejiw.

4 Condom atquiaj tajlüy, tiün
a Juan, aaga neech yow nipilan.
Tamb maquiaach nipilan niüng
ngo majlüy cambaj, masaj leaam
omeajtsiw wüx asoetiw nejiw,
macueatiw. Atquiaj alndom maw

asoetiw, y netam mayariw yow
aton. 5 Tambiüw majawüw nej
seyay nipilan monaw tiül meáwan
cambaj tiül Judea, at monaw
Jerusalén aton. Wüx tapiüngüw
lango mandiumüw marangüw aaga
ngo majneaj teamarangüw quiaj,
y apmacueatiw, quiaj Juan tüüch
nejiw yow tiül lam Jordán.

6 Aaga Juan quiaj asooig apix nej
najüyaran miyeed camello, aton aóel
teomeaats nej taag. Tatsamb mow,
tanganeow micün xiül. 7 Condom
Juan taquiaach nejiw, tapiüng:

—Aliüç miün andüüban xic
apmajlüy nop teat naxey natang,
seyay netam ajlüy; nganüy xique
nicuajind xic teombas nej. Sayaag
xique ngondom natüch mejquien
nacheed aonts apaj nej. 8 Xique
áagan yow süüch icon, nganüy a
nej apmüüch icon Nangaj Espíritu
ocueaj Teat Dios —aj nejiw a Juan.

Tayar yow Teat Jesús

(Mt. 3:13-17; Lc. 3:21-22)

9 Tfülan aaga acas nüt, quiaj tapeay
Teat Jesús imiün tiül cambaj Nazaret

tiül iüt Galilea. Quiaj tamb majaw a Juan. Condom Juan tüüch nej yow tiül lam Jordán. ¹⁰Wüx taw tiül yow, quiaj Teat Jesús tajaw leajquiat a cielo, tiün Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios atnej noic palom andüy wüx ombas nej. ¹¹Condom tanguiayaran noic nanderac imiün tiül cielo, tapiüng:

—Naleaing ique xecual ic, sandiüm ic xeyay, apac ximeaats najaw ic —aw.

**Nimeech tandiüm mayac wüx naél
Teat Jesús**

(Mt. 4:1-11; Lc. 4:1-13)

¹²Condom aaga Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios tüüch mamb Teat Jesús andüy tiül wajchiüc. ¹³Teat Jesús tacül quiaj ic miow (40) nüt niüng ajlüy cuajantanej napat nimal. Quiaj tandiüm mayac nej wüx naél minatang nimeech nenüt Satanás. Ndoj ángeles tajlüiyw quiaj mambeolüw Teat Jesús.

**Teat Jesús tamelich aquiaach tiül
Galilea**

(Mt. 4:12-17; Lc. 4:14-15)

¹⁴Condom alinoic nüt wüx monajiüt tayaciüw tiül manchiüc a Juan, quiaj tamb Teat Jesús andüy tiül Galilea mandeac aaga najneaj nanderac wüx Teat Dios, mapiüng nguineay apmajlüy wüx Teat Dios apmajlüy wüx meáwan cambaj. ¹⁵Teat Jesús tapiüng:

—Lamatüch a nüt wüx Teat Dios apmajlüy wüx meáwan leaw almajlüy. Nganüy ijchan imeajtsan, iyariün aaga najneaj nanderac wüx Teat Dios —aw.

Teat Jesús arriiid apiquiw mondoc

(Mt. 4:18-22; Lc. 5:1-11)

¹⁶Noic nüt wüx Teat Jesús tamong amb mbeay aaga nadam yow

nenüt Galilea, quiaj tajaw Simón maquiiüb Andrés michig nej. Nejiw teandocoj cos mondoc nejiw.

¹⁷Quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:

—Macaron tabaats, sanaquiaach icon nguineay alndom meyamban nipilan mesajan mayariw sandeac. Langome apmeyamban cüet mendocon, apmeyamban nipilan —aj nejiw.

¹⁸Acueatíwan mindocoj nejiw, tandüjpiw mamb Teat Jesús.

¹⁹Condom quiríwan iün majüiyw, quiaj tajawüw a Jacobo maquiiüb a Juan, micual nejiw Zebedeo. Nejiw aton aliw tiül mimüxiw nejiw, tenguijal axequivw ndoc. ²⁰At aton tapaj nejiw miün Teat Jesús. Quiaj tacueatiw tiül müx miteatiw nejiw Zebedeo maquiiüb mimosiw nejiw. Tambüw maquiüjpüw mamb Teat Jesús.

Nop naxey alwüx ombas nej nimeech

(Lc. 4:31-37)

²¹Condom tandüiyw tiül cambaj Capernaum. Quiaj Teat Jesús tajmel tiül a sinagoga maquiaach, cos aaga nüt quiaj nüt axoodaran.

²²Mbayatoj manguiayiw aquiaach, cos taquiaach nejiw atnej nop natang nenajiüt nendüy, ngo matnej aquiajchiw ajcüwa mondüy wüx aaga poch tüünd Moisés. ²³Alquiaj tiül sinagoga nop naxey alwüx ombas nej nimeech, üiich nej michach, tepaj napac. ²⁴Tapiüng:

—Jow ique Jesús naw Nazaret, ¿cuane indiium merang wüx ximbasana? ¿Tewiün mendrooch ximbasana? Xique sajaw jane ic, ique aaga Nangaj Micual Teat Dios —aw.

25 Quiaj Teat Jesús talic nej, tasaj: —íTapots ipaj, iriow wüx ombas a naxey quiaj! —aj.

26 Condom aaga nimeech tepaj, tambeapmbeap a naxey quiaj, ndoj quiaj tacueat nej. **27** Xeyay mbayatoj niplan majawüw, tetünayej menguiayayej nejeyéjan quiaj, tapiüngüw:

—¿Cuane aag ayaja? ¿Cuane aaga jayats aquiaach quiaja? ¿Nguineay alndom malic aaga nimeech quiaj maw? iQuiaj aaga nimeech tayar andeac nej, taw! —awüw.

28 Meáwan niplan monaw tiül palpálwüx cambaj tiül iüt Galilea tandeacndeacüw wüx leaw tarang Teat Jesús.

Tajneaj müm miocuats Simón Pedro

(Mt. 8:14-15; Lc. 4:38-39)

29 Condom Teat Jesús taw tiül a sinagoga, tambüw andüiyw anüngüw Simón maquiiüb Andrés, at a Jacobo maquiiüb a Juan tambüw maquiüjpüw. **30** Aaga müm najtaj miocuats Simón niün andeow, alwüx mats, xeyay üüch nej nerraar. Quiaj tasajüw Teat Jesús wüx aaga niün andeow quiaj. **31** Teat Jesús tamb matüch niüng ajlüy a niün andeow quiaj, tasap owix mawitich; among wüx iün andeow. Condom aaga najtaj quiaj tarang nejiw üetiwi.

Teat Jesús tüüch majneaj xeyay moniün andeow

(Mt. 8:16-17; Lc. 4:40-41)

32 Wüx langwiiüts, lajmel nüt, quiaj taquiiüjpüw niüng ajlüy Teat Jesús xeyay moniün andeow, at niplan alwüx ombasiuw nimeech. **33** Condom meáwan niplan monaw

tiül aaga cambaj quiaj, sonongotoj teombeay iüm niüng ajlüy Teat Jesús. **34** Nej tamongoch iün andeow xeyay niplan leaw axom nejiw cuajantanej monandeow. At aton tataag majneaj xeyay niplan alwüx ombasiuw nimeech. Teat Jesús ngome tüüch mendeaciuw nimeech wüx nej, cos lamajawüw jane nej.

Teat Jesús aquiaach tiül Galilea

(Lc. 4:42-44)

35 Amb alinoic nüt Teat Jesús witüüt aliün pojniüm. Tamb néjan quiaj andüy tiül wajchiüc mataag orar. **36** Condom Teat Simón y leaw almaquiüjpüw tambüw mayambüw nej. **37** Wüx taxomüw, tasajüw:

—Teat, meáwan niplan teamayambüw ic —ajüw.

38 Quiaj tasaj nejiw Teat Jesús: —Masey, nganüy tabaats tiül meáwan cambaj najliiy ninguiájan naquiaach quiaj aton, cos áag tiünas narang —aj nejiw.

39 Quiaj tambüw tiül meáwan cambaj tiül iüt Galilea. Teat Jesús tapots aquiaach tiül palpálwüx sinagogas; aton tataag majneaj xeyay niplan leaw alwüx ombasiuw nimeech.

Tamongoch napat monandeow nenüt lepra

(Mt. 8:1-4; Lc. 5:12-16)

40 Condom quiaj tamb majaw nej nop naxey axom nej napat monandeow nasic lepra, ngo majiür misüüig, atextexíchan ombas nej. Quiaj taquieel micos nej, tasaj Teat Jesús: —Teat, sitiül ique indiüm sajaw alndom memongoch iün sandeow —aj.

⁴¹Teat Jesús quiaj tajmiüc omal omeaats, taxaing owix marreeg nej, tasaj:

—Neol ngo nandiüm xecual, sandiüm, sanamongoch iün indeow —aj.

⁴²Wúxan ndoj mapiüng aag ayaj Teat Jesús, aaga niün andeow quiaj andíüban ndet minecoy nej, tajneaj nómbar. ⁴³Condom Teat Jesús tasaj nej acas poch cuane netam marang, ndoj tasaj majtsor. Tapiüng:

⁴⁴—Nde mesaj nejinguind nguineay tejneaj. Nganüy quiür, iich majaw miteaats ique lerjneaj; irang atnej apiüng tiül aaga poch tüünd Moisés. Iyac ichech para majawüw meáwan nipilan ique lerjneaj —aj nej Teat Jesús.

⁴⁵Áwan quiaj a naxey tapots mandeac masaj meáwan nipilan nguineay tajneaj iün andeow. Ndoj quiaj Teat Jesús ngondom majmel tiül ngünantanej cambaj, cos xeyay nipilan teamacüliw nej. At masey nej tacúlan tiül wajchiüc, xeyay nipilan tambüw majawüw nej quiaj.

Tajneaj nop ndron ombas

(Mt. 9:1-8; Lc. 5:17-26)

2 Camiüm aw alacas nüt tandilil alinomb Teat Jesús andüy tiül cambaj Capernaum; tanguiayarán al aníüng nej. ²Najénan canchiütoj quiaj xeyay nipilan, lango majoy a iüm; at teombeay iüm lapatsayej quiaj. Teat Jesús tenguijal maquiaach nejiw wüx Mipoch Teat Dios. ³Condom tapeayiw quiaj apiquiw monkay aquíüpüw mamb nop naxey ndron ombas, ambitiquiaw nej tiüt amb wüx mats. ⁴Pero naleaing ngondom matüchiw

Teat Jesús cos laxowüy nipilan. Quiaj tajtepiw cawüx machaijquiw omal iüm alareng niüng ajlüy Teat Jesús, amb tiül tamongochiw mimats nej aaga ndron ombas quiaj. ⁵Wüx Teat Jesús tajaw nejiw naleaing ayariw leawa nej aquiaach, quiaj tasaj aaga ndron ombas:

—Xecual, landoj laaw isoet —aj.

⁶Altsotomoj quiaj acas mondüy wüx aaga poch tüünd Moisés tanomb, tapiüngüw tíulan omeajtsüw nejiw:

⁷“⁷Neol tandeac atquiaj aaga naxey quiaja, neol tawaiiche? Cos tandeac atnej Dios nej. ¿Jane alndom mawün nisoete? Néjan quiaj Teat Dios”, awüw. ⁸Teat Jesús tajaw nguineay tenguijal mateotsüw tiül omeajtsüw nejiw, quiaj tasaj nejiw:

—¿Neol teteotsan atquiaj tiül imeajtsana? ⁹¿Cuane iyajcan ngo maél nasaj aaga naxey cama: “Landoj laaw isoete”, ngwüy nasaja: “Witiür,ixaing mimats, ijüy”, naja? ¹⁰Nganüy apmejawan aaga Teat Naxey alndom mawün nisoet ningüy wüx iüt. Ijawan —aj nejiw.

Quiaj tasaj aaga ndron ombas:

¹¹—Ique sasaj ic teat, witiür ixaiing mimats, quiür ijtsor —aj.

¹²Condom aaga ndron ombas quiaj witiüt, taxaing mimats nej, najénan tamb, teamajawüw nej meáwan nipilan. Mbayajow majawüw, tapiüngüw:

—Teat Dios nerang aag ayaj, nómbar ngomeaag majawaats —awüw.

Teat Jesús tapaj Leví

(Mt. 9:9-13; Lc. 5:27-32)

¹³Teat Jesús tamb alinomb andüy mbeay nadam yow nenüt Galilea.

Xeyay nipilan tambüw majawüw nej, quiaj tapots maquiaach nejiw.
14 Wüx taw quiaj, al mamong niüng angüyaran tomiün ocueaj cambaj, quiaj tajaw a Leví micual Alfeo alchetem quiaj. Tasaj:
 —Mac indüüb xic, tabar —aj.

Quiaj witiüt, tamb mandüüb nej mamb.

15 Noic nüt Teat Jesús alaniüng Leví maquiiüb minipilan nej, teäuetyi maquiiüpüw xeyay monsap tomiün ocueaj cambaj. Aliw quiaj xeyay monrang ngo majneaj aton, cos xeyay nipilan almondüjpíw nej. **16** Condom ajcüwa mondüy wüx aaga poch tüünd Moisés, at ajcüwa fariseos, wüx tajawüw nej teaüet maquiiüpüw a nipilan quiaj, quiaj tasajüw minipilan nej:

—¿Cuane ayaj, neol a Jesús teaüet aweaag, teanganeow aweaag monsap tomiün, at nipilan monrang ngo majneaj quiaja? —ajüw nejiw.

17 Wüx Teat Jesús tanguiay aag ayaj, tasaj nejiw:

—Jane ayaag napacüy ngo metam nop nejaw nej; pero jane ayaag niün andeow mbich netam nej. Xique ngo niün nayamb nipilan leawa ayaag najneaj arang; xique tiünas nayamb leaw ayaag ngo majneaj arang, aj nejiw.

Tatüniw nej manguiayiw wüx aiündaran

(Mt. 9:14-17; Lc. 5:33-39)

18 Noic nüt wüx minipilan Juan maquiiüb minipilan fariseos tenguijal aiündüw, tapeayiw quiaj acas nipilan matüniw manguiayiw Teat Jesús, tasajüw:

—¿Neol taiündüw minipilan Juan maquiiüb minipilan fariseos? Jow nganüy minipilan, ¿neol ngo maiündüw? —ajüw nej.

19 Quiaj Teat Jesús tasaj nejiw, tandeac atnej nej nop nengoch owix. Tapiüng:

—¿Alndom miamicos nop nengoch owix maiündüw wüx nej alquiaj maquiiüpüw? Sitiül almaquiiüpüw a nench, ngondom maiündüw. **20** Alinoic nüt wüx lango majlüy a nench, quiaj mbich apmaiündüw —aj nejiw Teat Jesús.

21 Aton tasaj nejiw:

—Nejinguind ngondom macancham tiül noic nguich napixeran quiripite jayats jael, cos sitiül apmacanchamaran tiül, wüx aptsontsocom, quiaj apmachiüt a nguich jael. **22** At aton nejinguind ngondom mayac jayats vin tiül nguich taag iqual vin, cos apmajpoet a nguich iqual vin quiaj, quiaj apndrom ombas a vin, at a taag aton. Aaga jayats vin netam majmel tiül jayats taag —aj nejiw.

Tajeliw trigo wüx nüt axoodaran

(Mt. 12:1-8; Lc. 6:1-5)

23 Condom wüx noic nüt axoodaran ocueaj judíos, quiaj Teat Jesús tamong tiül noic corrül aquiiüb minipilan nej. Minipilan nej tajeliw müetiw aong trigo leaw napiürüch quiaj. **24** Quiaj ajcüwa fariseos tasajüw Teat Jesús:

—Iljaw! ¿Neol arangüw minipilan atquiaj wüx nüt axoodaran leaw ngondom marangüche? —ajüw.

25 Teat Jesús, quiaj tasaj nejiw:

—¿Neol ngo meteowan nguineay tarang mixejchiiüts David wüx nej

tind üet, at leaw almaquiijpw nej aton? ²⁶Cos wüx Abiatar tarang natang miteaats, quiaj David tajmel tiül a nangaj iüm ocueaj Teat Dios, tüet pan leaw najmel marang nichech para Teat Dios. Aag ayaj nejinguind ngondom müet, áagan miteaats alndom müetiw. Pero nej tüet, átan leaw almaquiijpw nej tüetiw aton —aj nejiw.

²⁷At tasaj nejiw:

—Aaga nüt axoodaran quiaj tarangüch mambeol nipilan müüch nejiw maxojtiw noic nüt; ngome nipilan tarangüch mandüjpiw opech aaga nüt quiaj. ²⁸Rganüy inguiayiün, aaga Teat Naxey al wüx atam xeyay, ngo matnej aaga nüt axoodaran quiaj —aw Teat Jesús.

Naxey ndron ombas, nechey owix

(Mt. 12:9-14; Lc. 6:6-11)

3 Teat Jesús tajmel alinomb tiül a sinagoga. Al quiaj nop naxey ndron ombas, nechey owix. ²Ajcüwa fariseos teamaciüliw majawüw cuane apmarang Teat Jesús, sitiül nej apmataag majneaj owix a naxey quiaj wüx nüt axoodaran, para mayacüw asoet. ³Ndoj Teat Jesús tasaj a naxey nechey owix quiaj:

—Witiür, lemer ningüy pinawan —aj.

⁴Condom tatün manguiay nejiw: —¿Cuane ipiüngan, alndom marangüch najneaj wüx nüt axoodaran, ngwüy ngo majneaja? ¿Alndom mawünaran wüx nop, ngwüy apmambiyaran? —aj nejiw.

Nejiw ngo mendeacüw. ⁵Quiaj tajcüy Teat Jesús, tajaw nejiw, tamix omeaats cos arangiüw adam

omeajtsüw. Ndoj tasaj a naxey quiaj:

—Ileainguich iwix —aj.

Quiaj aaga naxey taleainguich owix nej, nómban ajneaj. ⁶Condom quiaj tawüw ajcüwa fariseos najénan mayambüw minipilan Herodes, matüniw manguiayiw nguineay alndom mambiyaw Teat Jesús.

Aliw mbeay yow xeyay nipilan

⁷Teat Jesús taw quiaj maquiiüb minipilan nej, andüiyiw mbeay aaga nadam yow. Átan tandüjpiw nej xeyay nipilan monaw Galilea, at monaw Judea. ⁸Aton tambüw majawüw nej xeyay nipilan monaw Jerusalén, monaw Idumea, monaw necamb lam Jordán, at monaw tiül ajcüwa cambaj ayey tiüt Tiro y Sidón. Tapeayiw quiaj xeyay nipilan cos tanguiayiw wüx meáwan najneaj leaw arang.

⁹Quiaj Teat Jesús tasaj minipilan nej mayambüw nop müx mayaciüw quiaj mbeay yow, para alndom majtep tiül sitiül apmacharrüw nej. ¹⁰Cos lamamongoch iün andeow xeyay nipilan, áag meáwan moniün andeow tiünüw acharrayej wüx ombas nej, marrejquiw. ¹¹Wüx tajawüw nej ajcüwa nipilan leaw alwüx ombasüw nimeech, quiaj taquiejliw micosüw nejiw teombas nej, tepajüw, tapiüngüw:

—iIque Micual Teat Dios ic! —awüw.

¹²Teat Jesús talic nejiw xeyay cos nganaw mandiüm majaraw jane nej.

Teat Jesús tarriiid gajpiüp minipilan nej

(Mt. 10:1-4; Lc. 6:12-16)

¹³Condom Teat Jesús tamb andüy wüx nop tiüc, tandüjpiw nej

mamb xeyay niplan. Quiaj tasaj nejiw leaw lamandiüm marriiid mambüw majawiüw nej nejíwan quiaj.¹⁴ Tarriiid gajpiüp (12) monxey maquiüpüw nej, müüch nejiw mambüw masajüw niplan nguineay alndom maw asoetiw nejiw.¹⁵ Tüüch ndoj ombasiüw mamongochiw iün andeow niplan, at matajciüw majneaj leaw alwüx ombasiüw nimeech.¹⁶ Ajciüwa gajpiüp monxey quiaj tajlüiyi: nop Simón aaga tüünd manüt Pedro.¹⁷ Átan a Jacobo maqiiüb michiig nej Juan, micual nejiw Zebedeo, leaw Teat Jesús tüüch nejiw manütiw Boanerges; aaga poch quiaj amb apiüng: micual atearriür monteoc.¹⁸ Aton tajlüiyi tiül aaga gajpiüp: Andrés, Felipe, Bartolomé, Mateo, Tomás, Jacobo micual Alfeo, Tadeo, at Simón naw tiül noic ajlüy niplan nasoiquiw Cananista.¹⁹ At aton talüy tiül a Judas Iscariote, aaga ndoj tayac teowixaw monajiüt Teat Jesús. Ndoj tajmeliw tiül nop iüm.

Apiüngüw ambeol nej nimeech

(Mt. 12:22-32; Lc. 11:14-23; 12:10)

²⁰ Quiaj canchiütoj alinomb niüng ajlüiyi nejiw xeyay niplan, ngo müjchiw nejiw metiw.²¹ Wüx tanguiayiw acualaats nej Teat Jesús nguineay teamarang, quiaj tambüw majanüw nej, cos lapiürang nej lamichach.

²² At aton wüx tapeayiw quiaj mondüy wüx aaga poch tüünd Moisés, imiünüw Jerusalén, tapiüngüw:

—Aaga Jesús quiaj, alwüx ombas nej minatang nimeech nenüt

Beelzebú; aaga nimeech quiaj ambeol nej mataag majneaj leaw alwüx ombas nej nimeech —awüw.

²³ Quiaj tapaj nejiw Teat Jesús, tasaj nejiw acas poch, pero ngome aleáingan. Tapiüng:

—¿Nguineay alndom a Satanás mawün nejay a Satanás wüx ombas niplana?²⁴ Jondot monajiüt tiül noic cambaj majcüiyi nejeyéjan quiaj mbajcamoj, aaga cambaj quiaj ngondom majlüy najneaj, apndrom ombas.²⁵ At aton sitiül nacualaran tiül noic nden majcüiyi nejeyéjan quiaj, apndajriümoj.²⁶ Pero sitiül Satanás ajciüy majaw aquiiüb nej, ngo majlüiyi nöiquian, quiaj langondom marangüw nicuajind.

²⁷ Nejinguind ngondom maneet aniüng nop napac naxey sitiül ngome ombas maóel owix, cas tajmel maneet leaw andiüm.

²⁸ Naleaing sasaj icon, meáwan nisoet leaw arangüw niplan, Teat Dios alndom mawün wüx omeaats. At cuajantanej ngo majneaj poch andeacüw alndom mawün wüx omeaats aton.²⁹ Pero jangantanej leaw apmandeac ngo majneaj wüx Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios, aag ayaj mbich ngondom mawün wüx omeaats nej Teat Dios. Cos aaga nisoet quiaj nómbar ngondom maw —aw Teat Jesús.

³⁰ Atquiaj tasaj nejiw Teat Jesús cos nejiw tapiüngüw alwüx ombas nej nimeech.

Mimüm Teat Jesús y michiig nej tambüw majawüw nej

(Mt. 12:46-50; Lc. 8:19-21)

³¹ Condom tapeayiw quiaj mimüm Teat Jesús maqiiüb michiig nej

majawüw nej, pero ngome tajmeliw. Quiaj tapiüngüw mamb majpaj.

³²Ajcüwa nipilan alchetemoj quiaj ayeyiw nej tiüt, tasajüw nej:

—Joyaj mimüm aquiiüb michiig teamayambüw ic —ajüw nej.

³³Quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:

—¿Jane ipiüngan xemüm, jane ipiüngan xechiig? —aj nejiw.

³⁴Quiaj taxaing omal majaw leaw alchetemoj quiaj niüng ajlüy nej, tapiüng:

—Icona ijlüyiün atnej xemüm, xechiig. ³⁵Cos jangantanej sitiüll arang leaw andiüm Teat Dios, aag ayaj sayaag ajlüy atnej xemüm, xechiig aton —aw.

Andeac andüy wüx nop nepiür

(Mt. 13:1-9; Lc. 8:4-8)

4 Noic nüt Teat Jesús tamelich aquiaach nipilan mbeay nadam yow Galilea. Cos canchiütoj niüng ajlüy nej xeyay nipilan; áag Teat Jesús tajmel tiül yow, tajtep tiül nop müx chetem. Meáwan nipilan tacüliw wüx iüt mbeay yow. ²Ndoj quiaj tasaj nejiw acas poch ngome aleáingan, tandeac andüy wüx cuajantanej maquiaach nejiw. Tapiüng:

³—Ingiayıiün leawa sanandeac: Tajlüy nop naxey tamb apiür. ⁴Wüx teamawiich osaab soex, quiaj tajmiüic tigüy mbeay tiiüd. Condom tajngotoj a quiec, tüetiw. ⁵Altigüy tajmiüic tiül piedra niüng ngo majlüy xeyay iüt. Tajntsop najen cos ngo majlüy xeyay iüt. ⁶Wüx tajntsop nüt terraar, quiaj tambel nej. Cos ngo majiür mioxiich nej, quiaj tawaag a nine soex quiaj. ⁷Altigüy tajmiüic tiül sats. Wüx

tajntsop, cos sats najen atangüw, quiaj taxotüw tiüt a nine soex quiaj. Atquiaj taton ngondom meongoj.

⁸Altigüy tajmiüic tiül najneaj iüt, tatang najneaj, tayac aóng. Tigüy taóng napateay, altigüy tayac wüx quiriw, altigüy tayac wüx xeyay aóng —aj nejiw Teat Jesús.

⁹Andüüban Teat Jesús tasaj nejiw:

—Netam menguiayıiün, mexomanimeajtsan wüx leaw sandeac quiaj —aj nejiw.

Cuane wüx amb apiüng aaga andeac quiaj

(Mt. 13:10-17; Lc. 8:9-10)

¹⁰Wüx lango majlüyiw quiaj xeyay nipilan, quiaj leawa tajlüyiw niüng ajlüy Teat Jesús maquiiüpüw ajcüwa gajpiüp (12) minipilan nej, tatüniw manguiayiw nej cuane wüx amb apiüng aaga andeac quiaj.

¹¹Quiaj Teat Jesús tasaj nejiw:

—Icona tengual meajdiün mejawan leawa nomb ngo majüiüquicharan, nguineay alndom majmelaran tiül minipilan Teat Dios. Pero pálwüx nipilan ngome apmasoiquiw aleáingan.

¹²Atquiaj sarang para majawíwan, manguiayíwan, pero naleaing ngome apmajawüw cuane wüx amb apiüng. Cos sitiüll apmajawüw, alndom mayariw, maw asoetiw nejiw —aj nejiw Teat Jesús.

Cuane wüx amb apiüng wüx nepiür

(Mt. 13:18-23; Lc. 8:11-15)

¹³Condom Teat Jesús tatün manguiay nejiw:

—¿Ngo mejawana cuane wüx amb apiüng leawa sandeac quiaja? ¿Nguineay apmejawanan meáwan leawa sanandeaca? —aj nejiw.

14 Quiaj tapiüng:

—Aaga nepiür quiaj apiüng wüx nop nendeac Mipoch Teat Dios. **15** Ajciwa osaab soex najmiücw mbeay tiiüd, aag ayaj niplan leaw asoiquiw wüx Mipoch Teat Dios. Ndoj manguiayiw, andüüban ajngot nimeech mawün wüx omeajtsiw nejiw aaga Mipoch Teat Dios leawa tanguiayiw. **16** Aton ajlüy niplan atnej aaga osaab soex leawa tajmiüc tiül piedra. Cos wüxan asoiquiw wüx Mipoch Teat Dios, apac omeajtsiw ayariw. **17** Naleaing nejiw, cos ajlüiyiw atnej aaga soex najntsop tiül piedra, ngo majiür mioxiich nej; áag ngo mafüc. Cos wüx apmajlüy naél, majciüy majaw nejiw niplan ajcan andüjpiw Mipoch Teat Dios, quiaj machiweaw omeajtsiw. **18** At aton almajlüy niplan atnej aaga osaab soex napiürüch tiül sats. Aaga niplan quiaj anguiayiw Mipoch Teat Dios. **19** Pero xeyay amb wüx omeajtsiw leaw alndom maxomüw wüx aaga iüt cam. Cos andiumüw majiürüw xeyay tomiün, andiumdiümüwan cuajantanej. Meáwan aag ayaj üüch nejiw ndrom omeajtsiw Mipoch Teat Dios; ngo müüch nejiw marangüw leawa Teat Dios apiüng. **20** Aton altiül niplan leaw anguiayiw Mipoch Teat Dios, ayariw mipoch nej, ayaciw wüx omeajtsiw. Nejiw ajlüiyiw atnej aaga osaab soex napiürüch titil najneaj iüt cos teongoj. Tegüy taóng napateay, altegiüy tayac wüx quiriw, altegiüy tayac wüx xeyay aóng —aw Teat Jesúis.

Tandeac andüy wüx ran

(Lc. 8:16-18)

21 Condom tandeac alinoic tasaj nejiw:

—Sitiül aljane andiüm marraj tiül iüm jondot apmapal omal noic candil tiül nop xor, tengwüy apmayac tiüt teoleaj mats, ćnguineay aprram tiül iüma? Cos netam mayacüch cawüx, quiaj apmarraj najneaj tiül iüm. **22** Atquiaj sasaj icon, cos meáwan leaw ngo majaraw nganüy, naleaing alinoic nüt apmajaraw nguineay. Ngo majlüy noic nanderac mexotüy nganüy leaw ngome apmajüic alinoic nüt —aj nejiw.

23 Condom tapiüng:

—Meáwan icona lamenguiayıün aaga poch cam, nganüy iyacan wüx imeajtsan —aw.

24 Aton tasaj nejiw:

—Iyacan wüx imeajtsan xepoch leawa temenguiayıün, iyariün. Cos sitiül apmeyacan wüx imeajtsan leawa lamenguiayıün, teamteáman apmeajndiün mejawan alquiriw.

25 Cos sitiül aljane apmayar xepoch, nej apmüünd manguiay altegiüy. Pero sitiül ngo mayar xepoch, masey lamanguay quiripite apndrom omeaats —aj nejiw.

Andeac andüy wüx nguineay atang a soex

26 Condom Teat Jesúis tapiüng:

—Sanasaj icon nguineay arang wüx micambaj nej Teat Dios. Cos ajlüy atnej arang osaab soex lapiürüch. **27** Quiaj aaga nepiür apmaxood mameay, ndoj apmapac. Atquiaj apmamong acas nüt acas ongwiiüts. Aaga osaab soex napiürüch quiaj apmajntsop, masey aaga nepiür quiaj ngondom majaw nguineay teajntsop, nguineay teatang. **28** Cos aaga iüt

teamatangüich aaga soex quiaj. Apmawün mbas onic nej, ndoj apmaól, ndoj quiaj apmatang osaab nej. ²⁹ Condom wüx latang, quiaj apmandojoquich cos lamatüch a nüt xaijnguiam matajtüch —aj nejiw Teat Jesús.

Andeac andüy wüx osaab mostaza

(Mt. 13:31-32; Lc. 13:18-19)

³⁰ Aton tasaj nejiw Teat Jesús: —¿Nguineay alndom nasaj icon cuane atnej ajlüy micambaj Teat Dios, ngwüy cuane wüx alndom nandeac mejawan? ³¹ Ajlüy atnej noic nine osaab soex nenüt mostaza. Aag ayaj noic osaab soex leawa napiürüch xowüy minine. ³² Ndoj apiürüch, apmajntsop, apmarang noic najal oleaj soex, alwüx ajal oleaj tiül meáwan soex. Apmayac nadam mipüüig nej niüng quiec alndom marangüw ombiümüw nejiw maxoxtüw —aj nejiw.

Nguineay taquiaach Teat Jesús

(Mt. 13:34-35)

³³ Atquiaj taquiaach nejiw Teat Jesús wüx Mipoch Teat Dios, ngome aleáingan, leaw tayaag alndom manguiayi. ³⁴ Ngo maquiaach nicuajind aleáingan manguiayi nípilan. Wüx laawüw quiaj nípilan, quiaj tasaj minipilan nej cuane wüx tandeac.

Teat Jesús talomboch iünd, at omal yow

(Mt. 8:23-27; Lc. 8:22-25)

³⁵ Aaga nüt quiaj wüx langwiiüts, quiaj tasaj minipilan nej: —Tabaats andüyiiüts necamb aaga nadam yow cam —aj nejiw.

³⁶ Tacueatíwan quiaj meáwan nípilan. Quiaj tambüw nejíwan quiaj maquiüpüw Teat Jesús amb tiül aaga müx alchetem tiül. Aton tambüw alacas müx maquiüpüw nejiw. ³⁷ Wüx aleambüw tiül najal, quiaj taw noic napac iünd, tayac nadamdam omal yow anmachaachaach tiül müx, tenguijal chipio a müx. ³⁸ Teat Jesús al wil müx almameay, ayac aliig omal. Quiaj tapacüjchiw tiül ameay, tasajüw:

—¡Teat! ¿Neol ngo mejaw, laliüc tsøyomoots tiüt? ¡Apmandeowaats! —ajüw.

³⁹ Quiaj witüüt Teat Jesús, tasaj a iünd lombom, at a yow majlúyan. Quiaj lombot a iünd, at a yow tajlúyan.

⁴⁰ Condom tasaj nejiw:

—¿Neol termolana, neol ngome teyacan imeajtsan wüx leawa xique alndom naranga? —aj nejiw.

⁴¹ Mbayatoj xeyay, tesajayej nejeyéjan quiaj, tapiüngüw:

—¿Cuaane nej aaga naxey cama? ¿Nguineay alndom mayar nej andeac a iünd at a yow? —awüw.

Nop naxey alwüx ombas nej nimeech

(Mt. 8:28-34; Lc. 8:26-39)

5 Condom Teat Jesús maquiüb minipilan nej tapeayiw necamb aaga nadam yow quiaj, tiül miiütüw monaw Gadara.

² Almawüw tiüt imiünüw tiül müx, quiaj tapeay niüng ajlüy Teat Jesús nop naxey imiün tiül niüng amiüraad mondeow, alwüx ombas nej nimeech, tüch nej mechach ³ Aaga naxey quiaj acül tiül niüng amiüraad mondeow. Nejinguind

ngondom maóel nej, masey naag galen. ⁴Cos mbójan maoeliw owix nej oleaj nej naag galen. Nej ngo mapiüng wüx, andooigndooig miün, nómbar acolot. Nejinguiind ngondom masap nej. ⁵Aaga naxey quiaj, nüt ongwiiüts apaj tiül tiüc, at niüng amiüraad mondeow. Aton achiüt ombas nej naag piedra.

⁶Alíucan miünquiaj tajaw Teat Jesús, tecuiür tamb mangoch, taquieel micos nej tiüt teombas Teat Jesús. ⁷Quiaj tendeac napac, tapiüng:

—¿Cuane indiüm merang wüx ximbas Teat Jesús? Ique Micual Teat Dios najlüy tiül cielo. Satün icueaj wüx minüt Teat Dios, nde merang wüx ximbas nicuajind ngo majneaj —aw.

⁸Atquiaj tapiüng cos Teat Jesús lamasaj nej:

—ilQue nimeech, sasaj ic, iriow wüx ombas a naxey cam, icueat! —aw.

⁹Ndoj Teat Jesús tatün manguiay:

—¿Cuane minüt? —aj.

Quiaj tapiüng:

—Legión xenüt cos sajlüyiün xeyay —aw.

¹⁰Quiaj tatün xeyay ocueaj Teat Jesús nde mawün nejiw tiül aaga iüt quiaj. ¹¹Tajlüy quiaj wüx nop tiüc noic ajlüy xeyay sow, teaüetiw.

¹²Ajcüwa nimeech tatüniw ocueaj Teat Jesús, tapiüngüw:

—Ilich xicon namban najmeliün tiül ajcüwa sow quiün —awiüw.

¹³Quiaj Teat Jesús tasaj nejiw mambüw. Tacueatiw a naxey quiaj, tajmeliw tiül sow. Ajcüwa sow ajlüiyiw xeyay, atüch ijquiaj mil, tecuiürrüw ambüw wüx tiüc

tajchiquiaw tiüt tajmiüçüw tiül aaga nadam yow quiaj, tsoyotoj tiüt, tandeowüw tiül yow.

¹⁴Condom ajcüwa monjiür sow quiaj, tambüw acuiürrüw masajüw nipilan tiül cambaj, tiül rünch aton. Quiaj tambüw nipilan majawüw cuane najlüy.

¹⁵Wüx tapeayiw niüng ajlüy Teat Jesús, quiaj tajawtiw aaga naxey tajlüy wüx ombas nej xeyay nimeech alchetem quiaj, lamasooig apix nej, lamajiür mifis nej. Mbayatoj xeyay majawüw. ¹⁶Condom nipilan leawa tajawüw aag ayaj, tapots mapiüngüw nguineay tawüw nimeech wüx ombas aaga naxey quiaj, nguineay tandeowüw tiül yow meáwan sow. ¹⁷Ndoj tapots masajüw Teat Jesús maw tiül miiütüw nejiw.

¹⁸Teat Jesús almajtep tiül müx, laámb apmaw quiaj, quiaj aaga naxey tajlüy wüx ombas nej nimeech tatün ocueaj xeyay sitiül alndom maquiiüb nej mamb. ¹⁹Pero Teat Jesús tasaj nej:

—Quiür ijtsor teat, isaj icualaats nguineay tejneaj. Isajüw meáwan aaga najneaj leaw Teat Dios lamarang wüx imbas, nguineay tajiür ic lasta —aj.

²⁰Quiaj tamb a naxey mandeac, masaj nipilan tiül meáwan cambaj tiül Decápolis. Tasaj nejiw nguineay tataag nej majneaj Teat Jesús. Meáwan nipilan mbayatoj manguiayiw.

Micual Jairo, at aaga najtaj nerreeg apix Teat Jesús

(Mt. 9:18-26; Lc. 8:40-56)

²¹Condom Teat Jesús tandilil alinomb maquiiüb minipilan nej,

ambüw tiül müx, andüiyiw necamb aaga nadam yow quiaj. Almapeayiw necamb, quiájan tacüil Teat Jesús mbeay yow, cos tapeayiw niüng ajlüy nej xeyay nipilan. ²² Condom tapeay quiaj nop naxey nenüt Jairo, nop natang nenajiüt tiül a sinagoga; wüx tajaw Teat Jesús, quiaj taquieel micos nej tiüt. ²³ Tatün xeyay, tapiüng:

—Teat, xecual nüx laxyay iün andeow, laliüc mandeow. Mac Teat, tabar meyac iwix wüx ombas nej para majneaj —aw.

²⁴ Quiaj Teat Jesús tamb maquiiüb nej. Xeyay nipilan tandüjpiw, lacharrayej wüx ombas nej. ²⁵ Tiül a nipilan quiaj tajlüy nop najtaj lamajiür gajpic (12) neat iün andeow, atsambiich nej miquiej nej. ²⁶ Lamamongoch xeyay wüx aaga monandeow quiaj. Masey lamong teombas xeyay mondüy, lamandrooch meáwan leaw ajiür, pero ngo mambeol nej nicuajind, teaxeyay marang nej. ²⁷ Aaga najtaj quiaj wüx tanguiay nguineay andeaciüw wüx Teat Jesús, quiaj tamb matüch, amb wanopech Teat Jesús tarreeg apix nej. ²⁸ Atquiaj tarang, cos lamapiüng tiül omeaats nej: "Sitiül narreeg masey apix nej, quiaj sanajnejaj". ²⁹ Andüüban tayaag lajneaj, nómbar lamong a monandeow quiaj. ³⁰ Teat Jesús tayaag nej lamataag majneaj aljane, quiaj wantsat majaw tiül nipilan, tatün manguiay:

—¿Jane tarreeg sapixe? —aw.

³¹ Quiaj minipilan nej tasajjuw nej: —¿Neol ngo mejaw Teat, xeyay nipilan teamatechtechiw ic? Neol tepiüng: "¿Jane tarreeg xic?" —ajüw.

³² Teat Jesús tayamb tiül nipilan majaw jane tarreeg nej. ³³ Aaga najtaj mbayat cos tajaw teamayamb nej, tambeapmbeap nej. Pero cos tayaag lajneaj, quiaj tamb maquieel micos nej tiüt teombas Teat Jesús, tasaj nguineay tarang nej. ³⁴ Quiaj tasaj nej Teat Jesús:

—Xecual, lerjneaj cos teyac imeaats wüx xic. Nganüy quiür, ich mapac imeaats, lerjneaj nómbar —aj nej.

³⁵ Teat Jesús tengualeámban andeac aweaag a najtaj, quiaj tapeayiw masajjuw a Jairo, aaga nenajiüt tiül sinagoga, tapiüngüw:

—Teat, micual landeow, icueat mesajsaj aaga Teat Naxey quiaj —ajüw.

³⁶ Naleaing Teat Jesús, masey tanguiay andeaciüw ajciwa monxey quiaj, nej tasaj aaga nenajiüt:

—Nde mbayamear teat, iyac imeaats wüx xique —aj.

³⁷ Ndoj ngome tüüch mambüw maquiiüb nejiw meáwan minipilan nej, áagan a Pedro maquiiüb Jacobo, at a Juan michiig Jacobo taquiiüb mamb. ³⁸ Wüx tapeayiw aniüng aaga nenajiüt tiül sinagoga, Teat Jesús tajaw alquiaj xeyay nipilan teijiüntsüw napac, y altiül teapajjuw. ³⁹ Wüx tajmel tiül iüm, quiaj tasaj nejiw:

—¿Neol tapots ijiüntsana? Aaga nüx cam ngome landeow, almameay —aj nejiw Teat Jesús.

⁴⁰ Quiaj titsojow nej, cos ajawiüw naleaing landeow a nüx quiaj. Condom Teat Jesús tawün nejiw tiül iüm, taquiiüb áagan miteat nej mimüm nej a nüx, at leaw almaquiüjpüw nej. Tajmeliw

matüchiw niüng ajlüy a nüx.

⁴¹ Quiaj Teat Jesús tasap owix a nüx, tasaj wüx ombeayiw nejiw:

—Talita cumi —aj. Aag ayaj ambapiüng: Xecual sasaj ic, witiür.

⁴² Quiaj witiüt a nüx, tajüy.

Meáwan nipilan xeyay mbayatoj majawüw. Aaga nüx quiaj lamajür gajpic (12) mineat nej. ⁴³ Condom Teat Jesús tasaj nejiw nde mandeacüw manguiayaran leawa tarang. Tasaj nejiw aton mayambüw üet a nüx quiaj.

Teat Jesús ngo mandiüram tiül Nazaret

(Mt. 13:53-58; Lc. 4:16-30)

6 Condom Teat Jesús taw quiaj, tandilil alinomb andüy tiül miifüt nej, minipilan nej aton tandüjpiw nej. ² Wüx tatüch a nüt axoodaran, quiaj tapots aquiaach tiül a sinagoga. Xeyay nipilan wüx tanguiayiw andeac nej mbayatoj. Tapiünguw:

—¿Niguaane tequiajchay aaga naxey quiaja? ¿Nguineay tendüye? ¿Nguineay ndot ombas marang cuajantanej ateócan? ³ ¿Neol ngome nop icoots aaga naxey quiaja? ¿Ngome nej nerang xiüll, micual nej María? Aton alningüy tiül micambajaats acüliw michig nej Jacobo, José, Judas, Simón, at michig monüx nej aton aliw ningüy —awüw.

Taton ngome tandiümiuw mayariw andeac nej. ⁴ Quiaj Teat Jesús tasaj nejiw:

—Xique samongoch atnej amongoch nop nendeac andeac Teat Dios cos ayarich andeac nej nguiajantanej, áagan tiül miifüt nej

ngo mandiüram. Átan acualaats nej, micoj nej, michiig nej, ngo mayariw nej andeac —aj nejiw.

⁵ Tiül a cambaj quiaj ngome tarang nadam ateócan. Áagan acas moniün andeow tataag majneaj, tayac owix wüx nejiw. ⁶ Nej ayaag xeyay ngo majneaj cos ngo mayariw nej andeac. Ndoj taw quiaj, tamb andüy tiül namix nine cambaj quiájan, maquiaach.

Teat Jesús tüüch mambüw mandeacüw wüx nej

(Mt. 10:5-15; Lc. 9:1-6)

⁷ Condom quiaj tapaj miünüw niüng ajlüy nej ajciüwa gajpiüp (12) minipilan nej. Quiaj tapots masaj nejiw mambüw ijpuwpüw. Aton tüüch nejiw ndoj ombasiüw matajciüw majneaj nipilan alwüx ombasiüw nimeech. ⁸ At aton tasaj nejiw nde majoyiw nicuajind tiül tiiid. Alndom majoyiw áagan notsnots angotoj, mambeol nejiw. Ngondom majoyiw chiiüts, pemb, nüeteran; aton tomiün ngondom majoyiw. ⁹ Netam masoijquiw napüic, pero ngondom majoyiw ijquiauw najal camix. ¹⁰ Aton tasaj nejiw:

—Wüx apmepeayiün tiül noic cambaj, apmexojtan quiaj tíülan noic nden. Nde membiülljichiün niüng ixojtan. Apmeriowan quiaj wüx apmeamban tiül alinoic cambaj. ¹¹ Sitiüll noic cambaj ngo mangochiw icon, ngo mandiümiuw manguiayiw indeacan, icueatiün, iriowan quiaj. Wüx apmeriowan quiaj, itajtan minajndot ileajiün majüic nejiw ngo majneaj arangüw cos ngo müjchiw icon mendeacan

quiaj xepoch. Naleaing sasaj icon, alinoic nüt wüx Teat Dios apmajaw wüx asoeteran, nejiw xeyay ngo majneaj apmamongochiw cos ngo mandiümüw manguiayiw indeacan. Alwüx apmamongochiw, ngo matnej leaw apmamongochiw nipilan tandemowüw nomb, ajciüwa monaw tiül cambaj Sodoma maquiiüb Gomorra —aj nejiw Teat Jesús.

¹²Quiaj tawüw ajciüwa gajpiüp minipilan nej, tambüw masajüw nipilan leaam omeajtsiw wüx aaga ngo majneaj teamarangüw, macueatiw.

¹³At aton wüx minüt Teat Jesús tatajcüw majneaj nipilan alwüx ombasüw nimeech, üüch nejiw michachiwi. At tajendiw aceite wüx omal moniün andeow, quiaj tajneajiw.

Tambiyaw a Juan Bautista

(Mt. 14:1-12; Lc. 9:7-9)

¹⁴Condom aaga rey Herodes tanguiay nguineay teamarang Teat Jesús, cos meáwan nipilan teamandeaciw wüx nej. Quiaj Herodes tapiüng:

—¿Ngwüy naleaingue, Juan, aaga neech yow nipilan lapac tiül mondeowa? ¿Pares ndot ombas marang xeyay cuajantanej ateócan aaga naxey quiaja? —aw.

¹⁵Altiül tapiüngüw:

—Ngwüy, aag ayaj mixejchiiüts Elías, awiüw. Altiül tapiüngüw: Aag ayaj alinop nendeac andeac Teat Dios tajlüy tanomb —awiüw.

¹⁶Pero wüx Herodes tanguiay aaga andeaciw quiaj, tapiüng:

—Ngwüy, aag ayaj sapiüng Juan, aaga tüjchiüs mamb ndoquiüm onic nej, nganüy lapac tiül mondeow —aw a Herodes.

¹⁷Atquiaj tapiüng Herodes cos alwüx omeaats leawa tarang, cos nej tüüch mamb ndeaam a Juan, majmel tiül manchiüc, naoelich naag galen. Aag ayaj tarang Herodes cos atquiaj tandiüm minajtaj nej nenüt Herodías. Aaga Herodías quiaj mintaj Felipe, michiig Herodes, nganüy Herodes lamaquiiüb. ¹⁸Cos Juan wüx aliün mapac tasaj Herodes:

—Ngo majneaj mequiiüb mintaj michiig —aj.

¹⁹Quiaj Herodías xeyay tajcüy majaw a Juan. Tandiüm mambiy; pero ngome taxom nguineay marang. ²⁰Cos Herodes lamajaw Juan arang leaw andiüm Teat Dios, aton andeac leaw naleaing, pares tembol mandüy, ngo müüch a Herodías marang ngo majneaj wüx ombas a Juan. Herodes masey ngo maxom omeaats wüx leaw tandem a Juan, nej xeyay tandiüm manguiay. ²¹Noic nüt wüx Herodes tarang noic nangos nüt ajcan lamatiüch alinoic mineat nej, quiaj aaga najtaj Herodías taxom nguineay marang. Cos Herodes tapaj meáwan monajiüt, at nipilan monjiür tomiün tiül aaga iüt Galilea, marang noic nadam nangos nüt.

²²Quiaj tambnop nüx, micual aaga najtaj Herodías, tajmel niüng ajlüy monet mejiüng. Herodes y leaw aliw quiaj tandiümüw majawüw ajiüng a nüx quiaj. Condom a rey Herodes tasaj a nüx:

—Itün xicueaj leaw indiüm, xique sanüüch ic —aj.

²³ Nej tapaj minüt dios mapiüng naleaing apmüüch, ngo mawaiich, tapiüng:

—Cuajantanej apmetün, xique sanüüch ic, masey pinawan leaw alnajiür —aw a Herodes.

²⁴ Quiaj taw a nüx, tamb matün manguiay mimüm nej. Tasaj:

—Müm, ćcuane indiüm mejaw natüna? —aj.

Quiaj mimüm nej tapiüng:

—Itün omal aaga Juan, áag neech yow nipilan —aj.

²⁵ Andilílan tiüt a nüx, tamb andüy niüng ajlüy Herodes, tapiüng:

—Teat, sandiüm nganüy nganüy meaach xic omal aaga Juan amb tiül noic polat —aj.

²⁶ Quiaj Herodes tamix omeaats xeyay; pero cos nej lamapaj minüt dios, aton tandeac manguiayiw nipilan. Nganüy netam marang, müüch leaw atün a nüx quiaj.

²⁷ Najénan tüüch mamb nop soldado, tasaj mandoog onic a Juan majamiün omal. ²⁸ Quiaj tamb a soldado majaw tiül manchiüc mandooig onic a Juan. Condom tajoy omal a Juan amb tiül noic polat, tüüch a nüx. Quiaj a nüx tamb müüch mimüm nej.

²⁹ Wüx minipilan Juan tanguiayiw nej landeow, quiaj tambüw maxainguiw, tajoyiw mamiütüw. Atquiaj tarang Herodes wüx tambiy aaga Juan.

Teat Jesús tüüch üetiw acoquiauw mil monxey

(Mt. 14:13-21; Lc. 9:10-17; Jn. 6:1-14)

³⁰ Condom wüx tapeayiw ajcüwa gajpiüp (12) monamb ijpuwpüw,

tapots masajüw Teat Jesús nguineay tarangiüw, nguineay taquajchuw nipilan. ³¹ Quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:

—Nganüy macaron, tabaats maxojoataats quiripite niüng ngo majlüy nipilan —aj nejiw.

Cos xeyay nipilan tenguial apeayiw quiaj niüng ajlüy nej, pálwüx teawüw. Ngo miglichw nejiw matüch metiw. ³² Ndoj quiaj tajtepiw tiül nop müx, tambüw nejíwan quiaj, andüyiw niüng ngo majlüy nipilan. ³³ Pero xeyay nipilan tajawüw nejiw ambüw, aton tajawüw jane nejiw; quiaj tambüw acuiürrüw imiünnüw tiül micambajüw nejiw. Ombas mapeayiw quiaj, teoj mapeay Teat Jesús. ³⁴ Wüx Teat Jesús taw tiüt imiün tiül müx maquiiüb minipilan nej, tajaw xeyay nipilan teamacüliw nej. Quiaj tajmiüc omal omeaats, cos tajaw ajlüiyiw atnej tigüy najcueat sap, ngo majlüy wüx nejiür nejiw. Quiaj tapots maquiaach nejiw xeyay cuajantanej. ³⁵ Wüx langwiiüts laliüc majmel nüt, quiaj minipilan nej tambüw masajüw nej:

—Teat, langwiiüts ćnguineay apmarangaats? Cos nejinguind ngo macüü ningüy. ³⁶ Isajüw mambüw tiül cambaj y tiül rünch mangalüw üetiw, cos ngo majiüriw üetiw nejiw —ajüw nej.

³⁷ Quiaj Teat Jesús tasaj nejiw:

—Icona iyamban üetiw —aj nejiw.

Quiaj tapiüngüw:

—¿Teat, nguineaye? ¿Ngwüy sanamban nangalan ijquiaw acoic miow (200) denario pan migliüüts müetiwe? —awüw.

³⁸ Teat Jesús tasaj nejiw:

—Quiüran ijawan cas pan ijiüran ningüy —aj nejiw.

Wüx tajawüw cas pan ajlüy, quiaj tasajüw nej:

—Ajlüy acoquiaw pan alijpiw cüet —ajüw.

³⁹Quiaj Teat Jesús tasaj nejiw masajüw niplan chetemoj noicnoic ajlüy tiül nine nateaic soex. ⁴⁰Quiaj chetetoj; al tiül atüch coic miow (100), al tiül ic miow gajpowiüw (50) noicnoic ajlüy. ⁴¹Condom Teat Jesús taxaing aaga acoquiaw pan al ipiüw cüet. Taxaing omal majaw cawüx, tüüch gracias Teat Dios. Condom wüx tamaag aaga pan texeyay. Quiaj tüüch miniplan nej majineaw müjchiw meáwan niplan. At aaga ipiüw cüet aton tamaag müüch nejiw majineaw. ⁴²Condom tätüch müetiw meáwan niplan paxiünüy üetiwi. ⁴³Wüx landoj, quiaj taxainguiw leawa minaw a pan, at a cüet, chipiüt gajpiüp (12) nchep. ⁴⁴Ajciwa tetiw quiaj atüch acoquiaw mil monkay.

Teat Jesús tajüy teomal yow

(Mt. 14:22-27; Jn. 6:16-21)

⁴⁵Quiaj Teat Jesús tasaj miniplan nej majtepiw tiül müx mamongoj andüiyiw necamb a nadam yow quiaj. Tasaj nejiw mambüw ombas nejiw mandüiyiw tiül cambaj Betsaida. Cos nej apmacül quiaj leawa ümb majtsor niplan, quiaj apmaw quiaj. ⁴⁶Wüx laúmb majtsor niplan, quiaj tamb andüy wüx nop tiüc mataag orar, mandeac aweaag Teat Dios. ⁴⁷Wüx lapojniow, aaga müx namb lamatüch pinawan aaga nadam yow quiaj, nganüy Teat Jesús néjan quiaj aliün wüx

iüt. ⁴⁸Nej tajaw laúmb apacüw majombüw a yow majüyichaw a müx, cos angochiw a iünd. Wüx landüy wüx arrow, quiaj Teat Jesús tamb matüch nejiw, ajüy amb teomal yow. Tarang atnej apmamóngan. ⁴⁹Wüx tajawüw nop najüy amb teomal yow, quiaj tepajüw:

—iAag ayaj nembolooch! —awüw.

⁵⁰Meáwan nejiw tajawüw, xeyay mbayatoj. Quiaj Teat Jesús tasaj nejiw:

—Nde mbayameron, ich mapac imeajtsan cos xique, ngome aljane —aj nejiw.

⁵¹Condom tajtep tiül müx maquiiüb nejiw; quiaj lomboj a iünd. Mbayatoj majawüw, ndoj tapac omeajtsiüw ⁵²Nejiw nganaw majawüw nguineay tarang wüx tüüch mexeyay a pan, aliün mapac omalüw.

Teat Jesús tüüch majneaj moniün andeow tiül Genesaret

(Mt. 14:34-36)

⁵³Tapeayiw necamb a yow tiül iüt Genesaret. Quiaj tawüw tiüt, taoeliw mimüxiw nejiw mbeay yow.

⁵⁴Wúxan tajtepiw wüx iüt, quiaj niplan tajawüw nejay Teat Jesús napeay. ⁵⁵Condom quiaj tambüw acuiürrüw masajüw meáwan niplan tiül aaga iüt quiaj. Quiaj tapots apeayiw niplan maquiijpüw miün moniün andeow amb wüx mats, andüy niüng tanguiayiw alquiaj Teat Jesús. ⁵⁶Nguijantanej leaw niüng tamb, masey tiül cambaj, masey tiül rünch, tacüliw nej xeyay niplan. Tayacüw ajciwa moniün andeow mbeay

plas pinawan cambaj, at tiül tiiüd aton. Tatüniw xeyay ocueaj Teat Jesús sitiül alndom ajcüwa moniün andeow masambüw nej masey apix nej. Meáwan leaw tasambüw nej tajneajiw nómban.

Leaw üüch majiür nisoet nipilan
(Mt. 15:1-20)

7 Noic nüt acas fariseos tambüw majawüw Teat Jesús, maquijüpüw ajcüwa mondüy wüx aaga poch tüünd Moisés, naapeayiw imiünüw Jerusalén.
2 Quiaj tajawüw altiül minipilan Teat Jesús teaüetiwi; pero ngo marangüw atnej ajlüiyay marangüw meáwan nipilan judío wüx ajantsüw owixaw. Áag tandeacndeacüw ngo majneaj wüx ombasüw nejiw. **3** (Cos ajcüwa fariseos at meáwan judíos ajlüiyayej wüx marangüw atnej arangüw mixejchiw nejiw, cos ngo metiw sitiül ngo majantsüw owixaw nejiw xeyay atnej apiüngüw netam. **4** Wüx nejiw apeayiw ajüiyiw tiül plas angalayej, ngondom müetiw nicuajind sitiül ngo majantsüw owixaw atnej apiüngüw netam marangüw. Aton ajiüriuw palpálwüx arangüw wüx ajantsüw inganeowayej, xar iüt, xar manchiüç, at mimatsüw nejiw aton.) **5** Quiaj ajcüwa fariseos at mondüy wüx aaga poch tüünd Moisés, tatüniw manguiayiw Teat Jesús. Tasajüw:

—¿Neol minipilan ngo mandüjipi leaw tarangüw mixejchiiütsa? ¿Neol ngo majantsüw owixaw wüx üetiw atnej ajlüiyay marangaatsa? —ajüw.

6 Quiaj Teat Jesús tasaj nejiw:
 —Icona monwaiich, iwüyayon wüx irangan najneaj, naleaing

tarang Isaías tiül minawiig nej aaga poch niüng Teat Dios tapiüng:

Ajcüwa nipilan quiaj
apiüngüwan ayariw sandeac,
ngome con omeajtsüw,
ombeayíwan.

7 Ngo membeat marangüw atnej arangüw xic casa,
cos meáwan leaw aquajchiw,
aag ayaj mipochíwan nejiw.

8 Pero icona landroj imeajtsan leaw Teat Dios apiüng netam merangan, cos tenguial ipacan wüx leaw ngo metam, leaw mixejchiün tarangüw. Atnej wüx ijantsan ajcüwa xar, tas, at teamendüjipiün cuajantanej leawa tayaciüw mixejchiün, aj nejiw Teat Jesús.

9 Tasaj nejiw aton:
 —Icona tewüniün ninguiün meáwan leawa tasaj icon Teat Dios merangan, cas tendüjipiün opech leawa tayaciüw mixejchiün. **10** Teat Moisés tarang tiül minawiig nej, tapiüng: “Iyar andeacüw miteat, mimüm, indiümüw”, aw. Aton tapiüng: “Jane apmapaiich mandeac ngo majneaj wüx ombas miteat nej, mimüm nej, ich mambyaran”, aw a Moisés. **11** Pero icona xeyay ngo majneaj irangan, cos ipiüngan aljane alndom masaj miteat nej, mimüm nej, mapiüng: “Leawa alnajiür langondom nüüch icon, cos aag ayaj Corbán”. (Amb apiüng meáwan leaw ajiür lamüüch Teat Dios.) **12** Wüx apmapiüng aag ayaj, quiaj lango metam mambeol miteat nej mimüm nej cos icona iquiajchiün ombeay. **13** Wüx irangan aag ayaj, quiaj temewüniün ninguiün Mipoch Teat Dios, teyacan ingow leawa tayaciüw

mixejchiün marangüch. Ajlüy xeyay cuajantanej atnej aag ayaj leaw icona teyacan marangüch —aj nejiw Teat Jesús.

¹⁴Quiaj Teat Jesús tapaj nipilan alinomb masaj:

—Inguiayıün, iyacan wüx imeajtsan leaw sanasaj icon.

¹⁵Cuajantanej leaw alndom müeteran, manganeowaran ngo müüch nop majiür nisoet; pero leawa alwüx omeaats mandeac mbich alndom mayac nej asoet.

¹⁶Jane andiüm manguiay, ich manguiay mayac wüx omeaats —aj nejiw Teat Jesús.

¹⁷Condom wüx Teat Jesús taw niüng ajlüy meáwan nipilan, quiaj tajmel tiül iüm. Ndoj minipilan nej quiaj tapots matüniw manguiayiw nej, tasajüw:

—¿Cuane wüx tendeac aaga les ndot mendeac quiaja? —ajüw nej.

¹⁸Quiaj tasaj nejiw:

—¿Neol, ata icona aton ngo mejawan leawa tandeacas? ¿Neol ngo mejawana, meáwan leaw alndom müeteran ngo müüch majiür nisoet nipilan? ¹⁹Cos nüeteran andüyan teomeaatsaran apmamb, ndoj apmaw. Aaga nüeteran quiaj ngo müüch majiür nisoet nipilan —aj nejiw Teat Jesús.

Nej tandeac wüx aag ayaj majüiquich meáwan cuajantanej nüeteran alndom müeteran, ngome nisoet. ²⁰Aton tapiüng:

—Leawa nop apmandeac wiix omeaats, mbich aag ayaj alndom müüch nej majiür nisoet. ²¹Cos imiün wüx omeaatsaran aw leaw ngo majneaj arangüch. Áag altiül nipilan ajiürüw minajtajüw nejiw,

minaxeyiw nejiw, at altiül monench ajlüiy maquijüpüw monüx, átan monüx maquijüpüw monench, at monbiy nipilan aton. ²²At ajlüy moneed, ajlüy reech, ajlüy monrang xeyay ngo majneaj, at monwaiich, ajlüy monjüjjüy, ajlüy mondiüm ocueaj alinop. Aton ajlüy monpaich, monrangrangüy, ajlüy nerangrang michach. ²³Meáwan aaga ngo majneaj arangüch quiaj, imiün tiül omeaatsaran. Aag ayaj mbich üüch majiüraran nisoet —aw Teat Jesús.

Nop najtaj ngome micual iüt tayar andeac Teat Jesús

(Mt. 15:21-28)

²⁴Condom Teat Jesús taw quiaj tamb andüy niüng ajlüy cambaj Tiro y Sidón. Tandüy tiül noic naniüngaran, maxood quiaj, cos nej ngo mandiüm majawüw nej nipilan. Pero naleaing ngondom mexotüy.

²⁵Nop najtaj najénan tanguiay Teat Jesús lapeay quiaj. Aaga najtaj quiaj ajiürnop micual nej nüx, alwüx ombas nej nimeech, üüch nej michach. Quiaj tamb maquieel micos nej tiüt teombas Teat Jesús.

²⁶Aaga najtaj quiaj ngome micual iüt Israel, nej nop sirofenicana. Nej tatün xeyay ocueaj Teat Jesús mamb mawün nimeech wüx ombas micual nej. ²⁷Quiaj Teat Jesús tasaj nej:

—Icül, cos ombas netam metiw nacualaran, cos ngo majneaj majnot üetiwi nejiw majlos müjndiwi a namix nine pet müetiwi —aj nej.

²⁸Aaga najtaj tasaj nej:

—Teat, naleaing aag ipiüng quiaj, masey ombas apmetiw a nacualaran, pero aton nine pet

alndom mamilmil leawa najmiüc tiüt minaw üet nacualaran —aj nej.

²⁹ Quiaj tasaj nej Teat Jesús:

—Xecual, najneajay indeac quiaj. Nganüy quiür ijaw micual, cos lanüüch majneaj, lamacueat nej nimeech —aj nej.

³⁰ Naleaing tasoic, cos wiix tapeay aniüng nej, quiaj tajaw micual nej alpiiüm wüx mats, lajneaj, lamacueat nej nimeech.

Teat Jesús tüüch majneaj nop nelaag, nejew

³¹ Condom Teat Jesús taw quiaj tiül miíüt monaw Tiro, tamong amb tiül Sidón, at tamong amb tiül miíüt Decápolis, tatüch mbeay aaga nadam yow Galilea. ³²Taquiiübaran mamb quiaj majaw nej Teat Jesús nop naxey nelaag, aton ngondom mendeac. Quiaj tatüniw ocueaj Teat Jesús sitiül alndom mayac owix wüx aaga naxey quiaj müüch majneaj. ³³Quiaj Teat Jesús tawün ninguiün quiriw aaga naxey quiaj nejeweáagan quiaj. Condom Teat Jesús taxec micual owix nej teolaag a naxey quiaj, ndoj tateonts onts ombeay nej cas tarreeg oniw a naxey quiaj. ³⁴Condom quiaj taxaing omal majaw andüy cawüx, tawün miíünd nej, tapiüng:

—iEfata! —aw. Aaga poch quiaj amb apiüng: iLejquiar!

³⁵Quiaj lejquiat olaag a naxey y oniw nej taley, lajneaj. Quiaj tajneaj mendeac. ³⁶Ndoj tasaj nejiw Teat Jesús nde masajüw nejinguiind. Pero masey atquiaj tasoiquiw, nejiw xeyay tandeacndeaciw wüx. ³⁷Mbayajow wüx, xeyay tapac omeajtsüw majawüw leaw Teat Jesús tarang, tapiüngüw:

—Nej arang cuajantanej najneaj, cos üüch manguiay nelaag nipilan, at üüch mendeac jane ngondom mendeac —awüw.

Teat Jesús tüüch üetiw apiquiw mil nipilan

(Mt. 15:32-39)

8 Tiül aaga nüt quiaj, canchiütoj xeyay nipilan niüng ajlüy nej. Wüx tind üetiw ngo majiürtüw cuane apmüetiwi. Quiaj Teat Jesús tapaj minipilan nej, tasaj:

²—Sajíürtüw lasta ajctüwa nipilan quiaj, cos lamajiür er nüt ajlüyiw ningüy maquiiüpaats, langa majiürtüw üetiwi. ³Sitiül sanasajüw majtsoriw wüxan nganaw metiw, ngondom maiüciüw, apmajmiüciüw tiül tiiüd cos altiül imiünüw miünquiaj —aj nejiw Teat Jesús.

⁴Quiaj tasajüw nej minipilan nej:

—¿Nguineay alndom maxoram cuane apmüetiwi ningüy tiül a wajchiüc cam? Cos ngo macüleran ningüy —ajüw.

⁵Quiaj Teat Jesús tatün manguiay nejiw:

—¿Cas pan aliün mejiüran? —aj nejiw.

Nejiw tapiüngüw:

—Alíünan ayaíw pan —awüw.

⁶Quiaj tasaj ajctüwa nipilan chetemoj tiüt, taxaing aaga ayaíw pan quiaj. Tüüch gracias Teat Dios, cas tamaag a pan, tüüch minipilan nej majineaw. ⁷At aliün majiürtüw acas nine cüet aton. Quiaj Teat Jesús tüüch gracias Teat Dios alinomb. Condom tüüch nejiw majineaw. ⁸Meáwan nipilan tetiw paxiün. Wüx landoj üetiwi, quiaj taxainguwi chipiüt ayaíw nchep

minaw üetiwi. ⁹Ajcüwa monet quiaj tatüch maseyme apiquiw mil niplan. Wüx landoj üetiwi, quiaj Teat Jesús tüüch nejiw majtsoriw. ¹⁰Condom nej tajtep tiül müx maquiiüb minipilan nej. Tambüw andüyiw tiül iüt Dalmanuta.

Fariseos atüniw nadam ateócan

(Mt. 16:1-4; Lc. 12:54-56)

¹¹Wüx tapeayiw quiaj, altiül fariseos tambüw majawüw nej, tasajsajüw cuajantanej, majawüw cuane apmapiüng. Tasajüw:

—Irang noic nadam ateócan najawan, quiaj alndom napiüngan naleaing Teat Dios najlüy tiül cielo teamambeol ic —ajüw.

¹²Quiaj Teat Jesús tamix omeaats, tawün mifünd nej, tapiüng:

—¿Cuane nerang icon? ¿Neol tendiüman mejawan nadam ateócan? Naleaing sasaj icon ngome sanarang nicuajind ateócan mejawan —aw Teat Jesús.

¹³Condom quiaj taw niüng ajlüiyiw a niplan quiaj maquiiüb minipilan nej, tajtepiw tiül müx, tambüw tandüyiw necamb a nadam yow.

Leaw aquiajchiw fariseos

(Mt. 16:5-12)

¹⁴Minipilan nej ngo leaam omeajtsüw majoyiw üetiwi nejiw, áagan noic pan tajíriüw tiül müx.

¹⁵Quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:

—Inguiayıün sanasaj icon. Netam mejawan wüx leaw irangan. Nde meyariün andeacüw Fariseos, at andeac Herodes. Cos aag ayaj arang atnej arang levadura —aj nejiw.

¹⁶Quiaj minipilan nej tandeacüw nejeyéjan quiaj, tapiüngüw:

—¿Neol tandeac atquiaja? ¿Ngwüy ajcan ngo majamiünaats pana? —awüw.

¹⁷Teat Jesús tajaw cuane teamandeacüw. Quiaj tasaj nejiw:

—¿Neol tapots indeacndeacan wüx pana? ¿Neol nganaw mejawana, meyacan wüx imeajtsana? ¿Aliün palam imalana? ¹⁸¿Neol ngome tejawan con iniüjcan? ¿Neol ngome tenguiayıün con ilajcan? ¿Neol ngo leaam imeajtsan? ¹⁹Jow, wüx tajineas acoquiar pan müetiw acoquiar mil monxey, jow leaw tenaw, ¿cas ncchep techipichana? —aj nejiw Teat Jesús.

Quiaj tapiüngüw:

—Gajpiüp (12) ncchep —awüw.

²⁰Condom tandüy wüx matün manguiay, tapiüng:

—Jow wüx tajineas ayaíw pan müetiw apiquiw mil niplan, leawa tenaw, ¿cas ncchep texainguiüna? —aj nejiw Teat Jesús.

Quiaj tapiüngüw:

—Ayaíw ncchep —awüw.

²¹Quiaj Teat Jesús tapiüng:

—¿Neol nganaw mejawana jane xic? —aw.

Teat Jesús tüüch ram oniiüg

nop naw Betsaida

²²Wüx tapeayiw tiül cambaj Betsaida, quiaj acas niplan taquiüjpüw mamb niüng ajlüy Teat Jesús nop naxey nesomb. Tasajüw nej mayac owix nej wüx a naxey quiaj para majneaj. ²³Quiaj Teat Jesús tasap owix a nesomb quiaj, tanetet owix maquiiüb mamb andüy mbeay cambaj. Ndoj tajendjend wüx oniiüg a naxey quiaj aonts ombeay nej, tayac owix nej wüx a

naxey quiaj. Cas tatün manguiay sitiül larraw oniiüg lamaxom majaw quiripite.²⁴ Aaga nesomb quiaj taxaing omal, tapiüng:

—Nganüy saxom najaw quiripite, sajaw nipilan atnej xiül, pero nejiw teajüiy —aj nej.

²⁵ Condom Teat Jesús tayac owix nej alinomb wüx oniiüg a naxey quiaj. Quiaj aaga naxey tajaw teáman, tajneaj oniiüg nej, tajaw ranüy masey miünquiaj.²⁶ Quiaj tasaj nej Teat Jesús:

—Quiür ijtsor, nde memong iriümb tiül cambaj, nde mesaj nejinguind nguineay tejneaj —aj.

Pedro tapiüng Teat Jesús aaga Cristo

(Mt. 16:13-20; Lc. 9:18-21)

²⁷ Condom quiaj tamb Teat Jesús maquiiüb minipilan nej, tamongoj ambüw tiül namix nine cambaj ocueaj Cesarea de Filipo. Wüx aliw tiül tiiüd, quiaj Teat Jesús tasaj minipilan nej:

—¿Jane xic apiüngüw nipilana?
—aj nejiw.

²⁸ Quiaj tasajüw nej:

—Altiül apiüngüw ique aaga Juan lapac alinomb. Altiül apiüngüw ique aaga Elías tajliiy tanomb. Aton altiül apiüngüw ique alinop nendeac andeac Teat Dios —ajüw nej.

²⁹ Quiaj Teat Jesús tatün manguiay nejiw:

—Jow icona, ¿cuane ipiüngan, jane xic? —aj nejiw.

Quiaj tapiüng a Pedro:

—Iquiay aaga Cristo, aaga lapiürang aliüc —aj nej.

³⁰ Teat Jesús quiaj tasaj nejiw nde masajüw nejinguind jane nej.

Teat Jesús tapiüng apmambiyaw nej

(Mt. 16:21-28; Lc. 9:22-27)

³¹ Condom quiaj tapots masaj nejiw, tapiüng aaga Teat Naxey netam mamongoch xeyay ngo majneaj. Ngome apmayariw nej andeac montangtang monajiüt, at montangtang miteaats, at mondüy wüx aaga poch leaw tüünd a Moisés aton. Tapiüng alinoic nüt nej apmandeow, apmambiyaw nej ajciüwa nipilan quiaj. Condom wüx er nüt apmapac alinomb.³² Tasaj nejiw atquiaj ranüy. Quiaj a Pedro tawün nej ninguiün quiriw, tapots malic.

³³ Pero Teat Jesús ndiliteay majaw niüng ajlüy alacas minipilan nej, quiaj talic a Pedro, tasaj:

—Ilcueat xic, nde mendeac atnej andiüm Satanás! Cos aaga indeac quiaj ocueaj nipilan, ngome ocueaj Teat Dios —aj nej Teat Jesús.

³⁴ Quiaj Teat Jesús tapaj meáwan nipilan miünüw canchiümoj maquiiüpüw minipilan nej. Tasaj nejiw:

—Sitiül aljane andiüm mayar sandeac, ich mawün wüx omeaats meáwan naél leaw alndom mamongoch, ich mandüüb wüx leawa sarang, masey mamongoch xeyay ngo majneaj, masey mandeow wüx cruz ajcan andüüb xic.³⁵ Sitiül aljane ngo mayar sandeac cos imbol mambiy nej nipilan, alinoic nüt nej apmamongoch xeyay ngo majneaj, y ngome apmamb tiül cielo. Pero sitiül aljane masey mandeow ajcan andüüb xic ayar sandeac, nej apmamb tiül cielo alinoic nüt —aj nejiw Teat Jesús.

36 Aton tapiüng:

—Jondot aljane alndom maneay meáwan cuajantanej leaw ajlüy wüx a iüt cam, ćcuane ambich sitiüл nej ngo mamb tiül cielo? ³⁷ ¿Mbich nguineay alndom nop nipilan mangüyasoet nej, nguineay alndom maw wüx para ngo mamb tiül aaga xeyay ngo majneaja? ³⁸ Sitiüл aljane ngo mayar sandeac cos axing wüx xepoch, ngo mind mitsoj nej ajctüwa nipilan monrang xeyay ngo majneaj, ajctüw mondüüb narangüch dios, pues ata Teat Naxey apmaxing majaw nej wüx apmandilil. Cos aliüc alinomb imiün niüng ajlüy Teat Dios. Apmaquiiüb miün xeyay ángeles, xeyay najneajay apmajlüy —aw Teat Jesús.

9 Condom tasaj nejiw Teat Jesús:

—Naleaing sasaj icon, altiül icona leaw alningüy nganüy cam, nganaw mendeowan apmejawan noic nadam ateócan, apmejawan aliüc Teat Naxey marang natang nenajiüt tiül micambaj nej —aj nejiw.

Wüx Teat Jesús tewüneay majawüw

(Mt. 17:1-13; Lc. 9:28-36)

² Wüx lamatüch anaíw nüt tatow ndoj mapiüng aag ayaj, quiaj Teat Jesús taquiiüb Pedro, Jacobo, y Juan, tambüw wüx nop nadam tiük nejíwan quiaj. Condom quiaj Teat Jesús tewüneay majawüw nej. ³ Xeyay nelilit apix nej, rajnüy. Nejinguind wüx a iüt cam ngondom majants noic raan jael müüch merixix matnej. ⁴ Quiaj tajawüw mixejchiw nejiw tajlüiyiw tanomb, aaga Elías maquiiüb Moisés, teandeacüw maquiiüpüw Teat Jesús.

5 Condom quiaj Pedro tasaj Teat Jesús:

—Teat, inajneajay macülliüts ningüy, marangaats arej nden! Noic ineay, alinoic apmaneay teat Moisés, alinoic apmaneay teat Elías —aj nej a Pedro.

⁶ Atquiaj tapiüng a Pedro cos ngo majaw cuane apmandeac, mbayatoj xeyay majawüw. ⁷ Condom quiaj tajlüy oic cawiüx alareng niüng ajlüyiw, tandem nejiw. Imiün tiül aaga oic quiaj tanguiayiw noic nanderac, tapiüng:

—Aaga Teat Naxey quiaj nejay xecual, xeyay sandiüüm. Inguiayiün leaw nej apmasaj icon —aj nejiw aaga nendeac quiaj.

⁸ Wúxan ndoj manguiayiw aaga nanderac quiaj, quiaj tajawüw langomajlüy nejinguind, néjan Teat Jesús almaquiiüpüw.

⁹ Condom wüx teawüw tiüt imiüniw wüx tiük, quiaj Teat Jesús tasaj nejiw nde masajüw nejinguind leawa Teat Dios tüüch nejiw majawüw. Leawa ndoj apac tiül mondeow aaga Teat Naxey, quiaj alndom mandeacüw wüx aag ayaj. ¹⁰ Atquiaj nejiw ngo masajüw nejinguind, pero tíülan nejiw tetünayej menguiayayej nguineay amb aaga apiüng quiaj wüx tapiüng apmapac tiül mondeow. ¹¹ Condom quiaj tatüniw manguiayiw Teat Jesús, tapiüngüw:

—¿Neol tapiüngüw ajctüw mondüy wüx aaga poch tüünd Moisés netam miün ombas nej aaga Elías, ndoj aliüc aaga Cristo? —awüw.

¹² Quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:

—Naleaing Elías netam miün ombas nej masaj nipilan leaam

omeajtsüw wüx Teat Dios. ¿Neol ngo mejawana, nguineay apiüng Teat Dios tiül Mipoch nej wüx Teat Naxey, aaga tüünd miün imiün tiül cielo? Cos apiüng nej apmamongoch xeyay ngo majneaj, ngome apmayarich andeac nej.

¹³ Nganüy sanasaj icon wüx Elás, cos nop atnej Elás tiün. Tarangüw xeyay ngo majneaj wüx ombas nej, tarangüw leawa tandiümüw. Atnej landoj lamapiüng tiül Mipoch Teat Dios wüx nej, atquiaj tajlüy —aj nejiw Teat Jesús.

Tajneaj nop nench alwüx ombas nej nimeech

(Mt. 17:14-21; Lc. 9:37-43)

¹⁴ Wüx tapeayiw niüng ajlüiyiw alacas minipilan Teat Jesús, quiaj tajawüw aliw quiaj xeyay niplan ayey nejiw tiüt. Aton aliw quiaj mondüy wüx aaga poch tüünd a Moisés, tenguijal asajsajayej maquiüjpüw minipilan Teat Jesús.

¹⁵ Wüx tajawüw lapeay niüng ajlüiyiw nejiw Teat Jesús, mbayatoj majawüw, acuiürrüw tambüw mangochiw matepeayiw. ¹⁶ Quiaj Teat Jesús tatün manguiay nejiw:

—¿Cuane wüx tenguijal indeacndeacana? —aj nejiw.

¹⁷ Quiaj taw nop tiül a niplan quiaj, tapiüng:

—Teat, jogüy saquiiüb miün nop xecual mejaw, cos alwüx ombas nej nimeech, ngondom mendeac.

¹⁸ Wüx apeay mimonandeow nej, alox nej tiüt, atepich teombeay nej popox, ancaporros olüic nej. Tenguijal amb arix, lango majiür apac. Landoj nasajüw minipilan sitiül alndom mawüniw wüx ombas

xecual aaga nimeech quiaj, pero ngondom ombasüw —aw.

¹⁹ Quiaj Teat Jesús tasaj nejiw: —iJaa, icona niplan! ¿Neol ngo meyariün sandeaca? ¿Cas nüt ipiüngan sanajlüy ningüy naquiiüb icona? ¿Ngow apmeyariün sandeaca? —aj nejiw.

Condom tapiüng:

—Iquiüjpán miün aaga nench quiaj —aj nejiw.

²⁰ Quiaj taquiiüpüw mamb. Wüx aaga nimeech najlüy wüx ombas a nench quiaj tajaw Teat Jesús, quiaj tambeapmbeap a nench napac, tajmiüc ambiülmibiüly tüüt, tatepich teombeay nej popox.

²¹ Quiaj Teat Jesús tatün manguiay miteat a nench:

—¿Nde ngüt tapots marang nej atquiaja? —aj.

Quiaj tapiüng a naxey:

—Wüx nine nej. ²² Mbójan malox nej tiül biümb, at tiül yow, andiüm mambiy nej. Nganüy Teat, sitiül alndom membeol xicon, sitiül majmiüc imal imdeaats, Teat, imbeol xicon —aw miteat a nench.

²³ Quiaj tasaj nej Teat Jesús:

—¿Neol tepiüng sitiül alndom nambeola? Cos Jane ayar sandeac, cuajantanej leaw apmatün xicueaj, xique sanarang —aj nej.

²⁴ Condom quiaj tapiüng miteat a nench:

—iSayar indeac teat, imbeol xic nde nachiw ximeaats! —aw.

²⁵ Teat Jesús tajaw teapeayiw xeyay niplan acuiürrüw sonongomoj niüng ajlüy nej. Quiaj talic a nimeech najlüy wüx ombas a nench. Tasaj:

—Ique nimeech, neech ngo mendeac a nench cam, at neech

melaag aton, iriow wüx ombas nej, icueat nómban. iNde mendüy wüx alinomb! —aj nej Teat Jesús.

²⁶Quiaj aaga nimeech tepaj, tandüy wüx malanglang alinomb aaga nench. Quiaj taw, tacueat nej. Ndoj aaga nench píiüdan tiüt atnej landeow. Xeyay nipilan tapiüngüw landeow. ²⁷Teat Jesús tasap owix a nench mawitich. Quiaj witiüt a nench.

²⁸Condom wüx Teat Jesús tajmel tiül nop iüm, quiaj minipilan nej tatüniw manguiayiw nej nejíwan quiaj, tasajüw:

—¿Neol xicona ngondom nawüniün aaga nimeech quiaj? —ajüw.

²⁹Quiaj Teat Jesús tasaj nejiw:

—Ajcüwa nimeech quiaj ngo mawüw sitiül ngo metüniün ocueaj Teat Dios, meiündan lop aton —aj nejiw.

Teat Jesús alinomb tapiüng apmambiyaw nej

(Mt. 17:22-23; Lc. 9:43-45)

³⁰Condom tawüw quiaj, tajüiyw ambüw tiül iüt Galilea. Pero Teat Jesús ngo mandiüm majaw nejiw nipilan, ³¹cos nej tealeámban maquiaach minipilan nej. Tasaj nejiw nguineay apmarangüch wüx Teat Naxey. Aton tapiüng aljane apmayac nej teowixaw nipilan, apmambiyaw nej, ndoj wüx er nüt apmapac alinomb. ³²Nejiw ngo majawüw cuane wüx teamasaj nejiw, pero imboloj matüniw manguiayiw.

¿Jane alwüx atam ajlüy?

(Mt. 18:1-5; Lc. 9:46-48)

³³Condom tapeayiw tiül cambaj Capernaum. Wüx aliw tiül iüm,

quiaj Teat Jesús tatün manguiay nejiw:

—¿Cuane tendeacndeacan wüx aliiüts tiül tiiüda? —aj nejiw.

³⁴Nejiw ngo mendeacüw, ndijchiüjowan, cos wüx aliw tiül tiiüd tandeacüw wüx jane tiül nejiw apmarang natang. ³⁵Condom quiaj Teat Jesús chetet, tasaj ajcüwa gajpiüp (12) minipilan nej, tapiüng:

—Sitiül aljane andiüm marang natang, netam marang chingüy tiül meáwan nipilan, marang cuajantanej mambeol meáwan —aj nejiw.

³⁶Alquiaj nop nine. Condom Teat Jesús tayac pinawan nejiw a nine. Quiaj taxaing mapeic, tasaj nejiw:

³⁷—Sitiül aljane apmajüür lasta masey nop nine atnej aaga nine cam, aag ayaj atnej xique teamajiür lasta. At sitiül aljane ajiür xic lasta, aag ayaj ngome xíquian quiaj ajiür xic lasta, at Xeteat aton, cos nej tüüch xic niün —aj nejiw.

Jane ngo majcüy majaw icoots, najneaj majaw icoots

(Mt. 10:42; Lc. 9:49-50)

³⁸Condom quiaj tasaj nej a Juan: —Teat, tajawasan nop naxey tawün nimeech wüx ombas nipilan, apaj wüx miniüt. Tapajasan ocueaj cos ngo maquiiüb icoots —aj nej a Juan.

³⁹Quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:

—Ich majlüy, nde mepalan. Cos nejinguingd ngondom marang ateócan wüx xenüt, ndoj andüüban mandeac ngo majneaj wüx ximbas.

⁴⁰Cos sitiül nop ngo majcüy majaw icoots, aag ayaj najneaj majaw icoots. ⁴¹Sitiül aljane apmüüch

icon masey noic pite yow, cos ajaw xenipilan icon, naleaing sasaj icon aag ayaj apmajíür cuane najneaj apmüünd alinoic nüt.

Ijawan wüx, nde meyacüchiün wüx ngo majneaj

(Mt. 18:6-9; Lc. 17:1-2)

42'Sitiül aljane mayac wüx nisoet nop tiül ajciwa jayats monyar sandeac, najneaj wúxan nganaw marang aaga ngo majneaj quiaj maoelich teonic nej nop cow majlos tiül ndec. **43**Aton sitiül aljane ayaag owix nej alndom mayac nej tiül nisoet, ich mandooig. Cos más najneaj mapac ningüy masey ngo majíür nots owix nej, ingow ajiür mijtsuw owix, ndoj alinoic nüt mamb tiül biümb niüng ngondom xe quem, mandaab meáwan nüt.

44Cos ninguiün ajciwa ndiüc apmajlüy wüx ombas nej ngome apmandeowüw, at a biümb ngondom xe quem. **45**Sitiül aljane ayaag oleaj nej alndom mayac nej tiül nisoet, ich mandooig nots oleaj nej. Cos más najneaj majlüy atquiaj ingow ajiür mijtsuw oleaj nej, ndoj alinoic nüt mamb tiül biümb niüng ngondom xe quem. **46**Cos ninguiün ajciwa ndiüc leaw apmajlüy wüx ombas nej ngome apmandeowüw, at a biümb ngondom xe quem. **47**At sitiül aljane ayaag oniiüg nej alndom mayac nej tiül nisoet, ich masoond noic oniiüg nej. Cos más najneaj majlüy tiül minipilan Teat Dios noic oniiüg, ingow ajiür ijquia oniiüg ndoj majlos tiül biümb; **48**cos ninguiün tiül a castigo ajciwa ndiüc apmajlüy wüx ombas nej ngome apmandeowüw, at a biümb ngondom xe quem.

49'Cos meáwan apmatajcüch majneaj naag biümb, y meáwan nichech apmüünd majtix naag quiniüc. **50**Najneaj quiniüc aag ayaj najtix; pero jondot lango majtix, ¿cuane ajpar? ¿Nguineay apmajtix alinomb? At icona aton netam merangan atnej quiniüc cos üüch maxix nüeteran; irangan najneaj, nde mejciyiün mejawan nop alinop —aw.

Teat Jesús apiüng wüx moncueateay

(Mt. 19:1-12; Lc. 16:18)

10 Condom Teat Jesús taw tiül cambaj Capernaum maquiiüb minipilan nej, tambüw andüiyw tiül iüt Judea. At tambüw aton tiül a iüt nonüt necamb lam Jordán. Sonongotoj quiaj xeyay nipilan majawüw nej. Quiaj taquiaach nejiw atnej mbójan marang. **2**Ndoj quiaj acas fariseos tambüw majawüw Teat Jesús matüntüniw manguiayiw nej majawüw cuane apmapiüng. Tasajüw sitiül nop naxey alndom macueat mintaj nej nómban. **3**Quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:

—Jow mixejchiiüts a Moisés, ēnguineay tapiünga? —aj nejiw.

4Quiaj tapiüngüw:
—Teat Moisés tapiüng nop naxey alndom macueat mintaj nej, pero naleaing netam marangüch minawijquia nejiw müjndiw para mecueatayej nómban —awüw.

5Quiaj Teat Jesús tasaj nejiw:
—Teat Moisés tasaj icon merangan atquiaj cos tajaw icona nadam imeajtsan. **6**Pero tanomb wüx Teat Dios tarang meáwan cuajantanej, "quiaj tarang nipilan nop naxey

nop najtaj". ⁷"Wüx aag ayaj nop naxey apmacueat miteat nej mimüm nej, apmaquiiüb mintaj nej.

⁸Quiaj apmajlüiyw nóiquian, atnej majlüiyw nop nejiw ngome ijpwü, noic omeajtsüw." ⁹Pares leawa Teat Dios lamüüch mequiiübayerj nejinguind ngondom müüch nejiw mecueatayej —aj nejiw Teat Jesús.

¹⁰Condom wüx tapeayiw tiül nden, quiaj minipilan nej tatüniw manguiayiw nej aton wüx aaga les ndot mandeac quiaj. ¹¹Quiaj Teat Jesús tasaj nejiw:

—Sitiül nop naxey apmacueat mintaj nej, ndoj apmaquiiüb alinop najtaj, aag ayaj lamajiür nisoet, cos atnej lamajiür minajtaj nej. ¹²At sitiül nop najtaj apmacueat minoj nej ndoj apmaquiiüb alinop naxey, nej aton ajiür nisoet cos ajlüy atnej majiür minaxey nej —aj nejiw.

Namix nine taquiiübaranüw

majawüw Teat Jesús

(Mt. 19:13-15; Lc. 18:15-17)

¹³Condom taquiiübaran niüng ajlüy nej tegüy namix nine matepeayiw Teat Jesús, majend nej omaliüw. Minipilan nej taliquiaw monquiiüb namix nine, ngo mandiumüw. ¹⁴Pero wüx Teat Jesús tajaw nguineay teamarangüw, quiaj tajcüy, tasaj nejiw:

—Ijchan miünüw a namix nine niüng sajlüy, nde mepalan. Cos sitiül aljane andiüm majmel tiül micambaj Teat Dios netam marang atnej nop nine. ¹⁵Naleaing sasaj icon sitiül aljane ngo mayar sandeac atnej nop nine ayar cuajantanej masoic, ngondom majmel tiül micambaj Teat Dios —aj nejiw.

¹⁶Quiaj taxaing mapeic namix nine, tajend omalüw, tasaj nejiw:

—Mambeol icon Teat Dios —aj nejiw Teat Jesús.

Nop nejiür xeyay tandeac aweaag Teat Jesús

(Mt. 19:16-30; Lc. 18:18-30)

¹⁷Wüx Teat Jesús taw quiaj, quiaj ajngot nop naxey acuiür, maquieel micos nej teombas Teat Jesús, tatün manguiay:

—Teat Naxey, sajaw ique najneaj irang. Nganüy isaj xic cuane netam narang, nguineay alndom napac meáwan nüt tiül cielo —aj nej.

¹⁸Condom Teat Jesús tasaj nej:

—¿Neol tepiüng xique sarang najneaja? Nejinguind nipilan ngo marang najneaj, néjan quiaj Teat Dios arang najneaj. ¹⁹Ique lamenguiay leaw apiüng tiül Mipoch Teat Dios niüng apiüng: "Nde mejiür minajtaj, at najtaj nde mejiür naxey; nde membiy nipilan; nde merneed; nde merndeac ngo maleaing; nde mewaiiich nejinguind; netam meyar andeac miteat, mimüm" —aj nej Teat Jesús.

²⁰Quiaj tasaj nej aaga naxey:

—Teat, meáwan aag ayaj sayac wüx ximeaats narang nde wüx sarang quich —aj nej.

²¹Quiaj Teat Jesús tajaw nej, tajmiük omal omeaats, tajiür nej lasta, tasaj:

—Alfünan alcuane nganaw merang. Quiür iniüüb meáwan leaw almejiür. Condom imbaag ombeat iich nipilan ngo majiür; quiaj apmejlüy najneajay tiül cielo. Ndoj tewiün mendüüb xic, masey mambiyaw ic wüx cruz —aj.

22Wüx tanguiay aag ayaj tayaag ngo majneaj, taw quiaj amix omeaats; cos ngo mandiüm mandrooch ombas meáwan leaw almajiür, cos nop nej nejiür xeyay.

23Condom Teat Jesús ndiliteay majaw minipilan nej, tasaj nejiw:

—Xowüy laél ocueajiw monjiür xeyay cuajantanej majmeliw tiül micambaj Teat Dios —aw.

24Minipilan nej mbayatoj manguiayiw andeac Teat Jesús. Quiaj nej tasaj nejiw alinomb: —Xecualüw, xowüy laél majmeliw tiül micambaj Teat Dios leawa xowüy ayaciw omeajtsüw wüx leaw almajiürüw. **25**Sapiüng más ngo maél mamong nop camello teowil nots ndiüc, ngo matnej aél ocueaj nop nejiür xeyay majmel tiül micambaj Teat Dios —aj nejiw.

26Wüx tanguiayiw aag ayaj, quiaj mbayatoj xeyay, tetünayej menguiayayej:

—Sitiül atquiaj ajlüy teat, čjane alndom maw asoet nej? —awüw.

27Quiaj Teat Jesús tajaw nejiw, tapiüng:

—Nejinguind nipilan ngondom mawün asoet alinop, néjan Teat Dios alndom marang. Cos Teat Dios alndom marang cuajantanej —aw.

28Condom Pedro quiaj tendeac masaj Teat Jesús:

—Teat, xicona lanacueatiün meáwan leawa tajíurasan nandüjpiün ic —aj nej.

29Quiaj Teat Jesús tapiüng:

—Naleaing sasaj icon, ngo majlüy nejinguind jane lamacueat aniüng nej, micoj nej, michiig nej, miteat nej, mimüm nej, mintaj nej, micual nej, tengwüy miíüt

nej, cos áag iün mandüüb xic mandeac xepoch; **30**jane ngo müünd majiür xeyay ningüy wúxan aliün mapac, apmajíür aniüng nej, micoj nej, michiig nej, mimüm nej, micual nej, átan miíüt nej. Masey apmamongoch xeyay moncüy nganüy, cos alinoic nüt apmajlüy najneajay meáwan nüt tiül cielo. **31**Aton altiül leaw ayaag natang nej nganüy, alinoic nüt apmarang chingüy; at altiül leaw ayaag chingüy nej nganüy, alinoic nüt apmarang natang —aw Teat Jesús.

Tandüy wüx mapiüng apmambiyaran

(Mt. 20:17-19; Lc. 18:31-34)

32Wüx aliw tiül tiiüd ambüw andüyiw Jerusalén, Teat Jesús ombas nej, almandüjpiw nej minipilan nej mbayajówan, imboj aton. Quiaj Teat Jesús tawün ninguiün quiriw ajciüwa gajpiüp (12), tapots masaj nejiw wüx nguineay apmamongoch. **33**Tapiüng:

—Inguiayıün, sanasaj icon, nganüy andüyiiüts Jerusalén niüng Teat Naxey apmayacüch teowixaw montangtang miteaats maquiiüb mondüy wüx aaga poch tüünd Moisés. Quiaj apmapiüngüw mandeow, apmayacüw nej teowixaw naapeay miün nipilan. **34**Quiaj apmitsojow nej, apmawijchiw nej, apmateontsüw onts ombeayiw wüx ombas nej, ndoj apmambiyaw nej. Condom wüx er nüt apmapac alinomb —aw Teat Jesús.

Leawa tatüniw Jacobo y Juan

(Mt. 20:20-28)

35Condom Jacobo maquiiüb a Juan, micual nejiw Zebedeo, tatüchiw nej masajüw:

—Teat, sandiüman merang leawa sanatüniün icueaj —ajüw.

³⁶Quiaj Teat Jesús tatün manguiay nejiw:

—¿Cuane indiüman naranga? —aj nejiw.

³⁷Tasajüw nej:

—Teat, wüx lacheter merang natang nenajiüt, iich xicon chetenon niüng ijlüy, nop wüx miác, alinop wüx miquiamb —ajüw nej.

³⁸Quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:

—Teat, ngo mejawan cuane teametüniün. ¿Alndom icona memongochiün meáwan naél atnej xique sanamongoche? ¿Alndom icona mendeowan atnej xique sanandeowa? —aj nejiw.

³⁹Tapiüngüw:

—Alndom —awüw.

Quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:

—Naleaing, netam memongochiün naél atnej xique sanamongoch, netam memongochiün xeyay ngo majneaj atnej xique. ⁴⁰Pero aaga ipiüngan chetemeron wüx xeác xequiamb, aag ayaj ngondom nütüch icon, cos lajlüy aljane apmüünd aag ayaj —aj nejiw.

⁴¹Wüx tanguiayiw aag ayaj algajpowüw (10) tajcüiyw majawüw Jacobo y Juan. ⁴²Quiaj Teat Jesús tapaj nejiw miün, tasaj nejiw:

—Lamejawan nguineay arangüw monajiüt tiül meáwan cambaj. Cos arangüw apatiuw atnej lamaneayiw a nipilan ajlüiy wüx. At aton montangtang tiül nejiw ngo majiüriuw lasta nejinguid.

⁴³Pero tiül icona ngome apmajlüy atquiaj. Cos jane andiüüm majiür nadam najiüt tiül icona netam marang nop nembeol icon. ⁴⁴Sitiül

aljane tiül icona andiüüm marang natang, netam marang atnej najon mos. ⁴⁵Cos Teat Naxey ngo miün mambeol nej nipilan, nej tiün mambeol nipilan, mandeow para mangüy asoet meáwan nipilan —aj nejiw Teat Jesús.

Teat Jesús tüüch ram oniiüg a Bartimeo

(Mt. 20:29-34; Lc. 18:35-43)

⁴⁶Condom tapeayiw Jericó. Almawüw tiül aaga cambaj quiaj Teat Jesús maquiiüb minipilan nej maquiüpüw altegüy nipilan, quiaj nop nesomb alchetem mbeay tiiüd teatüneay, nenüt Bartimeo, micual nej Timeo. ⁴⁷Wüx tanguiay aaga nesomb quiaj Teat Jesús naw tiül cambaj Nazaret, áag namong niüng ajlüy nej. Quiaj tepaj:

—iTeat Jesús, Micual David, ijiür xic lasta! —aw.

⁴⁸Xeyay nipilan taliquiaw nej mapal ombeay, pero nej tayac wüx alquiriw apaj:

—iTeat, Micual David, ich majmiüç imal imeatts mejaw xic! —aw.

⁴⁹Quiaj lembet Teat Jesús, tapiüng: —Isajan miün ningüy —aw.

Quiaj tambüw masajüw a nesomb: —Ich mapac imeatts, witüür, teamapaj ic —ajüw.

⁵⁰Quiaj awíchan tiüt apix nej witíowan tiüt tamb matüch niüng ajlüy Teat Jesús. ⁵¹Condom Teat Jesús tatün manguiay nej:

—¿Teat, cuane indiüüm narang wüx imbasis? —aj.

Quiaj tasaj nej aaga nesomb:

—Teat, sandiüüm ram xiniiüg naxom najaw —aj nej.

52Quiaj Teat Jesús tasaj nej:
—Nganüy quiür ijtsor, lerjneaj cos
teyac imaeaats wüx xic —aj nej.
Quiaj rat oniiüg nej, condom
tandüüb mamb Teat Jesús tiül tiiüd.

Teat Jesús tajmel tiül Jerusalén

(Mt. 21:1-11; Lc. 19:28-40; Jn. 12:12-19)

11 Wüx laliüc mapeayiw
tiül Jerusalén, aliw niüng
ajlüiyiw cambaj Betfagé y Betania,
lareng mitiüc Olivos, quiaj Teat
Jesús tüüch mamb ijpiüw minipilan
nej, ²tasaj:

—Quiüran tiül a nine cambaj
quiün. Wüx apmepeayiün quiaj,
apmexoman nop quicheech bur
netsaag, nganaw müünd memas.
Ichejtiün, iquüijpan miün. ³Sitiüll
aljane matün manguiay icon
neol terangan atquiaj, isajan cos
Teat Naxey apmetam nej, ndoj
apmatsoriich alinomb —aj nejiw
Teat Jesús.

⁴Quiaj tambüw. Wüx tapeayiw
quiaj, taxomüw nop quicheech bur
netsaag mbeay nden, tachejtiw.

⁵Altiüll nipilan aliw quiaj
tapiüngüw:

—¿Cua temerangana? ¿Neol
techejtiün a bur quiaja? —awüw.

⁶Condom nejiw tapiüngüw atnej
landoj masaj nejiw Teat Jesús. Quiaj
tüjndiw machejtiw. ⁷Taquiüjpüw
mamb a bur niüng ajlüy Teat Jesús.
Tapojchiw teopech bur apixaw
nejiw. Condom quiaj Teat Jesús
tajtep chetem wüx. ⁸Xeyay nipilan
tapüpchiw tiüt apixaw nejiw tiül
tiiüd, altiüll tapoliw omal xiül
mayacüw tiüt aton.

⁹Meáwan monmong ombas átan
aliüc tamiün teapajüw napac:

—iNajneajay! iIch mapac
omeajtsaats, cos lapeay nop niün
wüx miniüt Teat Dios! ¹⁰iNajneajay!
iLapeay nop natang nenajjüt
marang atnej tarang mixejchiiüts
David! iNajneajay ajlüy Teat Dios!
—awüw.

¹¹Wüx tatüchiw Jerusalén, quiaj
Teat Jesús tajmel tiül aaga nadam
nangaj iüm ocueajiw. Wüx landoj
majaw meáwan leaw ajlüy quiaj,
quiaj taw cos langwiiüts. Tamb
andüy tiül cambaj Betania, aquiiüb
ajcüwa gajpiüp (12) minipilan nej.

Teat Jesús talic noic owl toc

(Mt. 21:18-19)

¹²Aw alinoic nüt tawüw tiül
Betania, tandilileaw alinomb
andüiyiw Jerusalén. Wüx aliw
tiül tiiüd, Teat Jesús tind tüet.

¹³Miünquiájan tajaw noic owl toc
neóp xeyay. Quiaj tamb majaw
sitiüll neóng, pero ngo maxom
nicuajind, aópan alwüx, cos ngome
nüt ajiür aóng toc. ¹⁴Condom Teat
Jesús talic a toc:

—Nejinguind langome apmüet
ióng nómbar —aj.

Minipilan nej tanguiayiw aag ayaj.

Tawün tiül nadam nangaj iüm leaw ngo metam majlüy quiaj

(Mt. 21:12-17; Lc. 19:45-48; Jn. 2:13-22)

¹⁵Condom wüx tapeayiw
Jerusalén, quiaj Teat Jesús
tajmel tiül nadam nangaj iüm
mawün quiaj meáwan monüjpeay,
mongalüy. Aton tapaag ninguiün
mimesiw mongowüüch tomiün,
at mibangüw monüüb palom.

¹⁶Ngo müüch mamong nejinguind
monjoy cuajantanej tiül a nadam

nangaj iüm. ¹⁷Condom quiaj tapots maquiaach nejiw, tapiüng:

—¿Neol ngo leaam imeajtsan leaw apiüng tiül Mipoch Teat Dios? Apiüng: “Saniüng ajlüy niüng alndom matajciuw orar meáwan niplan monaw palpálwüx cambaj wüx iüt”. Nganüy icona lameajchiün marang aaga nangaj iüm cam atnej niüng axotayej moneed —aw Teat Jesús.

¹⁸Ajcüwa montangtang miteaats, at mondüy wüx aaga poch tüünd Moisés, wüx tanguiayiw aag ayaj tayambüw nguineay mambiyaw Teat Jesús. Laimbooj mandüiyiw, cos meáwan niplan najneaj majawiüw leawa nej teamaquiaach.

¹⁹Wüx laquinüt, quiaj Teat Jesús taw tiül Jerusalén maquiiüb minipilan nej, tandüiyiw Betania alinomb.

Aaga toc lawaag

(Mt. 21:20-22)

²⁰Amb alinoic nüt wüx lajwic nüt, tamongoj alinomb niüng ajlüy aaga toc. Quiaj tajawiw nómban lawaag naw wüx mioxiich nej. ²¹Pedro quiaj leaad omeaats nguineay Teat Jesús tasaj a toc. Quiaj tapiüng: —Teat, ijaw a toc quiaj, áag telic, nganiüy lawaag —aw.

²²Condom Teat Jesús tasaj nejiw: —Iyacan imeajtsan wüx Teat Dios. ²³Naleaing sasaj icon, jangantanej apmasaj aaga tiüc quiaj: “Iriow, indüy tiül ndec”, maj, sitiül nej ngo machiw omeaats, nej mapiüng naleaing apmarangüch leawa atün, quiaj apmarangüch leaw atün. ²⁴Nganüy sasaj icon, wüx isajan Teat Dios meáwan leaw

itüniün, sitiül ipiüngan naleaing apmeajndiün, atquiaj apmajlüy.

²⁵Sitiül iyajcan ijczyiün mejawan aljane, wüx itajcan orar netam mewüniün aag ayaj wüx imeajtsan nómban. Cos sitiül atquiaj apmerangan, Miteatiiüts Dios najlüy tiül cielo ngome apmayac wüx omeaats isoetiün. ²⁶Pero sitiül icona iyacan wüx imeajtsan ijczyiün, Miteatiiüts Dios najlüy tiül cielo, ngome apmawün wüx omeaats isoetiün —aj nejiw Teat Jesús.

Tasajiw Teat Jesús nguiane ayar minajiüt nej

(Mt. 21:23-27; Lc. 20:1-8)

²⁷Condom tapeayiw alinomb tiül Jerusalén. Wüx Teat Jesús teajüy tiül aaga nadam nangaj iüm, quiaj tiüniw majawiüw nej montang miteaats, mondüy wüx aaga poch tüünd Moisés, at montangtang monajiiüt. ²⁸Tatüniw nej manguiayiw:

—¿Jane tüüch ic mewiün merang leawa lamerang quiaja, nguiane teyar minajiüta? —ajüw nej.

²⁹Quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:

—Xique aton sanatün nanguaiy icon noic poch, sitiül apmesajan xic, quiaj xique aton sanasaj icon jane tüüch xic niün narang leawa teanarang. ³⁰Jow, wüx tüüch yow niplan aaga Juan, ¿jane tüüch nej maranga? ¿Teat Diosa, ngwüy niplana? Nganüy isajan xic —aj nejiw.

³¹Quiaj tesajsajayej nejeyéjan quiaj, tapiüngüw:

—¿Cuane apmasajaatsa? Cos sitiül apmapiüngaats Teat Dios tiül cielo,

quiaj apmasaj icoots: “¿Neol ngo meyariün andeaca?” ³²Aton sitüil apmasajaats imiün tiül nipilan, meáwan nipilan apmajcüiyw majawüw icoots —awüw.

Imboloj mandüiyw nipilan, cos ajawüw meáwan nipilan apiüngüw aaga Juan nop nej nendeac andeac Teat Dios. ³³Quiaj tasajüw Teat Jesús:

—Ngo najawan —awüw.

Quiaj Teat Jesús tasaj nejiw:

—Ata xique ngo nasaj icon jane tüüch xic niün narang leaw teanarang —aj nejiw.

Teat Jesús andeac andüy wüx ngo majneaj monrang najiüt

(Mt. 21:33-46; Lc. 20:9-19)

12 Condom Teat Jesús tapots masaj nejiw, ngome aleaing miün. Tapiüng:

—Tajlüy nop naxey tapiür xeyay owil uva tiül micorrül nej. Tarang najneaj otüeng corrül. Condom taood tiüt tiül piedra marang niüng apmacüücharan najün uva maw miyow. Aton tarang nop najal oleaj nine iüm nasoic torre niüng alndom macüleran cawüx majiürüch corrül. Ndoj tayac teowix nipilan a corrül quiaj. Condom nej taw, tamb andüy miünquiaj iüt. ²Wüx lamatüch a nüt mapeederan aóng uva, quiaj neneay corrül tüüch mamb mimos nej mamb majaw monrang najiüt quiaj, mayar leaw atüch nej neneay corrül. ³Nejiw tasapiw a mos quiaj, tatoliw, tüjchiw mandilil owíxan. ⁴Condom neneay iüt tandüy wüx müüch mamb alinop mimos nej. Átan taloxiw, talojeti omal nej, taliquiaw nej. ⁵Tandüy wüx müüch mamb

alinop, aag ayaj mbich tambiyaw. Ndoj tüüch mamb altigüy, átan altiül tatoliw, altiül tambiyaw nómbaran.

⁶Aag miün micual nej aliün majlüy, leaw xeyay ajiür lasta. Ndójwüx tüüch mamb micual nej. Cos apiüng a nej: “Xecual mbich ngome apmarangüw wüx nicuajind”, aw. ⁷Pero ajcüwa monrang najiüt quiaj wüx tajawüw aliük aaga micual neneay iüt quiaj, tandeacüw nejeyéjan quiaj, tapiüngüw: “Aag ayaj micual neneay iüt, nej apmeneay a corrül cam. Tabaats mambiyaats, ndoj icoots apmaneayiiüts a corrül cam”, awüw. ⁸Quiaj tasapiw mambiyaw. Condom taxainguiw maloxiw ninguiün.

⁹¿Cuane apmarang aaga naxey neneay iüt quiaja? Apmamb mambiy ajcüwa monrang najiüt quiaj. Condom apmayamb alinoic ajlüy monrang najiüt, mayac teowixaw aaga corrül.

¹⁰¿Neol, nganaw meteowan leaw apiüng tiül Mipoch Teat Dios? Apiüng:

Aaga piedra leaw taloxiw ninguiün monrang iüm, nganüy laíün marang xeyay netam piedra tiül oxing iüm.

¹¹ Teat Dios nerang aag ayaj, ajawaats aag ayaj xeyay najneaj —aj nejiw Teat Jesús.

¹² Condom ajcüwa monajiüt tandiüümüw masapiw Teat Jesús, cos tayajcüw aaga tandeac quiaj tandeac andüy wüx ombasiw. Pero naleaing cos timbojo mandüiyw nipilan, quiaj tacueatiw nej, tawüw quiaj.

¿Netam majwan tomiün andüy Roma?

(Mt. 22:15-22; Lc. 20:20-26)

¹³Condom tüjchiw mamb acas fariseos at aton acas minipilan Herodes niüng ajlüy Teat Jesús, mayambüw nguineay masapüw nej wüx aleaic mandeac. ¹⁴Quiaj tiünüw masajüw nej:

—Teat, sajawan ique indeac naleaing, ngo mewaiich, ngo mermbol mendüy nejinguiind. At aton ngo mepiüng wüx jane netam, jane ngo metam. Ique iquiaach naleaing wüx Teat Dios. Nganüy isaj xicon, ɿnaleaingue netam mangüyaran leaw atün a César, ngwangwüy ngo metama? ɿMangüyiiütsa, ngwüy ngo mangüyiiütsa? —ajüw nej.

¹⁵Pero Teat Jesús lamajaw nguineay mindeac ombeayiw ajcüwa niplan quiaj, quiaj tasaj nejiw:

—ɿNeol tendiüman mejawan majüic cuane sanandeaca? Ich miün noic tomiün najaw —aj nejiw.

¹⁶Quiaj tüjchiw. Almajaw, quiaj Teat Jesús tatün manguiay nejiw:

—ɿJane mitey alwüx a tomiün cama, jane minüt alwüxe? —aj nejiw.

Quiaj tasajüw nej:

—César —ajüw.

¹⁷Teat Jesús tasaj nejiw:

—Ijchan a César ocueaj César, aton ijchan Teat Dios ocueaj Teat Dios —aj nejiw.

Quiaj mbayatoj manguiayiw andeac nej.

Wüx apmapacaran tiül mondeow

(Mt. 22:23-33; Lc. 20:27-40)

¹⁸Condom tapeayiw acas saduceos niüng ajlüy Teat Jesús. Ajcüw

ayaj noic ajlüy niplan apiüngüw mondeow langome apmapacuw alinomb. Tatüniw nej manguiayiw:

¹⁹—Teat, Moisés tarang tiül minawiig nej, tapiüng sitiül nop naxey mandeow, macül mintaj nej lemen omal, pero ngo majiürüw micualüw nejiw, quiaj michiig nej netam mengoch owix aweaag aaga lemen omal quiaj, para alndom majlüy micual micoj nej. ²⁰Pues tajlüy ayaíw monxey nop necual nejiw. Aaga natang nacojaran tengoch owix, ndoj tandem, nganaw majiürüw micualüw nejiw. ²¹Condom quiaj michiig nej tangoch owix aweaag aaga najtaj lemen omal quiaj. Aton tandem a naxey wüx nganaw majiürüw micualüw nejiw. Atquiaj tajlüy aton amb arojpüw. ²²Atquiaj tengoch owixaw maquiüjpüw aaga najtaj quiaj meáwan aaga ayaíw monxey quiaj. Nejinguiind tiül nejiw ngo majiürüw micualüw nejiw. Ndójwüx nejay a najtaj tandem. ²³ɿJow wüx apmapacaran alinomb, Jane tiül nejiw apmaquiiüb a najtaj quiaja? Cos ajcüwa ayaíw monxey quiaj tengoch owixaw maquiüjpüw —ajüw.

²⁴Quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:

—Icona ngo mejawan cuane wüx teamendeacan quiaj, cos ngo mejawan cuane ajlüy tiül Mipoch Teat Dios. Aton ngo mejawan cuane alndom marang Teat Dios. ²⁵Pues wüx apmapacaran alinomb ngome apmajlüy mongoch owix, cos apmajlüyaran noic miün atnej ajcüw ángel najlüy tiül cielo. ²⁶Nganüy aaga itüniün menguiayiün wüx apacaran tiül

mondeow, ¿neol ngo meteowan tiül aaga poch tüünd Moisés nguineay tapiüng Teat Dios wüx tandeač imiün tiül noic owl nine xiül teandaab? Cos tapiüng: “Xique Teat Dios, Midios Abraham, Midios Isaac, at Midios Jacob, ajcüw tajlüiyw tanomb”. ²⁷Teat Dios ngome Midiosüw mondeow, nej Midiosüw jane almapac. Icona xeyay ngo mejawan cuane teamepiüngan —aj nejiw Teat Jesús.

¿Ngün tiül aaga poch tüünd Moisés más xeyay netam?

(Mt. 22:34-40)

²⁸Tiün niüng ajlüy nej nop naw tiül ajcüwa mondüy wüx aaga poch tüünd Moisés cos tanguiay wüx teandeacndeacüw. Tajaw Teat Jesús tangoch masaj nejiw najneaj. Quiaj nej aton tatün manguiay noic, tasaj:

—¿Ngrün tiül aaga poch tüünd Moisés más xeyay nembeate? —aj nej.

²⁹Quiaj Teat Jesús tasaj nej:
—Aaga leaw najntsop wüx atam apiüng: “Inguiayün cambaj Israel, áagan nop Dios ajlüy aag ayaj Teat Dios Midiosaats. ³⁰Netam mendiüman Teat Dios con imeajtsan, con miespiritujan, con mifisan; aton netam mendiüman con meáwan ipacan ijíüran”, aw. Aag ayaj a poch leaw alwüx atam. ³¹Alinoic aton landiüm matnej, apiüng: “Netam mejiüran lasta nop alinop atnej ijíürayon lasta icoyónan quiaj”, aw. Ngo majlüy alinoic poch majntsop wüx ajcüw ayaj —aj nej Teat Jesús.

³²Quiaj aaga naxey nendüy wüx aaga poch tüünd Moisés tasaj nej:

—Teat, naleaing ipiüng. Cos aag ipiüng quiaj naleaing áagan nop Dios almajlüy, ngo majlüy alinop. ³³At aag ipiüng quiaj nguineay netam mandiümaats Teat Dios con omeajtsaats, con mifisaats, con miespiritujaats, aton con meáwan apacaats ajiüraats. At aton netam majiüraats lasta nop alinop atnej ajiürayoots lasta icoyóotsan quiaj. Meáwan aag ayaj xeyay nembeat ngo matnej meáwan nichech najmel müünd Teat Dios, ngo matnej meáwan nichech nambelaran wüx artü —aj.

³⁴Wüx Teat Jesús tajaw aaga naxey tandeac naleaing najneajay, quiaj tasaj:

—Laliüc metüch mejmel tiül micambaj Teat Dios —aj nej.

Ndoj nejinguind ngome aleaic tandium matün manguiay nej.

¿Jane mixeech a Cristo?

(Mt. 22:41-46; Lc. 20:41-44)

³⁵Teat Jesús aliün tiül nadam nangaj iüm, tenguial aquiaach, tapiüng:

—¿Neol ajcüwa mondüy wüx aaga poch tüünd Moisés tapiüngüw wüx aaga Cristo, David mixeech neje?

³⁶Cos aaga Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios tayac wüx omeaats David mapiüng:

Teat Dios tasaj a Teat Naxey:
“Cheter ningüy amb wüx xeác leaw ndoj nayac moncüy majaw ic maquiejlw micosüw nejiw timbas.”

³⁷¿Ngüineay alndom mapiüngüw David mixeech aaga Cristo? Cos nejay David tapiüng “Teat Naxey” — aw Teat Jesús.

Ajciüwa xeyay nipilan leaw tajlüiyiw quiaj, tapac omeajtsüw manguiayiw aquiaach.

**Jesús andeac wüx ombasüw mondüy
wüx poch tüünd Moisés**

(Mt. 23:1-36; Lc. 11:37-54; 20:45-47)

38 Teat Jesús tasaj nejiw tíulan aquiaach, tapiüng:

—Ijawan wüx ajciüwa mondüy wüx aaga poch tüünd Moisés, cos xowüy andiümüw majüyjüyw tiül cambaj asojiquiw najal apixaw para matepeayaranüw cos áag teamayambüw. **39** Aton xowüy andiümüw chetemoj niüng alndom malombaranüw tiül sinagoga. At aton wüx ajlüy monet ayambüw chetemoj niüng ajlüy aaga nerang nangos nüt. **40** Nejiw anojtiw aniüngüw monleben omal montaj, ndoj andiümüw maxotüw aaga ngo majneaj arangüw quiaj, atajcüw orar xeyay majaw nejiw nipilan, pero ombeayíwan. Nejiw xeyay ngo majneaj apmamongochiw alinoic nüt —aw Teat Jesús.

Minichech nop lemen omal najtaj
(Lc. 21:1-4)

41 Noic nüt Teat Jesús alchetem tiül aaga nadam nangaj iüm niüng ajlüy iquial nichech, teamajaw nipilan nguineay teamayacüw tomiün tiül. Tajaw xeyay nipilan monjiür, teamayacüw xeyay tomiün. **42** Ndoj tapeay quiaj nop lemen omal najtaj ngo majiür, mayac ijquiaw nine tomiün ichech nej, aag ayaj ngo membeat. **43** Quiaj Teat Jesús tapaj minipilan nej masaj: —Naleaing sasaj icon aaga lemen omal najtaj quiaj alwüx ayac, ngo

matnej meáwan leaw lamayacüw ichechiw nejiw. **44** Cos meáwan lamayacüw nenaw ocueajiw, pero aaga pobre lemen omal najtaj quiaj, lamayac meáwan leaw almajiür, masey ndoj ngo majiür ombeat üet nej —aj nejiw Teat Jesús.

**Apjarriüm a nadam nangaj iüm tiül
Jerusalén**

(Mt. 24:1-2; Lc. 21:5-6)

13 Wüx Teat Jesús taw tiül aaga nadam nangaj iüm, quiaj nop minipilan nej tasaj nej: —iT eat, ijaw ajciüwa nadamdam piedra quiaj! iNajneajay tarangüch marang nadamdam iüm quiaj! —aj nej.

2 Quiaj Teat Jesús tasaj nej:

—Nganüy teamejaw ajciüwa nadamdam iüm quiaj, pero alinoic nüt ngome apmajlüy noic piedra wüx alinoic, cos meáwan ayaj apmümb jarriüm —aj nej.

Wüx laliüc ndrom ombas a iüt cam

(Mt. 24:3-28; Lc. 21:7-24; 17:22-24)

3 Ndoj tambüw andiüyw wüx mitiüc Olivos najlüy lareng nadam nangaj iüm. Teat Jesús lachetej; quiaj Pedro, Jacobo, Juan, at Andrés tatüniw manguiayiw nej wüx tajlüiyiw nejíwan quiaj, tasajiw:

4 —Teat, isaj xicon ngow apmajlüy aag ipiüng wüx apjarriüm nadamdam iüm quiaj. ¿Cuane apmajlüy sanajawan wüx laliüc majlüy meáwan leawa ipiüng quiaja? —ajüw nej.

5 Quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:

—Ijawan wüx, nde mawaiich icon nejinguind. **6** Cos xeyay nipilan

aliücüw miün, apmandeacüw wüx xique, apmapiüngüw: "Xique aaga Cristo", apmawüw. Quiaj apmawaijchaw xeyay nipilan.

⁷Aton masey wüx apmenguiayıün anderac wüx moncüy, at apmapiüngüw laliük majlüy monbiyay, nde mbayameron cos atquiaj netam majlüy, pero nganaw mümb minüt a iüt cam. ⁸Cos monaw tiül noic iüt apmembiyayej maquiiüpüw monaw tiül alinoic iüt. At monaw tiül noic cambaj apmembiyayej maquiiüpüw monaw alinoic cambaj. Aton apmajlang nadamdam ateam nguiajantanej. Apmajlüy xeyay lop, xeyay moncüy. Meáwan aaga ayaj les tamelich ajlüy ngo majneaj, ajlüy necoy.

⁹Icona netam mejawan wüx aag ayaj, cos apmayacüw icon teowixaw monajiüt, apmejwüchiün tiül sinagogas. Aton apmejpajan niüng ajlüiy natang monajiüt cos iyariün sandeac. Quiaj alndom mesajan nejiw wüx xique manguiayiw aton. ¹⁰Wüx nganaw mümb minüt a iüt cam netam masoic meáwan nipilan wüx iüt wüx aaga najneajay nanderac cam, manguiayiw nguineay alndom maw nisoet. ¹¹Wüx apmaquiiüpüw icon mayacüw icon teowixaw monajiüt, nde meyamyamban imeajtsan wüx cuane apmepiüngan, cos apmeajndiün leaw apmepiüngan quiájan. Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios apmambeol icon mendeacan. ¹²Nacojaran apmayac teowixaw monajiüt nachiigueran; at nachiigueran apmayac teowixaw monajiüt nacojaran mandeow. Aton nateataran apmayac

teowixaw monajiüt nacualaran, at nacualaran apmayac teowixaw monajiüt nateataran, namümaran, mandeowüw. ¹³Meáwan nipilan apmajcüiy majawüw icon ajcan iyariün sandeac. Pero naleaing jane apmafüc wüx meáwan aag ayaj, apmaw tiül naél.

¹⁴Tanomb aaga nendeac andeac Teat Dios nenüt Daniel tarang wüx nawiig, tapiüng wüx aaga xeyay ngo majneaj leaw apmüüch ndrom ombas cambaj. Wüx ijawan aag ayaj lajlüy niüng ngo metam majlüy (jane teamateow ich mayamb omeaats majaw cuane wüx apiüng aag ayaj), quiaj jane ajlüy tiül iüt Judea ich mecuiür andüy wüx tiüc. ¹⁵Tiül aaga nüt quiaj jane ngo majlüy tiül iüm, nde majmel tiül iüm mawün leaw ajiür quiaj. ¹⁶Sitiül aljane altiül corrül, aton nde mandilil andüy aniüng nej mayar apix nej. ¹⁷iApmaél ocueajiw a montaj alteomeajtsüw micualüw nejiw, at leawa nejiür nine teachech wüx aaga nüt quiaj! ¹⁸Itüniün ocueaj Teat Dios nde müüch icon mercuiürran wüx nüt ajlüy naquind, ¹⁹Cos aaga nüt quiaj apmamongocharan xeyay ngo majneaj, leawa nómban ngomeaag ajlüy ajan wüx Teat Dios tarang a iüt cam, aton ngome apmajlüy alinomb. ²⁰Sitiül Teat Dios ngo mapal aaga ngo majneaj quiaj, nejinguind ngome apmapac. Cos Teat Dios xeyay ajiür lasta minipilan nej leaw nej lamarriüd, áag tandondoch naja aaga nüt ajlüy ngo majneaj quiaj. ²¹Sitiül aljane apmasaj icon: "Jogüy a Cristo", maw; tengwiüy

mapiüng: "Joyaj a Cristo", maw, nde meyariün andeac nej. ²²Cos aliiüciüw xeyay monwaiich; altiül apmapiüngüw cristo nejiw. Altıül apmapiüngüw mondeac andeac Teat Dios nejiw; apmarangüw ateócan mambajchaw nipilan, mawaijchaw para mayarich andeacüw nejiw. At altiül minipilan Teat Dios leawa nej lamarriiid apmawaiicharanüw aton sitiül ndot alndom. ²³Pero ich leaam imeajtsan, xique lanasaj icon nde nganüy para alndom mejawan nguineay apmajlüy alinoic nüt.

Wüx aliüc Teat Naxey

(Mt. 24:29-35, 42-44; Lc. 21:25-36)

²⁴Wüx aaga nüt quiaj, wüx apmamong meáwan aaga xeyay ngo majneaj quiaj, nüt lango merraj átan a caaw lango merraj. ²⁵At ocas apmajmiüciüw imiün tiül cielo, meáwan leaw almajlüy cawüx apmajüjjüy. ²⁶Condom quiaj apmajaraw aaga Teat Naxey aliüc amb tiül oic xeyay najneajay ajlüy, nelitlit ombas. ²⁷Quiaj apmüüch mambüw miángelos nej macanchichaw meáwan minipilan nej wüx iüt, imiün nonüt, noleat, caliüy, cawac.

²⁸Inguiayıün leaw sanasaj icon wüx nguineay arang a toc: Cos wüx latsatsaw mipüüig nej mayac aóp, quiaj ajüic laliüc matüch a nüt arraar. ²⁹Atquiaj icona wüx apmejawan lajlüy aaga lanasaj icon quiaj, quiaj apmejawan laliüc matüch a nüt mapeay Teat Naxey. ³⁰Naleaing sasaj icon, meáwan aag ayaj apmajlüy wúxan aliün mapac nipilan ningüy wüx iüt. ³¹Masey iüt, at a cielo apndrom ombas, xepoch nómbar ngondom ndrom ombas.

³²Wüx aaga nüt, aaga ores quiaj, nejinguingo majaw, at ajciüwa ángel najlüy tiül cielo, at Mical Teat Dios ngo majaw ngow. Néjan quiaj Teat Dios ajaw.

³³Netam mepakan nde memeayıün, icüliün, itajcan orar cos ngo mejawan ngow apmajlüy aag ayaj. ³⁴Cos aag ayaj atnej arang nop naxey wüx amb majüy miünquiaj. Wúxan nganaw maw aniüng nej apmapaj miüniüw mimos nej, miüch minajiütw anopnopoj. Aton nejiür ombeay nden apmasaj nde mameay.

³⁵At icona, icüliün, nde memeayıün, cos ngo mejawan ngow apmapeay neneay nden; sitiül apmapeay andüy wüx quinüit, sitiül pinawan ongwiiüts, sitiül andüy wüx arrow, tengwüy ümb arrow; ³⁶nganandot maxom icon almemeayıün wüx nej apmapeay. ³⁷Leaw lanasaj icon, aton sasaj meáwan nipilan: Icüliün xic, nde memeayıün —aj nejiw Teat Jesús.

Tayambüw nguineay alndom masapüw Teat Jesús

(Mt. 26:1-5; Lc. 22:1-2; Jn. 11:45-53)

14 Alfünan ic nüt wüx nganaw matüch nangos nüt pascua wüx üeteran pan ngo majmel levadura. Ajciüwa montangtang miteaats, at mondüy wüx aaga poch tüünd Moisés, tayambüw nguineay mawaijchaw para masapüw Teat Jesús mambiyaw. ²Pero tapiüngüw: —Ngondom marangaats aag ayaj wüx nangos nüt, cos nipilan apmajcüiy, apmajlüy xeyay monyaingyaing —awüw.

Nop najtaj tateng najmboc angan aceite wüx omal Teat Jesús

(Mt. 26:6-13; Jn. 12:1-8)

³Wüx Teat Jesús altiül cambaj Betania, teaüetiw al aniüng Simón,

aag lafün wüx axom nej noic
ngo majneaj necoy nasaic lepra.
Quiaj tajngot nop najtaj ajamiün
najmboc angan aceite, nenüt nardo
nembeat xeyay, chipiow nop nine
iqual narangüch atnej limet nenüt
alabastro. Quiaj tajmbaj apal,
tateng wüx omal Teat Jesús aaga
najmboc angan aceite quiaj.⁴ Altiül
leaw aliw quiaj tajcüiyw, nejeyéjan
quiaj tapiitungüw:

—¿Neol tandrooch ombas aaga
najmboc angan aceite quiaja?
⁵ Jondot majnap apmambeat
arej acoic miow (300) tomiün
nenüt denario, mambeolaran
nipilan leaw ngo majiür —awiüw.
Tandeacndeacüw wüx ombas a najtaj.

⁶ Quiaj Teat Jesús tasaj nejiw:
—Icueatiün, ¿neol tapots
mesajsajana? Cos nej tarang najneaj
wüx ximbas. ⁷ Nipilan leaw ngo
majiür aliw ningüy mequiiijpan,
alndom membeolan wüx indiüman;
nganüy a xiqe ngome sanajlüy
ningüy naquiiüb icon meáwan
nüt. ⁸ Aaga najtaj cam lamarang
leaw alndom marang; cos wüx
nganaw nandeow lamayac aag ayaj
wüx ximbas atnej arangüch wüx
amiüiraad mondeow. ⁹ Naleaing
sasaj icon, nguijantanej wüx aaga
iüt cam niüng apmanderac xepoch,
quiaj apmanderac wüx aaga najtaj
cam nguineay tarang, para alndom
leaam omeaatsaran wüx nej —aj
nejiw Teat Jesús.

Judas apmayac teowixaw monajiüt a Teat Jesús

(Mt. 26:14-16; Lc. 22:3-6)

¹⁰ Condom Judas Iscariote, nop
tiül ajcüwa gajpiüp (12) minipilan

Teat Jesús, tamb majaw ajcüw
montangtang miteaats mandeacüw
nguineay apmayac Teat Jesús
teowixaw nejiw. ¹¹ Camüm
manguiayiw aag ayaj, quiaj tapac
omeajtsiüw, tasajüw apmijchiw
nej tomiün. Quiaj tapots mayamb
nguineay alndom mayac teowixaw
nejiw.

Teat Jesús ndójwüx üet aweaag minipilan nej

(Mt. 26:17-29; Lc. 22:7-23;

Jn. 13:21-30; 1 Co. 11:23-26)

¹² Wüx lamatüch aaga nangos
nüt wüx üeteran pan ngo majmel
levadura, wüx ambiyaran sap
marang nichech wüx pascua, quiaj
minipilan Teat Jesús tatüniw
manguiayiw nej:

—¿Nguijane indiüm, Teat,
namban natajcan majneaj niüng
apmatsambaats a sap wüx pascua?
—ajüw nej.

¹³ Quiaj Teat Jesús tüüch mambüw
ijpüw minipilan nej, tasaj:

—Quiüran tiül cambaj. Quiaj
apmexoman nop naxey ajoy

nop ngan yow, indüpiün mamb.

¹⁴ Niüng apmajmel a naxey, quiaj
apmesajan neneay iüm: “Atcüy
apiüng Teat Naxey: ¿Nguijane
ajlüy niüng sanetiün wüx pascua
naquiiüb xenipilana?” apmerajan.

¹⁵ Quiaj apmatiib icueajün noic
nadam teomeaats iüm cawüx
amb ijpwü iüm, latajctüch majneaj.
Andüy quiaj apmeyacan üetiüts —
aj nejiw Teat Jesús.

¹⁶ Quiaj tambüw ijpwü. Wüx
tapeayiw tiül cambaj Jerusalén,
quiaj taxomüw meáwan atnej Teat
Jesús lamasaj nejiw. Quiaj tayacüw

leawa apmüetiw wüx nangos nüt pascua.

¹⁷Wüx langwiiüts, quiaj tapeay Teat Jesús maquiiüb gajpiüp (12) minipilan nej. ¹⁸Wüx alchetemoj teaüetiw, quiaj tapiüng Teat Jesús:
—Naleaing sasaj icon, nop tiül icona leawa teasüet anaag apmayac xic teowixaw monajiüt —aw.

¹⁹Quiaj tamix omeajtsiüw, tatiuniw manguiayiw Teat Jesús anopnopoj. Nop tapiüng:

—¿Jane, ngwa xique? —aw.

Alinop tapiüng:

—¿Ngwa xique? —aw.

²⁰Quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:

—Aag ayaj nop naw tiül aaga gajpiüp ijlüyiün, áag tenguijal macheniiüts pan tiül polat nójiquian maquijipaats. ²¹Naleaing Teat Naxey apmamongoch atnej apiüng tiül Mipoch Teat Dios, ipero aaga naxey apmeyac nej teowixaw monajiüt xeyay ngo majneaj apmamongoch, más najneaj ngo wijquiam! —aj nejiw.

²²Wüx tenguiialeámban üetiw, quiaj Teat Jesús taxaing a pan, tüüch gracias Teat Dios, ndoj tambaag müüch nejiw, tapiüng:
—Ixalinguiün itean, cos aag agüy xecuerpo —aw.

²³Condom tachipich noic vas miyow uva, tüüch gracias Teat Dios. Ndoj tüüch nejiw manganeowüw.

²⁴Tapiüng:

—Aag agüy xequiej, ajüiquich wüx aaga jayats poch lamayac Teat Dios, cos xequiej apmajünch tiüt mawtin wüx asoet xeyay nipilan. ²⁵Naleaing sasaj icon xique lango nanganeow miyow uva; pero alinoic nüt sananganeow jayats

miyow uva tiül micambaj Teat Dios —aw Teat Jesús.

Pedro apmapiüng ngo majaw jane Teat Jesús

(Mt. 26:30-35; Lc. 22:31-34; Jn. 13:36-38)

²⁶Wüx landoj matajcüw cantar noic himno, quiaj tambüw andüiyiw wüx mitiüc Olivos. ²⁷Almambüw, quiaj Teat Jesús tasaj nejiw:

—Meáwan icona apmecueatiün xic aaga ongwiiüts cam, atnej apiüng tiül Mipoch Teat Dios: “Sanambiy a nejiür sap, quiaj apndajrriüm meáwan misap nej”, aw. ²⁸Wüx sanapac tiül mondeow, quiaj sanamb tiül Galilea ombas xic, teoj icon —aj nejiw Teat Jesús.

²⁹Quiaj tasaj nej a Pedro:

—Teat, masey meáwan macueatiw ic, xique ngwüy —aj nej.

³⁰Quiaj tasaj nej Teat Jesús:

—Naleaing sasaj ic Pedro, aaga ongwiiüts cam, wüx nganaw mepaj ijquiaw ombeay a gallo, ique lamepiüng arojmbüw ngo mejaw jane xic —aj nej Teat Jesús.

³¹Pedro tandeac napac, tapiüng:

—Masey sanandeow naquiiüb ic, xique ngome sanapiüng ngo najaw jane ic —aw.

Aton atquiaj tapiüngüw meáwan minipilan nej.

Teat Jesús ataag orar tiül Getsemaní

(Mt. 26:36-46; Lc. 22:39-46)

³²Condom tapeayiw tiül Getsemaní. Quiaj Teat Jesús tasaj minipilan nej:

—Cheteron ningüy; xique sanamb nataag orar —aj nejiw.

³³Taquiiüb mamb a Pedro, Jacobo, at a Juan. Quiaj tapots amix

omeaats, tayaag xeyay ngo majneaj.

³⁴Tasaj nejiw:

—Xeyay amix ximeaats, sayaag atnej teasandeow. Icüliün xic ningüy, nde memeayiün —aj nejiw.

³⁵Condom Teat Jesús tamb quiríwan iün majüy, quiaj mejquiet tiüt ataag orar. Tatün ocueaj Teat Dios sitiül alndom mawün nej wüx meáwan leawa apmamongoch.

³⁶Tapiüng:

—Teat, ngo majlüy nicuajind leawa ique ngondom merang. Sandiüm mewün xic wüx aaga nangaag naél leawa laliüc namongoch. Pero naleaing Teat, nde merang sandfüman xique, irang atnej ique indiüm —aw.

³⁷Condom tandilil majaw nejiw. Almapeay quiaj tajaw lameayiw.

Quiaj tasaj a Pedro:

—Simón, ¿lermeaya? ¿Neol ngondom méfuc noic ores?

³⁸Nde memeayiün, iyamban Teat Dios, nde matüch icon nimeech. Masey tiül imeajtsan indiüman mendüipiün Teat Dios, pero naleaing icona ngo meiücan wüx, nind imeayiün —aj nejiw.

³⁹Condom tandüy quiaj alinomb masaj Teat Dios atnej landoj mandeac. ⁴⁰Wüx tandilil alinomb niüng ajlüiyiw nejiw, taxom nejiw alinomb almameayiw, cos xeyay laínd ameayiw. Quiaj lango majawüw cuane apmasajüw nej. ⁴¹Wüx tapeay amb arojmbüw, quiaj tasaj nejiw:

—¿Neol aliün memeayiüna, tenguijal ixojtana? Landoj, lamatüch a ores. Nganüy apmayacüch a Teat Naxey teowixaw monrang ngo majneaj. ⁴²Witiüron, tabaats, lapeay

aaga apmetiib xic —aj nejiw Teat Jesús.

Aquiüpüw mamb Teat Jesús

(Mt. 26:47-56; Lc. 22:47-53; Jn. 18:2-11)

⁴³Tenguialeámban andeac Teat Jesús, quiaj ajngot a Judas, áag tajlüy tiül a gajpiüp (12). Aquiüb miün xeyay nipilan, ajamiünüw espada, at xiül; üüch nejiw mambüw ajcüwa montangtang miteaats, mondüy wüx aaga poch tüünd Moisés, at montangtang monajiüt tiül nadam nangaj iüm. ⁴⁴Aaga Judas lamasaj nejiw nguineay apmatiib majüiquich ngün apmasapüw, cos lamapiüng:

—Áag sanacheech mimboy nej, aag ayaj isapan, iquüijpan nde meciür —aw.

⁴⁵Wúxan apeay aleáingan niüng ajlüy Teat Jesús, tapiüng:

—Teat —aw.

Andüüban macheech mimboy nej. ⁴⁶Quiaj tasapüw Teat Jesús, taquüijpüw mamb.

⁴⁷Naleaing nop minipilan Teat Jesús tasoond miespada nej, quiaj tandoog nop olaag mimos minatang miteaats. ⁴⁸Teat Jesús tasaj ajcüwa nipilan:

—¿Cuane ijmbichan espadas y xiül wüx isapan xique? ¿Jowa xique, need xic, ngwüy neola?

⁴⁹Meáwan nüt tajlüyiüs niüng ijlüyiün naquiaach icon tiül nadam nangaj iüm, icona ngo mesapan xic. Pero naleaing atcüy apmajlüy, cos netam majlüy atnej lamapiüng tiül Mipoch Teat Dios —aj nejiw Teat Jesús.

⁵⁰Quiaj tacueatiw nej meáwan minipilan nej, tecuiürrüw.

Nop nench tecuiür

51 Nop nench tandüüb mamb Teat Jesús, awinchay tiül noic püy, tasapüw nej. **52** Quiaj nej sojndiüt tiül apix nej, tecuiür miotáagan.

Teat Jesús alniüng ajlüy monajiüt

(Mt. 26:57-68; Lc. 22:54-55, 63-71; Jn. 18:12-14, 19-24)

53 Condom taquiijüpüw mamb Teat Jesús niüng ajlüy minatang miteaats. Quiaj canchiiütoj meáwan montangtang miteaats, at montangtang monajiüt tiül nadam nangaj iüm, aton mondüy wüx aaga poch tüünd Moisés. **54** Ata Pedro aton tandüüb Teat Jesús miünquiájan ajngot. Tamb tatüch tiül püjchiün mbeay ombiüm minatang miteaats. Quiaj tsotot maquiijüpüw monjiür anüng miteaats, metsantsayej mbeay biümb.

55 Ajcüwa montangtang miteaats at meáwan monajiüt tiül judíos tayambüw acas nipilan mapiüngüw nóniquian cuane ngo majneaj tandeac Teat Jesús, para mayacüw asoet mandeow, pero ngo maxomüw. **56** Cos xeyayiw tandeacüw ngo maleaing wüx ombas nej, palpálwüx andeaciüw, ngome nóniquian. **57** Altiül witüütoj tewüyayej wüx mawaijchaw, tapiüngüw:

58 —Xicona tanguiayasan wüx tandeac mapiüng nej apmajarrich aaga nadam nangaj iüm leaw nipilan tarangüw, ndoj wüx er nüt apmawitich alinop nangaj iüm, ngome narangüch naag owixaran.

Atquiaj tandeac aaga naxey quiaj —awiüw.

59 Pero ngome nóniquian tandeaciüw mayacüw asoet.

60 Condom aaga minatang miteaats witüü lombom pinawan, matün manguiay Teat Jesús. Tasaj:

—¿Neol ngo merndeaca? ¿Cuane aag teamandeaciüw wüx imbas quiaja? —aj.

61 Teat Jesús ndijchiówan, ngo masaj nej nicuajind. Quiaj tatün manguiay alinomb, tasaj:

—¿Ique aaga Cristo, micual ic Teat Diosa? —aj.

62 Quiaj tasaj nej Teat Jesús:

—Xícam aag ipiüng quiaj.

Apmejawan xic salcheten amb wüx miác Teat Dios. Cos xique aaga Teat Naxey, apmejawan wüx saliüc ximiüin tiül cielo samb tiül oic —aj nej.

63 Quiaj minatang miteaats tachiüüt apix nej, xeyay tajcüy, tapiüng:

—¿Cuane tengualeámban macülliüts manguiayiütsa?

64 Nganüy icona lamenguiayiün meáwan aaga ngo majneaj lamandeac quiaj, cos andeac atnej Teat Dios nej. ¿Cuane ajiür menguiayüna? —aw.

Quiaj meáwan nejiw tapiüngüw netam mandeow.

65 Altiül tapots mateontsiüw onts ombeayiw nejiw wüx ombas nej. Aton tatsajciüw oniiüg nej, tatoliw. Condom tasajiw:

—iNganüy isüet jane netol ic!

—ajüw.

At ajcüwa monajiüt quiaj taleambüw nej aton.

Pedro apiüng ngo majaw jane Teat Jesús
(Mt. 26:69-75; Lc. 22:56-62; Jn. 18:15-18, 25-29)

66 Pedro aliün quiaj tiül püjchiün, quiaj apeay niüng ajlüy nej nop nüx nerang minajüt minatang miteaats.
67 Wüx tajaw a Pedro teatsantsüy mbeay biümb, quiaj lombot mapiür majaw, tasaj:

—Ique aton tequiiüb aaga Jesús naw Nazaret —aj.

68 Quiaj a Pedro tapiüng:
—Ngwüy, ngo najaw jane, ngo najaw cuane leaw ipiüng quiaj —aw.

Ndoj taw quiaj andüy mbeay nden, quiaj tepaj a gallo. **69** Aaga nüx tajaw nej alinomb. Ndoj tapots masaj nipilan alquiaj, tapiüng:

—Aaga naxey quiaj nop naw tiül nejiw —aw.

70 Pedro quiaj tawaiich alinomb. Ndoj ajoy miün quiriw ores, ajciüwa nipilan aliw quiaj tasajüw nej alinomb:

—Naleaing ique nop naw tiül nejiw, cos indeac atnej andeacüw monaw Galilea —ajüw.

71 Quiaj a Pedro tapots mapiüng ngo maleaing aag ayaj, tapaj minüt Teat Dios, tapiüng:

—iPor dios, ngo najaw jane aaga naxey temepiüngan quiaj! —aw.

72 Aaga gallo tepaj amb ijmbüw apaj. Quiaj a Pedro leaad omeaats leaw Teat Jesús lamasaj nej. Cos tasaj nej: “Wúxan nganaw mepaj ijmbüw apaj a gallo, ique lamepiüng arojmbüw ngo mejaw jane xic”, aj nej. Wüx leaad omeaats aag ayaj, quiaj tapots ajiünts.

Teat Jesús alteombas Pilato

(Mt. 27:1-2, 11-14; Lc. 23:1-5; Jn. 18:28-38)

15 Wüx lachiüjbaw, quiaj ajciüwa montangtang

miteaats canchiütoj maquiüjpüw montangtang monajüt tiül nadam nangaj iüm, at mondüy wüx aaga poch tüünd Moisés, maquiüjpüw alacas monajüt. Quiaj taquiüjpüw mamb Teat Jesús netsaag, mayacüw teowix Pilato. **2** Aaga Pilato tatün nej manguiay:

—¿Naleaingue, ique aaga minatang nenajüt ocueaj cambaj Israele? —aj.

Quiaj tasaj nej Teat Jesús:

—Atnej ipiüng quiaj —aj nej.

3 Ajciüwa montangtang miteaats tayaciüw nej xeyay asoet. **4** Condom Pilato tatün nej manguiay alinomb, tasaj:

—¿Neol ngo merndeaca? Ijaw nguineay teamayaciüw isoet xeyay —aj.

5 Teat Jesús ngo masaj nej nicuajind, quiaj a Pilato mbayat majaw nej.

Atüniw mandeow Teat Jesús

(Mt. 27:15-31; Lc. 23:13-25;

Jn. 18:38—19:16)

6 Aaga Pilato quiaj ajlüiyay wüx matsambiich nop najlüy tiül manchiüic wüx nangos nüt, leaw nipilan apmatüniw tsajmbiüm.

7 Aliw tiül manchiüic acas nipilan cos tambiyaw nipilan wüx tajcüiyw maquiüjpüw monajüt. Altiül nop nenüt Barrabás. **8** Xeyay nipilan tambüw majawüw a Pilato. Tapots matüniw marang atnej mbójan marang. **9** Quiaj tasaj nejiw a Pilato:

—¿Cuane indiümana? ¿Ngwüy, sanatsambiich minatang nenajüt icueajiüna? —aj nejiw.

10 Cos lamajaw ajciüwa montangtang miteaats tayaciüw

teowix nej a Teat Jesús, ajcan ngo mandiümüw majawüw mandüüb nej xeyay nipilan.¹¹ Ajcüwa montangtang miteaats taquijchiw ombeay nipilan mapiüngüw tsajmbium Barrabás.¹² Quiaj a Pilato tatün manguiay alinomb:
—¿Cuane indiüman mejawan narang wüx aag ipiüngan minatang nenajjiüt icueajjiüna? —aj nejiw.

¹³Nejiw tepajüw napac:
—iIch mandeow wüx cruz!
—awüw.

¹⁴Quiaj tasaj nejiw a Pilato:
—¿Cuane asoet ajiür? —aj nejiw.
Meáwan nipilan tepajüw alinomb:
—iIch mandeow wüx cruz! —awüw.

¹⁵Cos aaga Pilato tandiüm majneaj aweaag meáwan nipilan, quiaj tatsambiich a Barrabás. Ndoj tapiüng majwüch Teat Jesús, quiaj tüüch mamb mayacüw wüx cruz.

¹⁶Condom ajciwa soldados taquijüw Teat Jesús andüy tiül noic püjchiün niüng acül Pilato, nenüt pretorio. Quiaj canchiüitoj meáwan soldados.¹⁷ Condom quiaj tasojiquiwi tiül noic napixeran morada, ndoj tayacüw wüx omal nej noic corona nepeat sats.¹⁸ Quiaj tapots mitsojow nej, tasajüw:
—iMbich ique minatang nenajjiüt ocueaj judíos! —ajüw.

¹⁹Tawüjchiw omal nej naag xiül, aton tateontsiw onts ombeayiw nejiw wüx ombas nej. Ndoj taquiejiw micosüw nejiw teombas nej, atnej teayambüw monajneaj.²⁰ Wüx lapaxiow mitsojow, quiaj tasojndiw aaga morada napixeran, cas tasojiquiwi tiül apix nej alinomb. Ndoj quiaj taquijüpüw mamb mayacüw wüx cruz.

Teat Jesús tajmel wüx cruz

(Mt. 27:32-44; Lc. 23:26-43; Jn. 19:17-27)

²¹Nop naxey naw tiül cambaj Cirene, nenüt Simón, miteatiw Alejandro maquiiüb a Rufo, les tajngot imiün tiül wajchiüc. Wüx tamong amb quiaj, tasapüw nej müjchiw mambitic micruz Teat Jesús.

²²Quiaj taquijüpüw mamb a Teat Jesús andüy tiül niüng nasoic Gólgota, aag ayaj amb apiüng: Omal Mondeow.²³ Condom tüjchiw nej vin aoluw tiül noic süüig nenüt mirra, pero nej ngo mayar manganeow.²⁴ Wüx landoj mayacüw wüx cruz, quiaj tembaagayej wüx apix nej. Tasüetiw wüx majawüw ngün apmajoyiw anopnopoj.

²⁵Aleamb pinawan ajiüy nüt tayacüw nej wüx cruz.

²⁶Condom tarangüw acas poch mayacüw wüx omal cruz niüng apiüng cuane asoet nej. Apiüng: “Aag agüy minatang nenajjiüt ocueajiw nipilan judío”, aw.²⁷ Aton tajmeliw wüx cruz ijpwü moneed, nop amb wüx miác Teat Jesús, alinop amb wüx miquiamb nej.²⁸ Atquiaj tajlüy leaw landoj lamapiüng tiül Mipoch Teat Dios, cos apiüng: “Tayacüch atnej nop nerang ngo majneaj”, aw.

²⁹Leaw tamongoj quiaj titsojow nej, talanglangüw omaliuw müjchiw majüiiquichaw ajcüiyiw. Tapiüngüw:

—iJaa, ngwüy ique nepiüng apmejarrich aag nadam nangaj iüm, ndoj wüx er nüt apmelomboch alinomb!³⁰ iNganüy erwüneay wüx cruz iquiáyan quiaj, iriow tiüt!
—ajüw.

³¹ At aton ajcüwa montangtang miteaats at mondüy wüx aaga poch tüünd Moisés titsojow nej, tapiüngüw nejeyéjan quiaj:

—Nej tawün wüx alinop, pero nganüy a nej ngondom mewüneay wüx nejáyan quiaj. ³² Nganüy apmajawaats sitiül naleaing nej aaga Cristo, minatang nenajüüt ocueaj cambaj Israel, cos sitiül apmaw tiüt imiün wüx cruz, mbich apmayariiüts andeac nej —awüw.

At monlüy wüx cruz aton titsojow nej.

Wüx tandeeow Teat Jesús

(Mt. 27:45-56; Lc. 23:44-49; Jn. 19:28-30)

³³ Wüx lalimnüt, quiaj pojniüt wüx iüt, tiün ram wüx lanchejliow nüt. ³⁴ Wüx lanchejliow nüt, quiaj Teat Jesús tepaj napac, tapiüng:

—Eloí, Eloí, élama sabactani? —aw. Aag ayaj apiüng: Teat Dios, Teat Dios, éneol tecueat xic?

³⁵ Altiül leaw alquiaj tanguiayiw aag ayaj, tapiüngüw:

—Inguiayiün, teamapaj a Elías —awüw.

³⁶ Quiaj tamb nop, acuiür macachiich tiül vinagre noic esponja, aag ayaj atnej walang sap. Tayac wüx nots xiül. Quiaj tüüch machey. Tapiüng:

—Cawüi majawaats sitiül aliüc Elías mawün nej tiüt —aw.

³⁷ Quiaj Teat Jesús tepaj napac, ndoj tandeeow. ³⁸ Wüx tandeeow Teat Jesús, quiaj aaga nadam jael nepal teomeaats nadam nangaj iüm chiütat naw cawüx andüy tiüt, nómbar mbajcaw pinawan.

³⁹ Alombom quiaj niüng ajlüy micruz Teat Jesús nop minatang

tiül soldados, teamajaw. Wüx nej tanguiay tepaj, ndoj tajaw nguineay tandeow, quiaj tapiüng:

—iNaleaing aaga naxey quiaj Micual nej Teat Dios! —aw.

⁴⁰ Aton aliw quiaj acas montaj, miünquiájan alembemiw teamajawüw. Altiül María Magdalena, Salomé, at a María mimümuw José maquiiüb Jacobo aag chingüy. ⁴¹ Ajcüwa montaj quiaj, tandüpwiw Teat Jesús wüx tajüy tiül Galilea, tambeolüw nej. Aton aliw quiaj altigüy montaj, ajcüw tiünüw mandüpwiw nej matüchiw Jerusalén.

Wüx tamüüraad Teat Jesús

(Mt. 27:57-61; Lc. 23:50-56; Jn. 19:38-42)

⁴² Wüx lamitiüt nüt, langwiiüts, cos aaga nüt quiaj tenguijalayambüch leaw apmetam wüx nüt axoodaran, cos oxep quiaj nüt axoodaran. ⁴³ José naw tiül cambaj Arimatea, nej nop nej natang tiül monajiüt ocueaj judíos. Nej ngo mimbol, tamb niüng ajlüy a Pilato matün micuerpo Teat Jesús mamiüt. Cos nej aton teamacüi majlüy tiül micambaj Teat Dios. ⁴⁴ Pilato mbayar wüx tanguiay najénan landeeow Teat Jesús. Quiaj tapaj a minatang tiül soldados matün manguiay sitiül naleaing landeeow.

⁴⁵ Wüx minatang soldado tapiüng naleaing landeeow, quiaj a Pilato tasaj a José alndom maquiiüb mamb mamiüt. ⁴⁶ Condom quiaj José tamb mangal noic najneaj püy. Ndoj tawün tiüt Teat Jesús, tawinch tiül a püy, taxaing maquiiüb mamb mayac tiül noic jayats oxiüt narangüch tüeng tiüt tiül piedra. Ndoj tayaciüw noic nadam

piedra mapal.⁴⁷ María Magdalena, at María mimüm José, tajawüw nguiane tayacüch.

Teat Jesús tapac tiül mondeow

(Mt. 28:1-10; Lc. 24:1-12; Jn. 20:1-10)

16 Wüx lamong a nüt axoodaran, quiaj María Magdalena, Salomé, at María mimüm Jacobo tangaliuw najmboc angan aceite majoyiw mayactiw wüx ombas Teat Jesús.² Ümban arraw doming almajnclep nüt, quiaj tambiw andüiyiwiüng ajlüy oxiüt.³ Tandeaciw nejeyéjan quiaj, tapiüngüw:

—¿Jane apmawün ocueajiiüts a piedra nepal ombeay aaga oxiüt? —awüw.

⁴ Wüx tatüchiw quiaj, quiaj tajawüw aaga nadam piedra nepal oxiüt laáw.⁵ Wüx tajmeliw tiül oxiüt, quiaj tajawüw nop nench, asooig najal apix nej raan. Alchetem wüx miác niüng tayacüch a Teat Jesús. Quiaj mbayatoj.
⁶ Pero nej tasaj nejiw:

—Nde mbayameron, cos sajaw icona teameyamban Teat Jesús naw Nazaret, áag tambiyaw wüx cruz. Nganüy lapac, ngo majlüy ningüy. Jogüy ijawan niüng tayaciüw.⁷ Nganüy quiüran isajan a Pedro at meáwan minipilan nej. Isajan: “Teat Jesús laámb ombas nej andüy tiül Galilea. Quiaj apmejawan, atnej lamasaj icon” —aj nejiw.

⁸ Quiaj tawüw tiül oxiüt acuiürrüw, cos xeyay mbayatoj, tambeapmbeap nejiw, ngo masajüw nejinguind cos xeyay mbayatoj.

Teat Jesús tejüiquichay majaw nej

María Magdalena

(Jn. 20:11-18)

⁹ Wüx Teat Jesús tapac tiül mondeow ümban arraw doming,

quiaj tejüiquichay ombas majaw nej a María Magdalena, aag lando mawün wüx ombas ayaíw nimeech.

¹⁰ Condom quiaj María tamb masaj minipilan Teat Jesús, cos xeyay amix omeajtsüw, tenguial ajiüntsüw.

¹¹ Masey lamanguaiyw Teat Jesús lapac, aton a María landoj majaw nej, nejiw ngo mayariw andeac nej.

Teat Jesús tejüiquichay majawüw nej ijpüw minipilan nej

(Lc. 24:13-35)

¹² Wüx ndoj ayaj, quiaj Teat Jesús tejüiquichay alinomb majawüw nej ijpüw minipilan nej wüx aliw tiül tiiüd andüiyiwiüng wajchiüw, pero naleaing lango majüic matnej.

¹³ Nejiw aton tambiw masajüw alacas minipilan nej, átan ngo mayariw nejiw andeaciüw.

Teat Jesús tasaj minipilan nej cuane netam marangüw

(Mt. 28:16-20; Lc. 24:36-49; Jn. 20:19-23)

¹⁴ Condom Teat Jesús tejüiquichay majawüw nej ajcüwa gajpanop (11) minipilan nej wüx aliw wüx mes teaüetiwi. Quiaj talic nejiw ajcan ngo mayariw leaw tasoiquiri, aton cos adam omeajtsüw, ngo mayariw andeaciüw monjaw nej lapac.¹⁵ Ndoj tasaj nejiw:

—Quiüran tiül meáwan cambaj wüx iüt, isajan meáwan nipilan wüx aaga najneajay nanderac nguineay alndom mawasoeteran.¹⁶ Jane apmayar xepoch, mayar yow aton, apmaw asoet nej. Pero sitiül aljane ngo mayar xepoch, aag ayaj apmamongoch xeyay ngo majneaj tiül biümb alinoic nüt.¹⁷ Jane ayar xepoch apndom ombasiuw marangüw ateócan. Wüx xenüt apmatajciuw majneaj nipilan

leaw alwüix ombastüw nimeech; at apmandeacüw alinoic ombeayiün.
18 Masey masapüw ndiüt; at sitiül tüjndiw manganeowüw leaw alndom mambiy nejiw, ngome apmarang nejiw nicuajind. Aton wüx apmayacüw owixaw wüx moniün andeow apmajneajiw —aj nejiw Teat Jesús.

Teat Jesús tamb andüy tiül cielo
(Lc. 24:50-53)

19 Landoj masaj nejiw aag ayaj, quiaj tamb Teat Jesús

andüy cawüx tiül cielo. Quiaj chetet amb wüx miác Teat Dios.
20 Ndoj minipilan nej tambüw tiül meáwan cambaj mandeacüw aaga najneajay nanderac leaw apiüng wüx nguineay Teat Dios alndom mawünasoeteran. Nejay Teat Cristo tambeol nejiw, tajüiiquich majaraw leaw tandeacüw, aag ayaj naleaing, cos tarang ateócan wüx tandeacüw mipoch nej. Atquiaj tajlüy. Amén.

Najneaj nanderac leaw tapiüng

SAN LUCAS

wüx Teat Cristo

Neol tajlüy aaga nawiig cam

1 Xeyay lamarangüw
wüx nawiig nguineay
andüübndüjpeay meáwan leawa
tajaraw naleaing tajlüy,² atnej
taquijchiw icoots ajcüw leawa
tajawüw tanomb con oniüjcüw;
aton tambeoliw wüx mandeaciw
meáwan poch leaw tanguiayiw.
³ Nganüy xique laúmb natüntün
nanguaiay meáwan, nguineay
alndom najaw naleaing cuane tajlüy.
Áag tapiüngas sanarang nasaj
ic palan Teat Teófilo, nguineay
andüübndüjpeay,⁴ mejaw naleaing
meáwan leaw lerquiaacharan wüx.

Nop ángel apiüng apwijquiam
Juan Bautista

⁵ Tiül mineat Herodes wüx nej
tarang minatang monajiüt tiül
iüt Judea, tajlüy nop miteaats tiül
nipilan judío nenüt Zacarías, ajlüy
tiül noic ajlüy miteaats ocueaj Abías.
Mintaj nej teat Zacarías nenüt
müm Elisabet, naw tiül acualaats
teat Aarón, áag tajlüy tanomb.

⁶ Mijipuéj ayariw andeac Teat Dios,
arangüw atnej lamapiüng Teat
Dios. Nejinguind ngondom mapiüng
nejiw alcuane ngo majneaj arangüw.
⁷ Naleaing nejiw ngo majiürüw
micualuw nejiw cos müm Elisabet
ngondom majiür micual nej; aton
cos mijipuéj xeyay latang ombasüw.

⁸ Condom wüx tatüch nejiw aaga
noic ajlüy miteaats marangüw
najiüt tiül nadam nangaj iüm, teat
Zacarías tajlüy tiül. ⁹ Cos miteaats
ajlüyayej wüx masüetiw majawüw
cuane najiüt apmarangüw
anopnopoj. Teat Zacarías tatüch
nej majmel tiül nadam nangaj
iüm ocueaj Teat Dios mayac pom.

¹⁰ Meáwan nipilan monaw tiül
cambaj acülíwan mbeay nadam
nangaj iüm teatajciw orar wüx
teajmel pom. ¹¹ Teat Zacarías altiüt
nadam nangaj iüm, quiaj tajaw nop
ángel ocueaj Teat Dios alembem
amb wüx miác artül niüng ajmel
pom. ¹² Wüx teat Zacarías tajaw
aaga ángel, mbayat xeyay, lango
majaw cuane apmarang. ¹³ Quiaj
tasaj nej a ángel:

—Teat Zacarías, nde mbayamear, cos Teat Dios lamanguaiy leaw itün ocueaj nej. Nganiüy müüm Elisabet mintaj apmajiür nop micual nej. Apmeaach manüt Juan. ¹⁴Ique apmapac imeataats xeyay. Aton xeyay nipilan apmapac omeajtsüw wüx apwijquiam, ¹⁵cos nej xeyay najneaj apmarang majaw Teat Dios. Ngome apmanganeow vin, aton ngome apmanganeow alinoic yow leaw alndom müüich mangün nipilan. Teat Dios apmüüich nej majiür Nangaj Miespíritu Nej wüx aliün teomeaats mimüm nej. ¹⁶Nej apmüüich leaam omeajtsüw alinomb xeyay nipilan tiül israel wüx Teat Dios, midiosüw nejiw. ¹⁷Nej apmamong ombas marang minajiüt nej, teoj aliüc aaga lapiürang aliüc. Apmarang atnej tarang tanomb teat Elías, müüich majneaj omeajtsüw nateateran majawüw micualüw nejiw. Aton müüich marangüw najneaj leaw ngo mandiumüw mayariw leaw asoiquiw. Atquiaj alndom müüich majlüy noic ajlüy nipilan mayariw andeac aaga Cristo leaw lapiürang aliüc —aj nej aaga ángel.

¹⁸Quiaj tapiüng teat Zacarías, tasaj a ángel:

—¿Nguineay alndom najaw naleaing aag ayaja? Cos xique xeyay lasataxey, at xantaj latang ombas aton —aw.

¹⁹Quiaj tasaj nej a ángel:

—Xique nenütiüs Gabriel nerangas minajiüt Teat Dios. Nej tüüch xic niün nasaj ic aaga najneaj poch quiaj. ²⁰Nganüy cos ngo meyar sandeac, langome apmerndeac leaw atüch a nüt majlüy aaga lanasaj ic

quiaj, ndoj apmerndeac alinomb —aj nej.

²¹Ajcüwa nipilan leaw ngo majmeliw, teamacüliw teat Zacarías, lambayajow ngo majawüw cua nerang nej, neol tequiy tiül nadam nangaj iüm. ²²Wüx taw tiül nadam nangaj iüm teat Zacarías langondom mendeac masaj nejiw nicuajind. Quiaj tapiüngüw:

—Aleaic tüünd majaw tiül nadam nangaj iüm —awüw.

Nej tüüch nejiw majawüw cuane apiüng naag owix nej, cos lamejew, langondom mendeac.

²³Wüx tatüch a nüt ndom minajiüt nej tiül nadam nangaj iüm, quiaj tajtsor. ²⁴Naleaing ajiür miün acas nüt lacual müüm Elisabet mintaj nej. Quiaj tacúlan anïüng nej acoquiaaw caaw, ngo maw majüy. Tapiüng: ²⁵“Teat Dios lamajiür xic lasta, lamüüich xic namongoch xemonxing teombas nipilan”, aw.

Ángel tapiüng apwijquiam Teat Jesús

²⁶Wüx lamajiür anaíw caaw, quiaj aaga ángel Gabriel tüüch nej mamb Teat Dios andüy tiül iüt Galilea, tiül noic cambaj nenüt Nazaret,

²⁷majaw nop nüx nenüt María. Aaga nüx quiaj altiüt mipoch aweaag nop nench nenüt José, naw tiül acualaats a Rey David tajlüy tanomb. ²⁸Aaga ángel wüx tapeay niüng ajlüy a nüx, tasaj:

—iJow müüm, satepeay ic! Sasoic nasaj ic lamexom xeyay monajneaj, cos Teat Dios lamambeol ic. Xeyay najneajay apmanderac wüx imbas tiül meáwan montaj —aj.

²⁹Nej a nüx wüx tajaw aaga ángel, mbayaw manguiay andeac, tapiüng

tiül omeaats nej: “¿Neol tatepeay xic atquiaja?” aw. ³⁰Quiaj tasaj nej aaga ángel:

—María, nde mbayamear, cos Teat Dios apmambeol ic xeyay. ³¹Nganüy apmejiür micual, apmewiquiach nop nine nench, apmeaach manüt JESÚS. ³²Nej apmajlüy xeyay netam ajlüy. Apmanderac wüx nej apmapiürang micual nej Teat Dios najlüy tiül cielo. Teat Dios apmüüich nej marang nop minatang nenajíüt atnej tarang wüx a Rey David, mixeech nej najlüy tanomb. ³³Nej apmajlüy wüx meáwan nipilan judío micual teat Jacob, apmarang natang meáwan nüt, aag aya ngo majiür ndoj —aj nej.

³⁴María tasaj a ángel:

—¿Nguineay alndom majlüy aaga ipiüng quiaja, cos xique nganaw najiür xenoj? —aj.

³⁵Quiaj tasaj nej a ángel:

—Aag ayaj Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios apmerang. Nej Teat Dios apmajüür ic mewiquiach aaga nine, cos aaga nine quiaj nangaj nej Micual Teat Dios. ³⁶At icualaats müüm Elisabet apmajüür nop nine. Masey xeyay latang ombas, anderac nómban ngondom majiür micual nej. Nganüy lacual lamajüür anaíw micaaw a nine teomeaats nej. ³⁷Cos para Teat Dios ngo majlüy nicuajind naél ngondom marang —aj nej a ángel.

³⁸Quiaj tapiüng a María:

—Xique nganüy sajlüy tiül owix Teat Dios, ich marang wüx ximbas atnej lamepiüng apmarang —aw.

Quiaj tamb a ángel.

María tamb majaw Elisabet

³⁹Tíulan aaga nüt quiaj María tamb nájen andüy tiül tiüc tiül noic

cambaj tiül iüt Judea. ⁴⁰Wüx tapeay quiaj tajmel aniüng teat Zacarías, quiaj tatepeay müüm Elisabet. ⁴¹Wüx Elisabet tanguiay atepeay nej María, quiaj ajwicwic teomeaats nej aaga nine. Quiaj Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios tiün andüy wüx nej.

⁴²Quiaj tandemec napac, tapiüng:

—Xeyay najneajay apmanderac wüx imbas tiül meáwan montaj, aton xeyay najneajay apmanderac wüx ombas aaga nine alteomeaats quiaj. ⁴³¿Jow a xique, cuane xic, miün majaw xic mimüüm Micual Xeteat Diosa? ⁴⁴Cos wúxan sanguiy itepeay xic, quiaj xecual apac omeaats, ajwic tiül ximeaats.

⁴⁵Najneajay apmapac imdeaats cos teyar meáwan leaw lamasaj ic Teat Dios nguineay apmarang —aw.

⁴⁶Condom quiaj tapiüng a María:

Sayaag tiül ximeaats xeyay najneajay arang Teat Dios.

⁴⁷Apac ximeaats wüx Teat Dios, cos nej newün xic wüx.

⁴⁸Teat Dios najneaj majaw xic masey xique ngo nembeat nicuajind tiül nipilan.

Naw wüx nganüy meáwan nipilan aliüc miün, apmandeaciüw xeyay najneaj wüx ximbas.

⁴⁹Cos lamarang xeyay najneaj wüx ximbas Teat Dios; nej cuajantanej alndom marang. Xeyay nangaj minüt Teat Dios.

⁵⁰Nej andiüm meáwan nipilan leawa lajlüy nganüy, aton ajiür lasta leaw aliüc miün apmajlüy, meáwan leaw apmayariw nej andeac.

⁵¹Naag owix nej lamarang xeyay nadamdam cuajantanej,

- aton tandrooch ombasüw
monpiüng nejiw alwüx
atamiüw.
- 52** Tawün niüng tsotojow
montangtang monajiüt,
tayac quiaj leaw ayajcüw ngo
membeatiw.
- 53** Nipilan leawa ngo majiür üetiwi,
nej tüüch meáwan najneaj;
nganiüy nipilan monjiür
xeyay,tüüch mambüw
owixáwan, nicuajind ngo
maxomüw.
- 54** Tambeol cambaj Israel, ajcüw
monrang minajiüt nej;
ngo ndrom omeaats nejiw, tajiür
nejiw lasta xeyay,
- 55** cos atquiaj tasaj mixejchiiüts
Abraham wüx micual micual
nej;
tapiüng tanaámb apmajiür nejiw
lasta meáwan nüt —aw a
María.
- 56** Ndoj María tacül quiaj
maquiiüb müüm Elisabet arej caaw,
condom tandilil tajtsor alinomb.

Wijquiat Juan Bautista

- 57** Wüx tatüch a nüt wijquiam
micual nej müüm Elisabet, quiaj
wijquiat nop nine nench. **58** Wüx
tanguaiayiw acualaats nej, at
moncül quiájan niüng acüil nej,
nguineay Teat Dios lamajiür nej
xeyay lasta, quiaj tapac omeajtsüw
aton maquiüjpüw. **59** Condom
wüx tatüch ojpeacüw nüt, quiaj
taquiüjpüw a nine matajcüch
circuncidar atnej mbójan arangüw
judíos. Tandiümüw müjchiw manüt
Zacarías atnej minüt miteat nej.
60 Quiaj mimüm nej a nine tapiüng:
—Ngwüy, Juan apmanüt —aw.

61 Quiaj tasajjuw nej:
—¿Neol ayaja? Cos ngo majlüy tiül
icualaats nejinguind manüt atquiaj
—awüw.

62 Quiaj tatüniw manguiayiw
miteat a nine, arangüw owixaw
majaw, majüic nguineay andiüm
müüich manüt a nine. **63** Teat Zacarías
quiaj tatün quiriw nine tirip xiül,
condom tarang wüx, tapiüng: “Juan
minüt nej”, aw. Meáwan monlüy
quiaj mbayatoj majawüw. **64** Quiaj
taley oniw nej a teat Zacarías, tajneaj
mendeac, andüüban tasaj Teat Dios
najneajay arang. **65** Meáwan moncül
quiájan niüng acüiliw nejiw mbayatoj,
atom meáwan cambaj najlüy tiül tiük
tiül iüt Judea tümb manguiayiw wüx
aag ayaj. **66** Meáwan nejiw leawa
tanguaiayiw tayacüw wüx omeajtsüw,
tapiüngüw:

—¿Jane aaga nine quiaja? ¿Cuane
apmarang alinoic nüte? —awüw.

Atquiaj tapiüngüw nipilan cos
Teat Dios teamambeol a nine, ngo
macueat.

Zacarías tandeac leaw aliüc miün

67 Teat Zacarías miteat a nine,
tambeol nej Nangaj Espíritu ocueaj
Teat Dios, tüüch nej poch cuane
mandeac, tapiüng:

68 Xeyay najneaj ajlüy Teat Dios
ocueaj Israel,
cos nej laíün ningüy tiül icootsa
mawün asoet micambaj nej.

69 Lamüüch icoots nop leaw
alndom mawün icoots wüx,
aag ayaj imiün tiül acualaats
mixejchiiüts David, aaga
nerang minajiüt nej.

70 Atnej lamandeac Teat Dios wüx
tasaj nangaj mondeac andeac

- nej, ajcüwa tajlüiyiw tanomb,
cos tapiüng:
- 71** Nej apmawün icoots teowixaw
leaw andiümüw mambiyaw
icoots, at apmawün icoots
teowixaw meáwan ajcüy
majaw icoots.
- 72** Ajiür lasta meáwan mixejchiiüts,
aton apleaam omeaats wüx
meáwan leawa lamapiüng
apmarang.
- 73** Cos aag agüy Teat Dios tasaj
miteatiiüts Abraham apmarang:
- 74** Apmawün icoots teowixaw
moncüy majaw icoots,
marangaats leawa nej andiüm,
ngo mimbolaats.
- 75** Majlüyiiüts najneajay, ngo
majíüraats nicuajind nisoet,
marangaats leawa nej andiüm
meáwan nüt wüx aliün
mapacaats.
- 76** Aton ique xecual, apmenderac
wüx apmapiürang ique nop
ic nendeac andeac Teat Dios
najlüy tiül cielo,
cos ique apmemong ombas, Teat
Naxey teoj, apmetaag majneaj
mitiiüd nej.
- 77** Apmesajüw minipilan nej
nguineay Teat Dios alndom
mawün wüx omeaats meáwan
asoetiw nejiw,
quiaj alndom mawüw wüx.
- 78** Cos xeyay ajiür icoots lasta
Miteatiiüts Dios,
áag tüüch icoots noic najneaj
atnej ran, aag ayaj Micual nej
imiün tiül cielo.
- 79** Nej apmüüich majlüiyiw tiül ran
leaw ajlüiyiw atnej aliw tiül
pojniün, tenguial andeowüw
tiül asoetiw nejiw.

Nej apmayac icoots wüx
marangaats najneaj, lango
majlüy moncüy, aw a Zacarías.
80 Aaga nine micual Zacarías quiaj
tatang najneaj, xeyay tayamb Teat
Dios. Tamb macül tiül wajchiüç
niüng ngo majlüy cambaj, leaw
atüch a nüt mejüiquichay majaw
nej cambaj israel.

Wijquiat Teat Jesús

(Mt. 1:18-25)

2 Wüx aaga nüt quiaj minatang
monajiüt tiül Roma nenüt
Augusto César tapiüng meáwan
nipilan netam mambüw mayacüw
mineatiw nejiw.² Ninguiaj amelich
ajmel mineataran wüx Cerenio
tarang nenajiüt tiül iüt Siria.³ Quiaj
tambüw meáwan nipilan mayacüw
mineatiw nejiw tiül micambajüw
nejiw.⁴ At a José tamb aton imiün tiül
cambaj Nazaret tiül Galilea andiüy
Belén tiül Judea. Aag ayaj micambaj
David, cos José micual nej acualaats
David.⁵ Quiaj tamb mayacüw
mineatiw nejiw aquiiüb María minüx
nej. Aaga minüx nej laliüc wijquiam
micual nej.⁶ Wüx aliw tiül Belén,
quiaj tatüch a nüt wijquiam micual
a María.⁷ Quiaj wijquiat micual
nej, nop nine nench; aag ayaj ombas
macual. Condom taxaing mawinch
ombas tiül noic püy, tapiib tiül üeteay
nimal, cos lango matüchiw tiül a iüüm
niüng axoodaran.

Monjiür sap tanguiayiw andeacüw ángeles

⁸ Alíwan quiaj acas monjiür sap,
acüliw tiül wajchiüç ongwiiüts
majiürüw misapuw nejiw.⁹ Tapeay
niüng ajlüiyiw nejiw nop ángel

ocueaj Teat Dios. Xowüy larraj, nómbar arraj nejiw ran ocueaj Teat Dios. Nejiw xeyay mbayatoj majawüw.¹⁰ Quiaj tasaj nejiw a ángel:

—Nde mbayameron, cos sanasaj icon noic jayats majlüy leaw ngome aag anguiayeran. Xeyay apmüüch mapac omeaats meáwan nipilan.¹¹ Nganiiy nganüy cam tiül micambaj David lawijquiaw nop newün icon wüx. Aag ayaj a CRISTO Micual Teat Dios.¹² Sanasaj icon nguineay alndom mexoman aaga nine. Apmexoman alpiiüm tiül üeteay nimal, newinch ombas tiül püy —aj nejiw.

¹³ Ndójan mapiüng aag ayaj, quiaj tapeayiw xeyay ángeles imiün tiül cielo maquiiüpüw aaga ángel quiaj. Condom tapots mandeacüw wüx Teat Dios, tapiüngüw:

¹⁴ iNajneajay lamarang Teat Dios
najlüy tiül cielo,
najneajay apmajlüy wüx
iüt, najneajay apmajlüyiw
meáwan nipilan leaw
apmandüjpiw Teat Dios!,
awüw.

¹⁵ Condom wüx tandilileaw ajcüwa ángeles andüiyw tiül cielo, lamacueat nejiw, quiaj tesajayej monjiür sap nop alinop, tapiüngüw:
—Tabaats matüchiiüts Belén majawaats aaga apiüngüw lajlüy quiaj, cos Teat Dios lamüüch icoots manguiayiiüts —awüw.

¹⁶ Quiaj tambüw najénan. Wüx tapeayiw quiaj, naleaing taxomüw a María maquiiüb a José, átan a nine alpiiüm tiül üeteay nimal.¹⁷ Wüx landoj majawüw aag ayaj monjiür sap, quiaj tandeacüw manguiay

meáwan nipilan nguineay tasoiQUIW wüx aaga nine quiaj.¹⁸ Meáwan nipilan leawa tanguiayiw andeacüw monjiür sap ajchiquiaw cawüx manguiayiw, apac omeajtsüw.¹⁹ Nej a María meáwan leawa tanguiay tayac wüx omeaats.²⁰ Condom monjiür sap wüx tandilileaw xeyay tapac omeajtsüw masajüw Teat Dios. Aton tandeacüw wüx meáwan leawa Teat Dios lamüüch nejiw manguiayiw, at leaw lamüjndiwi majawüw atnej tasoiQUIW.

Taquiüraab nine Jesús tiül nadam nangaj iüm

²¹ Wüx tatüch ojpeacüw nüt, quiaj tarangüch wüx ombas a nine atnej ajlüyay marangüw judíos matajciüw circuncidar monench; tüjchiw manüt JESÚS, atnej aaga ángel lamasaj María wüx nganaw majlüy teomeaats nej a nine.

²² Condom tatüch a nüt mambüw tiül nadam nangaj iüm tiül Jerusalén mayacüw ichech mimüm nine atnej ajlüyay marangüw judíos, cos atquiaj apiüng tiül aaga poch tüünd Moisés. Quiaj tambüw José maquiiüb María maquiiüpüw a nine, majüiquichaw tiül nangaj iüm, müjchiw Teat Dios.²³ Tarangüw aag ayaj cos atquiaj apiüng tiül Mipoch Teat Dios, cos apiüng: “Meáwan monench mbas macualaran apmajlüyiw ocueaj nejiw Teat Dios”, aw.²⁴ Quiaj tambüw mayacüw ichechiw nejiw atnej apiüng tiül Mipoch Teat Dios, cos apiüng majmel ijquiaw nguex tengwiý ijquiaw palom.

²⁵ Tiül aaga nüt quiaj alquiaj tiül Jerusalén nop teat naxey nenüt

Simeón. Aaga naxey quiaj xeyay najneaj arang, cos ayar andeac Teat Dios; nej teamaciül aaga nüt wüx Teat Dios apmawün wüx cambaj Israel. Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios alwüx ombas nej.

²⁶ Aton landoj lamasaj nej Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios ngome apmandeow, netam ombas majaw aaga Cristo leaw apmiüüch nej miün Teat Dios, ndoj tandeow. ²⁷ Aaga naxey quiaj tamb andüy tiül nadam nangaj iüm cos Nangaj Espíritu neech nej mamb. Wüx tapeayiw tiül nadam nangaj iüm a José maquiiüb María maquiüpüw a nine Jesús marangüw atnej apiüng tiül aaga poch tüünd Moisés. ²⁸ Quiaj Teat Simeón angóchan a nine, tasap mapeic. Tandeac najneajay masaj Teat Dios, tapiüng:

²⁹ Nganüy Teat Dios, najneájan sanandeow
cos lameaach xic najaw aaga leaw tesaj xic.

³⁰ Lanajaw con xiniiüg aag leaw lameaach miün mawün wüx nipilan;

³¹ cos aaga leaw lamejüiquich quiaj, apmambeol meáwan nipilan.

³² Nej ajliüy atnej noic ran leaw apmarraj mambeol meáwan nipilan monaw tiül palpálwüx cambaj;

aton apmarang xeyay najneajay tiül micambaj Israel, aw teat Simeón.

³³ Condom quiaj teat José at mimüm a nine Jesús mbayatoj manguiayiw andeac a teat Simeón wüx a nine quiaj. ³⁴ Quiaj teat Simeón tandeac masaj nejiw, tapiüng:

—Teat Dios mambeol icon —aw.

Condom tasaj a María mimüm a nine, tapiüng:

—Por nej aaga nine cam apmajmiücw tiül ngo majneaj xeyay nipilan tiül Israel. At altiül apmawün wüx meáwan ngo majneaj. At aton xeyay nipilan ngome apmandiümüw nej, ngome apmayariw nej andeac. ³⁵ Atquiaj apmajüiquich altiül omeaats meáwan anopnop nipilan. Nganüy ique müüm, xeyay apmamix imelaats; apmeyaag atnej matsoel ic nots espada —aw.

³⁶ Aton alquiaj tiül nadam nangaj iüm nop müüm najtaj nenüt Ana. Nej nop nendeac andeac Teat Dios, micual nej Fanuel, nawüw tiül acualaats Aser. Nej xeyay latang ombas. Tajiür minoj nej wüx monguich nej, tacül aweaag ayaíw neat, quiaj tandeow minoj nej. ³⁷ Lacül peic miow apiquiw (84) neat tatow lembej omal. Nej ngo macueat amb tiül nadam nangaj iüm marang najiüt nüt ongwiiüts, xeyay ayamb Teat Dios, xeyay aiünd. ³⁸ Aaga müüm natatajaj quiaj andüüban iün majaw nejiw, tüüch gracias Teat Dios. Aton tandeac wüx aag nine Jesús quiaj, masaj meáwan nipilan tiül Jerusalén leawa teamaciüliw nop newün nejiw wüx.

Tandilileaw andüiyiw Nazaret

³⁹ Wüx landoj marangüw meáwan atnej ajliüy tiül mipoch Teat Dios, quiaj tandilileaw andüiyiw tiül iüt Galilea, tiül Nazaret micambajuw nejiw. ⁴⁰ Aaga nine tatang najneajay napac, taxom omeaats, Teat Dios tambeol nej xeyay.

**Teat Jesús tandüy tiül
nadam nangaj iüm**

41 Miteat nej mimüm nej neatneátan ambüw Jerusalén majawüw nangos nüt pascua.

42 Wüx lamajiür gajpic (12) mineat nej a Teat Jesús, tambüw Jerusalén atnej mbójan marangüw majawüw nangos nüt. **43** Condom wüx landoj nangos nüt nejiw tajtsoriw; nganüy a nench tacúlan Jerusalén. Naleaing José maquiiüb mimüm a nench ngo majawüw.

44 Lamajüyw noic nüt, apiüngüw nejiw álan tiül acualajtsuw nejiw. Quiaj tapots mayambüw pal nüt. Tayambyambüw meáwan tiül acualajtsuw nejiw, at niüng leaw xowüy andeactiw maquiüjpüw. **45** Wüx ngo maxomüw, quiaj tandilileaw alinomb andüiyiw Jerusalén mayambüw.

46 Wüx er nüt quiaj taxomüw; altiül nadam nangaj iüm, alchetem pinawan mondüy wüx poch leawa tüünd Moisés tanomb. Teamanguaiy andeactiw, aton teamatün manguiay nejiw. **47** Meáwan leawa teamanguaiy nej andeac mabayajow manguiayiw, cos xeyay axom omeaats mangoch masaj nejiw. **48** Wüx taxomüw nej miteat nej mabayajow majawüw. Condom tasaj nej mimüm nej:

—Xecual, ¿neol terang atquiaj quiaja? Jogüy miteat ata xique xeyay lanayamban ic, lanateowan ximeajtsan wüx imbas —aj.

49 Quiaj tasaj nejiw a nench: —¿Neol teyamban xic, müm, ngo mejawana netam narang minajjüt Xeteate? —aj nejiw.

50 Naleaing nejiw ngo maxomüw omeajtsuw wüx leawa tasaj nejiw quiaj.

51 Condom taquiüjpüw mamb, tandilileaw andüiyiw Nazaret. Tanaámb tarang leaw asoic. Mimüm nej tayac wüx omeaats meáwan leawa tajaw leawa tanguiay. **52** Teat Jesús tanaámb tatang najneaj, aton taxom omeaats xeyay. Teat Dios tambeol nej, at nipilan najneájan majawüw nej aton.

Juan Bautista aquiaach tiül wajchiüc

(Mt. 3:1-12; Mr. 1:1-8; Jn. 1:19-28)

3 Lamajiür gajpocoic (15) neat tatow arang natang nenajjüt Tiberio César tiül Roma. Poncio Pilato nenajjüt nej tiül Judea; nganüy a Herodes nenajjüt nej tiül Galilea. At michiig nej Felipe nenajjüt nej tiül Iturea, at tiül iüt Traconite. Aaga Lisanias nenajjüt nej tiül Abilinia. **2** Teat Anás at Teat Caifás natang miteaats nejiw tiül nipilan israel. Wüx aaga nüt quiaj aaga Juan micual teat xan Zácarías, tacül tiül wajchiüc niüng ngo majlüy cambaj. Quiaj Teat Dios tüüch nej poch leawa netam mandeac. **3** Quiaj a Juan tapots mandeac Mipoch Teat Dios tiül meáwan cambaj ajlüiyiw mbeay lam Jordán. Tasaj nipilan leaw laleaaw omeaats wüx Teat Dios mayariw yow, majüiquichaw naleaing lamacueatiw arangüw ngo majneaj. Quiaj Teat Dios apmawün wüx omeaats nej asoetiw nejiw. **4** Atquiaj tajlüy atnej nomb tarang tiül minawiig nej Isaías, aaga nendeac andeac Teat Dios, cos tapiüng:

Apmanguiayaran aljane
teandeac tiül wajchiüc
niüng ngo majlüy cambaj,
teamapiüng:
“Xique xiün nüüch leaam
imeajtsan mecueatiün
merangan ngo majneaj, cos
aliüc Teat Naxey,
netam meleainguijchan mitiiüd
nej.

5 Meáwan nesojcolüy tiüc
apmiütam,
meáwan tiüc apndajrriüm tiüt
matotow;
meáwan netojngoyay tiiüd
apmaleaing,
at leawa tiiüd nendojropüy
apmatotow.

6 Quiaj meáwan nipilan
apmajawüw nguineay
Teat Dios alndom mawün
asoeteran.”

7 Wüx tambüw majawüw a Juan
müüch nejiw yow, quiaj tasaj nejiw:
—¿Neol cua iyamban ningüy icona
micual ndiiü? ¿Jane nesaj icon
mercuiürran meriowan tiül aaga
xeyay ngo majneaj leaw aliüc miün
apmajlüye? **8** Sitiül naleaing laleaaw
imeajtsan nguineay temerangan,
ijüüquichan nómban irangan
najneaj. Nde merangrangayon wüx
mepiüngan: “Abraham xeteatiün”,
merawan; cos naleaing sasaj icon,
Teat Dios alndom müüch majlüy
micual Abraham masey a piedra
quiaj, ndot mandiüm. **9** Aton nganüy
aga üech alwiix mioxijchaw xiül;
atquiaj meáwan xiül leawa ngo
mayac najneaj aóng, apndoquiüm
majlos tiül biümb —aj nejiw.

10 Condom quiaj nipilan tatüniw
nej manguiayiw:

—¿Nguineay netam narangana?
—ajüw nej.
11 Quiaj tasaj nejiw a Juan:
—Leawa nejiür ijquiaw apix nej
ich müüch noic leaw ngo majiür, at
leaw nejiür üet, ich müet aweaag
leaw ngo majiür —aj nejiw.
12 Átan tambüw majawüw a
Juan acas monxaing tomiün, cos
andiümüw mayariw yow. Tasajüw
nej:
—Teat, ¿jow xicona, cuane netam
narangana? —ajüw nej.
13 Quiaj tasaj nejiw:
—Itüniün aleaw wüx atow nej
isoiquiün, nde meyacan wüx
nicuajind —aj nejiw.
14 Aton acas soldado tatüniw
manguiayiw nej:
—Jow xicona, ¿cuane netam
narangana? —awüw.
Quiaj tasaj nejiw a Juan:
—Nde mewaijchan aljane
mewüniün leaw almajiür, aton nde
meyacan asoet leaw ngo marang
nicuajind. Ich mapac imeajtsan wüx
leaw ingüyaranan —ajowi.

15 Meáwan nipilan acüllíwan, ngo
majawüw jane aaga Juan sitiül nej
ngwiüy aaga Cristo, leawa lapiürrang
aliüc mawün nejiw wüx. **16** Quiaj
tasaj nejiw a Juan:
—Xique naleaing süüch icon
yow, pero aliüc miün nop teat
naxey xeyay netam ajlüy ngo mat
xic. Xique sayaag nicuajind xic,
ngondom natüch nacheed aónts
apaj nej. Nej apmüüch icon Nangaj
Espíritu ocueaj Teat Dios, apmawün
wüx imbasan meáwan ngo majneaj
atnej biümb ambel nendeajndeaj.
17 Aag ayaj atnej arang nop nerang
najiüt, cos alteowix nej minipüch

nej, apmaxaing osaab trigo matendeay, condom apmaxaing mayac tiül troj. Ndoj aaga opang trigo apmambel niüng ngondom xe quem —aw.

¹⁸Atquiaj tapaj nej ocueajiw, tasaj meáwan nipilan wüx aaga najneaj leaw aliüc miün apmajlüy, nguineay alndom maw asoeteran. ¹⁹At aton a Juan talic a Herodes, aaga natang nenajiiüt, cos ngo majneaj arang, lamaquiiüb Herodías, aag ayaj mintaj Felipe michiig nej. Aton tapaj ocueaj wüx meáwan ngo majneaj arang. ²⁰Naleaing Herodes ngo mayar leaw asoic, tarang alinoic xeyay ngo majneaj, tayac tiül manchiüc a Juan.

Tayar yow Teat Jesús

(Mt. 3:13-17; Mr. 1:9-11)

²¹Wüx tenguijal ayariw yow nipilan, at Teat Jesús aton tayar yow. Ndoj wüx tenguijal andeac masaj Teat Dios, quiaj tajüic tiül cielo, ²²tiün wüx ombas nej Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios, ajüic atnej noic palom. Quiaj tanguiayaran noic nanderac imiün tiül cielo, tapiüng:

—Ique xecual, xowiý sajiür ic lasta, apac ximeaats najaw ic —aw.

Acualajtsüw mixejchiw mixeech Teat Jesús

(Mt. 1:1-17)

²³Wüx Teat Jesús tamelich aquiaach lamajiür nimiow gajpowüw (30) mineat nej. Ajaraw nej micual nej José; aaga José micual nej Elí. ²⁴Aaga Elí micual nej Matat, Matat micual nej Leví, Leví micual nej Melqui, Melqui

micual nej Jana, Jana micual nej José. ²⁵José micual nej Matatías, Matatías micual nej Amós. Amós micual nej Nahum. Nahum micual nej Esli, Esli micual nej Nagai.

²⁶Aaga Nagai micual nej Maat. Maat micual nej Matatías, Matatías micual nej Semei, Semei micual nej José. José micual nej Judá.

²⁷Judá micual nej Joana, Joana micual nej Resa, Resa micual nej Zorobabel, Zorobabel micual nej Salatiel, Salatiel micual nej Neri. ²⁸Neri micual nej Melqui, Melqui micual nej Adi, Adi micual nej Cosam, Cosam micual nej Elmodam, Elmodam micual nej Er. ²⁹Er micual nej Josué, Josué micual nej Eliezer, Eliezer micual nej Jorim, Jorim micual nej Matat. ³⁰Matat micual nej Leví, Leví micual nej Simeón, Simeón micual nej Judá, Judá micual nej José, José micual nej Jonán, Jonán micual nej Eliaquim. ³¹Eliaquim micual nej Melea, Melea micual nej Mainán, Mainán micual nej Matata, Matata micual nej Natán.

³²Natán micual nej David, David micual nej Isaí. Isaí micual nej Obed, Obed micual nej Booz, Booz micual nej Salmón, Salmón micual nej Naasón. ³³Naasón quiaj micual nej Aminadab, Aminadab micual nej Aram, Aram micual nej Esrom, Esrom micual nej Fares, Fares micual nej Judá. ³⁴Judá micual nej Jacob, Jacob micual nej Isaac, Isaac micual nej Abraham, Abraham micual nej Taré, Taré micual nej Nacor. ³⁵Nacor micual nej Serug, Serug micual nej Ragau, Ragau micual nej Peleg, Peleg micual

nej Heber, Heber micual nej Sala.

³⁶Sala micual nej Cainán, Cainán micual nej Arfaxad, Arfaxad micual nej Sem, Sem micual nej Noé, Noé micual nej Lamec. ³⁷Lamec micual nej Matusalén, Matusalén micual nej Enoc, Enoc micual nej Jared, Jared micual nej Mahalaleel, Mahalaleel micual nej Cainán.

³⁸Cainán micual nej Enós, Enós micual nej Set, Set micual nej Adán, Adán micual nej Teat Dios.

Nimeech tandium mayac wüx naél Teat Jesús

(Mt. 4:1-11; Mr. 1:12-13)

4 Wüx ndoj ayar yow Teat Jesús tiül lam Jordán, xeyay tambeol nej Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios. Condom wüx tandilil imiün tiül lam Jordán, quiaj Nangaj Espíritu tüüch nej mamb andüy tiül wajchiüc niüng ngo majlüy cambaj. ²Tacül quiaj ic miow (40) nüt, quiaj tandium mayac nej wüx naél minatang nimeech. Teat Jesús taíünd ngo met meáwan tiül aaga nüt quiaj, condom xeyay tind üet.

³Quiaj tasaj nej a nimeech:

—Sitiül ique Micual Dios ic, ¿neol ngo mesaj aaga piedra quiaj marang pana? —aj nej.

⁴Quiaj Teat Jesús tasaj nej:

—Tiül Mipoch Teat Dios apiüng: “Ngome áagan nüeteran ipacüy nipilan; leawa nembeat, aag ayaj meáwan poch leaw andeac Teat Dios”, aw —aj nej.

⁵Condom quiaj nimeech taquiiüb nej mamb andüy wüx nop najal oleaj tiüc. Quiaj tüüch nej majaw najen meáwan cambaj leaw almajlüy wüx iüt. ⁶Quiaj tasaj nej a nimeech:

—Sanüüch ic meyar mejlüy wüx meáwan aaga najneajay cambaj quiaj, cos xique süünd, alndom nüüch jane xic sandiüm nüüch.

⁷Sitiül ique apmequieel micos tiximbas meyar sandeac, meáwan aag ayaj sanüüch ic meneay —aj nej.

⁸Quiaj nganiüy tasaj nej Teat Jesús:

—Iriow niüng sajlüy nimeech, cos ajlüy tiül Mipoch Teat Dios, apiüng: “Aag miün Teat Dios netam mequieel micos teombas nej meyar andeac”, aw —aj nej.

⁹Condom nimeech taquiiüb nej mamb andüy tiül cambaj Jerusalén, tambüw andüiyiw mal aaga nadam nangaj iüm. Quiaj tasaj nej:

—Sitiül naleaing ique Micual Dios ic, nguiam ijchic tiüt; ¹⁰cos ajlüy tiül Mipoch Dios, apiüng:

Teat Dios apmüüch miün
miáangeles nej mambeolüw ic.

¹¹Apmangochiwi ic tiül owixaw
nejiw,
ngana maleamb ileaj piedra, aw
—aj nej nimeech.

¹²Quiaj tasaj nej Teat Jesús:

—Aton ajlüy tiül Mipoch Teat Dios, apiüng: “Nde mendiüm mertsoj leaw apiüng Teat Naxey Midios”, aw —aj nej.

¹³Quiaj nimeech langó maxom cuane naél mayac wüx Teat Jesús; tacueat nej acas nüt, tamb.

Teat Jesús tamelich aquiaach tiül Galilea

(Mt. 4:12-17; Mr. 1:14-15)

¹⁴Teat Jesús tandilil alinomb andüy Galilea, xeyay tambeol nej Nangaj Espíritu. Tanderac wüx nej tiül meáwan cambaj najlüy

quiaj. ¹⁵Nej taquiaach tiül ajcüwa sinagogas tiül meáwan cambaj; meáwan nipilan xeyay najneaj tandeacüw wüx nej.

Teat Jesús ngo mandiüram tiül Nazaret

(Mt. 13:53-58; Mr. 6:1-6)

¹⁶Condom tandilil Teat Jesús andiüy Nazaret, tiül cambaj niüng tatang. Wüx noic nüt axoodaran tamb tiül sinagoga atnej mbójan marang, witiüt, lebem mateow Mipoch Teat Dios. ¹⁷Quiaj tüünd aaga nawiig leawa tarang Isaías, aaga nendeac andeac Teat Dios. Andüüban maleaaig niüng apiüng atcüy:

¹⁸Aaga Espíritu ocueaj Teat Dios almaquiiüb xic,
cos nej lamarriiid xic nasajüw meáwan nipilan leaw ngo majiür, nasajüw wüx aaga najneajay nanderac.

Lamüüch xic niün nüüch mapac omeajtsüw leawa xeyay amix omeajtsüw.

Aton nasajüw apmawüw wüx leaw ayajcüw atnej aliw tiül manchiüc.

At nüüch ram oniüjcüw leawa nesomb,
aton nawüniw wüx leaw amongochiwi xeyay ngo majneaj.

¹⁹Tüüch xic niün nandeac wüx aaga najneajay neat leaw apmarang Teat Dios alinoic nüt.

²⁰Condom quiaj tapal a nawiig, tüüch aaga nembeol tiül nangaj iüm, ndoj chetet. Meáwan nipilan leaw aliw tiül a sinagoga ngo

macueatiw majawüw nej. ²¹Quiaj tasaj nejiw:

—Nganiüy cam lajliüy aaga leaw apiüng tiül a nawiig quiaj ningüy niüng ijlüyiün —aj nejiw.

²²Meáwan nipilan tandeacüw najneaj wüx ombas Teat Jesús, mbayajow manguiayiw aaga najneaj poch leawa tandeac. Quiaj tandeaciüw nejeyéjan quiaj:

—¿Neol, ngome aag ayaj micual José? —awüw.

²³Condom Teat Jesús tasaj nejiw:

—Lanayaag apmesajan xic aaga poch cam: “Nendüy, ertajquiay majneaj iquiáyan quiaj; cos lananguiyiün xeyay cuajantanej lamerang tiül Capernaum, irang atquiaj ningüy tiül micambaj aton”, apmerawan —aj nejiw.

²⁴Condom tasaj nejiw alquiriw:

—Naleaing sasaj icon, nop nendeac andeac Teat Dios ngo mayarich andeac nej tiül miñit nej. ²⁵At sasaj icon, tajlüy xeyay monleben omal montaj tiül Israel wüx aliün mapac teat Elías, wüx ngo majoet aroom neat al anaíw caaw. Quiaj tajlüy xeyay lop meáwan wüx iüt.

²⁶Naleaing Teat Dios ngo müüch mamb a Elías mambeol meáwan monleben omal montaj tiül Israel, tüüch mamb mambeol nop leben omal najtaj tiül Sarepta niüng ajlüy cambaj Sidón. ²⁷At wüx aliün mapac teat Eliseo, aaga nendeac andeac Teat Dios, tajlüy xeyay moniün andeow tiül Israel, axom nejiw napat monandeow nasic lepra. Naleaing nejinguind tiül nejiw mamongoch iün andeowüw, áagan nop naw Siria nenüt Naamán —aw Teat Jesús.

²⁸Almanguaiyw ayaj, meáwan nipilan leaw aliw quiaj tiül a sinagoga tajciyiw xeyay. ²⁹Quiaj witiütoj, taquiiüjpüw mamb Teat Jesús andüy mbeay cambaj. Condom naw quiaj taquiiüjpüw andüy cawiüx wüx omal tiüc niüng ajliy micambajiw nejiw, apmatechiw nej tiüt. ³⁰Teat Jesús ámban pinawan nejiw tamong tamb, ngo maxomöuw majawüw.

**Nop naxey nechach, alwüx ombas
nej nimeech**
(Mr. 1:21-28)

³¹Condom Teat Jesús tamb tiül cambaj Capernaum tiül iüt Galilea. Tamb tiül a sinagoga wüx noic nüt axoodaran, tapots maquiaach nipilan. ³²Mbayajow manguiayiw nguineay aquiaach, cos aquiaach nejiw atnej nop natang nenajiiüt.

³³Tiül aaga sinagoga quiaj, alquiaj nop naxey alwüx ombas nej nimeech, üuch nej michach. Aaga naxey quiaj tandeac napac, tasaj Teat Jesús:

³⁴—ilcueat xicon Jesús naw Nazaret! ¿Cuane indiüm merang wüx ximbasana? ¿Tewiün mendrooch ximbasana? Xique sajaw jane ic. Ique Nangaj Micual Teat Dios —aj.

³⁵Quiaj Teat Jesús talic nej, tasaj: —iTapots ipaj, iriow wüx ombas a naxey quiaj! —aj.

Quiaj a nimeech talox tiüt a naxey niüng ajliy nipilan, ndoj quiaj taw wüx ombas nej. Tajneaj a naxey, ngo marang nej nicuajind.

³⁶Meáwan nipilan mbayajow majawüw, tesajayej nejeyéjan quiaj, tapiüngüw:

—¿Cuane aag andeac quiaja? cos ayar nej andeac nej a nimeech wüx talic maw —awiüw.

³⁷Meáwan nipilan tandeacndeacüw wüx Teat Jesús tiül meáwan cambaj.

Tajneaj müm miocuats Simón Pedro
(Mt. 8:14-15; Mr. 1:29-31)

³⁸Condom Teat Jesús witiüüt taw tiül a sinagoga, tamb andüy aniüng teat Simón. Müm najtaj miocuats Simón niün andeow, xeyay üuch nej nerraar. Tatüniw Teat Jesús mamongoch nej iün andeow.

³⁹Quiaj Teat Jesús tatüch aaga niün andeow, tasaj a monandeow maw; quiaj taw, tamong üuch nej nerraar a müm najtaj. Andüüban witiüüt, tamb marang nejiw üetiwi.

**Teat Jesús tüüch majneaj xeyay
moniün andeow**

(Mt. 8:16-17; Mr. 1:32-34)

⁴⁰Wüx lajmel nüt meáwan leaw ajiürüw monandeow, cuajantanej monandeow, taquiiüjpüw mamb niüng ajliy Teat Jesús. Nej tayac owix wüx ombasüw moniün andeow, quiaj tajneajiw. ⁴¹Altiül moniün andeow leaw alwüx ombas nimeech, tawün wüx ombasüw nejiw. Tepajiw tasajiw Teat Jesús:

—ilque Micual Dios! —awiüw.

Nej talic nejiw, ngo müüch nejiw mendeacüw, cos nejiw lamajawüw naleaing nej aaga Cristo lapiürang aliüc.

Teat Jesús aquiaach tiül Galilea
(Mr. 1:35-39)

⁴²Wüx larraw tiüt alinoic nüt Teat Jesús taw tiül a cambaj, tamb

andüy tiül wajchiüc. Nipilan tayambüw nej. Wüx taxomüw, quiaj tandiümiuw mapalüw nej, ngo müjchiw mamb macueat nejiw.

⁴³Quiaj tasaj nejiw:

—Netam namb tiül palpálwüx cambaj aton nandeac nasaj nipilan wüx aaga najneajay nanderac andüy wüx micambaj Teat Dios, cos áag tasoiquiüs niün —aj nejiw.

⁴⁴Quiaj tamb Teat Jesús maquiaach tiül meáwan sinagoga leaw ajlüy tiül iüt Galilea.

Tandocoj xeyay cüet

(Mt. 4:18-22; Mr. 1:16-20)

5 Noic nüt Teat Jesús almbeay nadam yow nenüt Genesaret. Xeyay nipilan tapeayiw quiaj, acharrayej niüng ajlüy nej, cos andiümiuw manguiayiw Mipoch Teat Dios. ²Quiaj Teat Jesús tajaw alquiaj ijpüw müx mbeay yow. Ajciüwa mondoc laawüw tiüt, teajantsüw ndoc. ³Condom Teat Jesús tajtep tiül nop müx, aaga müx ocueaj teat Simón. Quiaj tasaj matech tiül yow alquiriwi macueat mbeay iüt. Chetet tiül müx, tapots maquiaach nipilan. ⁴Wüx landoj andeac, quiaj tasaj teat Simón:

—Itech a müx andüy tiül najal, iyacan mindocon mesapan cüet —aj nejiw.

⁵Quiaj tasaj nej teat Simón:

—Teat, pal ongwiis sandocon sapacüjchiün xiniüjcan ngo nasapan nicuajind. Pero nganüy sitiül atquiaj ipiüng Teat, sanayacan ndoc cos lamesaj xicon —aj nej.

⁶Wüx tayacüw ndoc xeyay cüet tapalüw, ndoc tenguial chiütaw.

⁷Condom tarangüw owixaw

mapajüw aquüijpüw nejiw monlüy tiül alinop müx, mambeolüw nejiw. Quiaj tiünüw, tayacüw amal mijjpüw a müx. Tajlüy tsoyomoj tiüt cos xeyay a cüet. ⁸Wüx tajaw aag ayaj teat Simón Pedro, quiaj taquieel micos nej tiüt niüng ajlüy Teat Jesús, tasaj:

—Xique Teat, sayaag ngo nembeat nicuajind, najneaj mecueat xic cos nop xic nipilan nejiüras nisoet —aj.

⁹Tandeac atquiaj cos mbayat majaw andocoj xeyay cüet; at meáwan leawa tajlüiy quiaj mbayatoj. ¹⁰At teat Jacobo maquiaj teat Juan, micual nejiw teat Zebedeo, ajciüw ayaj aquüijpüw teat Simón, mbayatoj aton. Quiaj Teat Jesús tasaj Simón:

—Nde mbayamear teat, cos ajan wüx nganüy langome apmeyamb cüet mendoc, apmeyamb nipilan mesajüw mandüjpiw xic —aj.

¹¹Condom wüx tapeayiw mbeay iüt maquiajpiw a müx, acueatiwan quiaj meáwan, tandüjpiw mamb Teat Jesús.

Tamongoch napat monandeow nenüt lepra

(Mt. 8:1-4; Mr. 1:40-45)

¹²Noic nüt Teat Jesús altiül noic cambaj, tapeay niüng ajlüy nej nop naxey, axom nej napat monandeow nasoic lepra. Aaga naxey quiaj wüx tajaw Teat Jesús taquieel micos nej tiüt, mejquiet tiüt nómbar, tatün ocueaj, tasaj:

—Teat, sitiül ique indiüm, sajaw alndom memongoch iün sandeow —aj.

¹³Condom quiaj tandic owix Teat Jesús marreeg nej, tasaj:

—Xecual sandiüm, sanamongoch iün indeow —aj.

Wúxan ndoj mapiüng aag ayaj, andúüban tajneaj aaga naxey quiaj.

¹⁴Quiaj Teat Jesús tasaj nej nde masaj nejinguiind. Aton tasaj:

—Quiür ijchaw majawüw ic miteaats, iyac erchech atnej nomb tapiüng teat Moisés netam marangüch. Quiaj apmajawüw nipilan ique lerneaj —aj.

¹⁵Xeyay tenguijal anguiayeran, tenguijal ajüic nguineay teamarang Teat Jesús. Quiaj tapeayiw nipilan manguiayiw nej andeac, aton mamongoch nej iün andeowüw.

¹⁶Naleaing Teat Jesús tamb andüy tiül wajchiüc niüng ngo majlüy nipilan, mataag orar, mandeac aweaag Teat Dios.

Tajneaj nop ndron ombas

(Mt. 9:1-8; Mr. 2:1-12)

¹⁷Noic nüt wüx Teat Jesús tenguijal aquiaach, altsotomoj quiaj acas fariseos at aton ajcüwa mondüy wüx poch tüünd Moisés. Ajcüw ayaj napeayiw imiünüw tiül nguijantanej cambaj tiül iüt Galilea, tiül iüt Judea, at monaw tiül cambaj Jerusalén. Quiaj Teat Dios xeyay tambeol Teat Jesús mamongoch monandeow.

¹⁸Condom tapeayiw quiaj acas monksey aquiüjpüw mamb nop ndron ombas, amb wüx mats. Tandiümüw mamelichaw mayactüw niüng ajlüiy Teat Jesús. ¹⁹Naleaing ngo maxomüw nguineay mamelichaw cos xeyay nipilan alquiaj. Quiaj tajtepiw mal iüm, tajarrichaw quiriw. Cas tamongochiw a ndron ombas amb

tiül, alwüx mimats nej. Tayacüw pinawan niüng ajlüiy Teat Jesús.

²⁰Wüx Teat Jesús tajaw nguineay nejiw ayacüw wüx omeajtsüw andeac nej, quiaj tasaj a ndron ombas:

—Laáw isoet teat —aj.

²¹Quiaj ajcüwa mondüy wüx aaga poch tüünd Moisés, at ajcüwa fariseos tapots andeacndeacüw wüx nejeyéjan quiaj, tapiüngüw: “Jane nej aaga naxey quiaj, neol tapots andeac ngo majneaj wüx Teat Dios? Cos nejinguiind nipilan ngondom mawün nisoet, néjan quiaj Teat Dios alndom”, awüw.

²²Naleaing Teat Jesús tajaw cuane teamandeacndeacüw wüx, quiaj tasaj nejiw:

—¿Cuane wüx ipiüngpiüngan tiül imeajtsana? ²³¿Cuane ngo maél iyajcan napiüng: “Laáw isoete”, ngwiüy napiüng: “Witiür ijüy, naja”? —aj nejiw.

²⁴Condom tasaj nejiw nfüngan:

—Nganüy apmejawan naleaing Teat Naxey alndom mawün nisoet ningüy wüx aaga iüt cam —aj nejiw.

Quiaj tasaj a ndron ombas:

—Witiür,ixaing mimats teat, quiür ijtsor —aj.

²⁵Andúüban ajneaj, witiüt taxaing mimats nej piiow wüx, teamajawüw nej nipilan, tajtsor apac omeaats, tandeac xeyay najneaj wüx Teat Dios.

²⁶Meáwan nipilan mbayajow majawüw, tandeacüw xeyay najneaj wüx Teat Dios, at xeyay timboloj, tapiüngüw:

—Nganüy landoj majawaats noic xeyay najneaj leaw ngome aag ajaraw —awiüw.

Teat Jesús tapaj a Leví

(Mt. 9:9-13; Mr. 2:13-17)

²⁷Condom Teat Jesús taw quiaj, taxom nop nesap mitomiün cambaj,

nenüt Leví, alchetem wüx bang niüng angüyeran tomiün. Quiaj tasaj:

—Mac, indüüb xic —aj.

²⁸Quiaj witüüt a naxey, acueátan quiaj meáwan, tandüüb mamb Teat Jesús.

²⁹Condom teat Leví tarang noic nadam monet aniiüng nej. Alquiaj xeyay monsap tomiün, at aliw quiaj xeyay nipilan alwüx mes maquiiüpüw. ³⁰Ajcüwa mondüy wüx aaga poch tüünd Moisés, at ajcüwa fariseos tandemecndeacüw masajüw minipilan Teat Jesús:

—¿Neol teretiün tenganeowan mequiijpán monsap mitomiün cambaj, at nipilan monrang nisoete? —ajüw.

³¹Quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:

—Jane ayaag napac najneaj, ngo metam mayamb nop nendüy; pero jane ayaag niün andeow ich mayamb nop nendüy. ³²Xique ngo niün nayamb nipilan leaw ayaag najneaj arang; xique tiüñas nayamb leaw ngo mayamb Teat Dios, cos sandiüm nüüch leaam omeajtsüw wüx Teat Dios, marangüw leawa nej andiüm —aj nejiw.

Tatüniw manguiayiw Teat Jesús wüx aiündaran

(Mt. 9:14-17; Mr. 2:18-22)

³³Nejiw tasajüw Teat Jesús:

—¿Neol minipilan teat Juan aiündüw xeyay, at atajcüw orar, átan ajcüwa fariseos? Jow nganüy minipilan, ¿neol tetíwan, anganeowúwan? —ajüw.

³⁴Quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:

—¿Alndom monamb niüng nengoch owixe maiündüwa wüx

nej a nench alquiaj almaquiiüpüwa? ³⁵Alinoic nüt wüx lango majlüy a nench, wüx aaga nüt quiaj mbich apmaiündüw —aj nejiw Teat Jesús.

³⁶At aton tandemec alacas poch ngome aleáingan, andiüm maquiaach nejiw, tapiüng:

—Nejinguind ngo mandooig quiriw jayats jael macancham tiül noic nguirich napixeran, cos sitiül apmarang atquiaj, apsojndiüm alinomb aaga jayats jael. Ngome áagan, aton aaga jayats jael quiaj ngome apmayar maquiiüb aaga nguirich jael. ³⁷At aton nejinguind ngo mayac jayats vin tiül nguirich taag iqual vin, cos sitiül apmayac tiül, apmapotich nej, apmajünch tiüt a vin, apndrom ombas, at a taag aton. ³⁸Leaw jayats vin netam majmel tiül jayats taag, quiaj mbich ngo ndrom ombasiüw, apmaiüçüw. ³⁹Nejinguind nenganeow ajlüyay vin ngome apmandiüm manganeow jayats vin, cos anderac ajlüyay vin alwüx ajneaj, ngo matnej jayats vin —aj nejiw Teat Jesús.

Tajeliw trigo wüx nüt axoodaran

(Mt. 12:1-8; Mr. 2:23-28)

6 Wüx noic niüt axoodaran, Teat Jesús tamongoj ambüw tiül corrüü. Minipilan nej wüxan amongoj tandojquiw aól trigo, ndoj tapots maliündüw teowixaw nejiw maw osaab müetiwi. ²Quiaj acas fariseos teamajawüw aag ayaj, tasajüw: —¿Neol terangan leaw ngo metam merangan wüx nüt axoodarana? —ajüw.

³Quiaj Teat Jesús tasaj nejiw:

—¿Neol, jow icona ngomeaag meteowana mejawana nguineay

tarang mixejchiiüts David wüx tind üet maquiiüb minipilan neje? ⁴Cos tajmel tiül nine nangaj iüm ocueaj Teat Dios, tawün aaga pan najmel wüx artül, tüetiw. Aag ayaj nejinguind ngondom müet, ajcüwan miteaats alndom müetiw —aj nejiw.

⁵At tasaj nejiw:

—Teat Naxey alwüx atam, ngo matnej aaga nüt axoodaran quiaj —aj nejiw.

Nop naxey nawaag nots owix

(Mt. 12:9-14; Mr. 3:1-6)

⁶At aton alinoic nüt wüx nüt axoodaran Teat Jesús tamb tiül sinagoga maquiaach. Tiül aaga nangaj iüm quiaj alquiaj nop naxey ndron ombas, nandeow miác owix nej. ⁷Mondüy wüx aaga poch tüünd Moisés at ajcüwa fariseos teamacüliw majawüw majüic sitiül Teat Jesús apmüüch majneaj owix aaga naxey quiaj wüx nüt axoodaran, para alndom masapüw wüx, mayacüw asoet. ⁸Nej lamajaw cuane alwüx omeajtsüw. Quiaj tasaj aaga naxey nandeow owix:

—Witiür lembem pinawan —aj.

Quiaj witüüt a naxey lembem.

⁹Condom Teat Jesús tasaj nejiw: —Sanatün nanguiy icon: ¿Jow wüx nüt axoodaran, alndom marangüch najneaja, ngwüy ngondoma? ¿Alndom mambeolaran jangantaneje, ngwüy ich majlüye mandeowa? —aj nejiw.

¹⁰Condom tajaw nej teombasüw meáwan monlüy quiaj niüng ajlüy nej, quiaj tasaj a naxey:

—Ileainguich iwix —aj.

Quiaj tarang a naxey atnej asoic; nómbar ajneaj owix nej. ¹¹Altiül

tajcüyiw, tandeacüw nejeyéjan quiaj nguineay apmarangüw wüx Teat Jesús.

Teat Jesús tarriiid gajpiüp minipilan nej

(Mt. 10:1-4; Mr. 3:13-19)

¹²Tiül aaga nüt quiaj tamb Teat Jesús andüy wüx tiük mataag orar, tacül quiaj aaga ongwiüts matün ocueaj Teat Dios. ¹³Wüx larraw tiüt alinoic nüt, quiaj tapaj minipilan nej xenenguemoj; tarriiid gajpiüp (12) tiül nejiw. Ajcüw ayaj tüjndiw manütiw apóstoles. ¹⁴Ajcüw ayaj: nop Simón, aag ayaj nasoic Pedro, at Andrés michiig nej. Alinop Jacobo, alinop Juan, alinop Felipe, alinop Bartolomé, ¹⁵alinop Mateo, alinop Tomás, alinop Jacobo micual Alfeo, alinop Simón nasoic Zelote, ¹⁶alinop Judas michiig Jacobo. Ata Judas Iscariote, aaga ndoj tayac teowixaw monajiüt a Teat Jesús.

Teat Jesús taquiaach xeyay nipilan

(Mt. 4:23-25)

¹⁷Condom taw tiüt alinomb Teat Jesús imiün wüx tiük aquiiüb minipilan nej. Wüx tatüchiw noic nadam püjchiün tacülfwan quiaj. Aliw quiaj aton xeyay nipilan imiün tiül iüt Judea, imiün tiül Jerusalén, at monaw mbeay ndec niüng ajlüy cambaj Tiro maquiiüb Sidón. Ajcüw ayaj tambüw niüng ajlüy Teat Jesús manguiayiw andeac nej; at mamongoch nej iün andeowüw. ¹⁸Aton tajneajiw leaw alwüx ombasüw nimeech, üüch nejiw michachiwi. ¹⁹Meáwan nipilan tandiiumüw marrejquiw nej, cos ajawüw sitiül apmarrejquiw apmajneaj iün andeowüw.

Leaw najneaj apmajlüy, at leaw ngo majneaj
(Mt. 5:1-12)

20 Condom Teat Jesús taxaing omal majaw minipilan nej, tasaj: —Najneajay ijlüyiün icona leaw ngo mejiüran xeyay, pero ijlüyiün tiül minipilan Teat Dios.

21 'Najneajay ijlüyiün icona leaw nganüy indeowan lop, cos alinoic nüt apaxiüm iretiün.

'Najneajay ijlüyiün icona leaw nganüy ngo majneaj imongochiün, ijiüntsan, cos alinoic nüt apmapac imeajtsan, apmecuiquian.

22 'Najneajay ich mapac imeajtsan wüx apmajcüiyw majawüw icon nipilan, mawüniw icon ninguiün mandeacüw ngo majneaj wüx imbasan. At wüx apmandeacüw wüx minütiün atnej monrang ngo majneaj cos iyariün andeac Teat Naxey. **23** Ich majneaj imeajtsan wüx aaga nüt quiaj, ich mapac imeajtsan, cos xeyay najneaj leaw apmeajndiün tiül cielo. Atquiaj tamongochiw mondeac andeac Teat Dios tanomb; cos aton tajcüy majaw nejiw mixejchiün.

24 'Jaa! Nganüy a icona monjiür cuajantanej, landoj lamejiüran apac imeajtsan ningüy wüx a iüt cam.

25 'Jaa! Ata icona leaw nganüy ayaag paxiünüy üet cos alinoic nüt apmendeowan lop.

'Jaa! Aton icona leaw nganüy tenguijal icuiquian, cos alinoic nüt apmamix imeajtsan, apmejiüntsan.

26 'Jaa! Icona ngo majneaj apmejlüyiün wüx nipilan apmandeacüw najneaj wüx imbasan, cos atquiaj aton

tandeacüw mixejchiün wüx ombasiw monwüyay andeacüw andeac Teat Dios.

Ijiüran lasta moncüy majaw icon

(Mt. 5:38-48; 7:12)

27 'Icona leaw ilean ningüy nganüy sasaj icon: Ijiüran lasta leaw ajcüy majaw icon; irangan najneaj wüx ombas Jane andeac ngo majneaj wüx imbasan. At itüniün Teat Dios mambeol nejiw leaw andeacüw wüx imbasan ngo majneaj. **28** Sitiül aljane maleamb imbeay, masey, ich maleamb necamb, nde merang wüx nicuajind. Sitiül aljane masoond ic tiül miqueed manood icueaj, iich micamix aton majoy. **30** Aton sitiül jangantanej apmatün icueaj cuajantanej ndot ngo majiür, iich sitiül ijiür. Leaw lamanood icueaj cuajantanej nde metüntün mandilil müütich ic. **31** Atnej indiüman marangüch najneaj wüx imbasan, irangan atnej wüx ombas alinop.

32 'Cos sitiül najneaj mejawan áagan nipilan leaw najneaj majaw icon, Ɂnguineay ajüic irangan najneaja? Atquiaj arangüw nipilan leaw ngo mayamb Teat Dios, ajneaj majawüw leaw najneaj majaw nejiw. **33** Aton sitiül merangan najneaj wüx ombas nipilan leaw nerang najneaj wüx imbasan, Ɂnguineay ajüic irangan najneaja? Cos atquiaj arangüw monrang ngo majneaj aton. **34** At sitiül ijchan ajüchay áagan nipilan leaw ijawan alndom mangüy, mayac wüx alquiriw, Ɂnguineay ajüic irangan najneaja? Cos atquiaj arangüw monrang ngo majneaj aton, üjchiw

ajüchay leaw ajawüw alndom müüch nejiw alquiriw.³⁵ Icona netam mejiüran lasta leaw ajcüy majaw icon, irangan najneaj wüx ombasüw, ijchan ajüchiw, nde meciülin mayactiw wüx alquiriw. Atquiaj apmeajndiün xeyay najneaj tiül cielo, aton apmejlüyiün micual icon Teat Dios. Cos nej aton ajiür lasta jangantanej, masey aljane ngo mambeol nejinguiind, tengwüy masey arang ngo majneaj.³⁶ Netam mendiüman jangantanej atnej arang Miteatiiüts Dios, cos nej ajiür lasta jangantanej.

Nde meyacan asoet alinop

(Mt. 7:1-5)

³⁷ Nde meyambyamban cuane asoet alinop, quiaj nejinguiind ngome apmayamb isoetiün. Nde meyacan asoet alinop, quiaj nejinguiind ngome apmayac isoetiün. Aton iwüniün wüx imeajtsan leaw arangüch wüx imbasan, quiaj apmajwan wüx omeaatsaran leawa icona irangan aton. ³⁸ Nde merangan reech, imbeolan jangantanej, cos sitiül atquiaj merangan, Teat Dios apmambeol icon xeyay. Irangan atnej nop nenüjpeay leaw najneaj arang; apmaapeax palan ipeaxay. Cos atnej imbeolan alinop, atnej apmambeol icon Teat Dios aton —aj nejiw Teat Jesús.

³⁹ Condom tasaj nejiw acas poch ngome aleáingan, tandeac andüy wüx nop somb, tapiüng:

—Jow nop somb Ɂalndom manetet owix alinop somba? ¿Ngo majmiüc aweaag tiül ndorropa maquiiüba?

⁴⁰ Nop nequiajchay ngondom

majntsop wüx ajaw matnej ajaw nequiaach nej. Naleaing wüx landoj laquiajchay xeyay, nej alndom matüch ajaw nequiaach nej.

⁴¹ ¿Neol nguineay ixom mejaw cuane nine najmel tiül oniiüg alinop, nganüy a ique ngo mexom mejaw aaga xiül alatsam tiül iniiüga? ⁴² ¿Cuane wüx alndom mesaj alinop: “Coj, chiün nawün aaga nine najmel tiül iniiüg quiaj”, meraj, sitiül ique ngo mejaw aaga xiül alatsam tiül iniiüga? ¡Ndeac mbeay! Sasaj ic menguiay, iwün aaga xiül alatsam tiül iniiüg quiaj, ndoj quiaj apmejaw najneaj para mewün aaga nine najmel altiül oniiüg alinop.

Noic owlí xiül wüx aóng ajaraw

(Mt. 7:17-20; 12:34-35)

⁴³ Ngo majlüy noic owlí najneaj xiül maóng ngo majneaj, at noic owlí ngo majneaj xiül maóng najneaj. ⁴⁴ Cos xiül wüx aóng ajaraw sitiül najneaj tengwüy ngo majneaj. Ngondom mapejtich toc wüx noic owlí sats; at ngondom mapejtich uva wüx wajtsats. ⁴⁵ Nop nipilan andeac najneaj, aag ayaj ajüiquich nej najneaj altiül omeaats. Nganüy nop nipilan andeac ngo majneaj; aag ayaj ajüiquich nej xeyay ngo majneaj altiül omeaats nej. Cos leawa ajlüy tiül omeaatsaran, aag ayaj neech mendeacaran.

Ijpüw monrang iüm

(Mt. 7:24-27)

⁴⁶ ¿Neol tesajan xic: “Teat Naxey, Teat Naxey”, merawan, sitiül ngo merangan atnej sasaj icon?

⁴⁷ Sanasaj icon jane atnej. Wüx

nop aliüc manguiay sandeac ndoj apmarang atnej anguiay,⁴⁸ aag ayaj atnej nop naxey tawitich nop iüm, taood tiüt xeyay, condom talomboch wüx piedra, lombom nandand. Ndoj, wüx taw noic nadam lam xeyay napac tamong amb wüx a iüm quiaj. Naleaing ngo marang nej nicuajind cos imiün wüx piedra witio. ⁴⁹ Nganiiy leawa nenguiay xepoch ndoj ngo marang atnej, aag ayaj atnej nop naxey tawitich ombiüm nej tíulan wiiüd, ngo majiür cuane masap nej tiüt. Camüm majngot nadam lam napac xeyay, ámban majarrich aaga iüm quiaj, aj nejiw Teat Jesús.

**Tajneaj nop nerang minajiüt
minatang soldado**

(Mt. 8:5-13)

7 Teat Jesús wüx landoj mandeac aag ayaj manguiayiwi nililan, quiaj tamb andüy tiül cambaj Capernaum. ²Tiül Capernaum alquiaj nop minatang soldado naw Roma, ajiür nop nerang minajiüt nej xowüy ajiür lasta; pero laxeyay iün andeow, laliüc mandeow. ³Aaga soldado quiaj wüx tanguiay anderac wüx Teat Jesús, quiaj tüüch mambüw acas montangtang monajiüt tiül judíos masajüw Teat Jesús mamb mamongoch iün andeow aaga nerang minajiüt nej. ⁴Quiaj tambüw ajcüwa monxey quiaj majawüw Teat Jesús. Tapots masajüw matüniw ocueaj, tapiüngüw:

—Teat, najneaj membeol aaga soldado quiaj;⁵ cos nej xeyay najneaj omeaats majaw icoots, tapiüng marangüch nop sinagoga ningüy tiül micambajaats —awüw.

⁶Quiaj tamb Teat Jesús maquiiüb nejiw. Wüx laliüc mapeayiw aniüng nej, aaga minatang soldado tüüch mamb acas minipilan nej mambüw mangochiw Teat Jesús, masajüw:

—Teat, nde mermbichay ipac.

Xique ngo nembeat nicuajind, para mewiün saniüng. ⁷Ngo nembeat, pares ngo namb natüch niüng ijiliy. Xique sandiüm teat, mepiüng apmajneaj, quiaj apmajneaj aaga nembeol xic. ⁸Cos xique aton sajiür nesaj xic cuane narang, aton sajiür xesoldado sasajüw cuane netam marangüw. Sitiül xique sanasaj nop: “Quiür”, naj; nej apmamb. Sitiül sanasaj alinop: “Mac”, naj, pues nej aliüc. Tengwüy sanasaj nembeol xic: “Irang aag agüy”, naj, pues nej apmarang —ajüw nej.

⁹Teat Jesús wüx tanguiay aag ayaj mbayaw manguiay nguineay andeac aaga minatang soldado quiaj. Condom ndiliteay majaw nililan mondüüb nej, tapiüng:

—Naleaing sasaj icon, ngo naxom nop tiül nililan israel leawa neyar sandeac matnej aaga naxey quiaj —aw.

¹⁰Wüx tapeayiw tiül nden alinomb ajcüwa monamb quiaj, quiaj tajawüw aaga niün andeow lajneaj.

**Tapacüüch micual nop
leben omal najtaj**

¹¹Condom alinoic nüt tamb Teat Jesús andüy tiül noic cambaj nenüt Naín, aquiiüb minipilan nej, at xeyay jangantanej nililan aton.

¹²Wüx lapeay quiaj mbeay cambaj, quiaj tajaw laámb apmamiüraad nop nandeow, aag ayaj micual nop

lemben omal najtaj ajcánan ajiür. Almaquiiüjüw nej mamb xeyay niplan monaw quiaj.¹³ Teat Jesús wüx tajaw aaga najtaj tajiür lasta, tasaj:

—Nde mejiünts müm —aj.

¹⁴ Condom tatiüch quiaj marreeg a nandeow, ndoj quiaj monbitic nej lombotoj. Andüüb miün Teat Jesús tasaj a nandeow:

—iWitiür xecual! —aj.

¹⁵ Quiaj witiüt chetem aaga nench nandeow quiaj, tendeac. Condom quiaj Teat Jesús tasaj mimüm a nench:

—Iquiiüb ijtsorüün müm —aj.

¹⁶ Almajawüw aag ayaj a niplan mbayajow, tapiüngüw:

—Xeyay najneaj arang Teat Dios. Lajlüy tiül icoots nop nendeac andeac nej. Naleaing Teat Dios laiün majaw micambaj nej —awüw.

¹⁷ Quiaj tanguiayaran nguineay arang Teat Jesús meáwan tiül iüt Judea, at tiül meáwan cambaj nacül quiaj niüng ajlüy Judea.

Minipilan Juan Bautista tambüw majawüw Teat Jesús

(Mt. 11:2-19)

¹⁸ Condom minipilan teat Juan tambüw masajüw nej meáwan aaga jayats majlüy quiaj, leawa tarang Teat Jesús. Quiaj a Juan tapaj ijpuw minipilan nej.¹⁹ Tüüch mambüw matüniw manguiayiw Teat Jesús sitiül nej aaga leaw lapiürang aliür, ngwüy apmacüliw alinop.²⁰ Wüx tapeayiw niüng ajlüy Teat Jesús ajcüw a monkey quiaj, tasajuw:

—Asaj xicon teat Juan, aaga neech yow niplan, niünan natüniün nanguaiyiün ic sitiül ique aaga

Cristo leaw lapiürang aliür, ngwüy sanacüliün alinop —ajüw.

²¹ Tiül aaga ores quiaj Teat Jesús tamongoch iün andeow xeyay moniün andeow, nexom nejiw cuajantanej necoy. Tawün wüx ombasüw leaw alwüx ombasüw nimeech. Aton xeyay nesomb tüüch maxomüw majawüw.²² Quiaj Teat Jesús tasaj nejiw:

—Quiüran isajan a teat Juan meáwan leaw temejawan temenguiayıün. Isajan nguineay larraw oniüjcüw leaw nesomb, leaw necoex lajüy, leaw nexom nej napat monandeow nasoic lepra lajneaj, leaw nelaag lamanguiy, aton leaw tandeow nganüy lapac. At leaw niplan ngo majiür, temanguaiayiw aaga najneaj nanderac aton.

²³ Najneajay ajlüy leaw ngo machiw omeaats wüx xique —aj nejiw Teat Jesús.

²⁴ Wüx laambüw minipilan Juan, quiaj Teat Jesús tapots mandeac masaj niplan wüx a Juan, tapiüng:

—¿Cuane teamban mejawan tiül wajchiüca? ¿Teamban mejawan nots najchowa tenguijal majowjow nej iündä?²⁵ ¿Ngwüy, cuane teamban mejawana? ¿Teamban mejawan nop naxey asooig najneajay apix neje? Cos icona ijawan leaw asooig najneajay apix nej najneaj ajlüy, ngo metam nej nicuajind, aag ayaj leaw almajlüy aniuung nop natang nenajiüt.

²⁶ ¿Ngwüy, cuane teamban mejawana? ¿Teamban mejawan nop nendeac andeac Teat Diosa? Ajaj áag, naleaing nej nop nej nendeac andeac Teat Dios leaw alwüx atam.²⁷ Cos andeac wüx a Juan aaga poch narangüch tiül Mipoch Teat Dios, niüng apiüng:

Sanüüch mamb nop nendeac xepoch mamong ombas, teoj iliüc.

Nej apmataag majneaj mitiiüd niüng apmemong.

²⁸Naleaing sasaj icon, meáwan nipilan ngo maw tiül ni anop nendeac andeac Teat Dios majntsop wüx atam atnej atam aaga Juan neech yow nipilan. Pero naleaing, leawa más chingüy tiül micambaj Teat Dios, aag ayaj alwüx atam —aj nejiw Teat Jesús.

²⁹Meáwan nipilan, at monsap tomiün ocueaj cambaj, ajcüw ayaj leaw lamüüch nejiw yow a Juan, wüx tanguiayiw aag ayaj tandeacüw naleaing Teat Dios najneaj lamarang. ³⁰Nganüy ajcüwa fariseos at mondüy wüx aaga poch tüünd Moisés ngo mayariw leaw Teat Dios tandiüm müüch nejiw, ngo mambüw müüch nejiw yow a Juan. ³¹Condom tapiüng Teat Jesús:

—¿Cuane at nejiw sanapiüng wüx ajcüwa nipilan monlüy nganüy cama? ³²Aag ayaj at nejiw namix monguich montsoton tiül plas matsojow, tenguijal masajüw aquüijpüw nejiw: “Xicona tenguijal saindean, icona ngo mejüungan; nganüy tenguijal sajiüntsan, icona ngo merangan amix imeajtsan mejüntsan aton”, awüw.

³³Tandeacas atquiaj cos wüx tiün a Juan neech yow nipilan, ngo müet pan ngo manganeow vin, icona tepiüngan nej alwüx ombas nej nimeech. ³⁴Nganüy lapeay a Teat Naxey; nej net, anganeow aweaag jangantanej. Icona ipiüngan nej nerrombüy, nangüngün, ajlüyay maquiiüb monrang xeyay ngo

majneaj, altiül monsap tomiün. ³⁵Nganüy nipilan leaw Teat Dios tüüch nejiw maxomüw omeajtsüw, ajcüw ayaj ajüic ajiürüw fis, ajawüw naleaing Teat Dios najneaj arang —aw.

Teat Jesús alaniüng nop fariseo nenüt Simón

³⁶Nop fariseo tasaj Teat Jesús mamb met aniüng nej, quiaj tamb. Alquiaj wüx mes teaületi. ³⁷Quiaj ajngot nop najtaj nejiürjiür naxey, naw tiül aaga cambaj quiaj. Wüx nej tanguiay Teat Jesús alaniüng aaga fariseo, quiaj tapeay ajoy najmboc angan aceite, amb tiül noic iquial arangüch alabastro.

³⁸Aaga najtaj tajiiünts, tamb matüüch oleaj Teat Jesús imiün wanopech. Condom tajants oleaj Teat Jesús naag miyow oniiüg nej, ndojo tajond naag miondeats omal nej, tacheecheech oleaj, cas tateng wüx najmboc angan aceite. ³⁹Aaga fariseo nequiiüb Teat Jesús met aniüng nej, wüx tajaw aag ayaj tapiüng tiül omeaats nej: “Aag ayaj sitiüll naleaing nop nendeac andeac Teat Dios, nej apmajaw Jane aaga najtaj nesamb nej quiaj nguineay arang, cos nerang xeyay ngo majneaj”, aw. ⁴⁰Condom Teat Jesús tasaj aaga fariseo:

—Teat Simón, sanasaj ic noic poch —aj.

Quiaj tapiüng a fariseo:

—Ipiüng teat —aw.

⁴¹Quiaj tasaj nej Teat Jesús:

—Tajlüy nop naxey ajüchiw nej ijipüw monxey. Nop ajüch acoquiar acoic miow (500) tomiün nasoic denario; alinop ajüch ic

miow gajpowüw (50). ⁴²Ajciüwa monxey quiaj ngo majiüriuw cuane mengüyayej ajüchiwi. Quiaj tasaj nejiw aaga naxey ich majlüiy, cos landoj lamawün wüx omeaats nej. Nganüy ipiüng ḋngün tiül nejiw alwüx apmajneaj majaw aaga naxey quiaja? —aj.

⁴³Quiaj tapiüng a Simón:
—Xique sapiüng aaga nejüch nej xeyay —aw.

Quiaj tasaj nej Teat Jesús:
—Áag, naleaing ipiüng —ajow.
⁴⁴Quiaj ndiliteay Teat Jesús, wantsat majaw a najtaj, condom tasaj a Simón:

—¿Lamejaw aaga najtaj quiaja? Wüx tajmeliüs ningüy iniüng, ique ngome teaach xic yow nejantsüy xileaj; pero aaga najtaj cam naag miyow oniiüg nej tajants xileaj, ndoj tajond naag miondeats omal nej. ⁴⁵Ique ngo mecheech ximboy, pero aaga najtaj cam wíixan tajmeliüs ningüy ngo macueat macheech xileaj. ⁴⁶Ique ngo mejend wüx ximal najmboc angan aceite, pero aaga najtaj cam lamajend wüx xileaj najmboc angan aceite.

⁴⁷Pares sasaj ic, nganüy lanawün wüx ximeaats meáwan xeyay ngo majneaj tarang, cos xeyay ajiür xic lasta. Nganüy nop leaw apiüng napateayasoet nej najwan, aag ayaj ngo mandiüm xic xeyay —aj nej.

⁴⁸Condom tasaj a najtaj:
—Isoet lanawün wüx ximeaats müüm —aj.

⁴⁹Meáwan leaw alquiaj teäuetic maquiüjpüw tapots andeacndeacüw wüx nejeyéjan quiaj, tapiüngüw:
—¿Jane aaga naxey quiaja?
¿Nguineay apiüng alndom mawün nisoete? —awüw.

⁵⁰Pero Teat Jesús tasaj a najtaj:
—Isoet lanawün wüx ximeaats. Quiür, ich mapac imeaaats cos lameyar sandeac —aj.

Montaj monbeol Teat Jesús
8 Condom quiaj tamb Teat Jesús andüy tiül meáwan nadam cambaj at namix cambaj, aquiiüb ajciüw gajpiüp (12) minipilan nej, maquiaach wüx aaga najneaj nanderac wüx micambaj Teat Dios. ²Aquiüjpüw acas montaj, ajciüw ayaj tamongoch nej iün andeowüw Teat Jesús, cuajantanej monandeow leaw taxom nejiw. Altiül nop María nasoic Magdalena, nej tajwan wüx ombas nej ayaíw nimeech. ³Alinop Juana mintaj Chuza najlüiy wüx minajiüt Herodes; alinop Susana, at alacas montaj. Ajciüw ayaj tayacüw leaw alndom mayacüw mambeoliuw Teat Jesús.

Andeac wüx nop nepiür (Mt. 13:1-9; Mr. 4:1-9)

⁴Noic nüt canchiütoj niüng ajlüy Teat Jesús xeyay nipilan, tapeayiw imiüniuw nguiajantanej cambaj. Quiaj tasaj nejiw acas poch andüy wüx nepiür, tapiüng:

⁵—Tajlüy nop naxey tamb apiür. Wüx tenguial maripip osaab soex, acas tajmiüc andüy tiül tiiüd, tacüüüch nej tiüt nipilan, camüüm majngotoj a quiec, taxomüw tüetiw.

⁶Altigüy tajmiüc tiül piedra, tajntsop, condom tawaag cos ngo masap acats a iüt. ⁷Altigüy tajmiüc tiül sats, tajntsop aweaag. Ndoj taxotüw tiüt a nine soex quiaj, tandeow. ⁸Altigüy tajmiüc tiül najneaj iüt, tajntsopiw, terangüy najneajay —aw.

Ndoj mapiüng ayaj, tasaj nejiw napac manguiayiw meáwan:

—Netam menguiayiün mexoman imeajtsan wüx leaw sandeac quiaj —aj nejiw Teat Jesús.

Cuane wüx tandeac atquiaj

(Mt. 13:10-17; Mr. 4:10-12)

⁹Minipilan nej tatüniw manguiayiw, tapiüngüw:
—¿Cuane wüx apiüng aaga indeac quiaja? —awüw.

¹⁰Nej tasaj nejiw:
—Icona ijndean menguiayiün nguineay alndom majlüyeran tiül minipilan Teat Dios, pero pálwüx nipilan ngome apmasoiquiw aleáingan; atquiaj masey majawüw, atnej ngo majawüw. Masey manguiayiw, naleaing ngo majawüw cuane wüx andeac —aj nejiw.

Cuane amb apiüng wüx nepiür

(Mt. 13:18-23; Mr. 4:13-20)

¹¹Condom quiaj tasaj nejiw:
—Sanasaj icon cuane wüx apiüng aaga nanderac quiaj: Osaab soex, aag ayaj Mipoch Teat Dios. ¹²Ajcüwa osaab soex leawa najmiüc tiül tiiüd, ajcüw ayaj atnej nipilan leaw anguiay Mipoch Teat Dios; condom aliüc minatang nimeech mawün tiül omeajtsüw nejiw. Atquiaj lango mayariw leawa tanguiayiw, lango mawüw wüx asoetiw nejiw. ¹³Nganüy aaga osaab soex najmiüc tiül piedra, aag ayaj apiüng wüx nipilan leaw anguiay Mipoch Teat Dios, ajüic xeyay tapac omeaats tayariw. Naleaing aaga nipilan quiaj ajlüy atnej nine soex napateay mioxiich

nej, ngome apmaüc; cos acásan nüt apmanguaiyiw Mipoch Teat Dios, camüüm majlüy alngün naél, quiaj macueatiw. ¹⁴Átan aaga osaab soex najmiüc tiül sats, aag ayaj apiüng wüx nipilan anguiay Mipoch Teat Dios; nejiw ayacüw omeajtsüw wüx andiümdiümiüw cuajantanej leaw najlüy wüx aaga iüt cam. Wüx aag ayaj ngo müüich nejiw mandüjpiw leaw lamanguiayiw. Ngo mambeol nejiw nicuajind, lacüliw miün. ¹⁵Nganüy aaga osaab soex leaw najmiüc tiül najneaj iüt, aag ayaj apiüng wüx nipilan anguiay Mipoch Teat Dios, ayacüw wüx omeajtsüw. Aaga poch ambeol nejiw marangüw leaw andiüüm Teat Dios, tanaámb ngo macueatiw —aj nejiw Teat Jesús.

Tandeac wüx ran

(Mr. 4:21-25)

¹⁶Condom tasaj nejiw alinoic:
—Nejinguind ngo machen noic candil ndójan lamapal omal, at ngo matool tiüt teoleaj mats; netam mayac cawüx marraj, atquiaj jangantanej apmajmel alndom maxom majaw. ¹⁷Cos meáwan leaw naxotaran apmajüic, at meáwan leaw nexotüy apmajaraw, apmajüic ranüy.

¹⁸Nganüy ijchan ilajcan inguiayiün, sitiüül aljane ayac wüx omeaats xepoch, apmüünd manguiay altigüy. Pero sitiüül nop ngome ayac wüx omeaats, aaga quiriw anguiay quiaj apndrom omeaats, ngome apmambeol nej nicuajind —aj nejiw Teat Jesús.

**Tapeay mimüm Teat Jesús, at
michiig nej**

(Mt. 12:46-50; Mr. 3:31-35)

19 Condom tapeay mimüm nej Teat Jesús, at michiig nej; naleaing ngondom matüchiwi niüng ajlüy nej cos xeyay niplan. **20** Quiaj tasoic Teat Jesús:

—Teat, mimüm at michiig aliw ninguiaj, andiümüw mendeacüiw mequiijpüw —ajow.

21 Quiaj tasaj nejiw Teat Jesús, tapiüng:

—Meáwan leaw nenguiay Mipoch Teat Dios, sitiül marang atnej anguiay, aag ayaq sayaag atnej xemüm, atnej xechiig —aj nejiw.

**Teat Jesús talomboch iünd at omal
yow**

(Mt. 8:23-27; Mr. 4:35-41)

22 Alinoic nüt Teat Jesús tajtep tiül müx maquiiüb miniplan nej, tasaj nejiw:

—Tabaats andüyiiiüts necamb aaga nadam yow cam —aj nejiw.

Quiaj tambüw. **23** Wüxan tenguijal ajüy a müx Teat Jesús tameay. Quiaj taw noic nadam iünd anasop a ndec maxaing. Aaga müx laliic tsyoyom tiüt cos tamelich yow. Nejiw lamapiüngüw apmandeowüw. **24** Quiaj tapacüjchiw a Teat Jesús, tasajiw:

—iT eat! iT eat! iLaliic tsyomoots tiüt! —awüw.

Quiaj witüüt Teat Jesús, tasaj a iünd lombom, at omal yow majlúyan. Quiaj lambat, ayac ndar a yow. **25** Condom tasaj nejiw:

—¿Neol, wül ipiüngan lamejawan nguineay xique alndom narang cuajantaneje? —aj nejiw.

Nejiw mbayajow majawiüw leawa lamarang Teat Jesús. Tesajayej nop alinop, tapiüngüw:

—¿Jane aaga teat naxey quiaja? cos wüx tasaj a iünd maquiiüb a yow majlúyiw miün, quiaj tajlüyiw miün —awüw.

Nop alwüx ombas nej nimeech

(Mt. 8:28-34; Mr. 5:1-20)

26 Condom tajtepiw wüx iüt tiül Gadara, necamb aaga nadam yow alareng Galilea. **27** Wüx taw tiüt imiün tiül müx Teat Jesús, quiaj ajngot nop naxey miotáagan mangoch nej, naw quiaj tiül aaga cambaj quiaj. Lamajiür nüt acüliw wüx ombas nej nimeech. Aton ngo macüil aniiüng nej, acülan tiül niüng amiüraad mondeow. **28** Aaga naxey quiaj wüx tajaw Teat Jesús tepaj napac, ndoj tamb maquieel micos nej niüng ajlüy, tendeac napac:

—¿Cuane indiüm merang wüx ximbas a ique, Jesús Micual Teat Dios najlüy tiül cielo? Satün icueaj, nde merang wüx ximbas nicuajind —aw.

29 Cos Teat Jesús lamasaj nimeech maw wüx ombas aaga naxey quiaj. Aaga naxey quiaj lamajiür xeyay nüt acüli wüx ombas nej aaga nimeech. Masey landeaaw maoelich naag galen, ayacüw tiül oleaj nej aton. Nej andooigndóoigan, ndoj lamacuarreech nej nimeech andüy tiül wajchiüc. **30** Quiaj tatün nej manguiay Teat Jesús:

—¿Cuane minüt? —aj.

Nej tapiüng:

—Legión xenüt —aw.

Tapiüng atquiaj cos xeyay nimeech alwüx ombas nej.

³¹ Condom nimeech tatüniw ocueaj nej nde mayac nejiw tiül biümb.
³² Aleambüw quiaj tüeng tiüc noic ajlüy sow teayambüw tüetiwi. Quiaj a nimeech tasajüw Teat Jesús müüch nejiw mambüw andüyiw tiül sow. Quiaj tüüch nejiw mambüw Teat Jesús. ³³ Tacueatiw aaga naxey, tambüw majmeliw tiül a sow. Quiaj tecuiürrüw a sow ambüw wüx tiüc, tajmiüciw tiül yow, tümb mandeowüw.

³⁴ Ajcüwa monjiür sow wüx tajawüw aag ayaj mbayajow acuiürrüw tambüw mapiüngüw tiül cambaj masajüw niplan nguajantanej. ³⁵ Quiaj tambüw meáwan niplan majawüw cuane najlüy. Wüx tapeayiw niüng ajlüy Teat Jesús, quiaj tajawüw aaga naxey laáw wüx ombas nej nimeech alchetem niüng ajlüy Teat Jesús. Almasooig apix, lajneaj, lamajiür fis. Mbayajow majawüw. ³⁶ Leaw alquiaj tajawüw nguineay tajlüy. Nejiw tasajüw niplan nguineay tajneaj aaga naxey alwüx ombas nimeech. ³⁷ Ajcüwa niplan monaw tiül aaga iüt Gadara tasajüw Teat Jesús maw quiaj, cos xeyay imboloj mandüyiw. Quiaj Teat Jesús tajtep tiül müx alinomb, tawüw quiaj. ³⁸ Aaga naxey laáw wüx ombas nej nimeech quiaj, tapots masaj Teat Jesús maquiiüb nej mamb. Quiaj Teat Jesús tasaj nej macül, tasaj: ³⁹ —Indilil, ijtsor indeac meáwan najneaj leaw lamarang wüx imbas Teat Dios —aj. Quiaj tajtsor aaga naxey. Tapots mandeac meáwan tiül a cambaj nguineay najneaj lamarang wüx ombas nej Teat Jesús.

Micual Jairo, at a najtaj nerreeg apix Teat Jesús

(Mt. 9:18-26; Mr. 5:21-43)

⁴⁰ Wüx Teat Jesús tandilil andüy necamb aaga nadam yow, xeyay niplan tangochiw nej. Apac omeajtsüw majawüw cos teamacüliw nej. ⁴¹ Condom tamb majaw nej nop naxey nenüt Jairo; nej nop natang tiül sinagoga. Taquieel micos nej niüng ajlüy Teat Jesús, tatün ocueaj mamb aniueng nej. ⁴² Cos xeyay iün andeow micual nej, laliüc mandeow. Ajcánan nop nüx ajiür, lamajiür maseyme gajpic (12) mineat nej. Condom wüx tamb Teat Jesús, xeyay niplan acharrayej wüx ombas nej.

⁴³ Altüil nop müüm najtaj lamajiür gajpic neat iün andeow, atsambiich nej miquiej nej. Lamandrooch wüx xeyay tomiün mangüy mondüy. Laímb meáwan leaw almajiür, pero nejinguind ngondom mamongoch nej iün andeow. ⁴⁴ Aaga najtaj quiaj tamb amb wanopech Teat Jesús marreeg apix. Andüüban lomboj atsambiich nej miquiej nej.

⁴⁵ Quiaj tapiüng Teat Jesús:
—¿Jane nerreeg xic? —aw.
Meáwan niplan tapiüngüw ngome nejiw. Quiaj teat Pedro y leaw almaquiiüb tapiüngüw:
—Teat, niplan teamacharrüw ic, teamapatsüw ic, nganüy ipiüng:
“¿Jane nerreeg xic?” meraw —awüw.

⁴⁶ Teat Jesús tapiüng:
—Aljane tarreeg xic, cos sayaag aljane lajneaj iün andeow —aw.
⁴⁷ Aaga müüm najtaj wüx tajaw ngondom maxot aag ayaj, quiaj tiün anmambeapmbeap nej, taquieel

micos nej niüng ajlüy Teat Jesús. Quiaj tapots mapiüng manguiay meáwan nipilan neol tarreeg Teat Jesús, at nguineay tajneaj iün andeow nej. ⁴⁸Quiaj tasaj nej Teat Jesús:

—Quiür xecual, ich mapac imeaats, nganüy lerneaj cos teyar sandeac —aj nej.

⁴⁹Teat Jesús tealeámban mandeac aag ayaj, quiaj ajngot nop imiün aniüng Jairo, aaga natang tiül sinagoga, tasaj a Jairo:

—Teat, landeow micual, icueat mesajsaj mamb a Teat Naxey —aw.

⁵⁰Teat Jesús wüx tanguiay aag ayaj, quiaj tasaj aaga naxey:

—Nde mbayamear, iyar sandeac, apmajneaj micual —aj.

⁵¹Wüx tapeay aniüng aaga naxey quiaj, ngo müütch majmel nejinguind, áagan a Pedro, Jacobo, Juan; at miteat nej, mimüm nej aaga nüx landeow quiaj tajmeliw.

⁵²Meáwan nipilan teajiüntsüw wüx, teapajüw wüx aaga nandeow quiaj. Quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:

—Nde mejiüntsan cos ngome landeow, almameay —aj nejiw.

⁵³Nejiw itsojayéjan cos ajawüw naleaing landeow. ⁵⁴Quiaj Teat Jesús tasap owix a nüx, tasaj napac: —Xecual, witiür —aj.

⁵⁵Quiaj tapac alinomb. Najénan witiüt. Condom Teat Jesús tasaj nejiw mayambüw üet a nüx quiaj. ⁵⁶Miteat nej mimüm nej a nüx lambayajow. Teat Jesús tasaj nejiw nde masajüw nejinguind wüx aag ayaj.

Tajwanüw a gajpiüp mambüw

(Mt. 10:5-15; Mr. 6:7-13)

9 Condom Teat Jesús taxejneng a gajpiüp (12) minipilan

nej. Tüüch nejiw ndom ombasüw masajüw nimeech maw wüx ombas nipilan, aton matajcüw majneaj moniün andeow. ²Tasaj nejiw mambüw mandeacüw nguineay ajlüy tiül micambaj Teat Dios; aton tüüch ndom ombasüw mamongochiw iün andeow nipilan.

³Condom tasaj nejiw:

—Nde mejoyiün nicuajind leaw netam icon tiül tiiüd, nde mejoyiün nangoraad, morral, peats, tomiün. Aton nde mejoyiün ijquiaaw camix. ⁴Aton jangantanej aniüng mejmeliün icülfünan quiaj, naw quiaj apmeriowan. ⁵Ngünantanej cambaj niüng ngo mandiümiüw icon, iriowan quiaj tiül aaga cambaj quiaj. Itajtan minajndot ileajiün majüic nejiw ngo majneaj arangüw —aj nejiw.

⁶Quiaj tambüw tamongoj tiül meáwan nine cambaj mandeacüw wüx aaga najneaj nanderac, nguineay apmaw asoeteran; aton tajtajcüw majneaj moniün andeow nguiajantanej tamongoj.

Wüx tambiyaran Juan Bautista

(Mt. 14:1-12; Mr. 6:14-29)

⁷Aaga natang nenajiüt tiül aaga iüt quiaj nenüt Herodes, wüx tanguiay meáwan nguineay arang Teat Jesús, lango majaw ngün naleaing, cos altiül apiüngüw aaga Juan neech yow nipilan lapac laaw tiül mondeow.

⁸Altiül tapiüngüw mixejchiiüts Elías landilil. Altiül tapiüngüw aag ayaj alinop nendeac andeac Teat Dios leawa tajlüy tanomb lapac, awüw.

⁹Pero Herodes tapiüng:

—Aaga Juan xique tüjchiüs mamb ndojquiüm onic nej. ¿Jane

nganüy teananguuiay arang xeyay cuajantanej quiaja? —aw.

Tandiüm majaw jane.

Teat Jesús tüüch üetiw acoquiar mil niplan

(Mt. 14:13-21; Mr. 6:30-44; Jn. 6:1-14)

10 Wüx tandilileaw miapóstoles nej tapots masajüw Teat Jesús meáwan nguineay tarangüw. Condom taquiiüb nejiw mamb tiül wajchiüc niüng ngo majlüy nejinguind, tiül iüt ocueaj noic cambaj nenüt Betsaida. **11** Niplan wüx tajawüw laámb tandüpíw mamb. Wüx tapeayiw niüng ajlüy Teat Jesús nej tajür nejiw lasta. Condom tapots mandeac masaj nejiw nguineay alndom majlüyiw tiül miniplan Teat Dios. Aton tamongoch iün andeow leaw niün andeow.

12 Wüx laquinüt aaga nüt quiaj, ajcüw miniplan nej tambüw matüchiwi Teat Jesús, tasajüw:

—Teat, isajüw a niplan mambüw andüiyi tiül cambaj, tiül runch mayambüw nguiane apmaxoxtüw, aton mayambüw cuane apmueti, cos tiül wajchiüc almajlüyiiüts cam —ajüw.

13 Quiaj Teat Jesús tasaj nejiw:

—Ngwüy, icona netam meyamban üetiw —aj nejiw.

Nejiw tapiüngüw:

—Teat, ngo najiüran cuane sanijchiüin, ajcánan acoquiar pan alijpüw cüet alningüy. ¿Ngwüy sanambana nangalan nüeteran müetiw meáwan niplan quiaja? —awüw.

14 Cos atüch maseyme acoquiar mil monxey. Condom Teat Jesús tasaj miniplan nej:

—Isajan a niplan chetemoj, ic miow gajpowüw (50) noicnoic ajlüy —aj nejiw.

15 Atquiaj tarangüw, tasajüw niplan chetemoj. **16** Condom Teat Jesús tayar acoquiar pan alijpüw cüet. Ndjo taxaing omal majaw cawüx, tüüch gracias Teat Dios, ndoj tambaag, tüüch miniplan nej majineaw müjchiw meáwan niplan. **17** Meáwan niplan tetiw paxiün, condom leaw tenaw taxainguiw gajpiüp nchep.

Pedro apiüng nejay Teat Jesús aaga leaw lapiürrang aliük

(Mt. 16:13-19; Mr. 8:27-29)

18 Noic nüt Teat Jesús teandec aweaag Teat Dios, ataag orar néjan quiaj; miniplan nej alíwan quiaj maquiüjpüw. Condom nej tatün manguiay nejiw:

—¿Cuane apiüngüw niplan jane xic? —aj nejiw.

19 Nejiw tasajüw:

—Altiül niplan apiüngüw Juan, aaga neech yow niplan. Altiül apiüngüw Teat Elías; altiül apiüngüw alngün nendeac andeac Teat Dios najlüy tanomb lapac. Atquiaj apiüngüw —ajüw.

20 Condom tatün manguiay nejiw alinomb:

—¿Jow icona, cuane ipiüngan jane xic? —aj nejiw.

Quiaj tapiüng a Pedro:

—Ique aaga Cristo ocueaj Teat Dios —aw.

Teat Jesús tapiüng apmambiyaw nej

(Mt. 16:20-28; Mr. 8:30—9:1)

21 Teat Jesús tasaj nejiw nde masajüw nejinguind jane nej. **22** At aton tasaj nejiw:

—Aaga Teat Naxey netam mamongoch xeyay ngo majneaj. Apmajcüy majaw nej montangtang tiül judíos, at montangtang miteaats, at ajcüw mondüy wüx aaga poch tüünd Moisés aton. Ndójwüx apmambiyaw nej. Pero naleaing wüx er nüt nej apmapac alinomb —aw.

²³Condom tasaj meáwan leaw aliw quiaj:

—Sitiül aljane andiüm mandüüb xic mayar sandeac, ich mawün wüx omeaats leawa nej andiüm marang. Ich mandüüb wüx leaw sarang masey mamongoch xeyay naél meáwan nüt; masey mambiyaw nej wüx cruz cos ayar sandeac. ²⁴Sitiül aljane ngo mayar sandeac ajcan imbol mambiyaw nej nipilan, alinoic nüt nej ngome apmamb tiül cielo. Pero sitiül aljane ngo mapiüng wüx masey mandeow cos ayar sandeac, alinoic nüt najneajay apmajlüy tiül cielo. ²⁵¿Jondot sitiül aljane maneay meáwan cuajantanej leaw almajlüy wüx iüt cam, cuane ambich sitiül nej apndrom ombas, lango mamb tiül cielo? ²⁶Cos sitiül aljane ngo mayar sandeac, axing mitsoj nej nipilan wüx xique, at wüx xepoch; atquiaj a Teat Naxey aton apmaxing majaw nej wüx aliüc imiün tiül cielo, aquiiüb miün xeyay nelitlit, raniüy, najneajay ocueaj Teat Dios, at ocueaj nangaj miáangeles nej. ²⁷Naleaing sasaj icon alningüy acas tiül icona aliün mapacüw apmajawüw a Teat Naxey niüng arang natang nenajüüt —aj nejiw Teat Jesús.

Tewüneay majawüw nej Teat Jesús

(Mt. 17:1-8; Mr. 9:2-8)

²⁸Condom ajíurán ojpeacüw nüt tatow ndoj mandeac aaga poch

quiaj, quiaj taquiiüb a Pedro, Juan, at a Jacobo, tajtepiw wüx nop tiük, tamb mataag orar. ²⁹Wüx teataag orar Teat Jesús, quiaj tajawüw mitey nej langome atnej, at apix nej rajniüy, xowüy lalitlit. ³⁰Camüüm majawüw, alquiaj mixejchiw nejiw leaw monlüy tanomb, ajcüw ayaj teat Moisés maquiiüb a teat Elías, teandeaciüw maquiüjpüw Teat Jesús. ³¹Niüng alembemoj xowüy lajneaj, ayey nejiw tiüt a ran. Teamandeaciüw wüx leaw apmamongoch Teat Jesús wüx apmandeow tiül Jerusalén. ³²Teat Pedro, at aquiüjpüw nej xeyay laínd ameayiw, pero tapaciüw wüx tajawüw aaga ran xowüy lajneaj niüng ajlüy Teat Jesús maquiiüb ajcüwa ijpiüw monxey quiaj. ³³Moisés ata Elías laámb apmawiüw niüng ajlüy Teat Jesús, quiaj tapiüng a Pedro:

—Teat, najneaj macülliüts ningüy narangan arej nden, noic ineay, noic aneay teat Moisés, alinoic aneay teat Elías —aw.

Atquiaj tapiüng a Pedro cos lango majaw cuane apmapiüng. ³⁴Tenguialeámban mandeac aag ayaj, quiaj pojniüt, taxot nejiw noic oic. Xeyay timboloj wüx tajawüw aliw tiül oic. ³⁵Condom quiaj tanguiayiw noic nanderac imiün tiül oic, tapiüng:

—Aag ayaj xecual xeyay sandiüm; inguiayiün, iyacan wüx imeajtsan leaw andeac nej —aw.

³⁶Wüx landoj andeac a nendeac, quiaj tajawüw a Teat Jesús néjan. Nejiw ngo mapiüngüw nicuajind. Tacül acas nüt nejinguin ngó mandeaciüw wüx leaw tajawüw.

Tajneaj nop alwüx ombas nej nimeech*(Mt. 17:14-21; Mr. 9:14-29)*

37 Raw tiüt alinoic nüt wüx tawüw tiüt imiünüw wüx tiüc, xeyay nipilan tambüw mangochiw Teat Jesús. **38** Nop naxey naw tiül aaga xeyay nipilan quiaj tendeac napac, tapiüng:

—Teat, satün icueaj meamb mejaw xecual ajcánan sajiür. **39** Alwüx ombas nej nimeech. Nguiaj aaga nimeech xeyay üüch nej mepajpaj, ambeapmbeap nej, awün nej teombeay popox. Xeyay ngo majneaj lamarang nej, nómban ngo macueat nej. **40** Xique tasajasüw minipilan mawiuniw a nimeech wüx ombas nej, pero ngondom ombastüw —aw a naxey.

41 Quiaj tapiüng Teat Jesús:
—iNeol icona nipilan ngo meyariün sandeac, icona monrang ngo majneaj! ¿Cas nüt ipiüngan sanacül naquiiüb icon, nafüc wüx leaw irangan quiaj? —aw.

Condom tasaj a naxey:

—Iquiiüb miün micual, teat —aj. **42** Wüx tenguijal ajüy aaga nench quiaj matüch niüng ajlüy Teat Jesús, quiaj tambeapmbeap nej alinomb. Aaga nimeech alwüx ombas nej talox nej tiüt. Teat Jesús talic a nimeech quiaj, maw macueat; quiaj tajneaj aaga nench. Condom tüüch mamb maquiiüb miteat nej alinomb. **43** Meáwan nipilan leaw alquiaj mbayatoj majawüw nguineay xeyay najneaj lamarang Teat Dios.

Teat Jesús tapiüng alinomb apmambyaw nej*(Mt. 17:22-23; Mr. 9:30-32)*

Tealeámban mbayajow nipilan majawüw meáwan leaw lamarang Teat Jesús, quiaj tasaj minipilan nej:

44 —Iyacan wüx imeajtsan aaga poch sanasaj icon cam, cos Teat Naxey apmayacüch teowixaw nipilan —aj nejiw.

45 Naleaing minipilan nej ngo majawüw cuane wüx asoiquiw quiaj, cos ngo müjndiw majawüw, aton cos nejiw axinguiaw matüniw manguiayiw wüx aaga poch quiaj.

Jane apmarang natang*(Mt. 18:1-5; Mr. 9:33-37)*

46 Condom minipilan nej tapots andeacndeaciw wüx mapiüngüw jane apmarang natang. **47** Naleaing Teat Jesús tajaw cuane teamapiüngüw tiül omeajtsüw nejiw. Quiaj taxaing nop nine mayac niüng ajlüy nej. **48** Condom tasaj nejiw:

—Jangantanej leaw apmajüür lasta aaga nine cam, aag ayaj atnej teamajüür xic lasta; jangantanej leaw ajiür xic lasta, aag ayaj ajiür lasta neech xic niün. Cos jane chingüy tiül icona, aag ayaj natang —aj nejiw.

Jane ngo majcüy majaw icoots, najneaj majaw icoots*(Mr. 9:38-40)*

49 Condom quiaj tasaj nej a Juan:

—Teat, tajawasan nop naxey teamapaj minüt wüx tawün nimeech wüx ombas nipilan, lanasajan macueat cos ngome aquüijpaats —aj.

50 Quiaj tasaj nej Teat Jesús:

—Ich majlüy, nde mepalan cos sitiüll nop ngo majcüy majaw icoots, najneaj majaw icoots —aj nej.

Teat Jesús talic a Jacobo y Juan

51 Wüx lamatüch a nüt mamb Teat Jesús andüy tiül cielo, quiaj

tapiüng netam mamb Jerusalén.

52 Quiaj tüüch mamb acas mambüw ombas nejiw. Ajcüw ayaj tambüw tatüchiw tiül noic nine cambaj tiül iüt Samaria mayambüw niüng apmaxoxtüw. **53** Naleaing ajcüwa nipilan monaw quiaj ngome tandiumüw müjchiw maxoxtüw quiaj Teat Jesús cos tajawüw andiyiw Jerusalén apmambüw.

54 Minipilan nej, aaga Jacobo maquiiüb a Juan wüx tajawüw aag ayaj, quiaj tasajiw Teat Jesús:

—Teat, cindiüm natüniün biümb imiün tiül cielo atnej nomb tarang mixejchiiüts Elíasa, mandajpüw ajcüwa nipilan quiaja? —ajüw.

55 Quiaj ndiliteay Teat Jesús majaw nejiw, talic nejiw, tapiüng:

—Icona ngo mejawan cuane teamendeacan. **56** Cos Teat Naxey ngo miün mandrooch ombasüw nipilan, nej tiün mawün wüx nipilan —aw.

Quiaj tambüw tandüiyiw tiül alinoic cambaj.

Leaw tandiumüw mandüpüw Teat

Jesús

(Mt. 8:19-22)

57 Condom wüx aleambüw tiül tiiüd tajngot nop naxey masaj Teat Jesús:

—Teat, sanamb nguiajantanej niüng apmeamb —aj.

58 Quiaj tasaj nej Teat Jesús:

—Wiül ajiürüw ombiümüw, at a quiec ajiürüw; nganiüy a Teat Naxey ngo majiür nguiane alndom maxood —aj nej.

59 Condom tasaj alinop:

—Mac, indüüb xic, tabar —aj. Aaga nasoic quiaj tapiüng:

—Teat, sanamb nacüü leaw andeow xeteat, namiüt; ndoj sanandüüüb ic narang leaw ipiüng —aw.

60 Teat Jesús tasaj nej:

—Icueat, ich majlüy ich memiütayej. Ique quiür indeac wüx nguineay alndom majlüyeran tiül micambaj Teat Dios —aj nej.

61 Condom tapiüng alinop:

—Sanamb teat, nguiajantanej niüng apmeamb, pero netam namb saniüng nasajiw manguiayiw —aw.

62 Quiaj tasaj nej Teat Jesús:

—Sitiül nop nechiüt iüt almasap owix arada, andüy wanopech teamajaw, nguineay apmarang najneaja? Aag ayaj ngondom majmel tiül micambaj Teat Dios —aj nej.

Teat Jesús tüüch mambüw er miow gajpowüw minipilan nej

10 Wüx landoj aag ayaj, Teat Jesús tawün er miow gajpowüw (70) minipilan nej. Ajcüw ayaj tüüch mambüw ijpuwpüw ombas nejiw tiül meáwan cambaj leaw niüng nej apmamb.

2 Ndoj tasaj nejiw:

—Xeyay najiüt ajlüy, pero monrang najiüt napateay. Itüniün ocueaj a Teat Naxey neneay najiüt, müütich miün monrang najiüt. **3** Quiüran; xique süüch icon meamban at icon sap indüyiün tiül tegüy sampüy. **4** Nde mejoyiün morral, iqual tomiün, at napüic; nde lomblobomeron metepeayiün jangantanej tiül tiiüd. **5** Ngünantanej nden niüng apmejmeliün, ombas mertepeayiün, itüniün monapacüy. **6** Sitiül alquiaj aljane ajüic najneaj omeaats majaw

icon, indeacan najneaj mequijipan; pero sitiül ngwiý, nde mendeacan mequijipan xeyay.⁷ Icüliün tiül aaga nden quiaj, itean, inganeowan leaw apmeajndiün quiaj, cos nop nerang najiüt netam müünd üet nej. Nde meamban mejüyjüiün tiül ngünantanej nden.⁸ Nguiajantanej cambaj niüng apmejmeliün sitiül apmangochiw icon najneájan, itean leaw apmeajndiün meatiün.⁹ Aton imongochiün iün andeow moniün andeow leaw almajlüy tiül aaga cambaj quiaj, at isajan nipilan:

“Nganüy laliüc ndom mejmeliün tiül micambaj Teat Dios”, irajan.

¹⁰ Pero nguiajantanej cambaj niüng apmejmeliün, sitiül ngo mangochiw icon najneaj, wüx apmeriowan ilean tiül calle, isajan nipilan:

¹¹ “Leaw najdot najlüy ningüy tiül micabajan ngo nandiüman macül wüx xileajiün nicuajind; satajtan majüic ngo majneaj irangan. Pero ich leaam imeajtsan teajndiün mejmeliün tiül micambaj Teat Dios”, irajan. ¹² Xique sasaj icon, wüx apmajaraw wüxasoet nipilan, napateay quiriw ngo majneaj leaw apmamongochiw nipilan tajlüiyiüw tiül cambaj Sodoma, ngo matnej aaga cambaj niüng ngo mangochiw icon najneaj.

Nipilan ngo mayambüw Teat Dios

(Mt. 11:20-24)

¹³ ’iJaa, icona monaw tiül cambaj Corazín! ijaa, icona monaw tiül cambaj Betsaida! ¿Neol ngo meyariün sandeaca? Cos jondot tiül cambaj Tiro y Sidón tarangüch meáwan ateócan leaw tarangüch tiül icona mejawan, catsats tsotojow

tiül ngwiat masoijquiw nambeor apixaw nejiw, majüiquichaw leaam omeajtsüw wüx meáwan ngo majneaj tarangüw.¹⁴ Áag sasaj icon, alinoic nüt wüx Teat Dios apmajaw wüxasoeteran, napateay ngo majneaj apmamongochiw monaw Tiro maquiiüb Sidón, ngo mat icona.¹⁵ At icona monaw tiül cambaj Capernaum, ciyajcan icona apmeamban tiül cielo? iNiquimas! Cos aleáingan apmejlosan tiül aaga xeyay ngo majneaj tiül Hades —aw Teat Jesú.

¹⁶ Ndoj tasaj minipilan nej:

—Nganüy sasaj icon, leaw apmanguay indeacan, aag ayaj atnej anguiay sandeac; leaw ngo mandiümüw manguiayiw indeacan, ngo mandiümüw xic aton. Leaw ngo mandiüm xic, ngo mandiüm aaga neech xic niün aton —aj nejiw.

Tandilileaw ajcüwa er miow gajpowüw

¹⁷ Wüx tandilileaw ajcüwa er miow gajpowüw (70) quiaj, apac omeajtsüw, tasajüw Teat Jesú:

—Teat, wüx minüt ique ajcüwa nimeech ayariw sandeacan —ajüw.

¹⁸ Quiaj tasaj nejiw Teat Jesú:

—Xique tajawas ajmiüc a Satanás atnej ajlip imiün tiül cielo.¹⁹ Xique nganüy lanüüch icon mecuüjchiün tiüt ndiük tengwüy napüp. Masey monciüy majaw icoots apmarangüw leaw andiümüw, icona ngome apmarang icon nicuajind.

²⁰ Naleaing nde mapac imeajtsan ajcan imboloj mandiüiyiüw icon nimeech ayariw indeacan; ngwüy, ich mapac imeajtsan cos minütiün lajlüy tiül cielo —aj nejiw.

Apac omeaats Teat Jesús

(Mt. 11:25-27; 13:16-17)

21 Ores quiaj aaga Nangaj Espíritu tüüch Teat Jesús mapac omeaats. Teat Jesús tapiüng:

—Xique sasaj ic apac ximeaats wüx ique Teat, ique natang nenajiüt tiül cielo at wüx iüt, cos meáwan leaw lajliüy texot, ngo meaach majawüw mondüy monxom omeaats. Nganüy lameaach majawüw ajctiwa atnej nine monguich quiaj. Atquiaj ajlüy, Teat, cos atquiaj indiüm —aw.

22 Condom tapiüng:

—Meáwan cuajantanej tüjndiüs, üüch xic Xeteat; nejinguiind ngo majaw jane aaga micual nej, áagan Xeteat Dios nejaw. Aton nejinguiind ngo majaw jane nej Xeteat Dios, áagan micual nej ajaw; at leaw andiüm müüch nej majaw —aw.

23 Condom Teat Jesús wantsat majaw minipilan nej, quiaj tasaj nejiw:

—Najneajay ajlüy jangantanej leaw axom majaw leaw icona ixoman mejawan nganüy. **24** Cos naleaing sasaj icon, xeyay mondeac andeac Teat Dios at montangtang monajiüt tandiümüw majawüw leaw lamejawan; naleaing taton ngo majawüw. Tandiümüw manguiayiw leaw lamenguiayiün; naleaing taton ngo manguiayiw —aj nejiw.

**Teat Jesús tandeac wüx
nop naw Samaria**

25 Alquiaj nop nequiaach wüx aaga poch tüünd Moisés, witüüt matün manguiay majaw cuane apmapiüng Teat Jesús, tasaj:

—Teat ćcuane netam naranga, nguineay alndom namb tiül cielo napac meáwan nüte? —aj.

26 Teat Jesús tasaj nej:

—¿Cuane apiüng tiül aaga poch tüünd Moisésa? ¿Nguineay iyaag? —aj nej.

27 Aaga naxey tasaj nej:

—Netam mendiüm Teat Dios conimeaats, con ipaciüy, con mifis; aton netam mejiür lasta jangantanej atnej iijiürüy lasta iquiáyan quiaj —aj nej.

28 Quiaj tasaj nej Teat Jesús:

—Najneaj aag ipiüng quiaj. Sitiül atquiaj apmerang apmeamb tiül cielo niüng apmepac meáwan nüüt —aj nej.

29 Nej aaga naxey tandiüm

majüiquich arang meáwan aag ayaj, quiaj tasaj Teat Jesús:

—¿Jane alinop apiüng netam majiürüch lasta quiaja? —aj.

30 Quiaj tasaj nej Teat Jesús:

—Nop naxey imiün Jerusalén andüy Jericó taxom nej need tiül tiiüd, tanejtiw nej ocueaj meáwan leaw almajoy, tawüjchiw nej, laliüc mandeow tacueatiw. **31** Condom tamong quiaj nop miteaats amb tiül a tiiüd quiaj. Wüx tajaw alpiiüm aaga naxey quiaj, tayey tiüt tamong. **32** Camiüm tamong quiaj nop nembeol miteaats ajcüw nasoic levita. Átan wüx tatüch quiaj majaw alpiiüm a naxey, tamóngan aton. **33** Ndoj tajngot nop naxey naw Samaria aleamb tiül aaga tiiüd quiaj. Wüx tajaw a naxey, xeyay tajiür lasta. **34** Quiaj tamb matüch, tayac aceite, tayac a vin wüx aaga necoy quiaj.

Condom taóel, cas taxaing mayac

wüx mibur nej. Taquiiüb mamb andüy niüng axoodaran; tacül quiaj majaw.³⁵ Aw alinoic nüt wüx taw quiaj, tawün ijquiaaw tomiün nenüt denario, tüüch neneay nden niüng axoodaran. Ndoj tasaj: “Ijaw ningüy xicueaj, sitiül aleaic tetam, iyamb ocueaj nej. Xique sanangüy icueaj leaw sapeay”, aj.³⁶ Tiül aaga arojpüw quiaj, ejane ajüic tajiür lasta aaga naxey tajlüy mambiy nej need quiaja? —aj nej Teat Jesús.

³⁷ Condom aaga nequiaach wüx aaga poch tüünd Moisés tapiüng:
—Pues aaga tambeol nej —aw.
Quiaj tasaj nej Teat Jesús:
—Quiür a ique irang atnej aton —aj nej.

Teat Jesús al aniüngüw Marta y María

³⁸ Teat Jesús wüx tatüch tiül noic cambaj, alquiaj nop najtaj nenüt Marta. Tüüch nejiw maxoxtüw aniüng nej.³⁹ Aaga Marta quiaj, almajiür nop michiig nej nenüt María. María tamb chetem niüng ajlüy Teat Jesús manguiay andeac.⁴⁰ Naleaing Marta tenguial amb wüx omeaats meáwan leaw teamarang tinden. Condom tamb matüch Teat Jesús masaj:

—Teat, ejnajneaj mejaw arang xechiig quiaja? Cos acuéatan xic wüx narang xenajiütan. Isaj mambeol xic, Teat —aj.

⁴¹ Quiaj tasaj nej Teat Jesús:
—Marta, Marta, xeyay apal ic, xeyay amb wüx imeaats cuajantanej irang quiaj.⁴² Ajlüy noic leaw alwüx atam, María teamayac wüx omeaats aaga leaw netam quiaj, nejinguind ngome apmanood nej ocueaj —aj nej.

Jesús aquiaach nguineay alndom matajcaats orar
(Mt. 6:9-15; 7:7-11)

11 Noic nüt Teat Jesús teataag orar, y wüx landoj, quiaj tapiüng nop minipilan nej:

—Teat, iquiaach xicon nguineay natajcan orar atnej tarang teat Juan wüx taquiaach minipilan nej —aw.

² Quiaj tapiüng Teat Jesús:

—Icona, wüx apmetajcan orar atciüy ipiüngan:

Xeteatiün Dios najlüy tiül cielo, ique nangaj minüt.
Sandiüman mejlüy wüx meáwan nipilan nguiajantanej.

Atnej iyambüch ninguiün tiül nangaj cielo, atquiaj aton netam meyambüch ningüy wüx aaga iüt cam, marangüch leaw ique indiüm.

³ Iich xicon nüeteran nganüy nüt cam atnej mbójan irang.

⁴ Iwün wüx imeaats aaga ngo majneaj tarangasan Teat, cos xicona aton lanawüniün wüx ximeajtsan meáwan ngo majneaj tarangüch wüx ximbasan.

Imbeol xicon nde narangan ngo majneaj, Teat,

Iwün ninguiün meáwan ngo majneaj, nde matüch xicon, irawan —aj nejiw Teat Jesús.

⁵ Aton tasaj nejiw:

—Jondot nop icona almajiür nop miamigo nej pinawan ongwiüts mapeay masaj nej: “Amigo, najüch icueaj arojpüw pan.⁶ Cos naapeay nop xeamigo, imiün miünquiaj ajngot, naleaing ngo najiür cuane sanüüch”, maj.⁷ Pero aaga naxey

altiül iüm, apmasaj nej: "Tapots indeac, lanapal a iüm. Xecual lameayiw naquijüpüw, ngondom witüün nawün nütüch ic", maj nej. ⁸Naleaing sasaj icon, masey ngo mind witiow, nej apwitiüm mawün müüch leaw netam, ngome ajcan ajaw miamicgo nej, apmarang cos ngo mandiüm manguiay mapajpaj nej. ⁹Nganüy sasaj icon: Sitiül apmetüniün apmeajndiün; sitiül apmeyamban monajneaj ocueaj nej apmexoman; sitiül apmerndeacan apmengoheranan. ¹⁰Cos meáwan leaw netün apmüünd; leaw neyamb apmaxom; leaw nendeac apmangocharan.

¹¹¿Mbich alndom nop nateateran wüx matün nej ocueaj pan micual nej, apmüüch noic piedra ingow üüch pana? ¿Tengwüy wüx matün cüet, ingow üüch cüet apmüüch nop ndiüca? ¹²¿Jondot matün omb quit, ingow üüch omb quit apmüüch nop napüpa? ¹³Sitiül icona monrang ngo majneaj icon, ijawan cuane najneaj meajchiün micualan; cuantemas Miteatiiüts Dios najlüy tiül cielo apmüüch Nangaj Espíritu jane apmatün nej ocueaj —aj nejiw Teat Jesús.

Apiüngüw ambeol nej nimeech

(Mt. 12:22-30; Mr. 3:20-27)

¹⁴Teat Jesús tawün nimeech wüx ombas nop naxey nejew. Wüx taw aaga nimeech quiaj, quiaj tendeac aaga naxey. Meáwan nipilan mbayajow majawüw. ¹⁵Naleaing altiül tapiüngüw:

—Aaga naxey quiaj awün nimeech cos ambeol nej aaga minatang nimeech nenüt Beelzebú —awüw.

¹⁶Altiül tandiumüw majawüw cuane apmarang, tasajuw marang noic ateócan majawüw sitiül naleaing Teat Dios ambeol nej.

¹⁷Teat Jesús tajaw nguineay teamapiüngüw tiül omeajtsüw nejiw, áag tasaj nejiw:

—Tiül meáwan cambaj sitiül monajiüt apmajcüiyw mbajcamoj, apmembiyayej apndrom ombasüw. Sitiül moncül tiül noic nden majcüiyw, ngo majlüiyw nöiquian, apndajrriümoj. ¹⁸Atánan quiaj sitiül minatang nimeech ngo majlüiy nöiquian maquiiüb mimonbeol nej, énguineay alndom marangüw cuajantanej ngo majneaja? Aag ayaj sasaj icon cos ipiüngan xiique sawün nimeech, ambeol xic Beelzebú.

¹⁹Sitiül naleaing Beelzebú nembeol xic nawün nimeech, isajan xic, jow minipilan, éjane ambeol nejiw mawüniw nimeech? ¿Ngwüy nimeech ambeol nejiwe? Ninguiaj ajüic ngo mejawan cuane temepiüngan. ²⁰Nganüy sitiül Teat Dios nembeol xic nawün nimeech wüx ombas nipilan, naleaing sasaj icon lamatüch mejmeliün tiül minipilan Teat Dios.

²¹Sitiül nop naxey natang nenajiüt almajiür xeyay monjiür nej aniüng, meáwan leaw almajiür aniüng nej najneaj ajlüy. ²²Nganüy sitiül aliük alinop xeyay minipilan nej aquiiüb miün, apmanojsiw aaga iüm quiaj, apmasapüw leaw monjiür, apmümb mayariw membaagayej wüx leaw taxomüw.

²³At sasaj icon, leaw ngo mandiüm xic, ajcüy majaw xic. Jane ngo mambeol xic wüx leaw teanaxaing, aag ayaj awíchan quiün.

Wüx nimeech andilil alinomb wüx ombasarán
(Mt. 12:43-45)

24'Nop nimeech wüx apmacueat aljane, apmajüyjüy tiül wajchiüc mayamb nguiane apmaxood. Wüx lapaxiow ajüyjüy ngo maxom, quiaj apmapiüng: "Sanandilil sandüy tiül niüng tawas", apmaw. **25**Camüm mapeay quiaj, apmaxom aaga naxey atnej nop iüm najneajay najirimb najmel mimbjaj. **26**Almajaw atquiaj, quiaj apmamb majan alayaíw aquiiüb nej alwüx apatüw, ngo matnej. Quiaj apmambüw andüiyi wüx ombas a naxey quiaj. Ndójwüx aaga naxey quiaj xeyay ngo majneaj apmajlüy, ngo matnej tajlüy nomb —aj nejiw Teat Jesús.

**Najneajay leaw anguiay
 Mipoch Teat Dios**

27Teat Jesús wúxan tealeámban mandeac aag ayaj, quiaj tendeac nop najtaj tiül nipilan, tapiüng:
 —Najneajay ajlüy a müm najtaj newiquiach ic, neech ic ichech —aw.

28Quiaj tapiüng Teat Jesús:
 —iNajneajay aton ajlüyiw meáwan leaw anguiayiw Mipoch Teat Dios ndoj ayaciw wüx omeajtsüw! —aw.

Nipilan atüniw ateócan
(Mt. 12:38-42; Mr. 8:12)

29Wüx laxeyay nipilan mayeyiw nej tiüt, quiaj tapots masaj nejiw:
 —Nipilan nganüy cam ngo majneaj arangüiw, atüniw ateócan majawüw. Naleaing ngome apmujndi wüx majawüw; apmujndi wüx áagan leam omeajtsüw leaw

tajlüy wüx Jonás. **30**Atnej Jonás tajlüy tanomb, wüx nej tatiib ocueajiw nipilan monaw Níneve leaw ngo majneaj teamarangüw, atquiaj ajlüy nganüy a Teat Naxey, teamatiib icueajiün leaw ngo majneaj teamerangan. **31**Alinoic nüt wüx apmajaraw wüx asoet nipilan, quiaj nop najtaj najlüy tanomb, natang nenajjüt imiün cawac, nej apmajüiquich ajcüwa nipilan aaga nüt cam alwüx axeyay ngo majneaj teamarangüw; cos nej imiün xeyay miünquiaj tamb manguiay andeac Salomón. Nganüy ajlüy ningüy tiül icona nop alwüx xeyay ajaw ngo matnej Salomón, icona ngo meyariün andeac nej. **32**At alinoic nüt wüx Teat Dios apmajaw wüx asoeteran, ajcüwa nipilan monaw Níneve leaw tajlüiyi tanomb apmayacüw isoetiün. Cos ajcüwa nipilan quiaj tayambüw Teat Dios wüx Jonás tapaj nej ocueajiw. Nganüy ajlüy tiül icona nop alwüx xeyay atam ngo matnej Jonás, pero icona ngo merangan leaw asaj icon.

Ran ocueajaran

(Mt. 5:15; 6:22-23)

33'Nejinguing ngome apmachen ran ndoj maxot, tengwüy mamoog omal tiül nop nccep. Ngwüy netam mayac cawüx marraj, maxom majaw Jane apmajmel tiül iüm.

34Oniiügaran aag ayaj nerraj icoots. Sitiül iyac iniiüg wüx mejaw leaw najneaj, apmambeol ic merang najneaj. Wüx irang najneaj, aag ayaj atnej mejlüy tiül ran. Nganüy sitiül indiüm meyac iniiüg wüx mejaw leaw ngo majneaj, quiaj apmerang xeyay ngo majneaj; aag ayaj atnej

ijlüy tiül pojniün. ³⁵Netam mejaw wüx aaga ran ijíür quiaj, nde marang pojniün. ³⁶Sitiül ique ijlüy tiül aaga ran quiaj, ngo mejlüy tiül pojniün, ranüy apmajlüy niüng ijlüy atnej wüx marraj ic noic nadam ran —aj nejiw Teat Jesús.

Teat Jesús ayac asoet fariseos y mondüy wüx mipoch Moisés

(Mt. 23:1-36; Mr. 12:38-40; Lc. 20:45-47)

³⁷Wüx landoj andeac Teat Jesús, quiaj tasaj nej nop fariseo mamb metiw aniiüng nej maquiiüb. Quiaj tamb Teat Jesús. Nganüy wüx chetet met, ³⁸aaga fariseo wüx tajaw nguineay Teat Jesús ngo marang atnej ajlüyay arangüw nejiw wüx ajantsüw owixaw, quiaj mbayat. ³⁹Quiaj Teat Jesús tasaj nej:

—Icona fariseos ijantsan ombas a tas, polat, pero amb tiül tan ajlüy ngo majneaj. Icona atquiaj ijlüyiün, masey ajüic irangan najneaj, tiül imeajtsan xeyay ngo majneaj ajlüy, cos inohtiün meyariün ocueaj alinop, at irangan cuajantanej ngo majneaj. ⁴⁰iNerchachiün! ¿Neol ngo mejawana, aag nerang amb wüx ombas, nej nerang amb tiül aton? ⁴¹Leaw almejüran ijchan ajcüwa nipilan ngo majiür. Quiaj apmejlüyiün nerixixay najneaj.

⁴²iJaa, icona fariseos! Iyacan erchechiün naw tiül menta, ruda, at naw tiül cuajantanej soex napiürüch; pero icona ngo merangan leaw najneaj, ngo mejiüran lasta alinop atnej andiüm Teat Dios. Netam merangan meáwan aag ayaj, aton nde mecueatiün meyacan erchechiün.

⁴³iJaa, icona fariseos! Wüx iriümban tiül sinagogas iyamban nguiane chetemeron, nguineay alndom mejarawan. Aton iyambyamban merangüchiün casa niüng ajlüy xeyay nipilan.

⁴⁴iJaa, icona mondüy wüx aaga poch tüünd Moisés, aton icona fariseos! iMonlombojchay icon! At icon oxiüt wüx lajarriow, lango majüic, nipilan namong amb wüx ngo majaw sitiül aag ayaj oxiüt —aj nejiw Teat Jesús.

⁴⁵Condom tapiüng nop naxey nendüy wüx aaga poch tüünd Moisés, tasaj Teat Jesús:

—Teat, wüx indeac aag ayaj ajüic atnej andüy wüx ximbasan temendeac —aj.

⁴⁶Quiaj tapiüng Teat Jesús:

—iJaa, icona aton mondüy wüx aaga poch tüünd Moisés! Cos ijchan nipilan mamalüw leaw ngondom mamalüw; pero icona ngo mendiüman merrejquiün aag ayaj masey con nots micual iwixan.

⁴⁷iJaa icona! Cos teametajcan majneaj mioxiütüw mondeac andeac Teat Dios leaw tajlüyiw tanomb, leaw tandemöwüw ambiy nejiw mixejchiün. ⁴⁸Aag ayaj ajüic icona najneaj mejawan leaw tarangüw mixejchiün; nejiw monbiy, nganüy icona teamerangan mioxiütüw.

⁴⁹Cos Teat Dios meáwan aag ayaj lamajaw, áag tapiüng: “Sanüjchiw mambüw niüng ijlüyiün mandeaciüw sandeac, at sanüjchiw mambüw apóstoles aton. Altiül apmambiyaranüw, alacas apmayambüch ombasiüw”, aw. ⁵⁰Aag ayaj tandemac Teat Dios cos

ajcüwa nipilan najlüy nganüy cam, apmengüiy leaw tarangüchiw wüx ombasüw mondeac andeac nej tanomb, ajan wüx tarang iüt cam.

51 Aag ayaj ajan wüx miquiej Abel, ndójwüx wüx miquiej Zacarías, áag tambiyaw tiül nadam nangaj iüm niüng ajlüy artüł. Nganüy sasaj icon, Teat Dios apmüüch icon mengüyiün leaw tambiyaraniuw quiaj.

52 iJaa, icona mondüy wüx aaga poch tüünd Moisés! Cos ijawan leawa netam, pero ngo merangan. At lamepálan alinop, ngo meajchiün majaw, marang —aw Teat Jesús.

53 Wüx teamandeac masaj nejiw aag ayaj, meáwan mondüy wüx aaga poch tüünd Moisés, at a fariseos xeyay tajcüiy. Condom quiaj tapots masajsajüw nej cuajantanej. **54** Tayambüw nguineay masapüw wüx alngün poch leaw apmandeac, mayaciüw asoet.

Teat Jesús tandeac andüy wüx monlombojchay

12 Wüx aaga nüt tapeay quiaj xeyay nipilan, canchiütoj acas mil, lacharrayej. Quiaj Teat Jesús ombas masaj minipilan nej, tapiüng:

—Ijawan nguineay arangüw a fariseos, nde mitsojow icon. Aag ayaj alndom marang icon atnej arang levadura wüx ajmel tiül ajtsaj marang pan, cos andüy quiaj apmaxip mexeyay. Nejiw ajüic atnej arangiüw najneaj; aag ayaj ngo maleaing, arangüwan.

2 Cos meáwan leaw naxotaran apmajüic, at meáwan leaw nexotüy apmajaraw alinoic nüt.

3 Atquiaj leaw indeacan icónan

quiaj masey tiül pojniün, alinoic nüt apmanguiyaran. Átan leaw tendeacan wüx indexeyon tiül ilajcan, alinoic nüt apmanderac napac manguiay cambaj.

Jane netam mermbolan mendüyiün

(Mt. 10:26-31)

4 Xique sasaj icon xeamigojüw, nde mermbolan mendüyiün leaw alndom mambiy icon, cos áagan alndom marangüw. **5** Nganüy sanasaj icon jane netam mermbolan mendüyiün: ermbolan mendüyiün aaga leaw alndom mambiy icon, ndoj alndom mayac icon tiül xeyay ngo majneaj, tiül biümb. Nej netam mermbolan mendüyiün.

6 ¿Neol ngo mejawana, acoquiar nine quiec ijquiaw tomiün ombeat? Naleaing Teat Dios ngo ndrom omeaats masey noic tiül nejiw, cos meáwan ajaw. **7** At miondeats omalaran lateoraw. Nde mermbolan nicuajind, cos icona alwüx imbeatiüin, ngo mat nejiw a nine quiec quiaj.

Leaw ngo mexotüy wüx mandeac sandeac

(Mt. 10:32-33; 12:32; 10:19-20)

8 Aton sasaj icon, jangantanej ngo mexotüy wüx masaj nipilan ayar sandeac, xique aton sanandeac nasajüw miángelos Xeteat Dios xenipilan nejiw. **9** Nganüy jangantanej leaw apmapiüng xique ngome micual xic Teat Dios, at a xique aton sanasaj miángelos Xeteat Dios ngome xenipilan nejiw.

10 Aton sasaj icon, jangantanej leaw apmandeac alngün ngo majneaj wüx ombas Teat Naxey,

nej alndom nawün wüx ximeaats. Nganüy leawa nendeac ngo majneaj wüx ombas Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios, aaga nisoet quiaj mbich ngondom maw wüx ombas nej.

¹¹ 'Sitiül alngün nüt apmequiürajpan mayacuw icon teombas montangtang tiül ajcüwa sinagoga, tengwüy niüng ajlüy montangtang monajjiüt, nde meyamban imeajtsan wüx cuane apmepiüngan; ¹² cos wüx apmerndeacan, aaga Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios apmüüch icon poch leaw netam mepiüngan —aj nejiw Teat Jesús.

Ngo majneaj mandiümdiüram cuajantanej

¹³ Condom nop naxey náwan tiül nipilan tasaj nej:

—Teat, isaj xecoj mambaag pinawan aaga najcueat cam nüjndiün, müüch xic leaw saneay —aj nej.

¹⁴ Quiaj Teat Jesús tasaj nej:
—Teat ɿjane neyac xic najaw wüx leaw ijndean, nambaag icueajiün?
—aj nej.

¹⁵ Condom tasaj meáwan nipilan:
—Ijawan wüx, nde mendiümdiüman ocueaj alinop; cos ngome wüx lamejiüran cuajantanej alndom mambeol icon mepacan —aj nejiw.

¹⁶ Quiaj tasaj nejiw acas poch andüy wüx corrü, tapiüng:

—Tajlüy nop naxey nejiür, meáwan omeaats micorrül nej tümb merangüy. ¹⁷ Condom aaga naxey quiaj tapiüng tiül omeaats nej: “¹⁸ Nguineay sanarang cos ngo najiür nguiane sanayac omeaats

xecorrü?”, aw. ¹⁸ Quiaj tapiüng: “Atcüy sanarang, sanambich najarrich xetroj, ndoj sanarang alacas nadamdam, nayac tiül meáwan sanaxaing, at meáwan salnajiür. ¹⁹ Quiaj sanapiüng xiquiáyan quiaj: Canüy najneajay ijlüy cos almejiür meáwan leaw netam, apmaüic ic xeyay neat. Canüy ixood, iret, inganeow, ich mapac imeaats, sanaj ximeaats”, aw a naxey. ²⁰ Quiaj Teat Dios tasaj nej: “iChach! Aaga ongwiiüts cam apmendeow. Jow, leaw teamecanchich quiaj, ɿcuane ajpare? ɿjane apmaneaye?” aj nej.

²¹ Atquiaj leaw necancanchich cuajantanej néjan quiaj wüx, ngo majiür nicuajind niüng ajlüy Teat Dios —aj nejiw Teat Jesús.

Teat Dios üüch meáwan leawa netam (Mt. 6:25-34)

²² Condom Teat Jesús tasaj minipilan nej:

—Sasaj icon, nde mamb wüx imeajtsan mepiüngan cuane apmeatiüin, cuane apmesojuquüin.

²³ Neol ngwa, icona alwüx itaman, ngo matnej nüeteran; aton micuerpojan alwüx atam, ngo matnej napixerana? ²⁴ Ijawan nguineay ajlüiyw mimüm wiür, cos nejiw ngo mepiürüw maxainguiw omeaats corrü, ngo macanchichaw leaw apmüetiw alinoic nüt, cos Teat Dios üüch nejiw. Neol ngome alwüx imbeatiüna, ngo matnej quieque? ²⁵ ɿNgwüy jane tiül icona wüx xeyay ayambyamb omeaats alndom matang wüx alquiriwe? ²⁶ Sitiül ngondom merangan leaw ngo maél, ɿneol tapots iyacan

imeajtsan wüx cuajantanej leawa naéle?

²⁷Ijawan nguineay ajlüyiw a mbaj, nguineay atangüw. Cos ngo marangüw najiüt nicuajind, at ngo mendileaw. Nganüy sasaj icon, aaga minatang nenajiüt leaw tajlüy nomb nenüt Salomón, nej tajíür xeyay tomiün. Masey tajíür xeyay najneajay apix nej; ngo matüch matnej ajneajiw a mbaj. ²⁸Sitiül Teat Dios ayac mimbaj a soex leaw almajlüy nganüy, oxep lamarang asap andaab pow, cuane wüx ngo mambeol icon. ¿Neol ngo meyacan imeajtsan wüx neje? ²⁹Icona nde meyacan imeajtsan wüx leaw apmeatiün menganeowan. ³⁰Cos nipilan leaw ngo mayambüw Teat Dios, xeyay ayaciuw omeajtsuw wüx aag ayaj. Icona ijawan Miteatiiüts Dios, nej alwüx, nej ajaw meáwan leawa teatam icon. ³¹Netam meyamban merangan meáwan leaw andiüm Teat Dios; quiaj nej apmüüch icon meáwan leawa netam.

Tiül cielo icanchichan leawa nembeatmbeat

(Mt. 6:19-21)

³²Nde mermbolan xecualüw, masey nepateayiün, cos Miteatiiüts Dios xeyay ajneaj omeaats, andiüm müüch icon mejlüyiün tiül micambaj nej. ³³Inüjpüin leaw almejiüran, condom imbeolan leaw nipilan ngo majiür. Aag ayaj atnej mejüran xeyay tiül iquial tomiün tiül cielo niüng mitomiünan ngo mümb, ngondom pandium, ngondom majmel quiaj need maneet, átan a ndeoog

ngondom majlüy mandrooch ombas.

³⁴Cos niüng ijiüran cuajantanej nembeatmbeat, quiaj almajlüy imeajtsan.

Netam mepacan mecüliün

³⁵Ersooigayon, icüliün, icheniün a ran. ³⁶Irangan atnej arangüw monrang najiüt tiül noic nden wüx teamacüliw neneay nden. Cos wüx apmapeay imiün niüng nengoch owix, camüüm majngot mapaj nejiw, najénan maleajjiquiw a iüm majmel. ³⁷Najneajay apmajlüyiw ajcüw monrang najiüt quiaj wüx apmapeay neneay nden maxom nejiw teamacüliw nej, ngo mameayiw. Naleaing sasaj icon, ndójwüx nejay a neneay nden apmayac mes, at nüeteran, masaj nejiw chetemoj metiw. ³⁸Masey mapeay pinawan ongwiiüts, masey andüy wüx arraw, sitiül apmaxom nejiw teamacüliw nej ngo mameayiw, najneajay apmajlüyiw ajcüw leawa teamacüliw nej quiaj. ³⁹Aton sanasaj icon, jondot nop nateateran majaw cuame ores apmajmel aniüng nej need, nej ngome apmameay, ngome apmüüch majmel tinden maneed leaw ajiür. ⁴⁰Ata icona aton netam mecüliün mepacan, cos Teat Naxey apmandilil wüx ngome teateotsaran —aj nejiw Teat Jesús.

Nop mos nerang najneaj; alinop nerang ngo majneaj

(Mt. 24:45-51)

⁴¹Quiaj Pedro tasaj Teat Jesús:
—Teat, ¿indeac aag ayaj nanguaiayıün xicona, ngwüy tendeac manguiayıw meáwan nipilan atona?
—aj.

42 Quiaj tasaj nej Teat Jesús:
 —¿Jane aaga nerang najiüt,
 nerang najneaj, nexom omeaats,
 leaw neneay nden tayac teowix
 nej aniüng nej majaw nej ocueaj,
 mawiül monlüy quiaj marang
 leaw netama? **43** Najneajay
 apmajlüy aaga nerang najiüt quiaj
 wüx apmandilil neneay nden, cos
 apmaxom nej teamarang meáwan
 leaw lamasaj. **44** Naleaing sasaj
 icon, aaga neneay nden quiaj
 ndójwüx apmayac teowix nej
 meáwan leaw almajiür majaw
 nej ocueaj. **45** Nganüy sitiüü aaga
 nerang najiüt quiaj mapiüng
 neneay najiüt nequiy apmapeay,
 maw, ndoj tapots mawüüch
 meáwan monrang najiüt quiaj,
 monxey, montaj. At a nej ngo
 marang nicuajind, metmétan,
 angüngünan. **46** Ndot tealeámban
 aag ayaj, quiaj apeay aaga neneay
 najiüt wüx a nüt lango leaam
 omeaats nerang najiüt macüü
 nej. Quiaj apmüüch mamongoch
 xeyay ngo majneaj, ndoj apmüüch
 maquiiüb tiüü meáwan leaw ngo
 mayariw nej andeac.

47 Sasaj icon, leaw nerang
 najiüt nejaw cuane andiüm
 neneay najiüt, ndoj ngo marang
 atnej, apmajwüch xeyay.

48 Nganüy nop leaw ngo majaw
 cuane andiüm neneay najiüt,
 ndoj tarang leaw ngo metam
 marang, apmajwüch napateay
 quiriw. Cos meáwan leawa
 nüünd xeyay, apmajtan ocueaj
 nej xeyay aton, leaw nüünd
 xeyay leaw ajaraw alndom
 marang, nej netam marang
 xeyay aton.

Teat Jesús üüch mbajcam nipilan (Mt. 10:34-36)

49 Xique tiünas ningüy wüx
 aaga iüt cam, nganüy apmajlüy
 xeyay moncüy, atnej xique tiünas
 nayac biümb. iMalüy lajlüy aag
 ayaj! **50** Xique netam namongoch
 xeyay necoy. Xeyay ngo majneaj
 ximeaats iMalüy sapiüng landoj
 lajlüy! **51** ¿Ngwüy ipiüngana
 xique xiün ningüy nayac majlüy
 monajneaj wüx iüt cama? Ngwüy,
 xique xiün nüüch majlüy xeyay
 moncüy, mbajcan palpálwüx.
52 Cos naw wüx nganüy alndom
 majlüy acoquiaw nipilan tiüü noic
 nden ngo majlüyiw nöiquian.
 Arojpüw apmajcüiyi majawüüw
 ijpwü, tengwüy ijpwü apmajcüiyi
 majawüüw arojpüw. **53** Nateateran
 apmajcüy majaw nacualaran,
 tengwüy nacualaran apmajcüy
 majaw nateateran. Namümaran
 apmajcüy majaw nacualaran,
 nacualaran apmajcüy majaw
 namümaran. Aton namümaran
 apmajcüy majaw mintaj nacualaran,
 mintaj nacualaran apmajcüy majaw
 napeweran —aj nej.

Apiüng wüx leaw aliüc miün apmajlüy (Mt. 16:1-4; Mr. 8:11-13)

54 At tasaj meáwan nipilan:
 —Icona wüx ijawan lamawitich
 oic noleat lamepiüngan: Apmajoet,
 irawan. Naleaing atquiaj apmajlüy.
55 At wüx apmapep tiüt ncherrec
 lamepiüngan: Apmeraar, irawan.
 Naleaing atquiaj apmajlüy. **56** iSasaj
 icon ndeac mbeay! Icona ipiüngan
 ijawan wüx oic, wüx caaw, at wüx

iüt. ¿Neol a nganüy ngo mejawan nicuajind wüx meáwan leaw tenguijal ajlüy tiül aaga nüt cama?

Ijneaj anaag leaw ajcüy majaw ic
(Mt. 5:25-26)

⁵⁷¿Neol ngo mejawan icónan quiaj nguineay netam merangan najneaja? ⁵⁸Cos sitiül aljane aleaic iriow anaag wüx, apmayac ic teombas monajiüt, pues indeac anaag, ijaw cuane ngo majneaj irang, isaj apmeyac ingow wüxan nganaw mepeay anaag teombasüw monajiüt. Cos teat xan alndom masaj mongot mayaciüw ic tiül manchiüc. ⁵⁹Naleaing sasaj ic, wüx lerpeay tiül manchiüc langondom meriow najeñ, apmeriow leaw imbiçh mengüy leaw apmatüniw icueaj —aj nejiw Teat Jesús.

**Netam majcueat meáwan
leaw ngo majneaj**

13 Wüx aaga nüt quiaj acas niplan tasajüw Teat Jesús nguineay a Pilato tapiüng mambiyaranüw acas niplan monaw Galilea, ndoj taól miquiejiw nejiw tiül miquiej nimal leaw teamambyiw ajcüw monaw Galilea, marang ichechiw nejiw.

²Quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:

—Cuane ipiüngan çjow ajcüwa monxey tandemowüw quiaj, más xeyay asoetiwi ajiürüwa, ngo mat nejiw meáwan niplan monaw Galilea, áag tamongochiw atquiaja?

³Xique sasaj icon ngwüy, cos sitiül icona ngo leaam imeajtsan Meyamban Teat Dios, meáwan icona apmandojojchich imbasan aton. ⁴Ngwüy, cuane ipiüngan

çjow ajcüwa gajpopeac (18) niplan tandemowüw achar nejiw tiüt mitorre Siloé, alwüx ngo majneaj arangüwa, ngo matnejiw meáwan niplan monlüy tiül Jerusaléne? ⁵Xique sasaj icon ngwüy, cos sitiül icona ngo leaam imeajtsan Meyamban Teat Dios, meáwan icona apmandojojchich imbasan aton —aj nejiw.

Tandeac wüx toc ngo meóng

⁶Condom Teat Jesús tandeac masaj nejiw, tapiüng:

—Tajlüy nop naxey ajiür noic corrü, altiül noic owl toc. Tamb majaw sitiül alwüx aóng, pero ngo maxom wüx nicuajind. ⁷Quiaj tasaj aaga naxey nejiür micorrüel nej: “Aaga toc cam aroomb neat wüx aag agüy xiün ningüy nayamb aóng nej, ngo naxom wüx nicuajind. Indooig, cuane ajpar, cos teapalpálan iüt”, aj. ⁸Aaga nejiür corrüel tasaj nej: “Teat, ich macül áagan a neat cam; sanataag majneaj, sanatotox mapench a iüt wüx owl, ndoj sanayac omeaats iüt. ⁹Sapiüng apmeóng, tengwüy sitiül ngo meóng, mbich quiaj sanandoog”, aw —aj nejiw Teat Jesús.

**Tajneaj iün andeow nop
najtaj wüx nüt axoodaran**

¹⁰Noic nüt axoodaran Teat Jesús altiül sinagoga teaquiaach.

¹¹Alquiaj nop müm najtaj ajiür noic monandeow ayac nimeech, lamatüch gajpopeac (18) neat tatow maxom nej. Lamandrooch nej ombas, apejnguéyan ajüy, ngondom maleaing. ¹²Teat Jesús wüx tajaw nej, quiaj tasaj:

—Müm najtaj, canüy lerneaj, laáw mimonandeow —aj nej.

¹³Quiaj tayac owix wüx omal a müm najtaj, andüüban ajneaj, nómbar taleaing. Quiaj tapots masaj Teat Dios najneaj arang.

¹⁴Nganüy aaga natang tiül a sinagoga tajcüy cos Teat Jesús lamataag majneaj monandeow wüx nüt axoodaran. Quiaj tasaj nipilan:

—Ajlüy anaíw nüt leaw alndom marangüch najiüt. Tiül aaga nüt quiaj netam merwiünan matajcüch majneaj iün indeowan, ngome wüx nüt axoodaran —aj nejiw.

¹⁵Quiaj Teat Jesús tapiüng:

—iNdeac mbeay! ¿Neol, jowa icona ngo mechejtiün miboyiüna miburrana mequijipan meajchiün yow wüx nüt axoodarana? ¹⁶Aaga müm najtaj cam, nej nop naw tiül acualaats Abraham aton. Nimeech lamüüich nej mamongoch xeyay ngo majneaj lamatiüch gajpopeac (18) neat. ¿Neol ngondom matajcüch majneaj wüx nüt axoodarana? —aw.

¹⁷Wüx Teat Jesús tandeac aag ayaj taxinguiaw meáwan leaw teajcüiy majawüw nej. Pero altigüy nipilan tapac omeajtsüw xeyay majawüw meáwan najneajay tarang Teat Jesús.

Tandeac wüx osaab mostaza

(Mt. 13:31-32; Mr. 4:30-32)

¹⁸Condom Teat Jesús tasaj nejiw: —¿Nguineay alndom nasaj icon cuane atnej ajlüy micambaj Teat Dios, ngwüy cuane wüx alndom nandeac naquiaach icon wüx, mejawana? ¹⁹Ajlüy atnej arang osaab mostaza wüx nop naxey apmapiür tiül micorrül nej.

Cos apmadam apmatnej nadam xiüü; quiec alndom marangüw ombiümüw wüx mipüüig nej —aw Teat Jesús.

Tandeac wüx levadura

(Mt. 13:33)

²⁰Teat Jesús tapiüng alinomb:

—¿Cua wüx alndom nandeac naquiaach icon mejawan nguineay ajlüy micambaj Teat Diosa? ²¹Ajlüy atnej arang levadura, cos wüx nop najtaj apmayac tiül arej nepeax arin, aaga levadura apmüüich maxip ajtsaj marang pan —aw.

Iriümban tiül quicheech ombeay iüm

(Mt. 7:13-14, 21-23)

²²Teat Jesús tanaámb amb andüy Jerusalén. Tamong tiül nadamdam cambaj, tiül namix cambaj, tanaámb teaquiaach nipilan.

²³Aljane tatün manguiay nej:

—Teat ıngwa naleaingue, napateay nipilan apmawüw wüx asoetiw? —aj.

Quiaj tapiüng Teat Jesús:

²⁴—Ipacan wüx, ijmeliün

iriümban tiül quicheech niüng ajmeleran. Cos xeyay nipilan apmandiümüw majmeliw, pero ngome apmajmeliw. ²⁵Sitiül nateateran lawitiow mapal a iüm, nganüy icona ngome tejmeliün, condom tapots ipajan mepiüungan: “Teat, teat, ileaaig a iüm najmeliün”, merajan. Nej apmasaj icon: “Ngo najaw jane icon, nguiane nerowan”, apmaj icon. ²⁶Icona quiaj apmesajan: “Xicona tetesan, tanganeowasan naquijipan ic; aton ique tequiaach tiül xecambajan”, apmerajan. ²⁷Nej apmapiüng:

“Lanasaj icon ngo najaw jane icon, nguiane neriowan. Iriowan ningüy niüng sajlüy monrang ngo majneaj”, apmaj icon. ²⁸Quiaj apmejiüntsan xeyay, apmenchicnchiquian ilüiquiün wüx apmejawan teat Abraham, teat Isaac, teat Jacob, at meáwan mondeac andeac Teat Dios aliw tiül micambaj Teat Dios; pero icona ngondom mejmeliün. ²⁹Cos aliüciüw imiün nonüt, imiün noleat, imiün calüy, imiün cawac; apchetemoj wüx mes tiül micambaj Teat Dios. ³⁰Altiül leaw ayaag chingüy nej nganüy, tiül aaga nüt quiaj apmarang natang; aton altiül leaw ayaag atnej natang nganüy, tiül aaga nüt quiaj apmarang chingüy —aw Teat Jesús.

**Teat Jesús tajünts majaw moncül
Jerusalén**
(Mt. 23:37-39)

³¹Tíulan aaga nüt quiaj tapeayiw quiaj acas fariseos, tasajüw nej:
—Iriow ningüy, quiür ijaw nguiane apmendüy cos Herodes teamandium mambiy ic —ajuw nej.

³²Nej tasaj nejiw:
—Quiüran isajan aaga atnej wiül quiaj: “Xique nganüy teanawün nimeech wüx ombas nipilan, teamamongoch monandeow nganüy at oxep; nawiür landoj xenajiüt”, irajan. ³³Xique tanaámb netam nandüüb xetiiüd nganüy, oxep, at nawiür, cos nop nendeac andeac Teat Dios ngondom mandeow nguiajantanej, netam matüch Jerusalén.

³⁴¡Jerusalén, Jerusalén! ¿Neol tembiy ajciüwa mondeac andeac Teat Dios? ¿Neol teloxiw leaw

Teat Dios tüch mamb masajüw ic wüix nej? iXique xeyay tandiumas naxejneng micual, atnej arang noic quit maxejneng micual nej teombas miolümb nej, pero ngo mendiüm!
³⁵Nganüy apmejawan nguineay apmajcueat imbiüman. Aton sasaj icon langome apmexoman mejawan xic; naleaing apmejawan xic wüx apmatüch a nüt mepiüngan: “Najneajay ajlüy aaga niün, tüch nej miün Teat Dios”, merawan —aj nejiw Teat Jesús.

Nop naxey apep nej

14 Noic nüt axoodaran, Teat Jesús tamb met aniueng nop natang nenajiüt ocueajiw fariseos. Nejiw teamandaciüwiw Teat Jesús sitiül aleaic apmarang. ²Alquiaj niüng ajlüy Teat Jesús nop naxey niün andeow, apep nej. ³Quiaj Teat Jesús tasaj mondüy wüx aaga poch tüind Moisés, at ajciüwa fariseos:

—¿Cuane ipiüngan, najneaj matajcüch majneaj nop niün andeow wüx noic nüt axoodarana? —aj nejiw.

⁴Nejiw ndijchijówan. Condom quiaj Teat Jesús tasap owix a niün andeow, tüch majneaj, ndoj tasaj mamb. ⁵Condom tandüy wüx masaj nejiw:

—Jow icona, jondot mejawan miburran, miboyiün lajmiüc tiül lol éngo mewüniünan najénan masey wüx nüt axoodarana? —aj nejiw.

⁶Nejiw ngondom mangochiw masajüw nej nicuajind.

**Leawa najpajüw aniueng
nengoch owix**

⁷Wüx Teat Jesús tajaw ajciüwa nipilan nguineay ayambyambüw

chetemoj niüng chetejow netamtamüw niplan, quiaj tasaj nejiw nguineay netam marangiüw, tapiüng:

⁸—Wüx apmejpajan aniüng nop nengoch owix, nde memongon ombas chetemerón quiaj, jondot aliüc alinop aton najpaj quiaj, alwüx atam ngo mat icona. ⁹Condom aliüc aaga nepaj icon masaj icon: “Witiüron ninguijai cos apcheton aaga alinop cam”, apmaj icon. Quiaj apmexinguian meamban chetemerón niüng ajlüiyü ümb wüx moncheten. ¹⁰Más najneaj, wüx apmejpajan niüng nengoch owix, quiüran cheteron mequüijpan ümb wüx moncheten. Mbich wüx aliüc aaga nepaj icon apmapiüng: “Xeamigo, imongon ombas”, apmaj icon. Quiaj apmapac imeajtsan, apmemongon mequüijpan tiül leaw namongoj ombas. ¹¹Cos jangantanej leaw nerangrang adam apmüünd monxing. Pero leaw ayaag nicuajind nej, apmandiüram — aw Teat Jesús.

¹²Condom tasaj aaga naxey nepaj nej mamb met aniüng nej:

—Wüx apmerang noic nüeteran nde mepajüw miamigo, micoj, michiig, icualaats, mivecin leaw nejiür. Cos nejiw alndom mandilileaw mapajüw ic alinoic nüt, quiaj apmatotow. ¹³Ngwüy, wüx apmeyac nüeteran ipaj leaw niplan ngo majiür, at leaw necoex, leaw nesomb. ¹⁴Quiaj apmapac imeatts cos nejiw ngondom mapajüw ic matotow. Nganiüy a ique, Teat Dios apmangüy ic alinoic nüt wüx nej apmapacüüch leaw monrang najneaj —aj nej Teat Jesús.

Wüx apmajlüy nadam nüeteran

¹⁵Nop tiül ajcüw alchetemoj wüx mes maquüijpiw Teat Jesús, tasaj nej:

—Najneajay apmajlüy leaw apmajlüy tiül monet alinoic nüt tiül micambaj Teat Dios —aj.

¹⁶Quiaj Teat Jesús tapiüng:

—Nop naxey tarang noic nadam nüeteran, tapaj xeyay niplan. ¹⁷Wüx lamatüch majlüy monet, quiaj tasaj mamb aaga nembeol nej masaj leaw lamapaj: “Tabaats, landoj lajmel a nüeteran”, maw. ¹⁸Quiaj meáwan nejiw tayambüw nguineay ngo mambüw. Nop tapiüng: “Sangal noic corrü, nganüy netam namb najaw; nde mejciüy teat, naleaing ngondom namb”, aw. ¹⁹Alinop tapiüng: “Sangal acoquiar mancuerna boy, netam namb najawüw; nde mejciüy teat, naleaing ngondom namb”, aw.

²⁰Alinop tapiüng: “Lesndot angoch xiwix; naleaing teat, ngondom namb”, aw. ²¹Quiaj tandilil aaga nembeol quiaj masaj neneay nden meáwan leawa tasoic. Quiaj tajciüy aaga neneay nden quiaj, tasaj nej: “Nganiüy nganiüy quiür tiül cambaj, ipajüw miünüw meáwan niplan leaw ngo majiür, leaw necoex; leaw ngo majiür owix, leaw nesomb; isajüw miünüw”, aj. ²²Ndoj marang aag ayaj, quiaj tasaj neneay nden: “Teat, lanarang atnej ipiüng, pero naleaing aliün majlüy nüeteran”, aw. ²³Tandüy wüx masaj nej a neneay nden: “Quiür tiül meáwan tiüd, tiül rünch, inetet owixaw miünüw leaw apmexom, para alndom chipiüm saniüng. ²⁴Cos naleaing sasaj ic, nejinguind leaw sapaj ombas ngome apmiünüw saniüng chetemoj metiw”, aj —aw Teat Jesús.

Minipilan Teat Jesús netam macueatiw cuajantanej

²⁵Xeyay niplan tandüjpiw Teat Jesús; condom nej ndiliteay majaw nejiw, tapiüng:

26—Sitiül aljane andiüm majlüy tiül xenipilan, netam mayac omeaats wüx xic. Nde mayac omeaats wüx miteat nej, mimüm nej, mintaj nej, micual nej, micoj nej, michiig nej. At ngondom mayac omeaats wüx leaw apmamongoch. Sitiül ngo marang atquiaj ngondom majlüy tiül xenipilan. **27** At sitiül aljane ngo mandiüm mamongoch naél, masey mambiyarán wüx cruz ajcan ayar sandeac, ngondom majlüy tiül xenipilan. **28** ¿Cos Jane tiül icona sitiül mandiüm marang nop torre, ngo chetem mayamb omeaats majaw nquistow apmetam nej mandondoche? **29** Jondot lamawitich tiüt marang, condom langondom mandondoch; quiaj níplan apmajawüw, apmitsojow nej. **30** Apmapiüngüw: “Aaga naxey quiaj íñan mawitich, nganüy lango majiür cuane naag mandondochay”, apmawüw. **31** Ndot nop natang nenajiüt wüx apmajaw apmajlüy montsoj, aliük alinop natang nenajiüt aquiiüb miün nimiow mil (20,000) soldados, nej ajcánan gajpowüw mil (10,000) ajiür, ¿quia, ngome ombas apchetem mayamb omeaats sitiül alndom mangoch aaga nimiow mil quiaja? **32** Sitiül ajaw ngondom mengoch aweaag, wúxan aliün miünquiaj ajngotoj ajciwa alinoic ajiüy quiaj, nej apmtüich mamb minipilan nej mayambüw monajneaj. **33** Atquiaj icon sitiül ngo mendiuman mecueatiün leaw almejiüran, ngondom mejlüyiün tiül xenipilan.

Wüx quiniüc larrew

(Mt. 5:13; Mr. 9:50)

34’Najneaj quiniüc aag ayaj najtix, pero quiniüc lango majtix

cuane ajpar, cos nguineay apmajtix alinomb? **35** Ngondom mamb tiül iüt, ngondom ponongom pandiüm marang omeaats iüt, netam majwich ninguiün. Jane apmanguiy aag ayaj, ich mayamb omeaats majaw cuane wüx amb apiüng —aw Teat Jesús.

Andeac wüx ndron sap

(Mt. 18:10-14)

15 Tatüchiw niüng ajiüy Teat Jesús xeyay monrang ngo majneaj; aliw tiül aton monsap tomiün ocueaj cambaj. Tambiüw niüng ajiüy Teat Jesús manguiayiw aquiaach nej. **2** Ajciüwa fariseos, at mondüy wüx aaga poch tüünd Moisés tendeacndeacüw, tapiüngüw:

—Aaga naxey quiaj aquiiüb tiül monrang ngo majneaj, üet aweaag —awüw.

3 Quiaj Teat Jesús tandeac acas poch andüy wüx nejiw, tapiüng:

4—Jondot aljane tiül icona ajiür acoic miow (100) sap, camüm ndrot ocueaj nop, nguineay apmaranga? Apmacueat tiül wajchiüc ajciüwa peic miow gajpoquiy (99) quiaj, cas tamb mayamb aaga ndron ocueaj leaw axom. **5** Wüx apmaxom apmaxaing mapiib wüx onic, apac omeaats. **6** Ndoj, wüx apmapeay aniendoing nej apmaxejneng leaw xowüy ajneaj aweaag, at moncúlan quiaj niüng acül nej, apmasaj: “Ndrot xesap, nganüy lanaxom.

Ich mapac imeajtsan, mapac omeajtsaats”, apmaj. **7** Naleaing sasaj icon atquiaj apac omeaatsaran xeyay tiül cielo wüx nop nerang ngo majneaj laleaaw omeaats wüx

Teat Dios matün ocueaj, ngo matnej peic miow gajpoquiy (99) niplan leaw ayajcüw ngo majiüriuw nisoet, apiüngüw ngo metam majpaj ocueajiw —aw Teat Jesús.

Andeac wüx tomiün leawa ndrot

⁸Condom tandeac alinoic, tapiüng:
—Jondot nop najtaj ajiür gajpowüw tomiün, ndrot ocueaj noic, ḡnguineay apmaranga? Apmachen ran majimb tiül iüm leaw axom. ⁹Wüx apmaxom apmaxejneng leaw xowüy ajneaj aweaag, at moncúlan quiaj niüng acül nej, apmasaj: “Ndrot noic xetomiün, nganiüy lanaxom. Ich mapac imeajtsan, mapac omeajtsaats”, apmaj. ¹⁰Naleaing sasaj icon, atquiaj xeyay apac omeajtsuw miángelos Teat Dios wüx nop nerang ngo majneaj laleaaw omeaats matün ocueaj Teat Dios mawün asoet nej —aw Teat Jesús.

Nop nacualaran nexiül, arang ngo majneaj

¹¹Aton Teat Jesús tandeac alinoic, tapiüng:
—Tajlüy nop naxey ajiür ijptiüw micual nej. ¹²Aaga chingüy nacualaran tasaj miteat nej: “Teat, imbaag nómban, iich xic leaw apmeaach xic”, aj. Miteat nej quiaj tambaag, tüüch nejiw mianopnopo. ¹³Ngome xeyay nüt aaga chingüy quiaj taxaing meáwan leawa tüünd. Tamb andüy alinoic iüt ninguiün miünquiaj. Quiaj tambich mandrooch meáwan leaw ajoy mamb wüx cuajantanej ngo majneaj. ¹⁴Condom wüx laümb

mandrooch meáwan leaw almajiür, tajlüy noic nadam lop tiül aaga cambaj quiaj; nej xeyay tind üet pero ngo majiür cuane apmayar. ¹⁵Quiaj mbiüjlat wüx ayamb arang naijüti. Tamb majaw nop naxey tiül aaga iüt quiaj; tüüch nej mamb tiül mirrunch nej mejiür sow. ¹⁶Quiaj tind müet üet sow, cos nejinguiind ngo müüch nej üet. ¹⁷Quiaj leaad omeaats, tapiüng nejáyan quiaj: “iXeteat almajiür xeyay monrang naijüti, nenaw ocueajiw nejiw nüeteran; nganüy a xique teasandeow lop ningüy! ¹⁸Leaw sanarang, sanandilil alinomb sandüy niüng ajlüy xeteat. Sanasaj: Teat, lanarang xeyay ngo majneaj leaw ngo mandiüüm Teat Dios, at ique ngo mendium. ¹⁹Nde meyac xic tiül mepiüng micual xic. Ngwüy, iyac xic atnej nop nerang minajüti, sanaj”, aw. ²⁰Condom quiaj taw quiaj, tandilil andüy aniiüng miteat nej.

‘Alíucan ninguiün majaw nej miteat nej, xeyay tapac omeaats majaw nej. Acuiür tamb mangoch nej mapeiquiec nej onic, majend nej omal. ²¹Andüüb miün tasaj miteat nej: “Teat, lanarang xeyay ngo majneaj leaw ngo mandiüüm Teat Dios, ata ique ngo mendium. Nganüy nde meyac xic tiül mepiüng micual xic”, aj. ²²Quiaj miteat nej tasaj monrang minajüti nej: “Iyamban leaw najneaj napixeran ijchan masooig, aton noic iquial owixeran, at ijchan masooig najneaj napajaran. ²³iQuiüran ijanan miün aaga naxip quicheech wacüx; imbiyan matsambaats marangaats nangos nüt! ²⁴Cos aaga xecual cam landoj lanapiüng landeow, nganüy lanaxom

almapac. Tapiüngas landoj laámb, nganüiy lapseay”, aj nejiw. Quiaj tapots apac omeajtsüw ajliüy nangos nüt.

²⁵Aaga alinop natang micual nej altiüll corrül nganaw mapeay. Wüx nganaw matüch aniüng nej, tanguiay tenguijal ajliüy nangos nüt, at monjiüng.

²⁶Quiaj tapaj nop nerang minajiütt miteat nej, tatün manguiay cuane najliüy. ²⁷Quiaj tasaj nej: “Michiig lapseay, miteat tapiüng mandeow aaga quicheech wacüx naxip tiüll, cos apac omeaats lapseay michiig napac najneájan”, aj nej aaga nerang najjiütt.

²⁸Quiaj tajcüy aaga natang quiaj, ngo mandiüüm majmel tinden. Quiaj taw miteat nej mawüywüy nej majmel.

²⁹Ndoj nej quiaj tasaj miteat nej: “Xique xeyay neat lanarang minajiütt, ngome áag narang adam ximeaats. Wüll meaach xic masey nop nine teants nambiy natsamb anaag xeamigos.

³⁰Nganüy wüx apeay aaga micual quiaj, nej lamambich mandrooch wüx montaj meáwan leawa teaach; pero ique lamembiy aaga naxip wacüx mengoch ombas”, aj nej. ³¹Quiaj tasaj nej miteat nej: “Xecual, ique meáwan nüt ilningüy mequiiüb xic. Meáwan leawa alnajiür, aag ayaj landoj ineay.

³²Nganüy netam marangaats nangos nüt mapac omeajtsaats, cos aaga michiig cam landoj lanapiüng landeow, nganüy lanaxom almapac. Tapiüngas landoj laámb, nganüy lapseay”, aj nej miteat nej —aw Teat Jesús.

Tandeac wüx nop minatang nerang najjiütt

16 Condom Teat Jesús tasaj minipilan nej aton:
—Tajliüy nop naxey nejiür xeyay, ajiür nop minatang nerang

minajiütt nej. Aaga nerang najjiütt quiaj tajmel asoet; tapiüngüw nej androochndróochan ocueaj neneay najjiütt. ²Condom neneay najjiütt tapaj masaj nej: “Lananguiay tenguijal irang ngo majneaj. Nganüy apmeaach xic meáwan leaw altiüll iwix, cos ninguiaj ndoj süüich ic najjiütt”, aj nej. ³Condom aaga naxey quiaj tapiüng nejáyan quiaj: “Jow nganüy nguineay sanarang, cos neneay najjiütt langome apmüüch xic najjiütt. Xique ngondom ximbas satox iüt; at saxing namb satüneay. ⁴Lanajaw nguineay sanarang para alndom najjiür amigo niüng alndom namb wüx lasajwan tiüll xenajiütt”, aw. ⁵Condom quiaj tapaj anopnopoj leawa nejüch neneay najjiütt. Tatün manguiay nop: “¿Nguitow ijüch neneay najjiüta?”, aj. ⁶Quiaj tapiüng: “Coic miow (100) ngan aceite”, aw. Quiaj tasaj: “Cheter, jogüy minawiig, irang alinoic, iyac áagan ic miow gajpowüw (50)”, aj. ⁷Condom tasaj alinop: “¿Jow ique, nguitow ijüch?” aj. Quiaj tasaj nej: “Coic miow (100) nepeax trigo”, aj nej. Quiaj tasaj: “Jogüy minawiig, irang alinoic, iyac áagan peic miow (80)”, aj. ⁸Condom quiaj aaga neneay najjiütt talomb aaga naxey nerang ngo majneaj quiaj cos taxom omeaats mayamb nguineay apmajliüy alinoic nüt. Nipilan tiüll aaga nüt cam xeyay axomüw omeajtsüw marangüw cuajantanej. Pero ajciüw monyamb Teat Dios ngo mayacüw omeajtsüw wüx maxomüw xeyay cuajantanej ningüy wüx iüt.

⁹’Nganüy sasaj icon: Netam mexoman imeajtsan wüx nguineay

apmerangan wüx cuajantanej leaw ijíüran wüx aliün mepacan ningüy wüx aaga ngo majneaj iüt cam, pero ngome atnej tarang aaga naxey quiaj. Pues netam mejüran amigos leaw apmambeoluw icon wüx laúmb meáwan leaw ijíüran. Ndoj apmejlüyiün najneaj tiül cielo meáwan nüt.

¹⁰'Cos leaw nerang najneaj wüx cuajantanej, masey wüx noic nine najiüt, atanquiaj apmarang wüx noic nadam najiüt aton. Leaw arang ngo majneaj wüx noic nine najiüt, wüx noic nadam najiüt aton ngo majneaj apmarang. ¹¹Sitiül icona ngo merangan najneaj wüx leaw almejüran ningüy wüx iüt, énguineay apmerangan najneaj wüx leawa más xeyay netam, aag ayaj wüx minajiüt Teat Dios?

¹²Sitiül ngo merangan najneaj wüx ocueaj alinop, éjane apmeech icon mejüran ineayüna?

¹³'Nejinguind nerang najiüt ngondom marang minajiüt ijpuw monxey nóiquian, cos ndot apmandiüm marang leaw apiüng nop, ngome apmarang leaw apiüng alinop. Tengwiý xeyay mandiüm mandüüb nop, quiaj ngome apmandüüb wüx leaw apiüng alinop. Atquiaj ajlüy, nómbar ngondom mendüüb Teat Dios sitiül meyac imdeaats wüx xeyay tomiün aton —aj nejiw Teat Jesús.

¹⁴Ajcuwa fariseos wüx tanguiayiw aag ayaj, itsojayéjan Teat Jesús cos nejiw xowüy andiümduümüw tomiün. ¹⁵Quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:

—Icona ipiüngan najneaj irangan, pero irangánan majaw icon

nipilan. Nganüy Teat Dios lamajaw nguineay imeajtsan. Cos meáwan leawa nipilan ayajciuw más netam, Teat Dios ngo mind majaw aag ayaj.

Aaga poch tüünd Moisés tan ajlüy

¹⁶'Aaga poch tüünd Moisés, at leawa tandeacuw mondeac andeac Teat Dios ajlüiy leaw tapeay aaga Juan neech yow nipilan. Naw quiaj ajmel anderac wüx aaga najneajay cambaj ocueaj Teat Dios. Nganüy meáwan nipilan tenguial mayambüw nguineay majmeliw tiül.

¹⁷'Ngo maél ndrom ombas a cielo ndrom ombas a iüt, ngo matnej aél majcueat noic nine letra tiül Mipoch Teat Dios.

Teat Jesús apiüng wüx moncueateay

(Mt. 19:1-12; Mr. 10:1-12)

¹⁸'Sitiül nop naxey macueat mintaj nej maquiiüb alinop, aaga naxey quiaj ajiür xeyay nisoet. At jane apmaquiiüb nop najcueat najtaj ajiür xeyay nisoet —aj nejiw Teat Jesús.

Andeac wüx Lázaro, at wüx nop nejiür xeyay

¹⁹Condom Teat Jesús tapiüng alinoic:

—Tajlüy nop naxey ajiür xeyay tomiün, asooig najneajay apix nej. Meáwan nüt ajlüy monet, ajlüy atnej nadam nangos nüt aniuäng nej.

²⁰At aton tajlüy nop naxey netüneay nenüt Lázaro. Xeyay necoy axom nej, lamambich nej ombas. Nej mbójan amb mayactich chetem mbeay minden a naxey nejiür quiaj. ²¹Aaga netüneay quiaj malüy apiüng alndom mamilmil müet

leawa najmiüc tiüt teoleaj mimes a naxey nejiür quiaj. Pet ambüw malüpiw minecoy nej. ²²Noic nüt aaga pobre Lázaro tandeow. Quiaj ángeles taquijüpüw nej mamb andüy niüng ajlüy teat Abraham. Condom aaga nejiür quiaj, tandeow aton, ndoj tamitüraad. ²³Aaga naxey nejiür quiaj tapeay tiül Hades niüng ambüw mondeow, teamamongoch xeyay ngo majneaj. Condom quiaj taxaing omal majaw miünquiaj; quiaj tajaw a Lázaro najneajay ajlüy almaquiiüb Teat Xan Abraham. ²⁴Quiaj tendeac napac tapiüng: “Teat Abraham, ijiür xic lasta teat! Isaj a Lázaro maxec tiül yow micual owix nej, miün matequeech wüx xeniw mendeyndey, cos langondom, xeyay necoy teanamongoch tiül aaga biümb cam”, aw. ²⁵Quiaj Abraham tasaj nej: “Xecual, ich leaam imeaaats nguineay tajneaj ijlüy wüx iüt, tejiür meáwan leawa tendium; pero a Lázaro ngo majneaj tamongoch. Nganüy nej najneajay ajlüy ningüy, ique atüch ic memongoch aaga ngo majneaj quiaj. ²⁶At ajiür noic niüng angochay najal andüy tiüt naw ningüy andüy quiaj, ngondom mamongaran andüy niüng ijlüyiün; at imiün ninguiaj ngondom mamongaran andüy ningüy”, aj nej. ²⁷Quiaj tasaj nej a naxey: “Teat Abraham, satün icueaj teat, isaj a Lázaro mamb aniüng xeteat. ²⁸Cos alnajiür acoquiar xechiig, sandiüm mamb masaj mayambüw Teat Dios; quiaj nejiw ngome aliüciüw ningüy alinoic nüt tiül aaga biümb cam”, aj nej. ²⁹Condom tasaj nej teat Abraham: “Alquiaj almajiürüw

aaga poch tüünd teat Moisés, at leawa tarangüw mondeac andeac Teat Dios. Áag ich manguiayiw”, aj nej. ³⁰Quiaj tapiüng a naxey: “Ngwüy Teat Abraham, ngome apmanguaiyw. Pero sitiül aljane mamb niüng ajlüiyiw nejiw imiün tiül mondeow, quiaj nejiw apleaam omeajtsiw wüx Teat Dios”, aw. ³¹Teat Abraham tasaj nej: “Sitiül ngo marangüw leawa tapiüng teat Moisés, tengwüy ngo mayariw leawa tandeacüw ajciwa mondeac andeac Teat Dios, masey mamb nop imiün tiül mondeow ngome apmayariw andeac”, aj nej —aw Teat Jesús.

Nde Meyacüchiün wüx ngo majneaj
(Mt. 18:6-7, 21-22; Mr. 9:42)

17 Condom Teat Jesús tasaj minipilan nej:

—Meáwan nüt apmajlüy leaw andiüüm mayac icon wüx merangan ngo majneaj. Pero, ixeyay ngo majneaj apmamongoch leaw apmayac wüx alinop marang ngo majneaj! ²Najneaj maoelich teonic nej nop cow majlos tiül ndec, wüxan nganaw mayac wüx marang ngo majneaj nop leaw jayats mayar sandeac. ³Netam mejawan nguineay apmerangan tiül icona.

’Sitiül aljane apmarang ngo majneaj wüx imbas, ipaj ocueaj. Sitiül nej leaad omeaaats wüx aaga ngo majneaj tarang quiaj, matün perdon, pues iwün wüx imeaaats leawa tarang. ⁴Jondot nop apmandeac wüx imbas ngo majneaj ayaíw andeac tiül noic nüt, ndoj tatün icueaj ayaíw atün mewün wüx imeaaats aaga ngo majneaj

lamandeac wüx imbas, ique netam mewün wüx imeatts nguitowan quiaj —aj nejiw Teat Jesús.

Netam mayacüch omeaatsaran wüx Teat Dios

⁵Condom miapóstoles nej Teat Jesús tasajiw nej:
—Teat, imbeol xicon naleaing nayakan ximeajtsan más wüx Teat Dios —ajiw nej.

⁶Quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:
—Sitiül icona iyacan imeajtsan wüx Teat Dios masey iyacan nepateayiün alndom merangan, atnej apateay osaab mostaza, apndom mesajan aaga xiül sicómoro quiaj: “Lojquiür, quiür piürar tiül ndec”, merajan, atquiaj apmajlüy —aj nejiw.

Nguineay netam marang nop nerang najiüt

⁷Aton tasaj nejiw Teat Jesús:
—Jane nop tiül icona ajiür minerang najiüt nej nechiüt iüt, tengwüy nejiür wactix, wüx apmapeay arang najiüt aaga nerang najiüt quiaj, apmasaj: “Imong, cheter, iret”, maj. ⁸Sapiüng ngwüy, ingow asaj aag ayaj apmasaj: “Irang süet, iyac mes. Leaw ndoj süet sanganeow ndoj teret a ique”, apmaj. ⁹Ngwüy ḷnetam masaja: “Dios mangüy ic”, apmaj, ajcan arang leaw netam maranga? iNgwüy! ¹⁰Atquiaj wüx icona aton, wüx lamerangan leawa Teat Dios lamapiüng merangan, netam meyajcan ngome alngün xeyay najneaj terangan, cos terangan áagan leaw atüch icon merangan —aj nejiw Teat Jesús.

**Gajpowüw monxey axom nejiw
napat monandeow nasaic lepra**

¹¹Teat Jesús tanaámb amb andüy Jerusalén, tamong niüng angochay iüt ocueaj Samaria maquiiüb Galilea. ¹²Wüx tapeay tiül noic nine cambaj, quiaj tambüw mangochiw nej gajpowüw monxey axom nejiw napat monandeow nenüt lepra. Miünquiájan lombojow ngo matüchuw nej. ¹³Tepajiw napac, tapiüngiw:

—iTeat Jesús, Teat Naxey! iljiür xicon lasta! —awüw.

¹⁴Wüx Teat Jesús tajaw nejiw, quiaj tasaj:

—Quiüran, ijchan majaw icon miteaats ocueajiiüts —aj nejiw.

Quiaj tambüw, condom wüxan tenguijal ajüiyiw, quiaj tayajciüw lajneajiw, nómbar ndroj a necoy.

¹⁵Condom nop nejiw wüx tajaw lajneaj, andilílan tiüt tamb, apac omeaats, teamandeac wüx leawa lamarang Teat Dios. ¹⁶Taquieel micos nej mejquiet tiüt niüng ajlüy Teat Jesús masaj Dios mangüy nej. Aaga naxey quiaj naw Samaria. ¹⁷Condom Teat Jesús tapiüng:

—Neol, sayaag gajpowüw lajneaj iün andeowüw. ¿Jow al ojquiyej, wüliwe? ¹⁸¿Neol ngo majlüy alinop tiül nejiw miün müüch gracias Teat Diosa; neol áagan a napeay miün naxey cama? —aw Teat Jesús.

¹⁹Condom quiaj tasaj aaga naxey:
—Witiür quiür, nganüy lerneaj cos teyar sandeac —aj nej Teat Jesús.

Nguineay apmajlüy minipilan Teat Dios

(Mt. 24:23-28, 36-41)

²⁰Condom fariseos tatüniw manguiayiw Teat Jesús, tasajiw:

—¿Ngow ipiüng apmajlüy ningüy micambaj Teat Dios, aaga nüt wüx nejay Teat Dios apmajlüy wüx minipilan neje? —ajüw nej.

Quiaj tasaj nejiw:

—Wüx Teat Dios apmayac ningüy micambaj nej, aag ayaj ngondom maxoram majaraw. ²¹ Ngondom mapiürang wüx: “Jogüy”, tengwüy mapiürang: “Joñün”, cos micambaj Teat Dios lajlüy tiül icona —aj nejiw Teat Jesús.

²² Condom tasaj minipilan nej:

—Aliüc miün nüt apmendiüman mejawan masey noic nüt tiül aaga nüt wüx Teat Naxey lajlüy wüx micambaj nej; pero ngome apmejawan. ²³ Apmawaijchaw icon mapiüngüw: “Jogüy a Teat Naxey”, tengwüy: “Jofün.” Icona nde meamban mendüipiün. ²⁴ Alinoic nüt wüx Teat Naxey aliüc apmajüic, cos apmajlüy atnej noic najlip wüx ajlipiich ngondom mexotüy, nómban arraj nguiajantanej. ²⁵ Pero naleaing ombas netam mamongoch xeyay ngo majneaj, majcüy majaw nej nipilan najlüy nganüy cam.

²⁶ Aaga nüt wüx aliüc Teat Naxey apmajlüy atnej tajlüy tanomb wüx almapac Noé. ²⁷ Nipilan ngo meteotsüw wüx; netiw nanganeowüw, angoch owixaw atnej ajlüiyay marangüw. Wüx tatüch aaga nüt wüx Noé tajmel tiül nadam müx; quiaj tajngot a yow, tandrooch nej ombasüw meáwan. ²⁸ Aton atnej tajlüy tanomb wüx almapac a Lot, nipilan aton ngo meteotsüw wüx; cos netiw, nanganeowüw, nengalayej, nenüübayej, nepiürüw, arangüw ombiümüw. ²⁹ Wüx taw quiaj a Lot

tiül cambaj Sodoma tajmiüc biümb, at azufre imiün tiül cielo atnej ajoet. Quiaj tandrooch ombas meáwan leaw almajlüy tiül aaga cambaj quiaj. ³⁰ Atnej wüx aaga nüt quiaj ngome teateotsaran wüx nicuajind, atquiaj apmajlüy wüx a nüt aliüc Teat Naxey.

³¹ Wüx aaga nüt quiaj sitiül aljane ngo majlüy aniiüng nej, nde majmel mawün leaw almajiür tiül iüm. Sitiül aljane altiül corrü, nde mandilil andüy aniiüng nej. ³² Ich leaam imeajtsan nguineay tarang mintaj a Lot. ³³ Sitiül aljane ngo mayar sandeac cos imbol mambiyaw nej nipilan, wüx apmandeow apmamongoch xeyay ngo majneaj, ngome apmamb tiül cielo. Nganüy sitiül aljane ngo mapiüng wüx masey mandeow cos ayar sandeac, nej alinoic nüt apmajlüy xeyay najneaj tiül cielo.

³⁴ Aton sasaj icon, wüx aaga ongwiüts quiaj ijpuw almameayiw wüx noic mats, nop apxaijnguiam, alinop apmajcueátan. ³⁵ Átan apmajlüy ijpuw montaj teanchiülüw nöiquian, nop apxaijnguiam, alinop apmajcueátan. ³⁶ Ijpuw monxey tearangüw naijiütiül corrü, nop apxaijnguiam, alinop apmajcueátan —aj nejiw Teat Jesús.

³⁷ Wüx tanguiayiw aag ayaj minipilan nej, quiaj tasajüw nej: —Teat ınguiane apmajlüy aag ayaja? —ajüw nej.

Quiaj tasaj nejiw:

—Niüng ajlüy nop nandeow, quiaj apsonongom a potwit —aj nejiw Teat Jesús.

Nop lemen omal najtaj y nop juez

18 Condom Teat Jesús tasaj nejiw alacas poch ngome

aleaing miün, cos tandiüm müüch leaam omeajtsüw nguineay netam mandeacüw maquijipüw Teat Dios, matajcuw orar meáwan nüt nde paxiüm. ²Quiaj tapiüng:

—Tajlüy noic cambaj, ajlüy quiaj nop nejaw wüxasoeteran, ngo majiür lasta nipilan, at ngo mimbol mandüy Teat Dios. ³Tiül aaga cambaj quiaj alquiaj nop najtaj lemen omal, lambójan amb quiaj masaj aaga naxey mandondoch noic moncüy. ⁴Pero aaga naxey quiaj ngo mandiüm. Ndójwüx tapiüng nejáyan quiaj: “Masey ngo najiür lasta nipilan, aton ngo nimbor nandüy Teat Dios; ⁵nganiüy sanarang leaw netam wüx mimoncüy aaga lemen omal najtaj quiaj, wúxan nganaw müüch xic nacjüy cos oleajleájan ningüy”, —aw.

⁶Quiaj tapiüng Teat Jesús:

—Inguiayıün nguineay tapiüng aaga ngo majneaj nejaw wüxasoeteran quiaj. ⁷Jow icona cuane ipiüngana? Jow Teat Dios ngondom mambeol leaw monyamb neje, montün nej ocueaj nüt ongwiiütsa? Ngwüy ipiüngana nequiy mambeol nejiwe? ⁸Xique sasaj icon, nej ngome apmequiy mambeol nejiw. Jow wüx aliüc Teat Naxey, quiaj apmaxom wüx iüt nipilan leaw aliün mayacüw omeajtsüw wüx neje? —aw Teat Jesús.

**Jesús tandeac wüx nop fariseo,
at wüx nop nesap tomiün**

⁹Condom tandeac alinoic poch Teat Jesús manguiayiw leaw tapiüngüw nejiw xeyay najneaj

arangüw, ngo matnejiw jangantanej nipilan. Tapiüng:

¹⁰—Tajlüy ijpiuw monxey, nop fariseo, alinop nesap mitomiün cambaj. Tambüw tiül nadam nangaj iüm metajcüw orar. ¹¹Aaga fariseo wüx tataag orar, lombójan, atcüy tapiüng: “Süüch ic gracias Teat Dios, cos xique ngo mat xic jangantanej nipilan leaw moneed, monrang ngo majneaj, monjiür pálwüx montaj; aton ngo mat xic aaga nesap mitomiün cambaj quiaj. ¹²Xique safünd ijmbüw tiül noic seman; aton sayac xechech aaga diezmo naw tiül meáwan leawa saxom”, aw. ¹³Nganiüy aaga nesap mitomiün cambaj miünquiájan lembej, ngo mandiüm maxaing omal majaw cawüx, atoltol mal miünd nej, tapiüng: “iTeat Dios, xique nerangas ngo majneaj, ijjiür xic lasta Teat!” aw. ¹⁴Xique sasaj icon aaga naxey nesap mitomiün cambaj quiaj, apmajtsor najneajay omeaats cos Teat Dios tanguiay nej andeac. Nganiüy aaga fariseo ngwüy. Atquiaj ajlüy cos jane nelombojchay, nicuajind nej, apmamongoch monxing. Nganiüy Jane ayaag nicuajind nej, Teat Dios apmapiüng, najneajay arang —aw Teat Jesús.

Taquüraab mamb namix nine

majawüw Teat Jesús

(Mt. 19:13-15; Mr. 10:13-16)

¹⁵Condom taquüraab niüng ajlüy Teat Jesús tegüy namix nine matepeayiw nej majend nej omalüw. Minipilan nej wüx tajawüw aag ayaj, tapots maliquiaw monquiiüb namix nine. ¹⁶Quiaj Teat Jesús tapaj minipilan nej masaj:

—Ijchan miünüw a namix nine niüng sajlüy, nde mepalan. Jangantanej apmajmel tiül micambaj Teat Dios netam majlüy atnej ajcüwa namix nine cam.

¹⁷ Naleaing sasaj icon jane andium majmel tiül micambaj Teat Dios, sitiül ngo mandium marang atnej nop nine, nómbar ngondom majlüy tiül —aj nejiw Teat Jesús.

Nop nejiür xeyay tomiün tandeac aweaag Teat Jesús

(Mt. 19:16-30; Mr. 10:17-31)

¹⁸ Nop nenajiüt tiül judíos tatün manguiay Teat Jesús, tasaj:

—Teat, sajaw ique najneaj irang. Nganüy isaj xic Teat, ćcuane netam narang, nguineay alndom napac meáwan nüt tiül cielo? —aj.

¹⁹ Quiaj tasaj nej Teat Jesús:

—¿Neol tepiüng xique nerangas najneaja? Nejinguind nipilan ngo marang najneaj; áagan Teat Dios arang najneaj. ²⁰ Ique lamenguiay leaw andium Teat Dios, cos apiüng: “Nde mejiür minajtaj; nde membiy nipilan; nde merneed; nde merwaiich; iyar andeac miteat, mimüm” —aj nej Teat Jesús.

²¹ Quiaj tasaj nej aaga naxey quaj:

—Teat, meáwan aag ayaj sayac wüx ximeaats nde sajngot miün —aj nej.

²² Wüx tanguiay aag ayaj Teat Jesús, quiaj tasaj:

—Alíünan alinoic nganaw merang. Quiür intüüb leaw almejiür, condom imbaag ombeat meaach leawa nipilan ngo majiür, quiaj apmejiür tiül cielo xeyay nembeatmbeat, ndoj tewiün mendüüb xic —aj.

²³ Aaga naxey wüx tanguiay aag ayaj ngo majneaj mayaag, tamix omeaats, ngo mandium mandrooch ombas leaw ajiür, cos nop nej nejiür xeyay. ²⁴ Wüx Teat Jesús tajaw amix omeaats aaga naxey, quiaj tapiüng:

—iXowüy laél majmeliw tiül micambaj Teat Dios ajcüwa monjiür xeyay! ²⁵ Más ngo maél nop camello mamong amb tiül owil nots ndiüc, ngo matnej aél ocueajiw a nipilan monjiür majmeliw tiül micambaj Teat Dios —aw.

²⁶ Meáwan leawa tanguiayiw aag ayaj tapiüngüw:

—Sitiül atquiaj ajlüy, ćjane alndom maw wüx asoet neje? —awüw.

²⁷ Quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:

—Leaw nipilan nómbar ngondom marang, Teat Dios alndom marang —aj nejiw.

²⁸ Condom tasaj nej teat Pedro:

—Teat, xicona tacueatasan meáwan leaw tajürasan para nandüipiün ic —aj nej.

²⁹ Quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:

—Naleaing sasaj icon, ngo majlüy nejinguind macueat aniüng nej, miteat nej, mimüm nej, micoj nej, michiig nej, mintaj nej, micual nej, para majlüy tiül micambaj Teat Dios, ³⁰ leaw ngome apmüünd majiür alinomb meáwan leawa tacueat ningüy wüx aaga iüt cam, at alinoic nüt apmüünd mapac meáwan nüt tiül cielo —aj nej.

Tandüy wüx mapiüng apmambiyaran

(Mt. 20:17-19; Mr. 10:32-34)

³¹ Condom Teat Jesús tawün ninguiün quiriw ajcüwa gajpiüp minipilan nej, tasaj:

—Nganüy tabaats matüchiiüts Jerusalén. Quiaj apmajlüy atnej lamapiüngüw mondeac andeac Teat Dios nguineay apmarangüch wüx ombas a Teat Naxey. ³²Cos apmayacüch teowixaw napeay miün nipilan; apmitsojow nej mandeaciüw ngo majneaj wüx ombas; apmateontsiw wüx ombas nej onts ombeayiw nejiw.

³³Apmatoliw, condom apmambiyaw nej nómban. Ndój, wüx er nüt apmapac alinomb —aj nejiw Teat Jesús.

³⁴Pero nejiw ngo maxomüw omeajtsüw wüx aag ayaj, ngo majawüw cuane wüx amb apiüng; cos ngo müjndiw majawüw.

Teat Jesús tüüch majneaj nop somb tiül Jericó

(Mt. 20:29-34; Mr. 10:46-52)

³⁵Teat Jesús wüx laliüc mapeay tiül cambaj Jericó, alquiaj nop naxey nesomb alchetem mbeay tiiüd teatüneay. ³⁶Aaga naxey quiaj wüx tanguiay xeyay nipilan teamong, quiaj tatün manguiay cuane najlüy. ³⁷Quiaj tasoic Teat Jesús naw Nazaret namong amb quiaj. ³⁸Condom tepaj napac:

—iTeat Jesús, micual David, ijiür xic lasta! —aw.

³⁹Quiaj taliquiaw nej leaw monmong ombas, macueat apaj. Pero nej tayac wüx alquiriw apaj, tapiüng:

—iMicual David, ijiür xic lasta!
—aw.

⁴⁰Quiaj Teat Jesús lembet, tapiüng mamb majanüch aaga naxey quiaj. Wüx tapeay niüng ajlüy nej, tatün manguiay, tasaj:

⁴¹—¿Cuane ipiüng, teat? —aj.

Quiaj tasaj nej aaga naxey:

—Teat, sandiüm meaach majneaj xiniüg, sandiüm naxom najaw —aj nej.

⁴²Quiaj tasaj nej Teat Jesús:

—Nganüy apmexom mejaw; lerneaj cos teyac imeaats wüx xiique —aj nej.

⁴³Andüüban rat oniiüg, condom tandüüb mamb Teat Jesús, tüüch gracias Teat Dios. At meáwan nipilan wüx tajawüw aag ayaj tandemaciüw najneaj wüx Teat Dios aton.

Zaqueo tandiüm majaw Teat Jesús

19 Condom Teat Jesús tapeay Jericó, tamong amb tiül cambaj. ²Alquiaj nop naxey nejiür xeyay tomiün, nenüt Zaqueo, minatang ocueajiw monsap mitomiün cambaj. ³Aaga Zaqueo quiaj andiüm matüch niüng ajlüy Teat Jesús majaw. Pero ngondom cos tequech oleaj, aton cos xeyay nipilan alquiaj. ⁴Leawa tarang, tecuiür tamong ombas, tajtep noic owil xiül nenüt sicómoro para maxom majaw, cos Teat Jesús netam mamong amb quiaj. ⁵Wüx tatüch quiaj Teat Jesús, taxaing omal majaw cawüx. Tajaw a Zaqueo, quiaj tasaj:

—iZaqueo! iErnguialeateay, iriow tiüt! Cos nganüy netam naxood iniüng —aj.

⁶Almanguaiay aag ayaj a Zaqueo, ajchícan tiüt tamb mangoch Teat Jesús, apac omeaats. ⁷Meáwan nipilan wüx tajawüw aag ayaj tapots andeacndeaciüw wüx. Tapiüngüw Teat Jesús laámb

maxood aniiüng nop nerang xeyay ngo majneaj. ⁸Pero Zaquo e witüüt lembem masaj Teat Jesús:

—Nganüy Teat, leaw alnajiür sanawün pinawan nüüch leawa ngo majiür; at sitiül aljane aleaic lanayar ocueaj wüx sawaiich, nganüy sanandilil nüüch alapiquiw atow nej sayar —aj.

⁹Quiaj tapiüng Teat Jesús:

—Wüx aag ayaj ajüiiquich nej laaw wüx asoet, cos aaga naxey cam aton nop micual mixejchiiüts Abraham. ¹⁰Teat Naxey iün mayamb meáwan nipilan mawün wüx asoetiw leawa landrojow tiül arangüw ngo majneaj —aw Teat Jesús.

Gajpowüw monrang najiüt tüjndiw tomiün

(Mt. 25:14-30)

¹¹Wüx laliüc mapeayiw Jerusalén, quiaj Teat Jesús tandeac alinoic poch masaj ajcüwa nipilan quiaj müüch nejiw majawiüw ngome laliüc matüch aaga nüt wüx Teat Dios apmajlüy wüx micambaj nej. ¹²Condom tasaj nejiw:

—Tajlüy nop naxey netamtam ajiüy nipilan, tamb tiül noic cambaj miünquiaj mayar minajiüt nej marang natang nenajiüt, cas tandilil. ¹³Wúxan nganaw mamb, tapaj gajpowüw monrang minajiüt nej. Tüüch anopnopoj noic tomiün xeyay nembeat, ndoj tasaj nejiw: “Iyamban nguineay alndom mexoman wüx alquiriw aaga tomiün cam, ndoj apmeajchiün xic leaw sapeay”, aj nejiw. ¹⁴Ajcüwa nipilan micual miüüt nej ngo mandiümüw, ajcüyiw majawüw nej.

Áag tüjchiw mamb noic ajlüy nipilan mapiüngiüw ngo mandiümüw aaga naxey quiaj marang natang nenajiüt tiül nejiw. ¹⁵Masey atquiaj tarangüw, aaga naxey tayar minajiüt nej. Ndoj tandilil andüy tiül mifüüt nej. Wüx lapeay, quiaj tapaj monrang minajiüt nej leawa tüüch tomiün, majaw nguitow lamaxomiüw wüx anopnopoj.

¹⁶Aaga ombas mapeay tasaj nej: “Teat, jogüy mitomiün, lanaxom wüx algajpowüw”, aj nej. ¹⁷Quiaj tasaj nej aaga natang nenajiüt: “Najneajay terang cos terang leaw sapiüng; masey napateay süüch ic, ique teyamb nguineay mexom wüx alquiriw. Nganüy sanüüch ic mejlüy wüx gajpowüw cambaj”, aj nej. ¹⁸Condom wüx tapeay alinop tasaj nej: “Teat, jogüy mitomiün, lanaxom wüx alacoquiaw”, aj nej.

¹⁹At tasaj nej aaga natang nenajiüt: “Nganüy sanüüch ic mejlüy wüx acoquiaw cambaj”, aj nej. ²⁰Quiaj tapeay alinop masaj nej: “Jogüy mitomiün, teat. Tayacas tiül noic nine püy. ²¹Cos ximbel nandüy ic teat, sayaag xowüy apmejcüy. Cos sajaw iqueixaing omeaats corrül masey ngome ique ipiür, at ique iwit masey ngome ique itendeay”, aj nej. ²²Quiaj tasaj nej aaga natang nenajiüt: “Ngo majneaj irang, aaga poch leaw indeac quiaj ayac isoet. Sitiül lamejaw xique napatas, sawit leaw ngo nayac, at sitiül ipiüng saxaing masey ngome xique sapiür; ²³¿neol ngo Meyac tiül banco xetomiün? Quiaj wüx sanapeay nayar, lamaxom wüx alquiriw”, aj nej. ²⁴Condom tasaj leaw aliw quiaj: “Inohtiün ocueaj a tomiün;

ijchan aaga nejiür gajpowiüw”, aj nejiw. ²⁵Quiaj tasajüw nej: “iTeat, aag ayaj lamajiür gajpowiüw”, ajiüw nej. ²⁶Quiaj tasaj nejiw aaga natang nenajiiüt quiaj: “Naleaing sasaj icon, leawa tayamb nguineay mayac wüx alquiriw, apmütünd xeyay; nganüy jane ngo mayamb nguineay maxom wüx alquiriw, apmajnot ocueaj aaga leawa tüünd”, aj nejiw. ²⁷At tapiüng: “Iquiüjpan miün ningüy niüng sajlüy; imbiyan ajcüwa monciüy majaw xic leaw ngo mandiümüw narang minatangüw nejiw”, aw a natang nenajiiüt —aj nejiw Teat Jesús.

Teat Jesús tajmel tiül Jerusalén (Mt. 21:1-11; Mr. 11:1-11; Jn. 12:12-19)

²⁸Ndoj mapiüng aag ayaj, Teat Jesús tanaámb tamb andiüy Jerusalén. ²⁹Wüx laliüc matüchiw mal cambaj Betfagé, at Betania, niüng ajlüy aaga tiük nasoic mitiüc Olivos, quiaj tüüch mamb ijpüw minipilan nej. ³⁰Tasaj:

—Quiüran tiül aaga cambaj quiün. Wüx apmepeayiün quiaj, apmexoman nop quicheech bur netsaag quiaj, nganaw müünd memas. Ichejtiün iquiüjpan miün. ³¹Sitiüll aljane matün manguiay icon neol techejtiün, isajan: “Cos Teat Naxey neech xicon niünan najaan apmetam nej”, irajan —aj nejiw Teat Jesús.

³²Condom ajcüwa minipilan nej tambüw, taxomüw a bur atnej lamasaj nejiw Teat Jesús.

³³Naleaing wüx teamachejtiw, quiaj tasaj nejiw moneay nej:

—¿Neol techejtiün a bur quiaja? —ajüw nejiw.

³⁴Quiaj tasajüw:

—Cos Teat Naxey nesaj xicon niünan najaan, apmetam nej —ajüw.

³⁵Quiaj taquüüpüw mamb a bur andüy niüng ajlüy Teat Jesús. Condom tayacüw wüx opech a bur apixaw nejiw, cas tatepichaw wüx Teat Jesús. ³⁶Quiaj nipilan tapots mapojchiw tiüt tiüll tiiüd apixaw nejiw niüng apmamong Teat Jesús. ³⁷Wüx laliüc matüchiw niüng amiüçüch tiüt mitiüc Olivos, quiaj meáwan nipilan leaw almandüjpíw nej, ajcüwa monyar nej aquiaach, tepajüw apac omeajtsüw, tandeacüw najneaj wüx Teat Dios cos tajawüw meáwan najneaj leawa tarang Teat Jesús. ³⁸Tapiüngüw:

—iApac omeajtsaats cos lapseay nop leaw iün wüx minüt Teat Dios! iNej natang nenajiiüt! iNajneajay ajlüy tiül cielo; najneajay ajliiy Teat Dios! —awüw.

³⁹Altiüll nipilan acas fariseos, tasajüw Teat Jesús:

—Teat, iliquiaw mapalüw ombeayiw ajcüwa minipilan quiaj —ajüw nej.

⁴⁰Quiaj Teat Jesús tasaj nejiw:

—Xique sasaj icon sitiüll ajcüwa nipilan cam ndijchiümoj, piedra apmangochiw apmendeacüw —aj nejiw.

⁴¹Wüx laliüc matüchiw cambaj Jerusalén, Teat Jesús taxom majaw a cambaj, quiaj tamix omeaats, tajünts majaw. ⁴²Tapiüng:

—iMalüy ram iniüjcan mejawan nganüy nüt cam, ajlüy leaw alndom müüch icon mejiüran monajneaj! Nganüy naél mejawan, nexotüy, ngondom mejawan. ⁴³Aliüc miün nüt apmajlüy xeyay ngo majneaj

apmatüch icon. Cos ajcüwa ijczyiün mequiiüpjan apmayeyiw icon tiüt; apmapalüw icon mayacüw icon pinawan.⁴⁴ Apndajrriüm tiüt meáwan imbiüman, ngome apmacül noic piedra mesapüy maquiiüb alinoic. At icona nóiquian mequiiüpjan micualan apmümb ndrom imbasan, cos ngome teyariün wüx Teat Dios tiün mawün icon wüx —aw Teat Jesús.

Tawün tiül nadam nangaj iüm leaw ngo metam majlüy quiaj

(Mt. 21:12-17; Mr. 11:15-19; Jn. 2:13-22)

⁴⁵ Condom Teat Jesús tajmel tiül nadam nangaj iüm, quiaj tapots mawün meáwan moniüpeay, mongaliüy leaw aliw tiül.⁴⁶ Tasaj nejiw:

—¿Neol ngo leaam imeajtsana nguineay apiüng tiül Mipoch Teat Diosa? Cos apiüng: “Saniüng ajlüy niüng alndom matajcüch orar”; pero icona lamerangan aaga nadam nangaj iüm cam atnej niüng axotüy moneed —aj nejiw Teat Jesús.

⁴⁷ Teat Jesús nütnútan aquiaach nipilan tiül nadam nangaj iüm. Ajcüwa montangtang miteaats, at mondiüy wüx aaga poch tüünd Moisés, at monajiüt ocueaj nipilan judío, tapots mayambüw nguineay alndom mambiyaw nej.⁴⁸ Naleaing ngo maxomüw cuane wüx masapüw nej, cos meáwan nipilan xeyay andiumüw manguiayiw andeac nej.

Tasajüw Teat Jesús nguiane ayar najiüt

(Mt. 21:23-27; Mr. 11:27-33)

20 Noic nüt Teat Jesús tequiaach nipilan tiül

aaga nadam nangaj iüm tiül Jerusalén, teamapiüng nguineay alndom mawaran wüx nisoet. Quiaj tapeayiw niüng ajlüy nej montangtang miteaats, mondiüy wüx aaga poch tüünd Moisés, at natangtang monajiüt tiül judíos.

² Quiaj tasajüw nej:

—Isaj xicon nguiane teyar minajiüt merang aag ayaj. ¿Jane neech ic?
—ajüw nej.

³ Quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:

—Ata xique aton sanatün nanguiay icon noic poch. Isajan xic:

⁴ Jow aaga Juan, wüx tüüch yow nipilan, ¿jane ipiüngan nesaj nej marang aag ayaja? ¿Diosa, ngwüy nipilana? —aj nejiw.

⁵ Quiaj tendeacndeacüw nejeyéjan quiaj, tapiüngüw:

—¿Cuane apmapiüngaatsa? Cos sitiül apmapiüngaats Teat Dios neech nej miün, quiaj apmasaj icoots: “¿Neol ngo meyariün andeac neje?” apmaw.

⁶ Sitiül apmapiüngaats nipilan, apmambiyaw icoots cambaj, apmaloxiw icoots, cos meáwan nipilan apiüngüw aaga Juan nop nendeac andeac Teat Dios nej —awiüw.

⁷ Tapiüngüw ngo majawüw jane neech nej miün a Juan. ⁸ Quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:

—Ata xique aton ngo nasaj icon Jane neech xic niün narang aaga teanarang cam —aj nejiw.

Ngo majneaj monrang najiüt

(Mt. 21:33-44; Mr. 12:1-11)

⁹ Condom quiaj Teat Jesús tapots masaj nipilan acas poch andüy wüx napiürüch, tapiüng:

—Tajlüy nop naxey tapiür xeyay owil uva tiül micorrül nej, condom nej taw quiaj tamb xeyay niüt. Tayac teowix nipilan a corrül quiaj.¹⁰ Wüx tatüch a nüt mapeederan a uva, quiaj aaga neneay corrül tüüch mamb nop nerang minajiüt nej mamb majaw monrang najiüt mayar leaw aneay nej neneay iüt. Pero tatoliw nej, ndoj tüjchiw mandilil owíxan, ngo müjchiw nicuajind.¹¹ Condom aaga neneay iüt tandüy wüx müüch mamb alinop nerang minajiüt nej. Átan wüx tapeay quiaj angochiw miün nej, tapots matoliw. Condom tandilil aton owíxan, ngo müjchiw nicuajind.¹² Aaga neneay corrül tandüy wüx müüch mamb alinop nerang minajiüt nej. Átan wüx tapeay quiaj, angochíwan mawüjchiw nej, landüy wüx apmambyaw. Tawüniw maloxiw ninguiün.

¹³ 'Ndójwüx quiaj tapiüng aaga naxey neneay corrül: "Jow nganiüy, Ɂnguineay sanaranga? Sanüüch mamb xecual, aag xowüy sajiür lasta. Sapiüng wüx apmajawiüw nej apmarangüw leawa nej apiüng", aw.

¹⁴ Pero ajcüwa monrang najiüt tiül corrül wüx tajawüw micual neneay iüt, quiaj tapiüngüw nejíwan quiaj: "Nej aag ayaj apmaneay aaga corrül cam. Tabaats mambiyáats, ndoj icoots apmaneayiiüts a iüt cam", awüw.¹⁵ Quiaj tasapüw, tawüniw tiül corrül, tambiyaw. ɁCuane ipiüngan apmarang a neneay iüt wüx ombasiüw ajcüwa monrang najiüt quiaja?¹⁶ Pues apmamb mambiy nejiw, condom apmayamb alinoic ajlüy monrang najiüt mayac teowixaw aaga corrül quiaj —aj nejiw Teat Jesús.

Ajcüwa nipilan wüx tanguiayiw aag ayaj, tapiüngüw:

—iMaliüy Dios ngo marang atquiaj! —awüw.

¹⁷ Teat Jesús tajaw teombasüw nejiw, quiaj tapiüng:

—¿Neol, cuane wüx amb apiüng tiül Mipoch Teat Dios? niüng apiüng:

Aga piedra leawa taloxiw
ninguiün monrang iüm,
nganüy laíün marang xeyay
netam piedra tiül oxing iüm.

¹⁸ Jane apmajmiüc wüx aaga piedra quiaj, apmapol nej; pero sitiül aaga piedra quiaj apmajmiüc wüx ombas aljane, nómban apmacuiaach tiüt — aw Teat Jesús.

¿Netam majwan tomiün andüy tiül Roma?

(Mt. 21:45-46; 22:15-22; Mr. 12:12-17)

¹⁹ Ajcüwa montangtang miteaats at mondüy wüx aaga poch tüünd Moissés quiájan tandiumüw masapüw nej, cos tayajciüw aaga andeac quiaj andüy wüx ombasiüw nejiw amb apiüng. Pero timbojol mandüiyi wüx niplan, áag taton ngo marangüw nicuajind.²⁰ Ndoj tüjchiw mamb acas monxey mandaciwiw. Ajcüw ayaj ajüic atnej najneaj arangüw, pero ambiüw mayambüw nguineay alndom mandaciwiw, masapüw wüx, mayambüw leaw andeac Teat Jesús, mayacüw nej teowix natang nenajüt.²¹ Quiaj tiünüw masajüw nej:

—Teat, sajawan ique indeac iquiaach leaw naleaing, ngo mewaiich. At aton ique ngo mepiüng wüx jane tiül nipilan

netam, jane ngo metam. Ique iquiaach Mipoch Teat Dios atnej netam. ²² Nganüy isaj xicon Ɂnaleaing netam majwan tomiün müünd aaga César, ngwüy ngo metama? —ajüw nej.

²³ Teat Jesús tajaw neol tatüniw nej manguiayiw aag ayaj, quiaj tasaj nejiw:

—¿Neol tendiüman meyacan xic wüx naéle? ²⁴ Ich miün noic tomiün majawaats. ¿Jane mitey alwüxe, aton jane minüt alwüx a tomiün cama? —aj nejiw.

Quiaj tasajüw nej:

—César —ajüw.

²⁵ Quiaj tasaj nejiw:

—Ijchan a César leaw aneay nej, aton ijchan Teat Dios leaw aneay Teat Dios —aj nejiw Teat Jesús.

²⁶ Ngo maxomüw alngün poch leaw alndom masapüw wüx, áag leawa tandeac niüng teamanguiayiw nipilan. Leawa tarang, nejiw mbayatoj manguiayiw leaw asaj nejiw, ndijchiütójan.

Wüx apmapacaran tiül mondeow

(Mt. 22:23-33; Mr. 12:18-27)

²⁷ Condom acas saduceos tambüw majawüw Teat Jesús. Ajciüwa saduceos quiaj apiüngüw mondeow langome apmapacüw alinomb.

²⁸ Tasajüw Teat Jesús:

—Teat, Moisés tarang tiül minawiig nej, tapiüng: Sitiül nop naxey mandeow, macü'l mintaj nej lemen omal, ngome tajiürüw micualüw nejiw, quiaj michiig nej netam mengoch owix aweaag aaga lemen omal quiaj, majiürüw micualüw majüic atnej micoj nej tajiür micual nej.

²⁹ Tajlüy ayaíw monxey nop necual nejiw. Aaga natang nacualaran tengoch owix, ndoj tandeow wüx nganaw majiürüw micualüw nejiw. ³⁰ Condom quiaj michiig nej tengoch owix aweaag aaga najtaj lemen omal quiaj. Átan tandeow aaga naxey, nganaw majiürüw micualüw nejiw. ³¹ Atanquiaj tarang amb arojpiüw. Ajcüw ayaíw monxey quiaj, tengoch owix maquiiüb aaga najtaj, pero ngome tajiürüw micualüw nejiw. ³² Ndójwüx nejay aaga najtaj tandeow. ³³ ¿Jow alinoic nüt wüx apmapacaran tiül mondeow, ngün tiül ajcüwa monxey apmaquiijpüw aaga najtaja? Cos miayaíw tengoch owixaw maquiijpüw —ajüw nej.

³⁴ Quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:

—Nipilan tiül aaga nüt cam angoch owixaw. ³⁵ Pero Jane apmapac tiül mondeow mamb tiül cielo, ngome apmajlüy atquiaj, ngome apmajlüy angoch owixeran. ³⁶ Langondom mandeowüw alinomb, apmajlüyiw at nejiw ángeles, apmajlüyiw micual nejiw Teat Dios aton, cos nej lamapacüich nejiw tiül mondeow. ³⁷ Nganüy wüx aaga apacaran tiül mondeow quiaj, nejay teat Moisés taquiaach wüx tiül minawiig nej niüng tapiüng tajaw noic owl nine xiül leaw teandaab. Tiül aaga nawiig quiaj apiüng: Teat Dios Midios Abraham, Midios Isaac, Midios Jacob. ³⁸ Cos Teat Dios ajaw meáwan nipilan almapac, ngo majlüy leaw landeow nómbar. Teat Dios ngome midiosüw mondeow, nej midiosüw leaw almapac —aj nejiw Teat Jesús.

³⁹ Condom acas mondüy wüx aaga poch tüünd Moisés tasajüw Teat Jesús:

—Najneajay aaga ipiüng quiaj Teat
—ajüw.

⁴⁰ Quiaj lango matüntüniw
manguiayiw nej.

¿Jane mixeech a Cristo?

(Mt. 22:41-46; Mr. 12:35-37)

⁴¹ Condom quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:

—¿Neol tapiürang wüx aaga Cristo, teat David mixeech neje?

⁴² Nejay a David tapiüng tiül aaga nawiig nenüt Salmo:

Teat Dios tasaj a Teat Naxey:

“Cheter ningüy wüx xeác,

⁴³ leaw ndoj nayac ajcüwa moncüy majaw ic maquiejiw micosüw nejiw timbas.”

⁴⁴ ¿Nguineay alndom mapiürang David mixeech aaga Cristo sitiül nejay David tasaj: Teat Naxey? maj, —aj nejiw Teat Jesús.

Teat Jesúus andeac wüx ajcüw mondüy wüx poch tüünd Moisés

(Mt. 23: 1-36; Mr. 12:38-40; Lc. 11:37-54)

⁴⁵ Meáwan nipilan teamanguiayiw, quiaj Teat Jesúus tasaj minipilan nej, tapiüng:

⁴⁶ —Nde merangan mat nejiw ajcüwa mondüy wüx aaga poch tüünd Moisés, cos nejiw xowüy andiümüw majüjjüiy wüx aaga piedra, at cuajantanej najneajneaj nichéch leaw tayacüch tiül nangaj iüm. Wúxan teamandeac wüx aag ayaj, quiaj tasaj nejiw Teat Jesúus. Ayambüw leaw najneaj bang tiül sinagoga chetemoj quiaj. At aton xowüy ayambüw chetemoj niüng chetejow netamtam nipilan niüng ajlüy monet. ⁴⁷ At anojtiw aniuüngüw monlemben omal montaj, at meáwan leaw almajiürüw. Ndoj

andiümüw maxotüw arangüw aaga ngo majneaj quiaj, atajcüw orar xeyay majaw nejiw nipilan. Ajcüw ayaj ombeayíwan, nejiw apmüjndiw mamongochiw xeyay ngo majneaj alinoic nüt —aj nejiw Teat Jesúus.

Ichech nop lemen omal najtaj

(Mr. 12:41-44)

21 Wüx Teat Jesúus altiül nadam nangaj iüm tajaw nipilan monjiür xeyay tomiün nguineay teamayacüw ichechiw nejiw tiül iqual nichéch. ² Átan tajaw nop lemen omal müm najtaj tayac ichéch nej ijquiaw nine tomiün. ³ Ndoj quiaj tapiüng:

—Naleaing sasaj icon, aaga müm najtaj lemen omal quiaj, nej teyac xeyay, ngo mat nejiw ajcüwa nipilan quiaj. ⁴ Cos meáwan lamayacüw leaw nenaw ocueajiw. Nganüy aaga müm najtaj quiaj tayac meáwan leaw tajíür, masey lango majiür ombeat üet nej —aw Teat Jesúus.

Wüx apjarriüm nadam nangaj iüm

(Mt. 24:1-2; Mr. 13:1-2)

⁵ Altíül teandeacndeaciw wüx aaga nadam nangaj iüm nguineay ajneaj, nguineay atsajüy ombas aaga piedra, at cuajantanej najneajneaj nichéch leaw tayacüch tiül nangaj iüm. Wúxan teamandeac wüx aag ayaj, quiaj tasaj nejiw Teat Jesúus:

⁶ —Meáwan aag leawa temejawan nganüy cam, alinoic nüt apndrom ombas. Ngome apmajlüy masey anoic piedra nesapüy maquiiüb alinoic, cos meáwan apmateajquich —aj nejiw.

Wüx laliüc ndrom ombas a iüt cam

(Mt. 24:3-28; Mr. 13:3-23)

7 Condom quiaj tatünwi nej manguiayiw, tasajüw:

—Teat ḷngow apmajlüy aag ayaja? Cuane apmajlüy majaraw ngow apmajlüy aag ipiüng quiaja? —ajüw nej.

8 Quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:

—Ijawan, nde mawaiich icon nejinguind. Cos xeyay nipilan alüciüw miün, apmandeacüw wüx xique. Altıül apmapiüngüw: “Xique aaga Cristo, nganüy lamatüch a nüt”, apmawüw. Xique sasaj icon nde meyariün andeacüw ajcüwa nipilan quiaj. **9** Wüx apmenguiayiün lajlüy montsoj, lajlüy moncüy, nde mbayameron cos atquiaj netam majlüy ombas; naleaing nganaw matüch a nüt ndrom ombas a iüt cam —aj nejiw Teat Jesús.

10 Condom tandüy wüx masaj nejiw:

—Noic iüt apmajcüiyw majawüw monaw tiül alinoic iüt. **11** Aton apmajlüy xeyay nadam ateam, apmajlüy lop, apmajlüy monandeow tiül palpálwüx cambaj; aton apmajlüy xeyay monbayan. Átan apmajaraw xeyay cuajantanej cawüx tiül cielo.

12 Naleaing wüx nganaw majlüy meáwan aag ayaj, apmayambüch imbasan, apndeameron mayacüw icon teombasüw monajiüt tiül sinagoga. Apmejmeliün tiül manchiüç; apmequiüräjpan niüng ajlüiyiw montangtang monajiüt. Apmemongochiün aag ayaj ajcan iyariün sandeac. **13** Atquiaj icona alndom mendeacan wüx xic

nguiajantanej. **14** Nde meyamban imeajtsan cuane apmepiüngan, nguineay alndom meriowan wüx.

15 Cos xique sanüüch icon poch cuane apmepiüngan; sanüüch icon mexomanimeajtsan. Quiaj meáwan leawa teajcüiyw majawüw icon ngondom maxomüw cuane apmapiüngüw mangochiw indeacan. **16** Aton miteatiün, micojon, michijquian, icualajtsan, miamigojan, apmayacüw icon teowixaw monajiüt. Altıül icon apmembiyaranan. **17** Meáwan nipilan apmajcüiyw majawüw icon ajcan iyariün sandeac. **18** Naleaing ngome apndrom ombas masey nots miondeats imalan, cos teamajíür icon Teat Dios. **19** Sitiül icona apmeiücan wüx meáwan aag ayaj, najneajay apmejlüyiün alinoic nüt, cos apmepacan meáwan nüt tiül cielo.

20 Wüx apmejawan a cambaj Jerusalén laímb mayey nej tiüt soldados, quiaj alndom mepiüngan lamatüch a nüt mandrojchich ombas. **21** Pues leaw altıül Judea ich mecuiür andüy wüx tiüç; leaw altıül cambaj Jerusalén ich maw quiaj; at leaw altıül corrül nde mandilil andüy tiül cambaj. **22** Cos aaga nüt quiaj apmamongocharan xeyay ngo majneaj. Netam majlüy meáwan leawa lajlüy tiül Mipoch Teat Dios. **23** iPobre nejiw ajcüwa montaj leaw alteomeajtsüw micualtiüw nejiw, at leaw ajiür nine tealeámbanachech wüx aaga nüt quiaj! Apmajlüy xeyay necoy wüx aaga iüt cam, cos Teat Dios apmüüch mamongochiw ngo majneaj ajcüwa nipilan cam. **24** Altıül apmandeowüw

tiül montsoj; altiül apmambüw pres andüy tiül palpálwüx iüt; pálwüx nipilan apmarangüw leaw andiümüw marangüw wüx cambaj Jerusalén, leaw palaw a nüt ocueajiw pálwüx nipilan —aj nejiw Teat Jesús.

Wüx aliüc Teat Naxey

(Mt. 24:29-35, 42-44; Mr. 13:24-37)

25 Condom Teat Jesús tandüy wüx masaj nejiw, tapiüng:

—Apmajaraw xeyay cuajantanej wüx ocas, wüx nüt, wüx caaw, at ningüy wüx iüt aton. Nipilan xeyay apmbayamoj, lango majawüw cuane apmarangüw, cos apmeterriür napac a nadam ndec, apmajlüy nadamdam ajponch aton. **26** Altiül nipilan apojniüm teombastüw cos xeyay apmbayamoj wüx apmajawüw leawa apmajlüy, cos meáwan leaw almajlüy cawüx tiül cielo apmajüyjüy. **27** Quiaj apmajaraw aaga Teat Naxey aliüc amb tiül oic xeyay najneajay ajlüy, ayey nej tiüt nelitlit, cos lamarang minatang nenajiüt. **28** Wüx ijawan lawitiow majlüy meáwan aag ayaj, ich mapac imeajtsan xeyay, cos laliüc meriowan tiül meáwan ngo majneaj —aw Teat Jesús.

29 Condom tasaj nejiw alacas poch andüy wüx xiül, tapiüng:

—Ijawan nguineay arang a toc, tengwüy cuajantanej alinoic xiül.

30 Cos wüx apstsatsam, quiaj ajüic laliüc matüch nüt wüx apmerraar.

31 At a nganüy wüx apmejawan lajlüy aag lanasaj icon quiaj, quiaj apmejawan laliüc matüch a nüt wüx Teat Dios apmajlüy wüx micambaj nej.

32 'Naleaing sasaj icon, meáwan aag ayaj apmajlüy wüx aliün majlüyiw ajciüwa nipilan quiaj.

33 Masey a iüt at a cielo apndrom ombastiüw, xepoch apmajlüy meáwan nüt, ngome apndrom ombas.

34 'Ijawan wüx, nde meatmeatíünan memongochiün wüx iretiün, nde mengüniün, nde meyacan imeajtsan wüx leaw alndom mexoman wüx aaga iüt cam, ndot quiaj matüch a nüt.

35 Cos wüx aaga nüt aliüc, ngome teamateotsüw wüx meáwan nipilan ningüy wüx iüt. **36** Wüx aag ayaj netam mepacan, meáwan ores meáwan nüt netam metajcan orar, metüniün ocueaj Teat Dios meriowan tiül meáwan aaga ngo majneaj leaw apmajlüy quiaj, mejlüyiün najneajay niüng ajlüy Teat Naxey —aw Teat Jesús.

37 Teat Jesús, noic nüt teaquiaach tiül nadam nangaj iüm. Wüx langwiiüts taw quiaj; tamb andüy wüx aaga tiük nasoic mitiüic Olivos. **38** Xeyay nipilan tiül cambaj rawrráwan tiüt ambüw tiül nadam nangaj iüm manguiayiw aquiaach nej.

Ayambüw cuane wüx masapuw Teat Jesús

(Mt. 26:1-5, 14-16; Mr. 14:1-2, 10-11; Jn. 11:45-53)

22 Laliüc matüch nangos nüt ocueajiw nipilan judío, aaga nasoic pascua, aaga nüt wüx üeteran pan ngo majmel levadura. **2** Ajciüwa natangtang miteaats at mondüy wüx aaga poch tüünd Moisés tayambüw nguineay

alndom mambiyaw Teat Jesús, pero timboj mandüiyiw nipilan.

³ Quiaj a natang nimeech Satanás tajmel tiül omeaats a Judas Iscariote, nej nop tiül ajcüwa gajpiüp (12) minipilan Teat Jesús. ⁴ Aga Judas quiaj tamb masaj natangtang miteaats, at montang monajüt tiül nadam nangaj iüm, tasaj nejiw nguineay alndom mayac teowixaw nejiw Teat Jesús. ⁵ Nejiw quiaj tapac omeajtsuw, tasajüw apmujchiw nej tomiün. ⁶ Condom nej tapiüng apmayac teowixaw nejiw; quiaj tapots mayamb nguineay marang aag ayaj wúxan ngo majlüy quiaj nipilan.

Teat Jesús ndójwüx üet aweaag minipilan nej

(Mt. 26:17-29; Mr. 14:12-25;
Jn. 13:21-30; 1 Co. 11:23-26)

⁷ Condom tatüch a nangos nüt wüx üeteran pan ngo majmel levadura. Aaga nüt quiaj netam mandeow sap majmel marang nichéch wüx pascua. ⁸ Quiaj Teat Jesús tüch mamb a Pedro maquiiüb a Juan, tasaj:

—Quiüran ijawan cuane apmetam icoots wüx apmetiiüts wüx nangos nüt pascua —aj nejiw.

⁹ Nejiw quiaj tasajüw Teat Jesús:

—¿Nguiane ijac indiüm, Teat, namban narangan aag ayaja?

—ajüw.

¹⁰ Teat Jesús tasaj nejiw:

—Wüx apmejmeliün tiül cambaj, quiaj apmexoman nop naxey ajoy nop ngan yow. Indüjpiün mamb aaga najüy quiaj, apmayac icon tinden niüng andüy quiaj.

¹¹ Condom quiaj apmesajan neneay

iüm: “Apiüng Teat Naxey: ¿Nguiane ajlüy niüng saxejnenguenon netiün wüx pascua naquiiüb xenipilana? aw”, apmerajan. ¹² Quiaj apmatiib icueajiün nop nadam teomeaats iüm cawüx amb ijpuw iüm, landoј lamatajcüw majneaj. Andüy quiaj apmeyacan üetiiüts —aj nejiw Teat Jesús.

¹³ Condom quiaj tambüw. Taxomüw meáwan atnej lamasaj nejiw Teat Jesús. Quiaj tambüw mayaciüw leaw apmüeteran wüx nangos nüt pascua.

¹⁴ Wüx tatüch metiw, quiaj tapeay quiaj Teat Jesús maquiiüb altigüy miapóstoles nej. Quiaj chetetoj.

¹⁵ Wüx alchetemoj wüx mes, quiaj tasaj nejiw:

—iXeyay teanandiüm net naquiiüb icon wüx aaga pascua cam, wúxan nganaw namongoch xeyay ngo majneaj! ¹⁶ Cos ningüy ndoj, lango net naquiiüb icon alinomb wüx pascua, leaw apmajlüyiiüts nóiquian niüng apmajlüyiiüts maquiüjpaats Teat Dios —aj nejiw Teat Jesús.

¹⁷ Condom quiaj taxaing noic vas, tüch gracias Teat Dios, ndoj tapiüng:

—Jogüy isapan inganeowan noicnoic pite. ¹⁸ Nganüy sasaj icon, xique landoj langome sananganeow miyow uva naquiiüb icon; apndom wüx apmatüch alinoic nüt niüng apmajlüyiiüts maquiüjpaats Teat Dios —aw.

¹⁹ Condom quiaj taxaing a pan, tüch gracias Teat Dios. Quiaj tamaag müüch nejiw, tapiüng:

—Aag agüy xecuelpo, apmayacüch mandeow mawün isoetiün. Atcüy

netam merangan para leaam
imeajtsan xic wüx —aw.

²⁰ Atanquiaj tarang wüx landoj
üetiw. Taxaing a vas, tapiüng:

—Aag agüy xequiej, ajüiiquich wüx
jayats poch lamarang Teat Dios
müüch icon, cos xequiej apmajünch
tiüt mawün isoetiün.

²¹ Aaga naxey leaw apmayac
xic teowixaw moncüy majaw xic,
nganiüy teasiüet anaag nöiquian wüx
mes. ²² Naleaing apmarangüch wüx
ombas Teat Naxey atnej tanderac
tanomb wüx nej. iNganüy aaga
naxey leaw apmayac nej teowixaw
monajiüt xeyay ngo majneaj
apmamongoch! —aw Teat Jesús.

²³ Condom minipilan nej atünayej
menguiayayej wüx jane tiül nejiw
apmayac nej teowixaw monajiüt.

Andeacndeacüw wüx jane alwüx atam ajlüy

²⁴ Condom minipilan Teat Jesús
tandeacndeacüw tíulan nejiw,
tapiüngüw wüx jane tiül nejiw
alwüx atam ajlüy, jane apmarang
natang. ²⁵ Quiaj Teat Jesús tasaj
nejiw:

—Meáwan natangtang monajiüt
tiül meáwan iüt arangüw apatüw
atnej lamaneayiw meáwan
nipilan leaw ajlüyiw wüx. Átan
ayambyambüw nguineay
manderacüw wüx nejiw majüic
najneaj arangüw. ²⁶ Icona nde
merangan atquiaj. Tiül icona
jane natang netam mayaag atnej
chingüy. Leaw najmel marang
natang tiül icona netam mambeol
jangantanej. ²⁷ Ngwüy, cuane
ipiüngan, ḡngün más netam
ajlüye? Sapiüng aaga apchetem

mayambüch üet nej; ngome aaga
neyac nüeteran wüx mes. Nganiüy
xique sajlüy naquiiüb icon atnej nop
neyac nüeteran wüx mes, atnej nop
nerang minajiütan.

²⁸ Icona ijlüyiün mequüjjpan
xic meáwan nüt wüx samongoch
cuajantanej naél. ²⁹ Cos atnej
Xeteat Dios lamüüch xic narang
natang nenajiüt, ata xique sanüüich
icon merangan natang nöiquian
mequüjjpan xic, ³⁰ para metiiüts
manganeowaats nöiquian wüx
xemes ninguiün niüng sanarang
natang. Átan apchetemerón niüng
chetejow montangtang monajiüt,
mejawan wüxasoetiw ajcüwa
gajpic ajlüy nipilan monaw tiül
micual micualüw Israel —aj nejiw
Teat Jesús.

Pedro apmapiüng ngo majaw jane Teat Jesús

(Mt. 26:31-35; Mr. 14:27-31; Jn. 13:36-38)

³¹ Condom Teat Jesús tasaj a
Pedro:

—Simón, Simón inguiay, cos
Satanás minatang nimeech
teamatün icon, teamandiüm mayac
icon tiül naél, atnej ajwüch trigo
maw osaab. ³² Xique lanatün ocueaj
Teat Dios mambeol ic ngo mecueat
iyac imeaats wüx nej, atquiaj wüx
apmendilil apmembeolüw micojow
michiijquiaw —aj.

³³ Quiaj tasaj nej a Simón:

—Xique teat, sajlüy namb naquiiüb
ic nguijajantanej, masey majmeliür
tiül manchiüc, masey mambiyaw
icor —aj nej.

³⁴ Quiaj tasaj nej Teat Jesús:

—Naleaing sasaj ic, Pedro, gallo
apmepaj nganüy leaw ndoj mepiüng

arojmbüw ipiüng ngo mejaw jane xic —aj nej.

Laliüc majlüy xeyay ngo majneaj

³⁵Condom Teat Jesús tatün manguiay nejiw:
—Jow wüx tüjchiüs icon meamban ngo mejoyiün morral, ngo mejoyiün iquial tomiün, ngo mesoijquiün napiic, ḫtetam icon aleaic leaw nómbar ngome tejiürana? —aj nejiw.

Quiaj tapiüngüw:

—Nicuajind, Teat —awüw.

³⁶Condom quiaj tasaj nejiw:

—Nganüy, leaw ajiür morral ich majoy, at iquial tomiün. Sitiül nop ngo majiür espada, ich manüüb micamix nej mangal nots. ³⁷Cos sasaj icon xique netam marangüch wüx ximbas atnej lasanderac wüx tiül Mipoch Teat Dios, cos apiüng: “Tayacüch atnej nop nerang ngo majneaj”, aw. Meáwan leawa lasanderac wüx quiaj, netam majlüy atnej —aj nejiw.

³⁸Quiaj tasajüw nej:

—Teat, alningüy ijtsiüw espada —ajüw.

Quiaj tasaj nejiw:

—iLajlüy, atówan ayaj! —aj nejiw.

Teat Jesús ataag orar tiül Getsemaní

(Mt. 26:36-46; Mr. 14:32-42)

³⁹Condom Teat Jesús taw quiaj maquiiüb minipilan nej, tamb andüy wüx mitiüc Olivos atnej mbójan marang. ⁴⁰Wüx tapeayiw quiaj, tasaj minipilan nej:

—Itüniün ocueaj Teat Dios, ngana aleaic marang wüx imbasan nimeech —aj nejiw.

⁴¹Condom quiaj tacueat nejiw Teat Jesús, tamb tajüy atow nej atüch niüng alndom majlos noic piedra. Quiaj taquieel tiüt micos nej masaj Teat Dios, ⁴²tapiüng:

—Teat, ngwüy alndom mamóngan wüx ximbas meáwan naél leaw aliüc miün; ique ijaw Teat, ngome leawa xique sandiüm, cos leaw ique ijaw netam —aw.

⁴³Condom quiaj tapeay nop ángel imiün tiül cielo mambeol nej, müüch nej apac. ⁴⁴Cos Teat Jesús xeyay tamix omeaats, ngo macueat matün ocueaj Teat Dios; taw xeyay minalil nej, ancatectec tiüt atnej quiej.

⁴⁵Wüx ndot mataag orar, quiaj witüüt tamb majaw minipilan nej. Almajngot majaw almameayiw, cos laúmb apacüw, xeyay amix omeajtsiüw. ⁴⁶Quiaj tasaj nejiw:

—¿Neol tapots imeayiüna? ilpacan, itüniün ocueaj Teat Dios, quiaj ngondom marang nicuajind wüx imbasan nimeech! —aj nejiw.

Aquiüjpüw mamb Teat Jesús

(Mt. 26:47-56; Mr. 14:43-50; Jn. 18:2-11)

⁴⁷Tengualeámban andeac Teat Jesús, quiaj ajngot noic ajlüy niplan, aaga Judas ombas nej; nej nop nej tiül ajciüwa gajpiüp (12) apóstoles. Wüx tajngot, nómbar atüch Teat Jesús macheech mimboy nej. ⁴⁸Condom Teat Jesús tasaj a Judas:

—Atquiaj lameteots metiib ndeam Teat Naxeye, wüx apmeecheech mimboy neje? —aj.

⁴⁹Minipilan nej wüx tajawüw aag ayaj, quiaj tapiüngüw:

—Teat, ɿnatsojon naquiüjpan naag espada? —awüw.

⁵⁰ Condom nop minipilan Teat Jesús tamb mangoch nop nerang minajiüt natang miteaats, tandoog miác olaag. ⁵¹ Quiaj Teat Jesús tasaj nej:

—iljlüyan, icueat, ich majlüy! —aj.
Condom quiaj tarreeg olaag aaga naxey quiaj, tataag majneaj nómbar. ⁵² Quiaj tasaj ajcüwa montangtang miteaats, at monlüy wüx nadam nangaj iüm, at montangtang teat xeech monajiüt tiül nejiw, leawa tiünüw masapüw nej:

—¿Cuane imbichan espada maquiiüb a tocots xiül quiaj, tewiünana mesapan xique? ¿Neol, jowa xique need xique? ⁵³ Meáwan nüt samb tiül nadam nangaj iüm. ¿Neol ngo mesapan xique? Nganüy cos lamatüch a nüt merangan aag ayaj, at nimeech lamüünd marang atquiaj —aj nejiw.

Pedro apiüng ngo majaw jane Teat Jesús

(Mt. 26:57-58, 69-75; Mr. 14:53-54, 66-72; Jn. 18:12-18, 25-27)

⁵⁴ Condom quiaj ndeaad Teat Jesús, taquiüraab mamb andüy aniüng minatang miteaats. Teat Pedro tandüüb nej mamb, miünquiájan ajngot. ⁵⁵ Ajcüwa nipilan ajalüw biümb quiaj tiül püjchiün mbeay ombiüüm minatang miteaats metsantsayej; alchetemoj ayeyiw tiüt biümb. At a Pedro aton tamb tsotom quiaj maquiüjpüw. ⁵⁶ Alquiaj nop nüx nerang najiüt quiaj, wüx tajaw altsotom mbeay biümb a Pedro, tajaw majneaj, quiaj tapiüng:

—At aaga naxey quiaj aton taquiüüb aaga Jesús —aw.

⁵⁷ Aaga Pedro ngo mandium mapiüng naleaing, quiaj tapiüng:

—Ngwüy müm, ngo najaw jane aag ipiüng quiaj —aw.

⁵⁸ Ajóyan quiripite ores, quiaj tajaw nej alinop, tasaj nej:

—Ique aton nop tiül aquiüjpüw nejiw —aj nej.

Quiaj tapiüng a Pedro:

—Naxey, ngwüy ngome xique —aw.

⁵⁹ Ütchan ores tatow ndoj masaj nej aaga nop, quiaj tapiüng alinop:

—Naleaing, aaga naxey quiaj aton aquiüüb nej, cos naw Galilea —aw.

⁶⁰ Aaga Pedro tandüy wüx mapiüng:

—Naxey, ngo najaw cuane ipiüng quiaj —aw.

Tengualeámban mandeac aag ayaj a Pedro, quiaj tepaj a gallo. ⁶¹ Teat Jesús ndiliteay majaw a Pedro. Quiaj leaad omeaats aaga tapiüng Teat Jesús: “Sasaj ic Pedro, aaga gallo apmepaj nganüy leaw ndoj mepiüng arojmbüw ipiüng ngo mejaw jane xic”, maj nej.

⁶² Wüx leaad omeaats aag ayaj a Pedro, taw quiaj, tapots müüch ajiünts.

Tawüjchiw Teat Jesús

(Mt. 26:67-68; Mr. 14:65)

⁶³ Ajcüwa monxey monjiür Teat Jesús itsojayéjan nej, tatoliw nej.

⁶⁴ Quiaj taoeliw oniiüg nej, cas tapots maleambüw mitey. Tasajüw:

—ilSuet jane neleamb ic! —ajüw.

⁶⁵ At tasajüw nej cuajantanej ngo majneaj.

Teat Jesús alniüng ajlüy monajiüt

(Mt. 26:59-66; Mr. 14:55-64; Jn. 18:19-24)

⁶⁶ Wüx larraw tiüt, quiaj canchiütoj montangtang monajiüt

tiül judíos, montangtang miteaats, átan mondiüy wüix aaga poch tüünd Moisés. Taquiüjpüw mamb Teat Jesús andüy niüng alcanchiümoj altegüy montang monajiüt. Quiaj tatüniw nej manguiayiw:

⁶⁷—Isaj xicon, ¿cuane ipiüng, ngwüiy ique aaga Cristo tapiürang aliüca? —ajüw nej.

Quiaj tasaj nejiw:

—Masey nasaj icon, icona ngome apmeyariün sandeac. ⁶⁸Aton sitiül aleaic natün nanguaiay icon, ngome apmesajan xic, ngome apmetsambijchan xic. ⁶⁹Naleaing, naw wüx nganüy Teat Naxey apchetem amb wüx miác Teat Dios, aag nerang cuajantanej leaw almajüly —aj nejiw Teat Jesús.

⁷⁰Condom yajnguiat tiüt masajüw nej:

—¿Cuane ipiüng, ique micual ic Teat Diosa? —ajüw nej.

Quiaj tasaj nejiw:

—Xique, atnej ipiüngan quiaj —aj nejiw.

⁷¹Condom quiaj tapiüngüw:

—¡Cuane tenguiialeámban macülliüts manguiayiiüts, cos anguiayayoots nguineay andeac! —awüw.

Teat Jesús alteombas Pilato

(Mt. 27:1-2, 11-14; Mr. 15:1-5; Jn. 18:28-38)

23 Condom quiaj tambüw meáwan nejiw maquijipüw mamb Teat Jesús andüy niüng ajlüy a Pilato. ²Wüx tapeayiw quiaj tapots mayaciüw asoet, tapiüngüw:

—Aaga naxey cam taxomasan teamaquiaach nipilan nde marangüch leaw netam marangüch. Apiüng ngo metam majwan tomiün

müünd a César. Ngome áagan ayaj, aton apiüng nej aaga Cristo leaw lapiürang aliüc, nop minatang nenajiüt —awüw.

³Quiaj tatün manguiay nej a Pilato:

—¿Naleaingue, ique aaga minatang nenajiüt tiül cambaj Israele? —aj.

Quiaj tasaj nej Teat Jesús:

—Naleaing teat, atnej lamepiüng quiaj —aj nej.

⁴Condom Pilato quiaj tasaj natangtang miteaats at meáwan nipilan:

—Nicuajind nisoet ngo naxom wüx ombas aaga naxey cam —aj nejiw.

⁵Quiaj nejiw tayambyambüw xeyay nguineay mawaijchaw, tapiüngüw:

—Lamüütich majcüy nipilan, lamaquiaach ngo majneaj meáwan tiül Judea, tamelich tiül Galilea, nganüy lapeay ningüy —awüw.

Teat Jesús alniüng ajlüy Herodes

⁶Wúxan tanguiay aag ayaj a Pilato, quiaj tatün manguiay sitiül aaga naxey quiaj naw Galilea. ⁷Wüx tapiüngüw naleaing, quiaj tüüch mamb andüy niüng ajlüy a Herodes, cos nej natang nenajiüt tiül Galilea.

Aton aaga nüt quiaj Herodes ajlüy tiül Jerusalén. ⁸Condom Herodes

wüx tajaw Teat Jesús, quiaj tapac omeaats xeyay, cos lamajiür nüt tenguijal mandiüm majaw. Xeyay lamanguaiay anderac wüx Teat Jesús nguineay arang. Nej aton tenguijal mandiüm majaw marang noic ateócan. ⁹Ndoj quiaj tapots müüch matüntün manguiay; pero Teat Jesús ngo mendeac nómbar.

¹⁰Ajciwa montangtang miteaats, at mondüy wüx aaga poch leaw nomb tarang a Moisés, aliw quiaj aton; tatepichawasoet nej xeyay. ¹¹Aaga Herodes maquiiüb misoldados nej atsojayéjan majawüw Teat Jesús. Tasoijquiw nej tiül noic najneajay napixeran majüic atnej nop minatang nenajiüt. Aag ayaj itsojow nej. Condom tüüch nej mamb alinomb andüy niüng ajlüy a Pilato. ¹²Ninguinüt nej a Pilato najcüy awaeaag a Herodes; nganüy wüx aaga nüt quiaj nómban ajneajiw.

Atüniw mandeow Teat Jesús
(Mt. 27:15-26; Mr. 15:6-15; Jn. 18:39—19:16)

¹³Condom Pilato tapaj canchiümoj meáwan micual cambaj, at montangtang miteaats maquiiüb monajiüt. ¹⁴Quiaj tasaj nejiw:

—Icona tequijüpán miün aaga naxey cam. Tepiüngan nej teamaqiaach nipilan wüx ngo majneaj. Nganüy lamenguiayıün laímb natüntün nanguaiay, ngo naxom wüx ombas nej nicuajind nisoet leaw ipiüngan. ¹⁵Átan a Herodes aton ngo maxom nicuajind, áag tüüch mandilil alinomb. Nganüy lamejawan ngo majiür nicuajind nisoet aaga naxey cam mandeow wüx. ¹⁶Leaw sanarang wüx nganüy, sanitüüch majwüch, condom sanatsambiich —aj nejiw a Pilato.

¹⁷Tapiüng aag ayaj Pilato cos alndom tsajmbiüm nop najlüy tiül manchiüic wüx nangos nüt, leawa cambaj atün. ¹⁸Quiaj nipilan anyajnguiian tiüt apajüw, tapiüngüw: —iNgwüy nde metsambiich aag ayaj! ¡Itsambiich a Barrabás! —awüw.

¹⁹Aaga Barrabás quiaj, tajmel tiül manchiüic cos tasojnong nipilan majcüiyw majawiüw monajiüt; aton nej nop nembiy nipilan. ²⁰Quiaj Pilato tandüy wüx masaj nejiw alinomb, cos xeyay tandium matsambiich Teat Jesús. ²¹Quiaj a nganüy nipilan tepajüw xeyay napac, tapiüngüw:

—iIch mandeow wüx cruz, ich mandeow wüx cruz! —awüw.

²²Pilato quiaj tasaj nejiw amb arojmbiüt:

—Xique ngo naxom cuane ngo majneaj arang aaga naxey cam. Ngo naxom wüx ombas nej nicuajind nisoet mandeow wüx. Súpan nüüch majwüch, ndoj sanatsambiich —aj nejiw.

²³Nejiw tepajüw napac, tapiüngüw majmel wüx cruz. Ajcan laxyay ayajyajiw a nipilan maquijüpüw montangtang miteaats, quiaj tajlüy atnej andiümüw. ²⁴Quiaj Pilato tapiüng apmarang leawa nejiw apiüngüw. ²⁵Condom quiaj tatsambiich aaga naxey nembiy nipilan leaw tatüniw tsajmbiüm, áag leaw tajlüy tiül manchiüic cos tasojnong nipilan majcüiyw majawiüw monajiüt. Ndoj tayac teowixaw nejiw a Teat Jesús marangüw wüx leaw andiümüw.

Teat Jesús tajmel wüx cruz

(Mt. 27:32-44; Mr. 15:21-32; Jn. 19:17-27)

²⁶Condom quiaj taquijüpüw mamb Teat Jesús mayacüw wüx cruz. Tengüíalan ajüyiw, quiaj mangochiw nop naxey nenüt Simón, naw tiül cambaj Cirene, les tajngot imiün tiül corrü. Quiaj tüjchiw mambitic a cruz, mandüüb mamb Teat Jesús.

²⁷Tandüjpiw nej mamb xeyay nipilan. Altiiül xeyay montaj teajüntsüw teapajüw cos xeyay amix omeajtsüw. ²⁸Quiaj Teat Jesús wantsat majaw nejiw, tapiüng:

—Müm montaj monaw Jerusalén, nde mejiüntsan wüx ximbas, ijiüntsan wüxan icona, at wüx micualan. ²⁹Cos aliük miün nüt apmapiürg: “Najneajay ajliy leaw ngondom majiür micual nej, at leaw ngo majiür nine tenguialachech.” ³⁰Aaga nüt quiaj nipilan apmasajüw a tiic: “Ijmiük wüx ximbasan, ixot xicon”, apmajüw a lom. ³¹Cos sitiül alndom marangüw aag agüy wüx nüt aliün majliy nateaic xiül, ècuane apmarangüw wüx nawaag nüt? —aw.

³²Wüx taquijipüw mamb Teat Jesús, aquijipüw mamb ijpuw monxey leaw xeyay ngo majneaj tarangüw; apmayacaranüw wüx cruz nöiquian maquiiüb. ³³Condom tapeayiw wüx Calvario, nasoic Omal Mondeow, quiaj tayacüw wüx cruz Teat Jesús maquiiüb ajciüw ijpuw monrang xeyay ngo majneaj quiaj. Nop tayacüw amb wüx miác nej, alinop amb wüx miquiamb nej.

³⁴Quiaj Teat Jesús tapiüng:

—Teat Dios, nde meyac wüx imaeaats aaga ngo majneaj teamarangüw cam, cos ngo majawüw cuane teamarangüw —aw.

Condom ajciüwa soldados tasuetiw wüx apix nej, membaagayej wüx.

³⁵Meáwan nipilan aliw quiaj teamajawüw. Monajiüt aton titsojow nej, tapiüngüw:

—Alinop mbich awün wüx; nganüy ich mewüneay wüx nejáyan

quiaj, majüic sitiül naleaing nej aaga Cristo lapiürang aliük —awüw.

³⁶Átan ajciüwa soldados aton titsojow nej, tatüchiw nej müjchiw nachich vin. ³⁷Tasajüw:

—Sitiül ique minatang nenajiüt tiül judíos, nganüy erwüneay wüx iquiáyan quiaj —ajüw nej.

³⁸Tarangüch acas poch wüx omal cruz. Aag ayaj tarangüch wüx ombeaiyw griego, wüx ombeay latín, at wüx ombeay hebreo. Apiüng: “Aag agüy minatang nenajiüt ocueajiw judíos.”

³⁹Camüm nop tiül nejiw ajciüwa monrang xeyay ngo majneaj najlüiyi wüx cruz, itsojüyan Teat Jesús, tasaj:

—Sitiül ique aaga Cristo lapiürang aliük, èneol nganüy ngo merwüneay wüx iquiáyan quiaj, mewün xicon aton? —aj.

⁴⁰Pero aag aquiiüb nej talic nej, tasaj:

—¿Ngo mermbol mendiy Teat Dios? Cos icora aton ajliyiür tiül aaga naél cam. ⁴¹ICora naleaing netam mamongochiür atcüy, cos tarangar xeyay ngo majneaj. Nganüy aaga teat naxey cam ngo marang nicuajind ngo majneaj —aj.

⁴²Condom aaga naxey tasaj Teat Jesús:

—Teat Jesús, ich leaam imeaats xic wüx apmejlüy niüng irang natang nenajiüt —aj.

⁴³Quiaj tasaj nej Teat Jesús:

—Naleaing sasaj ic xecual, nganüy apmajliyiür tiül noic najneajay cambaj nasoic paraíso —aj nej.

Wüx tandeow Teat Jesús

(Mt. 27:45-56; Mr. 15:33-41; Jn. 19:28-30)

⁴⁴Wüx lamatüch limnüt, quiaj pojniüt nómbar meáwan wüx

iüt. Tiün ram lapeay tiül pinawan nchejliow nüt. ⁴⁵Nüt nómban ngo merraj, at aaga tarrang jael nepal teomeaats nadam nangaj iüm nómban chiütaw pinawan. ⁴⁶Condom Teat Jesús tepaj napac, tapiüng:

—Teat, sayac tiül iwix xeespíritu —aw.

Wüx landoj mapiüng aag ayaj, quiaj tandeoow.

⁴⁷Condom aaga natang tiül soldados, wüx tajaw meáwan leawa tajlüy quiaj, tandemac najneaj wüx Teat Dios, tapiüng:

—Naleaing, aaga naxey quiaj ngo majiür nicuajind nisoet —aw.

⁴⁸Ajcüwa nipilan leaw tajlüyiw quiaj, wüx tajawiw meáwan nguineay tajlüy, tandilileaw atoltoliw mal miiündüw nejiw; xeyay ngo majneaj mayajciüw.

⁴⁹Nganiüy meáwan leaw xowüy andeaciüw maquiüjpüw Teat Jesús aliw quiaj, átan montaj leawa tiünüw imiünüw Galilea mandüjpüw nej. Naleaing miünquiájan almajlüyiw, teamajawiw nguineay teajlüy.

Tamiüraad Teat Jesús

(Mt. 27:57-61; Mr. 15:42-47; Jn. 19:38-42)

⁵⁰Tajlüy nop naxey nenüt José, naw tiül cambaj Arimatea tiül iüt Judea, xowüy ajneaj omeaats, arang najneaj. Nej nop tiül natang monajiüt tiül judfós. ⁵¹Aaga José quiaj teamacüll majlüy tiül micambaj Teat Dios. Nej ngo majneaj majaw meáwan leawa ngo majneaj lamarangiw montangtang monajiüt. ⁵²Tamb majaw a Pilato matün Teat Jesús mamiüt. ⁵³Wüx

landoj mawün wüx cruz Teat Jesús, quiaj tawinch tiül noic napixeran. Condom tamb mayac tiül noic oxiüt larangüch noic warraj tüeng tiüc. Tiül aaga oxiüt quiaj nganaw mamelichaw tiül nicuajind mondeow. ⁵⁴Tiül aaga nüt quiaj tenguiay ayambüch leaw apmetam wüx nangos nüt, aton laliüc majmel nüt, quiaj amelich a nüt axoodaran.

⁵⁵Ajcüwa montaj mondüüb miün Teat Jesús imiünüw Galilea, tambüw majawiw oxiüt. Tajawiw nguineay tapiiberan tiül a Teat Jesús. ⁵⁶Condom tawuw quiaj, tambüw mayambüw najmboc angan soex, at najmboc angan aceite. Condom taxojtüw wüx nüt axoodaran atnej apiüng tiül aaga poch leawa Teat Dios tüch a Moisés tanomb.

Teat Jesús tapac taw tiül mondeow

(Mt. 28:1-10; Mr. 16:1-8; Jn. 20:1-10)

24 Ümban arraw domingo wüx amelich seman, ajcüwa montaj tambüw niüng ajlüy oxiüt; ajoyiw mamb najmboc angan soex leawa landoj lamayambüw. At aquijipüw mamb alacas montaj aton. ²Camüm mapeayiw, quiaj tajawiw aaga piedra napalaran wüx oxiüt lango majlüy niüng tayacüch. ³Quiaj tajmeliw majawiw. Teat Jesús ngo majlüy quiaj niüng tapiiberan. ⁴Nejiw nómban mbayajow, ngo majawiw cuane apmarangiüw. Quiaj majawiw ijpiüw monxej alembemoj niüng ajlüyiw nejiw, xowüy lalitlit apixaw nejiw. ⁵Quiaj mbayatoj xeyay, taxequiwiütiüt omalüw. Condom ajcüwa monxej tasajiw nejiw:

—¿Neol, cuane temeyamban ningüiy niüng amiiüraad mondeow? cos aaga Teat Naxey almapac.

⁶Nej ngo majlüy ningüiy cos lapac alinomb. Ich leaam imeajtsan leaw tasaj icon wüx altiül Galilea. ⁷Cos tapiüng, aaga Teat Naxey apmajmel teowixaw nipilan monrang ngo majneaj, apmambiyaw nej wüx cruz. Condom wüx er nüt apmapac alinomb, aw —ajüw nejiw.

⁸Nejiw quiaj leaad omeajtsiw wüx aaga poch tasaj nejiw Teat Jesús. ⁹Wüx tandilileaw imiünüw niüng ajlüy oxiüt, quiaj tambüw masajüw ajcüwa gajpanop (11) miapóstoles Teat Jesús, maquiiüb alacas leaw andüüb nej. ¹⁰Ajcüwa monamb monsaj miapóstoles Teat Jesús, ajcüw ayaj nop María Magdalena, alinop Juana, alinop María mimüm Jacobo, at alacas montaj. ¹¹Nejiw apóstoles tapiüngüw atnej nechachiw montaj tandeacuw a poch quiaj; ngome tapiüngüw aag ayaj naleaing.

¹²Condom teat Pedro witiüt tamb acuiür andüy niüng ajlüy oxiüt. Almapeay quiaj talech onic majaw tiül oxiüt, tajaw ngo majlüy nicuajind, áagan apix Teat Jesús nawincharan tiül alquiaj. Quiaj a nganüy tandilil mbayánan, ngo majaw cuane najliy.

Tiül tiiüd andüy Emaús

(Mr. 16:12-13)

¹³Aaga nüt quiaj ijpüw minipilan Teat Jesús aleambüw tiül tiiüd, laambüw andüyiw tiül noic cambaj nenüt Emaús. Ajiür coen gajpanoic (11) kilómetros naw Jerusalén. ¹⁴Ajcüwa nipilan quiaj

tenguijal mandeacuw wüx meáwan leawa tajlüy. ¹⁵Nejiw tenguijal mandeacuw wüx aag ayaj, quiaj tatüch nejiw Teat Jesús, tajüyiw nóiquian maquiüjpüw. ¹⁶Naleaing atnej aleaic nexot nej oniüjcüw, ngo majawüw jane. ¹⁷Condom quiaj tatün manguiay nejiw Teat Jesús:

—¿Cuane wüx temendeacan tenguijal ijüyiün tiül tiiüda? ¿Neol xeyay amix imeajtsana? —aw.

¹⁸Quiaj tasaj nej nop nenüt Cleofas, tapiüng:

—¿Neol ngwüy, íquian quiaj iltiül Jerusalén aaga nüt cam, pero ngo mejaw cuane tajlüy quiaja? —aj nej.

¹⁹Quiaj tasaj nejiw:

—¿Neol, cuane najliy quiaja? —aj nejiw.

Quiaj tasajüw nej:

—¿Ngo menguiay leaw tajlüy wüx Teat Jesús naw Nazarete? Nej nop nendeac andeac Teat Dios, cuajantanej alndom marang, aton najneajay andeac wüx Teat Dios manguiay nipilan. ²⁰Naleaing montantang miteaats, aton monajiüt tiül xecambajan tayaciüw nej teowixaw nipilan mayacüw wüx cruz, mandeow. ²¹Xicona tapiüngasan nej apmawün xicon wüx aaga naél leawa meáwan nipilan judío teanamongochiün. Nganüy lamatüch er nüt tatow ndoj marangüw atquiaj.

²²Nganüy acas montaj tiül xicona teamambolojchiw xicon; cos wüx tambüw majawüw oxiüt ūmban arraw, ²³quiaj tajawüw lango majlüy quiaj Teat Jesús niüng tapiiberan. Ndoj tandilileaw masajüw xicon aag ayaj. Aton apiüngüw tajawüw ijpüw ángeles,

tasajüw nejiw aaga Teat Jesús lapac. ²⁴Condom quiaj tambüw acas saquiüpjan majawüw oxiüt. Tajawüw naleaing atnej tapiüngüw ajcüwa montaj, cos ngo majlüy quiaj Teat Jesús —ajüw nej.

²⁵Quiaj tasaj nejiw Teat Jesús: —iNguitow apac imalan! iNgow apmepiüngan naleaing meáwan leawa tapiüngüw mondeac andeac Teat Dios! ²⁶¿Neol cuane ipiüngan, ngo metam mamongoch atquiaj aaga Cristo leaw lapiürang aliüca, wüx nganaw mamb andüy tiül cielo? —aj nejiw Teat Jesús.

²⁷Condom tapots müüich masaj nejiw wüx meáwan leaw apiüng tiül Mipoch Teat Dios, ajan wüx aaga poch leawa tüünd a Moisés, tandüüb meáwan leaw tandeaciüw wüx nej mondeac andeac Teat Dios.

²⁸Condom wüx lapeayiw tiül a cambaj niüng andüyiw quiaj, quiaj Teat Jesús tajüic atnej apmamóngan.

²⁹Pero xeyay tasajsajüw:

—Icül teat, macülliüts, langwiiüts agüy, laliüc majmel nüt —ajüw.

Quiaj tacül Teat Jesús maquiiüb nejiw, taquiijpüw andüy niüng acüliw. ³⁰Condom wüx alchetemoj maquiijpüw nóiquian wüx mes, quiaj Teat Jesús taxaing a pan, condom tataag orar, ndoj tamaag müüich nejiw. ³¹Quiaj rat oniüjcüw, leaad omeajtsuw majawüw jane nej. Naleaing Teat Jesús quiaj ndrot, lango maxomüw majawüw. ³²Condom quiaj tendeacndeaciüw, tapiüngüw:

—¿Naleaing ngwüy, áag tapots apac omeajtsar wüx aleambaats tiül tiiüd, wüx teamasaj icor wüx Mipoch Teat Dios? —awüw.

³³Condom aag ayaj, andilileawan tiüt, tandüyiw Jerusalén alinomb. Taxomiuw ajcüwa gajpanop (11) miapóstoles Teat Jesús, at meáwan minipilan nej alcanchiümoj maquiüjpüw nóiquian. ³⁴Andüüban masoiquiw:

—Naleaing Teat Jesús lapac tiül mondeow, cos landoj axomayej maquiiüb teat Simón —ajüw nejiw.

³⁵Condom ajcüwa ijpiüw quiaj tapiüngüw aton nguineay tandeaciüw maquiüjpüw Teat Jesús wüx aliw tiül tiiüd, at cos naleaing tajawüw ranüy wüx tamaag a pan.

Teat Jesús tejüiiquichay tiül minipilan nej

(Mt. 28:16-20; Mr. 16:14-18; Jn. 20:19-23)

³⁶Tealeámban mandeaciüw aag ayaj, quiaj majawüw Teat Jesús alembem pinawan niüng ajlüiyiw nejiw. Tatepeay nejiw, tapiüng:

—Tamtámban ijlüyiüna —aw.

³⁷Nejiw mbayatoj xeyay, apiüngüw nejiw nembolooch.

³⁸Quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:

—¿Neol mbayaterona? ¿Neol teteotsan atquiaja? ³⁹Jogüy ijawan xiwix, xileaj. Xique tan sajlüy. Isamban xic mejawan, cos noic espíritu ngo majiür onij olaats matnej nganüy teamejawan sajlüy cam —aj nejiw.

⁴⁰Wüx tasaj nejiw aag ayaj, quiaj tüüch nejiw majawüw owix nej oleaj nej. ⁴¹Nejiw ngo majawüw cuane marangüw, mbayajowan, pero apac omeajtsuw majawüw nej. Quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:

—¿Ijüuran ningüy nüeterana? —aj nejiw.

⁴²Quiaj tütchiw nej quiriw nechench cüet, alquiriw micün xiül.

43 Tasap, tüet quiájan niüng ajlüiyiw nejiw. **44** Condom tasaj nejiw:

—Aaga leaw teajlüy cam tasajas icon ninguinüt wüx saliün naquiiüb icon. Tapiüngas netam majlüy atnej lasanderac wüx tiül aaga poch leawa tüünd a Moisés nomb, at leaw tapiünguw mondeac andeac Teat Dios, at tiül salmos aton —aj nejiw.

45 Quiaj tiüich nejiw majawüw ranüy nguineay lamapiüng wüx nej tiül Mipoch Teat Dios. **46** Tasaj nejiw:

—Atquiaj lajlüy larangüch wüx nawiig, cos aaga Cristo leaw lapiürang aliüc netam mambiyeran. Condom wüx er nüt apmapac alinomb naw tiül mondeow. **47** Netam manderac wüx nej manguiayiw meáwan cambaj wüx aaga iüt cam, masoiquiw netam mayambüw Teat Dios, matüniw ocueaj, para mawüw wüxasoetiw. Netam memelichan mendeacan wüx nej naw tiül Jerusalén andüy quiaj. **48** Nganüy icona netam mejlüyiün wüx,

mepiüngan meáwan aag ayaj cos ijawan naleaing. **49** Xique sanüüch miün leawa lamapiüng Xeteat Dios apmütüch icon. Icülítinan ningüy tiül cambaj Jerusalén leaw ndoj meajndiün aag ayaj imiün tiül cielo. Nej apmütüch icon merangan cuajantanej —aj nejiw Teat Jesús.

Teat Jesús tamb andüy tiül cielo

(Mr. 16:19-20)

50 Condom quiaj tawüw tiül cambaj, taquiiüb nejiw mamb andüy Betania. Quiaj tandic cawüx owix nej, tatün monajneaj müüch nejiw Teat Dios. **51** Tengualeámban atün monajneaj, quiaj tacueat nejiw, tanaámb amb andüy cawüx tiül cielo. **52** Minipilan nej wüx landoj maquiejliw micosüw nejiw mandeaciüw najneajay wüx Teat Jesús, quiaj tandilileaw andüiyiw Jerusalén, najneajay apac omeajtsüw. **53** Tanaámb ngo macueatiw ambüw tiül nadam nangaj iüm mandeaciüw najneajay arang Teat Dios.

Najneaj nanderac leaw tapiüng

SAN JUAN

wüx Teat Cristo

Nanderac tiün marang nipilan

1 Tanomb wüx nganaw majlüy iüt, nganaw majlüy nicuajind, pero aaga Nanderac quiaj almajlüy. Aaga Nanderac quiaj almajlüy maquiiüb Teat Dios; nej Dios nej.
2 Nej ajlüy nóiquian maquiiüb Teat Dios nde ajlüy. **3** Meáwan leaw almajlüy, tajlüy arang nej. Nicuajind ngondom majlüy leawa almajlüy nganüy, sitiül nej ngo marang. **4** Nej üüch mapac meáwan cuajantanej leaw almajlüy. Aaga neech mapacaran quiaj, arraj nipilan atnej ran arraj cuajantanej.
5 Aaga ran quiaj arraj tiül pojniün; pojniün ngondom mapenich aaga ran quiaj.

6 Tajlüy nop naxey nenüt Juan, aaga neech yow nipilan; nej tiün üüch nej miün Teat Dios. **7** Aaga naxey quiaj tiün mandeac wüx aaga almajlüy atnej ran quiaj, para mayariw andeac nej meáwan nipilan. **8** Juan ngome nej aaga ran quiaj. Nej tiün majüiiquich cuane amb apiüng aaga ran quiaj, Jane

wüx andeac. **9** Nej aaga ran quiaj naleaing, tenguijal marraj meáwan nipilan; nej tiün wüx aaga iüt cam.

10 Aaga ran quiaj tajlüy wüx iüt cam, pero nipilan ngo majawüw jane nej masey nej tarang meáwan leaw almajlüy. **11** Nej tiün tiül micambaj nej; pero micambaj nej ngo mandiümiuw nej. **12** Nganüy meáwan monyar andeac nej, ajcüw ayaj tüjndiw majlüyiw micual nejiw Teat Dios. **13** Cos ngome wijquiatoj awiquiach nejiw nipilan, átan ngome aljane tandiüm majaw wijquiamoj. Aton ngome nop naxey tandiüm majiür micual nej. Ngwüy, nejiw micual nejiw Teat Dios.

14 Aaga Nanderac quiaj tiün wijquiam marang nipilan atnej icoots; at tacül ningüy maquiijpaats. Tajawaats nej tarang xeyay cuajantanej najneaj. Nej arang leaw naleaing, cos naleaing nej anopúyan micual Teat Dios.
15 Juan tiün mandeac wüx nej, tapiüng:

—Tandeacas wüx aaga Teat Naxey cam wüx tapiüngas aliüc miün nop

natang, xeyay netam ajlüy, ngo mat xic; cos wüx nganaw najlüy, nej almajlüy —aw.

¹⁶Xeyay ajüiquich mimonajneaj nej tiül meáwan icoots, cos nej üüch icoots meáwan leaw netam, tütchan. ¹⁷Aaga ajlüyay poch tüünd teat Moisés tajlüy, para ndom majawaats nguineay netam marangaats. Nganüy aaga jayats poch Teat Jesucristo tütch icoots para alndom majawaats cuane naleaing, at para mayariiüts mimonajneaj nej. ¹⁸Naleaing nejinguind ngo maxom majaw nejay Teat Dios. Áagan anopúyan micual nej lamajaw cos almaquiiüb, nej ajüiquichay majaw nguineay ajlüy.

Leawa tandeac Juan Bautista

(Mt. 3:11-12; Mr. 1:7-8; Lc. 3:15-17)

¹⁹Atcüy tapiüng a Juan wüx ajcüwa monajiüt ocueaj nipilan judío tiül Jerusalén tütchiw mamb acas miteaats ata levitas, matüniw manguiayiw wüx aaga teamandeac quiaj. Tasajüw:

—¿Jowa ique jan ic? —ajüw.

²⁰Nej ngo mawaiich, aleáingan tapiüng:

—Xique ngome aaga Cristo lapiürang aliüc —aw.

²¹Tandüiyiw wüx matüniw nej manguiayiw:

—¿Jane ic? ¿Ngwüy ique Elíasa? —awüw

Juan tandüy wüx mapiüng:

—Ngwüy, ngome xique —aw.

Condom tandüiyiw wüx masajüw nej:

—¿Ngwüy ique alinop nendeac andeac Teat Diosa? —ajüw nej.

—Ngwüy —aw.

²²Condom tasajüw nej alinomb:
—Ngwüy naleaing sapiüngan, ipiüng jane ic, isaj xicon. Cos netam napiüngan wüx sanapeayiün niüng ajlüyiw moneech xicon niünan. Ipiüng jan ic —ajüw nej.

²³Quiaj tasaj nejiw a Juan:
—Xique aaga nendeac tiül wajchiüc atnej tapiüng Isaías wüx tapiüng: “Ileainguijchan mitiiüd Teat Naxey cos aliüc” —aw.

²⁴Ajcüwa nasoiquiw mambüw majawüw a Juan quiaj, üüch nejiw mambüw fariseos. ²⁵Condom tasajüw a Juan:

—Sitiül ngome ique a Cristo, at ngome aaga Elías, at ngome alinop nendeac andeac Teat Dios, ¿neol tapots meaach yow nipilan? —ajüw nej.

²⁶Quiaj tasaj nejiw a Juan:

—Naleaing ipiüngan xique süüch yow. Nganüy almajlüy nop tiulan nipilan, icona ngo mejawan Jane nej. ²⁷Xique tapiüngas aliüc miün nop natang netam ajlüy, ngo mat xic, cos wüx nganaw najlüy, nej lajlüy. Sayaag ngondom nacheed aonts apaj nej, cos sayaag nicuajind xic —aj nejiw.

²⁸Atquiaj tajlüy tiül cambaj Betábara nonüt necamb lam Jordán niüng tenguijal üüch yow nipilan a Juan.

Teat Jesús atnej sap ocueaj Teat Dios

²⁹Aw alinoic nüt, Juan tajaw Teat Jesús aliüc andüy niüng ajlüy nej. Quiaj tapiüng:

—Ijawan aaga naxey aliüc quiaj. Aag ayaj Teat Dios neech nej miün. Apmarangüch wüx nej atnej arangüch wüx quicheech sap

nambiyaran wüix pascua, cos nej apmangüy asoet niplan.³⁰ Aag ayaj lanapiüng wüx, cos tapiüngas: “Aliüc miün nop teat naxey xeyay netam ajlüy, ngo mat xic. Nej ombas majlüy, xique teoj; cos wüx nganaw najlüy, nej almajlüy”, saw.³¹ Xique ngo najaw jane nej, nguineay apmajawüw niplan judío. Áag tiünas nüjchiw mayariw yow —aw.

³² At tapiüng a Juan:

—Xiquiay sajaw Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios tiün imiün cielo atnej noic palom mejquiem wüx ombas nej.³³ Xique nganaw najaw jane nej. Pero cos aaga nesaj xic niün nüüch yow niplan lamasaj xic: “Wüx apmejaw Nangaj Espíritu miün andüy wüx ombas nop teat naxey macül wüx nej, aag ayaj apmüüch niplan Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios.”³⁴ Naleaing, nganiüy lanajaw Micual Teat Dios nej, cos xiquiay tajawas atquiaj tajlüy —aw a Juan.

**Teat Jesús tarriiid acas
miniplan nej**

³⁵ Aw alinoic nüt Juan alebem quiaj almaquiiüb ijpüw miniplan nej.³⁶ Quiaj majaw aleamb quiaj Teat Jesús, tapiüng:

—Ijawan, jogüy lapeay aaga nasaic Misap Teat Dios —aw.

³⁷ Ajcüwa ijpüw miniplan Juan wüx tanguiayiw aag ayaj, quiaj tambüw mandüjpiw Teat Jesús.

³⁸ Teat Jesús wantsat majaw almandüjpiw nej, tasaj nejiw:
—¿Cuane iyamban, teat? —aj nejiw.

Quiaj tapiüngüw:

—Rabí (amb apiüng nequiaach), ḋnguiane icül? —ajüw nej.

³⁹ Tasaj nejiw Teat Jesús:

—Tabaatsaron mejawan —aj nejiw. Quiaj tambüw majawüw nguiane acül. Condom tacülfwan quiaj maquiüjpüw, cos langwiüts.

⁴⁰ Nop tiül aaga ijpüw quiaj leaw tanguiayiw andeac teat Juan, condom tandüjpiw Teat Jesús, aag ayaj teat Andrés, michiig teat Simón Pedro.⁴¹ Condom aaga Andrés quiaj tsajmbiüt mayamb Simón micoj nej, tasaj:

—Lanaxoman aaga Mesías nasaic a Cristo, aag lapiürang aliüc —aj.

⁴² Condom teat Andrés taquiiüb mamb teat Simón majaw Teat Jesús. Wüx Teat Jesús tajaw a Simón, quiaj tasaj:

—Ique Simón micual teat Jonás, nde nganüy apmenüt Cefas, aag ayaj nasaic Pedro —aj nej.

Teat Jesús tarriiid Felipe y Natanael

⁴³ Aw alinoic nüt Teat Jesús tind amb andüy tiül iüt Galilea, quiaj taxom Felipe, tasaj:

—Mac, tabar —aj.

⁴⁴ Aaga Felipe quiaj naw Betsaida tiül micambajüw Andrés y Pedro.

⁴⁵ Condom aaga Felipe tamb mayamb Natanael. Wüx taxom tasaj:

—Lanaxoman aaga teat naxey leaw tanomb lamandeac wüx nej tiül aaga nawiig tarang Moisés. At ajcüwa mondeac andeac Teat Dios tandeacüw wüx nej. Aag ayaj nenüt Jesús, micual José, naw cambaj Nazaret —aj.

⁴⁶ Quiaj tapiüng Natanael:

—Jow aaga cambaj Nazaret quiaj, ḋmbich cuane najneaj alndom maw quiaja? —aw.

- Quiaj tapiüng a Felipe:
—Tabar mejaw —aw.
- ⁴⁷ Wüx Teat Jesús tajaw ajngot a Natanael, quiaj tapiüng:
—Jogüy aliuc nop niplan judío leaw ngome áag awaiich —aw.
- ⁴⁸ Quiaj tasaj nej Natanael:
—¿Neol teat, nguiane meyaag ximbas? —aj.
- Quiaj tasaj nej Teat Jesús:
—Xique tajawas ic wüx nganaw mapaj ic Felipe, wüx alchetemear teowil toc —aj nej.
- ⁴⁹ Condom quiaj tasaj nej Natanael:
—Rabí, ique aaga Micual Teat Dios, ique minatang nenajüt tiül niplan judío —aj nej.
- ⁵⁰ Quiaj tasaj nej Teat Jesús:
—¿Neol, aag sasaj ic tajawas ic teowil toc teyar sandeaca? Naleaing apmejaw aliuc miün apmajlüy xeyay najneajnej, ngome áagan ayaj —aj nej.
- ⁵¹ At tasaj nejiw Teat Jesús:
—Naleaing naleaing sasaj icon, nde nganüy andüy quiaj apmejawan lejquiar nangaj cielo, apmejawan ajciüwa ángeles ocueaj Teat Dios iünüw at andilileaw niitung ajlüy Teat Naxey —aj nejiw.
- Nengoch owix tiül Caná**
- 2** Wüx er nüt tajlüy nop nengoch owix tiül cambaj Caná tiül iüt Galilea. Alquiaj mimüm Teat Jesús.
- ² Teat Jesús maquiiüb miniplan nej tasoiquiv mambüw quiaj aton.
- ³ Camüm wüx tümb a vin, quiaj tasaj nej mimüm nej Teat Jesús:
—Lango majlüy vin manganeowaran —aj nej.
- ⁴ Quiaj Teat Jesús tapiüng:
- Müm, ¿neol tesaj xic atquiaja?
Cos xique nganaw matüch a nüt narang cuajantanej —aw.
- ⁵ Quiaj tasoiquiv monbeol, asaj nejiw mimüm Teat Jesús:
—Irangan leaw apmasaj icon —aj.
- ⁶ Ajlüy quiaj anaíw xor iqual yow narangüch piedra. Ajciüw ayaj atam nejiw a niplan judío wüx arangüw leawa lambójan marangüw para majlüiy nerixix alinomb teombas Teat Dios. Ajciüwa xor quiaj ajoy ojpeacüw tengwüy gajpowüw ngan yow. ⁷ Condom Teat Jesús tasaj monbeol:
—Ichipichan yow a xor quiaj —aj nejiw.
- Quiaj tachipichaw. ⁸ Ndoj tasaj nejiw Teat Jesús:
—Nganüy itembiün noic pite, ijoyiün mamb, ijchan aaga najlüy wüx nengoch owix —aj nejiw.
- Condom atquiaj tarangüw.
- ⁹ Wüx ndoj manganeow aaga yow narangüch marang vin, aaga najlüy wüx nengoch owix quiaj, nej ngo majaw nguiia naw. Pero ajciüwa monbeol lamajawüw cos nejiw monpiow yow. Condom aaga najlüy wüx nengoch owix quiaj, tapaj aaga nench, ¹⁰ tasaj:
- Meáwan niplan ombas mayaciüw najneajay vin. Wüx laxyay anganeowaran, quiaj apmayacüw ngo majneajay vin. Nganiüy a ique tepal aaga najneajay vin, ndójwüx tewün —aj nej.
- ¹¹ Ninguiaj amelich arang ateócan Teat Jesús tiül aaga cambaj Caná tiül Galilea. Tüüch majaraw nguineay nej alndom marang cuajantanej. Quiaj miniplan nej tayariw nej andeac.

¹²Wüx ndoj ayaj, quiaj Teat Jesús tamb andüy tiül cambaj Capernaum, taquiiüb mimüm nej, michiig nej, minipilan nej. Tacüliw quiaj acas nüt.

Jesús tawün leaw ngo metam majlüy tiül nangaj iüüm

(Mt. 21:12-13; Mr. 11:15-18; Lc. 19:45-46)

¹³Laliüc matüch a nüt majlüy aaga nangos nüt pascua ocueajiw nipilan judío. Quiaj tamb Teat Jesús andüy tiül cambaj Jerusalén. ¹⁴Wüx tajmel tiül nadam nangaj iüüm, taxom quiaj monüübü boy, monüübü sap, monüübü palom, at mongowüüch tomiün altsotomoj quiaj. ¹⁵Wüx tajjaw aag ayaj, quiaj tarang nots newüjchay para mewüjchay. Condom tawün meáwan tiül nadam nangaj iüüm maquijüpüw misapüw nejiw, at miboyiw nejiw. Tawiich ninguiün mitomiünüw mongowüüch tomiün; tatech ninguiün mimesüw nejiw.

¹⁶Tasaj monüübü palom:

—iIwüniün ningüy aag ayaj! Nde merangan ombiüm Xeteat marang plas —aj nejiw.

¹⁷Minipilan nej quiaj leaad omeajtsüw naleaing tarangüch tanomb niüng apiüng: “Xeyay sanajciüy, cos ngo mind najaw marangüw ngo majneaj tiül ombiüm Xeteat”, aw.

¹⁸Condom ajciüwa nipilan judío tatüniw manguiayiw nej:

—¿Neol terang atquiaja, cuane apmejüiwich merang najawan, majüic nguiane iyar minajüt merang atquiaja? —ajuw nej.

¹⁹Quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:

—Indrojchiün ombas aaga nangaj iüüm cam, ndoj xique wüx er nüt sanawitich alinomb —aj nejiw.

²⁰Quiaj titsojow nej, tapiüngüw: —Aaga nadam nangaj iüüm cam tarangüch wüx ic miow anaíw (46) neat; Ɂnguineay ipiüng ique apmewitich wüx er nüte? —awüw.

²¹Pero Teat Jesús ngo mandeac wüx aaga nadam nangaj iüüm quiaj. Nej tandeac andüy wüx ombas nej. ²²Wüx Teat Jesús tapac alinomb imiün tiül mondeow, quiaj minipilan nej leaad omeajtsüw aaga poch leaw tandeac quiaj. Aton tayariiw tayaciw wüx omeajtsüw leawa nomb tarangüw mondeac andeac Teat Dios, at aaga poch tasaj nejiw Teat Jesús.

Teat Jesús ayaag omeajtsüw meáwan nipilan

²³Wüx Teat Jesús altiül Jerusalén tiül nangos nüt pascua, xeyay nipilan tayariiw leaw nej aquiaach cos tajawüw meáwan ateócan leaw nej tarang. ²⁴Naleaing Teat Jesús ngo masap ombas majaw nejiw, cos ajaw nguineay ajlüiyw meáwan.

²⁵Nej ngo metam nejinguind masaj nej nguineay omeaats nipilan, cos nej lamajaw nguineay omeaats meáwan nipilan.

Teat Jesús tandeac aweaag Nicodemo

3 Tajlüy nop naxey tiül fariseos nenüt Nicodemo. Nej nop nenajüt tiül nipilan judío. ²Aaga naxey quiaj tamb majaw Teat Jesús noic ongwiiüts. Tasaj:

—Rabí, sajawan Teat Dios tüüch ic mewiün mequiaach xicon; cos nejinguind ngondom marang ateócan atnej ique irang sitiül ngome Teat Dios ambeol nej —aj.

³Quiaj tasaj nej Teat Jesús:

—Naleaing naleaing sasaj ic, sitiül aljane ngo wijquiam alinomb, ngome apmajlüy tiül xenipilan majaw micambaj Teat Dios —aj nej.

⁴Quiaj Nicodemo tatün nej manguiayan:

—¿Nguineay alndom nop natang nipilan mandilil wijquiam alinomba? ¿Mbich alndom majmel teomeaats mimüm nej alinomb wijquiam? —aj nej.

⁵Quiaj tasaj nej Teat Jesús:

—Naleaing naleaing sasaj ic, sitiül nop nipilan ngo wijquiam alinomb naag yow y Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios, aag ayaj ngondom majmel tiül micambaj Teat Dios. ⁶Leaw micual cambajiüt, cambajiüt nej; nganüy jane apwijquiam alinomb naag Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios ajlüy atnej jayats wijquiam, awiquiach nej Nangaj Espíritu. ⁷Nde mbayamear menguiay sasaj ic quiaj: “Netam wijquiamaran alinomb”, naj ic. ⁸Cos iünd apep nguiajantanej imiün, alndom menguiay aterriür, pero ngo mejaw nguiane imiün, at ngo mejaw nguiane andüy. Atquiaj ajlüy wüx nop jayats wijquiam, awiquiach nej Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios —aj nej.

⁹Nicodemo tandüy wüx matün manguiayan:

—¿Nguineay alndom marangüch atnej ipiüng quiaja? —aj nej.

¹⁰Quiaj tasaj nej Teat Jesús:

—Ique nop ic natang nequiaach tiül nipilan judío. ¿Neol ngo mejaw wüx aag ayaja? ¹¹Naleaing naleaing sasaj ic, xicona sandeacan wüx leaw sajawan naleaing, at leaw sajawan naag xiniüjcán sandeacan

manguiayaran. Pero icona ngo mendiiüman meyariün sandeacan.

¹²Sitiül ngo meyariün sandeac wüx leaw almajlüy ningüy wüx aaga iüt cam, ınguineay apmeyariün sitiül sanandeac wüx leaw almajlüy tiül cielo?

¹³’Nejinguind nganaw mamb andüy cawüx tiül cielo, áag miün tiün imiün cawüx tiül cielo, aag ayaj Teat Naxey, cos imiün quiaj tiün. ¹⁴Atnej tanomb tarang Moisés tiül wajchiüc wüx taxaing nop narangüch ndiüc mayac cawüx wüx nots xiül, atanquiaj apxaijnguiam Teat Naxey mayacüch wüx cruz.

¹⁵Pares meáwan jangantanej leaw apmayar nej andeac, apmapac meáwan nüt niüng ajlüy Teat Dios.

Teat Dios xeyay andiüm meáwan nipilan

¹⁶Cos Teat Dios xeyay andiüm meáwan nipilan wüx aaga iüt cam, áag tüüch miün anopúyan Micual Nej mawün wüx asoet jangantanej leaw apmayar nej andeac. Atquiaj ngondom ndrom mamb tiül aaga xeyay ngo majneaj; pero apmapac meáwan nüt niüng ajlüy Teat

Dios. ¹⁷Teat Dios ngo müüch miün anopúyan Micual nej wüx aaga iüt cam mayac asoet nipilan. Ngwüy, nej tiün mawün wüx asoetiwi meáwan nipilan wüx aaga iüt cam.

¹⁸Jane apmayar andeac Micual Teat Dios, Teat Dios lango mayac nej asoet; pero Jane ngo mayar andeac nej, mbich landoj lamayac nej asoet Teat Dios, cos ngo mayar andeac anopúyan Micual Nej. ¹⁹Nej tiün wüx aaga iüt cam majlüy atnej ran, cos aquiaach leaw naleaing. Pero

altiül ngo mandiümüw aaga ran quiaj, cos xeyay tandiümüw aaga pojniün niüng alndom mexotayej marangüw ngo majneaj. Ajcüw ayaj lamayac nejiw asoetiw Teat Dios. ²⁰Meáwan ajcüw leaw andiümüw marangüw ngo majneaj ngo mandiümüw aaga ran quiaj, ajcüyiw majawüw, ngo matüchiw. Cos sitiül apmambüw quiaj, aaga ran quiaj apmajüiquich ngo majneaj teamarangiüw. ²¹Nganüy monrang najneaj, nejiw mbich ambüw niüng ajlüy aaga ran. Quiaj ajüiüquichaw nguineay arangüw najneaj atnej andiüm Teat Dios —aj nej Teat Jesús.

**Juan Bautista tandeac
alinomb wüx Teat Jesús.**

²²Ndoj Teat Jesús taw Jerusalén tamb andüy tiül iüt Judea aquiiüb minipilan nej. Tacüliw quiaj acas nüt, tüjchiw yow nipilan. ²³Aton Juan tenguial üüch yow nipilan tiül Enon, quiájan niüng ajlüy Salim cos ajlüy quiaj xeyay yow. Xeyay nipilan apeayiw quiaj mujndiwi yow. ²⁴Aag ayaj tajlüy wüx nganaw mayacüch tiül manchiic a Juan.

²⁵Condom tajlüy noic mondeac tiül nipilan judío maquiüpüw minipilan Juan nguineay alndom najneajay majlüiy majaw nejiw Teat Dios. ²⁶Ndoj ajcüw aaga nipilan quiaj, tambüw masajüw a Juan:

—Rabí, ijaw nguineay teamarang aaga naxey leaw tequiiüb nonüt necamb lam Jordán, áag tesaj xicon wüx. Nganüy nej aton tenguial üüch yow nipilan, meáwan laambüw mandüjiw nej —ajüw.

²⁷Quiaj tasaj nejiw a Juan:
—Nejinguing ind ngondom marang aag ayaj sitiül Teat Dios najlüy tiül cielo ngo müüch nej marang. ²⁸Icona tenguiayıün wüx tapiüngas, xique ngome aaga Cristo lapiürang aliüc. Xique tüjndiüs niün ombas xic, nej aliüc tamiün. ²⁹Pues wüx nop nench apmaquiiüb nop nüx, aaga nench quiaj almajüür miamigo nej alquiaj almaquiiüb nej. Wüx anguiay nej andeac xeyay apac omeaats manguiay. Ata xique nganüy wüx sanguay nguineay Teat Jesús xeyay andüjiw nej, xeyay apac ximeaats nanguaiay, cos leaw ninguiaj netam narang. ³⁰Nej netam marang natang, nganüy xique apmapateay satam.

Aaga niün imiün tiül cielo

³¹Aaga niün imiün tiül cielo, nej ajlüy wüx meáwan leaw almajlüy. Nganüy nop najlüy wüx iüt, aag ayaj naw wüx iüt; nej andeac wüx leaw ajlüy wüx aaga iüt cam. Nganüy aaga niün imiün tiül cielo, nej ajlüy wüx meáwan almajlüy.

³²Nej andeac wüx leaw ajaw, at andeac wüx leaw anguiay; pero nejinguing ind ngo mayar andeac nej.

³³Jane apmayar andeac nej, aag ayaj apmajaw naleaing andeac Teat Dios. ³⁴Cos jane Teat Dios üüch miün, nej andeac leaw andeac Teat Dios, cos Teat Dios üüch nej Nangaj Miespíritu nej palanüy, ngo metam mapeax. ³⁵Teat Dios xeyay andiüm Micual Nej; meáwan leaw almajlüy lamayac tiül owix nej. ³⁶Jane ayar andeac Micual Teat Dios apmapac meáwan nüt niüng ajlüy Teat Dios. Nganüy jane ngo mandiüm mayar

andeac Micual Teat Dios, ngome apmajaw aaga apacaran quiaj cos xeyay ajcüy majaw nej Teat Dios — aj nejiw a Juan.

**Teat Jesús tendeac aweaag
nop najtaj naw Samaria**

4 Wüx Teat Jesús tajaw nguineay ajcüwa fariseos tandeacndeacüw wüx nej cos teaxeyay minipilan nej, aton xeyay teamüüch yow nipilan ngo matnej Juan; ²masey ngome nejay Teat Jesús neech yow, minipilan nej arangüi. ³Wüx Teat Jesús tajaw aag ayaj, quiaj taw quiaj tiül Judea, tandilil andüy Galilea alinomb.

⁴Pero netam mamong amb tiül iüt Samaria. ⁵Condom tatüch tiül noic nine cambaj nenüt Sicar tiül iüt Samaria. Quiájan mbeay cambaj ajlüy miíüt aaga Jacob najlüy tanomb. Aaga iüt quiaj nej tüüch José micual nej. ⁶Alquiaj aaga lol pil tarang teat Jacob tanomb. Teat Jesús cos laümb apac ajüy, chetet quiaj mbeay lol, laliüic lembem nüt. ⁷Quiaj tapeay nop najtaj naw Samaria mepiow yow. Teat Jesús tasaj nej:

—Nachej tigüy miyow müüm, nanganeow —aj.

⁸Minipilan nej laambüw tiül cambaj mangalüw nieteran. ⁹Aaga najtaj naw Samaria tasaj Teat Jesús:

—¿Neol techej xicueaj yow, teat? Cos ique nop ic nipilan judío, nganüy xique nop najtaj nawas Samaria. Ique ijaw nipilan judío ngome áag andeacüw maquiiüpüw monaw Samaria —aj.

¹⁰Quiaj tasaj nej Teat Jesús:

—Sitiül mejaw leaw Teat Dios alndom müüch, aton mejaw jane

nechej icueaj yow, sayaag apmetün xicueaj, condom sanüüch ic yow leaw üüch mapacaran meáwan nüt —aj.

¹¹Quiaj tasaj nej a najtaj:

—Teat, ique ngo mejiür cuane merwüneay yow, nganüy aaga lol cam xeyay nequiliüt. ¿Nguia naw apmeyar aaga yow ipiüng quiaja? ¹²Cos xexejchiün teat Jacob tacueat müüch xicon aaga lol cam. Nej tanganeow aaga yow, at micual nej, minimal nej. ¿Jow nganüy ique, alwüx itama, ngo matneje? —aj nej.

¹³Quiaj tasaj nej Teat Jesús:

—Jangantanej apmanganeow a yow cam apmind anganeow yow alinomb. ¹⁴Pero jane apmanganeow aaga yow xique sanüüch, langome apmind anganeow yow alinomb. Cos aaga yow xique sanüüch, apmajlüy tiül nej atnej noic lol teapacaw müüch nej mapac meáwan nüt —aj nej.

¹⁵Condom tasaj nej aaga najtaj:

—Teat, iich xic aaga yow ipiüng quiaj, quiaj langome apmind sanganeow yow alinomb, atquiaj ngo metam niün ningüy nayar yow —aj nej.

¹⁶Quiaj tasaj nej Teat Jesús:

—Quiür ipaj minoj, iquiiüb miün —aj.

¹⁷Quiaj tapiüng a najtaj:

—Ngo najiür xenoj —aw.

Quiaj tasaj nej Teat Jesús:

—Naleaing ipiüng ngo mejiür minoj; ¹⁸cos lamejiür acoquiar. Nganüy aag almequiiüb, aag ayaj ngome minoj. Naleaing tepiüng —aj nej.

¹⁹Camüm manguiay aag ayaj a najtaj, quiaj tapiüng:

—Teat, sapiüng ique nop nendeac andeac Teat Dios. ²⁰Isaj xic neol xexejchiün tarangüw casa Teat Dios cawüx wüx aaga tiüc quiaj, nganüy icona nipilan judío ipiüngan áagan tiül Jerusalén alndom marangüch casa Teat Dios —aw.

²¹Quiaj tasaj nej Teat Jesús:

—Netam meyar sandeac, müüm, cos aliüc miüin nüt wüx ngome apmetam meamban wüx aaga tiüc quiaj, átan ngome apmetam meamban Jerusalén merangan casa Teat Dios. ²²Icona monaw Samaria ngo mejawan jane teamerangan casa; xicona mbich sajawan jane sarangan casa, cos naw tiül nipilan judío ajlüy Jane apmawün wüxasoeteran. ²³Aliüc apmatüch a nüt, aag ayaj nganüy, cos Jane naleaing ayamb Teat Dios wüx omeaats, apmajüüquich naleaing wüx omeaats arang, ngo mitsoj. Cos Teat Dios aton atquiaj andiüm marangüch casa. ²⁴Teat Dios Espíritu nej; Jane apmayamb nej netam marang con omeaats, masey ngondom maxom majaw —aj nej.

²⁵Quiaj tasaj nej a najtaj:

—Lanajaw aliüc Mesías, aaga nasoic Cristo. Wüx nej apmapeay ampasaj icoots nguineay ajlüy meáwan cuajantanej —aj nej.

²⁶Teat Jesús tapiüng:

—Xique aag ipiüng quiaj, tenguialandeacar —aw.

²⁷Aliüniw wüx andeaciüw, quiaj ajngotoj minipilan Teat Jesús. Nejiw mbayajow wüx tajawüw Teat Jesús teandeac maquiiüb nop najtaj. Pero taton ngo matüniw nej manguiayiw cuane andiüm a najtaj, cuane wüx teamandeaciüw. ²⁸Condom

quiaj taw quiaj a najtaj, acueátan quiaj mingan nej; tamb andiüy tiül cambaj, tasaj nipilan:

²⁹—Macaron, ijawan nop naxey lamasaj xic meáwan leaw lanarang. ¿Ngwüy ijaca, aaga Cristo nej? —aj nejiw.

³⁰Quiaj tawiüw tiül cambaj, tambiüw majawüw Teat Jesús.

³¹Wüx nipilan nganaw mapeayiw quiaj, minipilan nej teamasajüw nej: —Teat, mac iret —ajiw.

³²Nej tasaj nejiw:

—Xique sajiür süet, icona ngo mejawan cuane —aj nejiw.

³³Condom minipilan nej tapots atünayej menguiayayej:

—¿Ngwüy, aljane tajamiün üet nej? —awüw.

³⁴Quiaj Teat Jesús tasaj nejiw:

—Icona apac imeajtsan wüx landoj iretiün, xique apac ximeaats wüx sarang leaw Xeteat Dios tüüch xic niüin narang, cos sandiüm nandondoch minajüüt nej. ³⁵Icona wüx lapiürüch corrül ipiüngan: “Wüx lamatüch apiquiw caaw, quiaj apxajnguiam omeaats corrül”, irawan. Nganüy xique sasaj icon: Netam mejawan a corrül, cos nganüy lajneaj xaijnguiam omeaats corrül. ³⁶Jane arang xenajüüt maxaing sapiür, sanangüy alinoic nüt, cos aaga arang quiaj apmajlüy meáwan nüt. Aaga nepiür, maquiiüb nexaing omeaats corrül, apmapac omeajtsüw nöiquian.

³⁷Ningüy ajüic naleaing leaw apiürang: “Pálwüx nepiür, pálwüx nexaing”. ³⁸Xique lanüüch icon meamban merangan xenajüüt. Aag ayaj apmajlüy atnej wüx nop mayambüch mamb maxaing

omeaats corrül, masey ngome nej nepiür; cos pálwüx nesaj niplan wüx xique, nganiüy icona ipeáan mesajüw mayambüw xic —aj nejiw Teat Jesús.

³⁹ Xeyay niplan monaw tiül aaga cambaj tiül iüt Samaria tayariw andeac Teat Jesús wüx tanguiayiw andeac aaga najtaj, cos tapiüng: “Tasaj xic meáwan leaw lanarang”, maw. ⁴⁰ Wüx tapeayiw quiaj monaw tiül aaga cambaj quiaj, tapots masajüw Teat Jesús macül quiaj maquiiüpüw. Quiaj tacül quiaj ic nüt. ⁴¹ Xeyay niplan tayariw nej andeac wüx tanguiayiw nejay Teat Jesús tenguijal aquiaach. ⁴² Condom tasajüw a najtaj:

—Nganüy mbich lanayariün andeac nej cos nejay tanguiayasan andeac, ngome áagan leaw tesaj xicon wüx nej. Nganüy sajawan naleaing nej aaga Cristo leaw lapiürang aliüc mawün wüx asoet niplan meáwan wüx iüt —ajüw nej.

Teat Jesús tamongoch iün andeow micual nop nenajiüt

⁴³ Wüx tamong ic nüt quiaj, Teat Jesús taw Samaria, tamb andiüy Galilea. ⁴⁴ Masey nejay Teat Jesús tandeac nguineay nop nendeac andeac Teat Dios ngome andiüram tiül miíüt nej, nganüy nej apmandilil mandüy quiaj alinomb. ⁴⁵ Wüx tapeay tiül Galilea, apac omeajtsüw majawüw nej monaw quiaj, cos nejiw laiünüw Jerusalén aton majawüw nangos nüt pascua. Tajawüw quiaj meáwan leaw nej tarang wüx nangos nüt.

⁴⁶ Condom Teat Jesús tandilil alinomb andiüy cambaj Caná

tiül Galilea, niüng ninguinüt tangowüüch yow marang vin. Ajliiy tiül cambaj Capernaum nop natang nenajiüt ocueaj cambaj, xeyay iün andeow micual nej. ⁴⁷ Aaga naxey quiaj wüx tanguiay Teat Jesús

lapeay Galilea imiün Judea, tamb matüch quiaj majaw. Tapots matün ocueaj Teat Jesús mamb aniiüng nej mamongoch iün andeow micual nej, cos laxeyay, laliüc mandeow.

⁴⁸ Quiaj tasaj nej Teat Jesús:

—Icona sitiül ngo mejawan ateócan ngome apmeyariün sandeac —aj.

⁴⁹ Naleaing aaga nenajiüt xeyay tatün ocueaj Teat Jesús, tasaj:

—Teat, ich majmiüc imal imeatts, tabar wúxan nganaw mandeow xecual —aj nej.

⁵⁰ Condom quiaj tasaj nej Teat Jesús:

—Quiür ijtsor, micual lajneaj —aj.

Aaga naxey tayar andeac Teat Jesús, quiaj tajtsor. ⁵¹ Wüx laámb apmapeay aniiüng nej, tambüw mangochiw nej mimos nej, tapiüngüw:

—Micual lajneaj —ajüw nej.

⁵² Condom quiaj tatün manguiay nejiw cuame ores tajneaj micual nej. Quiaj tapiüngüw:

—Tim lanchejliow nüt tacueat müütch nej nerraar, quiaj tajneaj —awüw.

⁵³ Quiaj leaad omeaats aaga naxey, naleaing aaga ores wüx tasaj nej Teat Jesús: “Micual lajneaj”, maj nej. Quiaj aaga naxey tayar andeac Teat Jesús maquiiüb meáwan leaw alaniüng nej.

⁵⁴ Aaga leaw tarang Teat Jesús wüx tandilil andiüy Galilea imiün

Judea, aag ayaj amb ijmbüw ateócan lamarang quiaj.

**Tajnejop ndron
ombas tiül Betesda**

5 Wüx ndoj ayaj lamatüch a nüt wüx nipilan judío ajiürüw

noic nangos nüt. Quiaj Teat Jesús tamb alinomb andüy Jerusalén.

2 Ajlüy quiaj tiül Jerusalén noic apal ombeay cambaj niüng among sap. Alquiaj noic nadam oniiüg yow, minüt nej Betesda tiül ombeayiw nipilan judío.

Ayey nej tiüt acoquiai iüm ngo majiür owl. **3** Ajlüyiw quiaj xeyay moniün andeow: altiül nesomb, altiül necoex, altiül ndron ombas ngondom majüy. Teamacüliw ngow, cojores apmendalaliy a yow quiaj. **4** Cos nguijnguij iün nop ángel ocueaj Teat Dios maól a yow, ndoj jane ombas apmajmel tiül a yow quiaj apmajneaj iün andeow.

5 Alquiaj nop naxey lamajiür nimiow gajpopeac (38) neat iün andeow. **6** Teat Jesús tajaw alpiiüm quiaj, lamajaw lamajiür xeyay neat iün andeow a naxey quiaj, quiaj tasaj:

—¿Ngwüy indiüm mejneaja? —aj.

7 Quiaj tasaj nej aaga niün andeow: —Teat, ngo najiür jane mayac xic tiül yow wüx apmendalaliy. Cos wüx lasamb sanajmel, quiaj lajmel alinop ombas nej —aj nej.

8 Quiaj tasaj nej Teat Jesús:

—Witiür,ixaing mitec ijüy —aj.

9 Andüüban ajneaj a naxey quiaj, taxaing mitec nej, tajüy. Pero cos aaga nüt quiaj, noic nüt axoodaran,

10 quiaj ajcüwa monajiüt tiül judíos tasajüw aaga naxey lajneaj quiaj:

—Nganüy nüt axoodaran, ngondom mexaing mejoy mitec —ajüw.

11 Quiaj tasaj nejiw aaga naxey: —Aaga neech xic najneaj, nej nesaj xic: “Ixaing mitec, ijüy” —aj xic.

12 Quiaj tatüniw nej manguiayiw: —¿Jane aaga nesaj ic: “Ixaing mitec, ijüye”? —ajüw nej.

13 Naleaing aaga naxey quiaj ngo majaw jane netaag nej majneaj, cos tajlüiyiw quiaj xeyay nipilan, nganüy Teat Jesús laaw quiaj.

14 Condom Teat Jesús taxom nej tiül nadam nangaj iüm. Tasaj:

—Ijaw nganüy lerneaj, nde mendüy wüx merang nisoet, ngana maxom ic alinoic xeyay ngo majneaj —aj nej.

15 Condom tamb a naxey quiaj masaj ajcüwa monajiüt tiül judíos Teat Jesús netaag nej majneaj.

16 Quiaj ajcüwa monajiüt tajcüiyiw majawüw Teat Jesús, tayambüw ombas mambiyaw cos arang cuajantanej wüx nüt netam maxoodaran. **17** Condom Teat Jesús tasaj nejiw:

—Xeteat meáwan nüt arang najiüt, ata xique aton —aj nejiw.

18 Quiájan ajcüwa monajiüt tandiüümüw mambiyaw nej cos ngome áagan arang wüx nüt axoodaran, pero cos tayac atnej Dios nej wüx tapiüng miteat nej Teat Dios.

**Leaw Micual Teat Dios
alndom marang**

19 Condom quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:

—Naleaing naleaing sasaj icon, Micual Teat Dios ngondom marang

nicuajind arángan; nej arang leaw ajaw arang miteat nej. Cos meáwan leaw arang miteat nej, átan micual nej alndom marang aton.

²⁰Teat Dios xeyay andiüm Micual Nej, üüch nej majaw meáwan leawa nej teamarang; aliüc miün apmüüch majaw alngün xeyay najneaj leawa icona apmbayameron mejawan. ²¹Cos Teat Dios apaciüch mondeow, atquiaj Micual Nej aton apmapacüüch jane nej andiüm.

²²Ngome nejay Teat Dios apmayacasoeteran, meáwan ayaj lamayac teowix Micual Nej. ²³Atquiaj meáwan nipilan netam marangüw casa Micual Nej atnej arangüw casa Teat Dios. Jane ngo mandiüm Micual Teat Dios, átan ngo mandiüm Teat Dios, cos Teat Dios neech nej miün.

²⁴Naleaing sasaj icon: Jane apmayac omeaats wüx manguiay sandeac, aton mayar andeac aaga neech xic niün, nej apmapac meáwan nüt, lango majmel asoet. Apmapac meáwan nüt niüng ajlüy Teat Dios. ²⁵Naleaing sasaj icon, aliüc apmatüch a nüt, aag ayaj nganüy, wüx mondeow apmanguaiayw andeac Micual Teat Dios. Jane apmanguaiay mayar andeac apmapac. ²⁶Teat Dios üüch mapacaran, atquiaj Micual Nej aton alndom müüch mapacaran, cos atquiaj üüch nej Teat Dios marang. ²⁷At lamüüch majaw wüx asoeteran cos nej Teat Naxey. ²⁸Nde mbayameron menguiayiün aaga sasaj icon cam, cos aliüc miün nüt wüx meáwan mondeow apmanguaiayw nej andeac. ²⁹Jane tarangüw najneaj apmawüw tiül

mondeow mapacüw meawan nüt tiül cielo; nganüy monarang ngo majneaj apmapacüw aton majmel asoetiw nejiw.

Ajlüy nejüiquich jane nej Teat Cristo

³⁰Xique ngondom narang nicuajind sandíüman xique, sarang leawa sasoic. Wüx xique sayac asoet aljane, sayac leaw naleaing nej tarang. Xique ngo nateots narang sandíüman xique, sarang leaw andiüm Xeteat Dios, cos nej tüüch xic niün. ³¹Sitiül xiquiáyan quiaj teanandeac wüx leaw alndom narang, alndom mapiürang aag ayaj ngo membeat. ³²Ajlüy nop nendeac naleaing wüx xique nguineay alndom narang. Xique sajaw leaw nej andeac wüx xique, aag ayaj xeyay nembeat. ³³Icona teajchiün mambaran niüng ajlüy Juan matüniw manguiayiw nej. Leaw nej tapiüng wüx xique aag ayaj naleaing. ³⁴Xique ngo metam xic aljane mapiüng jane xic. Aag ayaj sasaj icon cos sitiül apmeyariün sandeac apmeriowan wüx isoetiün. ³⁵Aaga teat Juan tajlüy atnej nots najquiol teatit andaab marraj nipilan. At icona tapac imeajtsan acas nüt wüx tarraj icon cos tenguiayiün aquiaach nej. ³⁶Xique sajiür cuane nejüiquich jane xic; aag ayaj alwüx ambeat, ngome áagan leaw tapiüng a Juan. Meáwan leawa xic sarang, leaw tijndiüs niün narang, ajüiquich majaw naleaing Teat Dios neech xic niün. ³⁷Aaga Teat neech xic niün quiaj, aton lamandeac wüx xique; masey icona ngo menguiayiün andeac nej, ngo mexoman mejawan.

³⁸Meáwan andeac nej ngo maciül wüx imeajtsan, cos ngo mendiüman meyariün andeac aaga leawa Teat Dios tüüch miün. ³⁹Icona xeyay ipacan wüx meteowan Mipoch Teat Dios cos ipiüngan quiaj alndom mepacan meáwan nüt tiül cielo. ¿Neol ngo mejawana, tiül Mipoch Teat Dios andeac wüx xique?

⁴⁰Naleaing icona ngo mendiüman meyariün sandeac nütüch icon mepacan meáwan nüt tiül cielo.

⁴¹Xique ngo nayamb nipilan marangüw xic casa ombeayíwan.

⁴²Xique sayaag imbasan, sajaw icona ngo mendiüman Teat Dios. ⁴³Jogüy xique tiüñas, tüüch xic niün Xeteat Dios, pero icona ngo meyariün sandeac. Jondot miün nop nejáyan quiaj, aag ayaj mbich apmeyariün andeac nej. ⁴⁴¿Nguineay icona apmeyariün andeac Teat Dios sitiül mbich meaw ilombochayon icoyónan quiaj? Cos ngo meyacan wüx imeajtsan meyamban mandeac najneaj wüx imbasan Teat Dios.

⁴⁵Nde mepiüngan xique sanayac isoetiün niüng ajlüy Xeteat Dios; cos leaw arang atquiaj, aag ayaj a poch tüünd Moisés leaw ipiüngan indüpiün. Aag ayaj ajüiquich nguineay irangan. ⁴⁶Jondot naleaing iyariün andeac Moisés, apmeyariün sandeac aton, cos Moisés tapiüng wüx xique. ⁴⁷¿Nguineay apmeyariün sandeaca, sitiül andeac teat Moisés ngo meyariün? —aj nejiw Teat Jesús.

Teat Jesús tüüch üetiw acoquiar mil monxey

(Mt. 14:13-21; Mr. 6:30-44; Lc. 9:10-17)

6 Noic nüt Teat Jesús tamb andüy necamb nadam yow

Galilea, aaga nasoic Tiberias aton. ²Xeyay nipilan tandüjpiw nej mamb cos lamajawüw tarang xeyay ateócan, tamongoch iün andeow xeyay moniün andeow. ³Condom Teat Jesús tamb andüy wüx nop tiüc chetet quiaj maquiiüb minipilan nej. ⁴Laliüc matüch aaga nangos nüt pascua ocueajiw nipilan judío. ⁵Wüx Teat Jesús taxaing omal majaw aliüciuw xeyay nipilan, quiaj tasaj a Felipe:

—¿Nguiane apmangalaats nüeteran müjchiiüts metiw meáwan ajcüwa nipilan quiaja? —aj.

⁶Aag ayaj tandeac cos andiüm majaw cuane apmapiüng a Felipe, cos Teat Jesús lamajaw cuane apmarang. ⁷Quiaj tasaj nej a Felipe:

—Teat, masey majlüy ijquiauw coic miow (200) tomiün denario majon pan, ngome apmatüch nejiw nequirquiriwi —aj nej.

⁸Condom quiaj alinop minipilan nej Teat Jesús, aaga Andrés michiig a Simón Pedro, tapiüng:

⁹—Alningüy nop nench ajiür acoquiar pan cebada alijüw nine cüet. Pero énguitow apmawiül aaga atoyay nipilan quiaja? —aw.

¹⁰Condom quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:

—Isajan meáwan chetemoj —aj nejiw.

Cos niüng almajlüyiw ajlüy xeyay nine nateaic soex, quiaj chetetoj tiüt, atüch tam acoquiar mil monxey. ¹¹Quiaj Teat Jesús taxaing aaga acoquiar pan; condom wüx landoj müüch gracias Teat Dios, quiaj tambaag müüch minipilan nej. Condom minipilan nej tajineaw müjchiw meáwan ajcüwa nipilan.

Atanquiaj tarang wüx aaga cüet aton, tüüch nejiw leaw tandiumüw.
12 Condom wüx lapaxiow üetiw, quiaj tasaj minipilan nej:

—Ixainguiün meáwan leawa nenaw, ngondom majcueat tiüt nicuajind —aj nejiw.

13 Almümb maxainguiw, leaw nenaw üetiw tiül aaga acoquiar pan cebada leaw tajlüy, chipiüt gajpiüp (12) nchep. **14** Ajcüwa nipilan almajawüw aaga ateócan lamarang Teat Jesús quiaj, tapiüngüw:

—Naleaing, nejay aaga nendeac andeac Teat Dios leaw netam miün ningüy wüx iüt cam —awüw.

15 Nej a Teat Jesús wüx tajaw andiümüw masapüw nej mayacüw marang minatang nenajiüt ocueajiw nejiw, quiaj taw quiaj anopüyan. Tamb andüy miünquiaj tiül tiüc.

Teat Jesús tajüy teomal yow

(Mt. 14:22-27; Mr. 6:45-52)

16 Wüx langwiüts, quiaj minipilan nej Teat Jesús tawüw tiüt tambüw andüiyw mbeay aaga nadam yow.

17 Lapojniowüy, nganaw mapeay quiaj Teat Jesús, quiaj tajtepiw tiül nop müx mamongoj a yow quiaj andüiyw cambaj Capernaum.

18 Condom quiaj taw noic nadam iünd xowüy lapac, tayac nadamdam omal yow. **19** Wüx lamiuünquiaj ambüw, quiaj tajawüw Teat Jesús laliüc matüch nejiw, teajüy amb teomal yow. Quiaj mbayatoj. **20** Nej tasaj nejiw:

—Nde mbayameron, xique, ngome aljane —aj nejiw.

21 Nejiw apac omeajtsuw, quiaj tatepichaw nej tiül müx, camüm

mayajcüw lapeayiw niüng andüiyw quiaj.

Nipilan tayambüw Teat Jesús

22 Ajcüwa nipilan tacülíwan necamb yow aaga ongwiiüts quiaj. Wüx rat tiüt tealeámban mayambüw quiaj Teat Jesús; cos tajawüw ambüw tiül müx minipilan nej nejíwan quiaj, pero Teat Jesús ngo mamb; aton cos áagan a müx tajlüy quiaj. **23** Aliüniüw quiaj niüng Teat Jesús tatün ocueaj Teat Dios metiw ajcüwa nipilan quiaj; quiaj apeayiw quiaj acas müx imiünüw tiül cambaj Tiberias. **24** Wüx tajawüw naleaing ngo majlüy quiaj Teat Jesús átan minipilan nej, quiaj tajtepiw tiül ajcüwa müx quiaj, tambüw andüiyw Capernaum mayambüw Teat Jesús.

Jesús, aaga pan üüch mapacaran

25 Wüx tapeayiw necamb aaga nadam yow quiaj, quiaj taxomüw Teat Jesús, tasajüw:

—Rabí ıngüt tepeay ningüye?
 —ajüw.

26 Quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:
 —Naleaing sasaj icon, sajaw tenguijal meyamban xic cos paxiüt iretiün, ngome teameyamban xic cos ijawan neol alndom narang cuajantanej. **27** Netam merangan najiüt meyamban cuane meatiün. Pero nde meyacan imeajtsan wüx leaw alndom mexoman ningüy wüx iüt cos ngome apmaític, apmamong najen. Netam meyamban leawa ngome apmamong: aaga neech mapacaran meáwan nüt niüng ajlüy Teat Dios. Aag ayaj Teat Naxey apmüülich icon, cos Teat Dios

lamayac teowix nej marang aag ayaj —aj nejiw.

²⁸ Condom quiaj tatüniw manguiayiw nej:

—¿Cuane netam narangana?
¿Nguineay alndom narangan leaw Teat Dios andiüüm? —awüw.

²⁹ Quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:

—Leaw andiüüm Teat Dios majaw merangan, aag ayaj meyariün andeac jane üüch miün —aj nejiw.

³⁰ Condom quiaj tasajiw nej:

—¿Cuane alndom merang najawan para nayariün indeaca? Jow nganüy, ¿cuane apmeranga? ³¹ Cos xexejchiün tüjndiw nüeteran wüx tajlüiyiw tiül wajchiüc, atnej apiüng tiül Mipoch Teat Dios: “Tüjndiw nüeteran imiün cielo”—ajiw nej.

³² Quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:

—Naleaing sasaj icon, ngome mixejchiün Moisés neech nejiw a nüeteran quiaj; nejay Xeteat Dios neech nejiw. Nganüy nej lamüüch icon leaw najneajay nüeteran imiün tiül cielo. ³³ Cos nüeteran leawa Teat Dios üüch nganüy, aag ayaj tüüch miün imiün tiül cielo, para meáwan nipilan wüx iüt mapacüw meáwan nüt —aj nejiw.

³⁴ Condom tasajiw nej:

—Teat, iich xicon aaga nüeteran ipiüng quiaj —ajiw nej.

³⁵ Quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:

—Xique aaga nüeteran alndom müüch mapacaran meáwan nüt. Cos Jane aliüc niüng sajlüy langome apmind üet; Jane apmayar sandeac langome apmind anganeow yow alinomb. ³⁶ Naleaing landoj nasaj icon, pero cos icona ngo meyariün sandeac masey lamejawan xic.

³⁷ Meáwan leaw Xeteat Dios üüch

xic majlüy xenipilan nejiw, nejiw aliücw niüng sajlüy, xique ngome sanawüniw. ³⁸ Xique tiünas ximiün cielo narang leaw andiüüm aaga neech xic niün, ngome xiün narang leaw xique sandiüüm. ³⁹ Xeteat Dios, aag neech xic niün, nej ngo mandiüüm majaw ndrom nop tiül nejiw leaw nej lamüüch xic; leawa nej andiüüm, aag ayaj napacüjchiw alinoic nüt. ⁴⁰ Leaw Xeteat Dios andiüüm, aag ayaj meáwan Jane apmajaw Micual nej mayar andeac, apmapac meáwan nüt; xique sanapacüjchiw alinoic nüt —aj nejiw Teat Jesús.

⁴¹ Quiaj ajciüwa monajüüt tiül nipilan judío tapots andeacndeacüw ngo majneaj wüx Teat Jesús cos apiüng: “Xique aaga nüeteran tiün imiün cielo”, maw. ⁴² At tapiüngüw:

—¿Neol, ngome aag ayaj Jesús micual José? Icoots ajawaats Jane miteat nej mimüüm nej. Jow nganüy, ¿neol tapiüng nej imiün tiül cielo tiüna? —awüw.

⁴³ Condom quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:

—Icueatiün indeacndeacan quiaj.

⁴⁴ Nejinguind ngondom miün niüng sajlüy sitiül Xeteat Dios neech xic niün ngo mambeol nej miün. Aton xique sanapacüüch alinoic nüt majlüy niüng sajlüy.

⁴⁵ Tiül minawijquiaw mondeac andeac Teat Dios apiüng: “Teat Dios apmaquiaach meáwan nipilan.” Atquiaj a nganüy Jane ayar andeac Teat Dios mayac wüx omeaats aliüc niüng sajlüy.

⁴⁶ Nejinguind alinop ngo maxom majaw Xeteat Dios, aag miün leaw tiün imiün niüng ajlüy nej, nej

ajaw. ⁴⁷Naleaing naleaing sasaj icon, jane ayar sandeac aag ayaj lamajíür mapacaran nganüy, at apmajiür mapacaran meáwan nüt tiül cielo. ⁴⁸Xique aaga nüeteran neech mapacaran meáwan nüt. ⁴⁹Mixejchiün tanomb tükndiw nüeteran imiün cielo wüx tajlüiyw tiül wajchiüc, pero tandeowüw. ⁵⁰Nganiuy xique teanasaj icon wüx leaw nüeteran tiün imiün tiül cielo, cos jane apmüet aag ayaj langome apmandeow. ⁵¹Xique aaga nüeteran almapac, tiün imiün cielo. Jane apmüet aaga nüeteran cam apmapac meáwan nüt. Aaga nüeteran leaw xique sanüüch, aag ayaj xecuerpo. Cos sanandeow ingow andeow meáwan nipilan wüx iüt —aj nejiw Teat Jesús.

⁵²Condom ajciwa nipilan judío quiaj, tapots andeacndeacüw tíulan nejiw, tapiüngüw:

—¿Nguianey apiüng aag ayaj nej nüeterana? iMbich icoots apmatsambaats nej! —awüw.

⁵³Quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:
—Naleaing sasaj icon, sitiülg ngo metsamban a Teat Naxey, ngo menganeowan miquiej nej, ngondom mepacan meáwan nüt.

⁵⁴Jane apmatsamb xic manganeow xequiej apmapac meáwan nüt; cos xique sanapacüüch alinoic nüt.

⁵⁵Xique aaga naleaing nüeteran, at xequiej aton aaga naleaing nanganeowaran. ⁵⁶Jane apmatsamb xic manganeow xequiej apmaw wüx asoet nej; quiaj apmajlüy nöiquian maquiiüb xic, ata xique sanajlüy nöiquian naquiiüb. ⁵⁷Xeteat Dios neech xic niün almapac, ata xique aton salnapac cos nej almapac.

Atanquiaj jane apmatsamb xic sanüüch mapac meáwan nüt. ⁵⁸Xique aaga atnej nüeteran tiün imiün tiül cielo. Aaga nüeteran quiaj ngome atnej Teat Dios tüüch mixejchiiüts müetiw wüx tajlüiyw tiül wajchiüc. Masey tüetiw, pero tandeowüw. Jane apmüet aaga nüeteran sasaj icon quiaj, apmapac meáwan nüt —aj nejiw Teat Jesús.

⁵⁹Atquiaj taquiaach Teat Jesús tiül noic sinagoga tiül Capernaum niüng xenenguejow nipilan judío.

Leaw üüch mapacaran meáwan nüt

⁶⁰Wüx tanguiayiw aag ayaj, altiülg minipilan nej tapiüngüw:

—Aag ayaj xeyay naél. iMbich jane alndom manguiay mayac wüx omeaats aag ayaja? —awüw.

⁶¹Condom Teat Jesús wüx tajaw teandeacndeacüw wüx aag ayaj, quiaj tatün manguiay nejiw:

—¿Ngo majneaj meyajcan aag ayaja? ⁶²¿Cuane apmepiüngan ndot mejawan landilil Teat Naxey andüy tiül cielo niüng tajlüy nomba? ⁶³Áagan Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios alndom müüch mapacaran; nganüy aaga cuerpo ngondom mambeol nicuajind.

Meáwan poch leaw lanasaj icon quiaj Nangaj Espíritu üüch xic nendeac, ajciüw ayaj üüch mapacaran. ⁶⁴Xique sajaw ngome meáwan icona iyariün sandeac —aj nejiw.

Tandeac atquiaj Teat Jesús cos lamajaw jane ngo mayar nej andeac, at lamajaw jane apmayac nej teowix monajiiüts. ⁶⁵Aton tasaj nejiw:

—Lanasaj icon, nejinguind ngondom miün niüng sajlüy mayar

xepoch sitiül Xeteat Dios ngo mambeol nej miün —aj nejiw.

⁶⁶ Ajan quiaj xeyayiw tiül minipilan nej tanotoj tiüt, lango mandüjpiw nej. ⁶⁷ Condom quiaj Teat Jesús tatün manguiay ajcüwa gajpiüp (12) minipilan nej:

—¿Jow icona, ngwüy indiüman meriümban mecueatiün xic atona? —aj nejiw.

⁶⁸ Quiaj tasaj nej Simón Pedro:

—Teat ɿjane alinop alndom nandüjpiün? Cos íquian quiaj indeac a poch leaw alndom müüch mapacaran meáwan nüt. ⁶⁹ Xicona lanayariün indeac, aton sajawan naleaing ique a Cristo lapiürang aliüc, aaga Nangaj Micual Teat Dios almapac —aw.

⁷⁰ Quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:

—¿Neol ngwüy, lanarriiid icon gajpiüp (12) xenipilan? Pero naleaing sajaw nop tiül icona minipilan nej nimeech —aj nejiw.

⁷¹ Teat Jesús tandeac aag ayaj wüx ombas Judas, aaga micual Simón Iscariote, cos lamajaw aaga Judas quiaj apmayac nej teowixaw monajiüt, masey nej naw tiül a gajpiüp (12) minipilan nej.

Michiig Teat Jesús ngo mayariw nej andeac

7 Wüx ndoj aag ayaj, Teat Jesús tajüy maquiaach tíulan iüt Galilea; ngo mandiüm mamb tiül iüt Judea, cos ajcüwa monajiüt tiül judíos andiümiw mambiyaw nej. ² Laliüc matüch nangos nüt wüx nipilan judío arangüw namix nine nden leaaw omeajtsuw wüx tajlüiyiw tiül wajchiüc mixejchiw

nejiw. ³ Quiaj michiig nej Teat Jesús tasajiw nej:

—¿Neol tecíulan ningüye? Quiür indüy tiül iüt Judea; atquiaj minipilan monlüiyw quiaj apndom majawüw leawa teamerang.

⁴ Cos sitiül nop andiüm majaraw, ngondom marang leaw arang axotüyan. Nganüy ique sitiül temendiüm mejaraw, ijüiquichay nómban majawüw meáwan nipilan leaw alndom merang —ajiw nej.

⁵ Ninguiaj ajüiquich nejiw michiig nej ngo mayariw nej andeac.

⁶ Condom quiaj Teat Jesús tasaj nejiw:

—Xique nganaw matiich a nüt namb quiaj, icona ngünantanej nüt alndom meamban. ⁷ Cos ngome apmajcüiyw majawüw icon nipilan; pero ajcüiyw majawüw xic, cos aleáingan sapaj ocueajiw wüx arangüw ngo majneaj. ⁸ Quiüran icona ijawan a nangos nüt quiaj; xique ngo namb cos nganaw matüch namb —aj nejiw.

⁹ Ndoj masaj nejiw aag ayaj tacíulan tiül iüt Galilea.

Teat Jesús tamb majaw nangos nüt

¹⁰ Condom wüx laambüw michiig nej, ndoj Teat Jesús aton tamb Jerusalén tiül iüt Judea majaw aaga nangos nüt quiaj, axotüyan cos ngo mandiüm majawüw nej nipilan.

¹¹ Ajcüwa monajiüt tiül judíos tayambüw nej quiaj, tapiüngüw:

—¿Wü aaga naxey? —awüw.

¹² At tiül a nipilan aton tandeacndeaciw wüx nej. Altiül tapiüngüw: “Aaga naxey najneaj arang”; altiül tapiüngüw: “Ngo

majneaj arang, xowüy awaiich nipilan", awiüw.

¹³Pero nejinguind ngo mandeac wüx ombas nej manguiayaran, cos imbolej mandüiyw monajiüt.

¹⁴Lapeay pinawan ajlüy a nangos nüt, quiaj Teat Jesús tajmel tiül nadam nangaj iüm, tapots aquiaach nipilan. ¹⁵Quiaj mbayatoj ajcüwa monajiüt, tapiüngüw:

—¿Nguineay tendüy aag ayaja, sitiül nej ngo mequiajchaya?
—awiüw.

¹⁶Quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:
—Leawa xique saquiaach, aag ayaja ngome xepoch; xique saquiaach leaw asaj xic aaga neech xic niün. ¹⁷Sitiül aljane naleaing andiüm marang leaw andiüm Teat Dios, nej apmajaw sitiül meáwan saquiaach quiaj naleaing ocueaj Teat Dios, tengwangwüy sandeácan. ¹⁸Jangantanej leaw andeac awúnan tiül omeaats, aag ayaj teamayamb malombocharan; nganüy jane ayamb nguineay alndom manderac najneaj wüx aaga neech nej miün, aag ayaj andeac naleaing, ngo mawaiich.

¹⁹¿Neol ngwa, teat Moisés tüüch icon aaga poch netam merangana? Naleaing nejinguind tiül icona ngo marang atnej tapiüng. Jow nganüy, ¿neol tendiüman membiyan xique?
—aj nejiw.

²⁰Quiaj tasajüw nej nipilan:
—iLamaxom ic nimeech! ¿Neol, jane teamandiüm mambiy ique? —ajüw nej.

²¹Quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:
—Xeyay tamb wüx imeajtsan wüx tarangas noic najneaj wüx nüt axoodaran. ²²Ipiüngan teat

Moisés tüüch icon leaw ajlüiy arangüch, aaga circuncisión, masey ngome nejay tayac, cos nde tanomb lamarangüw mixejchiün. Nganüy icona itajcan circuncidar nop masey wüx nüt axoodaran.

²³Atquiaj ajlüyay merangan masey wüx nüt axoodaran, cos ipiüngan netam merangan aaga poch tayac teat Moisés. Jow nganüy, ¿neol tejcüyiün mejawan xic cos samongoch iün andeow nop naxey wüx nüt axoodarana? ²⁴Netam mejawan nop cuane arang, ndoj cas teyacan asoet. Nde meyacyacánan asoet jangantanej sitiül ngo mejawan naleaing cuane arang —aj nejiw Teat Jesús.

Teat Jesús apiüng nguiane imiün

²⁵Condom acas nejiw leaw monaw quiaj tiül Jerusalén tapots andeacndeacüw wüx Teat Jesús, tapiüngüw:

—¿Neol ngome aag ayaj leaw teamayambüw mambiyawa?
²⁶Nganüy joyaj tenguijal aquiaach nipilan, nejinguind ngo mapal nej. ¿Ngwiüy ijaca monajiüt lamapiüngüw naleaing aaga naxey quiaj, nej aaga lapiürang netam miüna? ²⁷Icootsa ajawaats nguia naw aaga naxey quiaj, pero wüx aliüc a Cristo lapiürang aliüc nejinguind ngome apmajaw nguia naw —awiüw.

²⁸Teat Jesús alquiaj teaquiaach nipilan tiül nadam nangaj iüm; tandeac napac, tapiüng:

—Icona ijawan jane xic; ijawan nguiane nawas. Naleaing xique ngo niün narang leaw sandíuman xique, tiünas cos Xeteat tüüch xic niün.

Icona ngo mejawan jane nej, pero naleaing nej Teat Dios nej.²⁹ Xique sajaw jane nej, cos nej tüüch xic niün —aw.

³⁰ Quiaj tandiumüw masapüw nej; pero nejinguind ngo majntsop masap cos nganaw matüch a nüt ndeaam.³¹ Xeyay nipilan tayariw nej andeac, tapiüngüw:

—Aaga naxey quiaj naleaing nej áag lapiürang netam miün. ¿Mbich alndom majlüy alinop marang ateócan atnej nej lamaranga?
—awüw.

Fariseos tasajüw mongot masapüw Teat Jesús

³² Wüx ajcüwa fariseos tanguiayiw nipilan teandeaciw najneaj wüx Teat Jesús, quiaj nejiw maquiüjpüw ajcüwa montangtang miteaats tasajüw mongot monjiür aaga nadam nangaj iüm masapüw nej.

³³ Tenguialeámban aag ayaj, Teat Jesús tasaj nipilan:

—Áagan acas nüt sanacül ningüy naquiiüb icon, condom sanandilil sandüy niüng ajlüy aaga neech xic niün.³⁴ Icona masey apmeyamban xic, naleaing ngome apmexoman, cos ngondom meamban niüng sanamb —aj nejiw.

³⁵ Quiaj ajcüwa monajiüt tapots andeacndeaciw nejeyéjan quiaj, tapiüngüw:

—¿Nguiane apiüng apmamba niüng ngondom maxomaatsa?
¿Ngwüy ijaca, apmamb maquiaach ajcüwa icootsa leaw tambüw tiül iüt Grecia, ngwiyy tiül alinoic iüta; ngwüy naleaingue apmamb maquiaach pálwüx nipilana?
³⁶ ¿Nguineay amb aag apiüng

quiaj wüx tapiüng: “Apmeyamban xic pero ngome apmexoman xic, cos ngondom meamban niüng sanajlüy”? —awüw.

Yow neech mapacaran meáwan nüt

³⁷ Aaga nüt wüx ndojndojoy nangos nüt, wüxay chipiowaran quiaj, quiaj Teat Jesús witüüt, tandeac napac, tapiüng:

—Sitiül aljane nind anganeow yow, ich miün niüng sajlüy manganeow.

³⁸ Cos apiüng tiül Mipoch Teat Dios, jane ayar sandeac apmajlüy atnej teapacaw tiül omeaats nej aaga yow leaw üüch mapacaran —aw Teat Jesús.

³⁹ Pues aaga yow quiaj apiüng wüx Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios leaw apmijndiw meáwan monyar andeac Teat Jesús. Aaga Nangaj Espíritu quiaj nganaw miün cos Teat Jesús nganaw mandilil andüy tiül cielo.

Nipilan ngo mandeaciw nóiquian

⁴⁰ Altiül nipilan wüx tanguiayiw aag ayaj tapiüngüw:

—Naleaing aaga naxey quiaj nejay aaga nendeac andeac Teat Dios leaw netam miün —awüw.

⁴¹ Altiül tapiüngüw:

—Aag ayaj a Cristo leawa Teat Dios tapiüng apmütüch miün mawün asoet nipilan —awüw.

Altiül tapiüngüw:

—¿Mbich tiül Galilea alndom maw quiaj aaga Cristo?⁴² Cos Mipoch Teat Dios apiüng aaga Cristo netam majlüy nop naw tiül acualaats mixejchiiüts David. Aton netam maw tiül cambaj Belén niüng tanomb wijquiat David —awüw.

⁴³Atquiaj tajlüy, palpálwüx
tandeacuw wüx Teat Jesús. ⁴⁴Altiül
tandiümiuw masapüw nej mamb
tiül manchiüc, pero nejinguind ngo
majntsop masap.

**Monajiüt ngo mayariw
andeac Teat Jesús**

⁴⁵Wüx ajciüwa mongot monjiür
nadam nangaj iüm tandilileaw
niüng ajlüiyiw fariseos maquiiüb
montangtang miteaats, quiaj
tatüneran manguiayaraniuw:
—¿Wül, neol ngo mequiiüpjan
miün a naxeye? —ajowi.

⁴⁶Quiaj tapiüngüw a mongot
monjiür nadam nangaj iüm:
—Nejinguind ngome áag mandeac
atnej teamandeac aaga naxey
—awüw.

⁴⁷Quiaj tasajüw nejiw a fariseos:
—¿Ngwüy, at icona aton
lamawaiich icon? ⁴⁸¿Neol, cuane
ijawan, mbich aljane monajiüt tiül
icootsa, ngwüy aljane tiül fariseos
lamayariw andeac neje? ⁴⁹Ajcúwan
a nipilan leaw ngo majawüw
wüx aaga poch tüünd Moisés,
nejiw monyar andeac nej. Nejiw
cuajparüw, apmambüw tiül ngo
majneaj —ajüw nejiw.

⁵⁰Alquiaj aaga Nicodemo, áag
tamb majaw Teat Jesús noic
ongwiüts, cos nop nej fariseo aton.
Quiaj tasaj nejiw:

⁵¹—¿Neol, nguiane tenguiayıün
aag ayaja? Sajaw ngondom mayacaats
asoet nop naxey sitiül ngome ombas
mapajaats manguiayıüts andeac,
majawaats cuane arang —aj nejiw.

⁵²Quiaj tasajüw nej:
—¿Ngwüy ique aton nerio
Galilea? Iyamb, iteow tiül Mipoch

Teat Dios, quiaj apmejaw ngome
áag ajlüy nop nendeac andeac Teat
Dios naw Galilea —ajüw nej.

⁵³Condom quiaj tacueatiw,
tajtsoriw anopnopopo.

Nop najtaj ndeaan wüx naxey

8 Condom Teat Jesús tamb
andüy wüx mitiüc Olivos.
²Raw miün tiüt, quiaj tandilil
andüy tiül nadam nangaj iüm.
Xeyay nipilan tambüw majawüw
nej; quiaj chetet tapots maquiaach
nejiw. ³Camüüm tapeayiw quiaj
mondüy wüx aaga poch tüünd
Moisés, at ajciüwa fariseos.
Aquiüjpüw mamb nop najtaj asapüw
wüx naxey, mayaciüw pinawan
nipilan niüng ajlüy Teat Jesús.

⁴Quiaj tasajüw Teat Jesús:
—Teat, aaga najtaj cam ndeaan
wüx naxey. ⁵Tiül aaga poch tüünd
Moisés apiüng netam majlos
mandeow ajciüwa montaj monrang
atquiaj. Jowa ique, ¿cuane ipiunga?
—ajüw nej.

⁶Aag ayaj asajúwan majawüw
cuane apmapiüng, nguineay
maxomüw cuane wüx mayaciüw nej
asoet. Quiaj Teat Jesús mejquiet
tiüt, tapots majenchjench tiüt
owix nej. ⁷Cos tanaámb matüniw
manguiayıw nej, quiaj lembet, tasaj
nejiw:

—Jangantanej tiül icona ayaag
ngo majiür nisoet, nej ich malox
ombas aaga najtaj cam —aj nejiw.

⁸Ndoj mejquiet tiüt alinomb,
tandüy wüx majenchjench tiüt
owix nej. ⁹Quiaj ajciüwa monajiüt
wüx tanguiayıw aag ayaj tayajcüw
ngo majneaj, taxinguiaw; tawüw
quiaj nopnópan, ajan wüx leaw

natang, ndójwüx meáwan nejiw tawüw quiaj. Néjan quiaj Teat Jesús tacül quiaj niüng ajlüy aaga najtaj. ¹⁰Quiaj Teat Jesús witiüt alinomb. Wüx tajaw néjan a najtaj aliün quiaj, quiaj tasaj:

—Müm najtaj, ɿwüliwe? ɿNeol, nejinguind lango mayacüw isoete? —aj.

¹¹Quiaj tasaj nej a najtaj:

—Ngwüy teat, nejinguind —aj nej. Quiaj tasaj nej Teat Jesús: —Ata xique aton ngo nayac isoet.

Quiür, nde mendüy wüx merang nisoet —aj nej.

Teat Jesús atnej ran wüx iüt

¹²Teat Jesús tandüy wüx maquiaach nipilan, tapiüng: —Xique sajlüy ningüy wüx aaga iüt cam atnej ran. Jane andüüb xic ngome apmajüy tiül pojniün; cos xique sanarraj mitiüjtüw nejiw, aton apmapacüw meáwan nüt —aw.

¹³Quiaj tasajüw nej ajcüwa fariseos: —Ique indeácan aag ayaj; nguineay sanajawan sitiül naleaing, cos wüx nop andeac wüxan ombas nej, aag ayaj ngo membeat —ajüw nej.

¹⁴Quiaj tasaj nejiw Teat Jesús: —Masey sandeac wüxan xique, naleaing leaw sandeac aag ayaj nembeat; cos sajaw nguiane ximiün tiünas, at sajaw nguiane sandüy sanamb. Pero icona ngo mejawan nguiane ximiün tiünas, átan ngo mejawan nguiane sandüy sanamb. ¹⁵Icona iyacan asoet atnej ajlüiy merangan ningüy wüx iüt. Xique ngo niün nayac asoet nejinguind. ¹⁶Ndot xique nayac

asoet aljane, sanarang naleaing atnej netam; cos ngome xíquian quiaj wüx sarang, saquiiüb wüx Xeteat, aaga neech xic niün. ¹⁷Tiül minawijquian apiüng sitiül ajlüy ijpüw monjaw mandeacüw nóiquian leawa tajawüw, netam mayarich andeacüw nejiw. ¹⁸Nganiüy sasaj icon xique nop nendeac leawa sajaw wüx xique, alinop nejay Xeteat aaga neech xic niün, nej aton apiüng wüx jane xique —aj nejiw Teat Jesús.

¹⁹Condom quiaj tatüniw manguiayiw nej:

—ɿNguiane almajlüy miteate? —ajüw nej.

Quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:

—Icona ngo mejawan jane xic, átan Xeteat ngo mejawan jane nej. Sitiül icona mejawan jane xic, at Xeteat aton apmejawan jane nej —aj nejiw.

²⁰Atquiaj tapiüng Teat Jesús wüx tenguial aquiaach nipilan tiül nadam nangaj iüm niüng ajlüy iquial nichech. Nejinguind ngo masap nej cos nganaw matüch minüt nej ndeaam.

Niüng sanamb icona ngondom meamban

²¹Condom tasaj nejiw alinomb Teat Jesús:

—Xique sanamb, icona apmeyamban xic. Naleaing icona apmendeowan tiül isoetiün. Niüng sanamb icona ngondom meamban quiaj —aj nejiw.

²²Quiaj ajcüwa monajüüt tiül judíos tandeacndeacüw wüx, tapiüngüw:

—ɿNgwüy, apmembiyay nejáyan quiaja, áag tapiüng ngondom

mambaats niüng apmamba?

—awiiw.

²³ Quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:
—Icona nerowan wüx iüt;
xique nawas cawüx tiül cielo.
Icona ijiüran iniügan ningüy;
xique tiül cielo saniüng. ²⁴ Áag
tasajas icon apmendeowan wüx
isoetiün, cos ngo meyariün
mepiügan naleaing xiquiay
aaga teanasaj icon wüx quiaj —
aj nejiw.

²⁵ Condom quiaj tatüniw nej
manguiayiw:

—¿Neol, jane ique? —ajüw nej.
Quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:
—Landoj lanasaj icon Jane
xic. ²⁶ Alndom nasaj icon
xeyay cuajantanej, at alndom
najüiquich nguineay irangan;
pero ngo metam narang, cos
sandeac leaw asaj xic aaga neech
xic niün. Aag ayaj sasaj meáwan
nipilan cos sajaw aag ayaj
naleaing —aj nejiw.

²⁷ Naleaing nejiw nómbaran ngo
maxomüw omeajtsüw nguineay
Teat Jesús teamasaj nejiw wüx
Teat Dios. ²⁸ Áag tasaj nejiw Teat
Jesús:

—Wüx landoj mexainguiün
meyacan cawüx aaga Teat
Naxey, quiaj apmejawan xique.
Ngo narang nicuajind xiquiáyan
quiaj, xique sandeac leaw Teat
Dios asaj xic nandeac. ²⁹ Aaga
neech xic niün tanaámb aquiiüb
xic; nej nómbaran ngo macueat
xic cos xique meáwan nüt
sarang leaw nej andiüm —aj
nejiw.

³⁰ Wüx tandeac atquiaj xeyay
nipilan tayariw nej andeac.

Aaga naleaing nanderac quiaj
alndom mawün wüx jangantanej

³¹ Condom quiaj Teat Jesús
tasaj ajcüwa nipilan judío leawa
lamayariw andeac nej:

—Sitiül icona tanaámb meyacan
wüx imeajtsan leaw sasaj icon,
apmejlüiün tiül xenipilan. ³² Quiaj
apmejawan cuane naleaing; ndoj
aaga naleaing quiaj apmawün icon
wüx isotiün —aj nejiw.

³³ Quiaj tasajüw nej:

—Xicona áagan Abraham
xexejchiün, ngome áag sarangan
mimos aljane. Jow nganüy ¿neol
tepiüng apmewün xicon wüxe? —
ajüw nej.

³⁴ Quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:

—Naleaing naleaing sasaj icon,
meáwan nipilan leaw arang nisoet
ajlüy atnej mos ocueaj nisoet.

³⁵ Nop mos ngondom mateoraw tiül
nacualaran cos aag ayaj acas nüt
acül quiaj. Nganüy nop nacualaran
meáwan nüt acül quiaj. ³⁶ Sitiül
Micual Teat Dios apmawün icon
wüx, naleaing apmeriowan wüx
nómbaran. ³⁷ Xique lanajaw icona
mixejchiün Abraham; pero altiül
indiüman membiyan xic cos ngo
mind meyariün leawa sasaj icon.

³⁸ Xique sandeac leawa sajaw
niüng ajlüy Xeteat; nganüy icona
irangan leawa inguiayıün asaj icon
miteatiün —aj nejiw Teat Jesús.

³⁹ Quiaj tasajüw nej:

—Néjan quiaj Abraham xeteatiün
—awüw.

Quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:

—Sitiülme naleaing micual icon
Abraham, neol ngo merangan atnej
tarang. ⁴⁰ Nganüy icona indiüman

membiyán xic masey teanasaj icon naleaing leaw Teat Dios asaj xic. Mixejchiün Abraham ngome atquiaj tarang.⁴¹ Icona indüjpiün wüx atnej tarangüw miteatiün —aj nejiw.

Quiaj tasajüw nej:

—Xicona ngo macual xicon pálwüx; sajiüran nop xeteatiün, aag ayaj Teat Dios —ajüw nej.

⁴² Quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:

—Sitiül naleaing Teat Dios miteatiün, apmendiüman xic, cos xique ximiün niüng ajlüy Teat Dios tiünas. Xique ngo níünan, nej tüüch xic niün.⁴³ ¿Neol ngondom mexoman imeajtsan wüx leawa sandeaca? Cos ngo mendiüman menguiayiün meyariün leawa teanasaj icon.⁴⁴ Icona lamiteatiün nimeech cos ajlüyay indiüman merangan leaw andiüm nej. Aaga nimeech quiaj nop nej nembiy nípilan ajlüyay. Nómban ngo marang leaw naleaing, átan ngo mapiüng leaw naleaing. Meáwan andeac awaiich, cos nej minatang newaiich, aton nej miteat monwaiich.

⁴⁵ Ngantüy a xique sandeac leaw naleaing, áag ngo meyariün.⁴⁶ ¿Jane tiül icona alndom majüiquich sitiül xique sajür nisoete? Sitiül xique teanasaj icon leaw naleaing, ¿neol ngo meyariün sandeaca?⁴⁷ Jane altiül minipilan Teat Dios, Mipoch Teat Dios andiüm manguiay.

Nganüy icona cos ngome ocueaj icon Teat Dios, áag ngo mendiüman menguiayiün andeac nej —aj nejiw.

Wüx nganaw majlüy Abraham, Cristo almajlüy

⁴⁸ Condom quiaj ajcüwa monajiüt tiül nípilan judío tasajüw nej:

—¿Neol ngwa, naleaing tapiüngasan, ique irang atnej nop naw Samaria? iAton lamaxom ic nimeech! —ajüw nej.

⁴⁹ Quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:

—Xique ngo majlüy wüx ximbas nimeech. Sarang leaw andiüm Xeteat, nganiüy icona indeacan ngo majneaj wüx ximbas.⁵⁰ Xique ngo nayamb nerangrangüy wüx majaw xic nípilan. Ajlüy nop andiüm majaw narangüch casa. Nej apmajüiquichasoeteran.⁵¹ Naleaing sasaj icon, jane apmayar sandeac mayac wüx omeaats ngome apmandeow nómbar —aj nejiw.

⁵² Condom quiaj tasajüw nej ajcüwa nípilan:

—Nganüy mbich lanajawan alwüx imbas nimeech. Cos teat Abraham at meáwan mondeac andeac Teat Dios tandeowiüw; nganüy ique ipiüng: “Jane ayar sandeac leaw xic sapiüng, nej nómbar ngome apmandeow”, iraw.⁵³ ¿Neol, jowa ique, alwüx itam ijliüy, ngo matnej xexejchiün teat Abrahama? Cos nej tandeow, aton meáwan mondeac andeac Teat Dios tandeowiüw. ¿Jowa ique, jane ic? —ajüw nej.

⁵⁴ Quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:

—Sitiül ndot xiquiáyan quiaj teasalombojchay, aag ayaj ngo membeat nicuajind. Pero cos Xeteat Dios, áaga ipiüngan Midiosan, nej teamandeac najneaj wüx xique.

⁵⁵ Icona ngo mejawan jane nej; xique sajaw jane. Sitiül napiüng ngo najaw, aag ayaj tenguial sawaiich atnej icona teamerangan. Nganüy xique naleaing sajaw jane nej, aton sarang leaw apiüng.⁵⁶ Mixejchiün Abraham tapac omeaats wüx tajaw saliüc —aj nejiw.

⁵⁷ Condom quiaj tasajüw nej ajcüwa monajiüt tiül judíos:

—Ique nganaw mejiür ic miow gjapowüw (50) mineat, ḡnguineay ipiüng tejaw teat Abrahama? —ajüw nej.

⁵⁸ Quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:

—Naleaing naleaing sasaj icon, wüx nganaw majlüy Abraham, xique salnajlüy —aj nejiw.

⁵⁹ Quiaj taxainguiw piedra maloxiw nej; pero nej texotüy, taw tiül nadam nangaj iüm, tamong amb pinawan nejiw, quiaj tamb.

**Teat Jesús tüüch ram
oniiüg nop somb**

9 Teat Jesús wüx tamong tiül tiiüd, tajaw nop naxey nesomb nde wijquiaw. ²Quiaj minipilan nej Teat Jesús tatüniw nej manguiayiw:

—Rabí ḡneol wijquiat nesomb aaga naxey quiaja? ḡJane tajíür nisoete, miteat neje ngwüy mimüüm neje, ngwüy nejay ajiür nisoete? —ajüw nej.

³Teat Jesús tasaj nejiw:

—Ngome cos nej nerang nisoet, taton ngome miteat nej mimüüm nej. Tajlüy atquiaj cos Teat Dios atquiaj apmajüiquich leaw alndom marang. ⁴Wúxan aliün tiüt nüt netam narang minajiüt aaga neech xic niün, cos aliüc apojniüm, quiaj nejinguind langondom marang najiüt. ⁵Wúxan saliün ningüy wüx iüt, sajlüy atnej ran —aj nejiw.

⁶Ndójan mapiüng aag ayaj, quiaj tateonts tiüt onts ombeay nej, tarang ndeor. Condom tayac wüx oniiüg aaga nesomb quiaj. ⁷Quiaj tasaj:

—Quiür ijants iniiüg tiül oniiüg yow nenüt Siloé —aj. Aaga poch

Siloé quiaj apiüng wüx leaw tüнд mamb.

Quiaj aaga nesomb tamb mapej oniiüg; camüm mandilil lajneaaj, larraw oniiüg. ⁸Condom quiaj meáwan monlüy niüng ajlüy aniiüng nej, at meáwan leaw tajawüw nej nesomb tapiüngüw:

—¿Neol, ngome aag ayaj ajlüiy chetem, metüneaye? —awüw.

⁹ Altiül tapiüngüw:

—Nejay —awüw.

Altiül tapiüngüw:

—Ngome áag, masey ajüic atnej —awüw.

Quiaj tasaj nejiw aaga naxey:

—Xiquiay —aj nejiw.

¹⁰ Condom tatüniw nej manguiayiw:

—¿Nguiineay tejneaja, rat iniiüga?

—ajüw nej.

¹¹ Quiaj tasaj nejiw:

—Aaga naxey nenüt Jesús tarang ndeor mayac wüx xiniiüg, condom tasaj xic: “Quiür tiül Siloé, ipej iniiüg quiaj”, aj xic. Quiaj tambas. Wüx tapejiüs xiniiüg, quiaj rat sajaw —aj nejiw.

¹² Quiaj tatüniw nej manguiayiw:

—¿Nguiane almajlüy aaga naxey quiaja? —awüw.

Quiaj tapiüng:

—Ngo najaw —aw.

**Fariseos atüntüniw manguiayiw
aaga lamong misomb quiaj**

¹³ Condom quiaj taquüijpüw mamb aaga naxey lamong misomb andüy niüng ajlüiy a fariseos.

¹⁴ Aaga nüt wüx Teat Jesús tarang ndeor müüch majneaj aaga somb, aag ayaj wüx nüt axoodaran.

¹⁵ Quiaj ajcüwa fariseos tandüiyiw

wüx matüniw manguiayiw aaga naxey nguineay tajneaj oniiüg. Quiaj tasaj nejiw:

—Tayac wüx xiniiüg ndeor. Condom tapejiüs xiniiüg, nganüy saxom najaw —aj nejiw.

¹⁶ Altiül fariseos tapiüngüw:

—Aaga naxey quiaj ngome ocueaj Teat Dios, cos arang cuajantanej wüx nüt axoodaran —awüw.

Altiül tapiüngüw:

—Aaga naxey ngome nop nerang ngo majneaj, cos nop nerang ngo majneaj ngondom marang meáwan najneaj leaw nej arang quiaj —awüw.

Atquiaj nejiw ngo mandeacüw nóiquian. ¹⁷ Condom tandüiyiw wüx matüniw manguiayiw aaga naxey lamong misomb quiaj, tasajüw:

—Jowa ique ćcuane ipiüng, jane nej aaga naxey ipiüng netaag majneaj iniiüga? —ajüw.

Quiaj tasaj nejiw:

—Xique sapiüng nej nop nendeac andeac Teat Dios —aj nejiw.

¹⁸ Naleaing ajcüwa monajiüt tiül judíos ngo mandiümüw mayariw andeac aaga naxey quiaj; apiüngüw ngome naleaing tesomb, nganüy lajneaj. Quiaj tapajüw miteat nej, ¹⁹ tatüniw manguiayiw:

—¿Aag agüy micualana, ipiüngan nesomb wijquiata? Jow nganüy, ćguineay rat oniiüga? —ajüw.

²⁰ Quiaj miteat nej tapiüngüw:

—Naleaing nej xecualan nde wijquiaw nesomb. ²¹ Pero ngo najawan nguineay tajneaj, jane neech nej ram oniiüg. Itüniün menguiayiün nejay; nej latang, alndom masaj icon nguineay tajlüy —awüw.

²² Atquiaj tapiüngüw miteat nej cos timbojol mandüiyiw ajcüwa monajiüt, cos ajcüwa monajiüt lamandeacüw sitiül aljane mapiüng naleaing Teat Jesúz nej aaga Cristo lapiürang aliüc, nómbar apmajwan tiül a sinagoga. ²³ Áag tapiüngüw miteat nej: “Itüniün menguiayiün nejay cos nej latang”, awüw.

²⁴ Condom monajiüt tandüiyiw wüx mapajüw masajüw aaga naxey lamong misomb quiaj, tasajüw:

—Nganüy mbich isaj xicon naleaing, nde mewaiich; cos xicona sajawan Teat Dios netaag ic majneaj; aaga naxey quiaj nop nejíür nisoet, ngondom mataag ic majneaj —ajüw nej.

²⁵ Quiaj tasaj nejiw:

—Xique ngo najaw sitiül nej nop nejíür nisoet. Leaw xique sajaw tajlüyiüs nesombas, nganüy larraw xiniiüg —aj nejiw.

²⁶ Tandüiyiw wüx matüniw manguiayiw:

—¿Nguineay tarang wüx imbasa? ¿Nguineay tüüch ram iniiüga? —ajüw nej.

²⁷ Quiaj tasaj nejiw:

—Lanasaj icon, pero naleaing icona ngo mendiüman menguiayiün. ¿Neol nganüy tendiüman napiüng alinomba? ¿Ngwüy, icona aton indiüman mendijipiüna? —aj nejiw.

²⁸ Quiaj tajcüiyiw, taliquiaw nej, tasajüw:

—Ique minipilan aaga naxey quiaj, nganüy xicona mbich minipilan xicon teat Moisés. ²⁹ Xicona sajawan Teat Dios tandeac aweag teat Moisés; nganüy aaga naxey quiaj ngo najawan nguia naw —ajüw nej.

³⁰ Quiaj tasaj nejiw aaga naxey:

—¿Nguineay aag ayaja?
 Icona ngo mejawan nguia naw,
 nganüy a xiqe sajaw lamüüch
 ram xiniiüg, aag ayaj xeyay
 najneajay. ³¹Ajawaats Teat Dios
 ngo manguiay andeac nop nejiür
 nisoet; nej ambeol leaw monyamb
 nej, monrang leaw nej andiüm.
³²Ngome áag ajlüy aljane müüch
 ram oniiüg nop nesomb nde
 wijquiar. ³³Sitiül aaga naxey quiaj
 ngome Teat Dios neech nej miün,
 ngondom marang nicuajind —aj
 nejiw.

³⁴Quiaj tasajüw nej:
 —Cuane ique, cos ique wüx
 wijquiatear lamejiür xeyay nisoet.
 Jow nganüy indiüm mequiaach
 xicon —ajüw nej.

Quiaj tawüniw nej tiül a sinagoga.

Ajlüiyiw atnej somb

³⁵Teat Jesús tanguiay lajwan tiül
 sinagoga aaga naxey quiaj. Condom
 wüx taxom, quiaj tasaj:

—¿Jowa ique, iyar andeac Micual
 Teat Diosa? —aj.

³⁶Quiaj tasaj nej aaga naxey:
 —Teat, isaj xic jane, para alndom
 nayar andeac nej —aj nej.

³⁷Quiaj tasaj nej Teat Jesús:
 —Lamejaw, cos nganüy nejay
 tenguijal indeac anaag —aj.
³⁸Condom quiaj aaga naxey
 taquieel micos nej tiüt teombas Teat
 Jesús, tasaj:

—Sayar indeac Teat —aj.

³⁹Quiaj Teat Jesús tapiüng:
 —Xique tiünas wüx aaga iüt cam
 najaw wüx asoeteran. Jane nesomb
 apndom maxom majaw; pero jane
 apfüungan ajaw apmajlüy atnej
 nesomb —aw.

⁴⁰Condom altiül fariseos
 leaw aliw niüng ajlüy nej, wüx
 tanguiayiw aag ayaj, quiaj tasajüw
 nej:

—¿Ngwüy ipiüng xicona
 nesombasan atona? —ajüw nej.

⁴¹Quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:
 —Sitiül ndot icona nersomban,
 ngome apmejiüran nisoet. Pero cos
 ipiüngan ijawan meáwan, atquiaj
 apmecüliünan tiül isoetiün —aj
 nejiw.

Andeac wüx micorrül sap

10 Aton Teat Jesús tapiüng:
 —Naleaing naleaing
 sasaj icon, jane ngo majmel amb
 teombeay micorrül sap, pero
 apmajmel amb wüx otüeng corrül,
 aag ayaj nop need, nop nerang
 ngo majneaj. ²Nganüy nop nejiür
 sap ajmel amb teombeay corrül.

³Aaga najlüy wüx micorrül sap
 apmaleaaig ombeay corrül majmel
 nejiür sap mawün misap nej.
 Ajcüwa sap anguiayiw nej andeac,
 aton apaj minüt misap nej mawün
 tiül corrül. ⁴Wüx lamawün misap
 nej, condom apmamong ombas,
 misap nej apmandüjpiw nej, cos
 anguiayiw nej andeac. ⁵Nejiw
 ngome apmandüjpiw nop pálwüx,
 apmecuiürrüw cos ngo manguiayiw
 andeac pálwüx nipilan —aw.

⁶Aaga poch quiaj tasaj nejiw Teat
 Jesús, pero nejiw ngo majawüw
 cuane wüx apiüng.

Teat Jesús aaga najneaj nejiür sap

⁷Condom Teat Jesús tandüy wüx
 masaj nejiw, tapiüng:

—Naleaing naleaing sasaj icon:
 Xique aaga ombeay micorrül sap.

⁸Meáwan leawa ombas miünüw, moneed nejiw, monrang ngo majneaj. Naleaing ajciwa sap ngo manguiayiw andeacüw, ngo mandüpíw nejiw. ⁹Xique atnej ombeay corrül; jane apmajmel amb niüng sajlüy apmaw wüxasoet nej. Nej apmajmel tiül micorrül nej, aton apmaw maxom nateaic soex.

¹⁰'Nop need aliüc úpan maneed, mambiy, mandrooch ombas.

Nganüy xique xiün nawün icon wüx isoetiün para mapac imeajtsan meáwan nüt. ¹¹Xique sarang atnej nop najneaj nejiür sap, cos nop najneaj nejiür sap apmandeow mawün misap nej wüx naél.

¹²Nganüy nop nangüyan ngo maneay nej a sap, wüx apmajaw aliüc sampüy acueátan a sap apmecuiür, cos ngo maneay a sap. Condom aaga sampüy apmatsamb a sap, apmüüch sajrriüm. ¹³Aaga naxey quiaj acüür cos nangüyan, ngo mapiüng wüx leaw alndom marang nejiw a sap.

¹⁴'Xique aaga najneaj nejiür sap. Sajaw Jane nejiw xesap, ata nejiw ajawüw Jane xic. ¹⁵Atquiaj Teat Dios ajaw Jane xic, aton xique sajaw Jane nej. Xique sanandeow para nawün wüx xesap. ¹⁶Átan salnajiür alinoic ajlüy sap tiül alinoic corrül, netam naquijüpiw miün aton. Nejiw apmanguayiw sandeac; condom apcanchiümoj majlüyiw noic ajlüy, nop nejiür nejiw.

¹⁷'Xeteat Dios xeyay andiüm xic, cos saneyacüy teowix nipilan mambiyaw xic. Condom sanapac alinomb xiquiáyan quiaj. ¹⁸Nejinguind ngondom mambiy xic sitiül ngo nandiüm, cos xique

alndom nandeow, aton alndom napac alinomb xiquiáyan quiaj, nicuajind ngondom mapal xic. Cos aag ayaj asaj xic Xeteat Dios narang —aw.

¹⁹Camüm manguiayiw aag ayaj ajciwa monajiüt tiül nipilan judío, quiaj tapots andeacndeacüw wüx alinomb. ²⁰Xeyay tiül nejiw tapiüngüw:

—Alwüx ombas nej nimeech, lamichach. ¿Neol tapots menguiayiün andeaca? —awüw.

²¹Nganüy altiül tapiüngüw:

—Aaga poch quiaj ngondom mandeac nop naxey alwüx ombas nej nimeech. ¿Mbich alndom nop nimeech müüch ram oniiüg nop somba? —awüw.

Monajiüt tiül judíos ngo mandiümw Teat Jesús

²²Wüx nüt aquind tearangüw nangos nüt tiül nadam nangaj iüm tiül Jerusalén. Aaga nangos nüt quiaj arangüw cos leaaw omeajtsüw wüx tatajciüch majneaj alinomb aaga nadam nangaj iüm quiaj. ²³Tiül aaga nüt quiaj Teat Jesús alquiaj tiül nadam nangaj iüm; aleamb quiaj tiül noic nden apiürang wüx Portal de Salomón.

²⁴Quiaj ajciwa monajiüt tiül nipilan judío tayeyiw nej tiüt, tasajüw nej:

—¿Ngow sanajawan naleaing Jane ique? Sitiül ique aaga Cristo lapiürang aliüc, isaj xicon aleáingan —ajüw nej.

²⁵Quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:

—Landoj lanasaj icon, pero icona ngo meyariüin sandeac. Meáwan leaw asaj xic Xeteat Dios, aag ayaj

teanarang. Meáwan leaw sarang quiaj, ajüiquich aleáingan jane xic. ²⁶Naleaing icona ngo meyariün sandeac cos ngo mejlüyiün tiül xesap, atnej lanasaj icon. ²⁷Xesap anguiayiw sandeac, andüjiyw xic; xique sajaw jane nejiw. ²⁸Xique süjchiw mapaciüw meáwan nüt, ngome apndrom ombasüw; nejinguind ngondom mawün nejiw tiül xiwix. ²⁹Xeteat Dios neech xic, nej natang wüx meáwan leaw almajlüy; pares nejinguind ngondom mawün nejiw teowix nej. ³⁰Xique saquiiüb Xeteat Dios, nop nej sajlüyiün —aj nejiw Teat Jesús.

³¹Condom quiaj ajcüwa monajüüt tandüiyiw wüx maxainguiw piedras maloxiw nej. ³²Quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:

—Xeteat Dios lamambeol xic narang xeyay cuajantanej najneaj mejawan. Jow nganüy ḥngün tiül aaga najneaj sarang quiaj indiüman meloxiün xic wüxe? —aj nejiw.

³³Quiaj tasajuw nej:

—Ngome sanaloxiün ic cos alngün najneaj irang, sanaloxiün cos ertsoj minüt Teat Dios. Ique nipilánan ic, nganüy temepiüng Dios ic —ajüw nej.

³⁴Condom quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:

—¿Neol ngo meteowan tiül Mipoch Teat Dios? niüng apiüng: “Icona ijiliyiün at icon dios”, aw.

³⁵Ajawaats meáwan leaw apiüng tiül Mipoch Teat Dios ngondom mapiürang ngo maleaing andeac. Naleaing Teat Dios apiüng atnej dios nejiw leaw arangüw minajüüt nej masajiw nipilan leaw nej asaj nejiw. ³⁶¿Nguineay alndom

mepiüngan lanatsoj minüt Teat Dios aag tapiüngas xique Micual Teat Dios xic, sitiül nejay Teat Dios tawün xic müüch xic niün narang minajüüt neje? ³⁷Sitiül ngome teanarang cuajantanej najneaj leaw Xeteat üüch xic narang, nde meyariün sandeac. ³⁸Pares ngo nacueat narang, masey icona ngo meyariün sandeac, pero sandiüm meyariün leawa teanarang. Quiaj alndom mejawan naleaing Xeteat Dios ambeol xic, cos ajlüy tiül xique, ata xique sajlüy tiül nej —aj nejiw Teat Jesús.

³⁹Quiaj tandiümiüw alinomb masapüw nej; pero Teat Jesús tsajmbiüt teowixaw nejiw.

⁴⁰Condom Teat Jesús tandüy nonüt necamb lam Jordán niüng Juan ningenüüt tüüch yow nipilan. Tacül quiaj. ⁴¹Tambiw majawüw nej quiaj xeyay nipilan, tapiüngüw:

—Naleaing, masey teat Juan ngo marang nicuajind ateócan majaraw, pero nganüy ajüic meáwan leaw tapiüng wüx aaga naxey cam naleaing —awüw.

⁴²Quiájan xeyay nipilan tayariw andeac Teat Jesús.

Lázaro tandeow

11 Tajlüy nop naxey niün andeow, nenüt Lázaro, michiig Marta maquiiüb María, nawüw tiül cambaj Betania. ²Aaga María micoj Lázaro quiaj, nej apmateng najmboc angan aceite wüx oleaj Teat Jesús alinoic nüt, condom apmajond naag miondeats omal nej. ³Nganüy ajcüwa micoj Lázaro quiaj, wüx tajawüw michijquiaw nejiw laxyeyay iün

andeow, quiaj tüjchiw mamb masoic Teat Jesús:

—Teat, aaga teat naxey xowüy ijneaj anaag laxeyay iün andeow —ajow.

⁴Wüx tanguiay aag ayaj Teat Jesús, quiaj tapiüng:

—Aaga monandeow quiaj ngome apmambiy nej nómbar. Taxom nej cos atquiaj alndom majüüiquicharan mimonaajneaj Teat Dios; aton cos atquiaj alndom majüüiquich najneajay arang Micual Teat Dios —aw.

⁵Masey Teat Jesús xeyay ajneaj aweaag müüm Marta, aton müüm María michiig nej, at teat Lázaro; ⁶pero wüx tanguiay iün andeow a Lázaro, ngo mamb majaw, tacúlan mamong ic nüt. ⁷Condom wüx lamong ic nüt, quiaj tasaj minipilan nej:

—Tabaats alinomb andüyiiüts tiül Judea —aj nejiw.

⁸Quiaj tasajüw nej minipilan nej:

—Rabí, ngome lamajiür xeyay nüt wüx ajcüwa nipilan moncül quiaj tandiumüw maloxiw ic, nganüy čindiüm meamb quiaj alinomba? —ajüw nej.

⁹Quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:

—Ajawaats arraj nüt ajiür gajpic (12) ores. Sitiül nop apmajüy tiül arraj nüt ngome apmajtoch, cos aaga ran quiaj ambeol nej maxom majaw. ¹⁰Pero sitiül nop ajüy ongwiiüts, alndom majtoch, cos nej ngo majiür ran —aj nejiw.

¹¹Condom tasaj nejiw:

—Miamigojaats Lázaro lameay, nganüy sanamb napacüüch —aj nejiw.

¹²Quiaj tasajüw nej minipilan nej:

—Teat, sitiül lameay, aag ayaj ajüic teaámb ajneaj —awüw.

¹³Teat Jesús tandeac atquiaj cos ajaw Lázaro landeow; pero minipilan nej apiüngüw naleaing almameay. ¹⁴Condom quiaj Teat Jesús tasaj nejiw aleáangan:

—Lázaro landeow. ¹⁵Najneaj ngo najlüy quiaj wüx tandeow, cos nganüy icona apmejawan leawa sanarang, quiaj alndom meyariün sandeac. Nganüy tabaats majawaats —aj nejiw.

¹⁶Condom quiaj teat Tomás, aaga nasoic Cuüch, tasaj alacas minipilan Teat Jesús:

—Tabaats icoots aton mandeowaats maquüüjpaats Teat Jesús —aj nejiw.

Teat Jesús üüch mapacaran meáwan nüt

¹⁷Wüx tapeay quiaj Teat Jesús, Lázaro lamiüraad lamatüch peic nüt. ¹⁸Aaga cambaj Betania ngome miünquiaj, ajlüy ijquiaj kilómetro alwüx pinawan naw Jerusalén. ¹⁹Xeyay nipilan monaw Jerusalén lapeayiw quiaj majawüw müüm Marta maquüüb müüm María, para mawüywüiyiw nejiw majneaj omeajtsuw, cos tandeow michijquiaj nejiw. ²⁰Müüm Marta wüx tanguiay aliitic Teat Jesús, quiaj tamb mangoch; nganüy müüm María tacúlan tinden. ²¹Quiaj müüm Marta tasaj Teat Jesús:

—Teat, sitiül ique mejlüy ningüy sapiüng xechiig ngo mandeow.

²²At nganüy aton sajaw Teat Dios apmarang cuajantanej leaw apmetün ocueaj —aj nej.

²³Quiaj tasaj nej Teat Jesús:

—Michiig apmapac alinomb müüm
—aj nej.

²⁴Quiaj müüm Marta tasaj nej:

—Naleaing teat, sajaw apmapac
alinoic nüt wüx Teat Dios
apmapacüüch meáwan mondeow
—aj nej.

²⁵Condom quiaj tasaj nej Teat
Jesús:

—Xique nepacüüch mondeow,
xique neech mapacaran. Jane ayar
sandeac masey mandeow apmapac
alinomb. ²⁶Meáwan leaw almapac
nganüy, sitiül ayar sandeac ngome
apmandeow nómban. ¿Cuane ipiüng
müüm, naleaingue aag ayaja? —aj nej.

²⁷Quiaj tasaj nej müüm Marta:

—Sajaw naleaing ipiüng Teat, ique
aaga Cristo leaw lapiürang aliüc,
Micual Teat Dios —aj nej.

Tajiünts Teat Jesús

²⁸Ndoj mapiüng aag ayaj müüm
Marta, quiaj tamb mapaj müüm
María, tandex teolaag:

—Lapeay a Maestro, atün ic
meamb mejaw —aj nej.

²⁹Müüm María camüüm manguiay
ayaj, quiaj tamb naijen majaw Teat
Jesús. ³⁰Teat Jesús nganaw majmel
tiül cambaj, alfünan niüng tangoch
nej müüm Marta. ³¹Ajcüwa nipilan
leaw aliw tiül nden maquiiüpüw
müüm María mawüywüyiw nej
mujchiw mapac omeaats, wüx
tajawüw amb acuiür tandüpípiw
mamb cos apiüngüw nej laámb
apmajünts niüng ajlüy oxiüt.

³²Müüm María camüüm mapeay
niüng ajlüy Teat Jesús, quiaj
taquieel tiüt micos nej, tapiüng:

—Teat, sitiül ndot mejlüy ningüy
ngo mandeow xechiig —aw.

³³Wüx Teat Jesús tajaw ajiünts
müüm María, at ajcüwa mondüüb
nej mamb aton, quiaj tajngot amix
omeaats. ³⁴Tatün manguiay nejiw:
—¿Nguiane temiütana? —aj nejiw.

Quiaj tasajüw:

—Teat, tabaats mejaw —ajüw.

³⁵Teat Jesús tajiünts. ³⁶Quiaj
tapiüngüw ajcüwa nipilan quiaj:

—Ijawan, xeyay andiüm a Lázaro
—awüw.

³⁷Altiül tapiüngüw:

—Neol ngwüy, tüüch ram oniiüg
a somb, jow nganüy, ¿neol ngo
mambeol a Lázaro mapac, ngo
mandeowa? —awüw.

Tapac imiün tiül mondeow a Lázaro

³⁸Teat Jesús tamix omeaats
alinomb, quiaj tamb matüch aaga
oxiüt. Aaga oxiüt quiaj noic warraj
tiük narangüch, nepal wüx noic
nadam piedra. ³⁹Quiaj tasaj nejiw
Teat Jesús:

—Iwüniün a piedra apal oxiüt
quiaj —aj nejiw.

Quiaj tasaj nej müüm Marta, micoj
aaga nandeow quiaj:

—Teat, nganüy lango majneaj,
lajmboc, cos lamajiür peic nüt tatow
andeow —aj nej.

⁴⁰Teat Jesús tasaj nej:

—¿Neol, ngome tasajas ic
sitiül apmeyeä sandeac apmejaw
noic najneajay leaw Teat Dios
apmaranga? —aj nej.

⁴¹Condom quiaj tawüniw a piedra.
Quiaj Teat Jesús taxaing omal
majaw cawüx, tasaj Teat Dios:

—Teat, süüch ic gracias Teat, cos
sajaw inguiay sandeac. ⁴²Xique
sajaw meáwan nüt teamenguiay
sandeac. Nganüy sasaj ic aag ayaj

manguayiw ajcüwa niplan cam, majawüw naleaing ique teaach xic niün —aj.

⁴³Ndoj mapiüng aag ayaj, quiaj tendeac napac:

—iLázaro, mac, iriow ninguiaj! —aj.

⁴⁴Quiaj aaga nandeow quiaj taw, tan ajlüy awincharan ombas, naw wüx omal andiy wüx oleaj. Quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:

—Ipüjliün ombas nej para majneaj majüy —aj nejiw.

Tayambüw nguineay masapüw Teat Jesús

(Mt. 26:1-5; Mr. 14:1-2; Lc. 22:1-2)

⁴⁵Ndoj aag ayaj, xeyayiw niplan judío leaw tambüw maniüngüw müüm María tayariw andeac Teat Jesús, cos ajawayej nguineay tarang. ⁴⁶Pero altiül aleáingan tambüw majawüw ajcüwa fariseos. Tapots masajüw meáwan nguineay lamarang Teat Jesús. ⁴⁷Condom quiaj ajcüwa fariseos, at montangtang miteaats, tapajüw monajiüt tiül niplan judío canchiütoj mandeacüw, tapiüngüw:

—¿Cuane apmarangaatsa? Cos aaga naxey quiaj xeyay cuajantanej teamarang. ⁴⁸Sitiül migliiiüts majlüyan marang leaw andiüm, meáwan niplan apmayariw andeac nej; ndoj ajcüwa monajiüt monaw Roma apmandrojchiw ombas aaga nadam nangaj iüm ocueajiiüts; apmanojoiw miiütaats aton —awüw.

⁴⁹Nop nejiw nenüt Caifás, minatang miteaats nej tiül aaga neat quiaj, tasaj nejiw:

—Icona ngo mejawan nicuajind.

⁵⁰Neol ngo leaam imeajtsan

mepiüngan más najneaj mandeow nop naxey ingow ndroj ombas cambaj Israel —aj nejiw.

⁵¹Aaga Caifás tandem aag ayaj ngome wüx omeaats. Nej minatang miteaats tiül aaga neat quiaj, pares Teat Dios tüüch nej mapiüng nguineay Teat Jesús apmandeow mawün wüx cambaj Israel.

⁵²Y ngome áagan niplan judío, at apmawün wüx asoetiw meáwan micual Teat Dios leaw ajlüiy wüx aaga iüt cam. Atquiaj alndom majlüiy wüx nöiquian. ⁵³Ajan wüx aaga nüt quiaj ajcüwa monajiüt tiül judíos tapots mayambüw nguineay mambiyaw Teat Jesús.

⁵⁴Nde quiaj Teat Jesús lango mejüiquichay niüng ajlüy ajcüwa monajiüt tiül niplan judío; taw tiül Judea, tamb andiy tiül cambaj Efraín, noic cambaj niüng ajlüy wajchiüc. Quiaj tacül aquiiüb minipilan nej.

⁵⁵Laliüc matüch nangos nüt pascua, aaga nadam nangos nüt ocueajiw niplan judío. Xeyay niplan monaw tiültiül nine cambaj laambüw Jerusalén marangüw leaw mbójan marangüw wüx ajantsaranüw majlüiy wüx nerixixay teombas Teat Dios. Cos andiümüw marangüw aag ayaj wúxan nganaw matüch nangos nüt. ⁵⁶Niplan tayambyambüw Teat Jesús. Wúxan aliw tiül nadam nangaj iüm tetünayej menguiayayej:

—¿Cuane ipiüngana? ¿Quia aliüc ajaw nangos nüt, ngwüy ngo miüna? —awüw.

⁵⁷Cos ajcüwa montangtang miteaats, átan ajcüwa fariseos lamayacüw mipochiw nejiw sitiül

aljane majaw nguiane almajlüy
Teat Jesús, ich mapiüng nguineay
alndom masapüw.

**Nop najtaj tajend najmboc angan
aceite wüx oleaj Teat Jesús**
(Mt. 26:6-13; Mr. 14:3-9)

12 Alíunán anaíw nüt nganaw
matüch pascua, quiaj
Teat Jesús tamb Betania aniüng
teat Lázaro, áag tapacüüch tiül
mondeow. ²Quiaj tarangüw noic
nüeteran metiw maquiiüpüw Teat
Jesús. Müm Marta tenguial ayac
nüeteran, nganüy teat Lázaro
alchetem nóiquian maquiiüb Teat
Jesús. ³Condom quiaj müm Marfa
tayar pinawan litro najmboc
angan aceite nenüt nardo, aag
ayaj nembeat xeyay. Tateng wüx
oleaj Teat Jesús, condom tajend
naag miondeats omal nej. Ndoj
xowüy tajmboc angan meáwan
tiül aaga iüm quiaj. ⁴Quiaj micual
Simón Iscariote, aaga Judas, nop
minipilan Teat Jesús leaw apmayac
nej teowixaw monajiüt, tapiüng:

⁵—Aaga najmboc angan aceite
quiaj xeyay nembeat. ¿Neol ngo
majnapa, majineran ombeat
mujndiw nipilan ngo majiüre? —aw.

⁶Aaga Judas quiaj andeácan,
ngome naleaing andiüm
mambeolaran nipilan ngo majiür,
pero cos need nej. Alteowix nej
iqual tomiün, nguiajnguiaj awün
maxot tomiün leaw ayacüw tiül.

⁷Condom quiaj Teat Jesús tasaj nej:
—Icueat, ich majlüy. Aag
ayaj lamarang wúxan nganaw
namiiüraad. ⁸Nipilan leaw ngo
majiür, meáwan nüt aliw ningüy
mequiiüpüpan; nganüy xique ngome

sanajlüy ningüy tiül icona meáwan
nüt —aj nej.

Tayambüw a Lázaro aton

⁹Xeyay nipilan judío wüx
tanguaiayiw al Betania Teat Jesús,
quiaj tambüw majawüw. Naleaing
ngome néjan tambüw majawüw;
aton tambüw cos andiümüw
majawüw a Lázaro, aaga naxey
leaw Teat Jesús tapacüüch tiül
mondeow. ¹⁰Condom quiaj ajciüwa
montangtang miteaats tapiüngüw
netam mandeow a Lázaro aton;
¹¹cos wüx tajawüw Lázaro almapac,
seyay nipilan tiül cambaj Israel
lamacueatiw nejiw, lamayariw
andeac Teat Jesús.

Teat Jesús ajmel tiül Jerusalén

(Mt. 21:1-11; Mr. 11:1-11; Lc. 19:28-40)

¹²Xeyay nipilan aliw Jerusalén
majawüw nangos nüt pascua.
Ráwan tiüt tanguiayiw aliüc Teat
Jesús. ¹³Condom quiaj tacojchiw
op nit, andeaandeajndiwi tiüt
tambüw mangochiw nej. Teapajüw
teamapiüngüw:

—iNajneajay arang Teat Dios!
iNajneajay leaw Teat Dios üüch
miün marang Minatang Nenajiüt
tiül icoots! —awüw.

¹⁴Teat Jesús taxom nop quicheech
bur; tajtep wüx opech atnej
lamapiüng tiül Mipoch Teat Dios,
cos apiüng:

¹⁵Nde mermbolan cambaj Israel;
ijawan, aliüc Minatang Nenajiüt
icueajiiün,
alchetem wüx opech nop
quicheech bur.

¹⁶Wúxan tenguial ajlüy aag ayaj
minipilan nej ngo majawüw neol.

Ndoj, wüx Teat Jesús landilil andüy tiül cielo, quiaj leaad omeajtsüw naleaing meáwan leaw tajlüy quiaj; aag ayaj landoj lamarangüch wüx nawiig nde tanomb.

¹⁷Ajcüwa nipilan leaw tajlüyiw niüng ajlüy Teat Jesús wüx tapacüüch teat Lázaro, lamandeaciüw manguiayaran leaw tajawiüw arang Teat Jesús.

¹⁸Pares meáwan nipilan tambüw mangochiw nej cos lamanguaiyiw nguiney arang. ¹⁹Condom ajcüwa fariseos tandeaciüw nejeyéjan quiaj, tapiüngüw:

—Nganüy lamajawaats ngondom marangaats nicuajind cos meáwan nipilan almandüjpiw nej —awüw.

Acas nipilan griego andiümüw majawüw Jesús

²⁰Tiül ajcüwa monjaw nangos nüt quiaj, ajlüyiw tiül acas nipilan griego. ²¹Tambüw majawüw teat Felipe, aaga naw cambaj Betsaida tiül Galilea. Tasajüw:

—Teat, xicona xiünan cos sandiüuman najawan aaga Jesús —ajüw.

²²Quiaj tamb teat Felipe masaj teat Andrés, ndoj tambüw nójiquian masajüw Teat Jesús. ²³Condom quiaj Teat Jesús tasaj nejiw:

—Lamatüch a nüt wüx Teat Naxey netam mandilil andüy tiül cielo, niüng apmajlüy najneajay.

²⁴Naleaing naleaing sasaj icon, sitiül noic osaab trigo ngo majmiüciütiül iüt ndrom ombas, ngome apmajntsop, apmajlüyan noic nej. Nganüy sitiül apmapiürüch, apndrom ombas, mbich apmajntsop, ndoj apmayac altegüy. ²⁵Jane xeyay

andiüm leaw alndom maxom wüx iüt cam, ngome apmaxom leaw andiüm. Pero jane apmayamb Teat Dios, ngo mayac omeaats wüx leaw alndom maxom wüx iüt cam, nej teamacül mapac meáwan nüt maquiiüb Teat Dios. ²⁶Sitiül aljane andiüm marang xenajiüit, ich mandüüb xic. Niüng xique sanajlüy, nej apmajlüy aton. Jane arang xenajiüit, Xeteat Dios apmapiüng nej najneaj arang.

Teat Jesús tapiüng apmambiyaw nej

²⁷'Nganüy xeyay ngo majneaj ximeaats. ¿Cuane sanapiüng? ¿Quia napiüng: "Teat, iwün xic wüx, nde namongoch aaga xeyay ngo majneaj leaw aliüc", nawa? Ngwüy, cos xiüün namongoch aag ayaj. ²⁸Teat, ijüíquich mimonajneaj majaraw —aw.

Condom tanguiayaran noic nanderac imiüni tiül cielo, tapiüng:

—Lanajüíquich, pero nganüy sanajüíquich alinomb —aw.

²⁹Meáwan nipilan leaw aliw quiaj teamanguaiyiw, tapiüngüw monteoc teaterriür; altiül tapiüngüw:

—Ngwüy, nop ángel ocueaj Teat Dios tendeac —awüw.

³⁰Condom quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:

—Teat Dios tandeac aag ayaj ngome cos netam nanguaiy xique; tandeac para menguiayıün icona.

³¹Lamatüch a nüt majaraw wüx asoetiw monlüy wüx iüt cam; nganüy minatang nimeech leaw ajlüy teowix nej aaga iüt cam apmajwan teowix nej. ³²Wüx xique saxajnguián nayacüch cawüx, ndoj

sanüjchiw miünüw niüng sajlüy
meáwan nipilan —aj nejiw.

³³ Aag ayaj tandeac manguiayaran
nguineay apmandeow. ³⁴ Quiaj
tasajüw nej nipilan:

—Teat, xicona lananguiyiün
nguineay apiüng tiül Mipoch Teat
Dios, cos apiüng aaga Cristo leaw
netam miün apmapac meáwan nüt.
Jow nganiyi, éneol tepiüng Teat
Naxey netam xaijnguiam mayacüch
cawüxe? ¿Jane aaga Teat Naxey
ipiüng quiaja? —ajüw nej.

³⁵ Condom quiaj Teat Jesús
tapiüng:

—Nganüy acásan nüt sajlüy ningüy
naquiiüb icon. Netam mendüjpiün
xic wüxan nganüy, cos xique sajlüy
atnej ran. Sanambeol icon ngana
mejlüyiün tiül aaga ngo majneaj
atnej pojniün; cos jane ajüy tiül
pojniün ngo majaw cuane teamarang,
ngo majaw nguiane apmandüy.

³⁶ Wüxan alningüy aaga ran quiaj,
netam meyariün andeac nej para
mejlüyiün tiül micual aaga ran —aw.

Ndoj mapiüng aag ayaj Teat Jesús,
texotüy taw quiaj.

Napateay nipilan tayariw andeac Teat Jesús

³⁷ Masey Teat Jesús lamarang
xeyay cuajantanej majawüw, aliün
majlüy xeyay nipilan leaw ngo
mayariw andeac nej; ³⁸ cos netam
majlüy atnej nomb tarang tiül
minawiig nej Isaías, aaga nendeac
andeac Teat Dios, cos apiüng:

Teat, éjane lamayar leaw teaach
xic nandeaca?

éJane lamayac wüx omeaats
meáwan leaw iwix tarang
majawüwa? aw.

³⁹ Pares ngo mayariw, cos aaga
Isaías aton lamapiüng:

⁴⁰ Teat Dios tüüch majlüiyiw at
nejiw somb.

Aton tüüch madam omeajtsüw.

Atquiaj ngondom majawüw.

Ngondom leaam omeajtsüw
wüx xic, miünüw niüng sajlüy
nawüniw wüx asoetiw nejiw,
aw.

⁴¹ Atquiaj tanomb tandeac Isaías
wüx Teat Dios tüüch nej majaw
nguineay ajneaj ajlüy Teat Jesús, at
leawa nej apmarang.

⁴² Masey atquiaj tajlüy, naleaing
altiül monajiüt tiül nipilan judío
tayariw andeac Teat Jesús. Pero
imbolej mandüiyiw ajcüwa fariseos,
ngo majüiquichaw nómban, cos
ajawüw alndom majwanüw tiül
sinagoga. ⁴³ Xeyay andiümüw
malomb nejiw nipilan ingow
ayambüw Teat Dios.

Mipoch Teat Jesús apmajüiquich asoet nipilan

⁴⁴ Ndoj Teat Jesús tasaj nipilan,
tandeac napac:

—Jane ayar sandeac ngome
sandeácan xique ayar, aton ayar
andeac Xeteat Dios, aaga neech xic
niün. ⁴⁵ Jane ajaw xique, ajaw jane
neech xic niün aton. ⁴⁶ Xique, aag
atnej ran quiaj, laxiün wüx iüt;
jane apmayar sandeac langome
apmacüü tiül pojniün. ⁴⁷ Sitiül aljane
apmanguay sandeac, ndoj ngo
mayac wüx omeaats marang atnej,
xique ngome sanayac asoet nej, cos
ngo niün nayac asoet nipilan; tiünas
nawüniw wüx asoetiw. ⁴⁸ Jane ngo
mind majaw xic, ngo mayar xepoch,
lajlüy neyac nej asoet alinoic nüt,

cos aaga poch leawa lanandeac apmayac nej asoet. ⁴⁹Xique ngo nandeac leaw sandíuman xique. Xeteat Dios neech xic niün lamasaj xic cuane netam nandeac, cuane netam naquiaach. ⁵⁰Sajaw leaw Xeteat asaj xic napiüng, aag ayaj üüch mapacaran meáwan nüt. Xique áagan sandeac, leaw asaj xic Xeteat Dios —aj nejiw Teat Jesús.

Teat Jesús ajants oleaj minipilan nej

13 Raw tiüt nangos nüt pascua, quiaj Teat Jesús ajaw laliüc matüch a nüt maw ningüy wüx aaga iüt cam, mamb niüng ajlüy Teat Dios. Nej tanaámb xeyay andiüm minipilan nej leaw aliw ningüy wüx iüt, pero nganüy apmajüüquich nguineay andiüm nejiw mas xeyay.

²Aaga ongwiiüts quiaj wüx teaüetiw, alquiaj Judas Iscariote micual Simón. Nimeech lamayac tiül omeaats nej mandiüm mayac Teat Jesús teowixaw monajiüüt.

³Teat Jesús ajaw Teat Dios lamüüüch nej marang cuajantanej. Aton ajaw nej tiün imiün niüng ajlüy Teat Dios; nganüy laliüc mandilil alinomb andüy niüng ajlüy Teat Dios. ⁴Wüx alchetemoj teaüetiw, quiaj witüüt Teat Jesús, taxeend najal apix mapeech quiaj, tayar noic püy tatsaag teomeaats. ⁵Quiaj tayar tigüy yow mateng tiül palangan, tapots majants oleaj minipilan nej. Condom tajond naag aaga püy leaw almatsaag teomeaats nej.

⁶Wüx laámb apmajants oleaj teat Simón Pedro, quiaj tasaj nej:
—Teat, ¿ique apmerjants xileaja?
—aj nej.

⁷Quiaj tasaj nej Teat Jesús:
—Nganüy ngo mejaw neol tarangas, pero alinoic nüt apmejaw —aj nej.

⁸Quiaj tasaj nej teat Pedro:
—Ngwüy teat, ngome apmejants xileaj —aj nej.

Teat Jesús tasaj nej:
—Sitiüü ngo meaach xic narang aag ayaj, ngome apmejlüy tiüll xenipilan —aj nej.

⁹Quiaj tasaj nej teat Simón Pedro:
—Sitiüü atquiaj ajlüy Teat, ngome áagan xileaj ijants, at xiwix, ximal aton —aj nej.

¹⁰Teat Jesús tasaj nej:
—Jan les ndot axeeb lango metam maxeeb alinomb cos nerixix ombas, áagan oleaj nej netam majants. Icona ijlüyiün nerixixan, pero naleaing ngome meáwan —aj nej.

¹¹Cos Teat Jesús lamajaw jane apmayac nej teowixaw monajiüüt, áag tapiüng: “Ngome meáwan icona nerixixan ijlüyiün”, maw.

¹²Wüx landoj majants nej oleajiw, quiaj tasooig apix nej chetet alinomb. Tasaj nejiw:

—¿Ijawana neol tarangas aaga yaja? ¹³Icona isajan xic Maestro, at isajan xic Teat Xan. Najneaj, atquiaj netam cos xique minatangan, aton xique nequiaach icon. ¹⁴Sitiüü xique minatangan, aton xique nequiaach icon, nganüy lanajants ileajiün, atquiaj icona aton netam mejantsayon ileajiün. ¹⁵Xique lanüüüch icon mejawan aag ayaj alndom merangan atnej xique lanarang wüx icona. ¹⁶Naleaing naleaing sasaj icon, nop mos ngondom marang natang teombas neneay nej. Aton nop nüünd miün

ngondom marang natang teombas neech nej miün. ¹⁷Sitiül ijawan aag ayaj, merangan atnej, najneajay apmejlüyiün.

¹⁸Ngome teanandeac aag ayaj wüx meáwan icona, cos xique nerriüjtas icon, sajaw imeajtsan. Pero naleaing netam majlüy atnej apiüng tiül Mipoch Teat Dios: “Nop leaw teasüet anaag apmarroob xileaj najmiüt”, aw. ¹⁹Xique lanasaj icon aag ayaj wüxan nganaw majlüy, cos wüx apmajlüy, quiaj apmejawan xique aaga naxey leaw lanasaj icon wüx. ²⁰Naleaing naleaing sasaj icon, jane apmangoch mayar andeac nop leawa xique süüch mamb, aag ayaj atnej mangoch xic; jane apmangoch xic apmangoch Xeteat aton, cos nej neech xic niün —aj nejiw Teat Jesús.

Apiüng Judas apmayac nej teowixaw monajiüt

(Mt. 26:20-25; Mr. 14:17-21; Lc. 22:21-23)

²¹Wüx ndoj mapiüng aag ayaj Teat Jesús, quiaj xeyay tamix omeaats. Condom ranüy tandeac masaj nejiw:

—Naleaing sasaj icon, nop tiül icona apmayac xic teowixaw monajiüt —aj nejiw.

²²Minipilan nej wüx tanguiayiw aag ayaj, quiaj tejawayej teombasüw, ngo majawüw jane.

²³Tajlüy nop tiül nejiw leawa Teat Jesús xeyay tandium, alchetem aweaag nöiquian teatietyi. ²⁴Quiaj teat Simón Pedro tarang owix müüch nej matün manguiay jane wüx ombas teamandeac. ²⁵Condom aaga nasoic quiaj tatüch alquiriw Teat Jesús, matün manguiay:

—Teat, ¿jane aag ipiüng quiaja?

—aw.

²⁶Teat Jesús tasaj nej:

—Jane sanüüch lopon pan —aw.

Quiaj talop a pan, tüüch a Judas, micual Simón Iscarioote. ²⁷Wüx Judas landoj müet a pan, quiaj tajmel tiül omeaats nej aaga natang nimeech nenüt Satanás. Condom tasaj nej Teat Jesús:

—Leaw apmerang, quiür irang najen —aj nej.

²⁸Nejinguind tiül leaw teaüet aweaag ngo maxomüw omeajtsüw neol tasaj atquiaj. ²⁹Cos aaga Judas nesap iquial tomiün, altiül tapiüngüw Teat Jesús tasaj nej mamb mangal leaw netam nejiw wüx nangos nüt. Altıül tapiüngüw tasoic mamb mambeol nipilan ngo majiür. ³⁰Judas wüx landoj müet a pan, quiaj taw quiaj, langwiiüts.

Noic jayats poch leaw netam marangüch

³¹Wüx laaw quiaj a Judas, quiaj tapiüng Teat Jesús:

—Nganüy apmajüic najneajay ajlüy Teat Naxey; aton nej apmajüiquich nguineay ajneaj ajlüy Teat Dios.

³²Teat Naxey teamajüiquich nguineay ajneaj ajlüy Teat Dios, at Teat Dios aton apmajüiquich nguineay ajneaj ajlüy Teat Naxey;

aag ayaj laliüc majlüy. ³³Xecualüw, langome sanajlüy ningüy naquiiüb icon alacas nüt. Icona apmeyamban xic; pero sasaj icon atnej tasajasüw monajiüt ninguinüti: Ngondom meamban niüng sanamb. ³⁴Netam mendiüman nop alinop atnej xique sandium icon. Aag ayaj jayats poch leaw sasaj icon merangan. ³⁵Sitiül

icona mendiüman nop alinop, quiaj niplan apmajawüw xenipilan icon —aw Teat Jesús.

**Teat Pedro apmapiüng ngo majaw
jane Teat Jesús**

(Mt. 26:31-35; Mr. 14:27-31; Lc. 22:31-34)

36 Teat Simón Pedro quiaj tatün manguiay Teat Jesús:
—Teat, ḡnguiane apmeamba? —aj.
Teat Jesús tasaj nej:
—Niüng sanamb, ngondom mendüüb xic mamb nganüy; alinoic nüt alndom mendüüb xic mamb —aj nej.

37 Condom quiaj teat Pedro tasaj nej:

—Teat, ḡneol ngondom nandüüb ic mamb nganüye? Xique sajlüy masey nandeow ingow indeow —aj nej.

38 Quiaj tasaj nej Teat Jesús:
—᠁Neol tepiüng ique apmendeow ingow sandeowa? Naleaing naleaing sasaj ic menguiay Pedro, wüx nganaw mepaj a gallo, ique lamepiüng arojmbüw ngo mejaw jane xic —aj nej.

**Teat Jesús atnej tiiüd andüy
niüng ajlüy Teat Dios**

14 Aton tasaj nejiw Teat Jesús:
—Nde mechivean imeajtsan wüx inguiayıün sanamb. Iyacan imeajtsan wüx Teat Dios; iyacan imeajtsan wüx xique aton.
2 Aniüng Xeteat tiül cielo ajlüy quiaj xeyay najneajneaj iüm niüng alndom macüleran. Sitiül ngo maleaing, xique ngome sanasaj icon atquiaj. Nganüy sanamb nataag majneaj niüng apmecüliün.
3 Wüx landoj nataag majneaj niüng apmecüliün, quiaj sanandilil najan

icon, apmajlüyiiüts nóiquian niüng sanajlüy. **4** Icona lamejawan nguiane sanamb; aton iyajcan a tiiüd —aj nejiw Teat Jesús.

5 Quiaj tasaj nej teat Tomás:

—Teat, ngo najawan nguiane apmeamb, ḡnguiney sanayajcan a tiiüd? —aj nej.

6 Teat Jesús tapiüng:

—Xique aaga tiiüd, xique nequijchiüs palan leawa naleaing, at xique nejchiüs mapacaran. Nejinguind ngondom mamb niüng ajlüy Xeteat Dios sitiül ngo mayar sandeac. **7** Sitiül naleaing lamejawan jane xic, aton apmejawan jane Xeteat. Nde nganüy lamejawan jane nej —aw.

8 Quiaj tasaj nej teat Felipe:

—Teat, iich xicon najawan miteat, quiaj apmajneaj ximeajtsan —aj nej.

9 Tasaj nej Teat Jesús:

—Felipe, ijaw cas nüt sajlüy naquiiüb icon, ḡneol nganaw mejaw jane xique? Cos Jane ajaw xic, atanej majaw Teat Dios aton. ᠠNeol tepiüng nütüch icon mejawan Teat Dios? **10** ᠠNeol ngo meyar sandeac mepiüng naleaing xique sajlüy tiül Xeteat, at Xeteat aton ajlüy tiül xique? Meáwan leaw sassaj icon, aag ayaj ngome sapíüngan xique. Xeteat najlüy tiül xic, nej arang minajiüt nej. **11** Netam mepiüngan naleaing xique sajlüy tiül Xeteat, at Xeteat ajlüy tiül xique. Sitiül ngwüy netam meyariün mepiüngan naleaing leawa sarang. **12** Naleaing naleaing sasaj icon, Jane ayar sandeac, aton apmarang leawa sarang. Nej apmantsoiich wüx leawa xique tarangas, cos xique sanamb niüng ajlüy Xeteat Dios. **13** Meáwan leaw

apmetüniün ocueaj Teat Dios wüx xenüt, xique sanarang, cos atquiaj sanajüiquich mimonajneaj Teat Dios.
14Xique sanarang cuajantanej leaw apmetüniün xicueaj wüx xenüt.

**Teat Jesús apiüng apmüüch
miün Nangaj Espíritu**

15'Sitiül icona indiüman xic, apmerangan meáwan leaw lanasaj icon.
16Quiaj sanatün ocueaj Xeteat müüch miün alinop nembeol icon müüch mapac imeajtsan. Aag ayaj Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios. Nej apmacü'l maquiiüb icon meáwan nüt.
17Nipilan leaw ngo mayambüw Teat Dios ngondom mayariw aag ayaj, cos nejinguiind ngondom maxom majaw aaga Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios. Icona lamejawan, nej arang leaw naleaing, cos nej almaquiiüb icon, ndoj meáwan nüt apmacü'l tiül imeajtsan.
18Ngome sanacueat icon nómban mejlüyiün atnej ndeoj; saliüc alinomb.
19Nipilan wüx aaga iüt cam acásan nüt ajawüw xic, ndoj langome apmaxomüw majawüw xic; pero icona apmejawan xic alinomb cos sanapac. Atquiaj icona aton apmepacan meáwan nüt niüng sajlüy.
20Wüx aaga nüt quiaj apmejawan naleaing xique sajlüy tiül Xeteat Dios; at icona ijlüyiün tiül xique, y xique sajlüy tiül icona.
21Jane anguiay leawa xic sapiüng, sitiül apmayac wüx omeaats marang atnej, quiaj ajüic naleaing andiüm xic. Xeteat aton andiüm jane andiüm xic, ata xique aton sanandiüm, sanüüch maxom omeaats majaw wüx xique, —aj nej.

22Quiaj teat Judas, ngome aaga Iscariote, tasaj:

—Teat ɬneol tepiüng xicónan quiaj apmeaach xicon najawan ic, jow meáwan nipilan wüx iüt, neol ngondoma? —aj nej.

23Quiaj Teat Jesús tasaj nej:

—Leaw nendium xic apmarang leawa sapiüng. At Xeteat aton apmandium nej, quiaj saliücan najlüyiün nöiquian naquüijpan.
24Nganüy leaw ngo mandium xic ngome apmarang leawa sapiüng. Aaga poch leawa teanasaj icon quiaj, ngome sandeácan xique, Xeteat áaga neech xic niün nesaj xic.

25'Teanasaj icon meáwan aag ayaj wüxan saliün ningüy naquiiüb icon.

26Nganüy Nangaj Espíritu, aaga Nembeol, leawa Xeteat apmüüch miün wüx xenüt, nej apmaquiaach icon wüx meáwan leaw netam. Nej apmüüch leaam imeajtsan meáwan leaw lanasaj icon.

27'Nganüy sanacueat ningüy xemonajneaj nüüch icon, müüch mapac imeajtsan; aag ayaj ngome nöiquian among atnej apac omeajtsiw nipilan monrang ngo majneaj. Ngo metam mechewan imeajtsan, ngo metam mermbolan.

28Lamenguiayıün lanasaj icon xique sanamb, condom saliüc alinomb najan icon. Sitiül naleaing indiüman xic, apmapac imeajtsan wüx inguiayıün sanamb niüng ajlüy Xeteat Dios, cos nej xenatang.
29Nganüy lanasaj icon nguineay apmajlüy; atquiaj wüx apmajlüy meáwan aag ayaj, quiaj apmepiüngan naleaing leaw tandeacas.

³⁰ Lango matüch nendeac naquiiüb icon alquiriw, cos laliüc majngot minatang nerang ngo majneaj wüx aaga iüt cam. Nej nicuajind ngondom marang wüx ximbas. ³¹ Nganüy cos netam majawüw meáwan nipilan wüx iüt nguineay sandiüm Teat Dios, sanarang leawa nej lamapiüng. Nganüy witüiron, tabaats.

Andeac wüx noic owl uva

15 ¹Xique sajlüy atnej noic owl uva leawa Teat Dios tapiür; nej ajlüy wüx, teamajiür. ²Meáwan xepüüig leaw ngo mayac aóng apmandojquiüm; nganüy meáwan leaw neóng apmajorrúchan omal para tsatsam mayac altegüy aóng. ³At icona aton, Teat Dios lamawün wüx imbasan meáwan ngo majneaj, cos lameyariün xepoch. ⁴Netam tanaámb mejlüyiün nóiquian mequüüp xic; ata xique aton sanajlüy nóiquian naquiiüb icon. Sitiül ngo mejlüyiün nóiquian mequüüp xic, ngondom merangan nicuajind. Cos atnej arang mipüüig xiül sitiül landojquiow, langondom mayac aóng.

⁵ Xique sajlüy atnej noic owl uva; icona ijlüyiün atnej mipüüig aaga uva quiaj. Jane tanaámb ajlüy nóiquian maquiiüb xic, xique sanaquiiüb; nej apmarang xeyay xenajiüt. Icona ngondom merangan nicuajind sitiül ngo majlüyiüts nóiquian. ⁶ Jane ngo macüil nóiquian naquiiüb, apmajwan majlos ninguiün atnej arangüch wüx mipüüig uva leaw ngo mayac aong. Quiaj apmawaag, ndoj

apxaijnguiam majwich tiül biümb mandaab.

⁷ Sitiül tanaámb mejlüyiün nóiquian mequüüp xic, ngo ndrom imeajtsan leaw lanaquiaach icon, alndom metüniün xicueaj leaw indiüman, quiaj apmeajndiün. ⁸ Wüx icona irangan xeyay xenajiüt, quiaj apmanderac najneajay wüx ombas Xeteat Dios; aton atquiaj ijüiquichan naleaing xenipilan icon. ⁹ Xique sandiüm icon atnej Xeteat Dios andiüm xic. Tanaámb ich leaam imeajtsan nguineay xique sandiüm icon. ¹⁰ Xeteat Dios andiüm xic cos sarang leawa nej apiüng. Sitiül atquiaj icona tanaámb merangan leaw lanapiüng, ata xique aton tanaámb sanandiüm icon.

¹¹ Aag ayaj sasaj icon para mapac imeajtsan xeyay meáwan nüt atnej apac ximeaats. ¹² Leawa xic sasaj icon merangan: Aag ayaj mendiüman nop alinop atnej xique sandiüm icon. ¹³ Wüx nop naleaing andiüm aljane, ngo mapiüng wüx, masey mandeow ingow andeow aaga xeyay ajneaj aweaag. ¹⁴ Icona, sitiül apmerangan leawa sasaj icon, apmajlüyiüts xeyay najneaj. ¹⁵ Ngo napiüng icona ijlüyiün atnej mos, cos nop mos ngo majaw cuane arang neneay najiüt. Xique lanasaj icon mejlüyiün xeyay ajneajiiüts, cos lanüüch icon menguiayiün meáwan leaw lamasaj xic Xeteat Dios. ¹⁶ Ngome icona teyamban xic, xique tayambas icon mejlüyiün xenipilan. Lanüüch icon meamban merangan xenajiüt mesajan meáwan nipilan mayariw sandeac, para nejiw aton tanaámb

marangüw leaw sapiüng. Atquiaj Teat Dios apmüüch icon meáwan leaw apmetüniün wüx xenüt.
17 Inguiayiün, sanasaj icon alinomb: Netam mendiüman nop alinop.

Nipilan apmajcüiyw majawüw icon
18 Sitiül meáwan nipilan ajcüiyw majawüw icon, ich leaam imeajtsan nejiw landoj lajcüiyw majawüw xic aton. **19** Sitiül ndot icona apmerangan atnej arangüw meáwan nipilan, nejiw apmajneaj majawüw icon atnej ajneaj mejawayej nejeyéjan quiaj. Nganüy cos xique lanawün icon tiül nejiw, áag ajcüiyw majawüw icon, cos langó merangan meáwan ngo majneaj leaw nejiw arangüw. **20** Ich leaam imeajtsan leaw lanasaj icon wüx tapiüngas: “Nop naison mos ngome alwüx atam minajiüt nej; ajaraw alwüx atam minajiüt neneay najiüt.” Sitiül ayambüw ximbas, ata icona aton apmayambüw imbasan xeyay. Sitiül nipilan lamayacüw wüx omeajtsüw leawa sandeac, atquiaj apmayacüw wüx omeajtsüw leaw indeacan. **21** Meáwan aag ayaj apmarangüw wüx imbasan cos iyariün sandeac. Ngo majawüw jane neech xic niün.

22 Sitiül xique ngo niün nasajüw wüxasoetiw nejiw, ngome apmayajciuw ajiürüw nisoet. Nganüy cos tiünas nasajüw, áag ngo majiürüw cuane mewüyayej wüx. **23** Jane ajcüy majaw xic, ajcüy majaw Xeteat aton. **24** Sitiül ndot ngo narang xeyay cuajantanej najneaj tiül nejiw, leaw nejinguid ngondom marang, ngome apmayajciuw ajiürüw nisoet. Nganüy

masey tajawüw leawa tarangas, tanaámb ajcüiyw majawüw xic, átan Xeteat aton ajcüiyw majawüw.

25 Atquiaj netam majlüy atnej tapiüngüw mondeac andeac Teat Dios wüx tapiüngüw: “Ngo majlüy cuaneol tajcüiyw majawüw xic”, awüw.

26 Sanüüch miün nop nembeol icon, aaga Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios. Aliüc imiün niüng ajlüy Teat Dios. Nej aton apmajüiquich wüx xic. **27** At icona aton apmejüiquichan naleaing wüx xique, cos nde wüx tamelichas saquiaach, icona almequijpan xic.

16 ‘Nganüy lanasaj icon meáwan aag ayaj, nganandot mepiüngan alinoic nüt xique ngo nasaj icon. **2** Cos apmejwanaranan tiül sinagoga. Aton aliüc miün nüt wüx apmambyaw icon. Ajcüwa monbiy quiaj apmapiüngüw tearangüw minajiüt Teat Dios. **3** Atquiaj apmarangüw cos ngo majawüw jane nej Xeteat, átan ngo majawüw jan xic. **4** Nganüy lanasaj icon aag ayaj cos wüx apmajlüy atnej lanapiüng quiaj, quiaj apleaam imeajtsan nguineay xique landoj lanapiüng wüx aag ayaj.

Leaw apmarang Nangaj Espíritu

’Xique nganaw nasaj icon wüx aag ayaj cos saliün naquiiüb icon.

5 Nganüy sanandilil, sandüy niüng ajlüy aaga neech xic niün; icona ngo metüniün menguiayiün nguijai süp. **6** Cos lanasaj icon meáwan aag ayaj, nganüy xeyay lamix imeajtsan. **7** Naleaing sasaj icon, najneaj sitiül xique sanamb; cos

ndot ngo namb, aaga Nembeol müüch mapac imeajtsan ngome aliüt macül mequüijpan. Nganiüy sitiül sanamb, xique sanüüch miün aaga Nembeol quiaj. ⁸Wüx nej aliüt, apmüüch leaam omeaats meáwan nipilan mayajcüw ajiüriuw nisoet; aton apmüüch mayajcüw netam marangüw leawa najneaj. Apmüüch leaam omeajtsüw nguineay Teat Dios apmajaw wüxasoeteran alinoic nüt. ⁹Ajiüriuw nisoet cos ngo mayariw sandeac. ¹⁰Nej apmajüiwich leaw naleaing, leaw najneaj marangüch, cos xique sanamb niüng ajlüy Xeteat Dios, langome apmexoman mejawan xic. ¹¹Nej apmüüch leaam omeaats nipilan nguineay Teat Dios apmajaw wüxasoeteran; cos Satanás, aaga minatang nerang ngo majneaj wüx aaga iüt cam landoj layacüch asoet.

¹²'Aliün najiür cuane sanasaj icon; pero icona nganüy ngondom mejawan cuane wüx sandeac. ¹³Wüx aliüt Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios, nej apmüüch icon mejawan meáwan leaw naleaing; cos nej ngo mandeácan leawa andfüman nej, apmandeac leaw anguiay, aton apmüüch icon mejawan leaw aliüt miün apmajlüy. ¹⁴Nej apmandeac najneaj wüx xique. Apmayar meáwan leawa sapiüng, apmüüch icon mejawan cuane wüx apiüng. ¹⁵Meáwan leaw ocueaj Xeteat, aag ayaj xicueaj aton. Áag tapiüngas leaw Nangaj Espíritu apmandeac masaj icon, aag ayaj ajngot imiün wüx xique.

Apmamix imeajtsan, ndójwüx apmapac imeajtsan

¹⁶'Alacas nüt langome apmexoman mejawan xic, cos

sanamb sandüy niüng ajlüy Xeteat. Condom alinoic nüt apmejawan xic alinomb —aj nejiw Teat Jesús.

¹⁷Altiüt minipilan nej tatünayej menguiayayej, tapiüngüw:

—¿Quia nguineay amb aag apiüng quiaja? Cos asaj icoots: "Alquiriw nüt alíunán wüx icona langome apmexoman mejawan xic, cos sanamb sandüy niüng ajlüy Xeteat. Condom alinoic nüt apmejawan xic alinomb", maw. ¹⁸¿Cuane aag apiüng: "Álfünan alquiriw nüt quiaja"? Ngondom majawaats cuane wüx amb apiüng —awüw.

¹⁹Teat Jesús tajaw teamandiumüw matüniw nej manguiayiw. Quiaj tasaj nejiw:

—¿Tenguijal ertünayon menguiayayon wüx áag sasaj icon quiaja, alacas nüt langome apmexoman mejawan xic, condom alinoic nüt apmejawan xic alinomba? ²⁰Naleaing naleaing sasaj icon, apmejiüntsan apmamix imeajtsan, pero altegüy nipilan apmapac omeajtsüw. Masey icona apmamix imeajtsan, ndójwüx apmapac imeajtsan xeyay. ²¹Atnej arang nop najtaj wüx apwijquiam micual nej, apmecoy omeaats cos lamatüch a ores. Ndoj, wüx lawijquia w a nine, lango leaam omeaats aaga necoy tamongoch quiaj, cos xeyay apac omeaats majaw lawijquia w nop nine. ²²At icona, nganüy amix imeajtsan; pero wüx saliüt alinomb najaw icon, quiaj apmapac imeajtsan xeyay; nejinguind ngome apndom mawün aaga apac imeajtsan quiaj.

²³Wüx aaga nüt quiaj nicuajind langome apmetam metüniün

menguiayıün xic. Naleaing naleaing sasaj icon meáwan leaw apmetüniün ocueaj Xeteat wüx xenüt, nej apmüüch icon. ²⁴Nganüy nicuajind nganaw metüniün ocueaj Xeteat wüx xenüt; pero sitiül icona apmetüniün apmeajndiün, quiaj apmapac imeajtsan xeyay.

Xique altiül xiwix aaga iüt cam

²⁵Meáwan leawa lanasaj icon ngo najüíquich aleaing miün cuane wüx sandeac. Laliüc matüch a nüt wüx xique langome sanandeac atquiaj, sanandeac aleáingan wüx Xeteat. ²⁶Wüx aaga nüt quiaj icona apmetüniün leaw indiüman wüx xenüt, ngome apmetam natün ocueaj Xeteat Dios müüch icon. ²⁷Xeteat Dios andiüm icon cos indiüman xic. Aton cos lameyariün mepiüngan naleaing tiüñas ximiün niüng ajlüy nej. ²⁸Xique tiüñas ningüy wüx iüt ximiün niüng ajlüy Xeteat Dios. Nganüy sanaw ningüy, sanamb alinomb sandüy niüng ajlüy nej —aj nejiw Teat Jesús.

²⁹Quiaj tasajiw nej minipilan nej: —iAjaj teat, nganüy mbich lamejüíquich aleáingan leaw indeac! ³⁰Nganüy lanajawan ique ijaw meáwan cuajantanej. Nejinguind ngo metam masaj ic cuane andiüm, cos ique lamejaw. Atquiaj sajawan naleaing Teat Dios neech ic mewiün —ajüw nej.

³¹Quiaj tasaj nejiw Teat Jesús: —¿Lameyariün sandeac nganüye? ³²Nganüy lamatüch a nüt ndajrriümeron, mejawan nguiane apmendüyiün inopnopon, cos apmecueatiün xic. Naleaing ngome sanajlüy xíquian quiaj cos

Xeteat almaquiiüb xic. ³³Lanasaj icon meáwan aag ayaj para mapac imeajtsan wüx xic. Masey wüx aaga iüt cam apmemongochiün xeyay ngo majneaj, pero alndom meiücan wüx sitiül apmeyacan imeajtsan wüx xique, cos najntsopiüs wüx aaga iüt cam —aj nejiw.

Teat Jesús atün ocueaj Teat Dios mambeol minipilan nej

17 Wüx ndoj mapiüng aag ayaj Teat Jesúis, quiaj taxaing omal majaw cawüx, tataag orar, tapiüng:

—Xeteat Dios, nganüy lamatüch a nüt, ijüíquich mimonajneaj wüx Micual, para nej majüíquich mimonajneaj aton. ²Atnej ique lameaach nej majlüy wüx meáwan nipilan, atanquiaj aton iich mapaciüw meáwan nüt ajcüwa nipilan leawa ique lameaach nej. ³Apmapactüw meáwan nüt cos ajawüw naleaing ique inopüyan Teat Dios, at apiüngüw ique teaach miün Jesucristo.

⁴Xique lanandeac najneajay wüx ique ningüy tiüł nipilan. Lanambich narang meáwan leawa teaach xic niün narang. ⁵Nganüy Teat, sanandilil sandüy niüng ijlüy, majlüyiür najneajay atnej tajlüyiür wüx nganaw majlüy aaga iüt cam.

⁶Ajcüwa nipilan leawa terriüjtüw meajchiw xic, lanüjchiw majawüw jane ic. Ajcüw ayaj minipilaniüw, nganüy ique lameajchiw xic. Nejiw lamayaciüw wüx omeajtsüw Mipoch, Teat. ⁷Nganüy lamajawüw naleaing ique tesaj xic meáwan leawa tandeacas. ⁸Aaga poch leawa teaach xic lanasajiw, nejiw

lamayariw. Lamajawüw aag ayaj naleaing cos ique teaach xic niün, ximiün niüng ijlüy sajngot.

⁹Satün icueaj Teat, membeolüw ajcüwa leaw teajchiw xic, cos icueajiw. Xique ngo natün membeol meáwan nipilan leaw ngo mayamb ic. ¹⁰Meáwan xenipilan ajcüw ayaj ineay; aton meáwan leaw ijür, ajcüw ayaj saneay. Nejiw teamajüiquichaw xemonajneaj.

¹¹'Nganüy Teat, xique laliüc naw ningüy wüx iüt cam, sanamb sandüy niüng ijlüy; nejiw apmacüliwan ningüy. Xeteat Dios, nangaj ic, imbedolüw meáwan nüt ajcüwa leaw lameajchiw xic, para alndom majlüiyiw nóiquian atnej ajlüyiür. ¹²Cos wüx xique sajlüy ningüy naquijüpüw, ique teamembeol xic nayacüw tiül iwix meáwan leawa teajchiw xic. Nejinguind tiül nejiw ngo ndromoj tiül aaga xeyay ngo majneaj, áagan anop minipilan nimeech; cos netam majlüy atnej lajlüy tiül Nangaj Mipoch.

¹³'Nganüy Teat, sanamb sandüy niüng ijlüy. Wúxan saliün ningüy wüx aaga iüt cam, teanandeac aag ayaj manguiayiw, mapac omeajtsüw xeyay atnej apac ximeaats. ¹⁴Xique lanasajüw wüx mipoch. Naleaing nipilan ajcüiyiw majawüw nejiw, cos lango marangüw ngo majneaj atnej arang jangantanej nipilan, Xique aton ngo narang leaw arang jangantanej nipilan. ¹⁵Teat, ngo natün mewün nejiw ningüy wüx aaga iüt cam; satün icueaj membeolüw nganandot matüch nejiw nimeech. ¹⁶Cos xique ngo narang atnej jangantanej nipilan

wüx iüt, atanquiaj nejiw aton lango marangüw ngo majneaj atnej arangüw jangantanej nipilan.

¹⁷Iwüniw pálwüx, majlüiyiw icueaj, cos atquiaj alndom marangüw najneaj. Nangaj Mipoch apmambeol nejiw cos andeac naleaing. ¹⁸Atnej ique teaach xic niün wüx iüt, atanquiaj xique aton lanasajüw mambüw meáwan wüx aaga iüt cam. ¹⁹Xique lanüüch ximeaats namongoch leaw netam namongoch. Atanquiaj aton nejiw netam müjchiw omeajtsüw marangüw leaw ique indiüm, cos aag ayaj naleaing.

²⁰Aton Teat, ngo natün wúxan nejiw; satün membeol meáwan leaw aliüc miün apmayariw sandeac wüx nejiw apmandeacüw masajüw nipilan wüx xic. ²¹Satün majlüiyiw nóiquian omeajtsüw atnej icora ajlüyiür nóiquian Teat, atanquiaj majlüiyiw aton; cos atquiaj jangantanej nipilan alndom majawüw naleaing ique teaach xic niün. ²²Atnej xique sajüiquich wüx ique Teat, nguineay ajneaj ijlüy, atanquiaj aton lanüjchiw majüiquichaw xemonajneaj. Wüx aag ayaj alndom majlüiyiw nóiquian atnej icora ajlüyiür. ²³Xique sajlüy tiül nejiw, ata ique Teat, ijlüy tiül xique. Atanquiaj aton alndom majlüiyiw nóiquian omeajtsüw, para meáwan nipilan majawüw naleaing ique teaach xic niün. Aton indiümüw xeyay atnej indiüm xic.

²⁴'Teat, ajcüwa leawa teaach xic, sandiüm majlüiyiw niüng sajlüy, majawüw nguineay ajneaj sajlüy. Cos ique Teat, indiüm xic tanaámb atnej wüx nganaw majlüy aaga iüt

cam. ²⁵Xeteat Dios, najneajay irang. Masey nipilan ngo majawüw jane ic, xique naleaing sajaw jane ic. At ajcüwa xenipilan lamajawüw ique teaach xic niün. ²⁶Xique lanüjchuw majawüw jane ic Teat; tanaámb teanasajüw nguineay ijlüy. Atnej indiüm xic Teat, atanquiaj nganüy sandiüm mendiumüw. Xique sanajlüy naquiiüpüw aton —aw.

Ndeaad Teat Jesús

(Mt. 26:47-56; Mr. 14:43-50; Lc. 22:47-53)

18 Wüx landoj mapiüng aag ayaj Teat Jesús, tawüw quiaj. Tambiuw andüyiw necamb nine lam nasic Cedróñ. Tandüyiw quiaj niüng ajlüy acas owl nateaic xiül, maquiiüb minipilan nej. ²Aaga Judas, leaw apmayac nej teowixaw monajiüt, ayaag quiaj cos ajlüyay canchiüjow quiaj maquiijpüw Teat Jesús. ³Quiaj tapeay aaga Judas, aquiiüb mamb noic ajlüy soldados, at acas monjiür nadam nangaj iüm, üüch nejiw mambüw montangtang miteaats maquiiüb fariseos. Ajoyiw linternas, at najquiol irrajayej; aton ajoyiw espadas. ⁴Teat Jesús cos lamajaw cuane aliüc miün apmamongoch, quiaj witiüt tamb mangoch nejiw. Tapiüng:

—¿Jane iyambana? —aj nejiw.

⁵Quiaj tasajüw nej:

—Aaga Jesús naw Nazaret —ajüw nej.

Teat Jesús tasaj nejiw:

—Jogüy xic —aj nejiw.

Aaga Judas, leaw apmayac nej teowixaw monajiüt, altiül nipilan aton. ⁶Wüx tasaj nejiw Teat Jesús: “Jogüy xic”, maj nejiw, tanaámb tanotoj opechiw, ajmiüçüw

pajcajow tiüt. ⁷Condom Teat Jesús tandüy wüx matün manguiay nejiw: —¿Jane iyambana? —aj nejiw.

Quiaj tasajüw nej alinomb:

—Aaga Jesús naw Nazaret —ajüw nej.

⁸Quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:

—Lanasaj icon jogüy xic. Sitiül xique temeyamban, ijchan mambüw xenipilan —aj nejiw.

⁹Atquiaj tajlüy atnej lamapiüng Teat Jesús wüx tapiüng: “Meáwan leawa teaach xic, nejinguind tiül nejiw ngome apndrom”, aw.

¹⁰Simón Pedro almajoy nots espada, tasoond tiül ombiüm, tandoogig miác olaag nop naxey nenüt Malco, mimos minatang miteaats. ¹¹Quiaj Teat Jesús tasaj a Pedro:

—iPedro, isoc alinomb tiül ombiüm nej miespada! ¿Neol, iyaag a ique ngo metam namongoch aaga naél leaw lamapiüng Xeteat netam namongoche? —aj nej.

Teat Jesús alteombas minatang miteaats

(Mt. 26:57-58; Mr. 14:53-54; Lc. 22:54)

¹²Ajctiwa soldados maquiijpüw minatangiüw nejiw, at monjiür nadam nangaj iüm ocueajiw nipilan judío, tasapüw Teat Jesús maoeliw.

¹³Condom taquiijpüw mamb andüy aniiüng Anás, miocuats Caifás. Aaga Caifás quiaj, nej minatang miteaats tiül aaga neat quiaj. ¹⁴Nej aaga Caifás quiaj, nejay nesaj monajiüt najneaj mandeow nop naxey ingow ndroj ombas aaga cambaj Israel, maw.

Pedro apiüng ngo majaw jane Teat Jesús

(Mt. 26:69-70; Mr. 14:66-68; Lc. 22:55-57)

¹⁵Simón Pedro aquiiüb alinop minipilan Teat Jesús, tambüw

mandüjpiw mamb Teat Jesús. Aaga alinop quiaj, ayaag nej ombas minatang miteaats. Áag tüünd majmel tinden maquiiüb Teat Jesús; ¹⁶ pero Pedro tacúlan mbeay nden. Quiaj aaga naxey neyaag nej ombas minatang miteaats taw, tamb mandeac aweaag nejiür ombeay nden mamelich a Pedro aton.

¹⁷ Condom aaga niüx nejiür ombeay nden tatün manguiay a Pedro:

—¿Neol ngome ique nop minipilan aaga Jesúus quiaja? —aj.

Pedro quiaj tapiüng:

—Ngwüy ngome xique —aw.

¹⁸ Ores quiaj naquind, pares tajalüw biümb ajciüwa mos maquiüjpüw monjiür nangaj iüm, alombomoj teatsantsayej. At a Pedro aton alebem quiaj teatsantsüy mbeay biümb.

Minatang miteaats atün manguiay Teat Jesús

(Mt. 26:59-66; Mr. 14:55-64; Lc. 22:66-71)

¹⁹ Condom minatang miteaats tatün manguiay Teat Jesús Jane minipilan nej, at cuane wüx teamaquiaach.

²⁰ Quiaj tasaj nej Teat Jesús:

—Xique ngo naxot, sandeac niüng ajlüy niplan; samb tiül tiül ajciüw a sinagogas, aton samb tiül aaga nadam nangaj iüm, niüng canchiüjow meáwan micual miiütaats. Xique ngo nextötüy wüx sandeac. ²¹ ¿Jow nganüy, neol tetün menguiay xique? Itün menguiayiw ajciüwa tanguiayiw sandeac. Nejiw ich mapiüngüw cuane wüx tandeacas, cos lamajawüw —aj nej.

²² Wüx ndoj mapiüng aag ayaj Teat Jesús, nop nejiür nadam nangaj iüm taleamb nej, tapiüng:

—¿Neol tesaj atquiaj minatang miteaatsa? —aw.

²³ Quiaj tasaj nej Teat Jesús:

—Sitiül ngo majneaj sasaj, ipiüng cuane ngo majneaj sasaj; sitiül najneaj, ¿neol teleamb xique? —aj nej.

²⁴ Condom quiaj aaga Anás tüüch mamb Teat Jesús neóel, andüy niüng ajlüy alinop minatang miteaats, aaga Caifás.

Teat Pedro tandüy wüx alinomb mawaiich

(Mt. 26:71-75; Mr. 14:69-72; Lc. 22:58-62)

²⁵ Teat Pedro tealeámban aliün lembem quiaj, teatsantsüy. Quiaj tasajüw nej:

—¿Ngome ique nop minipilan neje aaga naxey quiaja? —ajüw nej.

Quiaj tapiüng teat Pedro:

—Ngwüy, ngome xique —aw.

²⁶ Condom nop mimos minatang miteaats, acualaats aaga naxey nandoigaran olaag, andooig nej teat Pedro, tasaj nej:

—¿Ngome ique sajaw almequiiüb nej niüng ajlüy acas owil nateaic xiüla? —aj nej.

²⁷ Teat Pedro quiaj tandüy wüx alinomb mawaiich, tapiüng ngome nej. Quiaj apaj a gallo.

Teat Jesús alteombas a Pilato

(Mt. 27:1-2, 11-14; Mr. 15:1-5; Lc. 23:1-5)

²⁸ Úmban arraw taquiüjpüw

mamb Teat Jesús imiün aniüng a Caifás andüy awan niüng ajlüy a gobernador romano. Nejiw ngo majmeliw cos tiül aaga ajlüyay netam marangüw quiaj, sitiül majmeliw aniüng nop ngome niplan judío wüx aaga nüt

quiaj, apmajlüiyiw ngo merixix, langondom metiw tiül nangos nüt pascua.²⁹ Quiaj taw a Pilato mandeacüw maquüijpüw, tasaj nejiw:

—¿Cuane ngo majneaj arang aaga naxey cama? —aj nejiw.

³⁰ Quiaj tasajiw nej:

—Sitiül nej ngome aleaic arang ngo naquiüijpan miün niüng ijlüy —ajüw nej.

³¹ Quiaj tapiüng a Pilato:

—Icona iquiüijpan mamb, ijawan wüx asoet nej atnej apiüng tiül minawijquian —aw.

Quiaj tasajiw nej ajcüwa nipilan:

—Xicona ngondom nambiyán nejinguiind —ajüw nej.

³² Atquiaj tajlüy para majlüy atnej lamapiüng Teat Jesús nguineay apmandeow.³³ Condom a Pilato tandilil alinomb tajmel tiül awan, tapaj Teat Jesús matün manguiay, tasaj:

—¿Ique minatangüw nipilan israele? —aj.

³⁴ Teat Jesús tasaj nej:

—¿Aag ayaj itün menguiay cos indiüm mejawa, ngwüy aljane tasaj ic wüx xique? —aj nej.

³⁵ Quiaj tapiüng a Pilato:

—¿Neol jow xique mbich nop icona xique? Cos micual mifüt at montangtang miteaats monquüib ic miün niüng sajlüy. ¿Neol, cuane iranga? —aw.

³⁶ Condom tasaj nej Teat Jesús:

—Ngome ningüi wüx aaga iüt cam sarang natang. Jondot wüx aaga iüt cam sarang natang xenipilan apmatsojow; ngome apmujchiw ndeaan najmel teowixaw monajiüt tiül judíos.

Nganüy cos ngwüy, ngome ningüy sarang natang —aj nej.

³⁷ Pilato tasaj nej:

—¿Naleaingue, ique nop minatang nenajiüt tiül nejiw ipiüng? —aj nej.

Quiaj tasaj nej Teat Jesús:

—Xique natang atnej lamepiüng quiaj. Áag wijquiatos tiünas wüx aaga iüt cam najüiquich cuane naleaing. Meáwan leawa andiümüw marangüw leawa naleaing, ajcüw ayaj apmandiümüw manguiayiw sandeac —aj nej.

³⁸ Quiaj tasaj nej a Pilato:

—iMbich jane ajaw cuane naleaing! —aj nej.

Atüniw mandeow Teat Jesús

(Mt. 27:15-31; Mr. 15:6-20; Lc. 23:13-25)

Ndoj mapiüng aag ayaj a Pilato, quiaj taw alinomb masaj nipilan, tapiüng:

—Xique sapiüng aaga naxey cam ngo majiür asoet.³⁹ Icona ipiüngan alndom natsambiich nop najlüy tiül manchiüc wüx nangos nüt pascua. ¿Jow nganüy, indiüman natsambiich aaga naxey minatangana? —aj nejiw.

⁴⁰ Quiaj tepajiw tapiüngüw:

—iNgwüy, nde metsambiich aag ayaj! iBarrabás aptsajmbiüm!
—awüw.

Pues aaga Barrabás quiaj, need nej.

19 Condom a Pilato tapiüng majwüch Teat Jesús.

² Ajcüwa soldados tapeatiw sats masojiquiw wüx omal Teat Jesús. At tasojiquiw nej tiül noic napixeran morada.³ Quiaj tapots mitsojow, tasajiw:

—iNganüy mbich ique minatang nenajiüt ocueaj nipilan judío!
—ajüw.

Quiaj tapots maleambüw nej.

⁴Condom a Pilato taw alinomb, tasaj a nipilan:

—Jogüy lanawün miün mejawan, naleaing sasaj icon xique ngo naxom nicuajind nisoet wüx ombas nej —aj nejiw.

⁵Quiaj taw Teat Jesús, alwüx omal nej aaga nepeat sats, at almasooig morada napixeran. Quiaj tasaj nejiw a Pilato:

—iJogüy aaga naxey! —aj nejiw.

⁶Quiaj montangtang miteaats maquiüjpüw monjiür nadam nangaj iüm camüm majawüw ajntsop Teat Jesús, yajnguiatoj tiüt apajüw, tapiüngüw:

—iIch mandeow wüx cruz! iIch mandeow wüx cruz! —awüw.

Pilato tasaj nejiw:

—Iquüijpan, icona iyacan wüx cruz, cos xique ngo naxom cuane asoet aaga naxey cam —aj nejiw.

⁷Ajciüwa nipilan judío tapiüngüw:

—Xicona salnajiüran poch tiül xenawijquian niüng apiüng netam mandeow cos awaiich, apiüng Micual nej Teat Dios —awüw.

⁸Wüx a Pilato tanguiay aag ayaj, mbayat xeyay. ⁹Condom tajmel awan alinomb, tatün manguiay Teat Jesús:

—¿Nguiane neriowa? —aj.

Teat Jesús ngome tasaj nej nicuajind.

¹⁰Quiaj tasaj nej a Pilato:

—¿Neol ngo merndeaca? ¿Neol ngo mejaw xique alndom nayac ic wüx cruz, aton alndom natsambiich ique? —aj nej.

¹¹Quiaj tasaj nej Teat Jesús:

—Ngwüy, nicuajind ngondom merang wüx ximbas sitiül Xeteat

Dios ngo müüich ic merang.

Naleaing sasaj ic, najntsop asoet aaga neyac xic tiül iwix —aj nej.

¹²Ajan quiaj a Pilato tayamb nguineay alndom matsambiich Teat Jesús, pero ajciüwa monajiüt tiül judíos tepajüw napac, tapiüngüw:

—iSitiül apmetsambiich, ngo majüic ijneaj aweaag a César; cos jangantanej nendiüm marang minatangüy nenajiüt, aag ayaj ngo majneaj aweaag a César! —awüw.

¹³Wüx tanguiay aag ayaj a Pilato tawün tiül iüm Teat Jesús. Condom nej tsotot niüng ajaw wüx asoeteran, tiül noic nden nenüt Gabata tiül ombeayiw nipilan judío. Aag ayaj amb apiüng niüng nequiand tiüt piedra. ¹⁴Wüx laliüc lembem nüt aaga nüt quiaj, oxep quiaj pascua, quiaj a Pilato tasaj ajciüwa nipilan judío:

—iJogüy minatang nenajiüt! —aj nejiw.

¹⁵Nejiw tepajüw napac, tapiüngüw:

—iWüün, iwün, ich mandeow wüx cruz! —awüw.

Quiaj tasaj nejiw a Pilato:

—¿Quia netam nayac wüx cruz aaga natang nenajiüt icueajiüna? —aj nejiw.

Quiaj montangtang miteaats tasajüw nej:

—iXicona ngo nacjiüran alinop minatang nenajiüt, áagan a César! —ajüw nej.

¹⁶Quiaj a Pilato tayac teowixaw nejiw Teat Jesús mayaciüw wüx cruz, taquiüjpüw mamb.

Teat Jesús tajmel wüx cruz

(Mt. 27:32-44; Mr. 15:21-32; Lc. 23:26-43)

¹⁷Teat Jesús tamb, tüjchiw mambitic a cruz. Taquiüjpüw mamb

andüy tiül niüng nasaic omal mondeow. Tiül ombeayiw nejiw apiüngüiw Gólgota.¹⁸ Quiaj tayacüw wüx cruz Teat Jesús maquiiüb alijüw. Nop amb wüx miác nej, alinop amb wüx miquiamb nej; nganüy Teat Jesús amb pinawan.

¹⁹ Condom a Pilato tarang acas poch mayacüch wüx omal a cruz. Aaga poch quiaj apiüng: “Jesús naw Nazaret, minatang nenajiüt ocueaj judíos.”²⁰ Xeyay nipilan judío tateowüw aaga poch quiaj, cos niüng tayacüch wüx cruz Teat Jesús ngome miünquiaj, aton cos aaga poch tarangüch wüx ombeayaran hebreo, griego, at wüx latín.²¹ Pero ajciüwa montantang miteaats tasajüw a Pilato:

—Nde meyac: “Minatang nenajiüt ocueaj judíos.” Leaw netam meyac: “Nej nepiüng minatang nenajiüt ocueaj judíos,” —ajüw nej.

²² Quiaj tasaj nejiw a Pilato:
—Leaw lanarang landoj lanarang —aj nejiw.

²³ Ajciüwa soldados wüx landoj mayacüw wüx cruz Teat Jesús, quiaj tayariw apix nej, tambajcüw apiquiw quiriw mayariw noicnoic quiriw. Condom tayariw a najal micamix nej, aag ayaj ngo majiür niüng ambeteay, najüyeran naw cawüx andüy tiüt.²⁴ Quiaj tandeacüw nejeyéjan quiaj, tapiüngüw:

—Ngome apmambajaats micamix nej, apmasüetiiüts wüx, majüic jane apmayar —awüw.

Atquiaj tajlüy cos landoj lamapiüng tiül Mipoch Teat Dios, niüng apiüng: “Tambajcüw sapix mayariw, tasüetiw majawüw jane

apmayar xecamix”, aw. Atquiaj tarangüw soldados.

²⁵ Aliw quiaj niüng ajlüy a cruz mimüm nej Teat Jesús, at michiig mimüm nej; at müm María mintaj teat Cleofas, at müm María Magdalena.

²⁶ Teat Jesús wüx tajaw mimüm nej, at nop minipilan nej, aaga xeyay tandiüm alquiaj aton, quiaj tasaj mimüm nej:

—Müüm, joyaj nganüy apmajlüy atnej micual —aj.

²⁷ Condom quiaj tasaj aaga nop minipilan nej:

—Joyaj teat, nganüy apmajlüy atnej mimüm —aj.

Naw quiaj aaga nop minipilan nej taquiiüb mamb mimüm Teat Jesús andüy aniüng nej atnej majiür mimüm nej.

Tandeow Teat Jesús

(Mt. 27:45-56; Mr. 15:33-41; Lc. 23:44-49)

²⁸ Wüx landoj aag ayaj, nej lamajaw meáwan lamapalüch marang. Cos netam majlüy atnej apiüng wüx nej tiül Mipoch Teat Dios, quiaj tapiüng:

—Nind sanganeow yow —aw.

²⁹ Ajlüy quiaj nop xar chipiow nachich vino, quiaj tasocoj tiül noic esponja, aag ayaj atnej walang sap. Ndoj cas tayacüw wüx omal nots narix xiül mipüüig hisopo. Quiaj tayacüw wüx ombeay Teat Jesús.³⁰ Teat Jesús wüx landoj machey aaga nachich vino, quiaj tapiüng:

—Canüy lanambich narang meáwan leawa tiünas narang —aw.

Quiaj mangueer omal nej; tayac miespíritu nej teowix Teat Dios; tanaámb andeow.

Tajtiül teombas micostil Teat Jesús

³¹ Oxep quiaj pascua, y nipilan judío ngo mandiümiuw macülan

wüx cruz mondeow, cos aaga nüt axoodaran quiaj xeyay nangaj. Quiaj tatüniw ocueaj a Pilato majmbajüch oleajiw leaw monlüy wüx cruz para alndom mawüniw tiüt najen. ³²Quiaj tambüw a soldados tajmbajüw oleajiw ajciüw tajmeliw wüx cruz maquiiüpüw Teat Jesús. ³³Pero wüx tapeayiw niüng ajlüy Teat Jesús, quiaj tajawüw landeow, taton ngo majmbajüw oleaj nej.

³⁴Condom nop soldado tatil teombas micostil Teat Jesús naag nots lanza, quiaj taw quiej maquiiüb tiül yow. ³⁵Jan tajaw meáwan aag ayaj teamandeac wüx; leawa andeac aag ayaj ajaw naleaing. Alndom mepiüngan icona aton naleaing. ³⁶Meáwan aag ayaj tajlüy atnej lamapiüng tiül Mipoch Teat Dios wüx tapiüng: "Miolaats nej ngo majmbajaran", maw. ³⁷Aton apiüng tiül Mipoch Teat Dios: "Apmajawjawüw aaga naxey tatileran quiaj", aw.

Tamiüraad Teat Jesús

(Mt. 27:57-61; Mr. 15:42-47; Lc. 23:50-56)

³⁸Wüx landoj meáwan aag ayaj, quiaj teat José naw tiül cambaj Arimatea tamb majaw a Pilato matün ocueaj, müüch nej maquiiüb mamb Teat Jesús mamiüt. Pilato taneam, quiaj tawün maquiiüb mamb. Aaga José quiaj nop nej minipilan Teat Jesús, pero naleaing axotüyan cos imbol mandüy monajiüt tiül judíos. ³⁹At teat Nicodemo, aaga tamb mandeac aweaag Teat Jesús noic ongwiiüts, nej tamb quiaj aton, ajoy mamb maseyme nimiow gajpowüw (30)

kilo najmboc angan süüig naolüch omal tiül mirra maquiiüb áloes.

⁴⁰Quiaj teat José maquiiüb teat Nicodemo taxainguiw, tawinchaw tiül noic püy najneajay, ayacüw wüx aaga najmboc angan süüig, cos atquiaj arangüw nipilan judío wüx apmamiütüw nop nandeow.

⁴¹Niüng tayaciüw wüx cruz Teat Jesús, quiájan ajlüy acas owl nateaic xiül. Alquiaj noic oxiüt jayatsüy, nganaw mamiütaran quiaj nejinguind. ⁴²Quiájan tayaciüw Teat Jesús, cos aaga oxiüt quiaj ngome miünquiaj ajlüy, aton ajcan lami nangos nüt pascua ocueajiw judíos.

Teat Jesús tapac imiün tiül mondeow

(Mt. 28:1-10; Mr. 16:1-8; Lc. 24:1-12)

20 Ümban arraw domingo wüx aliün mexemem, quiaj tamb niüng ajlüy oxiüt müüm María Magdalena, tajaw aaga piedra nayacüch mapal oxiüt ngo majlüy niüng tayacüch. ²Andilílan tiüt tamb majaw teat Simón Pedro maquiiüb alinop aaga xowüy andiüüm nej Teat Jesús. Quiaj tasaj nejiw:

—Lamawüniw tiül oxiüt Teat Naxey, ngo majawaats nguiane tambüw mayacüw —aj nejiw.

³Camüm manguiayiw aag ayaj, quiaj tamb teat Pedro maquiiüb alinop minipilan Teat Jesús andüyiw niüng ajlüy oxiüt. ⁴Ijpüéj tambüw acuiürrüw nójiquian, pero aaga alinop quiaj alwiix acuiür, tamong wüx ombas teat Pedro, ombas mapeay niüng ajlüy oxiüt. ⁵Quiaj tapiür majaw tiül. Tajaw aaga püy tan ajlüy quiaj; nej taton ngo majmel. ⁶Condom

quiaj tapeay teat Simón Pedro andüüban nej. Nej mbich nómbar tajmel tiül oxiüt, tajaw aaga püy alquiaj. ⁷At aaga püy nawincheran wüx omal Teat Jesús ngo majlüy nóiquian maquiiüb aaga alinoic püy; alpejchiüm pálwüx, tan ajlüy awinchay. ⁸Condom quiaj alinop minipilan Teat Jesús, aaga napeay ombas, tajmel tiül oxiüt aton. Wüx tajaw aag ayaj, aleáingan tajaw naleaing lapac. ⁹Cos ores quiaj nganaw majawüw leawa lamapiüng tiül Mipoch Teat Dios niüng apiüng Teat Jesús apmapac tiül mondeow. ¹⁰Condom ajcüwa ijpüw minipilan Teat Jesús quiaj, tandilileaw alinomb andüiyiw aniiüngüw nejiw.

Teat Jesús tejüiquichay majaw nej müm María Magdalena

(Mt. 16:9-11)

¹¹Müm María wüx tapeay alinomb, tacúlan mbeay oxiüt, tenguijal ajiünts, tapiür majaw tiül oxiüt. ¹²Quiaj tajaw ijpüw ángeles alchetemoj niüng tayacüch Teat Jesús; nop amb wüx omal, alinop amb wüx oleaj, apixaw nejiw rajnüy. ¹³Quiaj tatüniw nej manguiayiw, tasajüw:

—Müm najtaj, ¿Neol tapots ijiüntsa? —ajüw nej.

Quiaj tasaj nejiw aaga najtaj:

—Cos lajwan aaga Teat Naxey, ngo najaw nguiane tamb mayacüch —aj nejiw.

¹⁴Wúxan ndoj mapiüng aag ayaj, wantsat majaw wanopech nej. Quiaj majaw alebem quiaj Teat Jesús, pero nej ngo majaw majneaj sitiül aag ayaj Teat Jesús. ¹⁵Condom quiaj tasaj nej Teat Jesús:

—Müm najtaj ¿neol tapots ijiüntsa, jane teameyamba? —aj nej.

Müm María apiüng nej aag ayaj nop nerang najiüt quiaj. Quiaj tasaj:

—Teat, sitiül ique nerwün, isaj xic nguiane almeyac para namb naxaing —aj.

¹⁶Quiaj tasaj nej Teat Jesús:

—¡María! —aj nej.

Müm María quiaj wantsat majaw nej, tasaj nej wüx ombeayiw nejiw, tiül hebreo:

—¡Raboni! —aj. Aag ayaj wüx ombeayiw nejiw apiüng Nequiaach.

¹⁷Teat Jesús tasaj nej:

—Nde mesamb xic müm, cos nganaw namb sandüy niüng ajlüy Xeteat Dios. Quiür isajüw xenipilan, xique sanamb sandüy niüng ajlüy Xeteat, aag ayaj Miteatiün aton; niüng ajlüy Xedios, aag ayaj Midiosan aton —aj nej.

¹⁸Quiaj tamb müm María Magdalena masaj minipilan Teat Jesús nej landoj majaw Teat Jesús. Aton tapiüng meáwan leawa tasaj nej.

Teat Jesús tejüiquichay tiül minipilan nej

(Mt. 28:16-20; Mr. 16:14-18; Lc. 24:36-49)

¹⁹Tíulan aaga nüt domingo quiaj, wüx langwiiüts, minipilan nej aliw tiül iüm canchiünoj; apalüw ombeay iüm cos imbolej mandüiy monajüüt ocueaj judíos. Camüm majawüw Teat Jesús alebem pinawan nejiw. Quiaj tatepeay nejiw, tapiüng:

—Tamtámban ijlüyiüna —aw.

²⁰Wüx ndoj mapiüng aag ayaj, quiaj tüüch nejiw majawüw owix nej at micostil nej. Xeyay tapac

omeajtsüw wüx tajawüw nej.

21 Condom tandüy wüx matepeay nejiw alinomb. Tapiüng:

—Tamtámban ijlüyiün. Atnej Xeteat Dios tüüch xic niün, atanquiaj nganüy xique süüch icon meamban meáwan wüx aaga iüt cam —aj nejiw.

22 Wüx ndoj mapiüng aag ayaj, quiaj tapep mifünd nej wüx ombasüw nejiw. Tasaj nejiw:

—Iyariün Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios. **23** Nganüy jangantanej leaw icona apmeajchiün macueat arang ngo majneaj, mewüniün wüx imeajtsan asoet nej, at Teat Dios aton apmawün wüx omeaats. Sitiül aljane ngo mandiüm macueat arang ngo majneaj, Teat Dios aton ngome apmawün wüx omeaats asoet nej —aj nejiw Teat Jesús.

Teat Jesús tejüiquichay majaw nej Tomás

24 Tomás, aaga nasaic Cuüch, nej nop tiül ajcüwa gajpiüp (12) minipilan Teat Jesús, ngome tajlüy quiaj wüx tapeay Teat Jesús.

25 Alacas minipilan Teat Jesús tasajiw nej:

—iLandoj najawan Teat Naxey! —ajuw nej.

Quiaj tasaj nejiw a Tomás:

—Sitiül ngo najaw aóp owix nej niüng tapaparan clavos, sitiül ngo naxec tiül nots micual xiwix niüng tapaparan clavos; aton sitiül ngo naxec xiwix teombas micostil nej, nómbar ngo nayar indeacan —aj nejiw.

26 Wüx lamajiür ojpeacüw (8) nüt tatow ndoj aag ayaj, minipilan Teat Jesús canchiütoj alinomb tiül iüm;

alquiaj a Tomás maquiüjpüw. Tan ajlüy palaw ombeay iüm, camüüm majawiüw Teat Jesús alebem pinawan nejiw, tatepeay nejiw, tapiüng:

—Tamtámban ijlüyiüna —aw.

27 Condom quiaj Teat Jesús tasaj a Tomás:

—Ijaw aop xiwix teat, ixec ningüy nots micual iwix, condom iwind iwix andüy ningüy, ixec teombas xecostil. Ipiüng naleaing, nde mechiw imeaats —aj.

28 Quiaj tapiüng a Tomás:

—iTeat Naxey, Xeteat Dios! —aw.

29 Quiaj tasaj nej Teat Jesús:

—Tomás īneol, ajcan lamejaw xic tepiüng naleaing lasapaca? Najneajay apmajlüiyiw jane apmapiüngüw naleaing lasapac masey ngo majawiüw xic naag oniüjcüw —aj nej.

Neol tarangüch a nawiig cam

30 Teat Jesús tarang xeyay cuajantanej ngome aag ajaraw, müüch majaw minipilan nej; pero aton ngome meáwan tarangüch tiül aaga nawiig cam. **31** Nganüy meáwan leawa tarangüch tiül aaga nawiig cam, tarangüch para alndom mepiüngan naleaing Teat Jesús Micual Teat Dios nej; aton mepiüngan nej aaga Cristo lapiürrang aliüc. Cos jangantanej leaw apmayar mapiüng naleaing aag ayaj, apmapac meáwan nüt.

Teat Jesús tejüiquichay majawiüw nej ayaíw minipilan nej

21 Wüx landoj aag ayaj, tejüiquichay alinomb Teat Jesús majawiüw nej minipilan

nej. Atcüy tajlüy wüx tajlüyiw mbeay nadam yow Tiberias.² Cos acas minipilan nej ajlüyiw quiaj nöiquian, nop teat Simón Pedro, nop teat Tomás aaga nasoic Cuiüch, alinop teat Natanael naw tiül cambaj Caná tiül iüt Galilea, at ijpüw micual teat Zebedeo, maquiiüpüw alijpüw minipilan nej.³ Condom tasaj nejiw teat Simón Pedro:

—Sanamb sandoc —aj nejiw.

Quiaj tasajüw nej:

—Ata xicona sanamban, tabaats —ajüw nej.

Quiaj tambüw, ambüw tiül nop müx. Aaga ongwiiüts quiaj ngo mandocoj nicuajind.⁴ Wüx ümb chiüjmbaw raw, quiaj majawüw Teat Jesús alebem mbeay yow. Naleaing nejiw ngo mateotsüw wüx sitiül aag ayaj Teat Jesús.⁵ Condom quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:

—Xecualüw ictesapan indocona?

—aj nejiw.

Quiaj tasajüw:

—Ngo nasapan —ajüw.

Quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:

—Iyacan mindocon amb wüx miác otüeng müx, mbich apmesapan —aj nejiw.

Tarangüw atnej tasoiquiw. Ndoj ngondom maxainguiw mindocoj nejiw cos chipiow a cüet.⁷ Quiaj nop tiül nejiw, aaga xowüy andium nej Teat Jesús, tasaj teat Pedro:

—iAaga iün Teat Naxey! —aj.

Teat Pedro camüm manguiay aag ayaj, quiaj masooig micamix nej cos tasoond, tanaámb ajchic tiül yow.⁸ Condom ajcüwa aquiiüpüw nej taquiüjpüw mamb aaga müx andüy wüx iüt. Átan ndoc tanototoj

mamb chipiow a cüet, cos ngome miünquiaj wüx iüt, ajiür maseyme coic miow (100) metros.⁹ Wüx tajtepiw wüx iüt, tajawüw olüic biümb quiaj. Alpiiüm wüx nop cüet, aton alquiaj pan.¹⁰ Quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:

—Ijamünan acas cüet leawa les ndot mesapan quiaj —aj nejiw.

¹¹ Quiaj teat Simón Pedro tajtep tiül müx macheed a ndoc manot andüy wüx iüt. Aaga ndoc ngo chiütam masey chipiüt tiül nadamdam cüet. Attüch coic miow ic miow gajparoob (153) cüet.

¹² Condom tasaj nejiw Teat Jesús:

—Macaron metiiüts —aj nejiw.

Nejinguind tiül nejiw ngo majntsop matüniw nej manguiayiw jane nej, cos lamajawüw nejay Teat Jesús.¹³ Quiaj tatüch nejiw Teat Jesús, tayar a pan müüch nejiw, at a cüet.

¹⁴ Aag ayaj arojmbüw wüx ajüiüquichay majaw nej minipilan nej, wüx landoj apac tiül mondeow.

Teat Jesús tandeac aweaag teat Simón Pedro

¹⁵ Wüx landoj üetiwi, quiaj Teat Jesús tasaj teat Simón Pedro:

—Simón, micual teat Jonás écuane ipiüng, indiüm xic, ngwüy ajntsop wüx indiüm meáwan aag ayaja?

—aj.

Quiaj tapiüng teat Pedro:

—Teat, ique ijaw xique sandiüm ic —aw.

Quiaj Teat Jesús tasaj nej:

—Ijiüriuw quicheech xesapüw —aj nej.

¹⁶ Condom tandüy wüx masaj nej amb ijmbüw:

—Simón, micual teat Jonás
¿naleaing indiüm xic? —aj nej.

Quiaj teat Pedro tasaj nej:

—Teat, ique ijaw xique sandiüm
ic —aj nej.

Quiaj tasaj nej Teat Jesús:

—Ijiürüw xesap —aj nej.

¹⁷ Condom quiaj tasaj nej amb
arojmbüw:

—Simón, micual teat Jonás
¿naleaingue indiüm xique? —aj nej.

Teat Pedro quiaj tamix omeaats
ajcan lamasaj nej amb arojmbüw
sitiül andiüm nej, quiaj tapiüng:

—Teat, ique ijaw meáwan
cuajantanej; ique ijaw naleaing
sandiüm ic —aj.

Tasaj nej Teat Jesús alinomb:

—Ijiürüw xesap. ¹⁸ Naleaing
naleaing sasaj ic, wüx aliün
mermonguich, iquiáyan quiaj isooig
ipix, iriümb leaw niüng indiüm;
pero wüx apmertaxey pálwüx
apmasooig ic tiüll ipix, apmendic
iwix, apmequiüraab niüng ngo
mendiüm meamb —aj nej.

¹⁹ Tasaj nej aag ayaj majüüiquich
nguineay netam mandeow teat
Pedro, cos apmandeow wüx arang
minajiüt Teat Dios. Ndoj mandeac
aag ayaj, tapiüng:

—Indüüb xic tanaámb —aj.

Nop minipilan nej aaga seyay andiüram

²⁰ Wüx wantsat teat Pedro, quiaj
tajaw almandüüb nejiw aaga xeyay

andiüm nej Teat Jesús, aaga leaw
chetet aweaag nóiquian maquiiüb
Teat Jesús wüx tetiw, wüx tatün
manguiy: “Teat ¿jane apmayac ic
teowixaw monajiüt?” maw. ²¹ Teat
Pedro wüx tajaw almandüüb nejiw
aaga alinop quiaj, quiaj tasaj Teat
Jesús:

—Teat ¿jowa neje aaga alinop
quiaja? —aj.

²² Quiaj tasaj nej Teat Jesús:

—Sitiül xique nandiüm ngo
mandeow, aliün mapac wüx
sanandilil alinomb, ¿neol, cuane
imbiche? Ique tanaámb indüüb xic
—aj nej.

²³ Condom aaga poch quiaj
tejüüiquichay manguiayiw meáwan
monyar andeac Teat Jesús,
tapiürang aaga nop minipilan nej
ngome apmandeow. Pero naleaing
Teat Jesús ngo mapiüng lango
mandeow. Nej tapiüng: “Sitiül
xique nandiüm ngo mandeow, aliün
mapac wüx sanandilil alinomb,
¿neol, cuane imbich?”, aw.

²⁴ Nej aaga nop tiüll minipilan Teat
Jesús teamarang aaga nawiig cam.
Meáwan aag agüy tajaw, tanguiay.
Atquiaj alndom majawaats meáwan
leaw tarang, aag ayaj naleaing.

²⁵ Aliün majlüy xeyay leaw
tarang Teat Jesús. Naleaing
sapiüng sitiül apmarangüch wüx
nawiig meáwan leawa tarang,
ngome apmajoy aaga iüt cam.
Atanquiaj tajlüy. Amén.

Leawa tarangüw miapóstoles Teat Jesucristo

Los HECHOS de los apóstoles

Apmüüch miün Nangaj Espíritu

1 Teat Teófilo, tiül aaga nawiig tarangas ninguinüt tasajas ic meáwan leaw tarang Teat Jesús, at leaw tapots maquiaach.² Ndójwüx tasajas ic nguineay tamb andüy cawüx tiül cielo. Naleaing wüx nganaw mamb andüy tiül cielo tarriiid miapóstoles nej. Condom tasaj nejiw nguineay netam marangüw, atnej tasaj nej Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios.³ Condom tandemow, pero naleaing wüx tapac alinomb tejüiquichay majawiw nej minipilan nej tiül ic miow (40) nüt. Atquij tarang majoraw naleaing nej almapac. At tasaj nejiw nguineay ajlüy tiül micambaj Teat Dios.

⁴ Wüx Teat Jesús aliün maquiiüb nejiw, tasaj nejiw nde mawüw tiül Jerusalén, tapiüng:

—Icüliün aag leaw lamapiüng Teat Dios aliüc miün apmajlüy. Aag ayaj landoj lanasaj icon ninguinüt.

⁵ Naleaing Juan tüüch yow niplan, pero aag ayaj náagan yow. Nganüy icona alningüy alacas nüt apmeyariün Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios —aw.

Wüx Teat Jesús tamb andüy tiül cielo

⁶ Condom alinoic nüt wüx aliün maquiüpüw Teat Jesús, tatüniw manguiayiw:

—Teat, īnganiüy nüt cam apmeaach majlüyiiüts wüx micambajaats Israel alinomba?
—ajüw.

⁷ Teat Jesús tasaj nejiw:

—Icona ngo metam mejawan ngow, ngün nüt apmajlüy aag ayaj. Cos néjan quijaj Teat Dios ajaw ngow apmüüch majlüy aag ayaj.⁸ Icona apmeajndiün Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios majlüy wüx imbasan, quijaj alndom merangan cuajantanej. Apmemelichan mendeacan wüx xique naw ningüy tiül cambaj Jerusalén. At apmeamban tiül meáwan cambaj tiül Judea, at meáwan tiül Samaria. At apmeamban meáwan tiül palpálwüx cambaj wüx iüt —aj nejiw.

⁹ Condom wüx Teat Jesús landoj mapiüng aag ayaj, tanaámb amb andüy cawüx tiül cielo, teamajawiw nej. Ndoj tajngot noic oic taxot nej, lango maxomüw

majawüw. ¹⁰Nejiw tealeámban majawüw andüy cawüx niüng amb Teat Jesús, quiaj tajawüw ijpiuw teat monxey alembemoj niüng ajlüiyiw nejiw, xowüy larraw apixaw nejiw. ¹¹Condom tendeacüw masajüw nejiw, tapiüngüw:

—Teat monxey monaw Galilea éneol teleámban lembemeron ningüy mejawan andüy cawüxe? Cos aaga Teat Jesús les ndot mejawan aw niüng ijlüiyün amb andüy cawüx tiül oic quiaj, atquiaj aliüc alinomb wüx aliüc imiün tiül cielo —awüw.

Terriütüch Matías marang ingow Judas

¹²Condom quiaj tandilileaw andüiyiw Jerusalén imiünüw wüx tiüc nasoic mitiüc Olivos. Aaga tiüc quiaj ngome miünquiaj ajlüy naw Jerusalén; ajiür atonej alndom majüiyiw wüx noic nüt axoodaran. ¹³Nejiw wüx tapeayiw tiül cambaj Jerusalén, quiaj tajtepiw andüiyiw cawüx tiül amb ijpiuw iüm niüng axoxtüw Pedro, Jacobo, Juan, Andrés, Felipe, Tomás, Bartolomé, Mateo, Jacobo micual Alfeo, Simón nasoic Zelote, at a Judas michiig Jacobo. ¹⁴Meáwan nejiw noic nej omeajtsüw tanaámb canchiijow quiaj matajciuw orar, aquüüpüw michiig Teat Jesús, at a María mimüm nej, aton alacas montaj.

¹⁵Noic nüt wüx tajlüiyiw quiaj, atüch maseyme acoic miow nimiov (120) nipilan, quiaj witiüt a teat Pedro masaj nejiw, tapiüng:

¹⁶—Xecojow xechijquiaw, naleaing tajlüy meáwan atnej tapiüng tiül Mipoch Teat Dios tarang

teat David, wüx Nangaj Espíritu tambeol nej mapiüng nguineay apmarang a Judas, aaga nequiiüb monsap Teat Jesús. ¹⁷Cos Judas tateoraw tiül naquijüpán, at tajlüy tiül marang aaga najiüt sarangan.

¹⁸Aaga Judas quiaj, tamb mangal noic iüt naag mitomiün nej, aag tangüyeran wüx tarang aaga xeyay ngo majneaj quiaj. Condom tamb terrondüy onic, tandeow. Ndoj tajmiüc mojcoj tiüt, tajpoet otüeng nej, taw meáwan mixiüt aonts nej. ¹⁹Meáwan nipilan moncül Jerusalén tanguiayiw nguineay tajlüy. Áag tükchiw manüt aaga iüt quiaj Acéldama. Aaga poch Acéldama quiaj, apiüng Miíüt Quiej.

²⁰'Cos larangüch tiül Mipoch Teat Dios tiül Salmo, apiüng:

Ich majlúyan aaga iüt niüng acül nej,

nde macül quiaj nejinguind, aw.

At aton tiül alinoic Salmo apiüng:

Ich majmel alinop marang ingow nej, aw.

²¹'Nganüy netam mayacaats nop naxey leaw almaquiiüb icoots meáwan nüt wüx Teat Jesús almaquiiüb icoots, ²²ajan wüx a nüt Juan tüüch yow Teat Jesús, ndójwüx quiaj Teat Jesús tamb andüy tiül cielo. Cos netam maquiijpaats alinop leaw naleaing tajaw Teat Jesús nguineay tapac alinomb —aw a Pedro.

²³Quiaj tayacüw ijpiuw monxey náwan tiül nejiw, nop José nasoic Barsabás, at ajiür alinoic minüt nej nasoic Justo. At tayacüw alinop nenüt Matías. ²⁴Ndoj, quiaj tatajciuw orar, tapiüngüw:

—Xeteatiün Dios, ique ijaw tiül omeaats meáwan nipilan,

nganüy iich majüic najawan ngün lamerriiid tiül ajcüwa ijpw cam.
25 Netam alinop majmel marang apóstol, cos aaga Judas tacueat aaga najiüt quiaj wüx tarang aaga nadam nisoet, ndoj tamb tiül aaga xeyay ngo majneaj niüng atüch nej mamb —awiüw.

26 Ndoj, quiaj tasüetiw jane nop tiül nejiw, quiaj tajawüw Matías netam marang. Quiaj tateoraw tiül ajcüwa gajpanop (11) apóstoles.

Wüx tapeay Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios

2 Wüx tatüch a nüt, nangos nüt nasoic Pentecostés, meáwan minipilan Teat Jesús al xenenguemoj nöiquian. **2** Camüm manguiayiw aliüc noic neterriür napac imiün tiül cielo, atnej aterriür napac iünd. Aaga neterriür quiaj tajmel tiül iüüm niüng alchetemoj. Meáwan monlüy quiaj tanguiayiw. **3** Quiaj tajawüw atnej xeyay oniw biümb, ajcüw ayaj tajmiüc wüx ombasuw anopnopoj. **4** Meáwan monlüy quiaj tajlüy wüx ombasiuw nejiw Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios. Ndoj tapots andeaciüw pálwüx ombeayaran leaw tüüch nejiw Nangaj Espíritu mandeaciüw.

5 Tiül aaga nüt quiaj, aliw tiül Jerusalén xeyay nipilan judío, monyamb Teat Dios monaw tiül palpálwüx cambaj wüx iüt. **6** Wüx tanguiayaran aaga neterriür quiaj, quiaj sonongotoj quiaj xeyay nipilan. Mbayatoj xeyay wüx tanguiayiw andeaciüw ombeayiw nejiw meáwan anopnop minipilan Teat Cristo. **7** Xeyay mbayatoj majawüw aag ayaj, quiaj tesajayej, tapiüngüw:

—¿Neol, ngome monaw Galilea nejiw ajcüwa teandeaciüw quiaja?
8 ¿Neol, nguineay andeaciüw ombeayiiütsa, leaw andeacaats nde ajngotoots miüna? **9** Cos alningüy palpálwüx nipilan, altiül monaw Partia, monaw Media, monaw Elam, monaw Mesopotamia, monaw Judea, monaw Capadocia, monaw Ponto, monaw Asia, **10** monaw Frigia, monaw Panfilia, monaw Egipto, at monaw tiül Africa niüng ajlüy cambaj Cirene. Alningüy monjüy miün nipilan naw Roma. Altıül nejiw wijquian ningüy judíos nejiw; altiül aton nipilan ngome judío leaw lamayambüw Teat Dios aton. **11** At alningüy monaw Creta, at monaw Arabia. Pero nganüy meáwan icoots ranüy manguiayiiüts teamandeaciüw ombeayiiüts, nguineay Teat Dios lamarang xeyay najneaj leaw ngome áag ajaraw —awiüw.

12 Cos xeyay mbayajow, ngo majawüw cuane najlüy, áag tesajayej nejeyéjan quiaj, apiüngüw:
 —¿Cuane aag ayaja? —awiüw.

13 Nganüy altiül itsojayéjan, tapiüngüw:
 —Nangüniw, amongochiw wüx anganeowüw vin —awiüw.

Pedro tandeac tiül xeyay nipilan

14 Ndoj Pedro, quiaj tamong maquiiüb ajcüwa gajpanop (11) minipilan Teat Jesús, lembemoj niüng ajlüy nipilan. Condom tendeac napac manguiayiw, tasaj nejiw:

—Teat cambaj Israel, at meáwan leawa jayats mapeay tiül Jerusalén, nganüy inguiayiün leaw

sanasaj icon: ¹⁵Ajciwa monkay teamenguiyiün andeacüw cam ngome nangüniw atnej icona ipiüngan. Cos nganüy les tatüch pinawan ajüy nüt. ¹⁶Aaga leaw tengual mejawan quiaj, aag ayaj lamapiüng tiül Mipoch Teat Dios, tiül nawiig tarang Joel, aaga nendeac andeac Teat Dios, cos apiüng:

¹⁷Teat Dios apiüng: Alningüy alinoic nüt,
sanüjchiw mayariw Nangaj Xeespíritu meáwan nipilan; quiaj micualan monench at monüx apmandeacüw sandeac, monguich sanüüch maxomüw omeajtsüw leaw ajawüw atnej aümiw, y montangtang ombas nipilan sanüjchiw maxomüw omeajtsüw wüx aümiw.

¹⁸Wüx aaga nüt quiaj, sanüüch mayariw Nangaj Xeespíritu meáwan monrang xenajiüt, monkay at montaj; condom nejiw aton apmandeacüw sandeac.

¹⁹Sanarang ateócan cawüx tiül cielo majaraw, tiüt wüx iüt sanarang cuajantanej leaw ngomeaag ajaraw. Apmajlüy xeyay quiej, apmajlüy xeyay biümb, at apmajlüy xeyay nasop.

²⁰Quiaj a nüt lango merraj, apmajlüy pojniün, at a caaw apmacants atnej quiej. Aag ayaj apmajlüy wüx laliüc matüch a najneajay nüt wüx apmandilil Teat Naxey.

²¹Meáwan nipilan leaw apmayambüw Teat Dios, matüniw Teat Dios mawüün nejiw wüx asoetiw, apmawüw wüx, aw.

²²Teat cambaj Israel, inguiayiün leaw sanasaj icon: Icona tejawan aaga Teat Jesús naw Nazaret tarang xeyay ateócan wüx tajlüy ningüy maquüipaats. Tajüic naleaing Teat Dios neech nej miün, cos tambeol nej marang xeyay cuajantanej, leaw icona tejawan aton. ²³Condom tayacüch tiül iwixan merangan wüx leaw tendiüman. Atquiaj netam majlüy, para majlüy atnej lamapiüng Teat Dios. Icona teyacan teowixaw nipilan monrang ngo majneaj, tesajanüw mayacuw wüx cruz mandeow. ²⁴Naleaing Teat Dios tapacüüch nej alinomb, tawiün nej tiül mondeow, cos nej ngondom maciil niüng acüil mondeow. ²⁵Teat David tanomb tandeac wüx nej tiül minawiig nej, tapiüng:

Xique tajawas Teat Dios tanaámb almaquiiüb xic; cos nej alwüx xeác, ngo nimbal nandüy nicuajind.

²⁶Xeyay apac ximeaats, ngo paxiüüm nandeac wüx aag ayaj. At ngo napiüng wüx masey nandeow, cos sanapac alinomb.

²⁷Ique ngome apmecueat xic tiül niüng acüliw mondeow, apmepacüüch xic alinomb. Ngome apmeaach majmboc xecuerpo, cos nangaj micual xic.

²⁸Ique Teat, teaach xic najaw ngün a tiiüd amb andüy niüng apacaran meáwan nüt.

Apmeaach mapac ximeaats cos sanajlüy niüng ijlüy, aw.

²⁹Teat monxey micual iüt, inguiayiün. Aaga miteatiiüts David naleaing tandeow tamiüraad; mioxiüt nej alningüy ajawaats nganüy nüt cam aliün majlüy.

³⁰Naleaing cos nej nop nej nendeac andeac Teat Dios tajaw naleaing apmajlüy leaw tasaj nej Teat Dios, nguineay Teat Cristo aliič miün apmajlüy naw tiül micual micual nej. Aag ayaj apchetem niüng chetej nej, apmarang natang nenajiüt. ³¹Teat David, cos tajaw aag ayaj, áag tandeac wüx nguineay apmapac alinomb Teat Cristo, ngo macül tiül niüng acüliw mondeow, at micuerpo nej ngome apmajmboc. ³²Nej aaga Jesús quijaj, Teat Dios tapacüüch nej alinomb. Meáwan xicona tajawasan naleaing aag ayaj. ³³Teat Dios taquiiüb nej mamb andüy tiül cielo marang natang quijaj. Nej lamüünd aaga Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios leawa tasoic apmtüünd. Nganüy lamüüch miün. Meáwan aaga leaw ijawan quijaj, leaw inguiayiün nganüy cam, aag ayaj Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios nerang. ³⁴Teat David ngo mapac alinomb mamb tiül cielo, pero nej tapiüng:

Teat Dios tasaj a Teat Naxey:

“Cheter ningüy amb wüx xeác,

³⁵ leaw ndoj nayac monciý majaw ic,

melembech wüx ileaj”.

³⁶Nganüy ich manguiay meáwan micual iüt Israel, aaga Teat Jesús tembiyan wüx cruz, Teat Dios lamayac nej nganüy marang natang, cos nejay aaga Cristo —aj nejiw.

³⁷Wüx tanguiayiw aag ayaj ajcüwa nipilan quijaj, tayajcüw tiül omeajtsiùw nejiw xeyay ngo majneaj arangüw. Quijaj tasajüw a Pedro y alacas apóstoles:

—Teat monxey, jow nganüy ċuane sanarangana? —ajüw.

³⁸Quijaj tasaj nejiw a Pedro: —Ich leaam imeajtsan xeyay ngo majneaj irangan, nde nganüy irangan najneaj. Ndoj iyariiün yow meáwan inopnopon wüx minüt Teat Jesucristo, majüic laaw isoetiün. Quijaj Teat Dios apmüüch Meyariün Nangaj Miespíritu nej. ³⁹Cos Teat Dios lamapiüng apmüüch miün Nangaj Miespíritu nej müüich icon, müüich micualan, at meáwan leaw apmayamb Teat Dios alinoic nüt. Cos aag ayaj apmijndi meáwan nipilan leaw Miteatiiüts Dios apmapaj miünüw —aj nejiw.

⁴⁰Condom tasaj nejiw xeyay wüx aag ayaj, tapaj nej ocueajiw, tapiüng:

—Iyamban Teat Dios, isajan mawün isoetiün, cos atquiaj alndom meriowan tiül ajcüwa nipilan monrang ngo majneaj quijaj —aw.

⁴¹Condom meáwan leawa tayariw, at leawa tayacüw wüx omeajtsiùw andeac teat Pedro tayariw yow.

Aaga nüt quijaj tajlüiyiw xeyay jayats monyar andeac Teat Dios, atič maseyme arej mil nipilan. ⁴²Nejiw tanaámb arangüw atnej taquiajchiw nejiw miapóstoles Teat Jesús. Tajlüiyiw nójiquian maquiüjpiüw meáwan monyar andeac Teat Dios, tatajciùw orar, at tajineaw a pan müetiw nójiquian para leaam omeajtsiùw wüx neol tandeow Teat Cristo.

**Leaw tarangüw ajcüw ombas
monyar mipoch Teat Cristo**

43 Meáwan nipilan xeyay mbayatoj, cos minipilan Teat Jesús tarangüw xeyay ateócan, xeyay cuajantanej leaw ngome aag ajaraw. **44** Meáwan leaw tayariw andeac Teat Jesús tajlüiyiw nóiquian. At meáwan leaw almajiürüw tacanchichaw nóiquian. **45** Wüx anüpípi iüt, iüm, tengwüy cuajantanej leaw ajiürüw, ajineaw ombeat müjchiw anopnop leaw netam nejiw. **46** Nejiw ngo macueatiw ambüw canchiiümoj tiül nadam nangaj iüm. At tanaámb canchiüjow nóiquian müetiw pan aniüngüw nejiw. Ajlüyyay apac omeajtsüw, xeyay ajneaj omeajtsüw. **47** Nejiw palúyan tandeaciw najneaj wüx Teat Dios, at meáwan nipilan ajneaj majaw nejiw. Meáwan nüt Teat Dios teamayac wüx majlüy xeyay monyar andeac nej.

Tajneaj nop coex

3 Noic nüt teat Pedro maquiiüb teat Juan tambüw nóiquian andüiyiw tiül nadam nangaj iüm, andüy wüx nchejliow nüt, ores atajcüch orar. **2** Alquiaj nop naxey necoex nde wijquiaw. Meáwan nüt aquíraab mamb machetecharan mbeay nadam nangaj iüm metüneay, matün ocueaj jane apmajmel tiül a nadam nangaj iüm. Aaga ombeay nangaj iüm quiaj nasaic Natsajüy Ombas. **3** Aaga necoex quiaj, wüx tajaw a Pedro y Juan laambüw apmajmeliw tiül nadam nangaj iüm, quiaj tatün nej ocueajiw. **4** Quiaj lembetoj majawüw nej. Condom tasaj nej a Pedro:

—Ijaw xicon —aj.

5 Quiaj tajaw nejiw apac omeaats, teamacül cuane apmijüchiw. **6** Quiaj a Pedro tasaj nej:

—Ngo najiür plata, ngo najiür oro; pero naleaing leawa sajiür sanüüch ic: wüx minüt Teat Jesucristo naw Nazaret, sasaj ic witiiür ijüy —aj nej.

7 Quiaj teat Pedro tasap miác owix nej mawitich. Andüüban tajneaj oleaj nej, at nic oleaj nej.

8 Condom ajchic cawüx witiow lombom, quiaj tajüy. Ndoj tajmel tiül nadam nangaj iüm maquiiüb nejiw, teajüy, teajchic, teamapiüng najneajay lamarang Teat Dios.

9 Meáwan nipilan tajawüw nej lajüy, at teamapiüng najneajay lamarang Teat Dios. **10** Tajawüw nejay aaga naxey quiaj lambójan chetej metüneay mbeay nadam nangaj iüm nasaic Natsajüy Ombas, áag mbayatoj xeyay wüx tajawüw lajneaj.

**Pedro tandeac tiül minden
iüm nasaic ocueaj Salomón**

11 Aaga naxey lajneaj micoex quiaj, ngo matsambich a Pedro y Juan. Condom meáwan nipilan mbayatoj, tambüw acuiürrüw majawüw nejiw tiül minden iüm nasaic ocueaj Salomón. **12** Pedro wüx tajaw ajcüwa nipilan quiaj, tapiüng:

—Teat cambaj Israel, ¿Neol mbayateron wüx aag ayaja? ¿Neol tejawjawan xicona? Atnej ajüic ipiüngan xicona sütchiüin majneaj aaga naxey quiaj, atnej xicona sütchiüin majüy nde ajneaj ximeajtsan. **13** Ngwüy, xicona ngondom narangan aag ayaj. Teat Dios nerang aag ayaj, Midios

miteatiiüts Abraham, Midios teat Isaac, Midios teat Jacob, at Midiosüw mixejchiiüts monlüy tanomb. Nejay aaga Teat Dios quiaj tataag majneaj aaga naxey cam, para alndom mayarich andeac Teat Jesús, aaga Micual Nej. Aag ayaj icona teyacan teowix monajiüt mandeow. Wüx tandium a Pilato matsambiich, icona ngome tendiüman, tepiüngan ich mandeow.

¹⁴Icona ingow itüniün tsajmbiüm aaga nangaj nerang najneaj quiaj, tetüniün maw wüx aaga nerang ngo majneaj nembiy nipilan. ¹⁵Atquiaj teragan, tembiyan aaga tenguijal mepacüüch meáwan leaw almajlüy. Pero naleaing Teat Dios tapacüüch nej alinomb. Aag ayaj xicona tajawasan naleaing. ¹⁶Nganüy aaga naxey cam leaw ijawan, Teat Dios tataag nej majneaj, cos sayacan ximeajtsan wüx Teat Jesús, ngo nachiwean ximeajtsan. Áag nganüy ijawan nej lajneaj nómban.

¹⁷Teat monkay, xique sajaw naleaing icona wüx tembiyan Teat Jesús mequijipan minatangan monajiüt, teragan aag ayaj cos ngo mejawan nicuajind; ipiüngan najneaj temerangan. ¹⁸Quiaj tajlüy atnej tanomb lamapiüng Teat Dios. Cos meáwan mondeac andeac nej tapiüngüw aaga Cristo, Micual Teat Dios, apmamongoch xeyay ngo majneaj. ¹⁹Nganüy ich leaam imeajtsan naleaing xeyay ngo majneaj temerangan. Indililean iyamban Teat Dios cos nej alndom mawün isoetiün. Quiaj Teat Dios apmüüch icon mapacimeajtsan, ²⁰wüx apmüüch miün Teat Jesucristo, aaga lamapiüng

apmüüch miün mambeol icon. ²¹Nganüy naleaing nej netam macül tiül cielo, leaw atüch a nüt wüx Teat Dios apmataag majneaj meáwan ngo majneaj, atnej lamapiüngüw mondeac andeac nej najlüiy tanomb. ²²Teat Moisés aton tasaj mixejchiiüts, tapiüng: “Teat Dios apmayac nop nendeac andeac nej imiün tiül icona, atnej tayac xic. Netam menguiayiün meáwan leaw apmasaj icon. ²³Cos meáwan nipilan leaw ngo mayar andeac aaga nendeac andeac Teat Dios quiaj, apmajwan nómban, ngondom macül tiül micambaj nej.”

²⁴Meáwan mondeac andeac Teat Dios leaw tajlüiy tanomb ajan wüx Samuel tapiüngüw wüx aaga leaw almajlüy nganüy cam. ²⁵Icona micual icon Israel, atnej tajlüiy mondeac andeac Teat Dios. At ijlüyiün tiül aaga poch Teat Dios tüüch mixejchiiüts, cos tasaj Abraham: “Meáwan nipilan wüx iüt apmaxomüw monajneaj wüx ombas micual leaw aliüc miün apmajlüy.”

²⁶Teat Dios wüx tapacüüch alinomb Micual Nej, mbas tüüch miün mambeol icon, müüch icon mejiüran monajneaj; aton müüch icon inopnopon mecueatiün irangan ngo majneaj —aj nejiw a Pedro.

Teat Pedro y teat Juan tajlüiy teombasüw monajiüt

4 Pedro y Juan tengualeámban mandeacüw aag ayaj masajüw nipilan, quiaj ajngotoj miteaats aquijüpüw minatang monjiür nadam nangaj iüm, aton aquijüpüw saduceos. ²Quiaj tajcüiy xeyay, cos Pedro y Juan tenguijal

maquiajchiw nipilan, teamasajüw mondeow apmapacüw alinomb cos Teat Jesús tapac alinomb.³ Quiaj tasaparanüw maquiibaranüw mamb mayacaranüw tiül manchiüw cos langwiiüts. Tawüniw amb alinoic nüt.⁴ Pero naleaing xeyay nipilan leaw tanguiayiw andeacüw Pedro y Juan tayariw Mipoch Teat Dios. Ajcüw ayaj atüch maseyme acoquiar mil monxey.

⁵Larraw tiüt amb alinoic nüt, quiaj sonongotoj tiül Jerusalén meáwan monajiüt ocueajiw judíos, aquíüpüw montangtang monajiüt tiül nejiw, at mondüy wüx aaga poch tüünd Moisés.⁶ Aquíüpüw aton aaga minatang miteaats nenüt Anás, aquíüpüw Caifás, Juan, Alejandro, at meáwan acualajtsüw natangtang miteaats.⁷ Quiaj tapiüngüw majanüw a Pedro y Juan. Wüx lapeayiw, quiaj tamongochiw lembemoj pinawan. Ndoj cas tatüniw manguiayiw, tasajüw:

—¿Nguiane Meyariün minajüutan merangan aag ayaja? ¿Ngwüy Jane nesaj icon merangana? —ajüw.

⁸Teat Pedro, ambeol nej Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios, quiaj tasaj nejiw:

—Teat Xan monajiüt, montangtang monajiüt tiül Israel:⁹ Icona lametüniün menguiayiün xicon wüx aaga najneaj larangüch wüx ombas nop naxey lajneaj micoex, nguineay tajneaj. Najneaj, sanapiüngan.

¹⁰Nganüy meáwan icona inguiayiün, ich manguiay aton meáwan cambaj Israel. Aaga naxey alningüy timbasan cam, tajneaj wüx minüt Teat Jesús naw Nazaret, áag icona teyacan wüx cruz, ndoj Teat Dios

tapacüüch alinomb.¹¹ Aaga Teat Jesús quiaj, nejay aaga piedra icona monrang iüm teloxiün ninguiün, nganüy laíün marang xeyay netam piedra tiül oxing iüm.¹² Nejinguingd alinop ngondom mawün asoeteran; cos Teat Dios ngo mayac alinop ningüy wüx aaga iüt cam leaw alndom mawün asoetiiüts, áagan Teat Jesús alndom —aj nejiw.

¹³Monajiüt wüx tajawüw a Pedro y Juan nómbar ngo mimboloj wüx andeacüw, at tajawüw nejiw ngome nequiaachayej, ajlüiyiw at nejiw jangantanej, quiaj mbayatoj. At tajawüw ajcüw ayaj taquíüpüw Teat Jesús.¹⁴ Cos aaga naxey lajneaj micoex nej alembem niüng ajlüiyiw nejiw, quiaj lango majiüriüw cuane mapiüngüw.

¹⁵Quiaj tasoiquiv a Pedro y Juan mawüw tiül moncanchiün para alndom mandeactiw wüx nguineay apmarangüw.¹⁶ Quiaj tapiüngüw:

—¿Cuane apmarangaats wüx ombasiüw ajcüwa monxey quiaja? Cos naleaing nadam ateócan lamarangüw, aag ayaj lajüic, lamanguaiayiw meáwan nipilan moncül tiül Jerusalén. Icootsa ngondom mapiüngaaats ngo maleaing.¹⁷ Nganüy, ngana majüy aag ayaj manguiay cambajiüt, netam maliquajtsüw mambolojchiiüts, masajaats nde mandüiyiw wüx alinomb mandeacüw wüx minüt aaga Jesús quiaj —awüw.

¹⁸Ndoj, quiaj tapajüw a Pedro y Juan maliquiaw, tasajüw nómbar ngondom mandeacüw, aton ngondom maquiajchiw nipilan wüx Teat Jesús.¹⁹ Quiaj tapiüngüw a Pedro y Juan:

—Nganüy ipiüngan teat, ¿quia najneaj majaw Teat Dios nayariün indeacana, ngwüy nayariün andeac neje? ²⁰Naleaing xicona ngondom nacueatiün nandeacan leaw lanajawan, leawa lananguiayıün —awüw.

²¹Quiaj tandüiyiw wüx maliquiaw alinomb, tasajüw apmamongochiw xeyay ngo majneaj sitiül mandilileaw marangüw alinomb. Ndoj tatsambijchaw, cos ngo maxomüw nguineay müjchiw mamongochiw ngo majneaj. At imbojo mandüiyiw nipilan, cos meáwan nipilan tapiüngüw Teat Dios netaag majneaj aaga necoex quiaj. ²²Pues aaga naxey lajneaj micoex quiaj, lamong ic miow (40) mineat nej.

Tatüniw ocueaj Teat Dios mambeol nejiw nde mimboloj

²³Pedro y Juan, wüx landoj tsajmbiijow, quiaj tambüw majawüw aquiüjpüw nejiw. Tapiüngüw meáwan leaw tasajüw nejiw montangtang miteaats at montangtang monajiüt tiül nangaj iüm. ²⁴Wüx landoj manguiayıw aag ayaj, quiaj tatajciüw orar, tasajüw Teat Dios noic nej omeajtsiw, tapiüngüw:

—Xeteatiün Dios, ique terang cielo, terang iüt, terang ndec, at terang meáwan leaw almajlüy. ²⁵Naleaing nde tanomb tapiüng a teat David, aag nerang minajiüt, cos timbeol nej marang wüx nawig nguineay ipiüng. Nej tapiüng:

¿Neol tapots ajcüiyiw meáwan nipilan tiül meáwan cambaja?
¿Neol tamb wüx omeajtsiw leaw nómban ngondom marangüwa?

²⁶Meáwan monajiüt monaw tiül palpálwüx cambaj sonongotoj, at montangtang tiül cambaj canchiütoj nóiqian, majcüiyiw majawüw Teat Dios, aton majcüiyiw majawüw Teat Cristo, aw.

²⁷'Cos naleaing canchiütoj tiül aaga cambaj cam a Herodes maquiiüb a Poncio Pilato maquiijpüw nipilan judío, at pálwüx nipilan ngome judíos, majcüiyiw majawüw nangaj micual, aaga Teat Jesús, leaw lameyac marang minajiüt.

²⁸Atquiaj tarangüw para majlüy atnej lamepiüng nomb atquiaj apmajlüy. ²⁹Nganüy Teat, ijaw nguineay tandeacüw wüx ximbasan ajcüwa monajiüt. Aag satüniün meaach xicon narangan minajiüt, nandeacan mipoch nde nimbolan. ³⁰At tanaámb Teat, iyac iwix wüx xicona, para alndom namongochiün iün andeow nipilan, narangan ateócan, at cuajantanej ngomeaag ajaraw, wüx nangaj minüt micual Teat Jesús, —awüw.

³¹Ndoj matüniw ocueaj Teat Dios, quiaj tajlang atnej noic ateam niüng canchiüjow. Quiaj tiün wüx ombasiüw nejiw meáwan anopnopoj aaga Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios; ndoj ngo mimboloj mandeacüw Mipoch Teat Dios.

Tacanchichaw nóiqian meáwan ajiürüw

³²Meáwan nejiw leaw lamayariw mipoch Teat Cristo tajlüiyiw noic nej omeajtsiw, noic nej ayajciüw. Atquiaj nejinguid ngo mapiüng aneáyan nej leaw ajiür, tajlüy ocueajiw nejiw

meáwan. ³³Miapóstoles Teat Jesús tanaámb mandeacíw, ngo memboloj masajíw wüx nipilan nguineay tapac alinomb Teat Jesús, cos Teat Dios xeyay ambeol nejiw. ³⁴Atquiaj ngo majlüt tiül nejiw nejinguind leaw ngo majiür leaw netam. Cos meáwan leaw ajiür iüt tengwüy iüm, wüx ndoj manüüb lamajoy ombeat ³⁵mayaciüw teowixaw miapóstoles Teat Jesús. Condom nejiw lamajineaw müjchiw anopnop leaw netam nej. ³⁶Tajlüt nop tiül nejiw nenüt José, leaw ajcüw apóstoles tükchiw manüt Bernabé. Aaga poch quiaj amb apiüng micual neech mapac omeaatsaran. Nej levita nej naw Chipre. ³⁷Tajiür noic miíüt nej, tanüüb. Condom tajoy ombeat tayac teowixaw miapóstoles Teat Jesús.

Tajiürüw nisoet Ananías maquiiüb Safira

5 At aton nop naxey nenüt Ananías y mintaj nej nenüt Safira, nej tanüüb noic miíüt nej. ²Aaga naxey quiaj ngo mambich majoy ombeat iüt anüüb, tawün quiriw, taxot aweaag mintaj nej. Condom tajoy alquiriw mayac teowixaw apóstoles. Tawaiich, tapiüng áagan ayaj ombeat. ³Quiaj tasaj nej teat Pedro:

—Ananías ćneol nguineay nimeech tayac tiül imeatts mewaiich Nangaj Espíritu, mexot ombeat miíüta? ⁴¿Neol jondot majlüt ngo menüuba, neol ngome ineaye? Aton wüx lamenüüb, ćneol ngome ineay a tomiün ombeate? ¿Neol tendiüm merang aaga ngo majneaj quiaja? Aag ayaj Teat Dios iwiach, ngome nipilan —aj nej.

5 Ananías wúxan tanguiay aaga poch quiaj, quiaj ajmiüc andeow wüx. Condom meáwan leawa tanguiayiw aag ayaj mbayatoj. ⁶Quiaj tawüw acas monguich monxey, tambüw mawinchaw ombas, taxainguiw, taquiiüpüw mamiütiüw.

⁷Lamajoy maseyme arej ores tatow ndoj aag ayaj, quiaj tapeay quiaj mintaj nej. Nej ngo majaw cuane landoj ajlüy. ⁸Quiaj tasaj nej a Pedro:

—Isaj xic ćnaleaingue, atogüy tenüipiün miiütana? —aj nej.

Nej tapiüng:

—Naleaing atoyaj —aw.

⁹Pedro tasaj nej:

—¿Neol tendeacan nóiquian mewajchan Nangaj Espíritu? Nganüy, joyaj lapseayiw teombeay iüm monmiüt minoj. At a ique aton apmaxainguiw ic —aj nej.

¹⁰Quiaj ajmiüc aaga najtaj quiaj niüng ajlüy a Pedro, andeow wüx. Wüx tajngotoj ajcüwa monguich monxey majawüw landeow níüngan, quiaj taxainguiw aton, taquiiüpüw mamiütiüw niüng ajlüy minoj nej.

¹¹Condom xeyay mbayatoj meáwan monyar andeac Teat Cristo, at meáwan leaw tanguiayiw aag ayaj.

Xeyay cuajantanej ateócan tajlüt

¹²Ajcüw apóstoles tarangüw xeyay ateócan tiül nipilan, at cuajantanej ngome aag ajaraw. Cos noic nej omeajtsüw, canchiüitoj nóiquian tiül minden nadam nangaj iüm, niüng nasoic ocueaj Salomón. ¹³Meáwan nipilan apac omeajtsüw majawüw nejiw, pero altiül imboloj, ngo mandiüümüw mambüw maquiüjpüw

wüx canchiijow. ¹⁴Xeyay nipilan, monxey at montaj, tayariw mipoch Teat Cristo. ¹⁵Altiił nipilan tawüniw moniün andeow mayacüw tiül calle; altiül napeaaberan wüx mats, altiül wüxan tec, cos atquiaj wüx apmamong a Pedro, masey mindiw nej mamong wüx ombasüw apmajneajiw. ¹⁶At xeyay nipilan monaw tiultiül cambaj najlúyan quiaj, tambüw Jerusalén maquijipüw mamb moniün andeow, at leaw alwüx ombasüw nimeech, lamüüch nej michachiw. Meáwan tümb majneajiw.

Tayambüch ombasüw a Pedro y Juan

¹⁷Quiaj tajcüy aaga minatang miteaats maquiiüb meáwan minipilan nej. Ajciuw ayaj noic ajlüy nipilan nasoic saduceos. Nejiw xeyay ngo majneaj majawüw aag ayaj. ¹⁸Tasapüw ajciuw apóstoles mayacüw tiül manchiüc. ¹⁹Naleaing aaga ongwiüts quiaj, nop ángel ocueaj Teat Dios taleaaig ombeay manchiüc, tawün nejiw. Condom tasaj nejiw:

²⁰—Quiüran indüyiün tiül nadam nangaj iüm, isajan meáwan nipilan wüx aaga najneajay poch neech mapacaran —aj nejiw.

²¹Nejiw wüx landoj manguiayiw aag ayaj, úmban arraw tajmeliw tiül nadam nangaj iüm maquiajchiw nipilan.

Tíulan aaga ores quiaj minatang miteaats canchiütoj maquiiüb minipilan nej. Condom tapajiw meáwan montangtang ombas tiül cambaj Israel mandeacüw. Ndój cas tükchiw mamb majanaranüw miün ajciwa apóstoles imiün tiül

manchiüc. ²²Naleaing wüx monjiür nangaj iüm tapeayiw mbeay manchiüc maleaijquiw, tajawüw ngo majliiyiw tiül manchiüc. Quiaj tandilileaw mapiüngüw. ²³Wüx tajngotoj tapiüngüw:

—Naleaing wüx tapeayasan quiaj, manchiüc tan palaw nandand; at ajciwa monjiür aliün lombomoj quiaj mbeay manchiüc. Pero wüx taleaaigasan, quiaj tajawasan nejinguind ngo majlüy tiül —awüw.

²⁴Wüx tanguiay aag ayaj aaga minatang miteaats, at a minatang ocueajiw monjiür nadam nangaj iüm, at alacas montangtang miteaats, quiaj titsoj nej omalüw, ngo majawüw nguineay apndom aaga tenguijal ajlüy quiaj. ²⁵Quiaj tajngot nop naxey masaj nejiw:

—Joyajiw, aliw ninguiaj tiül nadam nangaj iüm ajciwa monxey teyakan tiül manchiüc, tenguijal aquiajchiw nipilan —aj nejiw.

²⁶Quiaj tamb a minatang monjiür nadam nangaj iüm, aquiiüb minipilan nej majanüw miün. Ngo majcüiyiw nicuajind, taquijipüw miün najneájan, cos imboloj mandüiyiw nipilan, ngana maloxiw nejiw. ²⁷Wüx tapeayiw quiaj maquijipüw, quiaj tamelichaw tiül moncanchiüün. Condom aaga minatang miteaats tatün manguiay nejiw, tapiüng:

²⁸—Xicona lanasajan icon ngondom mequiajchiün nipilan wüx aaga Jesús quiaj. ¿Neol ngo mecueatiüna? Nganüy laúmb meajchiün manguiay meáwan nipilan tiül Jerusalén wüx aaga indeacan quiaj. Nganüy indiüman meyacan sasoetiün mepiüngan

xicona nembiyasan aaga naxey quiaj —aj nejiw.

²⁹ Quiaj tendeac a Pedro maquiiüb alacas apóstoles, tapiüngüw:

—Xicona netam narangan leaw asaj xicon Teat Dios, ngome leaw asaj xicon niplan. ³⁰Aaga Teat Dios quiaj Midiosüw mixejchiiüts, nej nepacüüch alinomb a Teat Jesús, leaw icona teyacan wüx cruz, tembiyan. ³¹Nganüy Teat Dios lamayac nej marang natang, mawün wüx asoet niplan. Atquiaj tarang Teat Dios müüch leaam omeajtsüw niplan israel wüx meáwan ngo majneaj teamarangüw, macueatiw, para marangüw leaw najneaj. Atquiaj nej apmawün wüx omeaats asoetiw nejiw. ³²Meáwan aag ayaj xicona tajawasan. At a Nangaj Espíritu leaw Teat Dios lamüüch ajcüw monyar andeac nej tiüch nejiw majawüw aag ayaj naleaing —awüw.

³³ Wüx tanguiayiw aag ayaj ajcüwa niplan tiül moncanchiün, quiaj tajcüiyw, tandiumüw mambiyaw nejiw nómbar. ³⁴Altiül nejiw nop fariseo nenüt Gamaliel. Nej nop nequiaach wüx aaga poch tüünd Moisés. Meáwan niplan ayariw nej andeac. Aaga naxey quiaj witüüt, tasaj nejiw mawünw quiaj noic ores ajcüw apóstoles.

³⁵ Condom tapiüng:

—Teat cambaj Israel, ijawan majneaj leaw apmerangan wüx ombasiüw ajcüwa monxey quiaj.

³⁶ Cos atquiaj nomb tajlüy nop naxey nenüt Teúdas. Nej apiüng nop nej xeyay atam ajlüy. Aaga naxey quiaj tandüjpíw nej xeyay niplan; atüch maseyme piquiw acoic

miow (400) niplan. Ndoj, wüx tandemow, meáwan leawa tandüjpíw nej tümb ndajriümoj, ngo majlüy nicuajind. ³⁷Ndoj aag ayaj tajlüy alinop naxey nenüt Judas naw Galilea. At tandemow nej xeyay cambaj wüx nüt ajmel mineataran. Aaga naxey quiaj tandemow aton. Condom meáwan leaw tandemow nej tümb ndajriümoj. ³⁸Nganüy sasaj icon, icueatiün ajcüwa teat monxey quiaj, ijchan mambüw. Cos sitiül aaga aquiajchiw quiaj, aaga naijüti arangüw quiaj, ocueájan niplan apndrom ombas. ³⁹Nganüy sitiül aaga arangüw quiaj ocueaj Teat Dios, icona ngondom mendarrijchan. Netam mejawan, jondot Teat Dios tenguial ijcüyiün mequüjpan —aw.

⁴⁰ Quiaj tayariw andeac nej. Ndoj tapajüw alinomb ajcüwa apóstoles, tapots mawüjchiw. Condom tasajüw macueatiw nómbar andeacüw wüx Teat Jesús. Ndoj cas tatsambijchaw.

⁴¹ Ajcüwa apóstoles wüx tawüw tiül moncanchiün, tapac omeajtsüw xeyay, cos Teat Dios lamüüch nejiw mamongochiw aaga monxing quiaj teowix monajiüt, cos lamayariw andeac Teat Jesús. ⁴²Nejiw ngo macueatiw maquiajchiw niplan, mandeaciüw wüx leaw tarang Teat Jesucristo. Atquiaj tarangüw meáwan nüt, átan tiül nadam nangaj iüm, átan tiül aniüng niplan.

Tarriüjtüch ayaíw monxey marangüw diáconos

6 Tiül aaga nüt quiaj, teaxeyayiw monyar andeac Teat Cristo. Noic nüt ajcüwa judíos tiül nejiw

leaw mondeac griego ngo majneaj majawüw ajcüwa judíos mondeac hebreo. Cos leawa mondeac griego apiüngüw ajcüwa monleben omal montaj tiül nejiw ngo müjndiw palan wüx ajineran cuajantanej meáwan nüt. ²Quiaj ajcüwa gajpiüp (12) apóstoles tapajüw canchiümoj meáwan monyar andeac Teat Cristo. Tasajüw:

—Ngo majneaj sitiül xicona nacueatiün saquiajchiün Mipoch Teat Dios najinean nüeteran. ³Pares nganüy xecojow xechijquia, irriüjtan tiül icona ayaíw monxey leaw ijawan arangüw najneaj, jane xeyay ambeol nejiw Nangaj Espíritu, at jane xowüy axomüw omeajtsüw wüx cuajantanej. Ajcüw ayaj apmükchiiüts marangiüw aaga najiüt quiaj. ⁴Nganüy a xicona tanaámb saquiajchiün Mipoch Teat Dios, at satajcan orar tanaámb —ajüw.

⁵Meáwan monyar andeac Teat Cristo tandiumüw marangüw leaw apiüngüw apóstoles. Quiaj tayacüw a Esteban. Aaga naxey quiaj, xeyay ayac omeaats wüx Teat Dios, aton xeyay ambeol nej Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios. Tayacüw alacas, nop Felipe, nop Prócoro, nop Nicanor, nop Timón, nop Parmenas, alinop Nicolás naw Antioquía. Aaga Nicolás quiaj ngome judío nej, pero lamandüüb Teat Dios, Midios Israel. ⁶Ajciwa nipilan quiaj taquiiübaraniüw niüng ajlüiyw apóstoles. Ndoj, wüx ajcüw apóstoles tatüniw ocueaj Teat Dios mambeol nejiw, tayacüw owixaw wüx omalüw nejiw anopnopoj.

⁷Atquiaj tajüy Mipoch Teat Dios, nguiajantanej tanguiayaran. Quiaj

texeyay monyar andeac Teat Cristo tiül Jerusalén, at xeyay miteaats ocueaj israel tandüjpiw Teat Cristo aton.

Ndeaad teat Esteban

⁸Aaga Esteban quiaj, xeyay tambeol nej Teat Dios. Áag ndot ombas marang cuajantanej ateócan tiül cambaj leaw ngome aag ajaraw. ⁹Quiaj acas monxey monaw tiül a sinagoga nenüt Esclavos Libertados, ajciuw ayaj altiül monaw Cirene, monaw Alejandría, monaw tiül Cilicia, at monaw tiül Asia. Ajcüw ayaj witüitoj majcüiyw wüx leaw taquiaach Esteban. Tambüw tapots asajayej maquiiüjpüw. ¹⁰Naleaing ngondom mangochiw andeac, cos Esteban xeyay axom omeaats, tandeac atnej netam, cos ambeol nej Nangaj Espíritu. ¹¹Condom ajciwa monxey quiaj, tayambüw acas nipilan, tangüiyw para mawaijchaw mapiüngüw nejiw tanguiayiw nguineay andeac aaga Esteban, cos andeac xeyay ngo majneaj wüx ombas Moisés at wüx ombas Teat Dios aton. ¹²Ajciwa monxey quiaj, tambüw tapots masajüw meáwan nipilan, at montangtang monajiüt tiül cambaj, at ajciwa mondiüy wüx aaga poch tüünd Moisés, müüich majcüiyw majawüw Esteban. Condom, quiaj tambüw masapüw a Esteban, tanototoj mamb taquiiüjpüw andüy teombasiw monajiüt ocueajiw Israel. ¹³Condom tayambüw acas monxey mawaijchaw. Ajciw ayaj tapiüngüw:

—Aaga naxey quiaj ngo paxiüm ocueaj andeac ngo majneaj wüx

aaga nangaj iüm cam at wüx aaga poch tüünd Moisés. ¹⁴Xicona tanguiayasan andeac, apüng aaga Jesús naw Nazaret apmandrooch ombas aaga nadam nangaj iüm cam, at apmambiülüich meáwan leaw arangaats, leawa tüüch icoots teat Moisés —awiüw.

¹⁵Quiaj meáwan monajiüt ajlüiyiw tiül moncanchiün taxainguiw omaliüw majawüw teombas teat Esteban. Quiaj tajawüw atnej teombas nop ángel.

Teat Esteban tandeac tiül monajiüt

7 Condom aaga minatang miteaats tasaj a Esteban: —¿Naleaingue meáwan leaw apüngüw quiaja? —aj.

²Quiaj tapiüng a Esteban: —Teat cambaj micual iüt Israel, inguiayıün sanasaj icon. Naleaing aaga Teat Dios xeyay najneajay ajlüy, tejüiquichay majaw nej mixejchiiüts Abraham. Aag ayaj wüx Abraham aliün tiül iüt Mesopotamia, nganaw mamb macül tiül Harán. ³Teat Dios quiaj tasaj nej: “Iriow tiül miíüt, icueat icualaats, quiür indüy tiül aaga iüt niüng sanitüich ic mejaw”, aj nej.

⁴Quiaj Abraham taw tiül aaga iüt niüng acüliw niplan Caldeos, tiün macül tiül Harán. Naw quiaj, wüx tandeow miteat nej, tawün nej quiaj Teat Dios; tayac nej tiül aaga iüt cam niüng acüliiüts nganiüy.

⁵Naleaing Teat Dios ngo müüch nej noic iüt maneay tiül aaga iüt cam, masey quiripite atonej niüng acüüüch oleaj. Teat Dios tasaj nej apmüüch nej meáwan aaga iüt cam maneayiw micual nej

alinoic nüt wüx nej landeow. Aag ayaj tasoic wüx nganaw majiür micual nej. ⁶Aton Teat Dios tasaj nej: “Micual apmarangüw napeay miün niplan tiül miíüt pálwüx niplan, ngome miiütuw nejiw, apmarangüw najon monrang najiüt ocueaj pálwüx niplan, apmündiw mamongochiw xeyay ngo majneaj apiquiw acoic miow (400) neat. ⁷Ndoj xique sanüjchiw mamongochiw xeyay ngo majneaj ajcüwa niplan niüng apmarangüw najon monrang najiüt. Wüx landoj aag ayaj, nejiw apmawüw quiaj, aliüciüw mayambiüw xic tiül aaga iüt cam”, aj nej. ⁸Teat Dios tayac noic poch müüch a Abraham nguineay apmarang aweaag. Tasaj mataag circuncidar micual nej majüic naleaing teamandüüb aaga poch leawa layacaranüw wüx marangiüw. Atquiaj wüx wijquiat Isaac micualüw nejiw, tataag circuncidar wüx tajíür ojpeacüw nüt tatow wijquiaw. Condom Isaac aton atquiaj tarang wüx Jacob micual nej, at a Jacob atnej tarang wüx ajcüwa gajpiüp (12) micual nej. Ajcüw ayaj mixejchiiüts tanomb.

⁹Ajcüwa mixejchiiüts quiaj, tanüjpiw José michijquiaw nejiw, cos ngo majneaj majawüw. Condom mongaliü taquijipüw manüjpiw tiül Egipto. Pero naleaing Teat Dios ngo macueat a José. ¹⁰Meáwan ngo majneaj leaw tamongoch José, Teat Dios tawün nej tiül. At tüüch nej mendiüy xeyay, majneaj majaw nej a Faraón minatang nenajiüt tiül Egipto. Condom aaga Faraón tayac nej majiür najiüt majlüy wüx meáwan cambaj tiül Egipto, at tiül aniüng a Faraón aton tarang natang.

¹¹’Condom tajlüy nadam montiün andüy tiül meáwan cambaj tiül Egípto. At tiül meáwan cambaj tiül iüt Canaán ngo majlüy nüeteran. Quiaj mixejchiiüts aton ngo maxomüw nüeteran. ¹²Wüx Jacob tanguiay aliün majlüy trigo tiül Egípto, quiaj tüüch mambüw micual nej tiül Egípto. Ajcüw ayaj mixejchiiüts tajlüyiw nomb. Quiaj tambüw nomb oleajiw. ¹³Wüx tambüw amb iwic oleajiw, quiaj José tüüch majawüw micoj nej jane nej. At a Faraón aton quiaj tanguiay nguia naw, ngün minipilan a José. ¹⁴Condom José tattün mapeay miteat nej Jacob, maquiiüb miün meáwan micual nej macüliw tiül Egípto. Ajcüw ayaj ajlüyiw er miow gajpocoic (75) nipilan. ¹⁵Naw quiaj tamb a Jacob macül tiül Egípto. Tiül aaga iüt quiaj tandeow. At ajcüwa gajpiüp mixejchiiüts tandeowiüw quiaj aton. ¹⁶Condom ajcüw ayaj, tajoyaran miolajtsüw nejiw mamiüraad tiül cambaj Siquem. Tamiürajtiüw tiül aaga oxiüt tangal Abraham tanomb, angal ocueajiw micual Hamor tiül Siquem.

¹⁷Wüx laliüc matüch aaga nüt lamapiüng Teat Dios wüx tasaj Abraham nguineay apmambeol nejiw, quiaj micual Jacob laxeyayiw tiül Egípto. ¹⁸Tiül aaga nüt quiaj, tajmel alinop minatang nenajiüt tiül Egípto, leaw ngo majaw Jane nej a José. ¹⁹Aaga nenajiüt quiaj, xeyay ngo majneaj arang, tawaiich ajcüwa nipilan acualajtsaats tanomb. Tüüch nejiw mamongochiw xeyay ngo majneaj. Tapiüng netam maloxiw ninguiün micualüw nejiw

ajcüw namix nine monench jayats wijquiam, mandeowiüw, cos ngo mandiüm majaw mexeyayiw. ²⁰Tiül aaga nüt quiaj, wijquiat a Moisés. Teat Dios tandiüm nej, tatangüjchiw nej miteat nej mimüm nej arej caaw. ²¹Wüx langondom maxotüw nej, netam macueatiw; quiaj taxom nej nop nüx micual a Faraón, taxaing maquiiüb. Condom tatangüüch atnej majiür micual nej. ²²Atquiaj Moisés wüx latang taquiajchich wüx meáwan leaw ajawüw mondüy tiül Egípto, áag tayarich meáwan leaw tandeac at leaw tarang.

²³’Wüx lamajíür ic miow (40) mineat nej, quiaj tateots mamb majaw micual miíüt nej, ajcüw micual Israel, quiaj tamb. ²⁴Naleaing wüx tajaw nguineay nop tiül micual Israel, teamambiy nej nop naw Egípto, quiaj tamb mawün. Condom Moisés tambiy aaga naxey naw Egípto mapalüüch ombas.

²⁵Cos nej apiüng tiül omeaats nej micual Israel apmajawüw Teat Dios apmambeol nej mawün nejiw quiaj. Naleaing nejiw ngo mapiüngüw atquiaj. ²⁶Wüx rat tiüt amb alinoic nüt tamb quiaj alinomb a Moisés. Quiaj tajaw teajciyiw ijpiüw micual Israel. Quiaj tasaj nejiw macueatiw, tapiüng: “Teat, icona nercualaatsayon; ¿neol tapots ermbiyayona?” aj nejiw. ²⁷Quiaj aaga naxey tenguijal ambiy quiaj, tatech nej ninguiün, tasaj: “¿Jow a ique cuane minajiüta, jan neyac ic merang xenatangana, mejaw wüx sasoetiüna? ²⁸¿Ngwüy, indiüm membij xic aton, atnej tembiy tim aaga naxey naw Egípto?” aj nej. ²⁹Moisés wüx tanguiay aag ayaj,

quiaj tawün oleaj, tamb maciül tiül iüt Madián. Condom quiaj tajiürüw micualüw nejiw ijpiüw monench.

³⁰Condom wüx lamajiür ic miow (40) neat tatow acül quiaj, noic nüt altiül wajchiüc niüng ajlüy nop tiüc nenüt Sinaí. Quiaj tajaw teandaab noic owil sats. Tajaw nop ángel tiül aaga biümb quiaj.

³¹Moisés mbayat wüx tajaw aag ayaj, tatüch quiaj alquiriw majaw majneaj. Quiaj tanguiay andeac Teat Dios, tasaj nej: ³²“Xique Teat Dios xic, Midiosüw miteatiün, Midios Abraham, Midios Isaac, Midios Jacob”, aj nej. Moisés quiaj tambeapmbeap nej, timbol majaw. ³³Quiaj tasaj nej Teat Dios: “Isoond a napüic altiül ileaj quiaj, cos aaga niüng alembemear quiaj nangaj. ³⁴Xique sajaw nguineay amongochiw tiül Egipto xenipilan, lananguiay nguineay aiüümüw, ümb apacüw. Pares nganüy sajgöt nawüniw quiaj. Nganüy mac, sanüüich ic meamb indüy Egipto”, aj nej.

³⁵Aaga Moisés quiaj, ngome tandiüram, tasoic: “¿Jan neyac ic merang xenatangan mejaw wüx sasoetiüna?” ajow. Pero nganüy Teat Dios tayac nej marang natang tiül nejiw, mawiün nejiw tiül Egipto. Aaga ángel tajaw tiül biümb wüx tandaab aaga sats, aag ayaj tembeol nej. ³⁶Aaga Moisés quiaj tawün nejiw tiül Egipto wüx landoj marang xeyay cuajantanej ateócan leaw ngome aag ajaraw tiül aaga iüt quiaj. At tarang ateócan tiül a ndec nasoic Nacants Ndec, at wüx tacüliw tiül wajchiüc ic miow (40) neat. ³⁷Nej aaga Moisés quiaj, tasaj

mical Israel, tapiüng: “Alningüy alinoic nüt Midiosaats apmayac nop nendeac andeac nej tiül icona, atnej tayac xic. Aag ayaj apmaw tiül icona. Netam menguiayiün leaw nej apmasaj icon”, aw. ³⁸Nej aaga Moisés quiaj, tajlüy tiül nipilan wüx tacüliw tiül wajchiüc. Aton nej tandeac aweaag nop ángel wüx tajlüy wüx aaga tiüc Sinaí. Condom nej tandeac masaj ajciwa miteatiiüts leawa tasaj nej a ángel. Nej tüünd Mipoch Teat Dios, leaw alndom müütich mapaciüw nipilan. Aag ayaj atüch icootsa aton.

³⁹Naleaing nejiw mixejchiiüts ngome tandiümüw mayariw aag ayaj; tandiümüw mandilileaw alinomb andüiy Egipto. ⁴⁰Áag tasajüw Aarón: “Xicona sandiüman merang nop midiosaats maquiiüb icoots. Cos aaga Moisés newün icoots tiül Egipto, nganüy ngo majawaats ngua tandiüy”, ajüw. ⁴¹Quiaj tarangüw nop dios atnej nop nine wacüx. Condom tambiyaw nimal mayacüw teombas aaga narangüch dios quiaj, marang ichechiw nejiw. Tapac omeajtsüw majawüw aaga narangüch naag owixan quiaj. ⁴²Quiaj tacueat nejiw Teat Dios marangüw leaw andiümüw. Tayambüw ocas najlüy cawüx, atnej apiüng tiül Mipoch Teat Dios leaw tarangüw mondeac andeac nej, cos apiüng:

Inguiayiün cambaj Israel: ¿jow wüx tejlüyiün tiül wajchiüc ic miow (40) neat, mbich tembiyan nimal meyacan erchechiün meajchiüin xique? ⁴³Ingow aag ayaj, icona tejoyiün ombiüm midiosan Moloc nguiajantanej niüng teamban.

Aton tejoiüün aaga irangan
atnej ocas, ipiüngan aag ayaj
midiosan Renfán.
Ajcüw ayaj terangan, tequiejliün
micosan teombasüw nejiw.
Ajcan irangan aag ayaj sanawün
icon ningüy tiül miiütan,
sanayac icon müünquiaj
necamb a cambaj Babilonia.

⁴⁴ Mixejchiiüts, wüx tajüiyiw tiül
wajchiüc tajüürüw nop nine nangaj
iüm narangüch taag. Tiül aaga
nine nangaj iüm quiaj tacül aaga
piedra alwüx ajcüw gajpowüw
poch tayac Teat Dios. Aaga nine
nangaj iüm quiaj tarangüch atnej
Teat Dios lamapiüng wüx tasaj
a Moisés marang atnej lamüüch
majaw. ⁴⁵ Aaga nine nangaj iüm
taag quiaj tamong teowixaw ajciüwa
mixejchiiüts tajlüiyiw tanomb. Wüx
taquiiüb nejiw miün Josué, at a
nine nangaj iüm taquiüjpüw miün
aton. Aag ayaj wüx tasapüw aaga
iüt cam niüng tacüliw pálwüx
nipilan. Teat Dios tandrooch ombas
ajciüwa pálwüx nipilan quiaj, para
macüliw ningüy mixejchiiüts. Aaga
nangaj iüm quiaj, aliün majlüy
ningüy wüx tajlüy David. ⁴⁶ David
xeyay tambeol nej Teat Dios, nej
tandiüm marang nop jayats nangaj
iüm nadam, macül tiül Teat Dios,
aaga midios Jacob. ⁴⁷ Taton ngo
marang, Salomón tarang aaga
nadam nangaj iüm ocueaj Teat Dios.
⁴⁸ Pero naleaing Teat Dios najlüy
tiül cielo, ngo macül tiül nangaj
iüm narangüch naag owixan, atnej
tapiüng wüx nawiig nop nendeac
andeac Teat Dios:
⁴⁹ Nangaj cielo aag ayaj niüng
chetejos,

aaga iüt niüng sacüüich xileaj.
¿Nguineay ajlüy a iüm
apmerangan meajchiün
xiique?
¿Ngwüy nguiane alndom
naxooda?
⁵⁰ ¿Neol, ngome xiique nerangas
meáwan leaw almajlüye naag
xiwixe?, aw.
⁵¹ Nganüy icona xeyay adam
imeajtsan, ngo meyacan wüx
imeajtsan andeac Teat Dios, ngo
meajchiün ilajcan menguiayıün.
At icon nipilan ngo mayamb
Teat Dios; ngome áag merangan
atnej andiüm a Nangaj Espíritu
ocueaj Teat Dios. Icona irangan
leaw indiüman, atnej tarangüw
mixejchiiün. ⁵² ¿Cas mondeac andeac
Teat Dios ngo majcüiyiw majawüw
nejiw mixejchiiüna? Nejiw tambiyaw
mondeac andeac Teat Dios tajlüiyiw
tanomb, cos nejiw tandeactiw
naleaing wüx aliüc nop nerang
najneaj. Aaga nerang najneaj quiaj,
icona teyacan teowixaw nipilan
monrang ngo majneaj, mandeow;
atquiaj tembiyan. ⁵³ Masey nangaj
ángelos tüüch icon aaga Mipoch
Teat Dios mejiüran, naleaing icona
ngo meyacan wüx imeajtsan, aj
nejiw a teat Esteban.

Tambiyaw a Esteban

⁵⁴ Nejiw wüx tanguiayiw aag ayaj,
quiaj tajcüiyiw xeyay, ancaporros
olüiquiw majawüw a Esteban.
⁵⁵ Naleaing Esteban, cos altiül nej
Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios,
wüx taxaing omal majaw cawüx
tiül cielo, quiaj taxom majaw
nguineay ajneaj ajlüy Teat Dios;
aton tajaw a Teat Jesús alembem

amb wüx miác Teat Dios. ⁵⁶Quiaj tapiüng:

—iJoyaj lanaxom najaw tiül cielo! Saxom najaw a Teat Naxey alembem amb wüx miác Teat Dios —aw.

⁵⁷Quiaj níplan tepajuw napac, tapalüw olajciuw ngana manguiayiw. Quiaj tajmeliw masapüw a Esteban. ⁵⁸Ndoj taquijipüw andüy mbeay cambaj, tapots maloxiw. Ajcüwa monlox quiaj, tasojndiw micamixaw nejiw mayacüw niüng ajlüy nop naxey nenüt Saulo. ⁵⁹Wüx tenguijal maloxiw, Esteban tasaj Teat Dios, tapiüng:

—Teat Jesús, ingoch xic —aw.

⁶⁰Condom taquieel micos nej tiüt, tendeac napac, tapiüng:

—Teat Dios, nde meyac wüx ombasüw nejiw aaga nisoet teamarangüw cam —aw.

Landoj mapiüng aag ayaj, quiaj tandeow.

Saulo tayamb ombas monyar andeac Teat Jesús

8 Aaga naxey nenüt Saulo quiaj, aton tajneaj majaw mandeow a Esteban.

Tiül aaga nüt quiaj, witiüt noic nadam moncüy wüx ombasüw monyar andeac Teat Jesús monlüy tiül Jerusalén. Ndoj meáwan tümb mawünwi oleajiw, tambüw andüiytiül iüt Judea, at tiül iüt Samaria. Áagan ajcüw apóstoles ngo mawüw quiaj. ²Ndoj acas monxey monyamb Teat Dios taxainguiw a Esteban, taquijipüw mamiütüw, xeyay tajjiüntsüw wüx ombas. ³Condom aaga naxey nenüt Saulo quiaj, tapots mayamb ombasüw monyar

andeac Teat Jesús. Tajmel tiültiüil nden masap mayac tiül manchiüc monxey at montaj.

Tanderac wüx Teat Jesús tiül Samaria

⁴Meáwan monwün oleaj tasajüw níplan leaw niüng tambüw wüx aaga najneajay nanderac. ⁵Felipe aton tamb andüy tiül noic cambaj tiül Samaria, tapots masaj níplan wüx Teat Cristo. ⁶Meáwan níplan tijchiw olajciuw manguiayiw leaw apiüng Felipe, aton tajawüw xeyay ateócan leaw tarang. ⁷Xeyay níplan leaw alwüx ombasüw nimeech, tajneajiw. Wüx tawüw aaga nimeech quiaj, tepajuw napac. At xeyay níplan axom nejiw napat monandeow, altiül landeow owix landeow oleaj, altiül necoex, pero tümb majneajiw. ⁸Quiaj xeyay tapac omeajtsüw ajcüwa níplan tiül aaga cambaj quiaj.

⁹Alquiaj nop naxey nenüt Simón. Nej aton arang quiripite ateócan tiül aaga cambaj quiaj. Naleaing nej axot oniiügaran mawaiich níplan tiül Samaria. Apiüng nej nop naxey xeyay netam ajlüy. ¹⁰Aaga naxey quiaj, anguiayiw andeac nej namix monguich at natangtang níplan, apiüngüw:

—Aaga naxey quiaj, naleaing xeyay ambeol nej Teat Dios —awüw.

¹¹Xeyay ayariw nej andeac, cos nej axot oniiügaran arang quiripite ateócan. Lamawaiich nejiw xeyay nüt wüx aag ayaj. ¹²Nganüy wüx tanguiayiw nguineay andeac a Felipe cos tasaj nejiw nguineay alndom majlüyeran tiül micambaj Teat Dios; y tasaj nejiw aton wüx

Teat Jesucristo, quiaj tayariw. Condom tayariw yow, monxey at montaj. ¹³ Quiaj aaga Simón tapiüng lamayar Mipoch Teat Dios, ndoj tayar yow. Condom tamb maquiiüb a Felipe nguijantanej. Nej xeyay mbayaw wüx ajaw nguineay a Felipe arang cuajantanej nadam ateócan leaw ngomeaag ajaraw.

¹⁴ Ajcüwa apóstoles monlüy Jerusalén, wüx tanguiayiw nipilan monaw Samaria lamayariw Mipoch Teat Dios, quiaj tüjchiw mamb a Pedro maquiiüb a Juan mambüw quiaj, mambeolüw a Felipe. ¹⁵ Nejiw wüx tapeayiw quiaj, tatüniw ocueaj Teat Dios müüch Nangaj Espíritu ajcüwa nipilan quiaj. ¹⁶ Cos nejinguind tiül nejiw nganaw mayariw Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios. Nejiw tayariw áagan yow wüx minüt Teat Jesús. ¹⁷ Quiaj a Pedro y Juan tayacüw owixaw wüx omalüw ajcüwa nipilan quiaj, quiaj tiün wüx ombasüw nejiw Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios.

¹⁸ Aaga Simón wüx tajaw nguineay ajcüwa apóstoles ayacüw owixaw wüx omalüw nipilan, quiaj apeay wüx ombasüw nejiw aaga Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios. Quiaj tandium müüch nejiw tomiün. ¹⁹ Tasaj nejiw:

—Ijchan xic aton narang aag ayaj, nüjchiw mayariw Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios jangantanej nipilan leaw sanayac xiwix wüx omal nej —aj nejiw.

²⁰ Quiaj tasaj nej a Pedro:

—Ijoy ninguiün aaga tomiün quiaj, ich ndrom imbas anaag, cos ique tendium mengal aaga leaw Teat Dios üüch, üüchan. ²¹ Ique

ngo matüch ic meaand aag ayaj, ngome minajiüt, cos Teat Dios ajaw imaeaats ngome najneaj. ²² Nganiüy icueat aaga xeyay ngo majneaj temerang quiaj, itün ocueaj Teat Dios sitiül alndom mawün wüx omeaats aaga xeyay ngo majneaj ipiüng tiül imaeaats quiaj. ²³ Xique sajaw ique xeyay ngo majneaj alwüx imaeaats. Ijlüyyay wüx irang ngo majneaj —aj nej.

²⁴ Quiaj tasaj nejiw a Simón:
—Itüniün ocueaj Teat Dios mambeol xic, ngana namongoch aaga ipiüngan quiaj —aj nejiw.

²⁵ Condom a Pedro y Juan, wüx landoj majüiquichaw wüx Teat Jesús, at wüx landoj mandeacüw Mipoch Teat Dios, quiaj tandilileaw alinomb andüiyiw Jerusalén. Xeyay cambaj tiül Samaria leaw niüng tamongoj, tasajüw nipilan wüx Mipoch Teat Dios.

Felipe tangoch nop naxey naw Etiopía

²⁶ Condom nop ángel ocueaj Teat Dios tasaj a Felipe, tapiüng:

—Erngualeateay, quiür indüy cawac, ingoch aaga tiiüd imiün Jerusalén andüy Gaza. Aaga tiiüd quiaj, amb tiül wajchiüc among —aw.

²⁷ Quiaj tamb a Felipe. Ndoj tangoch nop naxey naw tiül iüt Etiopía, eunuco nej, pero ajiür nadam najiüt ocueaj nop najtaj nenüt Candace. Aaga najtaj quiaj minatang nenajiüt nej tiül iüt Etiopía. Aaga naxey quiaj, acüll teowix nej meáwan tomiün. Nej tamb Jerusalén marang casa Teat Dios. ²⁸ Wüx tajtsor alchetem tiül

micarret nej, tenguijal mateow Mipoch Teat Dios tiül aaga nawiig tarang Isaías, nendeac andeac Teat Dios. ²⁹Quiaj Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios tasaj a Felipe:
—Quiür itüch aaga carret quiün, indüüb mamb —aj nej.

³⁰Quiaj tamb a Felipe matüch a carret. Tanguiy aaga naxey quiaj tenguijal mateow Mipoch Teat Dios leaw tarang Isaías. Tatün manguiay, tasaj:

—¿Teat, ixom imelaats wüx aag temeteow quiaja? —aj.

³¹Quiaj tapiüng aaga naxey:

—¿Nguineay sanaxom ximeaats sitiül ngo majlüy aljane maquiaach xic? —aw.

Ndoj quiaj tasaj a Felipe majtep tiül a carret chetem aweaag.

³²Aaga Mipoch Teat Dios niüng tenguijal mateow, apiüng:

Wüx taquiüraab mamb
mandeow, ajlüyan ngo
menojteay, atnej nop sap.

Atnej nop quicheech sap wüx
ajerep milan nej, ngo mepaj.
Atquiaj a nej aton wüx tandeow,
ngo majcüy majaw monbiy
nej.

³³Nej tüünd mamongoch monxing,
ndoj ngome tajaraw cuane
asoet.

¿Jane alndom mapiüng meáwan
ngo majneaj tarangüw wüx
ombas nej ajcüwa nipilan
quiaja?

Cos tambiyaw nej ningüy wüx
iüt.

³⁴Quiaj tatün manguiay aaga
naxey quiaj, tasaj a Felipe:

—Isaj xic teat, ¿jane wüx ombas
apiüng aaga nendeac andeac Teat

Dios quiaja? ¿Apiüng wüx nejáyan quiaja, ngwüy apiüng wüx alinop aljane? —aj.

³⁵Condom Felipe tapots maquiaach nej ajan wüx aaga poch quiaj. Tapots masaj nej wüx Mipoch Teat Dios leaw tandeac Teat Jesús.

³⁶Condom wüx tatüchiw niüng ajlüy yow, quiaj tapiüng aaga naxey quiaj:

—Joyaj yow ¿quia ngondom nayar yowa? —aw.

³⁷Quiaj tapiüng a Felipe, tasaj nej:

—Alndom sitiül iyaag naleaing lajmel tiül imelaats Mipoch Teat Dios —aj nej.

Quiaj tapiüng aaga naxey quiaj:

—Nganüy lanapiüng naleaing aaga Teat Jesucristo quiaj Micual nej Teat Dios —aw.

³⁸Quiaj tapiüng lombom a carret. Condom tawüw tiüt ijpuéj, tambüw tajmeliw tiül yow, Felipe maquiiüb aaga naxey quiaj. Quiaj tüich nej yow a Felipe. ³⁹Condom wüx tawüw imiün tiül yow, quiaj a Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios tawün quiaj a Felipe. Aaga naxey quiaj, ngo maxom majaw nguia tandüy a Felipe. Condom tamb maquiiüb mitiid nej apac omeaats.

⁴⁰Felipe camüm mayaag altiül cambaj Azoto. Quiaj tamb tapots mandeac Mipoch Teat Dios tiültiül meáwan cambaj niüng tamong, atánan quiaj tatüch tiül cambaj Cesarea.

Saulo tayar andeac Teat Jesús

(Hch. 22:6-16; 26:12-18)

9 Pues aaga Saulo ngo mamong ajcüy majaw minipilan Teat Jesús, andium mambich mambiy

meáwan. Quiaj tamb majaw natang miteaats.² Tatün nawilig majoy majüiquich tiül nangaj iüm tiül Damasco, alndom masap matsaag meáwan mondüüb Teat Jesús leaw apmaxom, masey monksey masey montaj. Ndoj apmaquiiüb mamb andüy Jerusalén.³ Naleaing wüx aleamb tiül tiiüd laliük matüch Damasco, quiaj tajaw noic ran imiün cielo, anmarraj nej, ayey nej tiüt.⁴ Quiaj tajmiüc a Saulo. Condom tanguiay andeac nop nendeac, tapiüng:

—Saulo, Saulo ɬneol tapots meyamb ximbas mejcüy mejaw xique? —aw.

⁵ Nej, quiaj tapiüng:

—¿Jan ic teat? —aw.

Quiaj tasaj nej aaga nendeac quiaj:

—Xique aaga Jesús, leaw ique tenguiay meyamb ombas mejcüy mejaw. Ngo majneaj mejcüy, cos andüy miün wüx imbas irang memongoch ngo majneaj, atnej nop jayats wacüx wüx atoel, quiaj atileran —aj nej.

⁶ Quiaj mbayaw, ancambeapmbeapeay. Tapiüng:

—Jow nganüy Teat ɬcuane indiüüm mejaw naranga? —aw.

Quiaj tasaj nej Teat Jesús:

—Witiür, quiür itüch tiül aaga cambaj quiün. Quiaj apmesoic cuane netam merang —aj nej.

⁷ Ajciwa monksey monquiiüb Saulo alombomoj quiaj, xeyay lambabayajow aton. Cos anguiayayej andeac aaga nendeac, pero naleaing ngo maxomüw majawüw nejinguind.⁸ Quiaj witüüt tiüt a Saulo; pero wüx taleaaig oniiüg

ngo maxom majaw nicuajind. Quiaj taquiüraab mamb, naneteteran owix, tamb andüy Damasco.⁹ Tajlüy quiaj er nüt ngo maxom majaw nicuajind nicuajind, ngo met, ngo manganeow.

¹⁰ Tiül aaga nüt quiaj altiüil Damasco nop minipilan Teat Jesús nenüt Ananías. Aaga naxey quiaj aleaic tajaw atnej aüm, cos Teat Jesús tejüiquichay majaw nej. Tasaj: —iAnanías! —aj.

Ananías tapiüng:

—Sal ningüy Teat —aw.

¹¹ Quiaj tasaj nej Teat Jesús:
—Ernguialeateay, quiür iquüiüb aaga calle nasoic Naleainguiay, itün menguiay aniüng Judas. Alquiaj nop naxey nenüt Saulo naw Tarso, nej nganüy nganüy cam tenguijal ataag orar.¹² Nej aton lanüüich majaw atnej aüm, nop naxey nenüt Ananías lajmel niüng nej axood, apmayac owix nej wüx omal nej, quiaj aprram oniiüg nej alinomb —aj nej.

¹³ Ananías wüx tanguiay aag ayaj, tapiüng:

—Teat, xique lananguuiay xeyay nipilan andeaciw wüx aaga naxey quiaj, apiüngüw nej xeyay ngo majneaj teamarang wüx ombasiüw minipilan tiül Jerusalén.¹⁴ Nganüy lapseay ningüy, ajamiün nawiig ocueajiw montangtang miteaats, quiaj alndom masap matsaag meáwan mondüüb ic —aw.

¹⁵ Quiaj tasaj nej Teat Jesús:

—Quiür, cos aaga naxey quiaj lanarriiid marang xenajiüt. Nej apmamb mandeac xic wüx tiül palpálwüx nipilan, at niüng ajlüyiw minatangüw monajjiüt, at

tiül micual iüt Israel aton. ¹⁶Cos xique sanüüch majaw nguineay apmamongoch xeyay ngo majneaj áag andüüb xic —aj nej.

¹⁷Quiaj tamb a Ananías andüy tiül aaga nden niüng axood Saulo. Wüx tapeay quiaj, tayac owix wüx omal a Saulo. Tasaj:

—Teat Saulo, aaga Teat Jesús tejüiquichay mejaw tiül tiiüd wüx tewiün, nej nesaj xic niün nüüch ram iniiüg alinomb. Aton aliüc Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios majlüy wüx imbas —aj.

¹⁸Andüüban ajmiüic imiüün teoniiüg nej atnej milil cüet. Quiaj rat oniiüg nej a Saulo. Condom quiaj witüüt, tamb mayar yow.

¹⁹Saulo wüx landoj üet, landoj anganeow, quiaj tayar apac alinomb. Condom tacüil quiaj acas nüt maquiiüb minipilan Teat Jesús monlüy tiül Damasco.

Saulo tandeac wüx Teat Jesús tiül Damasco

²⁰Quiájan tamb meáwan tiül ajcüwa sinagogas tiül Damasco mandeac masaj nipilan, naleaing aaga Teat Jesús Micual Teat Dios nej. ²¹Quiaj mbayatoj meáwan jane tanguiayiw andeac nej, tapiüngüw: —¿Neol, ngome nej aag ayaj tasap xeyay minipilan Teat Jesús tiül Jerusalén? ¿Neol ngome áag iün marang ningüiy, masap matsaag minipilan Teat Jesús maquiiüb andüy teombasiüw montangtang miteatsa? —awüw.

²²Naleaing aaga Saulo taxom omeaats xeyay masaj nipilan, áag ngondom mangochiw nej andeac ajcüwa judíos moncül tiül Damasco,

cos tasaj nejiw naleaing Teat Jesús aag ayaj a Cristo leaw netam miün.

Saulo tawün oleaj

²³Wüx lamajiür xeyay nüt acül quiaj, quiaj ajcüwa judíos tandeaciüw nóiquian apmambiyaw nej. ²⁴Pero Saulo tanguay aag ayaj. Masey tajíürüw mbeay mbeay cambaj nüt ongwiiüts cos andiüümüw masapüw mambiyaw, pero ngondom mambiyaw.

²⁵Condom minipilan Teat Jesús tawüniw nej ongwiiüts; tayacüw nej tiül nop nadam nchep, tamongochiw nej amb nic coet neyey tiüt cambaj. Aaga coet quiaj, najtep oleaj xeyay, narangüch piedra. Atquiaj taw wüx.

Saulo al Jerusalén

²⁶Wüx tapeay tiül Jerusalén a Saulo, tandiüm maquiiüpüw tiül minipilan Teat Jesús; pero naleaing nejiw timboj mandüiyiw nej; ayajciüw ngome naleaing minipilan nej Teat Jesús. ²⁷Quiaj a Bernabé tambeol nej, taquiiüb nej mamb andüy niüng ajlüiyiw apóstoles. Condom tapots masaj nejiw wüx a Saulo nguineay tajaw Teat Jesús tiül tiiüd. At tasaj nejiw cuane tasaj nej Teat Jesús, aton tasaj nejiw nguineay tandeac wüx Teat Jesús tiül Damasco, ngo mimbol.

²⁸Condom quiaj tacüil tiül Jerusalén a Saulo maquiiüb nejiw, ambüw nguiajantanej maquiiüpüw. ²⁹Nej ngo mimbol mandeac wüx Teat Jesús. At aton tasajsaj ajcüwa mondeac griego; pero nejiw ngo mayariw nej andeac; tayambüw nguineay mambiyaw. ³⁰Wüx

minipilan Teat Jesús tanguiayiw aag ayaj, quiaj taquijüpüw nej mamb andüy Cesarea. Condom naw quiaj tüjchiw nej mamb andüy Tarso.

³¹Tiül aaga nüt quiaj tajlüy najneájan tiül meáwan niüng canchiüjow minipilan Teat Jesús. Lango majcüyaran majarawüw tiül meáwan cambaj tiül Judea, tiül Galilea, at tiül Samaria. Tayacüw wüx omeajtsüw mandüjpi leawa tandeac Teat Jesús, tarangüw leaw andiüüm Teat Dios. Quiaj texeyayiw, cos tambeol nejiw Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios.

Tajneaj Eneas

³²Condom alinoic nüt wüx tamb a Pedro mamong tiül tiül cambaj niüng ajlüiyiw minipilan Teat Jesús majaw cuane arangüw, quiaj tamb aton tiül cambaj Lida. ³³Taxom quiaj nop naxey nenüt Eneas. Aaga naxey quiaj lamajíür ojpeacüw neat acül wüx mats, androoch nej ombas monandeow. ³⁴Quiaj tasaj nej a Pedro:

—Teat Eneas, Teat Jesucristo lamataag ic majneaj, witiür, ixaiing mimats —aj.

Andüüban ajneaj aaga naxey quiaj, witiüt. ³⁵Wüx tajawüw nej lajneaj, meáwan nipilan tiül Lida, at monaw tiül cambaj Sarón aton tandüjpiw Teat Jesús.

Dorcas tapac alinomb

³⁶Tiül aaga nüt quiaj, altiüil cambaj Jope nop najtaj minipilan Teat Jesús nej aton, nenüt Tabita. Aag ayaj nassoic Dorcas tiül ombeay griego. Nej xeyay najneaj arang, at

ambeol nipilan ngo majiür. ³⁷Wüx aaga nüt quiaj, tiün andeow a Dorcas, tandeow. Condom wüx landoj axejmbeacharan, taquüraab majmel cawüx tiül amb ijpuw iüm.

³⁸Pues aaga cambaj Jope ngome xeyay miünquiaj ajlüy aweaag cambaj Lida, niüng ajlüy Pedro. Wüx minipilan Teat Jesús monaw Jope tanguiayiw Pedro altiüil cambaj Lida, quiaj tüjchiw mamb ijpuw monxey masajüw:

—Teat, irang favor, mac najej mejaw xicon ningüy tiül Jope —awüw.

³⁹Quiaj tamb a Pedro maquiiüb nejiw. Wüx tapeay quiaj, taquüjpüw nej mamb andüy cawüx tiül amb ijpuw iüm. Camüm mapeay quiaj, andüüban mayeyiw nej tiüt monleben omal montaj, ajiüntsüw. Tüjchiw nej majaw apixaw nejiw arang Dorcas wüx almapac. ⁴⁰Condom Pedro tawün nejiw quiaj meáwan, ndoj taquieel tiüt micos nej mataag orar Teat Dios. Condom ndiliteay majaw aaga nandeow quiaj, tasaj:

—Tabita, witiür —aj.

Quiaj taleaaig oniiüg aaga najtaj quiaj, wüx tajaw a Pedro quiaj witiüt chetem. ⁴¹Pedro, quiaj tandic owix nej masap owix a najtaj, tawitich lembem. Condom, quiaj tapaj miünüw minipilan Teat Jesús at monleben omal montaj. Wüx tajngotoj majawüw, quiaj tajawüw lapac. ⁴²Aag ayaj tanguiayaran meáwan tiül cambaj Jope, ndoj xeyay nipilan tandüjpiw Teat Jesús. ⁴³Condom Pedro tacül tiül cambaj Jope xeyay nüt, aniiüng nop naxey nenüt Simón, nop nerang najiüt wüx taag.

Pedro alaniüng Cornelio

10 Altiül cambaj Cesarea
nop naxey nenüt Cornelio,
minatang noic ajlüy soldados nasoic
Italiana. ²Aaga naxey quiaj, xeyay
ayamb Teat Dios, xeyay andiüm
marang leaw andiüm Teat Dios,
nóiquian maquiiüb meáwan leaw al
aniüng nej. At aton xeyay ambeol
nipilan tiül aaga cambaj quiaj. Nej
ajlüiy matün ocueaj Teat Dios
mambeol nej. ³Aaga naxey quiaj,
ranüy tüünd majaw atnej aúm,
tajaw nop ángel ocueaj Teat Dios
andüy wüx nchejliow nüt. Tajaw
aaga ángel quiaj tajmel niüng ajlüy
nej. Condom tasaj nej:

—iTeat Cornelio! —aj nej.

⁴Cornelio mbayat xeyay wüx
tajaw a ángel. Quiaj tapiüng:

—¿Cuane Teat? —aw.

Quiaj tasaj nej a ángel:

—Teat Dios teamanguaiay aag itün
ocueaj, teamajaw nguineay imbeol
nipilan ngo majiür. ⁵Nganüy iich
mambüw acas monxey tiül cambaj
Jope, majanüw miün nop naxey
nenüt Simón, aag ayaj nasoic Pedro.
⁶Nej acül aniüng nop naxey nenüt
Simón, aaga nerang najiüt wüx taag.
Aaga nden quiaj ajlüy mbeay ndec.
Nej a Pedro quiaj, apmasaj ic cuane
netam merang —aj nej.

⁷Wüx laámb aaga ángel tenguijal
andeac aweaag, quiaj Cornelio
tapaj ijpiüw monrang minajiüt
nej, at alinop soldado neyamb
Teat Dios. ⁸Condom Cornelio wüx
landoj masaj nejiw meáwan cuane
tajaw, quiaj tüüch nejiw mambüw
tiül cambaj Jope majanüw miün a
Pedro.

⁹Amb alinoic nüt nejiw aliw tiül
tiiüd, laliüc mapeayiw Jope. Aag
ayaj laliüc lebem nüt. Pedro
tajtep andüy cawüx mal iüm
mataag orar. ¹⁰Condom tind üet a
Pedro. Tenguijaleámban arangüch
üet nej, aleaic tajaw atnej aúm.

¹¹Quiaj taxom majaw atnej lejquiaj
a cielo. Tajaw aliüc imiün tiül cielo
andüy wüx iüt atnej noic nadam
püy, naoeloeleran oxing, tenguijal
aw tiüt. ¹²Tiül aaga püy quiaj, altiül
cuajantanej nimal. Altıül nimal
nejiür apiquiw oleaj; altiül nimal
nesatatüy tiüt ajüy; altiül quiec
aton. ¹³Quiaj tanguiay a Pedro
andeac nop nendeac, tasaj nej:

—Pedro, witüür imbiy aag ayaj,
itsamb —aj nej.

¹⁴Quiaj tapiüng a Pedro:

—Ngwüy Teat, cos xique nómbar
ngome aag natsamb ajcüwa ngo
majneaj nimal quiaj leaw xicona
ngondom natsamban —aw.

¹⁵Quiaj tendeac amb ijmbüw aaga
nendeac quiaj, tasaj nej:

—Leaw lamapiüng Teat Dios
najneaj matsaramb, ique ngondom
mepiüng ngo majneaj —aj nej.

¹⁶Aag ayaj tajaw arojmbüw.
Condom, quiaj xaijnguiat alinomb
aaga püy quiaj, andüy tiül
cielo. ¹⁷Pedro aliün wüx aag
ayaj, tenguijaleámban mayamb
omeaats nguineay amb aaga
landoj majaw quiaj. Quiaj apeayiw
mbeay nden ajcüwa monxey üüch
nejiw mambüw a Cornelio, cos
landoj matüniw manguiayiw
nguiane acül a Simón. ¹⁸Quiaj
tendeaciüw, tatüniw manguiayiw,
sitiül quiaj axood nop naxey nenüt
Simón nasoic Pedro. ¹⁹Pedro

tengualeámban mayamb omeaats wüx aaga landoj majaw quiaj, quiaj tasaj nej Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios:

—Joyaj arojpüw monxey lapeayiw mayambüw ic. ²⁰Nganüy iriow tiüt quiür ijawüw, iquiüpüw mamb nde mechiw imdeaats. Cos xique nejchiüs miünüw ningüy —aj nej.

²¹Quiaj taw tiüt a Pedro majaw ajcüwa monxey neech nejiw miünüw a Cornelio. Condom tasaj nejiw:

—Jogüy xic, teat. ¿Aleaic iyamban xic wüx tewiünan ningüye? —aj nejiw.

²²Nejiw quiaj tapiüngüw:

—Nop minatang soldado nenüt Cornelio nesaj xicon niünan. Aaga naxey quiaj xeyay najneaj arang, ayamb Teat Dios. Aton meáwan nipilan judío apiüngüw nej xeyay najneaj arang. Nop ángel ocueaj Teat Dios landoj masaj nej miün mejanüch meamb anüng nej manguiay leaw ique apmesaj —awüw.

²³Quiaj tamelich nejiw a Pedro, tüüch nejiw nguiane maxoxtüw. Wüx larraw tiüt amb alinoic nüt, quiaj tamb a Pedro maquiiüb nejiw. At aton tambüw alacas minipilan Teat Jesús moncül tiül Jope.

²⁴Larraw tiüt amb alinoic nüt, quiaj tatüchiw tiül cambaj Cesarea. Cornelio tengual macül nejiw; laúmb mapaj meáwan acualaats nej, at meáwan leaw xowiý andeac aweaag. ²⁵Wüx tajmel tiül nden a Pedro, quiaj tamb a Cornelio mangoch nej, taquieel tiüt micos nej teombas a Pedro. ²⁶Quiaj a Pedro tawitich nej, tasaj:

—Witiür teat, cos xique aton nipilan xic sat ic —aj nej.

²⁷Tengual andeac aweaag tajmeliw tiül iüm. Quiaj tajaw xeyay nipilan lacanchiüjow quiaj.

²⁸Condom quiaj tasaj nejiw a Pedro:

—Icona lamejawan nguineay nop nipilan judío ngondom maquiiüb tiül pálwüx nipilan; at ngondom majmel anüngüw nejiw. Pero Teat Dios lamüüch xic najaw, nejinguind nipilan ngondom mapiürang ngo majneaj, ngo metam nej. ²⁹Pares wüx tasoiquiüs niün, quiaj tiunas, ngo napiüng nicuajind. Nganüy sandiüm nanguaiay ¿neol tepajan xic niün? —aj nejiw.

³⁰Quiaj tapiüng a Cornelio, tasaj nej:

—Xique lamajiür apeic nüt, aaga ores cam andüy wüx nchejliow nüt taiündas, tengual sataag orar ningüy saniüng. Quiaj tajawas nop naxey alebem niüng sajliüy, xowüy lalitlit apix nej. ³¹Condom tasaj xic aaga naxey quiaj, tapiüng:

“Cornelio, Teat Dios teamanguaiay leaw itün ocueaj, aton teamajaw

nguineay imbeol nipilan ngo majiür.

³²Nganüy iich mamb majanüch

miün nop naxey altiül cambaj

Jope, nenüt Simón nasoic Pedro.

Aaga naxey quiaj axood anüng

Simón aaga nerang najiüt wüx taag,

acül mbeay ndec. Wüx apmapeay

aaga naxey quiaj, nej apmasaj ic

cuane netam merang”, aw. ³³Quiaj

tüjchiüs mamb mejanüch. Nganüy

ique najneaj irang cos lerpeay.

Meáwan xicona sajliyiün ningüy

narangan leaw Teat Dios andiüm,

nanguaiyiün meáwan leaw nej

lamasaj ic mesaj xicon —aj nej.

Pedro tandeac aniüng Cornelio

34 Quiaj a Pedro tendeac masaj nejiw, tapiüng:

—Nganüy lanajaw Teat Dios andiüm jangantanej nipilan, ngo mapiüng wüx jane netam, jane ngwüy. **35** Nej najneaj majaw meáwan nipilan tiül meáwan cambaj wüx iüt jane apmayamb nej, jane apmarang najneaj. **36** Teat Dios tüüch manguiayiw mipoch nej aaga cambaj Israel, pero tapiüng nej najneájan majaw meáwan nipilan leaw apmayar andeac Teat Jesucristo. Aaga Teat Jesús quij, minatang ocueaj meáwan nipilan. **37** Icona lamenguiayiün cuane tajlüy meáwan tiül iüt Judea. Aag ayaj tamelich tiül Galilea, wüx Juan landoj maquiaach nipilan cuane netam marangüw para alndom mayariw yow. **38** Lamejawan aton nguineay Teat Dios tayac Nangaj Miespíritu nej wüx ombas Teat Jesús naw Nazaret para marang cuajantanej. At lamejawan nguineay Teat Jesús tarang xeyay najneaj cos Teat Dios almaquiiüb nej. Nej aton tüüch majneaj meáwan nipilan leaw tüüch nejiw michachiw nimeech. **39** Xicona tajawasan naleaing meáwan leaw tarang Teat Jesús tiül iüt Judea, at tiül Jerusalén. Condom tayacüw nej wüx cruz mandeow. **40** Aaga Jesús quij Teat Dios tapacüüch nej wüx er nüt; tüüch nej mejuiquichay najawan. **41** Ngome meáwan nipilan tajawüw nej, áagan xicona leaw lasarriiidaranan nandeacan wüx nej cuane tarang. Xicona tajawasan, cos tetesan, tanganeowasan

naquijüpán wüx landoj apac alinomb. **42** Nej tasaj xicon namban nasajan nipilan, napiüngan naleaing Teat Dios lamayac nej majaw wüx asoet meáwan nipilan, leaw aliün mapac at leaw landeow. **43** Meáwan mondeac andeac Teat Dios lamapiüngüw wüx nej tanomb. Tapiüngüw meáwan leaw apmayar andeac Teat Jesús, Teat Dios apmawün wüx omeaats nej asoetiw nejiw —aw.

**Nipilan ngome judío ayariw
Nangaj Espíritu**

44 Tenguialeámban mandeac a Pedro wüx aag ayaj, quij tiün Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios, tajmiüc wüx ombasüw meáwan nipilan leaw teamanguiyiw andeac nej. **45** Quiaj mbayatoj ajciüwa judíos monyar andeac Teat Jesús leaw tambüw maquiüjpüw teat Pedro, cos tajawüw nguineay ajciüwa nipilan ngome judío lamayariw Nangaj Espíritu aton.

46 Cos teamanguiyiw lamandeaciüw alinoic ombeaiyiün, teamapiüngüw najneajay lamarang Teat Dios.

47 Condom tasaj nejiw a Pedro:

—¿Alndom aljane mapal, ngo mayariw yow ajciüwa nipilan quija? Cos nejiw aton lamayariw Nangaj Espíritu atnej icootsa —aj nejiw.

48 Quiaj a Pedro tapiüng müüch nejiw mayariw yow wüx minüt Teat Jesús. Condom tasajüw a Pedro macül quij alacas nüt maquiiüb nejiw.

**Teat Pedro tamb Jerusalén
masaj minipilan Teat Jesús
nguineay tarang**

11 Condom ajciüw apóstoles y aldemas minipilan Teat

Jesús monlüy tiül Judea tanguiayiw nguineay ajciwa niplan ngome judíos aton lamayariw Mipoch Teat Dios. ²Wüx tapeay Jerusalén a Pedro, quiaj taliquiaw nej ajciwa judíos leaw lamandüjpíw Teat Jesús.

³Tasajüw:

—¿Neol teamb anüingüw niplan ngome icootsa meretiün mequiijpana? —ajüw nej.

⁴Quiaj tapots masaj nejiw a teat Pedro andüübndüjpíw nguineay tajlüy, tapiüng:

⁵—Xique sal tiül cambaj Jope, tenguijal sataag orar. Quiaj tajawas aleaic atnej saúm. Tajawas aliüc imiün tiül cielo atnej noic nadam püy, ndeaan oxingxing; aag ayaj tiün andüy niüng sajlüy. ⁶Tajawas majneaj tiül aag ayaj. Quiaj tajawas altiül cuajantanej nimal nejíür apiquiw oleaj; altiül napat nimal, altiül nimal nesatatuý tiüt ajüy, altiül quiec aton. ⁷Quiaj tanguiayiüs andeac nop nendeac, tasaj xic: “Pedro, witiür imbiy cuajantanej aag ayaj, itsamb”, aj xic. ⁸Quiaj a xique tasajas: “Ngüwy Teat, cos xique nómbar ngomeaag natsamb ajciwa ngo majneaj nimal quiaj, leaw xicona ngondom natsamban”, saj. ⁹Quiaj tasaj xic amb ijmbiüw aaga nendeac imiün tiül cielo: “Leaw lamapiüng Teat Dios najneaj matsaramb, ique ngondom mepiüng ngo majneaj”, aj xic. ¹⁰Aag ayaj tajawas arojmbiüw. Condom, quiaj xaijnguiat alinomb andüy tiül cielo. ¹¹Condom, quiaj tapeayiw quiaj arojpüw monxey niüng saxood mayambiüw xic, müjndiwi miünuw imiün Cesarea. ¹²Quiaj tasaj xic a Nangaj Espíritu

ocueaj Teat Dios namb naquiüjpíw nde nachiw ximeaats. Tambüw aton maquiüjpíw xic ajciwa anaíw monyar andeac Teat Jesús cam. Tajmelasan anüing nop teat naxey. ¹³Aaga teat naxey quiaj tasaj xicon nguineay tajaw nop ángel anüing nej, lembet niüng ajlüy nej, tasaj nej: “Ijchaw mambüw acas monxey andüiyiw Jope, majanüw miün nop naxey nenüt Simón, nasoic Pedro. ¹⁴Aaga naxey quiaj apmasaj ic nguineay alndom maw isoetiün, mequiiüb meáwan leaw al iniüng”, aj nej. ¹⁵Wüx tandeacas nasajüw, quiaj tayariw Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios atnej tayariiüts nomb. ¹⁶Quiaj leaad ximeaats nguineay tasaj icoots Teat Jesús wüx tapiüng: “Juan naleaing tüich yow niplan, aag ayaj náagan yow. Nganüy a icona apmeajndiün Nangaj Espíritu”, aw. ¹⁷Sitiül Teat Dios lamüüch nejiw Nangaj Espíritu aton, atnej tüich icoots wüx tayariiüts andeac Teat Jesucristo ejow nganüy a xique, jane xic napiüng napal leaw andiüm Teat Dios? —aj nejiw a Pedro.

¹⁸Wüx ndot manguiayiw aag ayaj, quiaj ndijchiütoj, apac omeajtsüw, tapiüngüw:

—iNajneajay lamarang Teat Dios! Nganüy naleaing Teat Dios lamüüch niplan ngome judíos leaam omeajtsüw ngo majneaj teamarangüw y macueatiw, cos atquiaj nejiw aton alndom mapacüw meáwan nüt tiül cielo —awiüw.

Minipilan Teat Jesús monlüy tiül Antioquía

¹⁹Nganüy ajciwa minipilan Teat Jesús leawa tawüniw oleajiw ajan

wüx tajlüy nadam moncüy wüx tambiyaran Esteban, altiül tatüchiw tiül iüt Fenicia; altiül tambüw Chipre; altiül tatüchiw tiül cambaj Antioquía. Nejiw ngo masajüw meáwan nipilan wüx aaga najneaj nanderac wüx Teat Jesús, áagan nipilan judío tasajüw. ²⁰ Condom acas monyar andeac Teat Jesús monaw tiül Chipre, at monaw tiül cambaj Cirene, tambüw tiül cambaj Antioquía. Wüx tapeayiw quiaj, tasajüw nipilan griegos wüx aaga najneaj nanderac wüx Teat Jesús. ²¹ Teat Dios xeyay tambeol nejiw; quiaj xeyay nipilan tayariw Mipoch Teat Dios, tacueatiw meáwan ngo majneaj leawa tarangüw.

²² Minipilan Teat Jesús monlüy tiül Jerusalén wüx tanguiayiw aag ayaj, quiaj tüjchiw mamb andüy Antioquía a teat Bernabé mamb mambeol nejiw. ²³ Wüx tapeay quiaj a teat Bernabé, xeyay tapac omeaats wüx tajaw nguineay lamambeol nejiw Teat Dios. Quiaj tasaj nejiw mayacüw wüx omeajtsüw Mipoch Teat Dios tanaámb, nde macueatiw. ²⁴ Teat Bernabé najneaj omeaats, nómbar ngo machiw omeaats wüx Teat Dios. At cos xeyay ambeol nej Nangaj Espíritu, xeyay nipilan tayariw Mipoch Teat Dios.

²⁵ Ndoj tamb a Bernabé andüy tiül cambaj Tarso mayamb a Saulo. Wüx taxom, quiaj taquiiüb mamb andüy Antioquía. ²⁶ Quiaj tacüliw maquiijpüw monyar andeac Teat Jesús nomb neat; taquiajchiw xeyay nipilan wüx Mipoch Teat Dios. Tiül Antioquía tamelich masoiquiw Cristiano nejiw leaw monyar andeac Teat Cristo.

²⁷ Tiül aaga nüt quiaj, tapeayiw Antioquía acas mondeac andeac Teat Dios monaw Jerusalén. ²⁸ Nop tiül nejiw nenüt Agabo. Aaga naxey quiaj tasaj nej Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios nguineay apmajlüy alinoic nüt. Quiaj witüüt masaj monyar andeac Teat Jesús wüx alcanchiümoj; tapiüng laliüc majlüy montiün andüy tiül meáwan cambaj, ngome apmajlüy nüeteran. Aag ayaj naleaing tajlüy wüx Claudio tarang natang nenajiüt tiül Roma. ²⁹ Quiaj minipilan Teat Jesús monlüy tiül Antioquía tapiüngüw anopnopoj apmambeolüw monyar andeac Teat Jesús monlüy tiül Judea; apmüpchih leaw alndom. ³⁰ Naleaing atquiaj tarangüw, tüjchiw mamb aaga leaw üjchiw quiaj majoyiw mamb a Bernabé maquiiüb a Saulo, müjchiw montangtang tiül monyar andeac Teat Jesús monlüy tiül Judea.

Tandeow Jacobo, Pedro
tayacüch tiül manchiüc

12 Wüx aaga nüt quiaj, aaga Herodes minatang nenajiüt tayamb ombas minipilan Teat Jesús. Tasap acas müüch mamongochiw xeyay ngo majneaj. ² Ndoj tapiüng mambiyaran a Jacobo (Santiago minüt nej aton) micoj a Juan, tambiyaw naag espada. ³ Condom Herodes wüx tajaw ajcüwa judíos najneájan majawüw aaga arang quiaj, quiaj tasap teat Pedro mayac tiül manchiüc aton. Naleaing tiül aaga nüt quiaj arangüw nangos nüt wüx üetiw pan ngo majmel levadura. ⁴ Wüx lamasap a Pedro mayac tiül manchiüc, quiaj tayac teowixaw apiQUIW ajlüy soldados

monjiür manchiüc, majiürüw. Aag ayaj ajlüy apiquiw soldados tiül noicnoic ajlüy. Cos Herodes apiüng wüx landoj pascua, quiaj apmawün a Pedro mayac teowix cambaj.⁵ Pedro tajiürüch majneaj tiül manchiüc. Nganüy ajciüwa minipilan Teat Jesús xeyay tatajciüw orar Teat Dios mambeol nej.

Teat Dios tawün tiül manchiüc a Pedro

⁶Tiül aaga ongwiiüts quiaj, wüx Herodes apmawün a Pedro müüch cambaj ráwan tiüt, Pedro almameay pinawan niüng ajlüiyw ijpiüw soldados. Netsaag naag ijtsüw galen; aliw tiül ombeay manchiüc alijpiüw soldados tenguijal majiürüw nej.⁷ Quiaj tapeay niüng ajlüy nej nop ángel ocueaj Teat Dios, anmarraj tiül manchiüc, tareeg teombaj a Pedro mapacüüch, tasaj:
—Witiür najénan —aj.

Tanaámb sojndiow aaga galen netsajciüy owix nej.⁸ Quiaj tasaj nej a ángel:

—Ersoijquiay, aton isooig ipaj —aj nej.

Pedro atquiaj tarang. Condom aaga ángel tasaj nej alinomb:
—Isooig najal micamix, mac tabar —aj nej.

⁹Quiaj taw a Pedro tandüüb mamb a ángel. Naleaing ngo majaw sitiül naleaing meáwan leaw lamarang aaga ángel quiaj, tengwiüy ajáwan. Nej apiüng aag ayaj ajáwan atnej maúm.¹⁰ Condom tamongoj noic ombeay manchiüc niüng ajlüy nop soldado nejiür manchiüc. Condom tamongoj amb ijquiaw ombeay manchiüc niüng

ajlüy alinop soldado. Wüx tatüchiw aaga nadam ombeay manchiüc niüng awaran andüy tiül cambaj, aag ayaj narangüch manchiüc, lejquiat nejáyan quiaj. Quiaj tambüw. Condom wüx tatüchiw nots calle, quiaj tacueat nej a ángel.

¹¹Quiaj rat andüy a Pedro, tapiüng:

—Nganüy sajaw naleaing Teat Dios tüüch miün miángel nej mawün xic teowix Herodes, ngana majlüy atnej andiümüw marangüw ajciüwa nipilan judío quiaj —aw.

¹²Atquiaj tapiüng tiül omeaats, condom tamb andüy aniueng María mimüm a Juan, aaga nasoic Marcos aton. Quiaj alcanchiümoj xeyay minipilan Teat Jesús tenguijal atajciüw orar.¹³ Wüx tapeay mbeay nden, quiaj tendeac. Quiaj tiün nop nüx nenüt Rode majaw jane.¹⁴ Aaga nüx quiaj wüx tanguiay andeac a Pedro, xeyay apac omeaats, ngo maleaaig ombeay nden, andilílan tiüt andüy tiül nden masaj nejiw lapeay a Pedro, al mbeay nden.

¹⁵Quiaj tasajüw nej monlüy quiaj:
—iNerchach! —ajüw nej.

Nej nomb apiüng naleaing. Quiaj tapiüngüw:

—Ngome nej, aag ayaj miángel nej —awüw.

¹⁶Pedro nde asap andeac mbeay nden. Wüx tambüw maleajquiw, quiaj tajawüw naleaing. Quiaj mbayatoj xeyay.¹⁷ Pedro tarang owix ndijchiümoj. Quiaj tapots masaj nejiw nguineay tawün nej tiül manchiüc Teat Dios. At tasaj nejiw:

—Ijchan manguiay a Jacobo, at meáwan minipilan Teat Jesús —aj nejiw.

Condom taw quiaj, tamb.

¹⁸Camüm ram tiüt mbayajow a soldados. Xeyay tendeacndeacüw wüx, cos ngo majawüw nguineay taw a Pedro. ¹⁹Condom Herodes tüüch mamb mayambüch a Pedro. Wüx laimb mayamb ngo maxom, quiaj tandüy wüx matüntün manguiay ajcüwa soldados monjiür manchiüc. Condom tüüch mamb maquiiräjpüw mandeowiüw. Ndoj Herodes taw Judea, tamb macül tiül cambaj Cesarea.

Tandeow Herodes

²⁰Herodes xeyay tajcüy majaw nipilan monaw tiül cambaj Tiro at monaw tiül cambaj Sidón. Pero nipilan monaw Tiro maquiiüb Sidón tandeacüw nöiquian, mambüw majawüw aaga nenajiüt quiaj. Tandeacüw maquiiüpüw a Blasto mambeol nejiw. Aaga naxey quiaj, natang nejiür najiüt ocueaj Herodes. Quiaj tatüniw ocueaj a Herodes nde majcüyan majarawüw. Cos nejiw teamaxomüw nüeteran naw tiül meáwan cambaj leaw Herodes ajlüy wüx. ²¹Herodes tayac noic nüt sonongom nipilan manguiayiw andeac nej. Condom wüx tatüch a nüt, tasooig najneaj apix nej, apix minatang nenajiüt. Ndoj tsotot tiül apal nej. Quiaj tapots andeac masaj nipilan. ²²Quiaj tepajüw nipilan napac. Tapiüngüw:

—iNop dios teandeac quiaj, ngome nipilan! —awüw.

²³Quiaj ajngot iün andeow a Herodes, tüüch nej miün andeow nop ángel ocueaj Teat Dios, cos tayaag nej xeyay atam ajlüy; nganüy Teat Dios ngo metam. Quiaj tandeow, tendiüc.

²⁴Naleaing Mipoch Teat Dios tajüy xeyay, tanguiayaran nguiajantanej.

²⁵Bernabé maquiiüb a Saulo wüx landoj marangüw minajiütüw nejiw tiül Jerusalén, quiaj tandilileaw alinomb andüiy Antioquía, taquiiüpüw mamb a Juan nasic Marcos.

Bernabé y Saulo tambüw mandeacüw andeac Teat Dios

13 Tiül nipilan monyar andeac Teat Jesúz monlüy tiül Antioquía altiül acas mondeac andeac Teat Dios, aton altiül monquiaach wüx Mipoch Teat Dios. Ajcüw ayaj nop Bernabé, alinop Simón nasic Niger, alinop Lucio naw Cirene, alinop Manaén, alinop Saulo. Aaga naxey nenüt Manaén quiaj, tatang aweaag a Herodes, aaga nenajiüt tiül Galilea. ²Noic nüt wüx al xenenguemoj tengual anderac Mipoch Teat Dios aton wüx teaiündüw, quiaj tasaj nejiw Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios, tapiüng: —Iwüniün xicueaj a Bernabé maquiiüb a Saulo marangüw xenajiüt leawa lanateots nüjchiw —aw.

³Quiaj wüx landoj aiündüw, landoj matüniw ocueaj Teat Dios, tayacüw owixaw wüx omalüw a Bernabé maquiiüb a Saulo. Condom tetepayayej maquiiüpüw, quiaj tawüw quiaj.

Bernabé y Saulo tandeacüw Mipoch Teat Dios tiül Chipre

⁴Condom tambüw niüng Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios lamüüich nejiw mayajcüw netam mambüw. Quiaj tambüw andüiy tiül cambaj

Seleucia. Condom nawüw quiaj tajtepiw tiül nadam müx, tandüiyiw wüx noic iüt tiül ndec nesoic Chipre. ⁵Wüx tajtepiw wüx iüt tiül cambaj Salamina, quiaj tandeacuw Mipoch Teat Dios tiül meáwan sinagogas. At almaquiiüpüw a Juan mambeol nejiw. ⁶Wüx laúmb majüiyw tiül aaga nine iüt tiül ndec, quiaj tattüchiw tiül cambaj Pafos. Taxomüw quiaj nop naxey nenüt Barjesús, nop judío nej. Aaga naxey quiaj nop nesüet, y apiüng nej nop nendeac andeac Teat Dios, pero aag ayaj ngo maleaing. ⁷Aaga naxey mbich meaw maquiiüb nop nenajiüt nenüt Sergio Paulo, nenajiüt nej tiül aaga iüt quiaj. Aaga nenajiüt quiaj, xeyay fis ajiür. Nej tüüch mamb majpajüw miün a Bernabé y Saulo, cos andiüm manguiay Mipoch Teat Dios. ⁸Pero aaga newüiyay asüet aton nesoic Elimas tiül ombeayiw Griegos; nej tandiüm mapal nejiw, cos ngo mandiüm majaw mayar Mipoch Teat Dios aaga nenajiüt quiaj. ⁹Quiaj a Saulo nesoic Pablo aton, tayaag tiül omeaats nej a Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios, quiaj tajaw teombas aaga naxey quiaj. ¹⁰Tasaj:

—iilque minaj ic newaiich, nerang xeyay ngo majneaj, micual ic minatang nimeech, cos ijciuy mejaw monrang najneaj! ¿Neol tapots iwaiich nipilan nde mayariw Mipoch Teat Dios? ¹¹Nganiüy Teat Dios apmüüch ic memongoch xeyay ngo majneaj, apmersomb, ngome apmexom mejaw a nüt acas nüt —aj. Quiaj pojniüt oniiüg aaga naxey quiaj, nómbar ngo maxom majaw nicuajind. Ndoj tapots ajüyjüy, amb

ninguiün amb ninguiün mayamb jane manetet nej owix. ¹²Aaga naxey nenajiüt quiaj wüx tajaw aag ayaj, quiaj tayar Mipoch Teat Dios, mbayat manguiay leaw aquiajchiw wüx Teat Dios.

Pablo maquiiüb Bernabé aliw Antioquía tiül Pisidia

¹³Condom tawüw Pafos a Pablo maquiiüb leaw aquiiüb mamb, tambüw ambüw tiül müx, tandüiyiw tiül cambaj Perge tiül Panfilia. Condom wüx tapeayiw quiaj, quiaj tacueat nejiw a Juan, tandilil alinomb andiüy Jerusalén. ¹⁴Condom nejiw tawüw Perge, tandüiyiw tiül cambaj Antioquía tiül Pisidia. Wüx tapeayiw quiaj, tambüw tajmeliw tiül nangaj iüm wüx nüt axoodaran, chetemoj.

¹⁵Wüx landoj ateoraw tiül Mipoch Teat Dios leaw tüünd a Moisés, at leaw tarangüw mondeac andeac Teat Dios, quiaj montangtang tiül a sinagoga, tükchiw mamb masoiquiw a Pablo y a Bernabé sitiül ajiürüw noic poch mapiüngüw. Tasoiquiw:

—Teat monxey, sitiül almejüran alngün poch mepiüngan manguiayiw nipilan, alndom mepiüngan —ajowiw.

¹⁶Quiaj witiüt a Pablo lembem, tarang owix nej ndijchiüümójan. Condom tasaj nejiw:

—Teat monxey micual iüt Israel, at icona monyar andeac Teat Dios, inguiayıün sanasaj icon: ¹⁷Aaga Teat Dios Midiosüw cambaj Israel, nej tarriiid ajciüwa mixejchiiüts monlüiy tanomb. Condom tüüch nejiw mexeyayiw wüx tacüliw tiül Egípto, tiül miüt pálwüx nipilan.

Ndoj tawün nejiw quiaj. ¹⁸ Condom wüx tacüliw tiül wajchiic ic miow (40) neat, tafüc wüx meáwan leaw tarangüw. ¹⁹ Wüx tajmeliw tiül iüt Canaán, nej tandrooch ombasayaíw nadamdam cambaj tiül aaga iüt quiaj, müüch mixejchiiüts maneayiw aaga iüt quiaj. ²⁰ Condom tatüch apiquiw acoic miow ic miow gajpowiüw (450) neat, meáwan tiül aaga neat quiaj, Teat Dios tayac jueces majawtiüw wüx asoetiw nipilan. Tiün mandondoch wüx tajlüy aaga Samuel, nop nendeac andeac Teat Dios. ²¹ Condom tatüniw ocueaj Teat Dios mayac nop natang nenajiüt tiül nejiw, aaga nasoic rey. Quiaj Teat Dios tayac a Saúl, micual Cis, marang natang nenajiüt tiül nejiw ic miow neat. Aaga naxey quiaj naw tiül acualaats Benjamín. ²² Ndoj, wüx Teat Dios tawün a Saúl, tayac a David mingow. Cos Teat Dios lamapiüng aag ayaj tanomb wüx tapiüng: "Lanaxom a David micual Isaí. Aaga naxey quiaj xeyay apac ximeaats najaw, nej apmarang meáwan leaw xique sandiüm", aw. ²³ Naw tiül micual nej aaga rey David quiaj, wüx lamong xeyay neat, quiaj tiün majlüy Teat Jesús. Teat Dios tayac nej mawün asoetiw cambaj Israel, atnej lamapiüng apmarang. ²⁴ Pero nganaw mapeay a Teat Jesús, quiaj aaga Juan neech yow nipilan tasaj a cambaj Israel leaam omeajtsiüw wüx aaga xeyay ngo majneaj teamarangüw, macueatiw, cas tayariw yow. ²⁵ Juan wüx laliüic ndom minajiüt nej, tasaj nipilan: "¿Jane xic ipiüngan? Ngome xique leawa temepiüngan quiaj. Aliüc

miün nop, aag ayaj xeyay netam ajlüy, xique ngo nembeat nicuajind, ngondom natüch nasoond apaj nej", aj nejiw.

²⁶ Nganüy xique sasaj icon menguiayıün Teat monxey, micual acualaats Abraham, at icona monyamb Teat Dios: Aaga poch nepiüng wüx nguineay Teat Dios alndom mawün asoet nipilan, icona netam menguiayıün, meyariün.

²⁷ Cos ajciwa micual miliütaats moncül tiül Jerusalén, at monajiüt tiül nejiw ngome tajawüw jane nej Teat Jesús. Cos ngo maxomüw omeajtsiüw wüx Mipoch Teat Dios leaw tarangüw mondeac andeac Teat Dios, nateoraw wüx nüt axoodaran. Áag nejiw tayaciüw asoet Teat Jesús mandeow. Quiaj tajlüy atnej landoj lajlüy tiül Mipoch Teat Dios. ²⁸ Masey ngo maxomüw wüx ombas Teat Jesús nicuajind nisoet para mandeow, nejiw tasajüw a Pilato mapiüng mandeow. ²⁹ Nejiw ngo leaam omeajtsiüw, tarangüw meáwan leaw larangüch tiül Mipoch Teat Dios nguineay apmajlüy wüx ombas Teat Jesús. Wüx landeow, quiaj tajwan tiüt imiün wüx cruz. Condom tamiüraad. ³⁰ Pero naleaing Teat Dios tapacüüch nej alinomb. ³¹ Ndoj tejüiüquichay xeyay nüt majawtiüw nej ajciüw leawa taquijüpüw nej naw tiül Galilea, andüy Jerusalén. Nganüy nejiw tenguial masajüw nipilan leaw tajawtiüw.

³² Nganüy xicona aton teanasajan icon wüx aaga najneajay majlüy, cos aag ayaj Teat Dios lamasaj mixejchiiüts. ³³ Nganüy lajlüy atnej Teat Dios lamapiüng apmajlüy tiül

micualüw nejiw mixejchiiüts; ajcüw ayaj icootsa. Teat Dios tapacüüch alinomb Teat Jesús atnej larangüch tiül amb ijquia Salmo, cos apiüng: "Ique Xecual ic, nganüy lanüüch ic wijquiamear", aw. ³⁴Teat Dios tapacüüch nej alinomb, ngo müüch nej majmboc, cos atquiaj lajlüy tiül Mipoch Teat Dios, niüng Teat Dios apiüng: "Xique naleaing sanajiür icon lasta, cos sanarang atnej tasajas a David", aw. ³⁵Áag Teat Dios tapiüng tiül alinoic Salmo, wüx David tarang wüx nawiig, tapiüng: "Nde meaach majmboc aaga nangaj micual", aw. ³⁶Cos naleaing David wüx landoj arang natang tiül nipilan atnej lamasaj nej Teat Dios, quiaj tandeow. Condom tamiüraad niüng tamiürajtiüw montangtang tajlüiy tanomb, micuerpo nej tajmboc.

³⁷Nganüy micuerpo Teat Jesús ngo majmboc, cos Teat Dios tapacüüch nej alinomb. ³⁸Teat monxey micual xeíüt, netam mejawan, nganüy tenguijal nasajan icon áagan wüx Teat Jesús alndom meriowan wüx isoetiün. ³⁹Meáwan nisoet leaw aaga poch tüünd Moisés apiüng ngondom maw, aaga nisoet quiaj alndom maw ocueaj jane apmayar andeac Teat Jesús. ⁴⁰Nganüy netam mejawan, nde memongochiün atnej lamapiüng tiül Mipoch Teat Dios leaw tarangüw mondeac andeac Teat Dios, apiüng:

⁴¹Icona mondram omeaats, ijawan wüx, cos apmbayameron apndromeron.

Cos xique aleaic sanarang wüx aliün mepacan.

Aag ayaj icona apmepiüngan ngo maleaing, masey aljane apmasaj icon, aw —aj nejiw.

⁴²Wüx tawüw imiünüw tiül a sinagoga ocueajiw judíos, quiaj tatüniw nej ocueajiw nipilan ngome judío, sitiül apmandüyiw quiaj alinomb wüx apmatüch alinoic nüt maxoodaran masajüw nejiw alquiriw wüx aaga poch quiaj.

⁴³Wüx landajriüjow imiünüw tiül a sinagoga, quiaj tandüpípiw a Pablo y Bernabé xeyay nipilan judío, at nipilan ngome judío leaw lamayambüw Teat Dios. Condom Pablo y Bernabé tasajüw nejiw mayacüw wüx omeajtsüw Mipoch Teat Dios y mimonajneaj nej.

⁴⁴Wüx tatüch alinoic nüt axoodaran, tajlüy mümb mamb meáwan nipilan monaw tiül cambaj manguiyawiw Mipoch Teat Dios.

⁴⁵Pero wüx ajcüwa judíos tajawüw laxeay nipilan, quiaj tajcüiyiw, ngo majneaj majawüw. Xeyay ngo majneaj tandeacüw wüx leaw Pablo taquiaach, tapiüngüw aag ayaj ngo maleaing. ⁴⁶Quiaj tandeacüw a Pablo y Bernabé, ngo mimboloj, tasajüw nejiw:

—Naleaing icona ombas nasajan icon wüx Mipoch Teat Dios cos judíos icon. Pero icona ngo meyariün, pares ngome apmeajndiün mepacan meáwan nüt niüng ajlüy Teat Dios. Nganüy sanamban nasajan nipilan ngome judío. ⁴⁷Cos atquiaj lamasaj xicon Teat Dios narangan, atnej lamapiüng tiül Mipoch nej:

Lanayac ic mejlüy atnej ran ocueajiw palpálwüx nipilan ngome judío, meamb mesajüw meáwan nipilan wüx iüt nguineay alndom maw asoetiw nejiw —aj nejiw.

⁴⁸Ajciwa nipilan ngome judíos, wüx tanguiayiw aag ayaj, xeyay tapac omeajtsüw, najneajay majawüw Mipoch Teat Dios. Tüjchiw omeajtsüw Teat Dios meáwan leaw landoj lamapaj nejiw Teat Dios majlüiyiw najneajay, mapacüw meáwan nüt tiül cielo.

⁴⁹Quiaj tanguiayaran Mipoch Teat Dios meáwan tiül aaga iüt quiaj. ⁵⁰Pero ajciwa judíos leawa ngo mayariw mipoch Teat Dios tasajüw montangtang ombas montaj leaw andüjpiw Mipoch Teat Dios, at montangtang ombas monxey tiül aaga cambaj quiaj, majcüiyiw majawüw a Pablo y Bernabé. Quiaj witiüt noic nadam moncüy wüx ombasüw Pablo y Bernabé, tawüniw nejiw nómbar tiül aaga iüt quiaj. ⁵¹Nejiw quiaj tatajtüw minajndot oleajiw nejiw, cas tambüw tandüiyiw tiül cambaj Iconio. ⁵²Meáwan leaw lamayariw andeac Teat Jesús xeyay tapac omeajtsüw, tajlüy wüx ombasüw nejiw Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios, tambeol nejiw.

Pablo y Bernabé aliw tiül Iconio

14 Pablo y Bernabé tapeayiw tiül cambaj Iconio; tambüw tiül a sinagoga ocueajiw nipilan judío. Wüx tandeacüw wüx Teat Jesús, tayariw aag ayaj xeyay nipilan judío, at xeyay nipilan griego aton. ²Pero ajciwa judíos leaw ngo mayariw aaga poch quiaj, tambüw tapots mawaijchaw ajciw pálwüx nipilan, mapiüngüw nipilan monyar andeac Teat Jesús ngo majneaj teamarangüw. ³Pares tacüliw quiaj a Pablo y Bernabé

xeyay nüt. Nejiw tandeacüw wüx Teat Jesús ngo mimboj cos ayacüw omeajtsüw wüx nej. Aton nej tüüch nejiw ndoj ombasüw marangüw cuajantanej ateócan leawa ngome aag ajaraw. Atquiaj tarang majüiquich naleaing meáwan leaw andeacüw quiaj.

⁴Nipilan tiül aaga cambaj quiaj, ngo majlüiyiw nójiquian; altiül tambeolüw ajciwa judíos, altiül tambeolüw apóstoles. ⁵Condom ajciwa judíos maquiüjpüw nipilan ngome judíos, witüitoj nójiquian maquiüjpüw monajiüt majcüiyiw majawüw apóstoles, andiümüw maloxiw naag piedra, mambiyaw.

⁶Nejiw a Pablo y Bernabé, wüx tanguiayiw aag ayaj, quiaj tawüniw oleajiw, tandüiyiw tiül ajciwa cambaj Listra y Derbe tiül iüt Licaonia, at tambüw tiül meáwan nine cambaj quiájan. ⁷Meáwan tiül niüng tambüw tasajüw nipilan aaga najneajay poch wüx Teat Jesús.

Taloxiw a Pablo tiül Listra

⁸Tiül cambaj Listra, alquiaj nop naxey chetéjan ngondom majüy, necoex nde wijquiw, ngome aag ajüy. ⁹Aaga naxey quiaj teamanguaiy meáwan leaw teamandeac a Pablo. Wüx Pablo tajaw nej majneaj, quiaj tajaw aaga naxey quiaj ajüic ayaag tiül omeaats naleaing Teat Dios alndom mataag nej majneaj. ¹⁰Quiaj tendeac a Pablo, tasaj nej napac:

—Witiür lember —aj.

Aaga naxey quiaj, ajchic lebem, quiaj tajüy. ¹¹Nipilan wüx tajawüw nguineay lamarang a Pablo, quiaj tepajüw napac, tandeacüw wüx ombeayiw nejiw, tapiüngüw:

—iLapeayiw a dios imiünüw cawüx, at nejiw nipilan! —awüw.

¹² Condom tüjchiw manüt a Bernabé, Júpiter, atnej minüt nop midiosüw nejiw, nganüy a Pablo tüjchiw manüt Mercurio, atnej minüt alinop midiosüw nejiw, cos Pablo nendeac. ¹³ Condom nop miteaats ocueaj aaga dios Júpiter, taquiiüb mamb acas boy, aton ajoy mbaj nembet mandiig a boy, laámb andüy mbeay cambaj niüng ajlüy ombiüm aaga dios Júpiter. Xeyay nipilan taquiijüpüw nej mamb; apmambiyaw a boy mayacüw ichechiw nejiw. ¹⁴ Ajciuw apóstoles Bernabé y Pablo wüx tanguayiw aag ayaj, quiaj tachiütüw apixaw nejiw, tajmeliw tiül a xeyay nipilan mapalüw teombas, tendeactiüw napac, tapiüngüw:

¹⁵ —iMonkey! ¿Neol tepiüngan merangan aag ayaja? Xicona aton nipilan xicon atnej ijiliyiün. Xicona xiünan nasajan icon mecueatiün iyamban cuajantanej narangüch dios, mendüipiün áagan Teat Dios almapac, aag nerang cielo, nerang iüt, nerang ndec, nerang meáwan leaw almajlüy. ¹⁶ Naleaing tanomb nej tüüch majlüiywan meáwan nipilan, marangüw leaw andiümüw. ¹⁷ Pero naleaing Teat Dios ngo macueat nejiw nómban, cos tenguijal majüiquich jane nej wüx arang meáwan najneaj; nej üüch majoet, üüch mayac aóng meáwan cuajantanej napiürüch. Aton üüch icoots nüeteran, üüch mapac omeajtsaats —awüw.

¹⁸ Masey atquiaj tapiüngüw a Pablo y Bernabé, pero xeyay taél ocueajiw para mapalüw teombas a

nipilan, ngana mambiyaw a nimal mayacüw ichechiw, müjndiwi.

¹⁹ Condom tapeayiw quiaj acas judíos monaw Antioquía at monaw Iconio. Ajcüw ayaj taquajchiw ombeay nipilan majcüiyw majawüw a Pablo, mambiyaw. Quiaj tajcüiyw a nipilan, tapots maloxiw a Pablo naag piedra. Condom tanototoj tiüt, taquiijüpüw mamb maloxiw mbeay cambaj, apiüngüw landeow nómban. ²⁰ Ndoj, wüx xenenguetoj monyar andeac Teat Dios niüng ajlüy nej, quiaj tapac witüüt. Condom tandüy tiül cambaj alinomb maquiiüb nejiw. Wüx rat tiüt amb alinoic nüt, quiaj taw quiaj maquiiüb Bernabé, tandüyiw Derbe.

²¹ Wüx landoj mandeaciüw aaga najneajay poch tiül cambaj Derbe, y wüx lajlüy xeyay monyar andeac Teat Jesúis, quiaj tandilileaw alinomb andüyiw Listra. Condom tandüyiw Iconio, naw quiaj tandüyiw Antioquía.

²² Meáwan leaw niüng tamongoj, tüjchiw mapac omeajtsüw leaw monyar andeac Teat Jesúis, tasajüw nde machiweaw omeajtsüw wüx Teat Dios, tasajüw:

—Netam mamongochiiüts xeyay ngo majneaj, cos atquiaj alndom majmeliiüts tiül micambaj Teat Dios —ajüw. ²³ At aton tayacüw acas montangtang tiül monyar andeac Teat Jesúis leaw niüng tamongoj. Aag ayaj wüx ndoj aiündüw matüniw ocueaj Teat Dios, quiaj lamayacüw teowix Teat Dios ajciwa nipilan lamayariw nej andeac, mambeol nejiw.

Tandilileaw andüyiw Antioquía tiül Siria

²⁴ Condom nawüw Antioquía tambüw tamongoj tiül Pisidia,

quiaj tatüchiw Panfilia. ²⁵Ndoj mandeacüw Mipoch Teat Dios tiül cambaj Perge, quiaj tambüw andüiyiw tiül cambaj Atalia. ²⁶Condom nawüw quiaj, tajtepiw tiül müx, tandüiyiw Antioquía tiül Siria niüng tayacüchiw teowix Teat Dios, mambeol nejiw wüx aaga najiüt leaw landoj marangüw quiaj. ²⁷Wüx tapeayiw Antioquía, taxejnenguiw meáwan monyar andeac Teat Dios. Condom tapots masajüw nguineay tambeol nejiw Teat Dios, nguineay lamayariw Mipoch Teat Dios xeyay nipilan leaw ngome israel. ²⁸Ndoj Pablo y Bernabé tacüliw quiaj xeyay nüt maquiüjpüw monyar andeac Teat Dios.

Tarangüw moncanchiün tiül Jerusalén

15 Condom tapeayiw tiül Antioquía acas monquiaach imiünüw tiül Judea. Ajcüw ayaj taquijchiw monyar andeac Teat Cristo monlüy quiaj; tasajüw sitiüll ngo majlüiyiw circuncidado atnej apiüng Moisés marangüich, Teat Dios ngome apmawün asoetiwi nejiw.

²Quiaj tajlüy noic nadam mondeacndeac, cos Pablo y Bernabé ngo majneaj majawüw aag ayaj. Quiaj tasoiiquiw a Pablo y Bernabé mambüw Jerusalén maquiüjpüw alacas monaw quiaj, majawüw ajcüw apóstoles at montangtang monajiüt tiül mondüüib Teat Cristo, majawüw wüx aaga mondeac quiaj.

³Condom ajcüw minipilan Teat Jesús tambeoliw nejiw mambüw. Quiaj tambüw. Wüx tamongoj tiül

Fenia at tiül Samaria tandeacüw masajüw minipilan Teat Jesú nguineay lamayariw Mipoch Teat Dios xeyay palpálwüx nipilan ngome judíos. Wüx tanguiayiw aag ayaj, xeyay tapac omeajtsiüw.

⁴Wüx tapeayiw Jerusalén, apac omeajtsiüw majawüw nejiw meáwan minipilan Teat Jesú, átan apóstoles, átan montangtang. Quiaj nejiw a Pablo y Bernabé tapots masajüw nejiw nguineay tambeol nejiw Teat Dios marangüw minajiüt nej.

⁵Condom acas monkay monaw tiül fariseos, leaw lamayariw andeac Teat Jesú, witüitoj tapiüngüw:

—Netam matajciüchiw circuncidar ajcüwa nipilan ngome judíos, aton masoiquiw marangüw meáwan atnej apiüng tiül aaga poch tüünd Moisés —awüw.

⁶Quiaj xenenguetoj ajcüw apóstoles at montangtang majawüw nguineay apmajlüy wüx aaga mondeac quiaj. ⁷Wüx laxeyay mandeacüw wüx aag ayaj, quiaj witüit a Pedro masaj nejiw:

—Xecojow xechijquiaw, lamajiür nüt icona tejawan nguineay tarriiid xic Teat Dios namb nasajüw aaga najneajay poch nguineay Teat Cristo awün asoeteran, manguiayiw ajcüwa nipilan ngome judíos y mayariw aag ayaj aton. ⁸Teat Dios nejaw tiül omeaatsaran, tajüiquich majaraw naleaing lamayar nejiw cos tiün wüx nejiw Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios atnej tiün wüx icoots. ⁹Teat Dios ngo marang pálwüx tiül icootsa, pálwüx tiül nejiw, cos nej tawün asoetiwi nejiw aton, wüx tayacüw omeajtsiüw wüx nej. ¹⁰Jow nganüy, ɻneol tendiüman

meajchiün majcüy Teat Dios?
 ¿Neol icona tendiüman meajchiün
 marangüw monyar andeac Teat
 Jesús leaw mixejchiiüts átan
 icootsa ngome tarangaats palan
 atnej netama? ¹¹Masey nganüy
 icootsa ajawaats Teat Jesús nde
 ajneaj omeaats lamawün asoetiiüts,
 ngome cos aleaic arangaats; atquiaj
 arang wüx nejiw aton —aj nejiw.

¹²Quiaj ndijchiütoj meáwan,
 condom tanguiayiw meáwan
 tandeaciüw Bernabé y Pablo cos
 tasajüw nguineay tambeol nejiw
 Teat Dios marangüw tiül palpálwüx
 nipilan cuajantanej ateócan leaw
 ngome aag ajaraw. ¹³Wüx landoj
 andeaciüw a Pablo maquiiüb a
 Bernabé, quiaj tapiüng a Jacobo:
 —Xecojow xechijquiaw, inguiayıün
 sanasaj icon: ¹⁴Teat Simón Pedro
 landoj mandeac nguineay tajlüy
 wüx Teat Dios tamelich mambeol
 ajcüwa nipilan ngome judíos
 mayariw nej andeac marangüw
 minipilan nej aton. ¹⁵Aag ayaj
 lamapiüng tiül Mipoch Teat Dios
 leaw tarangiüw mondeac andeac nej
 niüng apiüng:

¹⁶Ndoj aag ayaj sanandilil alinomb,
 sanawitich alinomb aniiüng
 David cos lajmiüç;

sanataag majneaj leaw ndrot
 ombas, sanalomboch alinomb.

¹⁷Atquiaj sanarang para mayariw
 andeac Teat Naxey meáwan
 nipilan leaw alíünan.

Aton meáwan nipilan monaw
 palpálwüx iüt apmarangüw
 xenipilan, aw.

¹⁸Atquiaj tapiüng Teat Dios, cos
 nej lamüüch majaraw wüx
 aag ayaj nde tanomb.

¹⁹'Nganüy xique sapiüng nde
 maxolaats ajcüwa nipilan ngome
 judíos sitiül lamacueatiw arangüw
 ngo majneaj y lamandüüpwiw Teat
 Dios. ²⁰Üpan marangaats noic
 nawiig masajajtsuw macueatiw
 üetiw cuajantanej najmel teombas
 dioses, aton nde majlüiyw
 maquijüpüw pálwüx naxey pálwüx
 najtaj, aton nde matsambüw mionij
 nimal napatsüch onic andeow,
 nde matsambüw quiej. ²¹Cos tiül
 ngünantanej cambaj ajlüy Jane
 mequiaach wüx aaga poch tüünd
 Moisés. Nde tanomb ajlüyay
 ateoraw aag ayaj tiül meáwan
 sinagogas wüx nüt axoodaran —aw.

²²Condom ajcüwa apóstoles
 at montangtang at meáwan
 monyar andeac Teat Dios, wüx
 ndot manguiayiw aag ayaj,
 najneájan majawüw. Condom quiaj
 tarriüjtüw acas monxey tiül nejiw
 müjchiw mamb andüy Antioquía
 maquijüpüw a Pablo y Bernabé.
 Quiaj tayacüw a Judas nasoic
 Barsabás, alinop Silas. Ajcüwa
 monxey quiaj, natang nejiw tiül
 minipilan Teat Jesús. ²³Quiaj
 tarangiüw noic nawiig majoyiw
 mamb ajcüwa monxey quiaj. Tiül
 aaga nawiig quiaj apiüng:

“Xicona micojon michijquian,
 xicona apóstoles y montangtang
 tiül monyar andeac Teat Jesucristo,
 satepeayıün icon leaw ngome judíos
 moncül tiül Antioquía, tiül Siria, at
 tiül Cilicia. Tamtámban ijlüyiün.

²⁴Xicona lananguayıün nguineay
 acas monxey monáwan tiül xicona
 tambüw masajüw icon merangan
 leaw ngo metam merangan. Cos
 sanguiayıün tasajüw icon netam

mejlüyiün circuncidado, y aton merangan meáwan atnej apiüng tiül aaga poch tüünd Moisés. Ajcüwa monxey quiaj, xicona ngome sasajan mambüw.²⁵ Wüx canchiütason tandeacasan nóiquian, quiaj tapiüngasan najneaj narriüjtan acas monxey nüjchiün mambüw niüng ijlüyiün maquiüjpüw teat Bernabé y teat Pablo.²⁶ Nejiw xeyay lamamongochiw cos aag andeacüw wüx Miteatiiüts Jesucristo.²⁷ Aag nganiüy süjchiün mambüw a Judas y Silas mambüw maquiüjpüw.

Nejiw aton apmasajüw icon wüx meáwan aag ayaj.²⁸ Cos Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios, átan xicona aton, najneaj najawan sitiülg no nüjchiün icon merangan leaw naél. Áagan acas poch cam mbich netam merangan:²⁹ Nde meatiün alngün nüeteran leawa landoj ajmel teombas dioses marang nichech. Nde metsamban quiej, nde metsamban mionij nimal napatsüch onic andeow, aton nde mejlüyiün mequüijpan pálwüx naxey pálwüx najtaj. Sitiülg apmecueatiün meáwan aag ayaj, najneajay irangan. Áagan sasajan icon, tamtámban ajlüyiüts", aw.

³⁰ Condom quiaj tambüw, ajcüwa nüjndiw mambüw quiaj andüiyw Antioquia. Wüx tapeayiw quiaj, tapajüw canchiümoj meáwan monyar andeac Teat Cristo miglihiw a nawiig.³¹ Meáwan monyar andeac Teat Cristo wiix ndot manguiayiw ateoraw aaga nawiig quiaj, xeyay tapac omeajtsüw manguiayiw nguineay tasoiQUIW tiül a nawiig.³² Condom Judas maquiiüb a Silas aton, cos nejiw mondeac andeac

Teat Dios nejiw áag tendeacüw masajüw monyar andeac Teat Cristo, tüjchiw mapac omeajtsüw xeyay, tasajüw nde mimboloj.³³ Condom wüx lamacüliw quiaj acas nüt, quiaj tandilileaw alinomb andüiyw niüng ajngotoj, tayacüchiw teowix Teat Dios mambeol nejiw.³⁴ Naleaing Silas tapiüng apmacülg quiaj, ngo majtsor.³⁵ Pablo y Bernabé aton tacüliwan tiül Antioquia. Tanaámb aquiajchiw aaga poch wüx Teat Cristo. At tambeolüw nejiw xeyay monaw quiaj, cos taquiajchiw aton.

**Teat Pablo tamb amb ijmbüw
oleaj mandeac wüx Teat Dios
tiül palpálwüx cambaj**

³⁶ Wüx lamacüliw quiaj acas nüt, quiaj a Pablo tasaj a Bernabé:

—Tabar andililear majawar monyar andeac Teat Jesús tiül meáwan cambaj niüng lamasajarüw wüx Mipoch Teat Dios, majawar cuane tarangüw —aj.

³⁷ Quiaj a Bernabé tapiüng maquiüjpüw mamb alinomb a Juan, nasoic Marcos.³⁸ Naleaing Pablo ngo majneaj majaw maquiüjpüw mamb alinomb, cos landoj macueat nejiw tiül Panfilia nomb, ngo mamb maquiiüb nejiw wüx aaga najiütarangüw.³⁹ Ndoj ajcan ngo meyarayej andeacüw, quiaj tecueatayej. Bernabé taquiiüb a Marcos, tandüiyw Chipre ambüw tiül müx.⁴⁰ Condom Pablo tasaj a Silas maquiiüb mamb. Wüx tatüch a nüt mambüw, ajcüwa monyar andeac Teat Cristo tayacüw nejiw teowix Teat Dios mambeol nejiw. Ndoj quiaj tambüw.⁴¹ Condom nejiw tambüw tamongoj tiül Siria at

tiül Cilicia, tasajüw monyar andeac Teat Cristo monlüy quiaj, nde macueatiw ayambüw Teat Dios.

Pablo y Silas taquiüjpüw a Timoteo

16 Condom tambüw tandüiyiw Derbe, naw quiaj tandüiyiw Listra. Quiaj taxomüw nop neyar andeac Teat Jesús nenüt Timoteo, micual nop najtaj judíá nendüüb Teat Jesús, pero miteat nej a Timoteo griego nej. ²Meáwan minipilan Teat Jesús monaw Listra at monaw Iconio apiüngüw aaga Timoteo quiaj xeyay najneaj arang. ³Quiaj a Pablo tandiüüm maquiiüb mamb a Timoteo mambeol nej. Ndoj taquiiüb mataag circuncidar ngana müjchiw majcüiyw ajcüwa judíos monlüy tiül aaga iüt niüng apmambüw, cos meáwan ajawüw aaga Timoteo quiaj, griego miteat nej. ⁴Condom meáwan cambaj niüng tamongoj, tüjchiw hermanos majawüw aaga nawiig leaw tarangüw apóstoles y montangtang minipilan Teat Jesús monlüy tiül Jerusalén. ⁵Atquiaj meáwan noic noic ajlüy minipilan Teat Cristo leaw niüng tamongoj tüjndiw mapac omeajtsüw, y nütnútan tenguijal axeyayiw aton.

Pablo tüünd majaw nop naxey naw Macedonia atnej aüm

⁶Condom tambüw tamongoj tiültiül cambaj tiül Frigia at tiültiül cambaj tiül Galacia. Tatüchiw tiül Asia, pero tamongójan, ngo mandeacüw quiaj aaga najneajay poch quiaj; cos Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios ngo müüch nejiw mandeacüw. ⁷Wüx tapeayiw tiül

niüng angochay iüt ocueajiw monaw Misia, tapiüngüw apmambüw andüiyiw Bitinia, pero naleaing aaga Nangaj Espíritu ngo müüch nejiw mambüw quiaj.

⁸Quiaj tamongójan ambiw tiül Misia, tandüiyiw cambaj Troas mbeay ndec. ⁹Noic ongwiiüts, Pablo aleaic tajaw atnej aüm, tajaw nop naxey naw Macedonia alembem niüng ajlüy nej. Aaga naxey quiaj, teamatün nej ocueaj, tasaj: “Imong indüy Macedonia membeol xicon”, aj nej. ¹⁰Wüx landoj majaw aag ayaj a Pablo, quiaj najénan tambasan sandüyiün Macedonia, cos sajawan naleaing Teat Dios nepaj xicon namban nasajanüw wüx aaga najneajay poch wüx Teat Jesucristo.

Pablo y Silas aliw tiül Filipos

¹¹Condom tawasan Troas samban tiül nadam müx, saleaingufünan sandüyiün wüx noic iüt tiül ndec nenüt Samotracia. Amb alinoic nüt, quiaj tambasan sandüyiün tiül cambaj Neápolis. ¹²Condom nawasan quiaj, tandüyasen Filipos. Tiül aaga cambaj quiaj acüliw xeyay nipilan Romanos; aton aag ayaj más xeyay nembeat cambaj tiül Macedonia. Tacülasan quiaj acas nüt. ¹³Wüx noic nüt axoodaran tawasan tiül cambaj, tambasan sandüyiün mbeay lam niüng mbójan ambüw matajciw orar. Quiaj chetetason. Condom tasajasaniüw wüx Mipoch Teat Dios meáwan montaj leaw lapeayiw quiaj. ¹⁴Alquiaj nop najtaj nenüt Lidia, naw tiül cambaj Tiatira, nenüüb najneaj nacants jael. Aaga jael quiaj xeyay nembeat. Nej xeyay

ayamb Teat Dios, teamanguaiay meáwan cuane teanderac. Cos Teat Dios tambeol nej mayac wüx omeaats manguiay y mayar leaw teamandeac a Pablo. ¹⁵Wüx landoj ayar yow maquiiüb micual nej, quiaj tasaj xicon namban aniiüng nej naxojtan quiaj, tapiüng:

—Sitiül icona ipiüngan naleaing xique sayar andeac Teat Dios, nganiüy tabaats saniüng mexojtan —aj xicon.

Tatün xicon namban, quiaj tambasan.

¹⁶Condom alinoic nüt wüx tambasan sandüyiün niüng atajcüch orar, tangochasan nop nüx nesüet, cos alwüx ombas nej nimeech. Aaga nüx quiaj almajiür moneay nej, axomiüw wüx ombas nej xeyay tomiün wüx aaga asüet quiaj.

¹⁷Aaga nüx quiaj tapots mandüüb xicon, teandeac napac manguiay nipilan, apiüng:

—Ajcüwa monxey quiaj, monrang minajiüt Teat Dios najliy tiül cielo. Nejiw teamasarjüw icon nguineay alndom maw isoetiün —aw.

¹⁸Palüy atquiaj tarang xeyay nüt. Ndoj Teat Pablo lapaxiow manguiay, quiaj ndiliteay majaw. Condom tasaj aaga nimeech najliy wüx ombas a nüx:

—Sasaj ic menguiay wüx minüt Teat Jesucristo, iriow wüx ombas aaga nüx quiaj —aj.

Quiaj taw aaga nimeech, tacueat nej najénan.

¹⁹Ajcüwa moneay nej, wüx tajawüw langome apmaxomüw tomiün wüx ombas aaga nüx quiaj, quiaj tasapuw a Pablo maquiiüb a Silas. Condom taquiiüpüw mamb

andüy awan niüng ajlüiyiw monajiüt.

²⁰Wüx tapeayiw niüng ajlüy monajiüt, quiaj tapiüngtiüw:

—Ajcüwa monxey cam judíos nejiw, nganüy xeyay moncüy teamayacüw tiül micambajaats. ²¹Nejiw tenguijal maquiajchiw nipilan wüx midiosüw nejiw leaw icootsa ngondom mayariiüts marangaats, cos icootsa romanos icoots —awüw.

²²Quiaj a cambaj tajciüyw majawtiüw a Pablo y Silas wüx tanguiayiw aag ayaj. Condom monajiüt tapiüngüw masojndich tiül apixaw; ndoj tapots awüjchiw.

²³Wüx landoj mawüjchiw xeyay, quiaj tayacüw tiül manchiüc. Condom tasajüw aaga nejiür manchiüc majiür nejiw majneaj. ²⁴Aaga naxey quiaj, wüx ndoj manguiay nguineay netam marang, quiaj tayac nejiw tiül manchiüc, tiül ümb wüx palaw teomeaats iüm. Condom tapüñaran oleajiw nejiw tiül xiüll.

²⁵Lapeay pinawan ongwiiüts, Pablo y Silas tenguijal atajciüw orar matüniw ocueaj Teat Dios, y tenguijal atajciüw cantar himnos müjchiw Teat Dios. Meáwan leaw aliw tiül manchiüc tenguijal manguiayiw. ²⁶Condom, quiaj tajlang noic nadam ateam, nómban alangüüich oleaj a manchiüc. Quiaj lejquiat meáwan apal ombeay manchiüc. Aton sojndiüt meáwan galen netsajciüy monlüy tiül manchiüc. ²⁷Camüüm mapac a nejiür manchiüc majaw laímb lejquiam meáwan apal manchiüc, quiaj tasoond micochil nej membiyay nejáyan quiaj. Cos apiüng a nej

laúmb meciürrüw meáwan monlüy tiül manchiüc. ²⁸Quiaj a Pablo tendeac napac, tapiüng:

—Nde mermbiyay, jogüy meáwan xicon saliün ningüy —aw.

²⁹Quiaj tatün ran aaga naxey quiaj. Condom tajmel tiül manchiüc acuiür ancambeapmbeapeay. Quiaj taquieel micos nej teombasüw a Pablo y Silas. ³⁰Condom quiaj tawün nejiw, tatün manguiay nejiw:

—Teat monxey ¿cuane netam narang para naw wüx sasoete? —aj nejiw.

³¹Nejiw quiaj tasajüw nej:

—Iyar andeac Miteatiüts Jesucristo, quiaj apmeriow wüx isoet, at meáwan leaw monlüy iniüng —ajüw nej.

³²Condom tasajüw nej wüx Mipoch Teat Dios, at meáwan monlüy aniüng nej. ³³Tíulan aaga ongwiiüts quiaj, aaga naxey quiaj tajants minecoy ombasüw nejiw. Ndoj tayar yow maquiiüb meáwan monlüy aniüng nej. ³⁴Condom tamelich nejiw tiül iüm, tayac nüeteran metiw. Xeyay tapac omeaats aaga naxey quiaj maquiiüb meáwan monlüy aniüng nej, cos lamayariw Mipoch Teat Dios.

³⁵Ajciüwa monajiüt wüx larrow tiüt, quiaj tüjchiw mamb mongot masajüw a nejiür manchiüc matsambiich a Pablo y Silas.

³⁶Quiaj aaga nejiür manchiüc tasaj a Pablo:

—Monajiüt lamüjchiw miün nasoic natsambiich icon. Nganüy alndom meriowan, quiüran ngo majlüy nicuajind naél —aj.

³⁷Quiaj a Pablo tasaj a mongot:

—Xicona nipilan romano xicon, nejiw tawüjchiw xicon majawüw meáwan nipilan. Taton ngome tajawüw wüx sasoetiün, ndoj tayacüw xicon tiül manchiüc. ¿Neol nganüy tapiüngüw mawüniw xicon axotayéjan? iNgwüy ngo mat! Ich miünüw nejeyej mawüniw xicon —aj nejiw.

³⁸Quiaj tambüw a mongot müjchiw manguiay monajiüt aaga poch quiaj. Ajciüwa monajiüt xeyay mbayatoj wüx tanguiayiw aaga Pablo y Silas romanos nejiw. ³⁹Quiaj tambüw matüniw monajneaj teombasüw a Pablo y Silas; tawüniw tiül manchiüc, pero tatüniw ocueajiw mawüw tiül aaga cambaj quiaj. ⁴⁰Wüx tawüw tiül manchiüc, tandüyiw anüng Lidia. Condom wüx landoj andeaciüw maquiiüpüw minipilan Teat Cristo monlüy quiaj, masajüw tanaámb mapac omeajtsüw mayambüw Teat Dios, quiaj tambüw.

Witiüt noic moncüy tiül Tesalónica

17 Pablo maquiiüb a Silas wüx tambüw, tamongoj ambüw tiül cambaj Anfípolis, ambüw tiül cambaj Apolonia, ndoj tatüchiiw Tesalónica. Alquiaj nop sinagoga ocueaj nipilan judío. ²Pablo tamb tiül aaga sinagoga atnej mbójan marang nguiajantanej niüng amb. Nej tamb tiül aaga nangaj iüm miarojmbüw nüt axoodaran, tandeac maquiiüpüw nipilan. ³Tasaj nejiw majawüw leaw apiüng tiül Mipoch Teat Dios, niüng apiüng aaga Cristo netam mamongoch xeyay ngo majneaj, netam

mandeow. Condom netam mapac alinomb. Aton tasaj nejiw:

—Aaga Teat Jesús teanasaj icon wüx quiaj, aag ayaj a Cristo temecüliün —aj nejiw.

⁴ Altiül nejiw tayariw, tüjchiw omeajtsüw Teat Dios; condom taquijüpüw a Pablo y Silas. Aton xeyay nipilan griego monyamb Teat Dios tayariw mipoch Teat Jesús aton, at xeyay montangtang ombas montaj monaw quiaj. ⁵ Pero ajciüwa judíos leaw ngo mayariw andeac Teat Jesús, xeyay ngo majneaj majawüw aag ayaj. Quiaj tayambüw acas monjüyjüy nipilan leaw ngo majiür cuane marang, mambeoliüw nejiw. Condom tambüw masajüw nipilan tiül a cambaj, mawitichaw noic nadam moncüy. Condom tajmeliw aniüng Jasón mayambüw a Pablo y Silas mawüniw mayaciüw teowix cambaj. ⁶ Pero ngo maxomüw a Pablo y Silas, quiaj tasapüw a Jasón, at alacas monyar andeac Teat Jesús, tanototoj mamb andüy teombasüw monajiüt tiül aaga cambaj quiaj. Wüx tapeayiw quiaj, tepajüw napac, tapiüngüw:

—Ajciüwa monxey tenguijal awitichaw moncüy tiül meáwan cambaj, nganüy lamatüchiw ningüy tiül micambajaats. ⁷ Aaga Jasón cam lamayac aniüng nej ajciüwa monxey quiaj. Ajciüwa nipilan quiaj, arangüw leaw ngo mandiüm a César minatang nenajiüt ocueajiiüts. Cos apiüngüw almajlüy alinop natang nenajiüt, aag ayaj aaga Jesús —awüw.

⁸ Xeyay nipilan at monajiüt wüx tanguiayiw aag ayaj, quiaj tajcüiyiw xeyay. ⁹ Quiaj a Jasón at alacas

monyar andeac Teat Dios leaw almaquiiüb, wüx landoj mayacüw mipochiw nejiw mapiüngüw Pablo apmaw quiaj, langome apmüüch majcüy nipilan, quiaj tsajmbiütoj.

Pablo y Silas aliw tiül Berea

¹⁰ Condom meáwan monyar andeac Teat Cristo najénan tüjchiw mamb a Pablo maquiiüb a Silas andüyiw tiül cambaj Berea ores ongwiiüts. Nejiw wüx tapeayiw Berea, tambüw tiül a sinagoga ocueajiw nipilan judío. ¹¹ Ajciüwa judíos monlüy quiaj, alwüx ajneaj omeajtsüw ngo mat nejiw monlüy Tesalónica, cos ayaciüw wüx omeajtsüw manguiayiw Mipoch Teat Dios. Meáwan nüt tateowüw Mipoch Teat Dios majawüw sitiül naleaing leaw apiüngüw a Pablo y a Silas. ¹² Atquiaj xeyayiw tayariw Mipoch Teat Dios, at xeyay nipilan griego tayariw Mipoch Teat Dios aton; átan natangtang ombas montaj tiül cambaj, átan monxey.

¹³ Wüx ajciüwa judíos monlüy Tesalónica, tanguiayiw nguineay a Pablo lamayac Mipoch Teat Dios tiül Berea aton, quiaj tambüw matüchiw quiaj. Condom tapots maquiajchiw ombeay nipilan majcüiyiw majawüw a Pablo. ¹⁴ Quiaj ajciüwa monyar andeac Teat Jesús najénan tüjchiw mamb a Pablo andüy mbeay ndec. Nganiiy a Silas maquiiüb a Timoteo tacüliwan Berea. ¹⁵ Ajciüwa monquiiüb mamb Pablo, taquijüpüw mamb andüy tiül cambaj Atenas. Condom wüx tandilileaw, tasaj nejiw a Pablo masajüw a Silas y Timoteo, mambüw najénan majawüw nej quiaj.

Pablo altiül Atenas

¹⁶Pablo altiül cambaj Atenas tealeámban macü'l a Silas y Timoteo, pero almajaw xeyay narangüch dios ajlüy tiül aaga cambaj quiaj, xeyay ngo majneaj mayaag. ¹⁷Nej tamb tiül a sinagoga, tandeac masaj nipilan judío at pálwüx nipilan monyamb Teat Dios monlüy quiaj. At meáwan nüt tamb mbeay plas aton mandeac Mipoch Teat Dios manguiayiw nipilan leaw axom quiaj. ¹⁸Tapeayiw quiaj acas monxey mondiüy wüx minawijquiaw nasoic epicúreos at ajcüwa nasoic estoicos. Ajcüw ayaj tapots andeacüw maquiijpüw a Pablo, altiül tapiüngüw:

—¿Cuane andiüm mapiüng aaga naxey ngo majaw ndijchiow ombeay quiaja? —awüw.

Attiül tapiüngüw:

—Ajüic atnej teamandeac wüx pálwüx dioses —awüw.

Atquiaj tapiüngüw, cos Pablo tandeac wüx Teat Jesús, aton tandeac nguineay tapac alinomb. ¹⁹Condom quiaj taquiijpüw nej andiüy tiül nop nadam iüm nasoic Areópago. Wüx tapeayiw quiaj, tasajüw nej:

—¿Alndom nanguaiyiüna cuane aaga jayats iquiaach quiaja? ²⁰Cos ique sanguiayiün temendeac xeyay cuajantanej ngome aag nanguaiyiün. Nganiüy sandiüman nanguaiyiün cuane amb apiüng aag ayaj —awüw.

²¹Cos meáwan nipilan micual iüt tiül Atenas at monaw alinoic iüt moncúlan quiaj, ngo majlüy alinoic cuajantanej marangüw, sitiül ngo

mandeacüw tengwüy manguiayiw alngün jayats manderac wüx.

²²Quiaj lembet pinawan nejiw a Pablo tiül Areópago. Condom tapiüng:

—Teat monxey micual iüt Atenas, sajaw icona irangan casa xeyay palpálwüx dioses. ²³Cos wüx tajüyiüs ningüy tiül micambajan, tajawas xeyay artü'l niüng irangan casa midiosan. Ndoj tamongos niüng ajlüy noic artü'l narangüch wüx poch apiüng: “Ocueaj aaga dios ngo majaraw jane nej”. Pues aaga dios quiaj, leawa icona ngo mejawan jane masey irangan nej casa, aag Dios quiaj xique nganiüy xiün nasaj icon wüx.

²⁴Aag ayaj Teat Dios nerang iüt, nerang meáwan cuajantanej najlüy ningüy wüx iüt, cos nej natang tiül cielo at wüx iüt. Nej ngo macü'l tiül cuajantanej nangaj iüm narangüch naag owixaran. ²⁵Nej ngo metam nej nicuajind, ngondom aljane mambeol nej müüch nej aleaic, cos nej üüch icoots miiündaaats, y teamepacüüch majlüy meáwan leaw almajlüy.

²⁶’Nej nerang meáwan nipilan ajan wüx nop. Condom naw wüx aaga nop quiaj tajlüy palpálwüx nipilan macüliw wüx aaga iüt cam, pero noic miquiejiw. Nej lamajaw ngow apmajlüyiw anopnopopo, aton lamüüch iüt niüng apmacüliw.

²⁷Nej andiüm mayambüw nej, müjchiw nej omeajtsiüw. Nej ngome miünquiaj almajlüy, álan niüng ajlüyiiüts anopnopopo. ²⁸Cos nej neech icoots mapacaats, nej nerang icoots. Sitiül nej ngo marang icoots, ngo majlüyiiüts. Atnej

lamarangüw wüx nawiig aton altiül monáwan tiül icona leaw monxom omeaats, apiüngüw: "Icootsa micual icoots Dios." ²⁹Sitiül naleaing micual icoots Dios, ngondom mapiüngaats Teat Dios ajlüy atnej alngün cuajantanej narangüch oro, tengwüy plat, tengwüy piedra. Meáwan ajcüw ayaj nipilan tarangüw, cos nejiw ayajcüw atquiaj ajlüy Dios. ³⁰Aag ayaj arangrangüwan, cos ngo majawüw nguineay ajlüy Teat Dios. Pares Teat Dios ngome apmateow tiül leaw ngo majneaj tarangüw; pero nganüy nej apiüng netam manguiayiw wüx nej meáwan nipilan wüx iüt y macueatiw meáwan ngo majneaj arangüw. ³¹Cos Teat Dios lamayac noic nüt apmajaraw wüx asoet meáwan nipilan wüx iüt. Aag ayaj apmajlüy cos nej lamayac nop Teat Naxey majaw wüx asoeteran. Aag ayaj tajüiwich majaraw wüx tapacüüch nej alinomb maw tiül mondeow —aw a Pablo.

³²Ajctüwa nipilan wüx tanguiayiw aaga poch apacaran alinomb, altiül titsojówan nej, altiül tasajüw:

—Alinoic nüt ndoj sananguaiyiün indeac —ajüw nej.

³³Condom quiaj tacueat nejiw, taw quiaj a Pablo. ³⁴Pero altiül tandüijpiw mamb a Pablo, tijchwiw omeajtsüw Teat Dios. Tiül ajcüw ayaj, altiül nop naxey nenüt Dionisio. Aaga naxey quiaj, ajiür najiüt tiül Areópago. At altiül nop najtaj nenüt Dámaris. Ngome áagan, aton tajlüiyiw alacas.

Pablo altiül Corinto

18 Ndoj aag ayaj, quiaj taw tiül Atenas a Pablo, tamb andüy

tiül cambaj Corinto. ²Wüx tapeay Corinto, quiaj taxom nop naxey nenüt Aquila, judío nej naw tiül iüt Ponto, jayats mapeayiw imiün Italia, aquiiüb mintaj nej nenüt Priscila. Cos aaga Claudio minatang nenajiüt tiül Roma, tapiüng netam mawüw quiaj meáwan nipilan judío, pares nejiw tawüw quiaj. Teat Pablo tamb majaw nejiw mandeaciuw maquiüjpüw. ³Condom tacüil quiaj maquiüjpüw, cos nej aton arang aaga najiüt arangüw Aquila y Priscila, tarangüw najiüt nöiquian; aag ayaj arangüw iüm taag manüjpiw. ⁴Teat Pablo mbójan amb tiül sinagoga wüx nüt axoodaran maquiaach Mipoch Teat Dios manguiayiw nipilan judío, at nipilan griego aton.

⁵Wüx Silas y Timoteo tapeayiw imiünüw tiül iüt Macedonia, quiaj a Pablo tarang áagan minajiüt Teat Dios pal nüt. Tenguijal müüch a nipilan judío majawüw majneaj naleaing Teat Jesús, aag ayaj a Cristo leawa lapiürang aliüc. ⁶Pero ajctüwa nipilan judío tajcüiyiw majawüw a Pablo; tandemciuw xeyay ngo majneaj wüx ombas nej. Quiaj a Pablo tataad apix nej, ndoj tasaj nejiw:

—Ich macüil wüx imbasan aaga nisoet mandrooch imbasan, aag ayaj xique ngo najiür naél. Ajan wüx nganüy sanamb nasajüw meáwan nipilan ngome judío —aj nejiw.

⁷Quiaj taw tiül a sinagoga, tamb andüy anüng nop naxey nenüt Justo, nop neyamb Teat Dios. Aaga naxey quiaj ajiür anüng nej niüng ajlüy a sinagoga. ⁸Condom nop

naxey nenüt Crispo, natang nej tiül a sinagoga, nej aton tüüch omeaats Teat Jesús maquiiüb meáwan monlüy aniüng nej. Aton xeyay nipilan tiül Corinto wüx tanguiayiw andeac Pablo, tüjchiw omeajtsüw Teat Dios, ndoj tayariw yow. ⁹Ndoj, noic ongwiiüts Teat Dios tüüch manguiay a Pablo atnej maúim, tasaj:

—Nde mermbol, indeac xic wiix, nde ndijchiübear. ¹⁰Cos xique salnaquiiüb ic, nejinguind ngondom marang alngün ngo majneaj wüx imbas. Cos sajiür xeyay xenipilan tiül aaga cambaj cam —aj nej.

¹¹Quiaj tacül quiaj a Pablo nomb neat pinawan, maquiaach nipilan wüx Mipoch Teat Dios.

¹²Pero wüx Galión tarang nenajiütiül iüt Acaya, quiaj a judíos sonongotoj nóiquian mapiüngüw masapüw a Pablo. Quiaj tasapüw, taquiiüpüw mamb andüy awan.

¹³Condom quiaj tasajüw nenajiütiül:

—Aaga naxey cam tenguijal maquiaach ombeay nipilan müjchiw omeajtsüw Teat Dios, pero naleaing alinoic aquiaach, ngome atnej apiüng aaga poch tüünd Moisés —ajüw.

¹⁴Pablo laámb apmendeac, quiaj tendeac a Galión masaj ajcüwa judíos:

—Sitiül aaga naxey quiaj ajiür alngün nisoet, tengwiyl alngün xeyay ngo majneaj arang, najneaj sananguuiay leaw apmeipiüngan cuane arang. ¹⁵Pero nganüy cos ijciüfünan mejawan ajcan aleaic aquiaach, ajcan andeac wüx minüt aljane, aton aag ayaj wüx poch leaw icona indüjpiün; pues ijawan

coen ninguiaj, xique ngo nandiüm najaw wüx aag ayaj —aj nejiw.

¹⁶Ndoj quiaj tawiin nejiw tiül awan. ¹⁷Condom ajcüwa nipilan griego tasapüw a Sóstenes, nop nej natang tiül sinagoga. Tapots matoeliw nej quiaj mbeay awan. Aaga Galión ngo mapiüng nicuajind, masey teamajaw.

**Pablo tandilil andüy
Antioquía, condom tandüy
quiaj amb arojmbüw oleaj**

¹⁸Teat Pablo tacül tiül Corinto alacas nüt, condom wüx taw quiaj, tatepeay meáwan monyar andeac Teat Jesús monlüy quiaj, cas tamb andüy Siria amb tiül müx, taquiiüpüw nej mamb a Priscila y Aquila. Quiaj tambüw ambüw wüx iüt andüiyiw Cencrea majtepiw tiül müx. Tiül Cencrea tajerep omal nej a Pablo nangwing, majüic nej lamarang leawa lamasaj Teat Dios apmarang. Condom quiaj tawüw quiaj, tambüw. ¹⁹Wüx tapeayiw tiül Éfeso, quiaj a Pablo tecueatayej maquiiüpüw a Priscila y Aquila. Ndoj nej tamb andüy tiül a sinagoga, mandeac maquiiüpüw nipilan judío. ²⁰Condom tasajüw nej macül quiaj xeyay nüt maquiiüpüw, pero nej ngo mandiüm. ²¹Wüx tandiüm maw quiaj, tatepeay nejiw, tapiüng:

—Netam namb najaw aaga nangos nüt laliüc majlüy tiül Jerusalén. Ndoj saliüc alinomb najaw icon sitiül Teat Dios mapiüng —aj nejiw.

Quiaj taw Éfeso amb tiül nadam müx. ²²Wüx tapeay Cesarea, quiaj tamb andüy Jerusalén, matepeay meáwan minipilan Teat Cristo

monlüy quiaj. Ndoj naw quiaj, tamb andüy Antioquía. ²³Ndoj acül quiaj acas nüt taw quiaj, tamb alinomb andüy tiül meáwan cambaj tiül Galacia, at tiül Frigia, müüch mapac omeajtsiùw mambeol meáwan monyar andeac Teat Cristo monlüy tiül aaga iüt quiaj.

Apolos tandeac mipoch Teat Dios tiül Éfeso

²⁴Ndoj tapeay tiül Éfeso nop naxey judío nenüt Apolos naw Alejandría. Aaga naxey quiaj xeyay axom omeaats wüx andeac, y ajaw xeyay leaw apiüng tiül Mipoch Teat Dios. ²⁵Nej laquiaacharan wüx Teat Jesús, y ngo paxiüm mandeac wüx leaw taquiaach Teat Jesús, masey nej tajlüy minipilan nej aaga Juan neech yow nipilan. ²⁶Apolos tapots mandeac tiül a sinagoga ngo mimbol; pero wüx Priscila y Aquila tanguiayiw nguineay aquiaach, quiaj taquiiüpüw andüy anüngüw nejiw. Condom taquiajchiw nej alquiriw wüx Teat Jesús leaw nej nganaw manguiay. ²⁷Condom wüx tandiüm Apolos mamb andüy tiül Acaya, quiaj tambeoliw nej minipilan Teat Cristo monlüy Éfeso. Tarangüiw noic nawiig miglihiw nej majoy, majawüw minipilan Teat Cristo monlüy tiül Acaya, cos atquiaj alndom mangochiw nej najneájan. Wüx nej tapeay tiül Acaya, xeyay tambeol ajcüw monyar andeac Teat Cristo monlüy quiaj, leaw Teat Dios lamambeol mayambüw nej. ²⁸Nej wüx tandeac wüx Teat Jesús manguiayiw nipilan, tajüiquich nguineay ajcüwa judíos ngo majneaj arangüw. Ngondom

mapiüngüw ngo maleaing cos tasaj nejiw nguineay apiüng tiül Mipoch Teat Dios. Tasaj nejiw aaga Cristo leawa tealeámban macüliw, aag ayaj Teat Jesús.

Pablo altiül Éfeso

19 Wüx Apolos aliün tiül cambaj Corinto, Pablo laímb majüy tiül meáwan cambaj tiül tiüic; nganüy lamatüch Éfeso. Quiaj taxom acas monyar andeac Teat Jesús. ²Condom tatün manguiay nejiw:

—¿Jow icona, wüx teajchiün imeajtsan Teat Dios, teyariün Nangaj Espíritu ocueaj neje? —aj nejiw.

Nejiw tapiüngüw:

—Xicona ngo nanguaiayiün sitiüll almajlüy aaga Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios —awüw.

³Quiaj tasaj nejiw:

—¿Cuane wüx teyariün yow? —aj nejiw.

Nejiw tapiüngüw:

—Wüx leaw tapiüng a Juan wüx tüüch yow nipilan —awüw.

⁴Quiaj tasaj nejiw a Pablo:

—Juan wüx tüüch yow nipilan, aag ayaj tarang majüic jane laleaw omeaats wüx aaga ngo majneaj teamarang y macueat, para marang leaw najneaj. At a Juan tasaj nipilan mayariw andeac aaga nop aliüc miün andüüban nej. Aaga apiüng aliüc miün quiaj, aag ayaj Teat Jesús, aaga Cristo —aj nejiw.

⁵Wüx tanguiayiw aag ayaj, quiaj tayariw yow wüx minüt Teat Jesús.

⁶Ndoj, wüx Pablo tayac owix wüx omalüw nejiw, quiaj tiün wüx ombasiuw nejiw Nangaj Espíritu

ocueaj Teat Dios. Condom quiaj tandeaciüw pálwüx ombeayiün. At aton tandeaciüw leaw Teat Dios tasaj nejiw mandeaciüw.⁷ Ajcüwa monxey quiaj ajlüiyiw maseyme gajpiüp (12) nejiw.

⁸ Condom Pablo nde asap amb tiül a sinagoga. Ngo mimbol mandeac Mipoch Teat Dios manguiayiw nipilan; tamb quiaj arej caaw. Tapots masaj nejiw mayariw mipoch Teat Jesús para majlüiyiw tiül micambaj Teat Dios. ⁹ Pero naleaing altiül nipilan nadam omeajtsüw ngo mandiümüw mayariw aaga poch wüx Teat Jesús. Tapots mandeaciüw xeyay ngo majneaj manguiay nipilan wüx leaw tandeac a Pablo. Ndoj quiaj tacueat nejiw a Pablo, taquiiüb mamb leaw lamayariw mipoch Teat Jesús; taquiaach nejiw meáwan nüt tiül noic escuela niüng aquiaach nop naxey nenüt Tiranno. ¹⁰ Atquiaj tarang a Pablo iüm neat. Quiaj meáwan nipilan judío at nipilan griego moncül tiül iüt Asia tanguiayiw mipoch Teat Jesús. ¹¹ Teat Dios xeyay tambeol a Pablo marang xeyay cuajantanej nadam ateócan. ¹² Altiül tajoyiw masey mipüy nej, tengwüy cuajantanej apix nej leaw naw wüx ombas nej, majoyiw mayaciüw wüx ombas ajcüwa moniün andeow, quiaj tajneajiw; at masey nimeech alwüx ombasüw, tawüw aton.

¹³ Alquiaj acas nipilan judío leaw ajüyjüyíwan, ngo macüliw tiül noic cambaj. Nejiw aton apiüngüw alndom ombasüw mawüniw nimeech wüx ombas nipilan. Wüx

taxomüw nop nipilan alwüx ombas nimeech, quiaj tasajüw a nimeech:

—Sasajan ic wüx minüt aaga Jesús, leawa teamandeac wüx a Pablo, iriow —ajüw.

¹⁴ Ajcüwa monxey monrang aag ayaj, ajlüiyiw ayaíw, micual nejiw nop judío nenüt Esceva. Aaga naxey quiaj natang miteaats nej. ¹⁵ Wüx tarangüw aag ayaj, quiaj tendeac a nimeech, tasaj nejiw:

—Xique sajaw jane a Jesús, sajaw jane a Pablo aton; pero icona ¿jane icona? —aj nejiw.

¹⁶ Quiaj tajmel masap nejiw aaga naxey alwüx ombas nej nimeech quiaj. Tapots atsojow maquiüjpüw. Tajntsop wüx cos napac, tapots mambiy nejiw. Quiaj tenoodayej tecuiürrüw tajtsoriw miotaagtajcüwan, anmecoy ombasüw ajmbyiaw. ¹⁷ Meáwan nipilan moncül tiül Éfeso, átan nipilan judío átan nipilan griego, wüx tanguiayiw aag ayaj timbojol xeyay. Tandeaciüw najneaj wüx minüt Teat Jesús.

¹⁸ Condom xeyay nipilan leaw lamandüjpiw Teat Jesús tiünüw mapiüngüw nguineay laiünüw wüx arangüw ngo majneaj. ¹⁹ At xeyay nipilan leaw ateowüw nawiig ocueaj nimeech, tajamiünüw minawijquiaj nejiw mambeliw niüng ajlüy meáwan nipilan.

Condom mawüniw nguitow ombeat meáwan aaga nawiig quiaj, tajawtiw atüch ic miow gajpowüw mil (50,000) tomiün plat. ²⁰ Atquiaj tajüy aaga poch wüx Teat Jesús, ngo majcueat, cos tajüic naleaing cuajantanej alndom.

21Landoj meáwan aag ayaj, quiaj a Pablo tapiüng apmamb tiül iüt Macedonia at tiül iüt Acaya, ndoj apmamb Jerusalén. At tapiüng naw Jerusalén netam mamb tiül Roma aton.

22Condom tüüch mambüw ijpüw monbeol nej tiül Macedonia: nop Timoteo alinop Erasto; nganüy a nej tacúlan quiaj tiül Asia alacas niüt.

Witiüt noic nadam moncüy tiül Éfeso

23Tiül aaga nüt quiaj, witiüt noic nadam moncüy wüx aaga najneaj nanderac nguineay Teat Cristo awün asoeteran. **24**Aag ayaj tawitich nop naxey nerang plat, nenüt Demetrio, cos nej arang plat nine ombiüm diosa nasoic Diana. Ajcüw monbeol nej marangiüw aaga najiüt quiaj, axomüw wüx xeyay tomiün. **25**Quiaj a Demetrio tasojnong nejiw, at altigüy monrang aaga najiüt quiaj, tasaj nejiw:

—Teat monxey, icona ijawan axomaats xeyay tomiün wüx aaga najiüt arangaats cam. **26**Nganüy lamejawan lamenguiayıün nguineay aaga Pablo tenguiyal maquiaach ombeay nipilan masaj ngome dios nej leaw narangüch naag owixaran. Xeyay nipilan lamayariw nej andeac, ngome áagan nipilan ningüy tiül Éfeso, aton laliüc mambich masaj meáwan nipilan ningüy tiül iüt Asia. **27**Xeyay ngo majneaj ajlüy, cos ngome áagan minajiütaats apmümb, at aton apmajcueat ayambüch aaga nangaj iüm ocueaj natang müm dios Diana, camüm apmajcueat ayambüch a müm dios aton, leaw meáwan moncül ningüy tiül Asia,

at meáwan nipilan wüx iüt üjchiw omeajtsüw —aj nejiw.

28Wüx nejiw tanguiayiw aag ayaj, quiaj tajcüiyiw xeyay, tepajüw napac, tapiüngüw:

—iXeyay netam ajlüy aaga müm dios Diana, midiosaats meáwan nipilan ningüy tiül Éfeso! —awüw.

29Quiaj tajcüiyiw xeyay nipilan tiül aaga cambaj quiaj. Condom tasapüw teat Gayo maquiiüb teat Aristarco, tanototoj mamb andüy niüng lambójan ajlüy moncanchiün. Ajcüwa ijpüw monxey quiaj monaw Macedonia, aquiüpüw a Pablo. **30**Teat Pablo tandiüm mamb majmel niüng tenguijal ajcüiyiw quiaj, pero ajcüwa monyar andeac Teat Jesús ngo müjchiw nej mamb. **31**At aton acas monajiüt tiül Asia leaw miamigos nej, tüjchiw mamb masoic nde mamb tiül a moncanchiün quiaj. **32**Nejiw a nipilan tiül aaga moncanchiün quiaj ngo mandeacuw nóiquian, palpalwüx tandeacuw cos ngo majawüw cuane najlüy, neol sonongot nipilan. **33**Quiaj acas judíos tasajüw nop tiül nejiw nenüt Alejandro cuane najlüy. Condom tatechiw nej teopech mamong mendeac. Quiaj tarang owix nej ndijchiümójan. Tandiüm mandeac noic poch ngana majcüyanar majarawüw meáwan nipilan judío. **34**Wüx nipilan tajawüw nej nop judío nej, quiaj yajnguiat tiüt apajüw, tepajüw maseyme ijquiaw ores, tapiüngüw:

—iXeyay netam ajlüy aaga müm dios Diana, midiosaats monaw Éfeso! —awüw.

³⁵ Condom quiaj aaga nerang nawiig ocueaj cambaj, tasaj niplan ndijchiümoj. Tapiüng:

—Teat cambaj micual iüt Éfeso, meáwan niplan wüx iüt ajawüw aaga cambaj Éfeso cam ajluyay majiür aaga nangaj iüm ocueaj natang müm dios Diana. Cos aaga müm dios quiaj, najmiüc imiün cielo. ³⁶ Aag ayaj nejinguiind ngondom mapiüng ngo maleaing. Nganüy netam ndijchiümeron, ngondom merangan nicuajind irangánan. ³⁷ Icona tequiijpanüw miün ningüy ajciwa monxey quiaj; nejiw ngo manejiw nicuajind tiül a nangaj iüm ocueaj müm dios; at ngo mandeacüw ngo majneaj wüx ombas aaga mimümaats dios quiaj. ³⁸ Nganüy sitiül teat Demetrio y ajciwa monrang najiüt atnej arang nej, andiümüw maquiüjpüw teombas monajiüt aljane, ich mambüw awan majawiüw monajiüt. Quiaj ich mapiüngüw jane nejiür asoet para majaraw wüx. ³⁹ At sitiül ijüiran alngün pálwüx indiüman manderac wüx, quiaj alndom majlüy noic nadam moncanchiün majaraw wüx. ⁴⁰ Icootsa alndom majlüyiiüts tiül naél; cos sitiül apmanderac wüx aag agüy teombas natang monajiüt mapiüngüw ningüy lawitiow moncüy, cuane apmapiüngaats —aw.

⁴¹ Ndoj mapiüng aag ayaj, quiaj tasaj niplan ndajrriümoj majtsoriw.

Pablo tamong tiül Macedonia at tiül Grecia aton

20 Wüx lalomboj moncüy,
quiaj a Pablo tapaj
miünüw meáwan monyar andeac

Teat Jesús; tasaj nejiw tanaámb mandüpípi. Condom tatepeay nejiw cos apmaw quiaj. Ndoj quiaj taw quiaj, tamb andüy tiül iüt Macedonia. ² Tajüy tiül meáwan cambaj tiül aaga iüt quiaj majaw monyar andeac Teat Jesús, masaj nejiw tanaámb mandüpípi Teat Dios, nde macueatiw. Quiaj tamb matüch tiül iüt Grecia. ³ Condom tacül quiaj arej caaw. Wüx lamatüch a nüt maw quiaj, mamb amb tiül nop nadam müx andüy Siria, quiaj tanguiay nguineay lamapiüngüw ajciwa judíos moncül quiaj, cos lamapiüngüw apmasapüw nej. Quiaj tapiüng lango mamb amb tiül müx, apmamb amb wüx iüt, apmamong tiül Macedonia alinomb. ⁴ Taquiijpw nej acas monxey: nop naw Berea nenüt Sópater; alijpw monaw Tesalónica, nop Aristarco, alinop nenüt Segundo; alinop naw Derbe nenüt Gayo; alinop Timoteo; at alijpw monaw tiül Asia, nop Tíquico alinop Trófimo. ⁵ Ajciuw ayaj tambüw ombas nejiw macüliw xicon tiül cambaj Troas. ⁶ Condom xicona wüx lamong aaga nangos nüt wüx üeteran pan ngo majmel levadura, quiaj tawasan Filipos, samban tiül müx. Wüx acoquiar nüt tatüchasan Troas. Quiaj texomasayon naquiijpanüw. Condom tacülasan quiaj ayaíw nüt.

Pablo tamong tiül Troas

⁷ Wüx tamelich semán, minipilan Teat Jesús canchiütason nüetiün pan atnej tapiüng Teat Jesús. Ndoj Pablo taquiaach xicon cos arraw tiüt apmaw quiaj. Nej tandeac seyay najal, tatüch pinawan

ongwiiüts. ⁸Pues aaga iüm niüng canchiütason, cawüx tiül amb arojpüw iüm, y teandaab xeyay candil quiaj. ⁹Alquiaj nop nench nenüt Eutico, alchetem tiül ventan. Cos Pablo xeyay najal tandeac, áag tind ameay aaga nench quiaj. Wüx lamasap nej ameay nómban, quiaj tajmiüc andüy tiüt imiün cawüx tiül amb arojpüw iüm. Wüx tamb xaijnguam, landeow nómban. ¹⁰Condom teat Pablo taw tiüt majaw. Wüx tajngot majaw, quiaj taquieel micos tiüt mejquiet wüx, mapeic. Ndoj tapiüng:

—Nde mbayameron, nej almapac —aw.

¹¹Condom tajtep alinomb a Pablo andüy cawüx tiül aaga iüm niüng canchiütason, quiaj tambaag a pan. Condom wüx landoj üet, tandüy wüx andeac; atquiaj tatüch ümb arraw. Ndoj taw quiaj. ¹²Aaga nench almapac, taquiüraab mamb majtsor, xeyay tapac omeajtsüw meáwan minipilan Teat Jesús.

Pablo taw Troas tandüy Mileto

¹³Condom xicona tambasan ombas xicon, samban tiül nadam müx, tandüyasan tiül cambaj Asón, nangochiün quiaj a Pablo. Cos nej lamapiüng andiüm majüy tiüt amb wüx iüt. ¹⁴Wüx texomasayon naquiüjpan tiül Asón, quiaj tajtepasan tiül müx, tambasan sandüyiün tiül cambaj Mitilene. ¹⁵Condom tawasan quiaj. Larraw tiüt tamongasan mbas noic iüt tiül ndec nenüt Quío. Condom amb alinoic nüt tajtepasan wüx noic iüt tiül ndec nenüt Samos, ndoj taxoodasan tiül cambaj nenüt

Trogilio. Condom amb alinoic nüt, quiaj tatüchasán tiül cambaj Mileto. ¹⁶Pablo lamapiüng apmamóngan tiül Éfeso, ngana mequiy tiül Asia. Cos andiüm mamb najeñ, sitiül alndom matüch Jerusalén, majlüy quiaj wüx nangos nüt Pentecostés.

Pablo tequiaach tiül Mileto

¹⁷Wüx altiül Mileto, tüüch mamb masoiquiw montangtang monajiütiül minipilan Teat Jesús tiül Éfeso miünüw majawüw nej. ¹⁸Wüx tapeayiw majawüw nej, quiaj tasaj nejiw:

—Icona tejawan nguineay mbójan narang tiül icona ajan wüx aaga nüt tapeayiüs tiül Asia. ¹⁹Tejawan nguineay tarangas minajiütiül Teat Dios, ngo nerangrangüy wüx, pero tajiuntsas. At tejawan nguineay tamongochiüs xeyay ngo majneaj wüx ajciwa judíos tandiümüw mambiyaw xic.

²⁰Naleaing xique ngo nacueat nasaj icon wüx meáwan najneaj. Atquiaj tarangas, tandeacas niüng canchiowaran, aton tambas najüy tiül nden nandec. ²¹Tasajasüw meáwan nipilan, masey judíos, masey pálwüx nipilan, ich leaam omeajtsüw macueatiw aaga ngo majneaj teamarangüw, marangüw najneaj atnej Teat Dios andiüm, mayacuw omeajtsüw wüx Miteatiiüts Jesucristo. ²²Nganüy sanamóngan, sanamb Jerusalén. Naleaing ngo najaw cuane sanamongoch quiaj. Pero sanamb cos Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios lamapiüng netam namb. ²³Leaw xique sajaw, aag ayaj tiül ngünantanej cambaj niüng samong,

Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios asaj xic nguineay tenguijal sajcal ndeaand, namongoch ngo majneaj. ²⁴Meáwan aag ayaj, xique ngo napiüng wüx, ngo netajquiay lasta napiüng ngondom nandeow. Cos leaw sayac ximeaats wüx, aag ayaj mapac ximeaats nambich meáwan xenajiüt leaw lamasaj xic Teat Jesús narang, napiüng wüx aaga najneajay poch manguiayeran nguineay Teat Dios andiüm mawün wüx asoet nipilan.

²⁵'Nganüy sajaw aleaw ningüy ajawayoots; nejinguind tiül icona niüng tamongos nasaj icon nguineay alndom mejlüyiün tiül micambaj Teat Dios, langome apmejawan xic alinomb. ²⁶Pares nganüy sasaj icon, nejinguind ngondom mayac sasoet sitiül aljane ngo maw wüx asoet nej; ²⁷cos xique ngo naxot, tambichas nasaj icon meáwan leaw lamapiüng Teat Dios. ²⁸Nganüy icona montangtang, netam mejawan cuane irangan; at netam membeolan meáwan monyar andeac Teat Jesús. Cos aaga Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios lamayac icon mejlüyiün minatangüw, membeolan meáwan, mejüiraniüw atnej arangüw monjiür sap; cos Teat Jesús lamangüy asoetiw nejiw naag miquiej nej. ²⁹Sajaw wüx xique lango najlüy ningüy, apmajmeliw tiül icona nipilan atnej rombüy sampüy; ngome apmawüniw wüx ajctiwa sap. ³⁰At tiülan icona apmaw altiül apmaquiajchiw leaw ngo maleaing; apmandiümüw müüch mandüjpiw nejiw minipilan Teat Jesús. ³¹Nganüy netam mepacan wüx aag ayaj. Ich leaam

imeajtsan nguineay tarangas wüx tacüliüs tiül icona aroomb neat, cos ngo lombom napaj icueajüün nüt ongwiiüts, nguijal sajiünts wüx nasaj icon inopnopon.

³²'Nganüy teat, sayac icon teowix Teat Dios. Sasaj icon merangan atnej apiüng tiül Mipoch nej, cos aag ayaj apmambeol icon xeyay, ngo müüch icon mermbolan. At apmüüch icon mejlüyiün niüng ajlüiyiw aldemas leawa lajwaniüw wüx asoetiw. ³³Xique ngo nandiümdiüm ocueaj aljane nicuajind, ngo nandiüüm tomiün at ngo nandiüüm napixeran; ³⁴pero icona tejawan nguineay tarangas najiüt naag xiwix para naxom leaw netam xic y leaw netam nejiw leaw saquüijpüw. ³⁵Atquiaj tarangas para naquiaach icon nguineay netam merangan najiüt, membeolan leaw ngo majiür. Ich leaam imeajtsan wüx aaga poch leaw tapiüng Teat Jesús: "Najneajay apmajlüy jane ambeol alinop ingow imbeolaranan"—aj nejiw teat Pablo.

³⁶Wüx ndot mapiüng aag ayaj, quiaj teat Pablo taquieel tiüt micos nej, tataag orar maquiiüb nejiw nöiquian. ³⁷Meáwan nejiw tajiüntsüw xeyay, mejquietoj wüx onic a Pablo, y tachejchiw mimboy nej. ³⁸Tamix omeajtsüw xeyay wüx tanguiayiw aaga poch apiüng langome apmajawüw nej alinomb. Ndoj quiaj taquüijpüw mamb mayactiüw nej niüng ajlüy a nadam müx.

Pablo tamb andiüy Jerusalén

21 Wüx landoj sacueatayon naquiüjpanüw, quiaj

tawasan quiaj, samban tiül nadam müx, saleinguíün tambasan sandüyiün wüx noic iüt tiül ndec nenüt Cos. Condom amb alinoic nüt tattüchasán alinoic iüt tiül ndec nenüt Rodas, samongónan tambasan najtepiün wüx iüt tiül noic cambaj nenüt Pátara. ²Quiaj taxomasañ alinop müx apmamb andiü Fenicia; tajtepasan tiül. Ndoj tawasan quiaj tambasan. ³Tamongasan niüng ajlüy noic iüt tiül ndec nenüt Chipre, tajlüy amb wüx miquiamb a müx, samongónan sandüyiün wüx iüt nenüt Siria. Tajtepasan wüx iüt tiül cambaj Tiro, cos a müx quiaj netam majwan amal. ⁴Wüx taxomasañ monyar andeac Teat Jesús monlüy quiaj, tacülasan quiaj ayaíw nüt naquijüpantüw. Naleaing nejiw tasajüw a Pablo nde mamb Jerusalén, cos Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios lamasaj nejiw nguineay apmamongoch a Pablo tiül Jerusalén. ⁵Wüx lamong aag ayaíw nüt, quiaj tawasan quiaj. Taquijüpüw xicon meáwan monyar andeac Teat Jesús at mintajüw nejiw y micualiw nejiw, mayacüw xicon mbeay cambaj mbeay ndec. Quiaj taquieelasan xacosan, tataagasan orar. ⁶Wüx landoj satepeayayon naquijüpantüw anopnopoj, quiaj tajtepasan tiül müx. Ndoj nejiw tandilileaw alinomb, tajtsoriw.

⁷Xicona nawasan Tiro, tambasan tiül cambaj Tolemaida, samban tiül nadam müx. Ndoj tambasan natepeayiün meáwan monyar andeac Teat Jesús monlüy quiaj. Condom tacülasan quiaj noic nüt

naquijüpantüw. ⁸Amb alinoic nüt, quiaj teat Pablo y leaw saquijüpantüw tawasan quiaj, tambasan sandüyiün Cesarea. Wüx tatüchasán quiaj, tandüyasán aniueng nop nendeac wüx Mipoch Teat Dios, nenüt Felipe, aag ayaj nop tiül ayaíw diáconos. Quiaj taxoodasan aniueng nej. ⁹Nej almajür apiqiwi micual nej monüx. Ajciwa monüx quiaj, andeacüw leaw asaj nejiw Teat Dios. ¹⁰Xicona tacülasan quiaj acas nüt. Ndoj tapeay quiaj nop nendeac andeac Teat Dios imiün Judea nenüt Agabo. ¹¹Aaga naxey quiaj, wüx tiün majaw xicon, tayar misiend a Pablo. Condom taóel oleaj nej owix nej nejáyan quiaj. Ndoj tapiüng:

—Atciüy apiüng Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios, apiüng atquiaj apmarangüw a judíos, cos apmaoeliw tiül Jerusalén aaga naxey neneay a siend cam, ndoj apmayacüw nej teowixaw napeay miün nipilan —aw.

¹²Xicona wüx tanguiayasan aag ayaj, quiaj tasajasan a Pablo naquijüpantüw meáwan monyar andeac Teat Jesús tiül Cesarea, nde mamb Jerusalén. ¹³Quiaj tasaj xicon a Pablo:

—¿Neol tapots ijüntsán meajchiün mamix ximeatsa? Cos xique sajlüy ngome áagan naoeleran, at sajlüy masey nandeow tiül Jerusalén wüx minüt Teat Jesús —aj xicon.

¹⁴Pues wüx tajawasan ngondom napalan, quiaj tacueatasan nasajan, tapiüngasan:

—Teat Dios ajaw nguineay apmarang —sawan.

¹⁵Wüx lamatüch a nüt nawan quiaj, wüx laímb naxainguíün

meáwan leaw sanajoyiün, quiaj tambasan sandüyiün Jerusalén. ¹⁶Taquiijpiüw xicon acas monyar andeac Teat Jesús monaw Cesarea. Altiül nop naxey nenüt Mnasón naw Chipre, lamajíür nüt ayar mipoch Teat Jesús; aniüng nej sanaxojtan.

Teat Pablo amb majaw a teat Jacobo

¹⁷Wüx tapeayasan Jerusalén, najneájan tangochiw xicon monyar andeac Teat Jesús, apac omeajtsüw majawüw xicon. ¹⁸Aw alinoic nüt, quiaj tamb a Pablo majaw a Jacobo, taquiiübasan mamb aton. Alcanchiümoj quiaj meáwan montangtang monajiüt tiül minipilan Teat Jesús. ¹⁹Teat Pablo tatepeay nejiw. Condom tapots mandeac masaj nejiw andüübndüjpeay nguineay Teat Dios lamarang tiül nipilan ngome judío wüx nej tamb mandeac Mipoch Teat Dios tiül meáwan cambaj. ²⁰Nejiw wüx tanguiayiw aag ayaj, tapiüngüw najneajay lamarang Teat Dios. Ndoj tasajüw a Pablo:

—Pero nialeaing teat, ique ijaw cas mil judíos almajlüy leaw lamayariw mipoch Teat Jesús. Meáwan nejiw andiümüw marangüw atnej apiüng tiül aaga poch tüünd Moisés. ²¹Nejiw lamanguaiyw, asoiquiw ique iquiaach meáwan judíos moncül tiül palpálwüx cambaj, macueatiw marangüw atnej apiüng aaga poch tüünd Moisés. Teamesajüw lango metam matajçüw circuncidar micualüw nejiw. Teamesajüw aton lango metam marangüw meáwan leawa lambójan arangaats. ²²¿Nguineay apmarangaats a nganiüy? Cos

nipilan apsonongomoj, apmajlüy nadam moncüy wüx apmanguaiyw ique lerpeay. ²³Nganiüy sapiüngan najneaj merang atcüy: Alningüy tiül xicona apiquiw monxey, nejiw netam marangüw leaw lamapiüngüw apmarangüw.

²⁴Alndom meamb mequijpiüw merangan atnej ajlüyay marangaats wüx üjchiüts merixix ajlüyiüts. Aton netam mengüy leaw apmandojchiw. Condom apmajerep omalüw nangwang, quiaj apmajawüw nipilan ngo maleaing leaw tanguiayiw nguineay irang. Cos apmajawüw at a ique aton ijiliüy tiül, irang atnej apiüng tiül aaga poch tüünd Moisés. ²⁵Pero ajcüwa nipilan ngome judíos leaw lamayariw mipoch Teat Jesús, ngo metam marangüw meáwan aag ayaj. Cos icootsa lamarangaats nawiig masajajtsüw ngondom müetiw alngün nüeteran landoj arang nichech teombas dioses; ngondom matsambüw quiej, átan mionij nimal napatsüch onic andeow. Aton ngondom majiürüw pálwüx naxey pálwüx najtaj —ajüw nej.

Asapüw Teat Pablo tiül nadam nangaj iüm

²⁶Teat Pablo quiaj taquiiüb mamb ajcüwa piquiw monxey quiaj. Condom amb alinoic nüt tarangüw leaw ajlüyay marangüw wüx üjchiw merixix ajlüyiw. Quiaj tajmel tiül nadam nangaj iüm mapiüng ngün nüt apndom aaga teamarangüw quiaj wüx apmayaciüw nimal mambiyaran majmel marang ichechiw nejiw anopnopoj.

²⁷Pero wüx laliüc palam ayaíw nüt, quiaj tajawüw nej tiül nadam nangaj iüm acas judíos monaw tiül Asia. Condom quiaj tapots masajsajuw meáwan nipilan monlüy quiaj, nguineay ndom majcüiyw majawüw a Pablo. Quiaj tambüw masapüw a Pablo. ²⁸Condom tepajüw napac, tapiüngüw:

—iTeat cambaj Israel, macaron imbeolan xicon! Jogüy lanasapan aaga naxey tenguijal aquiaach ombeay nipilan tiül meáwan cambaj majcüiyw majawüw micambajaats, aton macueatiw marangüw meáwan leaw apiüng tiül aaga poch tüünd Moisés. At aton andeac ngo majneaj wüx aaga nadam nangaj iüm cam. Y ngome áagan ayaj, átan lamamelich tiül aaga nadam nangaj iüm cam acas nipilan griego; atquiay lamitsojow aaga nadam nangaj iüm cam —awüw.

²⁹Atquiaj tapiüngüw cos laiünüw quiaj majawüw a teat Pablo alquiaj tiül cambaj, almaquiiüb nop naxey ngome judío nej, naw Éfeso, nenüt Trófimo. Pares tapiüngüw Pablo nemelich nej tiül nadam nangaj iüm.

³⁰Quiaj witiüt noic nadam moncüy, sonongot meáwan nipilan. Quiaj tawüniw a Pablo, tanototoj imiün tiül nadam nangaj iüm. Condom andüüb mapalüw meáwan ombeay nangaj iüm.

³¹Cos lamapiüngüw apmambiyaw nómbar, quiaj tamb masoic nop minatang ocueajiw soldados, nguineay nipilan tiül Jerusalén lamawitichaw noic nadam moncüy.

³²Aaga naxey quiaj wüx ndot

manguiay aag ayaj, quiaj tamb maquiiüb mamb tigüy soldados, at alacas montangtang ocueaj nej, acuiürrüw majawüw cuane najlüy. Wüx nipilan tajawüw aliüciüw monajiüt aquiüjpüw soldados, quiaj tacueatiw matoeliw a Pablo. ³³Wüx tapeayiw quiaj a monajiüt, quiaj tüüch mamb ndeaam a Pablo maoeleran naag ijtsüw galen. Condom tatün manguiay jane nej, cuane arang. ³⁴Nipilan ancayajyaj ngo majüic cuane teamapiüngüw. Altiül teapajüw teamapiüngüw pálwüix, altiül teamapiüngüw pálwüix. Quiaj aaga nenajiüt ngondom maxom omeaats wüx nicuajind cos tenguijal apajüw. Quiaj tapiüng maquiüraab a Pablo andüy niüng acüliw soldados.

³⁵Wüx lapeayiw tiül ombeay iüm maquiüjpüw a Pablo, ajciüwa soldados quiaj tandeajndiwi tiüt, cos nipilan xeyay lajcüiyw majawüw nej. ³⁶Xeyay nipilan almandüjpüw nejiw, tenguijal apajüw, apiüngüw:

—iIch mandeow nómbar! —awüw.

Teat Pablo tandeac nguineay arang manguiay nipilan

³⁷Pablo wüx laámb apmamelichaw nej niüng acüliw soldados, quiaj tasaj a nenajiüt: —iNgwüy, alndom nendeac nasaj ic noic poch? —aj.

Aaga naxey quiaj tasaj nej:
—iAlndom mendeac griego?

³⁸¿Neol, ngome ique aaga naxey naw Egipto, teawitich moncüy ninguinüt, ndoj temelich tiül wajchiüc apiquiw mil monbiy nipilana? —aj nej.

³⁹Quiaj tasaj nej a Pablo:

—Xique naleaing judío xic, nawas Tarso. Aaga cambaj quiaj najntsop atam tiül iüt Cilicia. Nganiüy satün icueaj meaach xic nendeac nasajüw nipilan —aj nej.

⁴⁰ Quiaj tüünd mendeac, Pablo niüngan lembey tiül ombeay iüm, tarang owix nej ndijchiüm nipilan. Wüx ndijchiütoj, quiaj tamelich andeac, tandeac wüx hebreo, tapiüng:

22 —Teat monxey micual xeíüt, nganiüy inguiayiün, sanapiüng menguiayiün nguineay sarang —aw.

² Wüx nipilan tanguiayiw nguineay teamasaj nejiw a Pablo wüx ombeayiw nejiw, quiaj ndijchiütojan. Condom Pablo tapiüng:

³ —Xique judío xic, wijquianos tiül cambaj Tarso, tiül Cilicia. Naleaing ningüy satang tiül a cambaj cam, taquiaach xic teat Gamaliel. Tequiaachayos wüx aaga poch tüünd Moisés, leaw tündiwi mixejchiiüts. Xique xeyay tayacas ximeaats wüx narang, cos sapiüng minajiüt Teat Dios teanarang, atnej teamerangan nganüy cam.

⁴ Xique tayambas ombasiüw monyar andeac Teat Jesús. Tasapasüw nayaciüw tiül manchiüc monxey y montaj, mandeowüw. ⁵ At a natangtang miteaats, at meáwan montangtang monajiüt tiül nipilan judío, alndom mapiüngüw wüx aag ayaj aton. Cos nejiw tüjchiw xic nawiig najoy nüjchiw nipilan judío micual miiütaats monlüy tiül Damasco, para müjchiw xic nasap natsaag meáwan monyar andeac Teat Jesús leaw sanaxom quiaj,

naquiiüb miün andüy ningüy tiül Jerusalén, müjndiw mamongochiw ngo majneaj.

Pablo tapiüng nguineay tandüüb

Teat Jesús

(Hch. 9:1-19; 26:12-18)

⁶ Quiaj tambas, y wüx saleamb tiül tiiüd laliüc natüch Damasco, limnüt camüüm nayaag lamarraj xic noic ran imiün cielo, xowiüy larraw. ⁷ Quiaj tajmiücas. Condom tanguiayiüs andeac nop nendeac, tasaj xic: “Saulo, Saulo, ¿neol tapots ijciüy mejaw xique?” aj xic. ⁸ Quiaj tatüniüs nanguiy: “¿Jan ic Teat?” saj. Quiaj tasaj xic: “Xique Jesús naw Nazaret, leaw ique tenguijal ijciüy mejaw”, aw. ⁹ At leaw alnaquiiüb tajawüw aaga ran quiaj aton, xeyay mbayatoj majawüw; pero ngo manguiayiw cuane andeac aaga nendeac masaj xic. ¹⁰ Xique quiaj tapiüngas: “¿Jow nganiüy Teat, cuane netam naranga?” saj. Quiaj tasaj xic aaga nendeac quiaj, tapiüng: “Witiür, quiür indüy Damasco. Quiaj apmesoic meáwan cuane netam merang”, aj xic. ¹¹ Cos xique nómban ngo naxom najaw, nde ndoj machech xiniiüg aaga ran. Quiaj ajciüwa monxey saquiüpüw, tanetetiwi xiwix natüch Damasco.

¹² Altiiül Damasco nop naxey nenüt Ananías, nej xowiüy ayac wüx omeaats marang atnej apiüng tiül aaga poch tüünd Moisés. Meáwan nipilan judíos moncül quiaj apiüngüw nej xeyay najneaj arang. ¹³ Aaga Ananías quiaj, tamb majaw xic. Wüx tapeay niüng sajlüy, quiaj tasaj xic: “Teat Saulo, nganüy

aprram iniiüg”, aj xic. Quiaj rat xiniiüg tíulan a ores quiaj, taxomas najaw aaga naxey quiaj.

¹⁴ Condom tasaj xic: “Aaga Teat Dios Midiosüw mixejchiiüts, nej lamarriiid ic, müüch ic menguiay cuane andiüm merang, aton mejaw aaga nerang najneaj, menguiay andeac nej.

¹⁵ Cos netam mepiüng wüx nej, mesaj meáwan nipilan tiül meáwan cambaj leaw tejaw leaw tenguiay.

¹⁶ Nganüy ngo metam mecül, witiür iyar yow, itün ocueaj nej, isaj mawün isoet”, aj xic.

Pablo tapiüng nguineay tüünd mamb tiül nipilan ngome judíos

¹⁷ Condom wüx tandilileas sandiyü Jerusalén, sal tiül nadam nangaj iium tenguijal nataag orar nasaj Teat Dios, quiaj atnej aleaic tajawas atnej saúm.

¹⁸ Quiaj tajawas a Teat Jesús, tasaj xic: “Ernguialeateay, iriow ningüy tiül Jerusalén najénan. Cos nipilan ngome apmayariw indeac wüx apmepiüng xic wüx”, aj xic.

¹⁹ Xique tasajas: “Teat, nejiw tajawüw nguineay tarangas wüx tasapas xeyay monyar indeac nayaciüw tiül manchiüic, wüx tawüüticasüw tiültiül sinagogas leaw niüng saxomüw.

²⁰ Aton wüx tambiyaw aaga Esteban nendeac ic wüx, xique aton sal quiaj, tajawas, ajneájan najaw mandeow, aton xique nesapas micamixaw monbiy nej”, saj.

²¹ Quiaj nej tasaj xic: “Quiür, cos xique sanüütich ic meamb miünquiaj tiül nipilan ngome judío”, aj xic —aw a Pablo.

Pablo alteowix monajiüt

²² Nipilan aleaw ninguiaj taiündüw manguiayiw. Condom tepajüw napac, tapiüngüw:

—iIch mandeow aaga naxey quiaj; ngo metam mapac! —awüw.

²³ Nipilan tajcüiyiw xeyay, tepajüw, andalalüw cawüx micamixaw nejiw, apüchiw cawüx najndot.

²⁴ Quiaj tapiüng a nenajiüt mamelicharan a Pablo andiüy niüng acüliw soldados. Ndoj tapiüng majwüch, mapiüng cuane arang, neol tapots apajüw atquiaj a nipilan, cuane wüx ajcüiyiw majawüw nej.

²⁵ Naleaing Pablo wüx landoj aoelich, wüx laámb apmajwüch, quiaj tasaj nop natang ocueaj soldados najlüy quiaj:

—¿Ngwüy, alndom majwüch nop nipilan romano, sitiül ngome ombas majaraw wüx asoet neje? —aj.

²⁶ Wüx aaga minatang ocueaj soldados tanguiay aag ayaj, tsajmbiüt masaj a nenajiüt, camüm majngot tasaj:

—¿Cuane apmeranga? Cos aaga naxey quiaj romano nej —aj.

²⁷ Quiaj tamb a nenajiüt majaw a Pablo, tasaj:

—Isaj xic, ¿naleaingue, nipilan romano ique? —aj.

Quiaj tapiüng a Pablo:

—Naleaing —aw.

²⁸ Quiaj tasaj nej a nenajiüt:

—Xique tayacas xeyay tomiün para narang romano —aj nej.

Quiaj tapiüng a Pablo:

—Xique wijquiajos romano xic

—aw.

²⁹ Atquiaj ajcüwa soldados laámb apmewüjchiw nej, pero wüx ndot manguiayiw aag ayaj, acueatíwan

tawüw quiaj. At a nenajiüt aton wüx tajaw naleaing Pablo romano nej, quiaj mbayat xeyay, cos ajcan lamütüch maoeleran.

Pablo alteombas montang monajiüt ocueaj judíos

³⁰Rat tiüt amb alinoic nüt, aaga nenajiüt quiaj tandium manguiay majneaj, neol cuane wiix tayaciüw asoet a Pablo ajciüwa nipilan. Áag tüüch mamb macheederan a Pablo, cos aoeliw naag galen. Condom tapaj mapeayiw canchiümoj meáwan montangtang miteaats, at meáwan ajciüwa noic ajlüy monjiür najiüt tiül judíos. Wüx lacanchiüjow meáwan, quiaj tawün a Pablo maquiiüb andüy niüng ajlüyiw.

23 Condom quiaj taxaing omal a Pablo majaw teombasiuw ajciüwa monkay montangtang monajiüt tiül judíos. Quiaj tapiüng:

—Teat monkay, micual iüt. Xique sayaag tiül ximeaats tanaámb sarang najneaj majaw Teat Dios —aw.

²Quiaj tapiüng a Ananías natang miteaats, tasaj monlüy niüng ajlüy a Pablo müjchiiw wüx ombeay. ³Quiaj a Pablo tasaj a Ananías:

—iT eat Dios apmütüch wüx imbeay a ique newüyay arang najneaj! ⁴Neol ngome chetetear ninguiaj mejaw wüx sasoete atnej apiüng tiül aaga poch tüünd Moisésa? ⁵Neol a nganüy terang leaw ngo mapiüng tiül aaga poch tüünd Moisésa, cos tepiüng maleambüch ximbeaye? —aj.

⁴Quiaj tapiüngüw alacas monkay monlüy niüng ajlüy a Pablo, tasajüw a Pablo:

—¿Neol tesap mendeac ngo majneaj wüx ombas teat natang miteaats ocueaj Teat Dios? —ajüw nej.

⁵Quiaj tasaj nejiw a Pablo:

—Teat, cos xique ngo najaw sitiül nej natang miteaats nej. Naleaing atquiaj larangüch wüx nawiig tiül Mipoch Teat Dios, apiüng: “Nde mendeac ngo majneaj wüx ombas nop natang nenajiüt tiül micambaj” —aj nejiw.

⁶Pablo tajaw ajciüwa monkay monlüy tiül moncanchiüin quiaj, noic ajlüy saduceos nejiw, alinoic ajlüy fariseos nejiw, quiaj tapiüng:

—Teat monkay, xique aton fariseo xic, micual xic fariseo. Xique sajlüy ningüy majaraw wüx sasoet, cos xique sapiüng ajciüwa mondeow apmapacüw alinoic nüt —aw.

⁷Wüx ndot mapiüng aag ayaj, quiaj witüüt noic mondeac tiül fariseos maquiiüpüw saduceos. Quiaj mbajcatoj ajciüwa nipilan quiaj. ⁸Cos saduceos apiüngüw nipilan landeow lango mapacüw alinoic nüt. At apiüngüw ngo majlüy ángeles, átan espíritus aton ngo majlüy. Nganüy ajciüwa fariseos apiüngüw almajlüy meáwan aag ayaj. ⁹Tepajüw napac cos lajciüiy. Condom acas monkay mondüy wüx aaga poch tüünd Moisés, aquitiüpüw tiül fariseos, witüütoj, tapiüngüw:

—Aaga naxey quiaj, ngo majiür nicuajind nisoet. Cos ngo majaraw, jondot miespíritu Teat Dios tendeac masaj nej, tengwüy alngün ángel. Ngondom majciüjiüts maquiüjpaaats Teat Dios —awüw.

¹⁰Cos nipilan tapots ajciüyiw, quiaj mbayat a natang nenajiüt, lango

majaw cuane marang, ngwüy apmambiyaw a Pablo. Quiaj tapaj miünüw a soldados mawüniw quiaj a Pablo maquiiüpüw andüy niüng acüliw.

¹¹ Aw alinoic ongwiiüts, Teat Jesús tajüiquichay niüng ajlüy a Pablo, tasaj nej:

—Nde mermbol teat, cos atnej tepiüng xic wüx ningüy tiül Jerusalén, atquiaj netam mepiüng xic wüx tiül Roma aton —aj nej.

Tayambüw nguineay mambiyaw a Pablo

¹² Wüx rat tiüt, acas judíos teyambayej nejeyéjan quiaj, tayambüw nguineay mambiyaw a Pablo. Wüx lamaxomüw nguineay apmarangüw, quiaj tayacüw mipochiw nejiw miglihiw Teat Dios, tapiüngüw lango metiw lango manganeowüw nicuajind sitiül ngo mambiyaw a Pablo. ¹³ Ajciüwa monxey monyacüw mipochiw wüx aaga ngo majneaj apmarangüw quiaj, ajlüiyiw maseyme ic miow (40) monxey. ¹⁴ Tambüw majawüw montangtang miteaats at montangtang monajiüt tiül nejiw, tasajüw:

—Xicona lanayacan xepochiün nasajan Teat Dios, sapiüngan lango netiün ngo nanganeowan nicuajind sitiül ngo nambiyaw a Pablo.

¹⁵ Nganüy indeacan mequiiüpüw ajciüwa monajiüt tiül icootsa mesajan a nenajiüt mawün oxep a Pablo maquiiüb miün mayac niüng ijlüyiün, atnej indiüman menguiayiün majneaj cuane arang. Xicona sanajlüyiün ninguiün nambiyaw wúxan nganaw mapeay niüng ijlüyiün —awüw.

¹⁶ Naleaing nop micual michiig najtaj a Pablo tanguiay andeacüw ajciüwa nipilan quiaj, nguineay apmarangüw mambiyaw a Pablo. Quiaj tamb, tajmel niüng acüliw soldados müüich manguiay a Pablo. ¹⁷ Condom Pablo wüx landoj manguiay, quiaj tapaj nop minatang soldado, tasaj:

—Teat, iquiiüb aaga nench cam, iyac niüng ajlüy nenajiüt, cos nej andiüm müüich manguiay noic poch a nenajiüt —aj.

¹⁸ Aaga minatang soldado quiaj taquiiüb mamb a nench andüy niüng ajlüy nenajiüt. Wüx tapeay quiaj, tapiüng:

—Aaga Pablo najlüy tiül manchiüc tapaj xic, tasaj xic naquiiüb miün andüy ningüy niüng ijlüy aaga nench cam, cos nej andiüm masaj ic noic poch —aw.

¹⁹ Quiaj aaga nenajiüt tasap owix a nench quiaj, taquiiüb andüy ninguiün quiriw, tatün manguiay:

—¿Cuane indiüm mesaj xique?
—aj.

²⁰ Quiaj tapiüng a nench:

—Teat, ajciüwa judíos lamapiüngüw apmasajüw ic mewün oxep a Pablo, mequiiüb andüy niüng apcanchiümoj montangtang monajiüt tiül nejiw, atnej andiümüw manguiayiw majneaj cuane arang. ²¹ Naleaing ique nde meyar andeacüw nejiw, cos ajlüy maseyme ic miow monxey teamacüliw nej axotayéjan. Nejiw lamayacüw mipochiw nejiw masajüw Teat Dios, lamapiüngüw lango metiw lango manganeowüw nicuajind sitiül ngo mambiyaw a Pablo. Nganüy landojay, tenguijal macüliw ic cuane apmeipiüng —aj nej.

22 Condom quiaj aaga nenajiüt quiaj, tasaj a nench majtsor, naleaing tasaj nde masaj nejinguinid wüx aaga lamüüch nej manguiay quiaj.

Pablo tüünd mamb andüy teombas a Félix tiül Cesarea

23 Ndójan manguiay, quiaj tapaj ijpiuw montangtang ocueaj soldados. Tasaj nejiw netam majlüiyiw quiaj ijquiaw acoic miow (200) soldados, al ermiow gajpowüw (70) montep cawüy, al ijquiaw acoic miow monjoy lanzas, majlüiyiw quiaj aaga ongwiiüts quiaj, cos ümban pojniow apmambüw Cesarea. **24** At tasaj nejiw mayambüw cawüy majtep wüx a Pablo, para mapeay quiaj najneaj, mayaciüw nej teowix a Félix, aaga natang nenajiüt tiül Cesarea. **25** Condom tarang noic nawiig majoyiw mamb. Tiül a nawiig quiaj, apiüng:

26 “Xique Claudio Lisias, sarang aaga nawiig cam nüüich ic teat Félix, satepeay ic Teat Xan nenajiüt.

27 Aaga naxey cam ndeaad, tasapüw nej niplan judío; tandiüümüw mambiyaw nej. Naleaing xique tawüniüs saquüüpüw xesoldados, cos tajawas nej niplan romano nej. **28** Condom tandiümas najaw neol tayaciüw nej asoet. Quiaj taquüüpäas andüy niüng ajlüiyiw montangtang monajiüt tiül nejiw. **29** Quiaj tajawas tayaciüw nej asoet imiün wüx ajlüiyay mipochiw nejiw. Naleaing nej ngo marang nicuajind leaw netam mandeow wüx, aton ngo metam mamb tiül manchiüc. **30** Nganüy wüx tanguiayıüs nguineay ajcüwa judíos

lamayambüw nguineay mambiyaw aaga naxey quiaj, quiaj xique najénan tüjchiüs miün andüy niüng ijlüy. At lanasajüw ajcüwa monyac nej asoet, mambüw mapiüngüw menguiay cuane asoet aaga naxey quiaj. Tamtában teat”, aw.

31 Ajcüwa soldados taquüüpüw mamb a Pablo aaga ongwiiüts quiaj, atnej tasoiiquiw, tambüw matüchiw tiül cambaj Antípatris. **32** Larraw tiüt, quiaj tandilileaw alinomb ajcüwa soldados monjüy tiüt, andüiyiw Jerusalén niüng acüliw. Tacueatiw müjchiw ajcüwa montep cawüy a Pablo maquiüjpüw mamb.

33 Wüx tapeayiw Cesarea ajcüwa soldados, quiaj tüjchiw nawiig a nenajiüt; aton tayaciüw teowix nej a Pablo. **34** Aaga nenajiüt quiaj, wüx landoj mateow a nawiig, quiaj tatün manguiay a Pablo nguia naw. Wüx landoj manguiay Pablo naw Cilicia, **35** quiaj tasaj:

—Najneaj, ndoj sananguuiay indeac, leaw apeayiw monyac isoet —aj.

Condom quiaj tüüch mamb majiürüch a Pablo tiül noic najneaj iüüm ocueaj Herodes.

Teat Pablo tasaj Félix nguineay arang

24 Lamajiür acoquiar nüt, quiaj tapeay Cesarea aaga natang miteaats nenüt Ananías, aquiiüb acas montangtang monajiüt tiül judíos. Aton aquiiüb nop teat xeech nexom omeaats, nenüt Tértulo. Camüüm mapeayiw quiaj, tambüw niüng ajlüy nenajiüt mayaciüw asoet a Pablo. **2** Wüx tapeay maquiüraab miün a Pablo, quiaj tapots andeac a Tértulo mayac asoet. Tasaj a nenajiüt:

—Teat xan, sajawan ique neech namongochiün najneájan; at sajawan ique xeyay najneaj lamerang tiül meáwan cambaj, cos ique xeyay ixom imdeaats.

³Pares sapiüngan Dios mangüy ic teat Félix, cos meáwan nüt ajlüy najneaj nguiajantanej. ⁴Nganüy teat, ngana napalan ic xeyay, nandec xeyay najal, satüniün icueaj teat, menguiay sandeacan.

⁵Xicona lanajawan aaga naxey cam, xeyay ngo majneaj teamarang, xeyay awitich moncüy tiül judíos tiül meáwan cambaj wüx iüt.

Nej natang aton tiül noic ajlüy nipilan nasoic nazareno. ⁶Ngome áagan ayaj, aton tandium mitsoj leaw nangaj najlüy tiül nadam nangaj iüm tiül Jerusalén. Áag xicona tasapasan, tandiumasan najawan wüx asoet nej, atnej apiüng tiül aaga poch tüünd Moisés tanomb. ⁷Condom, quiaj tajngot a nenajiüt Lisiás aquíüb misoldados nej, najcüiyw tajngotoj tanojtiw xicueajiün. ⁸Ndoj, tapiüng netam niünan ningüy niüng ijlüy napiüngan cuane asoet aaga naxey quiaj. Nganüy ique aton teat, alndom metün menguiay nej sitiül naleaing meáwan leaw sapiüngan quiaj —aj.

⁹Quiaj tapiüngüw ajcüwa judíos alquiaj:

—Naleaing teat, atquiaj tajlüy meáwan —awüw.

¹⁰Quiaj aaga nenajiüt tarang owix nej müüch a Pablo mendeac. Quiaj tendeac a Pablo, tapiüng:

—Najneaj teat xan, sanandeac menguiay nguineay sarang, cos sajaw lamajiür xeyay neat irang

nenajiüt ocueaj aaga iüt cam.

¹¹Xique lamajiür gajpic (12) nüt tatow sapeay Jerusalén narang casa Teat Dios. Aag ayaj alndom metün menguiay sitiül naleaing, tengwüy ngo maleaing. ¹²Nejiw ngome taxomüw xic teasajcüy anaag nipilan; taton ngome tenguial sawitich moncüy tiül nadam nangaj iüm, tengwüy tiül alngün sinagoga, tengwüy tiül cambaj.

¹³Nejiw ajcüwa monyac sasoet monlüy ningüy cam, ngondom müjchiw ic mejaw sitiül naleaing meáwan leaw tenguial mandeacüw wüx ximbas quiaj. ¹⁴Leawa xique alndom nasaj ic naleaing, aag ayaj sandüüb leaw taquiaach Teat Jesúis, leaw nejiw apiüngüw ngo maleaing. Atquiaj sarang minajiüt Midiosüw xexejchiün monlüy tanomb.

Sandüüb opech leaw apiüng tiül a poch tüünd Moisés, at leaw tarangüw mondeac andeac Teat Dios. ¹⁵Xique sapiüng Teat Dios alinoic nüt apmapacüüch meáwan nipilan leaw landeow, masey monrang najneaj, masey monrang ngo majneaj. At nejiw aton atquiaj apiüngüw. ¹⁶Wüx aag ayaj a xique sayamb nguineay narang najneaj meáwan nüt majaw Teat Dios, at nipilan aton.

¹⁷Xique, lamajiür acas neat ngo najlüy tiül xecambaj Jerusalén, aag a nganüy tapeayiüs quiaj.

Sajoy xeyay cuajantanej nüjchiw nipilan tiül xecambaj jane ngo majiür. Condom tambas tiül nadam nangaj iüm nayac xechech. ¹⁸Sal wüx aag ayaj, quiaj taxomüw xic acas judíos monaw Asia, sal tiül nadam nangaj iüm tenguial narang

atnej netam marangüich. Ngo majlüy quiaj xeyay nipilan, aton ngome tenguijal süüch majcüy nipilan.¹⁹ Nejiw ajcüwa nipilan quiaj netam miünüw ningüy niüng ijlüy teat xan, mapiüngüw cuane sawan wüx naquüüpüw.²⁰ Tengwüy joyajiw ajcüwa monxey quiaj, ich mapiüngüw sitiüll taxomüw wüx ximbas alngün nisoet, alngün ngo majneaj sarang wüx tajlüyiüs niüng ajlüyiw montangtang monajiüt tiül nejiw.²¹ Tengwüy mapiüngüw ngo majneaj tarangas wüx tandeacas tiül nejiw. Tapiüngas: “Xique nganüy sajlüy ningüy majaraw wüx sasoet, cos xique sapiüng alinoic nüt meáwan nipilan leawa landeow apmapac alinomb”, sajüw —aw.

²² Aaga Félix lamajaw nguineay ajlüy monyar andeac Teat Cristo; pero cos ngo mandiüm mandondoch nómbar, quiaj tasaj nejiw:

—Leaw apeay a nenajiüt Lisias, quiaj sanambich nanguiy meáwan leaw ipiüngan —aj nejiw.

²³ Condom, quiaj tasaj nop minatang soldado maquiiüb alinomb a Pablo majiür. Tasaj ngondom mapal nejinguind, sitiüll aljane minipilan nej a Pablo andiüm mamb majaw nej, ndot aljane andiüm mambeol nej.

²⁴ Wüx lamajiiür acas nüt, quiaj tapeay alinomb a Félix maquiiüb miün mintaj nej Drusila. Aaga najtaj quiaj, judía nej. Ndoj tüüch mamb majpaj a Pablo mandeac manguiayiw wüx mipoch Teat Jesucristo.²⁵ Naleaing wüx tasaj nej a Pablo nguineay alndom marangüch najneaj, tasaj nej

nguineay anopnop nipilan netam majaw cuane teamarang. Tasaj nej nguineay Teat Dios apmajaw wüx asoet meáwan nipilan alinoic nüt. Quiaj mbayat a Félix, condom tasaj a Pablo:

—Canüy lajlüy, quiür. Alinoic nüt wüx sanajlüyan ndoj sanapaj ic alinomb —aj nej.

²⁶ At aton aaga Félix teamacüll sitiüll Pablo apmiiüch nej tomiün para tsajmbiüm. Pares catscatsüyan mapaj a Pablo mandeac aweag.

²⁷ Wüx lamajiiür iüm neat, quiaj tajmel ingow a Félix, tangoch a Porcio Festo marang nenajiüt. Pero aaga Félix cos andiüm majneaj aweaag judíos, pares ngo matsambiich a Pablo.

Pablo alteombas a Festo

25 Aaga Festo tapeay mayar minajiüt nej. Condom wüx lamajiiür er nüt tatow ndoj ayar minajiüt nej, quiaj tamb andüy Jerusalén imiün Cesarea.² Wüx tapeay Jerusalén, quiaj montangtang miteaats at montangtang monajiüt tiül judíos tambüw majawiw a Festo, mayaciüw asoet a Pablo.³ Tatüniw ocueaj, tasajüw müüch mamb majanüch a Pablo andüy Jerusalén. Cos nejiw lamandeacüw axotayéjan apmambiyaw tiül tiiüd.⁴ Quiaj a Festo tasaj nejiw, Pablo tenguijal ajiürüch tiül manchiüc tiül Cesarea, y nej apmandilil najénan andiüy quiaj.⁵ Ndoj tasaj nejiw:

—Sitiüll ajlüy acas monajiüt tiül icona alndom mambüw, alndom naquüüpüw mamb mapiüngüw sitiüll naleaing ajiür alngün nisoet

aaga naxey quiaj, alngün ngo majneaj arang —aj nejiw.

⁶Festo tacüil maseyme ojpeacüw tengwiý gajpowüw nüt tiül Jerusalén, condom quiaj tandilil andüy Cesarea. Wüx larraw tiüt amb alinoic nüt, quiaj chetet tiül apal nej. Ndoj tüüch mamb majanüch a Pablo. ⁷Wüx tapeay maquiüraab miün a Pablo, quiaj sonongotoj niüng ajlüy nej ajcüwa judíos napeayiw imiüniüw Jerusalén. Quiaj tapots mayacüw asoet a Pablo, mapiüngüw xeyay ngo majneaj arang. Pero ngo maw ocueajiw, cos ngo maxomüw cuane wüx alndom majüüquichaw mapiüngüw naleaing meáwan aag ayaj. ⁸Condom, quiaj tandeac a Pablo nguineay arang, tapiüng:

—Xique ngo najiür nicuajind nisoet, ngo narang alngün ngo majneaj leaw apiüng tiül aaga poch tüünd Moisés. At ngo narang alngün ngo majneaj tiül nadam nangaj iüm tiül Jerusalén. Aton ngo nandeac ngo majneaj wüx ombas a César —aw.

⁹Pero a Festo, cos andiüm majneaj majawüw nej ajcüwa judíos, áag tasaj a Pablo:

—¿Indiüm meamb Jerusalén, majaraw wüx isoet quiaj niüng sajliye? —aj.

¹⁰Quiaj a Pablo tasaj nej:

—Xique sajliiy tiül iwix, cos ique nop ic nenajiüt ocueaj a César natang nenajiüt tiül Roma. Ningüy netam majaraw wüx sasoet, ngome tiül Jerusalén. Xique ngo narang nicuajind ngo majneaj tiül a judíos, ique aton lamejaw. ¹¹Cos sitiül alngün xeyay ngo majneaj

sarang, leaw alndom nandeow wüx, xique ngondom napiüng ngo nandeow. Pero cos xique ngo najiür nicuajind sasoet wüx meáwan leaw lamapiüngüw quiaj, nejinguind ngondom mayac xic teowixaw nejiw. Nganüy a xique sanamb majaraw wüx sasoet teombas a César, aaga natang nenajiüt tiül Roma —aj nej.

¹²Condom Festo wüx landoj andeac aweaag a monkay monbeol nej wüx leaw arang, quiaj tasaj a Pablo:

—Sitiül indiüm meamb teombas a César tiül Roma, pues najneaj, apmeamb quiaj —aj.

Pablo alteombas Rey Agripa

¹³Wüx lamajiür acas nüt, quiaj tamb tiül cambaj Cesarea nop nenajiüt nenüt Agripa, aquiiüb mintaj nej nenüt Berenice, metepeayayej maquiüjpüw a Festo. ¹⁴Tacüiliw quiaj xeyay nüt, quiaj a Festo tasaj aaga nenajiüt quiaj nguineay arangüch wüx ombas a Pablo, tasaj:

—Wüx taw a Félix, tacueat tiül manchiüc nop naxey. ¹⁵Condom wüx tambas Jerusalén, quiaj tambüw majawüw xic ajcüwa montantang miteaats at montantang monajiüt tiül judíos. Tasajiw xic natepich asoet aaga naxey quiaj, mandeow. ¹⁶Quiaj a xique tasajasüw, monajiüt ocueaj Roma ngondom mayac teowixaw nipilan nop najlüy tiül manchiüc mandeow sitiül nganaw manguiay andeacüw monyac nej asoet, cos atquiaj nej alndom mewüneay. ¹⁷Condom nejiw tiünüw maquiüjpüw xic miün ningüy.

Xique ngome tequiyas; ráwan tiüt amb alinoic nüt, quiaj chetetos najaw wüxasoet nej. Ndoj tütchiüs mamb majanüch aaga naxey najlüy tiül manchiük.¹⁸ Ajciwa monyac nej asoet, wüx tendeacüw, quiaj tanguiayiüs nguineay andeacüw. Ngo mandeacüw wüx atnej xique tayajcas apmandeacüw.¹⁹ Nejiw tandeacüw wüx midiosüw nejiw, aton wüx aaga nop naxey tandeow, nenüt Jesús. Naleaing cos a Pablo apiüng aaga naxey quiaj almapac.²⁰ Xique ngo naxom ximeaats nguineay najaw wüx aag ayaj, quiaj tatiüniüs nanguaiay a Pablo. Tasajas sitiül andiüm mamb Jerusalén majaw wüx asoet nej.²¹ Pero nej tapiüng andiüm mamb majaraw wüx asoet nej teombas Augusto César tiül Roma, quiaj tütchiüs mamb majiürüch; ndoj, wúxan apmatüch sanamongoch mamb andiüm teombas a César —aj.

²²Quiaj tapiüng Agripa, tasaj a Festo:

—Xique aton sandiüm nanguaiay andeac aaga naxey quiaj —aj.

Festo tasaj nej:

—Najneaj, oxep apmenguiay —aj nej.

²³Rat tiüt amb alinoic nüt, quiaj tamb Agripa aquiiüb a Berenice andiüiyaw awan. Nejiw xeyay najneaj ambüw, aquiiüb nejiw nangos nüt. Aton aquiiüpüw meáwan monajiüt ocueaj soldados, aquiiüpüw montangtang ombas monxey tiül aaga cambaj quiaj. Condom Festo tütüch mamb majanüch miün a Pablo.²⁴ Wüx lapeay, quiaj tapiüng a Festo:
—Teat Xan Agripa, at icona teat monxey leaw iliünan ningüy

mequiüjpan xicon, nganüy jogüy ijawan aaga naxey cam. Xeyay judíos tasajiw xic aaga naxey cam xeyay ngo majneaj arang. Átan tiül Jerusalén, átan ningüy Cesarea, tepajiw apiüngüw aaga naxey cam netam mandeow.²⁵ Naleaing xique tajawas nej ngo majiür nicuajind nisoet cuane wüx apmandeow, aton cos nejay tapiüng andiüm mamb teombas César tiül Roma; áag tapiüngas sanüüch mamb.²⁶ At aton cos ngo najaw cuane sanarang wüx nawiig nasaj xenatang, áag nganüy tapiüngas miün ningüy niüng ijiliyiün, teat monxey. At cos sajaw ique Teat Xan Agripa alwüx xeyay atam ijiliy. Cos wüx landoj mapiüng menguiay nguineay arang, quiaj sanajaw cuane alndom narang wüx nawiig.²⁷ Cos xique sapiüng ngo majneaj nüüch mamb nop najlüy tiül manchiük sitiül ngo napiüng cuane asoet ajiür —aw a Festo.

Pablo tasaj Agripa nguineay arang

26 Condom quiaj tapiüng Agripa, tasaj a Pablo:

—Nganüy apmendeac mepiüng nguineay irang —aj.

Quiaj a Pablo tarang owix nej ndijchiümoj. Condom quiaj tapots müüch mapiüng nguineay arang, tapiüng:

²—Teat Xan Agripa, apac ximeaats cos nganüy ningüy niüng ijiliy alndom napiüng meáwan cuane sarang, neol tayaciüw sasoet ajciwa judíos quiaj.

³Aton xeyay apac ximeaats, cos sajaw ique ijaw meáwan leawa xicona nipilan judío sarangan, ijaw cuane naél ajlüy tiül xicona. Nganüy teat, sandiüm meíuc wüx menguiay sandeac.

**Pablo tapiüng nguineay tarang
wüx nganaw mandüüb Teat Jesús**

⁴Meáwan judíos tajawüw
nguineay sajngot miün sarang
quich, cos xique tatangas tiül
micual xefüt, átan tiül xecambaj,
átan tiül Jerusalén. ⁵At aton
tajawüw nguineay xique nde wüx
sarang nench tajlüyiüs fariseo xic.
Aag ayaj nejiw alndom mapiüngüw
wüx aton sitiül andiümüw, cos
fariseos xeyay apacüw wüx
marangüw meáwan leaw iün tiül
a nawiig sajiüran. ⁶Nganüy sajlüy
ningüy majaraw wüx sasoet, cos
xique sapiüng sayac ximeaats wüx
nguineay Teat Dios alinoic nüt
apmapacüüch meáwan nipilan
leaw landeow, atnej tanomb tasaj
xexejchiün. ⁷Meáwan micualüw a
gajpiüp (12) monxey micual Israel
apiüngüw naleaing aag ayaj aton;
áag arangüw, ayambüw Teat Dios
nüt ongwiiüts. Teat Xan Agripa,
xique aton sayac ximeaats wüx
aag ayaj atnej nejiw, áag tayacüw
sasoet. ⁸Jow icona, monyac sasoet
éneol tepiüngan Teat Dios ngome
apmapacüüch alinoic nüt nipilan
leaw landeowa?

**Pablo tapiüng nguineay tayamb
ombas minipilan Teat Jesús**

⁹Naleaing xique aton tanomb
ngo majneaj tarangas, tapiüngas
netam narang xeyay ngo majneaj
wüx ombasiüw mondüüb Teat
Jesús naw Nazaret. ¹⁰Aag ayaj
tarangas tiül Jerusalén. Tayacasüw
tiül manchiüc xeyay minipilan
Teat Jesús, cos tajiüras nawiig
ocueajiw montangtang miteaats

narang aag ayaj. At wüx tambiyaw
minipilan Teat Jesús, at a xique
aton sal tiül, tapiüngas najneaj
mandeowiüw. ¹¹Ngome nomb
tarangas, tawüüüchasüw tiül
meáwan sinagogas, nguineay
ndom mapiüngüw apmacueatiw
mandüjpiw Teat Jesús. Cos xeyay
tajcüyiüs najawüw; tapots nayamb
ombasiüw masey tiül ngünantanej
cambaj tiül palpálwüx iüt.

**Teat Pablo tandüy wüx mandeac
nguineay tandüüb Teat Jesús**

(Hch. 9:1-19; 22:6-16)

¹²Aag ayaj sanarang, ndoj tumbas
sandüy tiül cambaj Damasco, sajox
nawiig ocueajiw montangtang
miteaats. ¹³Teat Xan Agripa, wüx
saleamb tiül tiiid lalimnüt, quiaj
tajawas noic ran imiün tiül cielo,
xowüy larraw, alwüx arraw ngo
matnejachech nüt. Nómban arraj
xic naquiiüjpüw saquiiüjpüw. ¹⁴Quiaj
tajmiücas, condom tanguiayiüs
andeac nop nendeac, andeac wüx
ombeay hebreo, tasaj xic: “Saulo,
Saulo, éneol tapots ijciüy mejaw
xique? Ngo majneaj mejcüy, cos
ngo majneaj apmemongoch, atnej
arang boy wüx atoel, andüüb
atileran”, aj xic. ¹⁵Xique quiaj
tasajas: “¿Jan ic Teat?” saj. Nej
tapiüng: “Xique Jesús, leaw ique
tenguijal ijciüy mejaw. ¹⁶Nganüy
witiür lembur. Xique tejüüiquichayos
mejaw xic, cos lanayac ic merang
xenajüüt, mendeac meáwan leawa
lamejaw nganüy, at leawa sanüüch
ic mejaw alinoic nüt, ¹⁷wüx xique
sanawün ic teowixaw nipilan
judío, at tiül pálwüx nipilan niüng
sanüüch ic meamb nganüy, ¹⁸para

alndom meajchiw majawiüw cuane netam marangüw. Cos nganüy ngo majawiüw cuane teamarangüw, atnej aliw tiül pojniün. At aton apmesajiw macueatiw marangüw meáwan ngo majneaj ocueaj Satanás quiaj, marangüw najneaj leaw Teat Dios andiüm. Cos netam müjchiw xic omeajtsüw nejiw para alndom nawün asoetiw nejiw. Atquiaj nejiw alndom majlüiyiw niüng apmajlüiyiw meáwan leaw apmayar xepoch", aj xic teat Jesús.

Pablo tarang leawa tasoic

19 "Teat Xan Agripa, xique sarang leaw Teat Dios tüüch xic najaw imiün tiül cielo. **20** Ombas tambas nandeac nasajiw nipilan monlüy tiül Damasco. Condom tandeacas nasajiw monlüy tiül Jerusalén. Condom tandeacas nasajiw monlüy tiül meáwan cambaj tiül iüt Judea. Ndójwüx tambas nasajiw meáwan palpálwüx nipilan. Tasajasüw leaam omeajtsüw macueatiw meáwan ngo majneaj leaw teamarangüw, marangüw najneaj, mayariw andeac Teat Dios. **21** Ajcan sarang aag ayaj tasapiüw xic judíos tiül nadam nangaj iüm tiül Jerusalén; tandiümüw mambiyaw xic. **22** Pero naleaing cos Teat Dios xeyay ambeol xic, áag saliün najlüy nganüy nüt cam, tealeámban nandeac Mipoch nej manguiay meáwan nipilan masey montangtang, masey monguich. Cos xique ngo nandeac nicuajind pálwüx; xique sandeac meáwan leaw lamapiüngüw tanomb ajcüwa mondeac andeac Teat Dios. At Moisés lamandeac aton nguineay

aliüc miün apmajlüy. **23** Cos lamapiüngüw nguineay aaga Cristo netam mamongoch xeyay ngo majneaj, apmandeow, ndoj nej ombas apmapac tiül mondeow; condom apmüüch manguiayiw mipoch nej nipilan judío at pálwüx nipilan, cos mipoch nej ambeol nipilan atnej aaga ran ambeol nipilan maxom majaw —aw a Pablo.

Pablo tandiüm müüch aaga Agripa mayamb Teat Jesús

24 Wüx tapiüng a Pablo meáwan aag ayaj, quiaj tendeac a Festo napac, tasaj a Pablo:
—iNerchach Pablo! lamüüch ic merchach iteowteow nawiig —aj.

25 Quiaj Pablo tasaj nej:
—Ngwüy teat xan Festo, xique ngome nechachiüs, xique sandeac naleaing leaw alndom majlüy.

26 Joyaj Teat xan Agripa, nej aton lamajaw meáwan aag ayaj, pares xique ngo nimbal nandeac manguiay. Sayaag nej ajaw wüx aag ayaj aton cos aag ayaj ngome nexotüy. **27** ¿Ngwüy cuane ipiüng Teat xan Agripa, ngome naleaing leaw lamapiüngüw mondeac andeac Teat Diosa? Xique sajaw ique ijaw naleaing aag ayaj —aj.

28 Quiaj tapiüng a Agripa, tasaj a Pablo:

—iLaliüc meaach xic nayar aquiaach Teat Cristo! —aj.

29 Quiaj tasaj nej a Pablo:
—Masey laliüc tengwüy masey nequiy, Teat Dios andiüm ngome ic miün quiaj, aton nej andiüm meáwan leawa lamanguaiayiw sandeac nganüy cam, aton mayariw mipoch Teat Jesús para

majlüiyiw atnej sajlüy. Pero ngome naoeleranüw naag galen atnej sajlüy cam —aj.

³⁰ Wüx landoj mapiüng aag ayaj a Pablo, quiaj witiüt aaga natang nenajiüt maquiiüb alinop nenajiüt, at a Berenice, at meáwan montsoton quiaj maquiüjpüw.
³¹ Condom tawüw andüiyiw ninguiün quiriw mandeaciüw nguineay apmarangüw. Quiaj tendeacüw nejeyéjan quiaj, tapiüngüw:

—Aga naxey quiaj ngo majiür nicuajind asoet cuane wüx apmandeow, at cuane wüx macül tiül manchiüc —awüw.

³² Condom Agripa tasaj a Festo:

—Aga naxey quiaj alndom tsajmbium sitiül nej ngo mapiüng mamb teombas a César —aj.

Teat Pablo tüünd mamb andüy Roma

27 Wüx tapiüngüw sanamban sandüyiün tiül iüt Italia, samban tiül nadam müx, quiaj tayacüw a Pablo, at alacas monlüy tiül manchiüc, teowix nop naxey nenüt Julio, natang nej ocueaj noic ajlüy soldados nenüt Augusto.
² Condom tajtepasan tiül nop nadam müx naw tiül cambaj Adramitio. Aaga müx quiaj apmamong mbeay acas cambaj tiül Asia. Quiaj tambasan, saquijüpán mamb teat Aristarco naw tiül cambaj Tesalónica tiül Macedonia. ³ Amb alinoic nüt, quiaj tatüchasan wüx iüt mbeay cambaj Sidón. Aaga teat capitán Julio xeyay najneaj tarang, tüüch mamb a Pablo matepeay miamigo nej, mambeoluw nej.
⁴ Condom nawasan quiaj, tateajquiw

a vela, tambasan sandüyiün calüy, tamongasan milan iüt Chipre najlüy tiül ndec, samban wüx ombas nonüt, cos xowüy lapac a iünd imiün noleat, ngondom nangochiün. ⁵ Wüx lasamongan tiül mindeequiw monaw Cilicia, at tiül mindeequiw monaw Panfilia, quiaj tajtepasan wüx iüt mbeay cambaj Mira tiül iüt Licia.

⁶ Quiaj aaga minatang soldado taxom nop nadam müx naw Alejandría. Aaga müx quiaj apmamb andüy Italia. Quiaj tasaj xicon najtepiün tiül. ⁷ Ndoj tawasan quiaj, tambasan teamteáman, tajüyasan xeyay nüt. Tajlüy ngo natüchiün niüng ajlüy cambaj Gnido, cos aliün mapac a iünd imiün noleat, ngo müüch xicon najüjiün najen. Áag tasapasan andüy cawac, sasapan milan iüt Creta. Condom tamongason samban niüng ajlüy oxing iüt Creta nasoic Salmón. Sayeyiün tiüt aaga iüt, tandüyasan noleat. ⁸ Tambasan sasapan mbeaymbeay iüt amb cawac. Xowüy laél, tajlüy ngo natüchiün mbeay iüt nasoic Najneaj Puerto. Naw quiaj ngome miünquiaj ajlüy a cambaj Lasea.

⁹ Lasaquian xeyay nüt, nganüy laliüc matüch maw napac iünd, apmaquind. Tiül aaga nüt quiaj naél majüy müx, áag tapaj nej ocueajiw a Pablo. ¹⁰ Tasaj nejiw:

—Teat monxey, sajaw laliüc matüch a nüt maél majüy müx. Sitiül apmambaats, apmamongochiiüts xeyay ngo majneaj. Ngome áagan a müx maquiiüb amal nej alndom ndrom ombas, at a icootsa aton alndom mandeowaats —aj nejiw.

¹¹Pero aaga minatang soldado tayar leaw andeacüw nejüich a müx maquiiüb neneay müx, ingow ayar andeac a Pablo. ¹²Cos aton aaga niüng lomboj müx, niüng saxojtan quiaj, ngome najneaj macül quiaj a müx wüx apac iünd, áag xeyayiw nejiw tapiüngüw nawan quiaj, natüchiün najtepiün wüx iüt mbeay cambaj Fenice tiül iüt Creta nacüliün quiaj. Cos aaga niüng lomboj a müx quiaj andüy ombeay nonüt, at najneaj macül quiaj wüx apac iünd.

Tangoch nejiw nadam iünd tiül ndec

¹³Wüx tawün nine ncherec imiün cawac, quiaj tapiüngüw najneaj namban. Quiaj taxainguiw aaga piedra nesap müx. Condom tambasan, sasapan mbeaymbeay iüt Creta. ¹⁴Naleaing ngome xeyay lasajüyiün, quiaj tangoch xicon noic napac xeech iünd imiün calüy nonüt, atnej leaw alndom mayac ndiüc oic, Euroclidón minüt nej. ¹⁵Aaga xeech iünd quiaj, tapots mawün a müx, ngondom nangochiün. Quiaj tajlüyasánan maquiiüb xicon a iünd. ¹⁶Wüx tattüchasan milan noic nine iüt najlüy tiül ndec nenüt Clauda, quiaj taxaingasan a nine müx rondon wil a nadam müx, masey taél naxainguiün. ¹⁷Wüx landoj natepichan tiül nadam müx aaga nine müx, quiaj tatsajcüw pinawan otüeng a müx nandand naag tsapaj las mambeol nej. Condom tawüniw a vela cos imboloj malox xicon wüx noic nawaag tiül ndec nasoic Sirte. Ndoj quiaj tajlüyasánan maquiiüb xicon mamb a iünd.

¹⁸Naleaing cos wüx rat tiüt amb alinoic nüt aaga iünd nde asap apac, teamachach xicon omal yow. Quiaj tapots mawijchaw tiül ndec amal a müx para tejyem quiriw. ¹⁹Wüx amb er nüt, quiaj tawiichasan tiül ndec altigüy leawa netam tiül nadam müx. ²⁰Tamong xeyay nüt ngo majüic nüt, ngo majüic ocas, cos xeyay apac aaga xeech iünd. Ndójwüx lanapiüngan lango nawan wüx, sanandeowan.

²¹Wüx lamajiür xeyay nüt ngo netiün, quiaj witiiüt a Pablo masaj nejiw, tapiüng:

—Teat monkay, xique tasajas icon sitiüll Meyariün sandeac ngo mawaats Creta, ngo miünaats mamongochiüts aaga naél cam, aton ngo ndrom ombas nicuajind. ²²Nganüy sasaj icon nde mermbolan, nde mamix imeajtsan, cos masey a müx apndrom ombas, icootsa nejinguind ngome apmandeowaats. ²³Cos Xeteat Dios leawa xique sandüüb, tengual narang minajiüt nej, tüüch miün niüng sajlüy nop miángel nej tepood. ²⁴Aaga ángel quiaj, tasaj xic: “Pablo, nde mbayamear, cos ique netam memong teombas a César. Langome apmandeow nejinguind leaw almequiiüb tiül müx; cos almaquiiüpüw ic”, aj xic a ángel. ²⁵Xique nganüy sasaj icon teat monkay, nde mermbolan, ich mapac imeajtsan, cos xique sayac ximeaats wüx Teat Dios, sajaw naleaing apmajliüy atnej lanasoic. ²⁶Nguineayantanej netam majtochiiüts wüx alngün nine iüt tiül ndec —aj nejiw a Pablo.

²⁷Noic ongwiiüts lamatüch ijquiaw semán sajlüyiün tiül

ndec, saleamban tiül ndec naseoic Adriático, aquiiüb xicon a xeech iünd. Aleamb pinawan ongwiiüts, quiaj tapiüngüw ajcüwa monrang najiüt tiül müx ayajcüw atnej ajüic laliüc natüchiün iüt. ²⁸Quiaj tapeaxiw majawüw nguitow ajal a ndec. Tajawüw atüch nimiow gajponüy (36) metro. Ndoj tajüyasan alquiripite. Condom tandüiyiw wüx mapeaxiw alinomb. Quiaj tajawüw ajiür nimiow ayaíw (27) metro. ²⁹Quiaj taloxiw tiüt apiquiw piedra nesap müx amb wüx owlí a müx, apmacüliw ram, cos imboloj majtochiw wüx piedra. Nejiw malüy apiüngüw larraw.

³⁰Condom ajcüwa monrang najiüt tiül a nadam müx tandüümüw meciürrüw macueatiw a müx. Quiaj tawüniw tiüt a nine müx mayacüw tiül ndec, arangüwan atnej ajüic apmaloxiw tiüt nesap müx amb teombas. ³¹Pero teat Pablo wüx tajaw aag ayaj, quiaj tasaj a natang soldado, at misoldados nej:

—Sitiül nejiw ayaj apmecuiürrüw, ngo macüliw tiül müx, icona aton ngandom meriowan wüx —aj nejiw.

³²Quiaj a soldados tambüw mandojquiw milas a nine müx, mamb nómban.

³³Condom wüx lajngot chiijmbaw, quiaj tasaj nejiw a Pablo metiw, tapiüng:

—Nganiüy amb gajpopeic nüt (14) tatow apacaats aiündaats, ngo metiiüts nicuajind. ³⁴Nganiüy netam meretiün, müüch icon mejüran ipakan. Cos nejinguin ngome apmandeow, ngome apndrom masey nots miondeats imalan —aw.

³⁵Wüx landoj mapiüng aag ayaj, quiaj tayar a pan. Condom tüüch gracias Teat Dios niüng ajlüiyiw. Ndoj cas taquiiw a pan müet.

³⁶Quiaj meáwan nejiw tajneaj omeajtsüw, tetiw aton. ³⁷Leaw sajlüyiün tiül aaga nadam müx quiaj, sajlüyiün ijquiaw acoic miow ermiow gajponüy (276) nipilan.

³⁸Wüx landoj üetiw paxiün, quiaj tawijchaw tiül ndec meáwan trigo, tejyem alquiriw a müx.

Tsoyer tiüt a nadam müx

³⁹Wüx larraw, quiaj tajüic a iüt, naleaing ngo mayajcüw nguiane. Tajawüw aaga iüt quiaj almajiür noic socol ayac püjchiün. Quiaj tapiüngüw sitiül alndom matepichaw quiaj a müx. ⁴⁰Quiaj tandojquiw milas nesap nine müx, tacueatíwan tiül ndec. Aton tachejtiw aaga las neoeleay remo neleainguich a müx. Condom tateapiw a vela najlüy teoxing a nadam müx mangoch a iünd. Quiaj tajüy a müx aleáingan andüy tiül aaga socol quiaj. ⁴¹Naleaing iünd talox xicon andüy wüx noic oxing niüng angochay ndec. Quiaj tajtoch a müx, nómban tajtsot tiüt teombas. Quiaj tapots ajmbaj imiün wüx owlí, ajmbaj nej omal yow.

⁴²Condom tapiüngüw a soldados mambiyaw meáwan leaw apmambüw tiül manchiüc ngana meciürrüw, cos ndot apmajchiquiaw tiüt majrrocoj. ⁴³Naleaing aaga minatang ocueajiw soldados ngo müüch nejiw marangiüw cos andiüm mawün wüx a Pablo. Quiaj tapiüng jane ndoj ombas ajroc, ich majchiquiaw tiüt ombas nejiw, majtepiw wüx

iüt. ⁴⁴Nganüy jane ngondom ombas ajrroc, ich mayambüw xiül tengwüy masey quiriw najmbaj müx leaw axomüw mambüw wüx. Atquiaj tawasan wüx ngo mandeow nejinguind, tümb najtepiün wüx iüt.

**Teat Pablo alwüx nine iüt
tiül ndec nenüt Malta**

28 Wüx landoj laúmb najtepiün wüx iüt, quiaj tanguiayasan aaga nine iüt tiül ndec quiaj, nenüt Malta. ²Ajcüwa nipilan micual iüt moncül quiaj, najneájan majawüw xicon, tambeolüw xicon xeyay, tajalüw biümb najüetiün cos xowüy laquind, tenguial ajoet. ³Condom tamb a Pablo mayamb nawaag soex mandaab. Wüx tapeay mayac tiül biümb a soex, quiaj taw nop ndiüic naw tiül a soex quiaj, cos larraar mayaag. Quiaj matsamb nej owix nej, rondótan wüx. ⁴Ajcüwa nipilan micual iüt moncül quiaj, wüx tajawüw aaga ndiüic alrrondom wüx owix a Pablo, quiaj tendeacüw nejeyéjan quiaj, tapiüngüw:

—Aaga naxey quiaj naleaing nembiy nipilan nej. Cos masey laáw wüx, ngo mandeow tiül ndec, nganüy mbich apmandeow; cos midiosaats ngondom müüch macül mapac nop nembiy nipilan —awüw.

⁵Naleaing Pablo tawiich owix nej andüy tiül biümb, quiaj tajmiüc a ndiüic andüy tiül biümb; ndoj nej ngo marang nej nicuajind.

⁶Nejiw tenguial macüliw cajores apmapep nej, tengwüy cajores apmajmiüc mandeow. Pero wüx paxiüt macüliw ngo majüic marang nej nicuajind; quiaj tambiülüchjiw

andeacüw, tapiüngüw Pablo lamidios nej.

⁷Tiül aaga iüt niüng tajtepasañ quiaj, ajliüy quiaj miítnop naxey nenüt Publio. Aaga naxey quiaj nenajiüt nej tiül aaga nine iüt tiül ndec quiaj. Nej tangoch ximbasan, at tüüch xicon nguiane naxojtan najneajay er nüt. ⁸Wüx aaga nüt quiaj tiün andeow miteat a Publio, tasap mats üüch nej nerraar, arang nej nequixquix. Quiaj tamb a Pablo majaw nej, condom tataag orar. Wüx landoj masaj Teat Dios, tayac owix wüx ombas aaga niün andeow quiaj, quiaj tajneaj. ⁹Wüx tanguiayaran aag ayaj, quiaj tapeayiw altigüy moniün andeow monaw tiül aaga nine iüt quiaj majaw nejiw a Pablo. Meáwan tajneajiw. ¹⁰Condom ajcüwa nipilan quiaj, tapac omeajtsüw majawüw xicon, tambeolüw xicon. Ndoj wüx laliüc nawan quiaj, tüjchiw xicon meáwan leaw netam xicon najoyiün.

Teat Pablo tapeay Roma

¹¹Wüx laúmb arej caaw tatow sacüliün wüx aaga nine iüt tiül ndec, quiaj tawasan quiaj, samban tiül nop nadam müx naw tiül cambaj Alejandría, cos aaga müx quiaj tacülan quiaj wüx nüt aquind iünd. Aaga nadam müx quiaj narangüch wüx oxing ijpwü dios, nop nenüt Cástor alinop nenüt Pólux. ¹²Condom tajtepasañ wüx iüt tiül cambaj Siracusa. Tacülasan quiaj er nüt. ¹³Ndoj nawasan quiaj, tambasan sasapan mbeaymbeay iüt, nómbar samban tattüchasán cambaj Regio. Amb alinoic nüt tawasan quiaj, cos lamawün ncherec imiün

cawac. Quiaj tatüchasan cambaj Puteoli wüx amb ic nüt.¹⁴ Quiaj taxomasaniiw acas monyar andeac Teat Jesús, tasajüw xicon nacüliün quiaj noic semán naquiüjpaniüw. Condom nawasan quiaj, tambasan natüchiün tiül cambaj Roma, samban wüx iüt.¹⁵ Ajciüwa monyar andeac Teat Jesús monaw Roma lamanguaiyw xicona saliücan, quiaj tambüw mangochiw xicon tiül cambaj Foro de Apio, altiül tangochiw xicon tiül cambaj Tres Tabernas. Wüx Pablo tajaw nejiw, quiaj tapac omeaats xeyay, tüüch gracias Teat Dios.¹⁶ Wüx tapeayasan Roma, quiaj aaga minatang soldado tayac teowixaw monajiüt meáwan monamb tiül manchiüc. Naleaing Pablo tijüchiw macül pálwüx anopüyan, tajíür nejnop soldado.

Teat Pablo tandeac Mipoch Teat Dios tiül Roma

¹⁷ Laúmb er nüt tatow sapeayiün Roma, quiaj tapiüng a Pablo majpajüw miün montangtang tiül nipilan judío leaw aliw quiaj. Condom wüx laímb mapeayiw niüng ajlüy nej, quiaj tasaj nejiw, tapiüng:

—Teat monkay micual xeñüt, masey xique ngo narang nicuajind ngo majneaj wüx ombasiüw micual miiütaats, at ngo napiüng ngo majneaj marangüch meáwan leaw tarangüw mixejchiiüts, nganüy micual miiütaats tasapüw xic tiül Jerusalén, mayacüw xic teowixaw monajiüt monaw ningüy Roma namb tiül manchiüc.¹⁸ Nejiw monajiüt wüx laúmb manguiayiw

nguineay sarang, quiaj tandiümüw matsambijchaw xic, cos ngo maxomüw wüx ximbas nicuajind nisoet para nandeow.¹⁹ Pero nejiw micual miiütaats ngo mandiümüw majawüw tsajmbiün. Pares tapiüngas netam niün ningüy teombas a César majaraw wüx sasoet. Naleaing, xique ngo niün nayac asoet micual xeñüt.²⁰ Nganüy tapajas icon mewiünan mejawan xic, nasaj icon neol tayacüw sasoet micual miiütaats. Nganüy xique tatsaagaranas naag a galen cam, cos sayac wüx ximeaats nacül leaw lamapiüng tiül Mipoch Teat Dios aliüc miün apmajlüy, atnej meáwan icootsa micual Israel teamacüliüts —aw a Pablo.

²¹ Nejiw quiaj tapiüngüw:

—Xicona ngo nanguaiyiün nicuajind, ngo mapeay alngün nawig imiün Judea mapiüng wüx ique, aton ngo miün alngün micual miiütaats masajüw xicon mandeacuw sitiül ique ngo majneaj temerang.²² Naleaing nganüy sandiüman nanguaiyiün mesaj xicon nguineay indeac. Cos xicona lananguaiyiün nguiajantanej anderac ngo majneaj wüx ombasiüw leaw monquajchay wüx aaga poch quiaj —ajüw nej.

²³ Condom tayacüw alinoic nüt miünüw. Wüx tatüch aaga nüt, quiaj tapeayiw niüng acül nej xeyay nipilan. Nej tamelich masaj nejiw wüx Mipoch Teat Dios leaw taquiaach Teat Jesús, tamelich andeac ümb arrow, ndot laquinüts. At tasaj nejiw nguineay alndom majlüiytiül micambaj Teat Dios. Nej tüüch nejiw majawüw nguineay

lamapiüng wüx Teat Jesús tiül Mipoch Teat Dios leaw tarang Moisés at leaw tarangüw mondeac andeac Teat Dios. ²⁴ Altiül tajawüw naleaing, aton tayariw leaw tandeac a Pablo; nganüy altiül ngo mayariw. ²⁵ Cos ngo mandeacüw nójiquian, altiül tapiüng naleaing, altiül tapiüng ngo maleaing; quiaj tandiümiw majtsoriw. Wúxan nganaw majtsoriw, quiaj tasaj nejiw a Pablo:

—Naleaing lamapiüng tiül Mipoch Teat Dios tarang teat Isaías aaga nendeac andeac Teat Dios, wüx tüüch nej poch a Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios mandeac masaj mixejchiiüts. Tapiüng:

- ²⁶ Quiür isajüw a cambaj quiaj:
Masey apmenguiayıün naag ilajcan,
ngome apmejawan cuane amb apiüng.
Masey apmejawan naag iniüjcan,
naleaing ngome apmejawan cuane.
- ²⁷ Cos ajcüwa nipilan quiaj nadam omeajtsüw,
nelajciüw, pares ngo manguiayiw,
amontsotsüw oniüjcüw,
gana maxomüw majawüw;
cos ngo mandiümiw majawüw cuane amb apiüng,

ngo müjchiw olajcüw manguiayiw,
at ngo mayacüw wüx omeajtsüw leaw anguiayiw,
cos ngo mandiümiw leaam omeajtsüw wüx aaga ngo majneaj teamarangüw, ndoj marangüw najneaj.

Pares xique ngondom nawün asoetiw nejiw, irajüw, aj nej a Isaías.

²⁸ Nganüy inguiayiün, cos ngo mendiuiman meyariün aag ayaj, pares Teat Dios lamüüch mamb masoiquiw nipilan ngome judíos alndom maw asoetiw nejiw. Nejiw mbich apmanguayiw —aj nejiw a Pablo.

²⁹ Wüx landoj masaj nejiw aag ayaj a Pablo, quiaj tajtsoriw, tapots asajayej wüx aag leaw tanguiayiw quiaj.

³⁰ Pablo tacül quiaj palanüy iüm neat tiül nop iüm angüy, xeyay tapac omeaats majaw meáwan leaw tambüw quiaj majawüw nej. ³¹ Nej tasaj nejiw nguineay alndom majlüiyiw tiül micambaj Teat Dios, at taquiaach nejiw wüx Teat Jesucristo, ngo mimbol manguiay jangantanej, nejinguind ngo mapal nej.

Poch tarang wüx nawiig San Pablo müüch mondüüb Teat Cristo monlüy tiül cambaj Roma

ROMANOS

Pablo atepeay mondüüb Teat Cristo tiül Roma

1 Xique nenütiüs Pablo nerangas minajüt Teat Jesucristo. Teat Dios tayac xic narang miapóstol nej, namb nasaj meáwan nipilan wüx aaga najneaj nanderac nguineay alndom mawiw wüx asoetiw nejiw.

2 Aaga najneaj nanderac quiaj, aag ayaj tanomb Teat Dios lamapiüng apmajüy, lamarangiw wüx nawiig ajciw mondeac andeac nej. **3** Aaga leawa lamapiüng Teat Dios quiaj, aag ayaj apiüng wüx Miteatiiüts Teat Cristo, micual nej. Teat Cristo tajliy nipilan nej, micual micualiw David. **4** Tajüic naleaing Micual Teat Dios nej cos alndom marang cuajantanej, y cos Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios tapacüüch nej imiün tiül mondeow. **5** Nej lamambeol xic xeyay, lamüüch xic narang nop miapóstol nej namb nasaj nipilan tiül meáwan cambaj wüx iüt mayariw nej andeac, mandiümüw nej. **6** Icona aton ijliyiün tiül ajciwa nipilan quiaj, cos Teat Dios lamayamb

icon müüch icon mejlüyiün tiül minipilan Teat Jesucristo.

7 Xique sarang aaga nawiig cam nüüch icon leawa iliün tiül cambaj Roma, cos Teat Dios ajiür icon lasta, aag tayamb icon mejlüyiün micual nej. Miteatiiüts Dios y Teat Jesucristo mambeol icon, müüch icon monajneaj tiül imeajtsan.

Pablo andium mamb tiül cambaj Roma

8 Xique süüch gracias Miteatiiüts Dios wüx minüt Teat Cristo por meáwan icona, cos tiül meáwan cambaj andeaciw nguineay icona ngo mechewan imeajtsan wüx Teat Dios. **9** Teat Dios ajaw xique ngo nacueat natün ocueaj nej mambeol icon. Xique xeyay apac ximeaats narang minajüt nej; cos xenajüt, aag ayaj nasaj nipilan nguineay lamarang Teat Cristo. **10** Xique ngo nacueat natün ocueaj Teat Dios malüy alndom namb najaw icon, sitiül nej andium. **11** Sandium namb najaw icon nasaj icon wüx noic mimonanej Teat Dios, leaw Nangaj Miespíritu nej alndom müüch icon, mapac imeajtsan

wüx nej. ¹²Aag ayaj sasaj icon cos sandiüm membeolayouts mayacaats omeajtsaats wüx Teat Dios.

¹³Xecojow xechijquiaw, sandiüm menguiayiün nguineay xique xeyay sandiüm namb najaw icon, nambeol icon wüx Mipoch Teat Dios, atnej sarang tiül pálwüx nipilan tiül meáwan cambaj. Pero ajlüy cuane mepal xic ngondom namb. ¹⁴Xique netam nasaj meáwan nipilan nguineay apiüng Teat Dios, masey nipilan griego, masey pálwüx nipilan, masey nipilan mondüy nawiig, masey nipilan ngo majaw xeyay. ¹⁵Xique sayaag atnej langa nafüc wüx sandiüm namb nasaj icon aton monlüy tiül Roma, wüx aaga najneaj nanderac nguineay alndom maw asoeteran.

Aaga najneaj nanderac alndom mawün wüx nipilan

¹⁶Aaga najneajay nanderac leawa lamapiüng Teat Cristo, ngo naxing nandeac wüx, cos aag ayaj alndom mawün wüx asoet meáwan nipilan leaw apmayar, ombas nejiw a nipilan judío, condom aldemas nipilan ngome judío. ¹⁷Tiül aaga leawa lamapiüng Teat Cristo quiaj, ajawaats nguineay nej alndom mawün asoetiiüts, majlüyiiüts ocueaj nej: aag ayaj sitiül mapiüngaats tiül omeajtsaats aag ayaj naleaing, ngo machiweaats omeajtsaats. Cos apiüng tiül Mipoch Teat Dios: “Sitiül aljane naleaing neyar andeac Teat Dios, aag ayaj apmapac”, aw.

Leaw ngo majneaj arangüw nipilan

¹⁸Ajawaats nguineay Teat Dios imiün tiül cielo, apmajcüy majaw

meáwan nipilan leaw ngo mayar nej andeac, leaw nerang ngo majneaj. Nejiw ngo mayariw leawa naleaing, cos andiümüw marangüw ngo majneaj. ¹⁹Leaw alndom majaraw wüx Teat Dios, nejiw ajawüw. Cos Teat Dios lamüütch nejiw majawüw aag ayaj. ²⁰Cos nde wüx Teat Dios tarang a iüt cam, quiaj tajüic naleaing nej almajlüy, at alndom marang cuajantanej meáwan nüt masey nej ngo maxoram majaraw. Cos wüx meáwan leawa Teat Dios lamarang, nipilan alndom majawüw nej almajlüy. Quiaj nejinguiind ngo majiür cuane apmewüiyay wüx. ²¹Masey ajcüwa nipilan quiaj ajawüw naleaing Teat Dios almajlüy, nejiw ngo mapiüngüw najneaj tarang, at ngo müjchiw gracias Teat Dios. Ingow ayambüw Teat Dios, nejiw alomboochayej, ayambüw leaw ngo metam. Quiaj nómbar ngondom mayaciüw omeajtsüw wüx leaw najneaj. ²²Nejiw apiüngüw ajiürüw xeyay fis, pero naleaing nejiw xeyay nechachiw. ²³Cos ingow müjchiw omeajtsüw Teat Dios leaw almapac, mapiüngüw najneajay ajlüy, nejiw ijchiw omeajtsüw leawa narangüch dios ngome almapac; ajlüiyiw atnej nipilan. At ijchiw omeajtsüw narangüch dios, aag atnej quiec, atnej nimal nejiür piquiw oleaj, atnej nimal nesatatiy tiüt ajüy.

²⁴Áag tacueat nejiw Teat Dios marangüw meáwan ngo majneaj leaw nejiw andiümüw marangüw; altiül nejíwan quiaj itsojow micuerpojuw nejiw. ²⁵Nejiw arangüw aag ayaj cos tangowüjchiw meáwan aaga naleaing leaw apiüng

Teat Dios; tandüpíw leaw ngo maleaing. Nejiw ingow ijchuw omeajtsiüw Teat Dios nerang meáwan leaw almajlüy, tijchuw omeajtsiüw meáwan cuajantanej leaw Teat Dios tarang. Néjan quiaj Teat Dios netam masoic najneajay arang, aton müjchiiüts gracias meáwan nüt. Amén, aag ayaj naleaing.

26 Por aag ayaj Teat Dios tacueat nejiw marangüw xeyay monxing majaw nipilan. Montaj y monüx lango mind anojow, cos andiümüw majiürüw najtaj. **27** At monxey y monench lango mind aquijipüw najtaj, cos andiümüw majiürüw naxey. Aag ayaj xeyay monxing wüx nop naxey majiür naxey. Cos arangüw atquiaj, áag taxom nejiw cuajantanej monandeow. Aaga ngo majneaj teamamongochiw quiaj, aag ayaj netam nejiw cos xeyay ngo majneaj arangüw quiaj.

28 Nejiw cos ngo mandiümüw mayambüw Teat Dios mapiüngüw netam nejiw, quiaj Teat Dios tüüch nejiw marangüw aaga ngo majneaj amb wüx omeajtsiüw quiaj, marangüw leaw ngo metam marangüch. **29** Nejiw xeyay arangüw cuajantanej ngo majneaj, monxey ajiürüw pálwüx najtaj, montaj ajiürtüw pálwüx naxey. At monxey ajiürüw naxey, montaj ajiürüw najtaj. Altiül nerrejchiw, napatiüw, ngo mind majawüw majiür cuajantanej alinop, ambiyaw nipilan. Ayambyambüw monciüy, newaijchaw; andeacüw ngo majneaj wüx ombas alinop. **30** Nejeyéjan quiaj andeacndeacayej wüx ombasüw, apaijchaw; ajcüyiw

majawüw Teat Dios, ngo majiürüw lasta alinop, nelomboochayej, nerangrangayej. Ayambüw nguineay marangüw alngün ngo majneaj leaw ngo majlüy tanomb; at ngo mayariw andeac miteatiw, mimüümüw nejiw, **31** nechachiw, ngo majawüw cuane najneaj, ngo marangüw leaw apiüngüw apmarangüw. Ngo mandiümüw nejinguind, ngo mawüniw wüx omeajtsiüw leaw arang alinop, ngo majiürüw lasta nejinguind. **32** Nejiw ajawüw naleaing Teat Dios lamapiüng netam mandeow meáwan leaw nerang atquiaj; ngome áagan arangüw aaga ngo majneaj quiaj, aton apac omeajtsiüw wüx alinop apmarang atnej arangüw nejiw.

Teat Dios ajaw wüxasoeteran

2 Nganüy sanasaj ic, ngo mejiür cuane apmewüyay wüx, Ɂpues Jane ic meyac asoet alinop? Cos wüx iyac asoet alinop iquiáyan quiaj iyacüy isoet, cos atanej temerang aton. **2** Icootsa ajawaats naleaing Teat Dios ajaw monrang ngo majneaj; apmüüch mamongochiw ngo majneaj atow nej arangüw. **3** Nganüy ique neryac asoet alinop, ique atanej temerang. ɁNguineay ipiünga, Teat Dios langome apmüüch ic memongoch ngo majneaja, ipiüng apmeriow wüxe? **4** ɁNgwüy, ique ipiüng ngo metam ic mimonajneaj neje, iyaag Teat Dios apmaitic wüx leaw irang, ngome apmajcüye? Neol ngo mejaw sitiül nej teamaitic wüx meáwan, aag ayaj cos andiüm majaw meyaag xeyay ngo majneaj temerang,

mecueat.⁵ Nganüy cos nadam imeaats, ngo meyaag ngo majneaj teamerang. Atquiaj ique tenguial meaach majcüy Teat Dios, ndoj alinoic nüt nej apmajüiquich cuane ngo majneaj netam memongoch wüx nüt apcheten majaw wüx asoeteran.⁶ Quiaj apmüüich anopnop atow nej tarang.⁷ Wüx aaga nüt quiaj, Teat Dios apmüüich mapac meáwan nüt tiül cielo leaw tanaámb arang najneaj, majlüy najneajay mapac meáwan nüt.⁸ Nganüy leaw nelombojchay, leaw ngo mandiüm mayariw andeac Teat Dios, leaw monrang ngo majneaj; ajciuw ayaj Teat Dios ajciuw majaw.⁹ Meáwan nipilan monrang ngo majneaj apmamongochiw xeyay necoy, apmamix omeajtsiw. Meáwan aag ayaj nipilan judío ombas apmijndi mamongochiw, andüüban a nipilan ngome judío.¹⁰ Nganüy meáwan monrang najneaj, Teat Dios apmüüich majlüyij najneaj, apmasoiquiw najneaj arangüw, apmüüich nejiw majneaj omeajtsiw. Meáwan aag ayaj Teat Dios ombas apmüüich ajciwa nipilan judío, ndoj andüüban apmüüich a nipilan ngome judío aton.

¹¹ Atquiaj arang Teat Dios atotow, cos ngo mapiüng wüx jane nembeat jane ngo membeat.¹² Meáwan leaw nerang ngo majneaj wüx nganaw majlüy aaga poch tüünd Moisés; pues wüx Teat Dios apmayac nej asoet, ngome apmasaj nej wüx aaga poch tüünd Moisés. Pero leaw nerang ngo majneaj masey lamanguay aaga poch tüünd Moisés, Teat Dios apmayac nej

asoet atnej apiüng aaga poch tüünd Moisés.¹³ Cos Teat Dios ngo mawün asoet jane nenguiáyan cuane apiüng tiül aaga poch tüünd Moisés. Nej awün asoet leaw nerang palan aaga poch.¹⁴ Jane ngome nipilan judío ngo majiür aaga poch tüünd Moisés. Naleaing wüx arangüw nejeyéjan quiaj atnej apiüng tiül aaga poch, aag ayaj nembeat poch ocueajiw nejiw, masey ngo majiürüw aaga poch tüünd Moisés.¹⁵ Cos wüx arangüw najneaj atnej apiüng, quiaj ajüic meáwan aaga poch quiaj ajlüy wüx omeajtsiw. Ayajciuw tiül omeajtsiw nejiw aaga nembeat poch quiaj, cos nguiaj leaaw omeajtsiw sitiül najneaj arangüw tengwüy ayajciuw ngo majneaj arangüw.¹⁶ Atquiaj apmajlüy aaga nüt quiaj wüx Teat Dios apmüüich Teat Jesucristo majaw wüx asoetiw nejiw leawa tarangiüw axotayéjan. Cos Teat Cristo apmajaw wüx asoeteran atnej tüüch xic nasaj icon.

Nipilan judío y aaga ley ocueaj Moisés

¹⁷ Nganüy sanasaj ic jangantanej naw tiül nipilan judío, ique ipiüng judío ic. At ipiüng irang atnej apiüng tiül aaga poch tüünd Moisés. Irangrangüy wüx cos ipiüng ijaw jane nej Teat Dios.¹⁸ Ijaw cuane andiüm Teat Dios merang, at ijaw cuane najneaj, cos tequiaacharan wüx a poch tüünd Moisés.¹⁹ Ipiüng alndom metiib mitiüd nop somb; ipiüng alndom meaach majlüy tiül ran nop leaw ajlüy tiül pojniün.²⁰ Ipiüng alndom mequiaach jane ngo majaw nicuajind; at alndom

mequiaach monguich, cos ijaw cuane apiüng tiül aaga poch tüünd Moisés. Ipiüng aag ayaj üüch ic merndüy mexom imeaats wüx cuane naleaing. ²¹Sitiül ique iquiaach alinop, ¿neol ngo merquiajchay iquiáyan quiaja? Ique iquiaach nipilan ngo maneed, nganüy a ique tenguial erneed.

²²Ique ipiüng ngondom nop naxey majiür minajtaj nej, at nop najtaj ngondom majiür minaxey nej. ¿Jow a ique neol teranga? At ipiüng ngo mind mejaw narangüch dios. ¿Jow a ique neol teneed aaga nembeat najlüy tiül nangaj iüm ocueaj ajciüwa diores quiaja?

²³Irangrangüy, cos ipiüng ijiür aaga poch tüünd Moisés. ¿Neol ngo mejaw, tenguial meaach majciü Teat Dios wüx irang leaw apiüng Moisés ngondom marangüch?

²⁴Naleaing tarangüch tiül Mipoch Teat Dios, apiüng: “Nipilan leaw ngome judío andeacüw ngo majneaj wüx ombas Teat Dios cos icona ngo majneaj irangan”, aw.

²⁵Naleaing aaga circuncisión irangan, aag ayaj nembeat sitiül iyac wüx imeaats leaw apiüng tiül aaga poch tüünd Moisés. Pero sitiül ngo merang atnej, aaga circuncisión quiaj ngo membeat nicuajind, atanej ngo mejiür masey ijiür. ²⁶Sitiül pálwüx nipilan ngome judío leaw ngo majlüy circuncidado ayac wüx omeaats atnej apiüng tiül aaga poch tüünd Moisés, Teat Dios apmajaw nej atanej majlüy circuncidado, masey ngo majlüy. ²⁷Masey aljane ngo majlüy circuncidado, sitiül nej arang atnej apiüng tiül aaga poch tüünd Moisés,

nej alndom mayac isoet, cos ique irang ngo majneaj, masey ijiür meáwan aaga poch tüünd Moisés narangüch wüx nawiig, masey ijlüy circuncidado aton. ²⁸Cos nop ngo majlüy merrey judío nej masey naw tiül nipilan judío, cos aaga circuncisión arangüch wüx cuerpo ngome nembeat sitiül nej ngo mayac wüx omeaats Mipoch Teat Dios. ²⁹Pues nop merrey judío, aag ayaj nop neyac wüx omeaats marang leaw apiüng tiül Mipoch Teat Dios. Aton aaga circuncisión quiaj apiüng wüx leawa Nangaj Espíritu arang sitiül nop apmayac wüx omeaats marang najneaj atnej andiüm Teat Dios. Aag ayaj Teat Dios apiüng najneaj arang, masey nipilan ngo mapiüngüw najneaj arang.

3 ¿Cuane axomüw wüx
nipilan sitiül judío nejiw; aton cuane axomüw wüx sitiül ajlüyiw circuncidado? ²Pues xeyay axomüw wüx, cos Teat Dios ombas tüüch nejiw majiürüw Mipoch nej.

³Naleaing ngome meáwan nipilan tiül Israel tarangüw atnej apiüng Teat Dios. Nganüy cuane ipiüngan, ¿ndot ngo marangüw meáwan aag ayaj, Teat Dios langome apmarang leaw lamapiüng apmaranga?

⁴Ngwüy, Teat Dios apmarang leaw lamapiüng, cos nej ngo mawaiich, masey meáwan nipilan awaijchaw. Aag ayaj apiüng tiül Mipoch nej, cos apiüng:

Apmajaraw naleaing meáwan
leaw indeac.

Wüx apmajaraw wüx isoet,
apmapiüngüw ique ngo
mejiür nicuajind nisoet, aw.

⁵Sitiül wüx arangaats ngo majneaj, quiaj ajiiquichaats Teat Dios arang más najneaj, ćcuane apmapiüngaats wüx aag ayaja? ¿Apmapiüngaatsa Teat Dios ngo majneaj arang sitiül apmüüich icoots mamongochiiüts ngo majneaja por aaga ngo majneaj arangaats? (Sandeac atquiaj cos nipilan atquiaj apiüngüw.) ⁶iNgwüy, Teat Dios nómbar ngondom marang ngo majneaj! Cos sitiül Teat Dios ngo majneaj arang, ćguineay apmajaw wüx asoet nipilan?

⁷Nganüy sitiül xique sawaiich, quiaj sajiiquich Teat Dios nómbar ngo mawaiich; ćneol apmanderac wüx ximbas at xic nop nejiür nisoete? ⁸Sitiül atquiaj ajlüy, ćneol ngo marangaats ngo majneaj para majlüy más najneaja? Cos atquiaj andeacüw acas nipilan apiüngüw xicona atquiaj saquiajchiün. Aag ayaj apiüngüwan cos andeacüw ngo majneaj wüx ximbasan. Ajcüwa nipilan quiaj apmamongochiw xeyay ngo majneaj cos áag netam nejiw.

Meáwan icootsa ajiüraats nisoet

⁹Nganüy cuane ipiüngan, ćjowa icootsa nipilan judío, más najneaj majaw icoots Teat Diosa, ngo mat icoots meáwan pálwüx nipilana? Aag ayaj ngo maleaing, cos lanapiüng meáwan nipilan arangüw ngo majneaj, masey judíos, masey nipilan ngome judío. ¹⁰Atcüy apiüng tiül Mipoch Teat Dios:

Ngo majlüy nejinguiind nerang palan najneaj, ngome nop;

¹¹nejinguind ngo mandiüm majaw leaw andiüm Teat Dios,

nejinguind ngo mayamb nej.

¹²Meáwan nipilan lambiüjlajow wüx arangüw ngo majneaj; nómbar lamandüjpiw aaga ngo majneaj tiiüd.

Ngo majlüy nejinguiind marang najneaj, ngome nop.

¹³Xeyay ngo majneaj poch aw teombeayiw nejiw, atnej najmboc naw tiül niüng amiüraad mondeow.

Oniweaw nejiw ayac nejiw wüx mewaijchaw.

Apal ombeayiw nejiw ajlüy atnej micüy napat ndiüc;

¹⁴apaijchaw, ngo mandeacüw najneaj poch.

¹⁵Najénan acuiürrüw mambiyaw alinop.

¹⁶Nguiajantanej mambüw androjchiw ombas cuajantanej, üjchiw mamix omeaatsaran.

¹⁷Nómbar ngondom mayacüw monajneaj.

¹⁸Ngo mapiüngüw wüx mimboj mandüiyw Teat Dios.

¹⁹Icootsa ajawaats meáwan leaw apiüng tiül aaga poch tüünd Moisés, aag ayaj nembeat ocueajiw ajcüwa nipilan leaw ajiüriw aaga poch quiaj. Aaga poch quiaj ajiiquich nguineay meáwan nipilan arangüw ngo majneaj. Aaga poch apal ombeayaran, quiaj nejinguiind ngondom mapiüng Teat Dios ngondom mayac nej asoet. ²⁰At nejinguiind ngondom mapiüng apmaw asoet nej, cos arang atnej apiüng tiül aaga poch tüünd Moisés. Cos aaga mipoch Moisés quiaj, ütch icoots majawaats cuane nisoet ajiüraats.

**Néjan Teat Dios alndom
mawün icoots wüx**

21 Nganüy Teat Dios lamüüch icoots majawaats nguineay alndom mawün asoetiiüts. Aaga poch tüünd Moisés ngo mambeol nicuajind, masey naleaing tandeac wüx. At mondeac andeac Teat Dios tapiüngüw wüx aag ayaj. **22** Nganüy ajawaats Teat Dios awün asoet meáwan nipilan monyar andeac Teat Jesucristo. Atquiaj arang Teat Dios wüx meáwan nipilan leaw apmüüch nej omeaats nej, masey judíos, masey jangantanej nipilan. **23** Cos meáwan nipilan arangüw nisoet, nejinguind ngondom matüch mimonajneaj Teat Dios maw asoet nej. **24** Pero Teat Dios alndom mawün asoetiiüts, ngo metam mangüyiiüts nicuajind, cos Teat Cristo tandeow mawün icoots wüx asoetiiüts. **25** Teat Dios tayac Teat Cristo mandeow ingow andeowaats maw asoetiiüts sitiül apmüjchiiüts omeajtsaats. Atquiaj tarang Teat Dios majüiquich naleaing nej najneaj arang; tafüc wüx meáwan nisoet tajüüraats. **26** Nganüy nej ajüiquich tanaámb najneaj arang cos awün asoet meáwan nipilan leaw üüch omeaats Teat Jesús.

27 Pares ngondom merangrangayoots, cos ngome ajcan lamarangaats atnej apiüng tiül a poch tüünd Moisés apmaw asoetiiüts; asoetiiüts aw wüx ayariüts mipoch Teat Cristo. **28** Quiaj ajawaats Teat Dios lamawün asoetiiüts cos ayariüts mipoch Teat Cristo, ngome aag arangaats atnej apiüng tiül a poch tüünd Moisés.

29 ¿Jow Teat Dios, áagan Midiosan nipilan judío neje? ¿Ngwüye, ngome Midiosüw pálwüx nipilan atona? Pues naleaing, nej Midios pálwüx nipilan aton. **30** Cos Teat Dios nop nej, alndom mawün asoet meáwan nipilan leaw ayar nej andeac, masey ajlüy circuncidado, masey ngo majlüy. **31** ¿Jow nganüy, cuane apmapiüngaaatsa? ¿Alndom mapiüngaaatsa aaga poch tüünd Moisés lango metama, cos lamayariüts andeac Teat Cristo? iNgwüy ngondom mapiüngaaats atquiaj! Cos wüx ayariüts andeac Teat Cristo, arangaats atnej apiüng tiül aaga poch tüünd Moisés. Quiaj ajüic aaga poch leaw Moisés tüünd naleaing aliün metam.

Nguineay Abraham taw wüx asoet

4 **1** ¿Jow nganüy nguineay apmapiüngaaats wüx mixejchiiüts Abrahama, nguineay taw asoet neje? **2** Cos sitiül Abraham taw asoet nej ajcan arang najneaj, nej alndom merangrangüy wüx, pero naleaing ngome arangrangüy majaw nej Teat Dios. **3** ¿Neol cuane apiüng tiül Mipoch Teat Dios wüx aag ayaja? Apiüng: “Abraham tayar andeac Teat Dios, pares taw asoet nej”, aw. **4** Cos sitiül aljane marang naijiüt apmangüyeran minajiüt nej, naleaing aag ayaj ngome üündan, aag ayaj ombeat arang naijiüt. **5** Pero wüx aljane apmüüch omeaats Teat Dios, mapiüng Teat Dios alndom mawün wüx nisoet jangantanej leaw apmayar nej andeac; quiaj Teat Dios apmawün nej asoet cos ayar nej andeac, masey nej ngome aleaic marang para alndom maw

wüx. ⁶Aaga Rey David tandeac wüx aag ayaj aton, cos tapiüng najneajay ajlüy leaw Teat Dios apmawün asoetiw nejiw masey ngondom marangüw nicuajind. ⁷Rey David tapiüng:

Najneajay apac omeaats leaw
Teat Dios lamawün nej asoet,
nómban lango majüic asoet
nej.

⁸Najneajay apac omeaats leaw
Teat Dios lamasaj nej lango
majíür nicuajind nisoet, aw.

⁹¿Jow nganüy cuane
apmapiüngaats wüx aag ayaja?
¿Apmapiüngaatsa aaga najneajay
quiaj, tasoiquivi áagan nipilan judío
monlüy circuncidado? ¿Ngwiý aag
ayaj aton tasoiquivi ajcüwa nipilan
ngome judío leaw ngo majlüiyi
circuncidado? Lanapiüng Teat
Abraham tawün nej asoet nej Teat
Dios cos tayar nej andeac. ¹⁰¿Ngüt
tajwan asoet nej? ¿Tajwan asoet
nej wüx landoj ajlüy circuncidado,
ngwüy wüx nganawa? Pues nej
tajwan asoet nej wüx nganaw
majlüy circuncidado. ¹¹Abraham
tayar andeac Teat Dios, ndoj quiaj
tajlüy circuncidado. Aag ayaj
tajlüy para majüiquich naleaing
lamayar andeac Teat Dios. Cos
Teat Dios lamawün nej asoet wüx
nganaw majüliy circuncidado, quiaj
a Abraham tiün marang atnej
nateataran ocueajiw meáwan
monyar andeac Teat Dios, ajcüw
leawa Teat Dios lamawün asoetiw
masey ngo majlüiyi circuncidado.
¹²Aton Abraham arang atnej
nateataran ocueajiw meáwan
nipilan monlüy circuncidado, para
nejiw aton alndom mayariw andeac

Teat Dios atnej nej tayar wüx
nganaw majlüy circuncidado.

Teat Dios apmarang
leawa lamapiüng sitiül
mayariiüts andeac nej

¹³Cos Teat Dios ngome tasaj a
Abraham apmijndi mayariw
micual nej meáwan iüt leaw
almajlüy, ajcan andüjpiw aaga
poch tüünd Moisés. iNgwiý! Aag
ayaj cos ayacüw omeajtsiüw wüx
Mipoch Teat Dios marangüw leaw
apiüng. ¹⁴Cos sitiül ajcúwan a
nipilan monrang leaw apiüng tiül
a poch tüünd Moisés apmijndi
leaw lamapiüng Teat Dios, quiaj
lango metam mayariiüts andeac
Teat Cristo. At leaw Teat Dios
lamasaj Abraham apmüüch, lango
membeat aton. ¹⁵Meáwan nipilan
leaw ngo marang atnej apiüng tiül
mipoch Moisés üich majcüy Teat
Dios. Nganüy sitiül ngo majlüy aaga
mipoch Moisés quiaj, nejinguind
ngondom majíür asoet wüx aag ayaj.

¹⁶Leawa Teat Dios lamapiüng
apmüüch quiaj, aag ayaj apmüüch
jane neyar nej andeac, apmüüch
űüchan. Teat Dios apmüüch
meáwan micual Abraham. Aag ayaj
ngome ajcúwan judíos mondüüb
mipoch Moisés, aton apmijndi
meáwan nipilan ngome judío leaw
lamayariw andeac Teat Dios atnej
Abraham tayar, cos nej miteatiüts.

¹⁷Aag ayaj apiüng wüx aton tiül
Mipoch Teat Dios, cos apiüng:
“Lanayac ic merang miteatiw xeyay
palpálwüx nipilan”, aw. Aaga
leaw apiüng quiaj, nembeat majaw
Teat Dios, aaga Dios leaw alndom
mapacüüch alinomb mondeow.

Aton nej alndom müüich majlüy cuajantanej masey nganaw majlüy. Aaga Teat Dios quiaj, Abraham tayar nej andeac.

¹⁸ Abraham tayar leaw lamapiüng Teat Dios wüx tapiüng apmajiüriüw xeyay micualtiüw nejiw, masey langondom majiüriüw. Nej tayar wüx tasoic: "Apmejüuran xeyay micualan", ajow. ¹⁹ Abraham ngome tachiw omeaats wüx Teat Dios masey langondom majiüriüw micualtiüw nejiw, cos tayaag nej latang laliüc mandeow, cos laliüc majiür coic miow (100) mineat nej. Aton Sara mintaj nej ngondom majiür micual nej. ²⁰ Abraham ngo machiw omeaats mapiüng ngo maleaing leaw lamapiüng Teat Dios. Nej tüüich gracias Teat Dios, tapac omeaats. ²¹ Nómbaran tapiüng naleaing Teat Dios alndom marang meáwan leaw lamapiüng apmarang. ²² Cos Abraham tapiüng naleaing apmajlüy meáwan leaw lamasoic, áag Teat Dios tawün nej asoet.

²³ Ngome néjan quiaj apiüng tiül Mipoch Teat Dios taw asoet nej, ²⁴ Aton aag ayaj apiüng wüx icootsa leaw lamayariüts andeac Teat Dios, áag tapacüüch alinomb Miteatiüts Jesús. ²⁵ Cos Teat Jesús tayacüch teowixaw nipilan mandeow ingow andeowaats, condom tapacüüch nej Teat Dios alinomb para majlüyiiüts atnej nómbaran ngome aag arangaats nisoet.

**Nganüy ajaw icoots Teat Dios
atnej ngo majiüraats nisoet**

5 Nganüy lango majiüraats nisoet majaw icoots Teat Dios; lamawün asoetiiüts cos ayariüts

andeac nej, aton cos ayacaats omeajtsaats wüx Teat Cristo. Najneajay ajlüyiiüts lango majcüy majaw icoots, cos aquüüpaats Teat Dios. ² At icootsa ajawaats lamaxomaats xeyay monajneaj wüx nej cos tanaámb ayariüts andeac nej, ngo macueatiiüts. Xeyay apac omeajtsaats cos ajawaats apmajlüyiiüts najneaj maquiüüpaats Teat Dios. ³ Ngome áagan ayaj, apac omeajtsaats aton masey amongochiiüts naél. Cos wüx amongochiiüts naél, ambeol icoots xeyay maiüicaats wüx cuajantanej. ⁴ Sitiül icootsa maiüicaats wüx alndom mawaats tiül naél; wüx laawaats tiül aaga naél quiaj, quiaj alndom macülliüts leaw aliüc miün. ⁵ Aaga leaw teamacülliüts aliüc miün quiaj, aag ayaj naleaing apmajlüy atnej lamapiüng Teat Dios. Cos nej xeyay lamajüür icoots lasta, lamüüch icoots majiüraats Nangaj Miespíritu nej tiül omeajtsaats.

⁶ Wüx icootsa nómbaran ngo majiüraats apacaats, quiaj tatüch a nüt mapiüng Teat Dios, miün Teat Cristo mandeow mawün wüx monrang nisoet. ⁷ Naleaing naél maxoram aljane mandiüüm mandeow ingow andeow alinop masey nerang najneaj. ⁸ Ngwüy naleaingue aljane alndom mapiüng mandeowa ingow andeow nop nerang najneaja? ⁹ Nganiüy Teat Dios tajüiüquich nguineay nej ajiür icoots lasta, cos tüüich miün mandeow Teat Cristo ingow andeowaats wüx aliün marangaats ngo majneaj. ¹⁰ Pares nganüy cos Teat Cristo tandeow taw miquiej nej para mawün asoetiiüts, Teat Dios lango

majcüy majaw icoots. ¹⁰Cos icootsa nomb tajcüy majaw icoots Teat Dios; nganüy najneaj majaw icoots, cos Micual nej tandeow ingow andeowaats. Nganüy ajlüyiiüts najneájan maquijipaats Teat Dios, apmawaats wüx asoetiiüts cos Teat Cristo almapac. ¹¹Ngome áagan, xeyay apac omeajtsaats aton wüx Teat Dios, cos Miteatiüts Jesucristo tüüch icoots majlüyiiüts nójiquian maquijipaats Teat Dios, lango majcüy majaw icoots.

Adán y Teat Cristo

¹²Cos nisoet tajlüy ningüy wüx iüt imiün wüx nop naxey nenüt Adán, aaga nisoet quiaj üüch mandeowaran. Naw quiaj meáwan nipilan wüx iüt andeowüw, cos meáwan nipilan ajiüryüw nisoet. ¹³Tanomb wüx nganaw majlüy aaga poch tüünd Moisés, meáwan nipilan tarangüw ngo majneaj. Naleaing wüx ngo majlüy mipoch Moisés, nejinguind ngo majmel asoet nej wüx aag ayaj. ¹⁴Pero naleaing meáwan nipilan tandeowüw ajan wüx Adán aleaw wüx Moisés, masey ngo majiüryüw nisoet atnej leaw tajiür Adán. Aaga Adán quiaj ajlüy landiüm matnej leaw tapiürang aliüc.

¹⁵Leawa Teat Dios tüüch icoots, úüchan, aag ayaj xeyay najneaj, ngo matnej leaw Adán tüüch icoots. Cos sitiül meáwan nipilan andeowüw ajcan tarang nisoet nop naxey, aag ayaj Adán, cuantemas nganüy Teat Dios alndom mawün wüx meáwan nipilan, cos nop naxey, aag ayaj Teat Jesucristo xeyay tajiür icoots lasta. ¹⁶Aaga leaw Teat Dios úüchan

icoots, aag ayaj ngo matnej leaw tayac icoots wüx nop naxey wüx tarang nisoet. Cos tajmel asoetiiüts ajan wüx aaga nisoet tarang Adán. Nganüy aaga leaw üüch icoots Teat Dios, üüchan, tüüch icoots masey xeyay nisoet arangaats, cos atquiaj alndom maw asoetiiüts. ¹⁷Sitiül meáwan nipilan netam mandeow ajan wüx aaga nisoet tarang nop naxey, cuantemas nganüy xeyay nipilan apmapacüw por nop naxey. Ajciuw ayaj leaw lamijndiwi majiürtüw monajneaj, ijndíwan. Lamawün nej asoetiwi Teat Dios cos ayariw andeac nop Teat Naxey aag ayaj Teat Jesucristo. ¹⁸Atnej nganüy ajlüy noic xeyay ngo majneaj apmamongochiw nipilan, ajcan nop naxey ngo marang leaw apiüng Teat Dios. Atquiaj aton alndom maw asoeteran mapacaran meáwan nüt, cos Teat Cristo xeyay najneaj tarang wüx tandeow wüx cruz. ¹⁹Cos atquiaj atnej wüx nop naxey ngo marang atnej apiüng Teat Dios, meáwan nipilan lajlüiyw monrang nisoet. Atquiaj nganüy cos nop naxey tarang atnej apiüng Teat Dios, xeyay nipilan apmajlüiyw najneaj majaw nejiw Teat Dios, cos laaw asoetiwi nejiw. ²⁰Teat Dios tüüch Moisés aaga poch majiüriquich ajlüy xeyay nisoet. Naleaing masey nipilan tarangüw xeyay ngo majneaj, Teat Dios tajiür nejiw lasta xeyay. ²¹Ajawaats meáwan nipilan netam mandeow cos ajiüryüw nisoet, pero Teat Dios tüüch icoots mimonajneaj nej, tajiür icoots lasta. Nganüy alndom majlüyiiüts najneaj teombas Teat Dios, mapacaats meáwan nüt tiül

cielo, cos Miteatiiüts Jesucristo
tandeow mawün asoetiiüts.

**Por Teat Cristo icoots almapacaats,
langome aliünaats tiül nisoet**

6 ¿Cuane apmapiüngaats
nganüye? ¿Netam tanaámb
marangaats nisoete para alndom
majiür icoots lasta Teat Dios?
2 iNgwüy ngo matquiaj! Cos
ajlüyiiüts atnej landeowaats.
¿Nguineay alndom mandüyiiüts
wüx marangaats nisoete? 3 ¿Neol
ngo mejawana, meáwan leawa
lamayariiüts yow, majüiquichaats
ajlüyiiüts nóiquian maquiiüjaats
Teat Cristo, aton tajlüyiiüts
nóiquian maquiiüjaats wüx
tandeowa? 4 Cos wüx ayariüüts
yow ajlüyiiüts atnej tamürajaats
maquiiüjaats Teat Cristo. Ndoj Teat
Dios tapacüüch Teat Cristo, cos nej
alndom marang cuajantanej najneaj.
Atquiaj icoots aton ajlüyiiüts atnej
tapacaats alinomb marangaats leaw
najneaj, ngo matnej tarangaats
nomb.

5 Sitiül tajlüyiiüts nóiquian
maquiiüjaats wüx tandeo,
naleaing aton apmajlüyiiüts
nóiquian maquiiüjaats wüx
apmapacaats tiül mondeow atnej
tapac. 6 Ajawaats meáwan ngo
majneaj tarangaats nomb, aag ayaj
atnej tamb wüx cruz nóiquian
maquiiüb nej ndrom ombas
nómban. Aaga nganüy ngo metam
mandüyiiüts wüx marangaats leaw
ngo majneaj. 7 Cos sitiül aljane
landeow nóiquian maquiiüb Teat
Cristo aag ayaj laáw asoet nej. 8 Cos
sitiül tandeowaats maquiiüjaats
Teat Cristo, ajawaats aton alinoic

nüt apmapacaats maquiiüjaats
tiül cielo. 9 Ajawaats Teat Cristo
tapac imiün tiül mondeow, nej
langondom mandeow alinomb,
nómban ngondom mandeow.

10 Cos Teat Cristo wüx tandeo
tandrooch ombas meáwan
nisoet, ndoj wüx tapac alinomb,
tapac majlüy nóiquian maquiiüb
Teat Dios. 11 Nganüy icona aton
netam meyajcan ijlüyiün atnej
nop nandeow, cos nop nandeow
langondom marang ngo majneaj.
Pero naleaing netam meyajcan
lamüüch icon mepacan Teat Dios,
cos ijlüyiün nóiquian mequiiüjan
Teat Cristo.

12 Nde merangan ngo majneaj
leaw andiüm micuerpojan mayac
icon wüx, cos nisoet lango
marang minatangan, lango metam
merangan leaw andiüm. 13 At nde
meyacan wüx micuerpojan marang
ngo majneaj; ingow aag ayaj ijchan
imeajtsan Teat Dios. Nej apmüüch
merangan najneaj, cos nganüy
ijlüyiün atnej lamapacüüch icon
alinomb. At netam meajchiün
micuerpojan merangan najneaj
atnej Teat Dios andiüm. 14 Nganüy
nisoet langondom müüch icon
merangan leaw ngo majneaj, cos
langome temeyamban mawün icon
wüx aaga poch tüünd Moisés. Icona
nganüy ijlüyiün tiül mimonajneaj
Teat Dios.

**Nop nacion marang najiüt ngondom
marang andíüman nej**

15 ¿Jow nganüy cuane
apmarangaatsa? ¿Ngome
apmacueatiiüts arangaats
nisoete, cos nganüy lango metam

marangaats atnej apiüng tiül aaga poch tüünd Moisés ajcan ajlüyiiüts tiül mimonajneaj Teat Diosa? iNgwüy ngondom! ¹⁶Cos icona ijawan sitiül irangan minajiüt alinop ngondom merangan leaw indiüman; netam merangan leaw apiüng neneay najiüt. Atquiaj aton sitiül apmerangan leaw andiüm micuerpojan ndójwüx apmendeowan. Tengwüy sitiül apmerangan leaw andiüm Teat Dios, nej apmawün isoetiün. ¹⁷Süüch gracias Teat Dios, cos nganüy ijchan imeajtsan meyariün aaga leawa tequiaacharanan wüx, masey nomb terangan xeyay nisoet. ¹⁸Temerangan najneaj atnej andiüm Teat Dios; leriowan tiül irangan ngo majneaj leaw terangan nomb. ¹⁹(Aag ayaj sasaj icon leaw niplan arang, cos nganaw mejawan nguineay amb leaw teanasaj icon quiaj.) Atquiaj atnej nomb teajchiün micuerpojan majlüy tiül nisoet marang ngo majneaj; atquiaj a nganüy ijchan marang najneaj micuerpojan, marang leaw andiüm Teat Dios.

²⁰Cos nomb wüx ngondom mecueatiün merangan nisoet, ngondom merangan nicuajind najneaj atnej andiüm Teat Dios. ²¹¿Naleaing cuane texoman wüx aaga ngo majneaj terangan nomb leaw üüch icon monxing nganüy? Nicuajind ngo mexoman wüx, cos andiü wüx apmayac icon tiül ngo majneaj meáwan nüt. ²²Nganüy Teat Dios lamawün icon tiül nisoet, lamüüch icon mejlüyiün ocueaj nej. Aag ayaj apmexoman xeyay najneaj nganüy, ndójwüx apmepacan

meáwan nüt niüng ajlüy Teat Dios. ²³Cos sitiül aljane tanaámb arang nisoet, wüx apmandeow, quiaj apmangüy xeyay ngo majneaj; pero jane apmayar aaga najneajay leaw Teat Dios üüchan, aag ayaj apmapac meáwan nüt tiül cielo maquiiüb Miteatiiüts Cristo Jesús.

Andeac wüx mongoch owix

7 Xecojow xechijquiaw, sasaj icon leaw ijawan wüx a poch tüünd Moisés. ¿Neol ngo mejawana? Cos wüxan aljane aliün mapac netam marang atnej apiüng tiül mipoch Moisés. ²Moisés tapiüng nop najtaj netam mayar andeac minoj nej wüx aliün mapac. Pero sitiül minoj nej landeow, quiaj nej lajlüyan, lango membeat aaga poch. ³Nganüy sitiül almapac minoj nej, ndoj nej maquiiüb alinop naxey, aag ayaj atnej nop nejiür minaxey nej. Pero sitiül minoj nej landeow, quiaj nej lajlüyan lango membeat aaga poch quiaj, masey majiür alinop minoj nej, aag ayaj ngome nisoet .

⁴Atquiaj icona ijlüyiün nganüy, xecojow xechijquiaw, cos wüx Teat Cristo tandem, icona atnej tendeowan mequijpan aton. Nganüy lango metam mendüipiün aaga poch leaw tarang Moisés; ijlüyiün para mendüipiün alinop, aag ayaj Teat Cristo, cos nej tapac alinomb. Atquiaj ijlüyiün para merangan najneaj atnej andiüm Teat Dios. ⁵Wüx icootsa aliün marangaats leaw andiümdiümaats, tandiümaats marangaats ngo majneaj, cos wüx tanguiayiiüts nguineay apiüng tiül a poch

tüünd Moisés, quiaj tajüic xeyay ngo majneaj arangaats, aag ayaj andiüy wüx apmayac icoots tiül ngo majneaj. ⁶Nganüy lango metam mandüpüüts aaga poch tüünd Moisés, cos wüx tandemowaats maquiüppaats Teat Cristo, quiaj lango metam icoots aaga poch quiaj. Nganüy ajlüyিütsan marangaats leaw andiüm Teat Dios. Cos Nangaj Miespíritu nej lamüüch icoots marangaats najneaj, ngo matnej arangaats nomb, wüx arangaats atnej apiüng tiül aaga poch tüünd Moisés.

Nisoet ngo mandiüm macueat xic

⁷¿Jow nganüy nguineay apmapiüngaats wüx aag ayaj? ¿Apmapiüngaats aaga poch tüünd Moisés quiaj, aag ayaj nisoete? iNgwüy, ngome áag! Cos sitiül ngo majlüy aaga poch tüünd Moisés, xique ngome tajawas cuane nisoet. Sitiül aaga poch tüünd Moisés ngo mapiüng: “Nde mendiümdüüm ocueaj alinop”, iinguineay sanajaw sarang nisoet wüx sandiümdüüm ocueaj alinopa? ⁸Naleaing aaga poch tüünd Moisés tüüch xic najaw wüx apmandiümdüümaran cuajantanej, aag ayaj nisoet, quiaj xique tandiümdüümas cuajantanej. Pero sitiül ngo majlüy a poch tüünd Moisés ngo majaraw cuane nisoet. ⁹Nomb xique sapiüng salnapac sarang najneaj, cos ngo nayaag ximeaats cuane ajlüy tiül aaga poch tüünd Moisés. Naleaing wüx tateowas aaga poch tüünd Moisés, quiaj tajawas sarang nisoet, sajlüy atnej nop nandeow. ¹⁰Quiaj tajawas aaga poch tüünd Moisés leaw

tajlüy para mambeol mapacaran, tüüch xic nayaag atnej lasandeow. ¹¹Cos masey aaga poch tüünd Moisés tüüch xic najaw aaga nisoet teanarang quiaj, pero tawaiich xic, cos ngondom nacueat narang.

¹²Naleaing aaga poch tüünd Moisés quiaj, nangaj najneaj; y leaw apiüng netam marangüch, aag ayaj nangaj najneaj aton. ¹³¿Jow nganüy, aaga poch tüünd Moisés quiaj masey najneaj, pero tiün müüch xic nandeow tiül ngo majneaja? iNgwüy! Nisoet nerang aag ayaj, tüüch xic nandeow tiül ngo majneaj para majüic sarang nisoet, aag tayamb leaw najneaj mejüiquichay wüx. Cos wüx ajaraw cuane apiüng tiül mipoch Moisés, quiaj ajaraw a nisoet nguineay ngo majneaj ajlüy.

¹⁴Cos ajawaats aaga poch tüünd Moisés, aag ayaj Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios neyac. Nganüy xique cos nipilan xic, sarang leaw nisoet andiüm. ¹⁵Xique ngo najaw neol tarangas leawa sarang, cos ngo narang leawa sandiüm narang, sarang leawa ngo nandiüm narang.

¹⁶Pero sitiül sarang leawa ngo nandiüm narang, quiaj ajüic aaga poch tüünd Moisés quiaj najneaj.

¹⁷Atquiaj ngome xique sarang aaga ngo majneaj quiaj, nisoet leaw sajiür tiül ximeaats nerang aag ayaj.

¹⁸Sajaw xíquian quiaj ngondom narang nicuajind najneaj, masey alwüx ximeaats sandiüm narang najneaj, pero naleaing ngondom narang.

¹⁹Cos ngondom narang najneaj leaw sandiüm narang, sarang ngo majneaj leaw ngo nandiüm narang. ²⁰Sitiül sarang leaw ngo nandiüm, ngome xique

sarang aag ayaj, nisoet leaw ajlüy tiül ximeaats nerang aag ayaj.

²¹ Atquiaj wüx sandiüm narang najneaj, quiaj sayaag aliün nandiüm narang ngo majneaj. ²²Tiül xique, tiül ximeaats sandiüm narang najneaj leaw Teat Dios andiüm. ²³Pero naleaing sayaag altiül xique alngün ngo majneaj leaw ngo müüch xic narang leaw najneaj sayaag tiül ximeaats. Aag ayaj nisoet leaw üüch xic najlüy atnej nop najlüy tiül manchiüc.

²⁴iPares xeyay ngo majneaj ximeaats! ¿Nganüy jane alndom mambeol xic naueat narang aaga ngo majneaj leaw sandiüm? Cos andiüy wüx apmambiy xic. ²⁵Süüch gracias Teat Dios, cos Miteatiiüts Teat Cristo lamambeol xic. Nganüy sayar Mipoch Teat Dios tiül ximeaats, masey xecuerpo aliün mandiüm marang nisoet.

Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios ambeol icoots

8 Nganüy meáwan mondüüb Teat Cristo lango majmel nicuajind asoetiw. Cos nejiw lango mandiümüw marangüw atnej andiüm micuerpojüw nejiw; nejiw andiümüw marangüw leaw andiüm Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios. ²Cos Dios Nangaj Espíritu, aaga neech icoots mapacaats nöiquian maquijpaats Teat Cristo, lamawün icoots tiül nisoet; lango mandeowaats mambaats tiül castigo. ³Aaga poch tüünd Moisés ngondom mawün wüx ombasaats nisoet, cos nipilan icoots. Naleaing Teat Dios tawün asoetiiüts cos tüüch miün micual nej majlüy

nipilan atnej ajlüyiiüts. Nej tandeow atnej nichech mangüy asoetiiüts. Quiaj tawün meáwan nisoet najlüy wüx ombasaats. ⁴Atquiaj tarang Teat Dios para alndom marangaats palan atnej apiüng tiül aaga poch tüünd Moisés, cos langa marangaats atnej icoyóotsan quiaj andiümaats; nganüy arangaats atnej andiüm Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios.

⁵Cos Jane arang atnej néjan quiaj andiüm marang, aag ayaj ayac wüx omeaats leaw andiüm micuerpo nej. Nganüy Jane arang atnej andiüm Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios, ayac wüx omeaats leaw andiüm Nangaj Espíritu. ⁶Cos sitiül arangaats atnej icoyóotsan quiaj andiümaats, apmüüch icoots mandeowaats mambaats tiül castigo. Nganüy sitiül arangaats atnej andiüm Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios, apmapacaats meáwan nüt tiül cielo, najneaj apmajlüyiiüts. ⁷Pero Jane ayac omeaats wüx leawa néjan quiaj andiüm, Teat Dios ngo majneaj majaw, cos ngo mandiüm mandüüb leaw apiüng tiül Mipoch Teat Dios, at ngondom marang. ⁸Atquiaj Jane neyac omeaats wüx marang leaw néjan quiaj andiüm, nómban ngondom majneaj majaw nej Teat Dios.

⁹Pero nganüy icona nde merangan leaw icoyónan quiaj indiüman. Sitiül naleaing ijííuran Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios tiül imeajtsan, irangan leaw andiüm Nangaj Espíritu. Nganüy sitiül aljane ngo majiür Nangaj Espíritu tiül omeaats nej, ngome

ocueaj nej Teat Cristo. ¹⁰ Nganüy sitiül Teat Cristo ajlüy tiül imeajtsan quiaj imeajtsan almapac cos lamawün isoetiün; pero micuerpojan atnej landeow cos ajlüy tiül nisoet. ¹¹ Sitiül ajlüy tiül imeajtsan Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios, áag tapacüüch Teat Jesús alinomb imiün tiül mondeow; pues nej aton apmapacüüch alinomb micuerpojan ijüran nganüy. Cos Teat Dios apmarang aag ayaj naag Miespíritu nej najlüy tiül imeajtsan.

¹² Nganüy xecojow xechijquiaw, ngo metam marangaats leaw icoyóotsan quiaj andiümaats. ¹³ Cos sitiül apmerangan atnej indiüman icoyónan quiaj, apmendeowan. Nganüy sitiül apmeajchiün mambeol icon Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios mawün wüx imeajtsan leaw icónan quiaj indiüman merangan, quiaj apmepacan.

¹⁴ Meáwan leaw arang atnej andiüm Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios, aejciw ayaj micual nejiw Teat Dios. ¹⁵ Cos aaga Nangaj Espíritu lameajndiün quiaj, ngo müüch icon mermbolan alinomb mejlüyiün at nejiw najonuw monrang najiüt. Aaga Espíritu lameajndiün quiaj, aag ayaj lamüüch icon mejlüyiün micual icon Teat Dios. Áag nganüy üüch icon mepiüngan: “iXeteatiün Teat Dios!”, merawan. ¹⁶ Nejay Miespíritu Teat Dios quiaj, üüch icoots mayajcaats tiül omeajtsaats icoots ajlüyiiüts micual icoots Teat Dios. ¹⁷ Sitiül ajlüyiiüts micual icoots Teat Dios, quiaj apmüjndiiüts ocueaj Teat Dios. At apmüjndiiüts maquüüjaats Teat

Cristo nójiquian leaw apmüüнд. Sitiül apmamongochiiüts atnej nej tamongoch, quiaj apmajlüyiiüts nójiquian najneajay maquüüjaats.

¹⁸ Xique sayaag meáwan leaw apmamongochiiüts ningüy cam, aag ayaj nicuajind, cos ajawaats apmajlüyiiüts xeyay najneaj alinoic nüt tiül cielo. ¹⁹ At meáwan leaw almajlüy tarang Teat Dios, teamacül aaga nüt wüx apmajüiquicharan meáwan micual Teat Dios. ²⁰ Cos meáwan leaw tarang Teat Dios, aag ayaj lango majneaj nganüy, ngo matnej tajlüy nomb. Atquiaj ajlüy ajan wüx tajlüy nisoet, lango majneaj. Naleaing tenguijal acüleran aaga nüt wüx meáwan leaw almajlüy apmajlüy najneajay alinomb. ²¹ Alinoic nüt meáwan leaw Teat Dios tarang lango ndrom ombas, apmajlüy najneajay alinomb, atnej micual Teat Dios.

²² Ajawaats meáwan leaw Teat Dios tarang tanomb, nganüy atnej teamamongoch necoy, atnej nop najtaj amongoch necoy wüx apmawiquiach micual nej. ²³ Ngome nejíwan quiaj amongochiw ngo majneaj nganüy, pero icootsa aton amongochiiüts, masey ajiüraats Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios tiül omeajtsaats. Aag ayaj üüch icoots majawaats apmajlüyiiüts najneaj alinoic nüt. Icootsa aiümaats, teamacülliiüts aaga nüt wüx Teat Dios apmaquiiüb icoots atnej micual nej, andiüy tiül cielo. Quiaj apmajüuraats jayats micuerpojaats. ²⁴ Icootsa tajwanaats wüx asoetiiüts cos apiüngaats apmüjndiiüts leawa teamacülliiüts. Pues sitiül lamaxomaats leawa

teamacüliiüts, langondom
mapiüngaats tealeámban macüliiüts
aag ayaj. ¿Cos Jane apmaciül müütünd
leawa lamüütünd? ²⁵Pero sitiül
ngo maxomaats majawaats aaga
leawa teamacüliiüts quiaj, netam
maiündaats wüx macüliiüts aag
ayaj.

²⁶Atquiaj aton aaga Nangaj
Espíritu ocueaj Teat Dios ambeol
icoots wüx ngo majawaats nguineay
apmasajaats Teat Dios wüx atajacaats
orar. Quiaj Nangaj Espíritu apmasaj
Teat Dios masey ngo maxomaats
poch alndom mandeacaats. ²⁷Teat
Dios ajaw omeaatsaran, ajaw
nguineay andiüm Nangaj Espíritu
wüx atün ocueaj Teat Dios ingow
atüniiüts, cos nej arang leaw
andiüm Teat Dios.

Apmajntsopiiüts wüx cuajantanej

²⁸Icootsa ajawaats meáwan
leaw amongochiiüts, Teat Dios
apmambeol icoots, apmüüch
maw najneaj atnej andiüm nej,
cos lamapaj icoots mandüüpüüts,
marangaats leawa nej andiüm.
²⁹Cos meáwan monyar andeac Teat
Dios, ajciüw ayaj Teat Dios tarriiid
nejiw wüx nganaw majlüiyiw; tayac
nejiw majlüiyiw atnej ajlüy Micual
nej. Aag ayaj tarang Teat Dios
para majlüy Teat Cristo ombas nej
tiül meáwan monyar andeac Teat
Dios. ³⁰Pues ajciüw leawa Teat Dios
tajaw wüx nganaw wijquiamoj
apmayariw nej andeac, ajciüw ayaj
tarriiid. Ajciüw leawa Teat Dios
tarriiid quiaj, aton tawün asoetiw
nómban. At ajciüw leawa tawün
asoetiw quiaj, lamüüch nejiw
majlüiyiw najneajay.

³¹¿Cuane alndom mapiüngaats
wüx aag ayaja? Cos sitiül Teat
Dios almaquiiüb icoots, nejinguind
ngondom marang alcuane wüx
ombasaats. ³²Teat Dios ngo
mapiüng wüx, tüüch mamb wüx
cruz micual nej mandeow mawün
asoetiüts; aton ngome apmapiüng
wüx müüch icoots meáwan leawa
lamapiüng apmüüch. ³³Jow
nganüy ¿jane apmeyac nej asoetiw
leaw lamarriiid nejiw Teat Dios?
Cos Teat Dios nepiüng najneaj
ajlüiyiw maquiüjpüw nej. ³⁴¿Jane
apmeyac asoetiütsa? Nejinguind,
cos Teat Cristo tandem condom
tapac alinomb; nganüy ajlüy
amb wüx miác Teat Dios niüng
tenguijal masaj Teat Dios mambeol
icoots. ³⁵Teat Cristo xeyay ajiür
icoots lasta. ¿Nguineay alndom
mecueateyoots maquiüjpaats
Teat Cristo? ¿Ngwüy, wüx
amongochiiüts naéle? ¿Wüx amix
omeajtsatsa xeyaye? ¿Ngwüy, wüx
ajciüy majaw icoots nipilana? ¿Wüx
aiündaats lopa? ¿Ngwüy, wüx ngo
majüüraats apixaatsa? ¿Wüx aliiüts
tiül naéle, alndom mandeowaatsa?
¿Ngwüy, wüx ambiyaranaatsa?
³⁶Wüx aag ayaj apiüng tiül Mipoch
Teat Dios:

Ajcan sayariün indeac, sajönüiün
meáwan nüt atnej laliüic
nandeowan;
cos sajönüiün at xicon sap najon
mandeow, matsambaran.

³⁷Pero icootsa, masey
amongochiiüts meáwan aaga ngo
majneaj quiaj, apmajntsopiiüts wüx
cuajantanej naél, cos Teat Dios
xeyay ajiür icoots lasta. ³⁸Pares
xique sajaw majneaj, nicuajind

ngondom müüich macueat majiür icoots lasta Teat Dios. Masey apmandeowaats, masey aliün mapacaats; ata ángeles, nimeech, tengwüy leaw amongochiiüts nganüy, tengwüy leaw apmamongochiiüts oxep nawiür,³⁹ leaw ajlüy cawüx tiül cielo, tengwüy leaw ajlüy ningüy wüx iüt, tengwüy cuajantanej leaw tarang Teat Dios; nicuajind ngondom müüich macueat majiür icoots lasta Teat Dios cos Teat Cristo tandeow mawün icoots wüx.

Teat Dios tayamb nipilan monaw Israel

9 Leawa xique teanasaj icon, aag ayaj naleaing, ngo nawaiich, cos sayar andeac Teat Cristo. Aton Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios üüch xic nayaag tiül ximeaats meáwan aag ayaj naleaing.² Xique xeyay amix ximeaats, ngo majneaj ximeaats.³ Nguijaj sayaag malüy xique alndom namb tiül castigo ingow ambüw micual xeítut, ajciüw xecojow, xechijquiaw.⁴ Teat Dios xeyay lamambeol micual xeítut cos xicona micual xicon cambaj Israel. Teat Dios lamaquiiüb xicon atanej micual nej, tüüch xexejchiün tanomb majawüw nej atnej noic ran. Aton tayac poch maquiüjpüw, tüüch a Moisés aaga poch müüich nejiw majawüw nguineay netam marangüw. Aton tüüch nejiw mayambüw nej, müjchiw nej omeajtsüw, tasaj nejiw aton apmarang meáwan leaw lamapiüng.⁵ Ajciüwa xexejchiün quiaj, imiün tiül nejiw tajlüy Teat Cristo, tajjür cuerpo atnej meáwan nipilan, pero

naleaing nej Midiosüw meáwan leaw almajlüy. Nej netam masoic najneajay ajlüy meáwan nüt. Amén, atquiaj netam majlüy.

⁶ Teat Dios tarang leaw lamapiüng tiül Mipoch nej apmarang, pero ngome meáwan nipilan micual Israel naleaing nipilan israel nejiw.

⁷ Aton ngome meáwan micual micualüw Abraham naleaing micual nejiw Abraham; cos Teat Dios tasaj Abraham: “Ajciüwa leaw apmasoiquiwiw naleaing micual, aag ayaj apmajlüyiwiw nawüw tiül micual Isaac”.⁸ Aag ayaj apiüng ngome meáwan leawa naw tiül micual Abraham ajciüw ayaj micual Teat Dios; ngwüy, micual Teat Dios aag ayaj jane Teat Dios lamapiüng apmajlüy micual nej, ajciüw ayaj ateoraw tiül micual Abraham.⁹ Cos Teat Dios tasaj Abraham: “Wüx apmatüch aaga nüt tapiüngas, saliüc alinomb, quiaj müüm Sara apmajiür nop micual nej”, aw.

¹⁰ Ngome áagan ayaj, aton wüx müüm Rebeca mintaj Isaac tajlüy teomeaats nej micual nej, tajjür micual nej cuüch, micual aweaag Isaac minoj nej.¹¹ Wüx nganaw wijquiamoj a cuüch, nganaw marangüw nicuajind najneaj nicuajind ngo majneaj; quiaj Teat Dios tarriiid tiül nejiw leawa nej tandium marang micual nej, ngome aag tarang najneaj tengwüy arang ngo majneaj.¹² Teat Dios tasaj müüm Rebeca: “Aaga natang tiül a cuüch quiaj, apmarang minajiüt chingüy”, aj.¹³ Aag ayaj aton apiüng tiül Mipoch Teat Dios, cos Teat Dios apiüng: “Aaga Jacob sajiür lasta, nganüy aaga Esaú ngo mind najaw”, aw.

14 ¿Jowa nganüy cuane
apmapiüngaats wüx aag ayaja?
¿Apmapiüngaats Teat Dios arang
ngo majneaja? iNgwüy ngondom!
15 Cos Teat Dios tasaj a Moisés:
“Sanajiür lasta jane xique sandiüm
najiür lasta, sanambeol jane xique
sandiüm nambeol”. **16** Aag ayaj
ajüiquich nejinguind ngondom
maxom monajneaj ocueaj Teat Dios
por nejáyan quiaj andiüm, at ngome
ajcan alcuane arang, aag ayaj cos
Teat Dios tandiüm majiür lasta.
17 Wüx aag ayaj apiüng tiül Mipoch
Teat Dios, cos Teat Dios tasaj a
Moisés masaj a Faraón, aaga natang
nenajiüt tiül Egipto: “Tayacas ic
merang natang nenajiüt, najüiquich
wüx imbas nguineay xique alndom
narang cuajantanej sitiül ngo
marangüch atnej sandiüm. Aag ayaj
sanarang para alndom manguiayiw
wüx xique meáwan nipilan wüx
iüt”, aw Teat Dios. **18** Atquiaj ajüic
nguineay Teat Dios ajiür lasta jane
andiüm majiür lasta, aton Jane nej
andiüm müüch madam omeaats,
aag ayaj üüch madam omeaats.

19 Jondot aljane apmasaj xic:
“Sitiül naleaing aag ayaj, ¿neol
Teat Dios ayacasoet nipilan
wüx arangüw ngo majneaja? cos
ngondom mbiüjlam leaw andiüm
Teat Dios”, maj xic. **20** Pero nde
mepiüng aag ayaj, ¿cos cuane ic
mendiüm mengoch andeac Teat
Diosa? Jondot nop xor mendeac
masaj nerang nej: “¿Neol terang
xic atcüy?” maj. **21** Nop nerang xor
alndom marang leawa nej andiüm
marang. Nej alndom marang nop
xor natsüyyay ombas, aton alndom

marang alinop nawan tiül ndeor,
quiaj ngo matsüyyay ombas.

22 Atquiaj Teat Dios aton alndom
müüch majaw nipilan nguineay
nej alndom marang leawa nej
andiüm. Naleaing nej afüc wüx
leaw arangüw monrang ngo
majneaj, pero aton nganaw müüch
mamongochiw ngo majneaj ajciwa
nipilan leawa laliüc mandroocheran
ombastiüw. **23** Teat Dios arang aag
ayaj majüiquich nguineay nej xeyay
najneaj arang wüx ombasaats, cos
lamajiür icoots lasta; at lamapiüng
majlüyiiüts micual nej icoots,
majlüyiiüts najneajay tiül cielo.
24 Teat Dios tayamb icoots aton,
ngome ajciwan a nipilan judío;
tayamb nipilan ngome judío aton.
25 Atnej tapiüng Teat Dios tiül a
nawiig tarang Oseas:

Leawa tanomb ngome xenipilan,
nganüy sanasajüw xenipilan;
at ajciwa leaw ngo najiürüw
lasta nomb, nganüy
sanajiürüw lasta.

26 Aton niüng tasajasüw: “Ngome
xecambaj icon”,
nganüy sanasajüw xecual icon,
cos xique Dios almapac.

27 Pero Isaías tandeac wüx nipilan
israel aton, wüx tapiüng: “Masey
apmajlüyw xeyay micual micualüw
Israel atnej wiiüd mbeay ndec,
pero naleaing nejiw napateayiw
apmawüw wüx asoetiwi. **28** Cos
Teat Dios najénan apmajaw
wüx ombastiüw meáwan nipilan;
apmüüch mamongochiw ngo majneaj
jane ngo mayar nej andeac”, aw.
29 Wüx aag ayaj nde tanomb
tandeac Isaías wüx tapiüng:

Sitiül Teat Dios najlüy tiül cielo
y nerang cuajantanej, ngo
mawiün wüx nejinguind
majlüiyiw micual nej,
quiaj xicona landroj ximbasan
atnej meáwan nipilan tiül
ajciüwa cambaj Sodoma y
Gomorra ndrot ombasüw.

Alndom mawüw wüx asoetiw nipilan judío

³⁰ ¿Cuane apmapiüngaaats nganüy? Sandium nasaj icon, ajciüwa nipilan leaw ngome judíos nganüy alndom maw asoetiw nejiw nómbar. Masey ngome nejiw ayambüw aag ayaj, pero naleaing apmaw asoetiw nejiw sitiül apmayacüw omeajtsüw wüx Teat Dios. ³¹ Pero ajciüwa nipilan israel leaw teamarangüw atnej apiüng tiül aaga poch tüünd Moisés, nejiw ngondom maw asoetiw nejiw wüx aag ayaj. ³² ¿Pero neola? Cos nejiw masey teamarangüw atnej apiüng tiül aaga poch tüünd Moisés, ngo mayacüw omeajtsüw wüx Teat Dios. Arangúwan, cos lasap ombasüw wüx cuajantanej leaw arangüw. Ngo mandiümüw mayariw andeac Teat Cristo, aaga apiüng tiül Mipoch Teat Dios nasic “noic piedra najtocharan wüx”.

³³ Aag ayaj apiüng Teat Dios tiül Mipoch nej, cos apiüng:

Xique sanayac wüx tiüc nenüt
Sion noic piedra najtocharan
wüx, najmiücaran wüx;
jangantanej leaw apmayar nej
andeac, ngome apmaxing.

10 Xecojow xechijquiaw,
xique naleaing sayac wüx
ximeaats malüy nipilan israel
mawiün wüx asoetiw nejiw, pares

satün ocueaj Teat Dios mambeol nejiw. ²Xique alndom napiüng nejiw xeyay ayambüw Teat Dios atnej ajlüiyay marangüw, pero aag ayaj ngo matnej apiüng Teat Dios. ³Nejiw ngo majawüw nguineay Teat Dios tarang para mawün asoetiw nejiw. Apaciüw wüx andiümüw marangüw cuajantanej leaw ajlüiyay marangüw para mawüw wüx asoetiw nejiw. Áag ngo mandiümüw marangüw atnej apiüng Teat Dios.

⁴Cos Teat Cristo tarang meáwan leaw apiüng tiül aaga poch tüünd Teat Moisés, nganüy meáwan monyar nej andeac, apmaw wüx asoetiw nómbar.

⁵Teat Moisés tarang tiül mipoch nej mapiüng nguineay alndom majlüyaran najneaj teombas Teat Dios, cos tapiüng: “Jane apmarang palan meáwan leaw apiüng tiül a poch cam apmapac”. ⁶Nganüy leaw tapiüng nguineay Teat Dios alndom mawün asoetiiüts ajcan ayariüts andeac Teat Cristo apiüng: “Nde mepiüngan tiül imeajtsan: ¿Jane apmamb cawüx tiül cielo? —cos aag ayaj atnej para müüch miün Teat Cristo alinomb—; ⁷tengwüy mepiüngan: ¿Jane apmamb tiüta?” —cos aag ayaj atnej majtep Teat Cristo alinomb imiün tiül mondeow.

⁸ ¿Nguineay apiüng aag ayaja? Apiüng: “Aaga poch leaw alndom mawün isoetiüin, aag ayaj ajlüy tiül imeajtsan, indeacan wüx”. Aaga poch quiaj leawa sasajan icon netam meyariüin, meyacan wüx imeajtsan. ⁹Cos sitiül apmeipiüng Teat Jesús, aag ayaj Cristo nej leawa tapiürang aliüc, aton sitiül mepiüng tiül imeaaats Teat Dios

tapacüüch nej naw tiül mondeow, quiaj apmeriow wüx isoet, langó meamb tiül castigo. ¹⁰Cos wüx nop ayar andeac Teat Jesús con omeaats, quiaj Teat Dios lajneaj majaw nej. Pero aton netam masaj nipilan nguineay tawün nej wüx Teat Jesucristo.

¹¹Tiül Mipoch Teat Dios apiüng: “Meáwan monyar andeac Teat Cristo, ngome apmamongoch alngün monxing”, aw. ¹²Teat Dios ngo mayac nipilan judío pálwüx, nganüy pálwüx nipilan griego, cos nop Dios ajlüy ocueaj meáwan nipilan; nej xeyay ambeol meáwan monyambüw nej. ¹³Aag ayaj aton apiüng tiül Mipoch Teat Dios: “Meáwan jane apmasaj Teat Dios mawün nejiw wüx, aag ayaj apmaw asoetiw nejiw”. ¹⁴Sitiül nganaw mayariw andeac Teat Cristo, ḷnguineay alndom masajüw Teat Cristo mawün nejiw wüxe? Sitiül nganaw manguiayiw wüx Teat Cristo, ḷnguineay alndom mayariw andeac neje? At sitiül nejinguind ngo mamb masaj nejiw, ḷnguineay apmanguiayiw wüx neje? ¹⁵Cos sitiül ngo müjndiw mambüw, ḷnguineay alndom mandeacüw wüx neje? Wüx aag ayaj apiüng tiül Mipoch Teat Dios: “iNajneajay oleaj, najneajay arang leaw apmamb masaj nipilan aaga najneaj poch leaw apiüng nguineay Teat Dios alndom mawün nipilan wüx asoetiw!”

¹⁶Pero nalaing ngome meáwan nipilan ayariw aaga najneajay poch, cos atnej tapiüng teat Isaías: “Teat Dios, nejinguind ngo mayar sandeacan”, aw. ¹⁷Pues jangantanej

alndom mayar aaga najneajay poch wúxan anguiay; y nipilan apmanguiayiw aaga najneajay poch wüx aljane apmasaj nejiw wüx Teat Cristo.

¹⁸Nganüy sapiüng: ¿Neol, nganaw manguiayiw andeac Teat Dios ajcüwa nipilan? iNaleaing nejiw lamanguiayiw! Cos aag ayaj aton apiüng Mipoch Teat Dios:

Meáwan nipilan tiül palpálwüx cambaj lamanguaiayiw andeacüw nejiw, y aaga poch quiaj tanguiayaran meáwan wüx a iüt cam.

¹⁹Pero sapiüng alinomb: ¿Jow Israel, ngo majawüw wüx aag ayaja? Ngwüy tajawüw, cos Teat Dios tapiüng tiül aaga poch tüünd Moisés:

Xique sanüüch icon mejcüyiün wüx ombasiuw alinoic nipilan imiün alinoic iüt; sanüüch icon mejcüyiün mejawan ajcüwa nipilan ngo mandiümüw manguiayiw wüx Teat Dios.

²⁰Aton Teat Isaías tapiüng: Ajcüwa nipilan leaw ngo mayambüw xic, taxomüw xic; y leaw ngo matüniw manguiay wüx xique, tijchiüs majawiüw xic.

²¹Teat Isaías wüx andeac wüx Israel, apiüng: “Pal nüt tandiquias xiwix napajüw mandilileaw mayambüw xic, pero nejiw ngo mandiümüw, ngo mayariw sandeac”, aw Teat Dios.

Altiül nipilan israel
tawüw wüx asoetiw

11 Nganüy sanatün nanguaiay icon: ¿Cuane ipiüngan,

naleaingue, Teat Dios lango mandiüm micambaj neje Israel? iNgwüy ngome atquiaj! Cos xique aton nawas tiül nipilan israel, acualaats xic teat Abraham, nawas tiül micual teat Benjamín.² Teat Dios ngome lamacueat minipilan nej, cos nde tanomb tayamb nejiw. ¿Ngwüy ngo mejawan nguineay apiüng teat Elías tiül Mipoch Teat Dios wüx nej tasaj Teat Dios wüx aaga ngo majneaj arangüw Israele?³ Tapiüng: “Teat Dios, lamambyaw ajcüwa monxey mondeac indeac, lamajarrijchaw meáwan miartül, y xíquian quiaj saliün napac, pero andiümüw mambiyaw xic aton”, aw.⁴ Pero Teat Dios tapiüng: “Aliün najiür ayaíw mil nipilan leaw ngo maquiejiuw micosüw nejiw teombas aaga narangüch dios nenüt Baal”, aw Teat Dios.⁵ At nganüy aliün majlüy noic ajlüy nipilan leaw Teat Dios tarriiid nde ajneaj omeaats, andiüm mambeol nejiw.⁶ Cos Teat Dios tajíür nejiw lasta, quiaj tayamb nejiw majlüyiw micual nej; y wüx arang aag ayaj, quiaj ajüic nejiw ngo marangüw nicuajind para maxomüw aaga monajneaj quiaj. Cos sitiül aljane netam marang aleaic, quiaj ajüic ngome üündan.

⁷ ¿Condom cuane apmapiüngaats? Alndom mapiüngaats altiül nipilan israel tandiümüw maw asoetiw nejiw, pero ngo maxomüw; áagan ajcüwa leaw Teat Dios tarriiid, tajwan asoetiw nejiw; pero altegüy nipilan tadam omeajtsüw.⁸ Atquiaj apiüng tiül Mipoch Teat Dios: “Teat Dios tüüch nejiw majlüyiw atnej ngondom mayambüw omeajtsüw wüx nej; ajlüyiw atnej nop somb

ngo maxom majaw; ajlüyiw atnej nop laag ngo manguiay. Atquiaj aliün majlüyiw nganüy”, aw.⁹ Aton teat David tapiüng wüx nejiw:

Ich mandrooch nej ombasüw,
cos palüy ambüw tiül nangos
nüt.

Ich mandeowiüw atnej cüet
andeow wüx asap nej ndoc
wüx ngo mateots andeow.

Ich mamongochiw leaw netam
nejiw.

¹⁰ Ich majlüyiw atnej nesomom
oniijcüw, ngo majawüw
cuane teamarangüw.

Ich mamongochiw ngo majneaj
meáwan nüt atnej nop naxey
anmejquien wüx amal naúm.

Nguineay alndom mawüw wüx asoetiw nipilan ngome judío

¹¹ Nganüy satün nanguiy: ¿Jowa cambaj Israel, ajcan ngo mayariw andeac Teat Dios, lamacueat nejiw nómbar? iNgwüy ngo matquiaj! Cos nejiw tarangüw ngo majneaj, ngo mayariw andeac Teat Cristo, quiaj Teat Dios tawün wüx asoetiw xeyay nipilan ngome judío. Atquiaj tarang Teat Dios müüch mandiümüw a nipilan judío mawün nejiw wüx asoetiw Teat Dios.¹² Sitiül ajcan nipilan judío ngo mayariw andeac Teat Cristo, pares Teat Dios tawün wüx asoetiw xeyay nipilan ngome judío, icuantemas wüx nejiw apmayariw andeac Teat Cristo xeyay najneajay apmajlüiy!

¹³ Nganüy icona ngome nipilan judío icon, sanasaj icon Teat Dios tayac xic namb nasaj icon wüx Mipoch Nej, xique sayac wüx ximeaats narang najneaj leaw

tüjndiüs narang. ¹⁴Xique sandiüm, malüy micual xefüt majawüw nguineay iyamban Teat Cristo, y mandiümüw aton mayariw andeac nej, para mawüw wüx asoetiw. ¹⁵Teat Dios tawün wüx asoetiw xeyay nipilan ngome judío, cos nej tacueat a cambaj Israel. Jow nganüy wüx Teat Dios apmawün wüx nipilan judío, īnguineay apmajlüy? Apmajlüy najneajay, atnej wüx apacaran jane landeow. ¹⁶Sitiül aaga pan narangüch ombas apmajmel marang nichech ocueaj Teat Dios, pues aldemas pan nangaj aton. Sitiül noic owlí xiül almapac y nangaj mioxiich nej, mipüüig nej aton almapac, nangaj.

¹⁷Altiül nipilan judío ajlüiyiw atnej noic owlí najneaj xiül nenüt olivo; nganüy icona nipilan ngome judío ijlüyiün atnej noic owlí olivo najntsopeáyan tiül xiül. Pues tandojquüüt mipüüig a najneaj xiül olivo quiaj, condom tapech mipüüig najntsopeáyan xiül wüx aaga najneaj xiül quiaj. Nganüy almapac mipüüig aaga najntsopeáyan xiül cos ayar miyow mioxiich aaga najneaj olivo quiaj. ¹⁸Nganüy icona nipilan ngome judío, nde merangrangayon wüx mejawan nipilan judío. Ich leaam imeajtsan aaga newün isoetiün ngome naw tiül icona; mioxiich nej nipilan judío. Icona ngo meajchiün mapac aaga xiül; más naleaing mioxiich aaga najneaj xiül üüch icon mepakan.

¹⁹Jondot nganüy icona nipilan ngome judío apmepiüngan: “Naleaing, pero Teat Dios tandoog talox ninguiün nipilan judío para

mapech xicon wüx; nganüy sajlıyüiün najneajay ngo mat nejiw”, merawan. ²⁰Naleaing, pero icona ngome alwüx ijneajiün, cos Teat Dios tandoog nejiw, tacueat nejiw ajcan ngo mayariw andeac. Nganüy icona, Teat Dios lamawün icon wüx isoetiün cos teyariün andeac nej. Pero nde merangrangayon mejawan nejiw, netam mermbolan mendüyiün Teat Dios. ²¹Cos sitiül Teat Dios ngo majiür lasta mawün wüx omeaats nej leawa tarangüw nipilan judío, cuantemas te icona ngome apmajüür icon lasta sitiül ngo Meyariün nej andeac. ²²Nganüy ich leaam imeajtsan Teat Dios xeyay najneaj omeaats, pero at aton alndom majcüy, mapaj ocueajiiüts. Naleaing xeyay tajcüy majaw Jane ngo mayar nej andeac, pero tajüür icon lasta. Nej ngome apmacueat majiür icon lasta sitiül tanaámb Meyariün andeac nej, pero sitiül ngwüy, nej apmacueat icon aton. ²³Pues nejiw nipilan judío, ndot apmandileaw mayariw andeac Teat Dios, nej apmaquiiüb nejiw mambeol nejiw alinomb. Aag ayaj atnej apmapech nejiw alinomb tiül aaga najneaj owlí olivo. Cos Teat Dios alndom marang leaw nipilan ngondom marang. ²⁴Sitiül Teat Dios lamaquiiüb icon leaw ngome judío, mejlüyiün micual nej nöiquian mequiiüpni nipilan judío cos teyariün nej andeac; cuantemas nganüy apmaquiiüb alinomb nipilan judío leawa tacueat, sitiül apmayariw nej andeac.

Ndójwüx a cambaj Israel apmajwanüw wüx asoetiw

²⁵Xechijquiaw xecojow, xique sandiüm nüüch icon mejawan leaw

Teat Dios ngo müüch icon mejawan nde tanomb; pero nde mepiüngan icona xeyay lerndüyiün. Cos netam mejawan masey altiül nipilan judío xowüy ladom omeajtsüw nganüy; pero aag ayaj apmajlüy leaw apalam jane apmayariw andeac Teat Dios monaw tiül nipilan ngome judío. ²⁶Condom Teat Dios apmawiün wüx asoetiw cambaj Israel, atnej nomb tapiüng Teat Dios tiül minawiig nej, cos apiüng:

Aaga newün wüx asoeteran aliüc imiün Sion,
quiaj apmawiün asoetiw meáwan micual a Jacob, macueatiw arangüw ngo majneaj.

²⁷ Quiaj apmümb majlüy meáwan leaw tasajasüw apmajlüy, wüx sanawün asoetiw nejiw.

²⁸ Cos cambaj Israel ngo mayariw nej andeac, áag tacueat nejiw Teat Dios, quiaj tawün icon wüx isoetiüün. Naleaing Teat Dios aliün majiür lasta Israel cos tarriiid mixejchiw nejiw. ²⁹Teat Dios ngo mangowüüch leaw nej lamapiüng apmarang, cos leawa nej lamapiüng apmüüch, aag ayaj apmüüch. At leaw nej lamapiüng micual nej, aag ayaj micual nej. ³⁰Icona nipilan leaw ngome naw tiül Israel, icona nomb ngo meyariün andeac Teat Dios, pero nganüy lamajiür icon lasta, cos nipilan judío ngo mayariw nej andeac. ³¹Nganüy icona lamajiür icon lasta Teat Dios cos nipilan judío ngo mayariw andeac nej. Ndjo nejiw apmajüürüchiw lasta atnej tajiür icon lasta Teat Dios. ³²Teat Dios tacueat meáwan nipilan leaw ngo mayariw nej andeac. Condom meáwan atotow tajiür nejiw lasta.

³³Quiaj ajawaats nguineay Teat Dios xeyay najneajay ajlüy, xeyay nendüy, xeyay axom omeaats. Nejinguind ngondom majaw nguineay teamapiüng apmarang, cuane apmarang. ³⁴“Jane ajaw cuane alwiük omeaats nej Teat Diosa, ngwüy jane nesaj nej cuane netam maranga? ³⁵¿Jane alndom mangiy Teat Dios, müüch nej cuajantaneje?” ³⁶Nejinguind, cos meáwan leaw almajlüy naw teowix nej, nej tarang; alteowix nej meáwan leaw almajlüy. Pares netam mayarich andeac Teat Dios meáwan nüt. ¡Amén!

Netam marangaats casa Teat Dios

12 Nganüy xecojow xechijquiaw, cos Teat Dios lamüüch icoots xeyay mimonajneaj nej, áag sasaj icon nganüy netam meajchiüün Teat Dios imeajtsan y micuerpojan, para mejlüyiün at icon noic nichech almapac, mejlüyiün nangaj, atnej andiüm Teat Dios. Cos aag ayaj najneajay majaw Teat Dios merangan. ²Nde mendüjiün wüx merangan ngo majneaj atnej arangüw meáwan nipilan nganüy cam. Netam mengowüjchiüün meáwan ngo majneaj leaw iyajcan tiül imeajtsan, merangan najneaj, ngo matnej irangan nomb. Cos atquiaj alndom mejawan cuane andiüm Teat Dios merangan. Nej andiüm merangan najneaj, merangan palan; aag ayaj andiüm majaw.

³Por mimonajneaj nej Teat Dios tayac xic nasaj icon: Nejinguind tiül icona nde mapiüng tiül omeaats nej alwüx ajaw ngo matnej alinop.

Netam meyajcan icona ijawan atow nej Teat Dios lamüüich anopnop majaw leaw netam majaw, para merangan leawa nej andiüm. ⁴Cos atnej icootsa ajawaats, micuerpojaats ajiür oleaj, ajiür owix, ajiür omal, ajiür oniiüg, ajiür olaag, ajiür oxing, ajiür ombeay, pero ngome meáwan aag ayaj noic nej arangüw. ⁵Atquiaj aton icootsa, masey xeyay ajlüyyiüts, pero ajlüyyiüts nöiquian wüx Teat Cristo, atnej majlüyyiüts nop nipilan.

⁶Aton cos Teat Dios lamajiür icoots lasta, lamüüich icoots anopnopoots cuane alndom marangaats palpálwüx. Netam marangaats atnej lamüüich icoots Teat Dios marangaats. Sitiül Teat Dios lamüüich nop mandeac andeac nej, netam mandeac leaw Teat Dios asaj nej, nde mayac wüx. ⁷Tengwüy sitiül Teat Dios lamüüich alinop ndoj ombas mambeol, ich mambeol najneajay. Tengwüy sitiül Teat Dios lamüüich alinop ndoj ombas maquiaach, ich mayac omeaats wüx aquiaach. ⁸Tengwüy sitiül Teat Dios lamüüich alinop ndoj ombas müüich mapac omeaats alinop, ich müüich mapac omeaats alinop najneajay. Tengwüy sitiül aljane lamüüich nej Teat Dios majiür, ich mapac omeaats mambeol leaw ngo majiür. Tengwüy sitiül Teat Dios lamüüich aljane marang natang, ich mayac omeaats wüx marang atnej netam. Aton sitiül aljane lamüüich nej Teat Dios majiür lasta alinop, ich mapac omeaats wüx mambeol.

Leaw netam marangüw monyar andeac Teat Cristo

⁹Ijiüran lasta meáwan nipilan con imeajtsan, nde merangánan.

Nde mendiuman merangan leaw ngo majneaj, ngwüy irangan leawa najneaj. ¹⁰Aton ijiürayon lasta nop alinop atnej mejüuran micojon michijquian, ermbeolayon.

¹¹Leaw irangan, iyakan wüx imeajtsan merangan najneaj. Nde merangan anch wüx irangan minajüt Teat Dios.

¹²Ich mapac imeajtsan, icüliün Teat Cristo imiün tiül cielo. Netam meiücan wüx imongochiün ngo majneaj, tanaámb itajcan orar, nde mecueatiün.

¹³Imbeolan monyar andeac Teat Dios sitiül aljane ngo majiür. Ijchan maxood iniüungan monyar andeac Teat Dios napeay miün.

¹⁴Nde mendeacan ngo majneaj wüx ombas nipilan leaw arangüw ngo majneaj wüx imbasan, itüniün majiüriw mimonanejay Teat Dios, nde mepajchan nejiw.

¹⁵Ich mapac imeajtsan mequiüjpan leaw apac omeaats, at jane ajiünts, ijiüntsan mequiüjpan aton.

¹⁶Ijlüyiün nöiquian nop alinop, nde merangrangayon atnej alwüx ijawan, pero ijlüyiün at icon nipilan leaw ajüic ngo membeat. Nde mepiüngan tiül imeajtsan icona nerndüyiün.

¹⁷Nde merangan ngo majneaj wüx ombas Jane arang ngo majneaj wüx imbasan; iyamban imeajtsan nguineay merangan leaw najneaj majaw nipilan. ¹⁸Ipacan wüx sitiül alndom mejlüyiün najneaj mequiüjpan meáwan nipilan.

¹⁹Xecojow xechijquiaw, sitiül aljane arang ngo majneaj wüx imbasan, nde mepalüchiün ombas. Ich majlüy,

Teat Dios apmepalüch. Cos apiüng tiül Mipoch Teat Dios: "Xique sanüüch mangüy, xique sanapalüch ombas", aw. ²⁰Aton apiüng: "Sitiül aljane najcüy majaw ic mind üet, pues iich; tengwüy sitiül mind anganeow yow, iich manganeow. Cos wüx apmerang aag ayaj, quiaj apmaxing xeyay cos terang wüx ombas najneaj", aw. ²¹Nde meaach majntsop ngo majneaj wüx imbas; netam merang najneaj masey aljane arang ngo majneaj wüx imbas.

13 Meáwan nipilan netam mayar andeacüw monajiüt. Cos Teat Dios neyac nejiw, nej neech nejiw majiürtüw najjiüt. ²Jane ngo mayar andeacüw monajiüt, aag ayaj ngo mayar andeacüw leaw tayac nejiw Teat Dios. Jane ngo mayar andeac monajiüt, nejiw apmamongochiw ngo majneaj. ³Nop nerang najneaj ngo metam mimbol mandüy monajiüt; pero nop nerang ngo majneaj netam mimbol mandüy monajiüt. ¿Jowa ique, ngo mendiüm mermbol mejaw monajiüta? Pues irang najneaj, quiaj monajiüt apmandeacüw najneaj wüx imbas. ⁴Teat Dios tayac nejiw mambeoliw ic, pero sitiül apmerang ngo majneaj, quiaj netam mermbol; cos monajiüt alndom müjchiw ic memongoch ngo majneaj. Teat Dios tüüch nejiw marangüw aag ayaj; tayac nejiw müjchiw mangüyw monrang ngo majneaj leaw arangüw. ⁵Netam meyariün andeacüw monajiüt, ngome ajcan ermbolan müjchiw icon memongochiün ngo majneaj, netam merangan cos tiül imeajtsan ijawan netam merangan najneaj.

⁶At netam mengüyiün leaw atüniw ocueaj cambaj, cos Teat Dios tayac nejiw marangtiw najjiüt ocueaj cambaj.

⁷Ingüyiün meáwan leaw ijüchiün. Netam memiüçüchiün leaw atüniw; at netam memiüçüchiün leaw netam mengüyiün monajiüt. Aton leaw netam meyariün andeac, iyariün andeac; leaw netam mesajan najneajay ajlüy, netam mesajan najneajay ajlüy. ⁸Nde mejüchiün alinop, aton netam mejiüran lasta nipilan meáwan nüt. Cos leaw ajiür lasta alinop, aag ayaj arang palan atnej apiüng tiül aaga poch tüünd Moisés. ⁹Cos tiül aaga gajpowüw poch apiüng: "Nde mejiür minajtaj, nde mejiür minaxey, nde membij nipilan, nde merneed, nde mewüy ombasarán, nde mendiümdüüm ocueaj alinop", aw. Meáwan aaga poch quiaj, at altegüy poch leaw alfünan, aton apiüng andüy wüx aaga poch leaw apiüng: "Netam mejiürayon lasta atnej iquiáyan quiaj merjiüryü lasta", aw. ¹⁰Cos sitiül ajiürayoots lasta, quiaj ngo mandiümaats marangaats ngo majneaj wüx alinop. Aag ayaj ajiüiquich sitiül ajiürayoots lasta, quiaj arangaats palan atnej apiüng tiül aaga poch tüünd Moisés.

¹¹Aag ayaj netam marangaats, cos ajawaats acülliüts tiül nipilan monrang ngo majneaj. Nganüy netam mapacaats, cos Teat Cristo aliüc mawün icoots wüx, laliüc matüch a nüt mapeay, ngo matnej wüx nüt ayariüüts andeac nej. ¹²Minütiiüts ajlüyiiüts ningüy wüx a iüt cam, aag ayaj tequech atnej

noic ongwiiüts. Aaga nüt aliüic Teat Cristo laliüc matüch. Nganüy netam macueatiiüts marangaats meáwan ngo majneaj arangüch tiül pojniün, marangaats leaw najneaj arangüch tiül ran. ¹³Netam marangaats leaw najneaj atnej majlüyiiüts tiül ran. Ngondom mangüniiüts majlüyiiüts tiül alngün nangos nüt, ngondom majiüraats minajtajaats, minaxeyiiüts. At ngondom mitsojoots micuerpojaats, marangaats cuajantanej ngo majneaj. At ngondom majcüyiiüts majawaats nop alinop, ngondom mayajcaats ngo majneaj ajcan ngo majiüraats leaw ajiür alinop. ¹⁴Ingow aag ayaj, netam müjchiiüts nejay Teat Cristo mambeol icoots ngo mayacaats omeajtsaats wüx ajcüwa ngo majneaj quiaj leaw micuerpojaats andiüm mayac icoots wüx.

Nde mendeac wüx ombas alinop

14 Sitiül aljane lamayar andeac Teat Cristo, pero naleaing nganaw majaw xeyay, iquijüpán najneájan tiül icona, nde mendeacndeacan wüx leaw nej nganaw majaw. ²Cos altiül ajaw alndom müeteran matsaramb cuajantanej, pero altiül leaw nganaw majaw xeyay wüx Mipoch Teat Cristo, apiüng áagan soex alndom müeteran. ³Jane lamajaw alndom müeteran matsaramb cuajantanej, ngondom maneoc ombas leaw ngo müet meáwan aag ayaj. At leaw ngo müet meáwan aag ayaj ngondom mandeac ngo majneaj wüx ombas leaw üet cuajantanej, cos Teat Dios lamawün

nej asoet aton. ⁴Nganüy sanasaj ic, ¿neol tendeac ngo majneaj wüx ombas nop nerang minajiüt alinopa? Ngo majneaj mendeac aag ayaj, cos nej ngome minajiüt arang, nej arang minajiüt Teat Dios. Sitiül nej arang najneaj tengwüy arang ngo majneaj, Teat Dios apmajaw wüx aag ayaj, ngome ique. Nej alndom marang najneaj, cos Teat Dios apmambeol nej.

⁵Nop apiüng noic nüt alwüx atam mayambüch Teat Dios ngo matnej alinoic; pero alinop apiüng: Ngwüy, meáwan nüt atanej ajlüy, aw. Naleaing, wüx aag ayaj meáwan anopnop ich marang leaw nej ayaag tiül omeaats najneaj. ⁶Cos leaw nepiüng noic nüt alwüx atam mayambüch Teat Dios, aag ayaj najneaj, ngo majiüri nicuajind, cos ayamb Teat Dios. At leaw nepiüng meáwan nüt atanej alndom mayambüch Teat Dios, aag ayaj najneaj aton, cos ayamb Teat Dios. Aton leawa andüy matsamb cuajantanej natsambaran, aag ayaj najneaj majaw Teat Dios, cos üich gracias Teat Dios, at leaw ngo mandüy matsamb leaw natsambaran, aag ayaj najneaj aton majaw Teat Dios, cos nej üich gracias Teat Dios wüx apmüet.

⁷Nejinguind icootsa ngondom mapiüngaats icóotsan quiaj nguineay apmapacaats oxep nawiür, at nguineay apmandeowaats.

⁸Cos sitiül almapacaats, alndom marangaats leawa Teat Dios andiüm; sitiül apmandeowaats, aag ayaj cos Teat Dios andiüm. Atquiaj masey almapacaats masey landeowaats ajlüyiiüts ocueaj Teat

Dios. ⁹Cos Teat Cristo tandeow ndoj tapac alinomb para marang natang ocueajiw meáwan nipilan, masey landeow, masey almapac.

¹⁰¿Jowa ique, neol teyambyamb cuane asoet alinopa? ¿Neol teneoc ombasüw micojow michijquiawa? Cos ajawaats alinoic nüt apmajlüyüüts nóiquian niüng ajlüy Teat Cristo, majaraw wüx cuane tarangaats. ¹¹Atquiaj ajlüy tiül Mipoch Teat Dios, niüng apiüng:

Cos naleaing xique salnapac, meáwan nipilan apmaquiejiwiw micosüw nejiw tiximbas.

Meáwan anopnop apmapiüngüw xique Teat Dios, aw.

¹²Quiaj meáwan anopnopoots netam masajaats Teat Dios cuane tarangaats.

Nde Meyac wüx marang ngo majneaj alinop

¹³Pares netam macueatiüts mayambyambaats nisoet wüx ombas nop alinop. Netam mayambaats nguineay marangaats najneaj, ngana müjchiiüts majtoch alinop micojoots michijquiaats, müjchiiüts majiür nisoet. ¹⁴Xique sayaag meáwan natsaramb najneaj matsambaats, cos Teat Jesús lamüüüch xic nayaag atquiaj. Pero naleaing, aljane nepiüng almajlüy natsaramb ngondom matsamb, quiaj ngo majneaj sitiüll nej apmatsamb aag ayaj, cos netam marangüch leaw apiüng omeaats. ¹⁵Sitiüll icona wüx itsamban cuajantanej, quiaj alinop mihermanojan apmamix omeaats, quiaj apmajüic icona ngo mejiüran nej lasta. Ijawan, nde meajchiün

majcüy wüx leaw iretiün, ngana macueat andüüb Teat Cristo, cos Teat Cristo tandeow mawiün nej wüx aton. ¹⁶Nde meajchiün manderac ngo majneaj wüx aaga najneaj leaw irangan. ¹⁷Cos Teat Dios ngo metam nej leaw inganeowan, leaw itsamban; pero leaw netam nej, aag ayaj leawa asaj icon merangan. Irangan najneaj, ijlüyiün nóiquian nop alinop, mapac imeajtsan atnej andiüm Nangaj Miespíritu nej. ¹⁸Cos sitiüll atquiaj irangan minajiütt Teat Cristo, Teat Dios najneajay majaw icon, at nipilan aton apmapiüngüw najneaj irangan.

¹⁹Icootsa netam marangaats najneaj, ngo majcüyüüts majawaats nop alinop; netam mambeolaats nop alinop mayacaats omeajtsaats wüx Teat Cristo. ²⁰Nde meajchiün aljane majcueat minajiütt Teat Dios wüx nüetaran. Naleaing meáwan nüetaran najneaj müeteran. Nganüy sitiüll apmeyacan wüx naél alinop wüx ajaw leaw itean, aag ayaj mbich ngo majneaj. ²¹Najneaj sitiüll ngo metsamban onij, sitiüll ngo menganeowan yow neech mangüneran, aton sitiüll ngo merangan nicuajind leaw alndom mayac wüx naél alinop. Nde merangan leaw alndom müüich nop mandüy wüx marang ngo majneaj. Nde merangan leaw alndom müüich machiw omeaats alinop. ²²Meáwan anopnop nejáyan quiaj ich majaw nguineay ayar andeac Teat Dios, nguineay andiüm Teat Dios majaw marang. Najneajay apac omeaats leaw ngo metam machiw omeaats wüx leaw arang. ²³Pero naleaing

sitiül ichiwean imeajtsan wüx leaw itean itsamban, aag ayaj üüch icon mejüuran nisoet, cos iyajcan aag ayaj ngo majneaj. Meáwan leaw irangan sitiül ichiwean imeajtsan wüx, ngo mejawan sitiül najneaj tengwüy ngo majneaj, aag ayaj nisoet sitiül irangan.

**Ijchan majneaj omeaats
alinop, ngome icónan quiaj**

15 Icootsa leaw lamajawaats wüx Mipoch Teat Dios xeyay netam mambeolaats leaw aliün mapateay ajaw, ngondom marangaats leaw andiümaats. ²Meáwan anopnopoots netam marangaats atnej andiüm alinop; aag ayaj apmambeol nej apmüüich nej mapac omeaats wüx Teat Dios. ³Cos nej Teat Cristo ngome tarang leaw andiüm; nej tarang atnej apiüng tiül Mipoch Teat Dios, cos apiüng: "Meáwan ngo majneaj leaw asajüw ic, leaw arangüw, tiün andiüy wüx ximbas". ⁴Cos meáwan leaw tarangüch tiül Mipoch Teat Dios tanomb, aag ayaj tarangüch maquiaacheranaats wüx. Aag ayaj ambeol icoots majawaats majneaj wüx leaw teamaciülliüts, müüch icoots maiücaats wüx, majawaats apmambeol icoots Teat Dios. ⁵Maliüy Teat Dios neech mapac omeaatsaran, neech icoots maiücaats wüx cuajantanej, müüch icoots majlüyyiiüts nöiquian omeajtsaats nop alinop atnej Teat Cristo andiüm. ⁶Quiaj nöiquian masajaats najneajay arang Teat Dios miteat Miteatiüts Teat Cristo.

**Tasoiquiw nipilan ngome judío
alndom mawüw wüx asoetiw**

⁷ Atquiaj icona erndeacan mequüijpan nop alinop, ijiürayon

lasta atnej Teat Cristo ajiür icoots lasta. Quiaj apmanderac najneaj wüx Teat Dios. ⁸Naleaing sasaç icon, Teat Cristo tiün mambeol nipilan judío majüiquich naleaing Teat Dios lamarang leaw lamapiüng apmarang. Atquiaj tarang Teat Cristo para alndom majlüy leaw Teat Dios tasaj tanomb xexejchiün. ⁹Aton Teat Cristo tiün para mapac omeajtsüw mayambüw Teat Dios ajcüwa nipilan ngome judío, cos ajiür nejiw lasta. Atnej apiüng tiül Mipoch Teat Dios:

Xique sanandeac wüx minüt tiül nipilan ngome judío, sanataag cantar himnos wüx ique.

¹⁰Apiüng alinoic tiül Mipoch Teat Dios:

Ich mapac imeajtsan icona nipilan ngome judío nöiquian mequüijpan nipilan judío.

¹¹At apiüng alinomb:

Icona nipilan monaw palpálwüx iüt isajan Teat Dios najneajay ajlüy.

Aton meáwan nipilan indeacan nguineay najneajay arang Teat Dios.

¹²Isaías aton tarang wüx nawiig:

Apmajmel nop nenajiüt naw tiül micualüw micual Isaí, nej apmajlüy wüx palpálwüx iüt; nejiw apmacüliw aaga nenajiüt quiaj mambeol nejiw.

¹³Maliüy Teat Dios, aaga nembeol meiücan wüx leaw almajlüy, müüch icon mapac imeajtsan xeyay, mejlüyyiün najneaj mejawan nop alinop, meyacan imeajtsan wüx nej.

Quiaj aaga Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios apmüüch icon meiücan wüx, ngana paxiüm mecüliün leaw temecüliün.

¹⁴Xecojow xechijquiaw, xique sajaw majneaj icona xeyay najneaj imeajtsan, at ijawan nguineay alndom mepajan ocueaj nop alinop. ¹⁵Naleaing tiül a nawiig cam nguiaj tayacas tiül napacpac poch nüüch leaam imeajtsan wüx meáwan aag ayaj. Teat Dios tajiür xic lasta; ¹⁶tayac xic narang najiüt ocueaj Teat Cristo, nasaj nipilan ngome judío mayariw andeac Teat Dios, para majlüiyiw at nejiw noic najneajay nichech leawa Teat Dios andiüm. Cos Nangaj Espíritu lamüüich nejiw majlüiyiw ocueaj Teat Dios.

¹⁷Xique nganüy xeyay apac ximeaats wüx aaga najiüt lanarang ocueaj Teat Dios, cos sajlüy nöiquian naquiiüb Teat Cristo. ¹⁸Xique ngo nandiüm napiüng wüx alinoic najiüt, sandeac áagan wüx najiüt ocueaj Teat Cristo, cos nej ambeol xic nüüch mayariw andeac nej ajcüwa nipilan ngome judío. Nejiw andüjpiw Teat Cristo wüx leaw sandeac, at wüx leaw Teat Dios üüch xic narang. ¹⁹Cos Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios tüüch xic narang ateócan leaw ngome aag ajaraw. Atquiaj tasajas nipilan nguineay Teat Cristo awün nisoet, nawas tiül cambaj Jerusalén sajiüy tiül meáwan cambaj leaw tatüchiüs tiül iüt Ilírico. ²⁰Xique sayamb namb nasaj nipilan niüng nganaw manguiayiw aaga najneaj nanderac wüx Teat Cristo, ngana narang najiüt niüng alinop

lamawitich marang. ²¹Tarangas atnej larangüch tiül Mipoch Teat Dios, cos apiüng:

Apmajawüw nej ajcüwa
leawa nómban ngome áag
masoiquiw wüx nej,
jane nganaw manguiayiw wüx
nej, nejiw apmayariw andeac
nej.

Teat Pablo apiüng apmamb andüy Roma

²²Pares ngo matüch namb najaw icon, masey xeyay tandüumas namb.

²³Pero nganüy cos lanandondoch xenajiüt ocueaj Teat Dios tiül aaga cambaj cam, aton cos lamajiür xeyay neat sandiüm namb najaw icon; ²⁴nganüy sapiüng wüx sanamb España sanamong niüng ijltüyiün. Quiaj apmandeacaats maquiüjaats nop alinop, mapac omeajtsaats nöiquian. Condom sandiüm membeolan xic namong namb más ninguiün. ²⁵Nganüy ombas sanamb Jerusalén najoy mamb tomiün nambeolüw mondüüib Teat Cristo tiül Jerusalén. ²⁶Cos mondüüib Teat Cristo monaw tiül iüt Macedonia, at monaw tiül iüt Acaya tapiüngüw najneaj mamiücüchiw quiriw tomiün mambeolüw mondüüib Teat Cristo leaw ngo majiür, monlüy Jerusalén. ²⁷Naleaing nejiw tapiüngüw najneaj mambeolüw leaw ngo majiür, monlüy tiül Jerusalén, cos nejiw masey ngome judío nejiw, tijndiw aaga najneajay mipoch Teat Cristo. Nganüy nejiw aton netam mambeolüw mondüüib Teat Cristo monlüy tiül Israel wüx cuajantanej leaw ngo majiürüw. ²⁸Nganüy sapiüng wüx landoj xiün

nayac meáwan tomiün, nandondoch leaw teanarang, quiaj sanamong niüng ijliyiün, ndoj sanamb España. ²⁹Xique sajaw majneaj nguineay Teat Cristo apmambeol xic, müüch mapac ximeaats xeyay wüx sanapeay niüng ijliyiün.

³⁰Xecojow xechijquiaw, nganüy satün icueajiün membeolan xic, metüniün ocueaj Teat Dios mambeol xic xeyay. Aag ayaj sasaj icon, cos ajlüiyyiüts nóiquian maquiiypaats Miteatiiüts Teat Cristo, aton cos ajiürayoots lasta atnej andiüm Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios. ³¹Itüniün ocueaj Teat Dios mambeol xic, ngana masapüw xic nipilan moncüy majaw xic monlüy tiül iüt Judea. Aton itajcan orar para mayariw najneájan leaw sajoy mamb nüüch ajciüwa mondüüb Teat Cristo leaw ngo majiür, ajciüwa monlüy tiül Jerusalén. ³²Atquiy alndom natüch niüng ijliyiün mapac ximeaats naquiiüb icon, sitiül Teat Dios andiüm. Quiaj sanaxood quiriu naquiiüb icon. ³³Teat Dios, aaga neech monajneaj tiül omeajtsaats majlüy maquiiüb icon. Amén.

Atepeay anopnopoj

16 Nganüy sanüüch mamb müüm Febe, apmamb quiaj majaw icon, ingochiün najneaj. Cos nej ajiür najiüt tiül mondüüb Teat Cristo monlüy tiül cambaj Cencrea. ²Itepeayiün, ingochiün najneájan atnej netam mangocheran meáwan monyar andeac Teat Dios. At imbeolan wüx cuajantanej netam nej, cos nej lamambeol xeyay jangantanej; ata xique aton lamambeol xic.

³At aton itepeayiün teat Aquila at mintaj nej müüm Priscila. Nejiw xeyay tambeoliw xic wüx sarang minajjüt Teat Cristo. ⁴Cos nejiw aton tajlüiyi tiül xeyay naél wüx tambeoliw xic ngana mambiy xic nipilan. Pares süüch nejiw gracias xeyay, ngome xíquian quiaj, aton meáwan monyar andeac Teat Cristo leaw ngome judío nejiw, ijchiw nejiw gracias aton.

⁵Itepeayiün meáwan mondüüb Teat Cristo leaw canchiüjow anüngüi teat Aquila. At itepeayiün xeamigo teat Epeneto, cos nej ombas mayar andeac Teat Cristo tiül iüt Acaya.

⁶Itepeayiün aton müüm María, cos nej lamarang xeyay najiüt ocueaj Teat Dios tiül icona. ⁷At itepeayiün teat Andrónico at teat Junias, ajiüw ayaj micual xefüt, aton taquiiübasüw tiül manchiüc. Nejiw xowüy ajiür nejiw lasta meáwan apóstoles, aton ombas mayariw andeac Teat Cristo, teoj a xique.

⁸Itepeayiün teat Amplias, xique xowüy sajiür lasta wüx minüt Teat Dios. ⁹Itepeayiün teat Urbano, nej nembeol xicon wüx minajjüt Teat Cristo. At a teat Estaquis itepeayiün. Xique xowüy sajiür lasta. ¹⁰Itepeayiün teat Apeles, nej xeyay ajüiiquich andüüb Teat Cristo. At itepeayiün meáwan acualaats teat Aristóbulo.

¹¹Itepeayiün teat Herodión, micual xefüt. At itepeayiün acualaats teat Narciso, ajiüw monyar andeac Teat Cristo. ¹²Itepeayiün müüm Trifena, at müüm Trifosa, nejiw mimorang minajjüt Teat Cristo; átan mimümaats Pérsida, cos nej lamarang xeyay najiüt aton. ¹³Itepeayiün teat Rufo, nej nop naxey leaw tarriüd nej Teat Cristo. Aton mimüm nej itepeayiün, cos

ajlüy atnej xemüüm aton. ¹⁴Itepeayiün teat Asíncrito, teat Flegonte, müüm Hermas, teat Patrobas, teat Hermes, at meáwan leaw aquiijipüw nejiw itepeayiün aton. ¹⁵Itepeayiün teat Filólogo, müüm Julia, teat Nero, at michiig najtaj nej. Aton itepeayiün teat Olimpas at meáwan monyar andeac Teat Cristo monlüy quiaj.

¹⁶Meáwan icon itepeayiün nop alinop, müüich mapac imeajtsan. Aton meáwan noicnoi ajlüy mondüüb Teat Cristo atepeayiw icon aton.

¹⁷Xecojow xechijquiaw, sasaj icon netam mejawan wüx ajcüwa nipilan leaw andiümüw mayaciüw icon wüx naél, mayaciüw monciüy tiül icona. Ajcüw ayaj ngo marangüw atnej terquiaachayon wüx. Icueatiün ajcüw ayaj, nde mequiijpan. ¹⁸Cos ajcüwa nipilan quiaj ngome minajiüt Miteatiiüts Teat Cristo arangüw; ajcüw ayaj nejíwan quiaj andiümüw. Nejiw ajiüriuw nguineay mawüywüyiw nipilan; alndom mawaijchaw mondüüb Teat Cristo leaw nganaw majaw xeyay. ¹⁹Cos xeyay languiayaran nguineay icona xeyay iyacan imeajtsan wüx merangan andiüm Teat Dios, pares apac ximeaats xeyay. Pero aton sandiüm mexoman imeajtsan más xeyay wüx irangan najneaj; ngo metam mexoman imeajtsan para merangan ngo majneaj. ²⁰Teat Dios aaga neech monajneaj tiül omeajtsaats, apmambeol icon mecuüjchiün tiüt aaga Satanás. Miteatiiüts Teat Cristo mambeol icon, müüich icon monojneaj.

²¹At aton atepeay icon teat Timoteo, nej nembeol xic wüx aaga najiüt sarang. At atepeayiw icon teat Lucio, teat Jasón, y teat Sosípater. Nejiw micual xeíüt aton.

²²At a xique Tercio nerangas aaga nawig cam ocueaj teat Pablo, xique aton satepeay icon wüx minüt Teat Cristo.

²³At aton teat Gayo atepeay icon, xique aniüng nej sacül. Aton aniüng nej canchiüjow meáwan monyar andeac Teat Cristo. At teat Erasto, nesap mitomiün aaga cambaj cam, atepeay icon aton; at teat Cuarto atepeay icon.

²⁴Miteatiiüts Teat Cristo mambeol meáwan icon. Amén.

Andondoch andeac, andeac najneajay wüx Teat Dios

²⁵Nganüy marangaats casa Teat Dios, masajaats najneaj arang, cos nej alndom mambeol icon mejawan más xeyay wüx leaw tasajas icon, nguineay lamawün isoetiün Teat Jesucristo. Aag ayaj Teat Dios ngo müüich nejinguind majaw aaga ayaj tanomb. ²⁶Pero nganüy Teat Dios lamüüich icoots majawaats aag ayaj, cos mondeac andeac Teat Dios monlüy tanomb tarangüw wüx nawig. Nganüy meáwan nipilan netam manguiayiw aag ayaj, cos Teat Dios almapac meáwan nüt, y tapiüng meáwan palpálwüx ajlüy nipilan netam manguiay andeac nej, marangiüw leawa nej andiüm.

²⁷Pares apmarangaats casa Teat Dios meáwan nüt, néjan quiaj nendüy; masajaats najneajay arang wüx minüt Teat Jesucristo. Amén.

Anoic nanderac arang wüx nawiig San Pablo müüch minipilan Teat Cristo moncül tiül Corinto

1^a CORINTIOS

Atepeay

1 Xique Pablo nop apóstol ocueaj Teat Jesucristo, cos Teat Dios tayac xic narang. Nganüy cam saquiiüb teat Sóstenes. ²Xicona satepeayiün icon meáwan monyar andeac Teat Cristo moncül tiül cambaj Corinto; icona aton micual icon Teat Dios cos tayamb icon mejlüyiün nangaj nóiquian mequiiüpjan meáwan nipilan leaw andüjpiw Miteatiiüts Jesucristo. ³Sandiüman Miteatiiüts Dios at Miteatiiüts Jesucristo müjchiw icon mimonajneajiw, at mejüran noic omeajtsan najneajay.

Teat Pablo üüch gracias Teat Dios

⁴Xique ajlüyay nüüch gracias Teat Dios cos nej lamüüch icon mimonajneaj nej ajcan ijlüyiün nóiquian mequiiüpjan Teat Cristo Jesús. ⁵Cos indüjpiün Teat Cristo Jesús, quiaj Teat Dios lamambeol icon wüx meáwan indeacan, at meáwan leaw netam mexoman imeajtsan wüx. ⁶Ninguiaj ajüic naleaing leaw tasajas icon wüx

Teat Cristo. ⁷Pares nganüy lamejiüran meáwan najneaj leaw Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios tapiüng apmüüch. Lamejiüran aag ayaj tatow tam mecüliün mapeay Miteatiiüts Jesucristo. ⁸Nej apmambeol icon ngo mejüran nicuajind nisoet wüx aaga nüt apmajaw wüx asoeteran wüx nej aliüc alinomb. ⁹Cos Teat Dios leawa lamayac mipoch nej marang, aag ayaj apmarang. Nejay Teat Dios tayamb icon mejlüyiün nóiquian mequiiüpjan Micual nej Miteatiiüts Jesucristo.

Ngo majlüyiw nóiquian

¹⁰Xecojow xechijquiaw, satün seyay icueajjiün wüx minüt Miteatiiüts Jesucristo; maltüy sapiüng nguineay mejlüyiün nóiquian. Nde mbajcameron meriowan palpálwüx; netam mejlüyiün noic nej imalan, noic nej imeajtsan. ¹¹Xecojow xechijquiaw, sasaj icon aag ayaj cos xique lanasoic nguineay tenguijal ijlüyiün; tasajüw xic altiül monaw anitiüng Cloé. Apiüngüw ajlüy moncül tiül

icona. ¹²Nganüy sandiüm nasaj icon nguineay sanguay temendeacan; cos altiül icon apiüng: "Xique sandüüb teat Pablo", aw; altiül apiüng: "Xique sandüüb teat Apolos", aw; altiül apiüng: "Xique sandüüb teat Cefas", aw; aton altiül apiüng: "Xique sandüüb nejay Teat Cristo", aw. ¹³¿Neola, mbich ajlüy acas Teat Cristo? ¿Ngwüy, tamb wüx cruz a Pablo mangüy isoetiün? ¿Ngwüy, teyariün yow wüx minüt Pablo? ¹⁴Xique süüch gracias Teat Dios, cos ngo nüüch yow nejinguind icon; áagan teat Crispo tükchiüs yow, aton teat Gayo. ¹⁵Pares nejinguind ngondom mapiüng nej tayar yow wüx minüt Pablo. ¹⁶At aton tükchiüs yow acualaats Estéfanas. Lango leaam ximeaats sitiül tükchiüs yow alinop. ¹⁷Cos Teat Cristo ngo müüch xic niün nüüch yow nipilan; nej tükchiüs xic niün napiüng wüx nguineay alndom mawaran wüxasoeteran. Áag ngo nandeac naél poch nerangrangüy wüx atnej xique xeyay saxom ximeaats. Naleaing sandeac ngo maél ngana mapiürang ngo membeat tandeow wüx cruz Teat Cristo.

Teat Cristo ajüíquich nguineay omeaats Teat Dios

¹⁸Ajcüwa nipilan leaw apndrom ombasiüw tiül aaga xeyay ngo majneaj apiüngüw chach miün aaga tenguijal anderac wüx nguineay Teat Cristo tandeow mangüy asoetiiüts. Pero aaga najneaj nanderac wüx nguineay Teat Cristo lamawün icoots wüx asoetiiüts ajüíquich Teat Dios alndom marang cuajantanej. ¹⁹Cos Teat Dios apiüng tiül mipoch nej:

Xique sanandrooch mifis leawa nepiüng xowüy landüy; sanajuüquich ngo majawüw nicuajind.

²⁰Jow nganüy, ¿wüll, cuajpar leaw nepiüng xeyay andüye? ¿Wüll leawa nepiüng xeyay andüye wüx aaga poch tüünd Moisésa? ¿Wüll leawa nepiüng ndoj ombas mandeac leaw almajliüy wüx aaga nganüy nüt cama? Wüx meáwan aag ayaj Teat Dios lamapiüng nejiw ngo mandüiy wüx asoeteran ajcüw leaw apmayariw andeac nej, masey nipilan apiüngüw chach poch sandeacan, ngo membeat.

²¹Cos Teat Dios nde tanomb lamajaw nipilan ngondom maxomüw nej nejeyéjan quiaj, pares tajaw najneaj mawün wüx asoeteran ajcüw leaw apmayariw andeac nej, masey nipilan apiüngüw chach poch sandeacan, ngo membeat.

²²Nipilan israel apiüngüw aaga poch sandeacan ngo membeat cos andüümüw majawüw ateócan; at nipilan griego ayambyambüw nguineay alndom majawüw wüx meáwan cuajantanej con mifisüw nejiw. ²³Naleaing xicona sandeacan wüx nguineay Teat Cristo tandeow wüx cruz; aag ayaj nipilan israel ajtochiw wüx cos ngo mandiümüw manguiayiw. Nganüy nipilan ngome israel apiüngüw ngo membeat aaga nanderac quiaj, cháchan. ²⁴Pero ajcüw leawa Teat Dios lamapaj majliüyw micual nej, masey nipilan israel, masey nipilan griego, nejiw ajawiw áagan Teat Cristo alndom müüch nejiw mayariw nej andeac, at majiürüw fis maxomüw Teat Dios. ²⁵Masey altiül apiüngüw ngo membeat leawa tarang Teat Dios, pero Teat Dios axom omeaats xeyay, ngo

matnej niplan monpiüng nendüiyw. At masey apiüngüw Teat Dios ngondom marang nicuajind, naleaing ajawaats Teat Dios alndom marang xeyay cuajantanej, ngo matnej ajcüwa niplan leawa monpiüng nejiw alndom marangüw cuajantanej.²⁶ Xecojow xechijquiaw, ich leaam imeajtsan nguineay tejlüyiün wüx tarriiid icon Teat Dios. Ngo majliiy tiül icona mondüyndüy wüx cuajantanej wüx aaga iüt cam. Aton ngo majliiy tiül icona xeyay natangtang monajiüt; at ngo majliiy tiül icona xeyay netam ajlüy niplan.²⁷ Naleaing, Teat Dios lamarriiid leaw ngome nendiüy xeyay cos atquiaj apmüüch maxing leaw apiüng xowüy landüy. At tarriiid leaw napiürang ngo membeatiw, cos atquiaj alndom müüch maxing monpiüng nejiw xowüy lambeatiw.²⁸ Aton tarriiid niplan leaw apiürang ngo membeat, at leaw napiürang cuane ajpar. Atquiaj tarang Teat Dios para majüiquich lango membeatiw leaw apiürang wüx ombasüw nejiw xeyay nembeatiw.²⁹ Atquiaj nejinguind ngondom merangrangüy teombas Teat Dios.³⁰ Naleaing cos Teat Dios andium, pares ijlüyiün nöiquian mequüijpan Teat Cristo. At Teat Dios lamüüch icoots mendüyiiüts wüx andüpüüts Teat Cristo. Nganüy ajlüyiiüts najneaj, ngo majiüraats nicuajind nisoet teombas Teat Dios cos nej tawün icoots wüx.³¹ Mipoch Teat Dios apiüng: "Jane nind arangüy casa, ich marang casa Teat Dios", aw.

Taquiaach nejiw áagan wüx Teat Cristo

2 Pares xecojow xechijquiaw, ninguinüt wüx tambas niüng

ijlüyiün nasaj icon nguineay tarang Teat Dios mawün icoots wüx asoetiiüts, ngo nasaj icon at xic nop xowüy landüy, at ngo nasaj icon naél poch.² Tapiüngas ngome sanaquiaach icon wüx cuajantanej alinoic, sanaquiaach áagan wüx Teat Cristo leaw tamb wüx cruz mandeow mangüy asoetiiüts.³ Ijawan wüx tajlüyiüs niüng ijlüyiün, xique ngo nerangrangüy napiüng xíquian quiaj alndom narang cuajantanej. Naleaing timbolas, tambeapmbeap xic.⁴ Wüx tandeacas nasaj icon wüx Teat Cristo, ngo nandeac atnej xowüy lasandüy. Tejawan nguineay tambeol xic Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios majüiquich leaw tarangas aag ayaj minajiüt Teat Dios.⁵ Atquiaj tarangas para mepiüngan nejay Teat Dios nembeol icon meyariün andeac nej, ngome alngün niplan xeyay axom omeaats mandeac.

Nangaj Espíritu üüch majawaats nguineay ajlüy Teat Dios

⁶ Naleaing nguiaj saquiajchiün wüx leaw xowüy laél, cos leawa latangüw wüx Mipoch Teat Dios alndom manguiayiw. Aaga sandeakan quiaj ngome ocueaj monpiüng nendüiyw wüx a iüt cam, at ngome mifis montang monajiüt, cos ajcüw ayaj najan apndrom ombasüw.⁷ Naleaing sandeakan aaga poch leaw Teat Dios üüch xicon. Aag ayaj nomb ngo manguiayaran cos nej ngo majüiquich nguineay apmarang. Naleaing nej tajaw nguineay apmarang, nguineay apmawün

icoots wüx, nde wüx nganaw marang a iüt cam. ⁸Nejinguind montangtang monajiüt monlüy nganüy cam ngo majawüw nguineay andiüm marang Teat Dios. Cos sitiül tajawüw aag ayaj, ngome tayacüw wüx cruz Teat Cristo, aaga najneajay imiün tiül cielo. ⁹Atquiaj aton tarangüch tiül Mipoch Teat Dios, cos apiüng:

Ajlüy cuajantanej najneajay leaw ngome áag ajaraw, ngome áag anguiayaran, ngome áag ajmel tiül omalaran. Teat Dios lamarang aag ayaj müüch meáwan mondiüm nej.

¹⁰Teat Dios tüüch miün aaga Nangaj Espíritu mambeol icoots majawaats aag ayaj. Cos Nangaj Espíritu ajaw meáwan cuajantanej ocueaj Teat Dios, masey xowüy laxotüy.

¹¹¿Jane alndom majaw cuajantanej leawa almajlüy tiül omeaats nop nipilana? Nejáyan quiaj ajaw cuane ajlüy tiül omeaats nej. Atquiaj aton nejinguind ngondom majaw leawa almajlüy tiül omeaats Teat Dios, áagan a Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios nejaw aag ayaj. ¹²Icootsa ngo mayajcaats tiül omeajtsaats atnej ayajcüw altiül nipilan; pero ayajcaats tiül omeajtsaats atnej andiüm Nangaj Espíritu, aag ayaj lamüüch icoots Teat Dios. Quiaj alndom majawaats leawa lamüüch icoots Teat Dios. ¹³Wüx aag ayaj xicona sandeacan, ngome atnej axom omeaats nipilan ningüy wüx iüt; ngwüy sandeacan leaw aquiaach xicon Nangaj Espíritu. Cos aaga poch leawa saquijchiün, aag ayaj poch leaw asaj xicon Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios.

¹⁴Meáwan nipilan leawa ngo majiür Nangaj Espíritu tiül omeaats nej ngondom majaw cuane Nangaj Espíritu andiüm müüch, cos nej apiüng aag ayaj atnej ngo membeat nicuajind. Cos niquimas ngondom majaw wüx aag ayaj sitiül Nangaj Espíritu ngo mambeol nej majaw.

¹⁵Cos leaw nembeol nej Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios alndom majaw cuane najneaj, cuane ngo majneaj. Pero pálwüx nipilan ngondom majawüw nguineay omeaats leaw ambeol nej Nangaj Espíritu. ¹⁶Atnej ajlüy tiül Mipoch Teat Dios, cos apiüng: “¿Jane alndom majaw leaw alwüx omeaats Teat Diosa? ¿Ngwüy, jane alndom maquiaach neje?” Nganüy icootsa leaw ajiüraats Nangaj Espíritu alndom maxomaats omeajtsaats wüx leaw apiüng Teat Cristo.

Monbeol wüx minajiüt Teat Dios

3 Xecojow xechijquiaw, nningüinüt ngondom naquiaach icon matnej nipilan leaw ambeol nejiw Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios, cos tealeámban merangan leaw indiüman icona, ngome leaw andiüm Teat Cristo. Pares taquijchiüs icon atnej maquiajchich nop nine leaw nganaw majaw nicuajind. ²Cos icona tejlüyiün atnej nop nine tealeámbanachech, nganaw ndom ombas iet, pares ngondom naquiaach icon matnej natang nipilan. Átan nganüy, nganaw ndom cos ngondom meyariün. ³Tealeámban nganaw merangan leaw andiüm Teat Dios; naleaing temerangan leaw icona indiüman.

Cos tealeámban ngo majneaj mejawan nop alinop, ijcüyiün icoyónan quiaj, at lambajcaron mejlüyiün palpálwüx. ¿Neol terangan atquiaja? Cos tealeámban merangan atnej arangüw pálwüx nipilan. ⁴Altiül icona apiüng: "Xique sandüüb teat Pablo", aw. Altiül apiüng: "Xique sandüüb teat Apolos", aw. ¿Pues neol terangan atquiaja? Cos nganaw merangan atnej andiüm Teat Cristo; aliün merangan atnej arangüw meáwan nipilan.

⁵¿Cuane neje a Pablo? ¿Cuane neje Apolos? Xicona monrang minajiüt Teat Dios xicon, masey tasajasan icon meyariüin andeac Teat Cristo; cos Teat Dios tüüch xicon sanopnopon aaga najiüt leaw netam narangan. ⁶Xique tapiüras Mipoch Teat Dios tiül icona; condom tiün Apolos tambeol icon alquiriw. Aag ayaj atnej wüx nop apmateow leaw landoj apiürüch. Condom Teat Dios tüüch icon metagan wüx Mipoch Nej. ⁷Aaga nepiür nicuajind nej; at neteow nicuajind nej. Leawa más nembeat, aag ayaj Teat Dios, cos nej nerang meáwan, nej netangüch cuajantanej. ⁸Pues leawa nepiür, at leawa neteow atnej ajlüiyi. Teat Dios apmüssüch anopnopoots leaw netam maxomaats wüx aaga najiüt tarangaats. ⁹Xicona monrang minajiüt Teat Dios, nganüy icona ijlüyiün atnej noic corrül ocueaj nej.

At ijlüyiün atnej nop iüm ocueaj Teat Dios leaw nej teamawitich. ¹⁰Teat Dios lamambeol xic narang minajiüt nej, najlüy atnej nop nerang iüm leawa neyac tiüt

piedra witio wüx iüm. Condom alinop tengual mambeol icon, aag ayaj atnej teamajüyich wüx alquiriw. Nganüy netam majaraw nguineay apmajüyicheran wüx alquiriw. ¹¹Cos aaga najiüt lawitiow marangüch, aag ayaj minajiüt Teat Dios. Teat Cristo ajlüy atnej aaga piedra witio wüx iüm. Naleaing nejinguiind alinop ngondom mayac alinoic witio wüx iüm. ¹²Jane tanaámb matangüüch aaga najiüt lawitiow quiaj, ich majaw cuane apmayac wüx. Cos sitiül apmayac oro, tengwüy plat, tengwüy natsijiyay ombas piedra, aag ayaj ngo mandaab. Pero sitiül apmayac xiül, tengwüy soex, tengwüy miolam naxiül, pues apmandaab. ¹³Nganüy apmajüic nguineay arangüw najiüt, cos wüx nüt Teat Dios apmajaw wüxasoeteran, quiaj aaga biümb apmajüiquich sitiül tarang najneaj. Condom apmajüic jane taíuc minajiüt nej, jane tandaab ocueaj, cos biümb apmajüiquich. ¹⁴Sitiül aljane taíuc minajiüt nej, ngo mandaab, nej apmüssünd leaw netam maxom wüx. ¹⁵Pero sitiül aljane tandaab minajiüt nej, quiaj nej ngome apmaxom wüx nicuajind; masey nej apmaw wüx, biümb ngome apmambel nej.

¹⁶¿Neol ngo mejawana, icona at icon noic templo ocueaj Teat Dios, at Nangaj Espíritu acül tiül imeajtsana? ¹⁷Sitiül aljane apmaquiaach icon ngo matnej apiüng Teat Dios, Teat Dios apmandrooch nej ombas, cos icona aaga templo ocueaj Teat Dios, aaga templo quiaj nangaj.

¹⁸Nde merwaiichayon icoyónan quiaj; cos sitiül aljane tiül icona

mapiüng nej xeyay ajaw wüx cuajantanej leaw almajlüy nganiüy cam, ich marang atnej ngo majaw nicuajind, cos quiaj alndom mambeol nej Teat Dios maxom omeaats wüx cuajantanej.

¹⁹Cos aaga fis leaw ajiür nipilan ningüy wüx iüt, Teat Dios ajaw aag ayaj chach miün. Atquiaj apiüng tiül Mipoch Teat Dios: “Teat Dios apmasap nejiw wüx aaga fis apiüngüw ajiürüw, aag ayaj nejeyéjan quiaj ayacayej tiül naél”, aw. ²⁰At apiüng: “Teat Dios ajaw nguineay apiüngüw ajcüw leaw apiüngüw xeyay ajawüw, aag ayaj ngo membeat nicuajind”, aw. ²¹Nde merangrangayon mendüpüin nipilan cos icona ineayiün meáwan cuajantanej almajlüy. ²²Masey Pablo, masey Apolos, masey Pedro, masey a iüt cam, masey wüx nepakan nejneajiün, tengwüy masey mendeowan, masey leaw apmemongochiün nganüy, tengwüy leaw apmemongochiün alinoic nüt; pues najneaj meáwan aag ayaj. ²³Cos icona micual icon Teat Cristo, at Teat Cristo naleaing Micual nej Teat Dios.

Minajiütüw apóstoles

4 Sandiüman majaw nipilan que xicona mimorang minajiüt Teat Cristo; sajlüyiün wüx minajiüt nej naquiajchiün meáwan leaw Teat Dios lamüüch xicon najawan, leawa nomb ngo majüüquich. ²Nganüy ajawaats jangantanej ajlüy wüx minajiüt alinop, netam marang najneaj leaw asaj nej minatang nej. ³Xique ngo metam mesajan xic cuane sarang, at leaw

apmapiüngüw monajiüt wüx xique. At xique aton ngondom napiüng nguineay sarang. ⁴Naleaing xique sayaag tiül ximeaats ngo narang nicuajind ngo majneaj; pero ngome wüx aag ayaj alndom napiüng ngo najiür nisoet, cos Teat Dios ajaw meáwan leaw sarang. ⁵At icona nde mayacan asoet alinop wüx nganaw mandilil Teat Cristo, cos wüx nej lapeay, nej apmüüch majüic leaw naxoraad, leaw ngo majaraw. Aton apmajüüquich leaw altiül omeajtsaats anopnopoots. Condom Teat Dios apmandeac nguineay tarangaats anopnopoots.

⁶Xecojow xechijquiaw, aag ayaj teanasaj icon wüx xique, at wüx Apolos, nguineay sarangan, para mejawan nguineay netam merangan leaw apiüng tiül Mipoch Teat Dios. Ngondom mepiüngan pálwüx, nganandot aljane apmarang casa nop, tengwüy majcüy majaw alinop. ⁷Jow ique, ɻneol tepiüng ique irang najneaj, nganüy alinop ngwüye? Jow ique, ɻcuane almejiür sitiül ngo müüch ic Teat Diosa? Ngwüy sitiül teaand, ɻneol terangrangüy wüx atnej íquian quiaj texoma?

⁸Nganüy iyajcan ijiüran meáwan cuajantanej leaw netam icon wüx minajiüt Teat Dios; at iyajcan atnej ngo majlüy nicuajind leaw ngondom imbasan merangan; ajüic atnej lango netaman. Malüy naleaing irangan atnej arang nop natang niüng ajlüy Teat Dios, cos quiaj alndom majlüyiiüts nójiquian wüx minajiüt Teat Dios. ⁹Nguijaj sapiüng Teat Dios tayac xicon narangan apóstoles para najarawan

atnej ngo nembeatiün nicuajind. Sajlüiün atnej niplan layacüch asoet mandeow. At lasajlüiün atnej teasayacan majaw xicon niplan; aton ángeles teamajawüw xicon. ¹⁰Pues apiürang wüx xicona atnej nechachasan cos sandüjpiün Teat Cristo; nganüy icona ajüic nerndüiün wüx indüjpiün Teat Cristo. Apiürang xicona ngondom narangan nicuajind; nganüy icona ajüic alndom merangan cuajantanej, masey icónan quiaj. Icona najneaj mejarawan; nganüy xicona ngo majneaj majaw xicon niplan. ¹¹Masey tanaámb nganüy saiündan lop, saiündan yow, ngo najiüran sapixan, sajtolan, ngo najiüran saniüngan. ¹²Aton sambichayon sapakan narangan najiüt naag xiwixan. Sitiül aljane andeac ngo majneaj wüx ximbasan, xicona sasajan Dios mambeol nej. Wüx ajlüy xeyay moncüy, xicona saiücánan wüx. ¹³Masey niplan andeaciüw ngo majneaj wüx ximbasan, xicona ngo nangochiün ombeayiw cos sandiüman najneajiün naquijüpnan tanaámb. Sajlüiün at xicon nendeajndeaj, atnej nequiachquiach leaw nejinguind ngo metam nej.

¹⁴Ngo narang aaga nawiig cam para nüüch icon monxing, ngwüy sarang para nambeol icon cos sayaag atnej xecual icon, sandiüüm icon xeyay. ¹⁵Masey lamejiüran agajpowüw mil (10,000) monquiaach icon wüx Teat Cristo, naleaing ngo mejiüran xeyay miteatiün, cos xíquian quiaj ombas naquiaach icon meyariün andeac Teat Cristo. ¹⁶Pares sasaj

icon netam mendüjpiün wüx leawa sarang.

¹⁷Áag tüjchiüs mamb Timoteo majaw icon, cos sayaag nej ajlüy atnej xecual leaw sandiüüm xeyay; aton nej tanaámb andüüb Teat Cristo. Nej apmüüch leaam imeajtsan wüx nguineay netam mendüjpiün wüx leaw sarang cos sandüüb Teat Cristo. Aag ayaj saquiaach tiül meáwan cambaj tiül meáwan niüng ajlüy minipilan Teat Cristo. ¹⁸Naleaing sajaw altiül icona nganüy apac omeaats, apiüngüw xique lasamb nómban, lango nandilil najaw icon, pares tenguijal alombojchayej timbasan. ¹⁹Nganüy sapiüng najen sanamb najaw icon sitiül Teat Dios mandiüüm. Quiaj sanajaw nguineay arangüw ajcüwa monlombojchay quiaj, ngome áagan leaw andeacndeaciüw sanajaw, at sanajaw leaw arangüw. ²⁰Cos najiüt tiül micambaj Teat Dios, aag ayaj ngome anderac miün, ajüic wüx leaw Teat Dios arang. ²¹¿Ngün indiüman? ¿Sanamb ninguiaj nalic icona? ¿Ngwüy najneaj najaw icona najiür icon lasta, ngo najcüye?

Nop nerang xeyay ngo majneaj

5 Naleaing languiyaran lajlüy tiül icona nop nejiür minajtaj nej, lamaquiiüb ingow mimüüm nej. Aag ayaj ngondom marangüch masey tiül niplan leaw ngo mayar andeac Teat Dios, pero tiül icona lajlüy. ²iNganüy icona irangan ngo mejawan, tanaámb erlomboochayon! ¿Neol, ngo metam mamix imeajtsana, mejiüntsana? Netam mewüniün tiül icona aaga nerang atquiay quiaj. ³Masey xique

naleaing ngo najlüy niüng ijlüyiün, pero tifulan ximeaats sayaag atnej salniüng ijlüyiün. Áag tapiüngas nguineay netam marangüch wüx ombas aaga nerang atquiy quiaj.

4 Cos xique lanapiüng netam canchiümeron metüniün mambeol icon Miteatiiüts Jesucristo. Xique sayaag atanej najlüy naquiiüb icon, aton Miteatiiüts Jesucristo apmambeol icon maw icueajiün najneaj leaw apmerangan.

5 Condom, iyacan aaga naxey nerang atquiy quiaj teowix Satanás masey ndrom ombas micuerpo nej, cos miespíritu nej alndom maw wüx, wiix nüt aliic Teat Cristo.

6 ¿Cuane wüx apmelomboochayon sitiül lamitsoj icon aaga nerang atquiy quiaj? Cos aaga ngo majneaj quiaj arang atnej arang levadura wüx apmayacüch tiül ajtsaj marang pan. Masey quiripite ayacüch, ndoj apmambich majüy tiül, müüch maxip meáwan ajtsaj.

7 Pares netam mewüniün aaga ngo majneaj tiül icona para mejlüyiün najneaj. Condom apmejlüyiün at icon jayats ajtsaj ngo majiür levadura. Aag ayaj apiüng wüx lajwan isoetiün, cos Teat Cristo tandeow atnej quichech sap marang ichechiiüts wüx tamb wüx cruz, aag ayaj wüx nangos nüt pascua.

8 Netam marangaats aaga nangos nüt pascua quiaj, naleaing atnej apiüng omeajtsaats. Aag ayaj atnej müetiiüts pan ngo majmel levadura, cos aaga levadura quiaj apiüng wüx nisoet. Ngondom marangaats aaga pascua wüx arangaats ngo majneaj, cos aag ayaj atnej müetiiüts pan leaw ajiür levadura.

9 Tasajas icon tiül alinoic nawiig, nde mequüijpan tiül leaw ajiürüw pálwüx najtaj tengwüy pálwüx naxey.

10 Aag ayaj ngo nasaj icon wüx meáwan nipilan leaw arangüw aaga nisoet quiaj, tengwüy leaw nerreech, tengwüy neneed, tengwüy monrang casa pálwüx dios. Cos sitiül apmerangan aag ayaj, quiaj netam meriowan ningüy wüx iüt.

11 Tarangas aaga nawiig quiaj nasaj icon nde mequüijpan nejinguind masey apiüng ayar andeac Teat Dios, sitiül tanaámb arang aaga nisoet quiaj; tengwüy nerreech, tengwüy nerang casa pálwüx dios, tengwüy andeac ngo majneaj wüx alinop, tengwüy nangün, tengwüy neneed. Pues aaga nerang atquiy quiaj, ngondom meretiün mequüijpan.

12 Ngo metam najaw wüxasoetiw nipilan leaw ngo mayar andeac Teat Dios, pero leaw ajlüiyiw tiül icoots netam mejawan wüxasoetiw nejiw.

13 Pares iwüniün tiül icona aaga nerang ngo majneaj quiaj. Pero leaw ngo mayar andeac Teat Dios, Teat Dios apmajaw wüxasoetiw nejiw.

Ngo metam masoic monajiüt wüx noic moncüy tifulan icona

6 Jondot nop tiül icona apmajcüy aweaag alinop, neol tamb teombas monajiüt leaw ngo mandüüb Teat Diosa? Netam mamb teombas monyar andeac Teat Cristo.

2 ¿Neol ngo mejawana, minipilan Teat Cristo apmajawüw wüxasoet meáwan nipilan wüx iüta? Sitiül icona apmejawan wüx ombasiuw meáwan nipilan,

¿neol ngondom mejawan wüx leaw más ngo maéle? ³ ¿Neol ngo mejawana, icootsa apmajawaats wüx ombasüw ángeles? ¿Neol ngondom majawaats wüx leaw más napateay ningüy wüx a iüt cama? ⁴ Sitiül icona ijcüyiün merjawayon wüx cuajantanej leaw ajlüy nganüy cam; ¿neol teriümban teombas monajüt leaw ngo majlüiyiw tiül icona? ⁵ Aag agüy sasaj icon cos netam mexinguan wüx. ¿Neola, ngo majlüy tiül icona masey anop nexom omeaatsa, majaw wüx cuajantanej naél leaw ajlüy tiül monyar andeac Teat Cristo? ⁶ ¿Neol nganiüy netam nop icona mayac asoet alinop icona teombas jostis leaw ngo mandüijpiw Teat Cristo?

⁷ Naleaing xeyay ngo majneaj wüx aljane icona apmayac alinop teombas jostis. ¿Neol ngome más najneaj meiücan wüx aaga ngo majneaj arangüch wüx imbasan quiaja? ¿Neol ngome más najneaj meiücan wüx leaw najnot icueajüin quiaja? ⁸ Pero sanguiay altiül icona más ngo majneaj teamarang, cos awaijchaw y anojtiw ocueaj alinop.

⁹ ¿Neol ngo mejawana, leaw nerang ngo majneaj ngome apmajlüy tiül micambaj Teat Diosa? Nde merwaiichayon wüx aag ayaj, mepiüngan masey marangüw nisoet monench tengwüy monüx. Nde mepiüngan najneaj marangüch casa pálwüx dios. Nde mepiüngan masey nop majiür minajtaj, tengwüy minaxey, tengwüy najtaj nejiür najtaj, tengwüy naxey nejiür naxey. ¹⁰ At nde menejtiün, nde merangan reech, nde mengüniün, nde mendeacndeacan wüx ombas

alinop, nde menojetiün aneay alinop. Cos meáwan leaw monarang atquiaj, ngome apmajlüiyi tiül micambaj Teat Dios. ¹¹ Altiül icona nomb tarang meáwan aag ayaj, pero nganüy Teat Dios lamawün icon wüx. Aag ayaj atnej lamajants icon müüich icon merangan najneaj. Lamawün isoetiün nómbar cos teyariün andeac Teat Cristo, at cos Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios teamambeol icon.

Minipilan Teat Cristo netam marangüw najneaj

¹² Apiürang: “Nop alndom marang leaw andiüm, nejinguind ngo mapal”. Aag ayaj naleaing, pero ngome meáwan aag ayaj najneaj marangüch. Cos masey nop alndom marang meáwan, pero ngo majneaj sitiül apmarangüch leaw apmayac nej wüx marang ngo majneaj.

¹³ Aljane tapiüng: “Nüeteran netam majmel tiül otüengueran, at otüengueran netam nej nüeteran”. Nganüy sasaj icon Teat Dios apmandrooch ombas mijquia. Pares sasaj icon ngomeaag atam micuerpojaats merangayoots nisoet, pero naleaing tarangüchiiüts para marangaats casa Teat Dios, ndoj nej apmambeol icoots. ¹⁴ Atnej Teat Dios tapacüüch alinomb Teat Jesús, atquiaj apmapacüüch icoots alinomb, cos nej cuajantanej alndom marang.

¹⁵ ¿Neol ngo mejawana ajlüyiiüts nóiquian maquiüjpaaats Teat Cristo? ¿Nguineay apmijchiiüts micuerpojaats majlüy nóiquian maquiüüb nop najüyjüy najtaja? iNgwüy, aag ayaj niquimas! ¹⁶ ¿Neol,

ngo mejawana, leaw ajlüy aweaag nop najüyjüy najtaj ajlüy nóiquian maquiiüb? Cos apiüng tiül Mipoch Teat Dios: "Masey ajlüyiw ijpüw, pero atnej noic nej ajlüyiw", aw. ¹⁷ Nganiüy leaw lajlüy nóiquian maquiiüb Teat Cristo lajlüy nóiquian wüx miespíritu nej aton.

¹⁸ Nde mejiüran minajtajan tengwüy minaxeyiün. Cos cuajantanej alinoic nisoet leawa narangüch, aag ayaj andüy wüx ombas alinop; pero leaw ajiür najtaj tengwüy naxey, aag ayaj arang nisoet andüy miün wüx ombas nej. ¹⁹ ¿Neol ngo mejawana, icootsa ajlüyiiüts atnej templo ocueaj Nangaj Espíritu leaw Teat Dios tüüch miüna? Ngome icoyóotsan quiaj aneayayoots, marangaats leaw andiümaats. ²⁰ Cos Teat Dios lamangüy xowüy lambeat mawün icoots wüx asoetiiüts. Nganiüy netam marangaats casa Teat Dios wüx micuerpojaats at wüx miespíritujaats, cos ocueaj icoots Teat Dios.

Andeac wüx angoch owixaran

7 Nganiüy sanasaj icon wüx alacas poch leaw tetüniün menguiayiün xic tiül aaga nawiig teragan. Sapiüng naleaing najneaj sitiül nop naxey ngo majiür mintaj nej. ² Pero cos nots quiaj alndom marangüw ngo majneaj, pares najneaj anopnopoj majiür mintaj nej, at montaj ich majiüriw minojow nejiw. ³ Nanojaran ich marang leaw netam marang maquiiüb mintaj nej; at aton najtajaran ich marang leaw netam marang maquiiüb minoj nej. ⁴ Najtajaran ngome

aneay nej micuerpo nej, cos ocueaj minoj nej. At nanojaran ngome nej aneay micuerpo nej, cos ocueaj mintaj nej. ⁵ Pero jondot tendeacan mejlüyfünan acas nüt ngo mertüchayon, para metajcan orar mesajan Teat Dios wüx alcuan; aag ayaj najneaj sitiül ngome lercueatayon, nganandot aaga minatang nimeech Satanás mayac icon wüx merangan ngo majneaj.

⁶ Meáwan leawa lanasaj icon quiaj, aag ayaj sasaj icon najneaj merangan; ngo napiüng netam merangan. ⁷ Xique sapiüng najneaj sitiül meáwan monxey majlüy atnej sajlüy cam, cos ngo najiür xantaj; pero naleaing inopnopon ich marang leaw ayaag tiül omeaats Teat Dios lamüüch nej marang.

⁸ Xique sapiüng leaw nganaw majiür mintaj nej, tengwüy leaw lemen omal, najneaj majlüy néjan quiaj atnej sajlüy cam. ⁹ Pero sitiül ngondom mafüc wüx, pues najneaj ich mengoch owix ingow andiümdiüm alinop.

¹⁰ Nganiüy sasaj icon leawa landoj angoch iwixan, masey ngome xique sapiüng, aag agüy asaj icon Teat Dios: Najtajaran ngondom macueat minoj nej. ¹¹ Naleaing sitiül najtajaran apmacueat minoj nej nde maquiiüb alinop, ich majlüy néjan quiaj, tengwüy ich maquiiüb minoj nej alinomb. Atan nanojaran nde macueat mintaj nej.

¹² At aton meáwan aldemas, ich manguiayiw leawa sanapiüng, masey aag agüy ngome Teat Dios nesaj xic, ngwüy xiquiáyan quiaj sapiüng: Sitiül nop neyar andeac Teat Cristo ajiür mintaj

nej nganaw mayar andeac Teat Cristo, pero aaga najtaj najneaj ajlüy maquiiüb nej, nde macueat. ¹³Átan nop najtaj neyar andeac Teat Cristo, sitiül ajiür minoj nej ngome neyar andeac Teat Cristo, pero sitiül aaga naxey najneaj ajlüy maquiiüb nej, nde macueat aton. ¹⁴Cos aaga naxey nganaw mayar andeac Teat Cristo, nots quiaj apmandiüm wüx apmambeol nej mintaj nej. At nop najtaj leaw nganaw mayar andeac Teat Cristo, nots quiaj apmandiüm sitiül minoj nej apmambeol nej. Cos sitiül apmecueatayej, micualüw nejiw naél mayariw andeac Teat Cristo. Nganüy sitiül tanaámb aquiiübayer, nots quiaj Teat Dios apmambeol micualüw nejiw mandüjpiw nej. ¹⁵Sitiül aaga ngo mandüüb Teat Cristo quiaj, apmandiüm macueat minoj nej tengwüy mintaj nej, ich mecueatayej. Condom aaga neyar andeac Teat Cristo, masey naxey tengwüy najtaj, apmajlüy néjan quiaj, cos Teat Dios ngo mandiüm majlüy moncüy. ¹⁶¿Nguineay alndom mejaw ique najtajaran, sitiül alndom membeol minoj mayar andeac Teat Cristo alinoic nüte? ¿Jow ique nanojaran, nguineay alndom mejaw sitiül alndom membeol mintaj mayar andeac Teat Cristo alinoic nüte?

¹⁷Pues wüx meáwan aag ayaj, inopnopon ich mayar marang leaw Teat Dios lamasaj nej marang. Atquiaj sasajiw marangüw tiül meáwan noicnoic ajlüy minipilan Teat Cristo. ¹⁸Sitiül aljane lajlüy circuncidado wüx tayar andeac Teat Cristo, ich majlüy atnej ajlüy.

At sitiül aljane nganaw majlüy circuncidado, ich majlüy atánan quiaj. ¹⁹Cos ngo membeat sitiül nop ajlüy circuncidado, sitiül ngwüy. Leaw netam xeyay, aag ayaj marangaats leaw lamapiüng Teat Dios. ²⁰Pares inopnopon ich majlüy atnej tajlüy wüx tayar andeac Teat Dios. ²¹Sitiül aljane ajlüy najon mos nej wüx tayar andeac Teat Dios, nde mapiüng wüx. Pero naleaing sitiül axom nguineay alndom maw wüx aag ayaj, ich marang sitiül alndom. ²²Cos jane tajlüy najon mos wüx tayar andeac Teat Dios, nganüy ngome najon mos ocueaj Teat Cristo. Aton leaw ngome najon mos wüx tayar andeac Teat Cristo, nganüy ajlüy atnej najon mos, cos Teat Cristo apmüüch nej cuane marang. ²³Teat Cristo tangüy nembeat xeyay para mawiün icoots wüx asoetiiüts; pares nde merangan atnej nop mos leaw netam marang apiüng nipilan. ²⁴Xecojow xechijquiaw, netam inopnopon tanaámb mejlüyiün atnej tejlüyiün wüx tapaj icon Teat Dios.

²⁵Nganüy xique sanapiüng nguineay alndom marangüw leaw nganaw mengoch owix. Pero naleaing ngome asaj xic Teat Dios; sanapiüng leaw sajaw cos Teat Dios lamajiür xic lasta, lamajaw xique sanandeac leaw andiüm nej. ²⁶Xique sapiüng najneaj sitiül nop nipilan alndom majlüy atnej ajlüy, sitiül nop ajiür mintaj nej, tengwüy ngo majiür; cos ajüic tenguial ajlüy xeyay naél nganüy cam. ²⁷Pero leaw almajiür mintaj nej, nde mandiüm macueat; at leaw ngo majiür mintaj nej, nde

mandium mayamb. ²⁸Pero sitiül nop nench apmengoch owix, aag ayaj ngome nisoet. At sitiül nop nüx apmengoch owix, aag ayaj ngome nisoet. Pero leaw apmengoch owixaw apmamongochiw naél. Aag ayaj sasaj icon, nganandot memongochiün aaga naél quiaj.

²⁹Nganüy xecojow xechijquiaw, sanasaj icon: Aaga nüt cam latequechej, laliüc mümb. Pares leaw nejiür mintaj nej, nde mayac omeaats áagan wüx mintaj nej, netam mayac omeaats wüx minajiüt Teat Dios. ³⁰Sitiül aljane ajiünts, amix omeaats, pues ich mapac omeaats; at sitiül aljane apac omeaats, netam majiünts, majlüy triste. Leaw nengalüy, nde mayac omeaats wüx leaw apmangal cos aag ayaj ngome apmaüic meáwan nüt. ³¹At leaw nejiür cuajantanej wüx a iüt cam nde mayac omeaats wüx áagan, cos meáwan najlüy wüx a iüt cam apndrom ombas.

³²Aag ayaj sasaj icon ngana meyacan imeajtsan wüx cuajantanej leaw alndom mapalpal icon. Cos leaw ngo majiür mintaj nej alndom mayac omeaats wüx minajiüt Teat Dios, wüx áagan leaw andiüm Teat Dios. ³³Naleaing leaw nejiür mintaj nej netam mayac omeaats wüx cuajantanej leaw netam marang. At netam majaw nguineay alndom marang aag andiüm majaw mintaj nej; pares apalpal nej. ³⁴Pues nop nüx alndom mayac omeaats wüx nguineay alndom marang minajiüt Teat Dios, nguineay alndom marang áagan najneaj leaw andiüm Teat Dios. Pero nop nejiür minoj nej, netam

mayac omeaats wüx cuajantanej leaw netam marang, para marang leaw minoj nej najneaj majaw.

³⁵Aag ayaj sasaj icon nguineay alndom nambeol icon, ngo nandiüm napal icon nganandot mengoch iwixan. Sandiüm merangan áagan najneaj, ngo majlüy nicuajind merpalayon wüx merangan minajiüt Teat Dios atnej apiüng imeajtsan.

³⁶Nop nateataran sitiül ayaag ngo majneaj cos micual nej nüx teatang nganaw majiür minoj nej, ich mengoch owix sitiül andiüm. At sitiül minench nej xeyay ayaag andiüm maquiiüb nej, mengoch owix aweaag, pues ich mengoch owixaw, aag ayaj ngome nisoet. ³⁷Pero sitiül nateataran naleaing ayaag tiül omeaats, nejinguind ngo masaj nej, lamayac omeaats wüx micual nej macüll marang nüx, pues najneaj aton, aag ayaj ngome nisoet. ³⁸Wüx aag ayaj, leaw neech majiür minoj micual nej, najneaj arang. Naleaing leaw ngo müüich majiür minoj micual nej, sapiüng más najneaj arang.

³⁹Nop najtaj nejiür minoj nej netam tanaámb maquiiüb wüx aliün mapac minoj nej. Pero sitiül landeow minoj nej, nej alndom mengoch owix aweaag alinop leaw andiüüb Teat Cristo sitiül andiüm. ⁴⁰Pero xique sapiüng apmajlüy najneaj sitiül apmacüll atánan quiaj, ngo mengoch owix alinomb. Xique sayaag Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios ambeol xic wüx sasaj icon aag ayaj.

Nüeteran najmel teombas
narangüch dios

8 Nganüy sanasaj icon wüx
nüeteran najmel teombas

narangüch dios. Wüx aag ayaj apiürang ajawüw nguineay netam marangüch. Sitiül aljane apmapiüng aag ayaj, quiaj ajüic nej arangrangüy wüx leaw ajaw, aag ayaj ngo majneaj. Pero sitiül arangaats casa nop alinop, quiaj ajüic ajiürayoots lasta. ²Pues sitiül aljane apiüng nej najntsop wüx andüy, aag ayaj ngo majaw nicuajind atnej netam majaw.

³Sitiül aljane arang casa Teat Dios, Teat Dios najneaj majaw nej.

⁴Nganüy sanasaj icon wüx aaga näeteran najmel teombas ajciüw narangüch dios quiaj; cos ajawaats ajciüw narangüch dios ngo membeat nicuajind; áagan nop Dios almajlüy. ⁵Masey anderac wüx dioses najlüiyiw cawüx, tengwüy leaw najlüiyiw wüx iüt, cos apiürang almajlüy xeyay dioses, masey chingüy masey natang. ⁶Naleaing icoots ajawaats áagan nop Dios almajlüy, aag ayaj Teat Dios. Imiün wüx nej almajlüy meáwan leaw almajlüy. Nej tayac icoots ningüy wüx iüt marangaats nej casa. At almajlüy nop Miteatiiüts Jesucristo, cos imiün wüx nej almajlüy cuajantanej leaw almajlüy. At aton nej tenguijal mapacüüch icoots.

⁷Ngome meáwan ajawüw aag ayaj. Cos aliün masap ombasüw wüx aaga ajlüiyay narangüch, cos ayacüch näeteran teombas narangüch dios. Masey ngome nej neyac, nganiüy wüx üet leaw najmel teombas dioses, aag ayaj ayaag tiül omeaats ngo majneaj arang. ⁸Teat Dios ngo mamb wüx leaw üetiiüts. Cos sitiül tetiiüts tengwüy ngo metiiüts, ngome wüx

aag ayaj alndom majlüyiiüts najneaj teombas Teat Dios. ⁹Ijawan wüx aag ayaj, cos masey aag ayaj ngo marang icon nicuajind wüx itean, pero cos alinop jayats nendüüb Teat Cristo nganaw majaw wüx meáwan aag ayaj; nots quiaj nej alndom mayaag ngo majneaj teamerangan. ¹⁰Masey lamejawan aag ayaj ngo majiür nicuajind; jondot alinop jayats nendüüb Teat Cristo leaw aliün mapateay ajaw apmajaw icon niüng arangüch casa dioses, alchetemerón tenguijal meatiün leaw najwan teombas dioses, quiaj apmandiüm müet aton leaw najmel teombas dioses, ndoj ngo majneaj mayaag leaw tarang. ¹¹Pares netam mejawan wüx, cos sitiül apmeajchiün mamong ngana wüx alinop leaw nganaw maxom omeaats wüx mandüüb Teat Cristo, aag ayaj ngo majneaj, cos Teat Cristo tandeow mawün nej wüx aton. ¹²Wüx irangan atquiy majaw nop leaw nganaw maxom omeaats, aag ayaj ngo majneaj irangan, cos nej ngo majaw cuane najneaj marang tengwüy cuane ngo majneaj. Wüx irangan aag ayaj, Teat Cristo ngo majneaj majaw leaw irangan. ¹³Pares xique, sitiül sajaw xecoj tengwüy xechiig ngo majneaj majaw wüx süet cuajantanej, nómban sanacueat näuet leaw najmel teombas narangüch dioses, nganandot nayac wüx nisoet xecoj tengwüy xechiig.

Leaw netam marang nop apóstol

9 Cuane ipiüngan, ¿neol ngome apóstol xique? ¿Ngome sajlüye ndom narang leaw andiium

Teat Diosa? ¿Neol ngome xiquiay tajawas Miteatiüts Teat Cristo? ¿Neol ngome icona teyariün andeac Teat Jesús cos tarangas najiüt wüx imbasana? ²Sitiül aljane apiüng xique ngome apóstol xic, pero icona lamejawan naleaing xique nop apóstol xic, cos teyariün andeac Teat Cristo wüx tasajas icon wüx nej. Quiaj tajüic nejay Teat Dios neyac xic narang apóstol.

³Sitiül aljane andiüm mayac sasoet, sanasaj: ⁴¿Neol jow xicona, neol ngondom netiün, nanganeowan atnej irangana? ⁵¿Neol ngondom najiüran xantajana atnej arangüw meáwan apóstoles, atnej arangüw michiig Teat Jesús, atnej arang Teat Pedro aton?

⁶¿Neol áagan a xique naquiiüb a Bernabé netam narangan pálwüx najiüt para naxoman süetiüna? ¿Neol atquiaj arangüw aldemas apóstoles? ⁷¿Nguiane ajlüy nop soldado ngo müünd majiür meáwan leaw netam neje? ¿Nguiane ajlüy nop naxey mapiür tiül micorrüül nej cuajantanej xiül neóng, naleaing ngondom mapeed müete? ¿Nguiane ajlüy nop nejiür sap, ngondom mapats onts mijiw misap nej manganeowa? ⁸Áag sasaj icon quiaj ngome nanderacan cos atánan quiaj apiüng aton aaga poch tüünd a Moisés. ⁹Atcüy apiüng: “Nde meyac minchiiüts ombeay a boy leaw tearang najiüt teawig osaab soex”, aw. ¿Teat Dios tapiüng aag ayaja wúxan boye; ¹⁰ngwüy, apiüng aag ayaj wüx icootsa? Naleaing, aag ayaj tandeac wüx icoots. Cos nop nechiüt iüt, nepiür, netam macül leaw ayac aóng aag

apiür. Aton nop netaad osaab soex netam macül mawaag, cas taxaing najneaj. ¹¹Pues xicona tapiürasan Mipoch Teat Dios tiül icon. ¿Jow nganüy, ngwüy iyajcana laxowüy saxoman wüxe, sitiül apmeajchiün xicon nüeterana? ¹²Sitiül alacas monquiaach icon ngo maxinguiaw wüx matüniw icueajiün leaw netam nejiw, cuantemas xicona alndom natüniün icueajiün.

Naleaing ngo narangan aag ayaj. Teamamongochiün nguineayantanej cos ngo nandiüman nüjchiün majcüy nejinguind. Tanaámb sanarangan minajiüt Teat Cristo.

¹³¿Ngo mejawana, miteaats ocueaj nipilan israel axomüw leawa netam nejiw wüx arangüw minajiüt Teat Dios? At wüx ajmel nicheh wüx artüül alndom mayariw mionij nimajmel wüx artüü. ¹⁴Cos atquiaj tapiüng Teat Cristo: Meáwan leaw nerang minajiüt Teat Dios, wüx aaga najiüt quiaj alndom maxom leawa netam nej. ¹⁵Xique, wüx aag ayaj ngo natün nicuajind. At ngo narang aaga nawiig cam nasaj icon meajchiün xic leaw netam xic. Cos sapiüng más najneaj nandeow wüx nganaw mapiürrang xique satüntün leaw alnajiür.

¹⁶Masey sandeac Mipoch Teat Dios, ngo metam nerangrangüy wüx, cos sajaw netam narang aag ayaj. iNgo majneaj nayaag sitiül ngo nandeac Mipoch Teat Dios!

¹⁷Sitiül sanandeac Mipoch Teat Dios cos xique sandiüm narang, quiaj lanajiür leaw saxom wüx. Nganüy sitiül sanandeac Mipoch Teat Dios cos nej nesaj xic narang, pues masey aton, cos aaga najiüt quiaj

lanüünd narang. ¹⁸ ¿Cuane saxom wüx, wüx sanandeac Mipoch Teat Dios? Áagan agtiy saxom: Apac ximeaats cos ngome alcuane saxom wüx. Cos masey alndom natün icueajiün wüx sarang minajiüt Teat Dios, naleaing ngo natün nicuajind.

¹⁹ Xique sajlüy miün, masey nejinguiind ngondom masaj xic leaw netam narang; naleaing sandiüm narang atnej naison mos ocueaj meáwan nipilan, para nasajüw mayariw andeac Teat Cristo. ²⁰ Wüx salnaquiijpiw nipilan israel, sarang at xic nop nejiw para alndom nasajüw mandüjpiw Teat Cristo. At wüx alnaquiijpiw ajcüwa nipilan ngome israel leaw nepiüng netam marangüch aaga poch tayac Moisés, xique aton sarang atnej arangüw, para alndom mayariw sandeac, masey xique lango metam narang aaga ajliuyar narangüch leawa tayac Moisés. ²¹ Nganüy wüx salnaquiijpiw leaw ngo mandüjpiw aaga poch tayac Moisés, xique aton sarang atnej arangüw nejiw, para alndom manguiayiw sandeac. ²² Wüx salnaquiijpiw leaw napateay ajawüw wüx Mipoch Teat Dios, xique teamteáman sasajüw. Xique sarang nguineayantanej cos sandiüm nawüniw alacas, mawüw wüxasoetiw nejiw. ²³ Meáwan aag ayaj sarang para manguiayaran wüx Teat Cristo, cos sandiüm nüünd aaga najneajay leawa Teat Dios lamapiüng apmüüch.

²⁴ ¿Ngo mejawana nguineay arangüw leaw monamb wüx apuesta? Cos meáwan andiümüw majntsopiw wüx, pero naleaing netam maw tiül áagan nop najntsop

acuiür. Áagan nop alndom mayar leaw apmüünd cos tajntsop wüx. Nganüy icona aton netam merangan leaw alndom wüx minajiüt Teat Dios, aag ayaj atnej mecuiürran napac para alndom meyariüin aaga najneajay leaw Teat Dios apmüüch.

²⁵ Pues meáwan leaw andiüm mamb tiül cuajantanej apuesta netam mafünd wüx, macueat cuajantanej leaw ngo mambeol nej. Nejiw naleaing arangüw aag ayaj para mayariw noic corona arangüch naag op xiül, masey aag ayaj apndrom ombas najeñ. Nganüy icootsa netam marangaats leaw alndom, cos atquiaj apmiijndiiüts leaw Teat Dios lamapiüng apmüüch. Aag ayaj ngondom ndrom ombas. ²⁶ Pues xique leaw sarang, sacuiür leaw alndom, cos sajaw nguiane sandüy. Sarang at xic nop natsoj ndoj ombas atsoj, ngome atnej nop atsójan. ²⁷ Más naleaing, ngo nejiürüy lasta, xique sasapüy nandand nganandot neyaciüy wüx naél. Cos ndot xeyay nipilan lanasaj wüx Teat Cristo, ndoj tarangas ngo majneaj, nots quiaj najcueat, ngo mambeol xic nicuajind meáwan aaga najüüt lanarang.

Ngo metam marangüch casa narangüch dios

10 Xecojow xechijquiaw, sandiüm nüüch leaam imeajtsan nguineay tamongochiw tanomb mixejchiiüts wüx tawüw tiül iüt Egipto, tawün nejiw Moisés. Cos Teat Dios tangoch nejiw, taquiiüb nejiw ambüw tiül minden oic. At wüx tatüchiw nots ndec nenüt Nacants Ndec, nej

tambaag noic ores aaga ndec quiaj, nguineay alndom mamongoj. ²Aag ayaj tajüiquich atanej mayariw yow, cos tamongoj tiül aaga ndec quiaj, at taquiiüb nejiw mamb a oic. Tajlüiyiw nöiquian cos tayariw andeac Moisés. ³At meáwan nejiw tüetiw nüeteran leaw tüüch nejiw Teat Dios. ⁴Meáwan tanganeowüw aton aaga yow tüüch nejiw Teat Dios imiün tiül piedra wüx tiüc. Aaga piedra quiaj ajüiquich wüx Teat Cristo, cos nej taquiiüb nejiw tiül wajchiüc. ⁵Naleaing xeyayiw ngo majneaj majaw nejiw Teat Dios; tandeowiüw patayatójan tiül wajchiüc.

⁶Meáwan aag ayaj tajlüy para alndom leaam omeajtsaats wüx, nganandot mandiümaats marangaats ngo majneaj atnej tarangüw. ⁷Pares nde merangan casa narangüch dioses atnej altiüll tarangüw, cos tiül Mipoch Teat Dios apiüng: “Nejiw chetetoj müetiwi, manganeowüw leaw ayacüw teombas midiosiw nejiw. Condom witüitoj mejüngüw”, aw. ⁸At ngondom mesapayoots marangaats nisoet atnej tarangüw altiüll, ndoj tandeowiüw nöiquian nimiow arojpüw mil (23,000) nipilan tiül noic niüt. ⁹Ngondom müjchiiüts majcüy Teat Dios atnej tarangüw altiüll; condom tapots andeowiüw, tatsamb nejiw ndiüc. ¹⁰Ngondom mandeacaats wüx ombas Teat Dios atnej tandeaciüw altiüll; condom tambiy nejiw nop ángel ocueaj Teat Dios.

¹¹Meáwan aag ayaj tamongochiwi para majawaats icootsa aton nguineay tarangüw ngo majneaj.

Tarangüch wüx nawiig para müüch icoots majawaats, nganandot mandüpüüts wüx atnej tarangüw, cos nganüy cam ajlüyiiüts tiül ümbwüx nüt. ¹²Pares leaw nepiüng tiül omal tiül omeaats nej ngondom majmiüci tiül nisoet netam majaw wüx, nganandot majmiüci. ¹³Cos meáwan leaw ngo majneaj arang nipilan, nots quiaj alndom malocooch icon mendiüman merangan aton. Naleaing Teat Dios apmambeol icon atnej lamapiüng, ngo müüch malocooch icon cuajantanej leaw ngondom meiücan wüx. Cos wüx apmalocooch icon cuajantanej, quiaj Teat Dios apmüüch icon nguineay alndom meiücan wüx, nganandot merangan aag ayaj.

¹⁴Xecojow xechijquiaw, niquimas nde metepeayiün narangüch dios. ¹⁵Xique sasaj icon ayaj, cos sajaw alndom mexoman imeajtsan wüx. Nganüy netam mejawan leaw sanasaj icon, sitiüll naleaing tengwüy ngo maleaing. ¹⁶Pues wüx anganeowaats vin wüx arangaats aaga Cena del Señor, aag ayaj ajüiquich ajlüyiiüts nöiquian wüx miquej Teat Cristo. At aton wüx ajineran a pan müetiiüts, quiaj ajüiquichaats ajlüyiiüts nöiquian maquüijaats Teat Cristo. ¹⁷Masey xeyayoots, nganüy ajlüyiiüts nöiquian wüx üetiiüts aaga pan quiaj. Aaga pan quiaj apiüng wüx micuerpo Teat Cristo.

¹⁸Ajawaats nguineay ajlüy tiül nipilan israel. Cos wüx atsambüw mionij nimal najmel wüx artül marang nichech müjchiw Teat Dios, quiaj ajüic nöiquian arangüw casa

Teat Dios. ¹⁹ At sasaj icon: Ajcüw narangüch dios ngo membeat nicuajind; at ngo membeat leaw ajmel teombas ajcüwa dioses quiaj. ²⁰ Sasaj icon, sitiül jangantanej niplan leaw ngo mayariw andeac Teat Cristo ayacüw ichechiw wüx artüll, aag ayaj nimeech üjchiw, ngome Teat Dios. Pares xique ngo nandiüm metsamban leaw najmel wüx artüll ocueaj nimeech, cos aag ayaj ajüic ijlüyiün nöiquian mequiijpan nimeech. ²¹ Pues ngondom merangan ijquiaw, cos ngondom menganeowan aaga vin najlüy tiül Cena del Señor condom apmenganeowan leaw najmel wüx artüll ocueaj nimeech. At ngondom meatiün aaga pan najlüy tiül Cena del Señor, condom apmeatiün leaw najmel wüx mes ocueaj nimeech. ²² ¿Pues nguineay apmarangaatsa, masey müjchiiüts majcüy Teat Diosa? ¿Ngwüy ipiüngana icootsa xowüy lapacaatsa, pero Teat Dios ngo majiür apaca?

Minipilan Teat Cristo netam mandiümüw meáwan niplan

²³ Altiül apiüngüw nop alndom marang leaw andiüm, pero naleaing ngome meáwan leaw nandiüram najneaj marangüch. Masey nop alndom marang leaw andiüm, naleaing altiül ngome apmambeol nej matang wüx Mipoch Teat Cristo. ²⁴ Pares nejinguind nde mayac omeaats wüx mayamb áagan leawa néjan quiaj andiüm; ngwüy ich marang leawa najneaj, leaw apmambeol alinop.

²⁵ Nganüy sanasaj icon wüx onij najnap tiül plas. Nde metüniün

menguiayıün nejinguind nguia naw aag ayaj. ²⁶ Naleaing Teat Dios tarang a iüt, ndoj meáwan leaw almajlüy wüx aaga iüt cam ocueaj nej.

²⁷ Pares sitiül aljane leaw ngo mayar andeac Teat Cristo mandiüm maquiiüb icon meamban meretiün aniüng nej, quiüran sitiül indiüman. Meáwan leaw apmayac metsamban, pues itsamban. Nde metüniün menguiayıün nejinguind nguia naw aag ayaj. ²⁸ Pero sitiül aljane apmasaj icon: “Aag ayaj nichech najmel teombas narangüch dios”, maj icon, pues nde metsamban. Cos nots quiaj nej ngo majneaj mayaag tiül omeaats sitiül apmetsamban. ²⁹ Pues aaga lanasaj icon ngome cos icona iyajcan ngo majneaj metsamban, ngwüy, pero cos alinop alndom mayaag ngo majneaj.

Jondot aljane tiül icona apmasaj xic: “¿Neol ngondom natsamb leaw sandiüma, neol netam mapal xic leaw ayaag alinop quiaja? ³⁰ Cos sitiül süüch gracias Teat Dios wüx satsamb aag ayaj, ¿neol alinop niplan apmapiüng ngo majneaj saranga?” maw. ³¹ Sanasaj icon neol: Cos meáwan leaw irangan, masey wüx itsamban tengwüy inganeowan, netam merangan meáwan atnej najneaj majaw Teat Dios. ³² Nde merangan nicuajind leaw alndom mayac wüx alinop marang leaw nej ayaag ngo majneaj; ngome wüx niplan israel, tengwüy wüx pálwüx niplan ngome israel, tengwüy wüx leawa neyar andeac Teat Dios. ³³ Xique sarang leaw alndom, nganandot majcüiyw majawüw xic aljane. Ngo

narang áagan leaw najneaj sajaw xique, sarang leaw najneaj majaw aldemas, cos sandiüm meáwan niplan mayariw andeac Teat Cristo y mawüw wüx asoetiw.

11 Indüjpiün wüx merangan atnej sarang, cos xique sandiüb wüx narang atnej tarang Teat Cristo.

Nguineay netam marangüw montaj

2 Xecojow xechijquiaw, xeyay apac ximeaats cos sajaw leaaw imeajtsan xic, at ngo ndrom imeajtsan leaw taquajchiüs icon. **3** Nganüy ajlüy alinoic sandiüm mejawan: Cos Teat Cristo ajlüy natang wüx meáwan monxey, at naxey netam majlüy natang wüx najtaj, at aton Teat Dios ajlüy natang wüx Teat Cristo. **4** Sitiül nop naxey apooch omal wüx ataag orar, tengwüy wüx aquiaach Mipoch Teat Dios, aag ayaj monxing ocueaj minatang nej. **5** Nganüy sitiül nop najtaj ngo mapooch omal wüx ataag orar tengwüy wüx andeac leaw ütüch nej mandeac Teat Dios, pues aag ayaj monxing ocueaj minoj nej, cos aag ayaj atanej majep omal nej nangwang. **6** Sitiül nop najtaj ngo mapooch omal, más najneaj ich majerep omal nej nomban. Pero sitiül axing majerep omal nangwang, más najneaj ich mapooch omal nej. **7** Nop naxey ngo metam mapooch omal nej, cos Teat Dios tarang naxey majlüy najneajay atnej mindiw nej, majüiquich nej natang. Nganüy najtaj tarangüch najneajay atnej mindiw naxey. **8** Cos Teat Dios tarang a najtaj imiün wüx micostil naxey, ngome imiün wüx micostil najtaj tajlüy

naxey. **9** Teat Dios ngo marang a naxey ajcan lajlüy a najtaj; ngwüy, najtaj tarangüch cos ajcan lajlüy a naxey. **10** Por aag ayaj nop najtaj netam mapooch omal, cos aag ayaj ajiüic arang casa naxey, aton ángeles alndom majawüw aag ayaj. **11** Teat Dios tayac a naxey, átan tayac a najtaj, cos naxey netam nej najtaj, aton najtaj netam nej naxey. **12** Naleaing najtaj tajlüy imiün wüx micostil naxey, condom naxey micual nej najtaj, masey Teat Dios nerang meáwan leaw almajlüy.

13 Cuane ipiüngan, ¿jow nop najtaj, najneaja sitiül mataag orar ngo mapooch omala? **14** ¿Neol ngo mejawana nguineay netam majlüy omal nop naxeye? Cos sitiül nop naxey matangüüch omal nej najjaljal, aag ayaj monxing. **15** Pero sitiül najtaj matangüüch omal nej najjaljal aag ayaj ambeol nej mataag nej majneaj, cos aaga ondeats quiaj apooch nej omal. **16** Sitiül aljane ngo majneaj majaw aag ayaj, pues xicona ngo najiüran alinoic poch wüx aag ayaj. At aton tiül meáwan noicnoic ajlüy miniplan Teat Cristo ngo majlüy alinoic leaw arangüw wüx aag ayaj.

Ngo marangüw Cena del Señor atnej netam

17 Nganüy leaw sanasaj icon cam, ngondom napiüng najneaj najaw leaw irangan. Cos sanguiay wüx canchiüron ingow mambeol icon müüch mapac imeajtsan, más naleaing ayac icon wüx ngo majneaj. **18** Nganüy sanasaj icon, cos tanguiayiüs wüx canchiüteron indeacan palpálwüx, ngo mejlüyiün

nóiquian. Xique sapiüng nots quiaj naleaing atquiaj irangan. ¹⁹ Jonde ngwa, atquiaj netam majlüy para majüiquich jane tiül icona naleaing almandüüb Teat Cristo. ²⁰ Pues aag irangan quiaj wüx canchiüron, aag ayaj naleaing ngome Cena del Señor irangan. ²¹ Cos wüx teretiün, inopnopon üet leaw aneay nej, at altiül angün wüx. Pero alinop leaw ngo majiür netam maíünd.

²² ¿Cuane aag ayaja? ¿Neol, ngo mejiüran iniüngana niüng alndom meretiün, menganeowan quiaja? Cos leaw irangan quiaj, ajüic ngo membeat mejawan nopnop nendüüb Teat Cristo, cos teajchiüin monxing leaw ngo majiür nicuajind nüeteran. ¿Pues cuane sanasaj icon wüx aag ayaja? ¿Sanasaj icon najneaj najawa? iNgwüy niquimas!

Teat Cristo tayac Cena del Señor

(Mt. 26:26-29; Mr. 14:22-25; Lc. 22:14-20)

²³ Teat Cristo tüch xic najaw nguineay netam marangaats aaga Cena del Señor. Lanasaj icon nguineay tarang Teat Jesús wüx aaga ongwiiüts apmayacüch teowix monajiüt, cos taxaing a pan mandaand. ²⁴ Condom wüx landoj müüch gracias Teat Dios, quiaj tamaag. Tapiüng: “Iyariün, itean, cos aag agüi xecuelpo, saneyactü mangüy asoeteran. Wüx itean aag ayaj netam leaam imeajtsan xic”, aw. ²⁵ Condom wüx landoj müetiwi, taxaing a vas, tapiüng: “Aaga vin tiül a vas cam apiüng wüx jayats poch tüch Teat Dios, cos xequiej apmajünch tiüt wüx sanandeow. Wüx aag ayaj Teat Dios apmawün isoetiün. Meáwan nüt

wüx apmenganeowan aag ayaj ich leaam imeajtsan wüx xique”, aw.

²⁶ Pares wüx apmetiün aaga pan, menganeowan aaga vin, aag ayaj ijüiquichan nguineay Teat Jesús tandeow. Atquiaj netam merangan tanaámb, leaw nej andilil miün alinomb.

Leaw ngo metam marangüch wüx ayarich Cena del Señor

²⁷ Wüx aag ayaj, jangantanej leaw apmüet aaga pan quiaj, leaw apmanganeow aaga vin quiaj, naleaing sitiül ngo marang atnej apiüng Teat Jesús netam marang, pues aag ayaj lamajiür xeyay nisoet, cos atnej ngo marang casa leaw tamongoch Teat Jesús wüx taw miquiej nej, tandeow wüx cruz. ²⁸ Pares wüx apmerangan aaga Cena del Señor netam meyamban imeajtsan nganandot terangan alngün ngo majneaj, para alndom metüniün mesajan Teat Dios mawün wüx omeaats leaw terangan. Quiaj alndom metiün aaga pan quiaj, menganeowan aaga vin. ²⁹ Cos jangantanej leaw apmüet, leaw apmanganeow, ndot ngo leaam omeaats wüx nguineay tamongoch Teat Jesús, Teat Dios apmajaw wüx aaga nisoet quiaj.

³⁰ Por aag ayaj ajliüy tiül icona xeyay moniün andeow, altiül ngo majiür monapaciü, at altiül landeowüw. ³¹ Nganüy sitiül icootsa apmapiüngaats cuane nisoet ajiüraats, quiaj Teat Dios apmawün wüx omeaats aaga nisoet quiaj. ³² Naleaing sitiül ajiüraats nisoet, más najneaj Teat Dios majaw wüx aag ayaj nganüy nómban, quiaj

langome apmajlüyiiüts tiül, wüx aaga nüt Teat Dios apmajaw wüx asoet meáwan nipilan wüx iüt.

³³Xecojow xechijquiaw, wüx apcanchiümeron merangan aaga Cena del Señor, ercülayon merangan nóiquian. ³⁴Sitiül aljane ayáagan apmind üet, ich met aniüng nej, cos atquiaj mbich ngome apmejiüran naél wüx apmerangan aaga Cena del Señor niüng canchiüron. Sanasaj icon wüx leaw aliün majlüy wüx sanamb najaw icon.

**Nangaj Espíritu üüch anopnop
leaw alndom marang**

12 Xecojow xechijquiaw, sandiüm mejawan wüx leaw üüch icoots anopnopoots Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios nguineay marangaats minajiüt nej.

²Lamejawan wüx nganaw meyariün andeac Teat Cristo, nimeech tayac icon wüx merangan casa ajcüwa dios narangüich leaw ngondom mendeac. ³Naleaing sandiüm mejawan: Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios ngo müüch nejinguiind mapaiich Teat Jesús. Átan nejinguiind ngondom mapiüng Teat Jesús miteatiiüts, sitiül Nangaj Espíritu ngo müüch nej mandeac aag ayaj.

⁴Leaw üüch icoots Teat Dios anopnopoots para alndom marangaats minajiüt nej, pues Nangaj Espíritu neech icoots aag ayaj. ⁵Masey Teat Dios lamüüch icoots palpálwüx najiüt marangaats ocueaj nej, naleaing aaga najiüt arangaats quiaj, wüx minüt nej Teat Dios arangaats. ⁶At meáwan

cuajantanej najiüt leaw üjndiiüts anopnopoots marangaats, nej Teat Dios neech icoots ndom ombasaats marangaats aaga najiüt quiaj. ⁷Pues meáwan leaw Nangaj Espíritu üüch anopnopoots marangaats, aag ayaj üüch para alndom mambeolaats meáwan minipilan Teat Cristo.

⁸Cos Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios üüch altiül maxom omeaats mandeac wüx cuajantanej najneaj. At Nangaj Espíritu üüch altiül majaw cuajantanej para maquiaach alinop. ⁹Átan Nangaj Espíritu üüch altiül majaw xeyay wüx leawa nej andiüm, ngo machiw omeaats wüx. At nejay Nangaj Espíritu üüch alinop ndom ombas mamongoch iün andeow moniün andeow. ¹⁰At alinop üünd ndom ombas marang ateócan leaw ngomeaag ajaraw. Alinop üünd maxom omeaats mandeac leaw lamasaj nej Teat Dios. Alinop üüch nej Teat Dios majaw jane teamambeol nej, sitiül Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios, tengwüy ambeol nej nimeech. Alinop üünd mandeac alinoic ombeayiün leaw nej ngo majaw; alinop üünd maxom omeaats mapiüng cuane andeac aaga nendeac alinoic ombeayiün quiaj. ¹¹Pues meáwan aag ayaj Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios ajaw cuane nej andiüm müüch, cos nej üüch icoots anopnopoots palpálwüx leaw alndom marangaats.

**Meáwan monyar andeac Teat
Cristo ajlüiyiwi noic miün**

¹²Nop nipilan ajiür omal, owix, oleaj, meáwan ajiür, pero aag ayaj nop nej. Atquiaj aton ajlüy monyar

andeac Teat Cristo. Cos masey ajlüyiiüts xeyay, ajlüyiiüts nöiquian maquiijpaats Teat Cristo. ¹³Aaga Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios tayac icoots majlüyiiüts nöiquian maquiijpaats atnej nop nipilan, masey nipilan israel, masey nipilan griego; masey nipilan arang najon mos teombas alinop, masey nipilan ngome mos nejiw. Nganiyi meáwan icootsa tüjndiiüts aaga Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios.

¹⁴Noic cuerpo ngome noic quiriw ajlüy, cos ajiür palpálwüx. ¹⁵Jondot oleajaran mapiüng: "Xique ngome owixaran xic, pares ngome sajlüy wüx cuerpo", maw. Masey mapiüng ayaj, naleaing nej tanaámb alwüx cuerpo. ¹⁶Jondot olaagaran mapiüng: "Xique ngome oniiügaran xic, pares ngome sajlüy wüx ombasarán", maw. Masey mapiüng aag ayaj, naleaing tanaámb alwüx cuerpo. ¹⁷Cos sitiül nop nipilan palüy miün oniiügaran alwüx, ḋnguineay alndom manguiayarana? Jondot nop nipilan palüy miün olaagaran alwüx, ḋnguineay alndom maximarana? ¹⁸Cos Teat Dios tayac meáwan niüng netam majlüy wüx cuerpo atnej andiüm nej. ¹⁹Sitiül ndot áagan oniiügaran ajiür, tengwiüy áagan olaagaran ajiür, quiaj apmajüic ngo palam aaga cuerpo. ²⁰Pero masey xeyay palpálwüx ajiür, naleaing nop nej.

²¹Pares oniiügaran ngondom masaj owixaran: "Ngo metam xic ic", maj. Aton omalaran ngondom masaj oleajaran: "Ngo metam xic icona", maj. ²²At leaw ajawaats najlüy wüx cuerpo leaw ajüic ngo majiür apac, naleaing xeyay

netamüw. ²³Ajawaats wüx noic cuerpo leaw ajüic ngo membeat, aag ayaj atajcaats majneaj atnej xeyay nembeat. Pero leaw axinggaats majawaats najlüy wüx cuerpo, aag ayaj ayambaats nguineay alndom maxotaats.

²⁴Naleaing leaw ngo maxinggaats majawaats wüx cuerpo, ngo metam maxotaats. Atquiaj ajawaats Teat Dios tüüch majlüy xeyay nembeat leaw ajüic ngo membeat. ²⁵Atquiaj tarangüchiiüts, ngo majüic noic quiriw xeyay netam, alinoic ngwüy, ajlüiyiw atotow, meáwan ambeolayej. ²⁶Pares sitiül alngün maxom nej necoy, meáwan apmayaag acoy. Nganüy sitiül apmajneaj nop, meáwan aton apmbixiüm.

²⁷Nganüy icootsa ajlüyiiüts at icoots micuerpo Teat Cristo; at anopnopoots ajiüraats atamaats wüx nej. ²⁸Teat Dios tayac anopnopoots marangaats leawa nej andiüm tiül noicnoic ajlüy minipilan Teat Cristo. Leaw natangiüw, ajciüw ayaj apóstoles. Condom andüüban mondeac andeac Teat Dios. Andüüban marangiüw natang monquiaach. Condom andüüban leaw üüch nejiw Teat Dios marangiüw ateócan. Condom ajciüw moneech majneaj moniün andeow. Condom monbeol jangantanej tiül monyar andeac Teat Cristo. Andüüban nejiw monlüy wüx cuajantanej najiüt. Ndójwüx ajciüw ayaj mondeac alinoic ombeayaran leaw Teat Dios tüüch nejiw mandeaciüw. ²⁹¿Jow nganüy cuane ipiüngana, jangantanej alndom marang

apóstol? ¿Ngwa, palúyan mondeac andeac Teat Diosa? ¿Ngwa, palúyan monquiaach tiül noicnoic ajlüy minipilan Teat Cristo? ¿Ngwa, meáwan leawa neech nejiw Teat Dios ndom ombasüw marangüw ateócana? ³⁰ ¿Ngwüye, jangantanej alndom müüch majneaj moniün andeowa? ¿Ngwüye, jangantanej alndom mandeac alinoic ombeayarana? ¿Ngwüye, jangantanej alndom mapiüng cuane amb apiüng alinop wüx andeac alinoic ombeayarana? iNgwüye ngondom! ³¹ Netam mandiüm imeajtsan leawa más najneaj, quiaj Teat Dios apmüüch icon aaga najiüt leawa más xeyay atam. Pero nganüy sanasaj icon wüx leaw ajntsop wüx ajneaj merangan.

Netam mandiümaats nop alinop

13 Jondot xique lanüünd nandeac ombeay pálwüx nipilan, at lanüünd nandeac andeaciüw ángeles aton, naleaing sitiül ngo nandiüm nop alinop, sanajlüy at xic manchiic nentsarar ajiünts, tengwüy sanajlüy at xic platilla ngo majneaj ajiünts wüx atsünderan. ²Masey lanüünd nandeac leaw asaj xic Teat Dios, at lanüünd najaw wüx leaw nomb ngo majüic nguineay ajlüy, at lanüünd najaw wüx meáwan leaw almajlüy; masey sajaw Teat Dios alndom maxaing noic tiíc mawün mayac niüng andiüm nej, ngo nachiw ximeaats wüx; pero sitiül ngo nandiüm nop alinop, pues ngo nembeat nicuajind. ³Sitiül sanüüch meáwan leawa sajiür nambeol nipilan leaw ngo majiür nicuajind;

at sitiül sanüüch xecuerpo mandaab atnej noic nichech, pero naleaing sitiül ngo nandiüm nop alinop, cuane saxom tiül, nicuajind.

⁴Cos sitiül aljane andiüm nop alinop apmafüc wüx cuajantanej, xeyay ajneaj omeaats. At ngome apmandiümdiiüm majiür leaw ajiür alinop, ngo merangrangüy, ngome lombojchay, ⁵ngome itsojüyan, ngo mayambyamb marangüch leaw andiüm nej, ngome najen ajcüy, ngo mayac wüx omeaats mapalüch ombas cuajantanej. ⁶Ngo mapac omeaats wüx leaw ngo majneaj arangüw nipilan; naleaing apac omeaats wüx nipilan arangüw najneaj. ⁷Jane naleaing ajiür lasta alinop, ngo mapiüng wüx nicuajind, masey ngo majneaj apmamongoch. At ngo machiw omeaats wüx cuajantanej, ayar meáwan leaw najneaj asoic. Tiül omeaats nej apiüng nipilan apmarangüw najneaj. At aíuc wüx cuajantanej masey naél, nej tanaámb arang najneaj.

⁸Sitiül andiümaats nop alinop, aag ayaj ngo mamong. Alinoic nüt ngome apmetam aljane mandeac andeac Teat Dios; ngome apmetam aljane mandeac pálwüx ombeayaran; at Teat Dios langome apmetam müüch aljane majaw wüx cuajantanej. ⁹Cos leaw ajawaats nganüy, aag ayaj ngome palan ajlüy; at leaw lamasaj icoots Teat Dios, aag ayaj quiripite ajawaats, ngome palan. ¹⁰Naleaing wüx apmatüch a nüt apmajawaats palan wüx meáwan cuajantanej, quiaj langome apmetam leaw ngome palan.

¹¹Pues wüx nine xic, tandeacas atnej andeac nine monguich,

tapiüngas tiül ximeaats atnej arang nop nine, xefis atnej mifis nop nine. Nganüy wüx lasatang lanarang naxey, quiaj tacueatiüs narang atnej arang nop nine. ¹²Nganüy ngondom maxomaats majawaats nicuajind palan; aag ayaj atnej majawaats teombasaats tiül noic nesomom cheeg. Nganüy ngo nambich najaw meáwan, pero alinoic nüt sanajaw meáwan cuajantanej atnej Teat Dios ajaw tiül ximeaats nganüy nguineay sarang. ¹³Pero ajlüy arej sanasaj icon wüx leaw netam meyacan wüx imeajtsan meáwan nüt. Netam meyacan imeajtsan wüx leaw apiüng Teat Dios, ngondom mechewanimeajtsan wüx. Alinoic: Netam meyajcan tiül imeajtsan Teat Dios apmarang meáwan leawa lamapiüng apmarang. At alinoic: Netam mejiüran lasta nop alinop. Pero leaw ajntsop wüx atam tiül ajcüw arej quiaj, aag ayaj merndiumayon, merjiürayon lasta.

Wüx anderac alinoic ombeayaran

14 Irangan leaw niüng alndom mendiuman nop alinop. At aton iyacan imeajtsan wüx leaw alndom müüich icon Nangaj Espíritu merangan. Cos leaw xeyay netam meyacan imeajtsan wüx, aag ayaj ndom imbasan mesajan nipilan leaw andeac Teat Dios.

²Wüx nop apmandeac alinoic ombeayaran, aag ayaj ngo mambeol alinop, cos Teat Dios ajaw cuane; nejinguind alinop ngo manguiay cuane teamapiüng. Masey Nangaj Espíritu ambeol nej mandeac aag ayaj, nipilan ngondom majawiüw cuane. ³Pero leaw üünd mandeac

leaw asaj nej Teat Dios, aag ayaj andeac manguiay nipilan, ambeol nejiw mapaciüw wüx mandüijpiw Teat Cristo, üüch mapac omeajtsüw, at üüch nejiw mambeolüw aljane mamong amix omeaats. ⁴Cos leawa nendeac alinoic ombeayaran, aag ayaj nejáyan quiaj ambeoliüy. Pero leaw nendeac leaw asaj nej Teat Dios, aag ayaj ambeol meáwan noicnoic ajlüy minipilan Teat Cristo.

⁵Xique malüy sapiüng meawaronan mendeacan alinoic ombeayaran, pero más xeyay sandium sitiül alndom mendeacan mesajan nipilan leaw asaj icon Teat Dios, cos aag ayaj xowüy latam. Nganüy sitiül aljane üünd mandeac cuane apiüng aaga nendeac alinoic ombeayaran quiaj, aag ayaj alndom mambeol monyar andeac Teat Cristo matangüw wüx Mipoch Teat Dios. ⁶Xecojow xechijquiaw, jondot xique nganüy sanamb niüng ijlüyiün nandeac alinoic ombeayaran, ¿cuane apmambeol icon wüx? ¡Nicuajind! Pero sanambeol icon sitiül sanandeac nasaj icon leaw tasaj xic Teat Dios, tengwüy sitiül sanasaj icon leaw tüjndiüs najaw, tengwüy sitiül sanasaj icon leaw tasoiquiüs nandeac, asaj xic Teat Dios, tengwüy sitiül sanaquiaach icon leaw apiüng tiül Mipoch Teat Dios.

⁷Jondot cuajantanej natsünderan tengwüy nainderan ngo mayambüch onic, ngondom mawün najneaj ton. ¿Nguineay apmajüic cuane soen tawüne? ⁸Sitiül a trumpet ngo maw onic, nguineay apmapaj soldados mambüw tiül montsoj. ¿Jane apmetajquiay

majneaj mamb tiül montsoja?

⁹ Pues atquiay icona aton wüx indeacan sitiül ngo mendeacan ranüy, Ɂnguineay apmajüic cuane teamendeacana? Aag ayaj atnej mendeacndeacan tiül nepepep.

¹⁰ Naleaing, masey ajlüy xeyay ombeayaran ningüy wüx iüt, meáwan nanderac ajiür cuane amb apiüng. ¹¹ Sitiül xique ngo nanguaiay aaga ombeayaran leaw andeac alinop, sanajlüy at xic neapeyiüis miün; at aaga nendeac masaj xic quiaj, apmajlüy atnej napeay miün.

¹² At icona aton cos lamendiüman mejiüran meáwan leaw apmüüch icon Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios, netam merangan aaga najiüt leaw apmambeol meáwan monyar andeac Teat Cristo mapacüw wüx minajiüt nej.

¹³ Pares sitiül aljane andeac alinoic ombeayaran, ich matün ocueaj Teat Dios müüch nej majaw Ɂnguineay alndom masaj alinop cuane landoj mapiüng quiaj.

¹⁴ Jondot sitiül xique sanataag orar wüx alinoic ombeayaran, masey Nangaj Espíritu üüch xic narang, jondot ngo najaw cuane teanandeac, pues ngondom mambeol nejinguind.

¹⁵ Pero, Ɂnguineay netam naranga? Cos alndom nataag orar wüx alinoic ombeayiün leaw üüch xic Nangaj Espíritu, pero aton netam nataag orar leaw alndom najaw cuane sandeac. At aton alndom nataag cantar himnos leaw üüch xic Nangaj Espíritu, pero netam najaw cuane sataag cantar. ¹⁶ Pero icona sitiül isajan Teat Dios leaw najneajay lamarang wüx icona wüx alinoic ombeayiün,

Ɂnguineay alndom alinop jayats leaw ngo majaw mapiüng “amén” nóiquian maquiiüb icona wüx aag leaw ipiüngan quiaja, sitiül ngo manguiay cuane temendeacana?

¹⁷ Naleaing icona alndom meajchiün gracias Teat Dios najneajay, pero alinop leaw ngo manguiay ngo mambeol nej nicuajind. ¹⁸ Xique süüch gracias Teat Dios cos más alndom nandeac palpálwüx ombeayaran ngo matnej icona.

¹⁹ Pero wüx sajlüy niüng canchiüijow monyar andeac Teat Cristo, sandiüüm nandeac masey acoquiar poch leaw alndom manguiayiw, leaw apmambeol nejiw; ngo nandiüüm nandeac agajpowiüw mil (10,000) poch wüx alinoic ombeayaran leaw ngo mambeol nejinguind.

²⁰ Xecojow xechijquiaw, nde mepiüngan tiül imalan atnej apiüngiüw naliw monguich. Netam mepiüngan atnej natang nipilan, menguiayıün leaw sasaj icon quiaj. Pero wüx cuajantanej ngo majneaj, netam mejlüyiün atnej naliw monguich leaw nganaw majaw cuane ngo majneaj. ²¹ Tiül aaga ajlüyyay poch tarang Isaías apiüng nipilan israel apmasoiquiw wüx alinoic ombeayaran, cos Teat Dios tapiüng: “Xique sanütüch mambüw niüng ijlüyiün nipilan mondeac palpálwüx ombeayaran. Sanandeac nasaj icon wüx ombeayiw. Masey atquiaj sanarang, nejiw ngome apmayariw sandeac”, aw Teat Dios.

²² Atquiaj ajlüy nganüy aton, cos sitiül aljane apmandeac alinoic ombeayaran wüx canchiüron, aag ayaj alndom mambeol leaw nganaw

mayariw andeac Teat Cristo, ngome apmambeol leaw lamayariw andeac Teat Cristo. Nganiüy wüx aljane apmandeac noic poch leaw asaj nej Teat Dios, aaga andeac quiaj apmambeol monyar andeac Teat Cristo, ngome apmambeol leaw nganaw mayar andeac Teat Cristo. ²³Sitiül meáwan monyar andeac Teat Cristo apcanchiüm, condom teamandeaciüw alinoic ombeayaran, jondot mapeayiw acas jayats leaw ngo majawüw xeyay, tengwüy mapeayiw alacas leaw ngo mayariw andeac Teat Cristo, ¿cuane apmapiüngüwa? ¿Ngome apmapiüngüw nerchachiün wüx indeacan aag ayaja? ²⁴Nganüy sitiül meáwan teamandeaciüw leaw asaj nejiw Teat Dios, pues masey apmapeay nop ngo mayar andeac Teat Cristo, tengwüy nop jayats leaw nganaw majaw xeyay, pero wüx apmanguiy leaw indeacan, apmayaag tiül omeaats nej ngo majneaj arang, apleaam omeaats netam macueat arang ngo majneaj. ²⁵Wüx apleaam omeaats leaw ngo majneaj lamarang, pues quiaj apmaquieel micos nej marang casa Teat Dios, mapiüng naleaing Teat Dios alniüng ijlüyiün.

Wüx apcanchiümeron netam merangan meáwan najneaj

²⁶Xecojow xechijquiaw, nganüy sanasaj icon nguineay netam merangan. Wüx apcanchiümeron, jangantanej tiül icona alndom majiür cuane apmarang. Nop alndom mapiüng matajciüh cantar noic salmo, alinop alndom maquiaach, alinop alndom mapiüng

cuane lamiüich nej Teat Dios majaw, alinop alndom müüch nej Teat Dios mandeac alinoic ombeayaran, alinop alndom müünd mapiüng cuane tapiüng aaga nendeac alinoic ombeayaran quiaj. Meáwan leaw irangan quiaj, aag ayaj apmembeolayon mapac imeajtsan, metangan wüx Mipoch Teat Dios. ²⁷Sitiül almajlüy acas alndom mandeaciüw alinoic ombeayaran, pues ich mandeaciüw masey ijpüw tengwiüy arojpüw, pero nopolopoj ich mandeaciüw; aton alinop ich mapiüng cuane teamapiüngüw. ²⁸Sitiül ngo majlüy aljane alndom mapiüng wüx cuane teamapiüngüw, más najneaj ich ndijchiümoj, nde mandeaciüw niüng canchiowaran. Ich mandeaciüw tiülan omeajtsuw nejiw, at masajüw Teat Dios, ngome tiül nipilan. ²⁹At aton leaw mondeac leaw asaj nejiw Teat Dios, pues leaw wüx ijpüw tengwiüy arojpüw alndom mandeaciüw. Aldemas ich müjchiw olajciüw manguiayiw sitiül aag ayaj naleaing tengwiüy ngo maleaing. ³⁰Sitiül aljane ajciüwa moncheten quiaj, lamasaj nej Teat Dios cuane alndom mapiüng, pues ich müünd mendeac; pero alinop ich macueat andeac. ³¹Icona alndom mendeacan inopnopon leaw lamasaj icon Teat Dios, cos atquiaj alndom merquiaachayon, at apmapac imeajtsan wüx Teat Cristo. ³²Meáwan leaw nendeac leaw asaj nej Teat Dios alndom ndijchiüw wüx andiüm. ³³Cos leaw andiüm Teat Dios aag ayaj majlüy najneájan tiül moncanchiün, ngome aolüyan andeaciüw.

Meáwan niüng apcanchiümoj monyar andeac Teat Cristo, atquaij netam majlüy. ³⁴Cos montaj netam ndijchiüümójan wüx canchiowaran; ngo metam mendeacuw, netam mayariw andeac minojow nejiw atnej apiüng tiül ajlüyyay Mipoch Teat Dios. ³⁵Sitiül andiüümüw manguiayiw leaw ngo majawüw, ich matüniw manguiayiw minojow nejiw aniüngüw nejiw, cos monxing sitiül nop najtaj apmandeac tiül moncanchiüün.

³⁶Ich leaam imeajtsan Mipoch Teat Dios ngome tfülan icona witiüt, at ngome áagan icona lameyariün.

³⁷Sitiül aljane tiül icona apiüng nej alndom mandeac leaw asaj nej Teat Dios, tengwüy apiüng Nangaj Espíritu lamüüch nej marang cuajantanej, nej netam mayaag mapiüng leaw sarang wüx nawiig cam, aag ayaj asaj xic Teat Cristo.

³⁸Pero sitiül aljane ngo mandiüüm mayar aag ayaj, nde merangan casa.

³⁹Xecojow xechijquiaw, indeacan leaw lameajndiün mendeacan, leawa lamasaj icon Teat Dios; at nde mepalan leaw nendium mandeac alinoic ombeayaran. ⁴⁰Pero irangan meáwan najneaj, nendüübndüypeay, nde meolúyan.

Wüx Teat Cristo tapac alinomb

15 Nganüy xecojow xechijquiaw, sanasaj icon alinomb para alndom leaam imeajtsan leawa landoj nasaj icon, nguineay lamawün icon wüx isoetiün Teat Cristo. Aag ayaj icona teyariün, at nganüy tanaámb temendüjiün. ²Cos wüx aaga poch tasajas icon quiaj, landoj leriowan

wüx isoetiün sitiül temeyacan wüx imeajtsan. Pero sitiül ngo Meyacan wüx imeajtsan, ajüic ipiüngánan iyariün andeac Teat Cristo.

³Xique taquiajchiüs icon wüx leawa xeyay atam menguiyiün atnej tasoiquiüs, cos tiül Mipoch Teat Dios apiüng Teat Cristo tandew mawünasoetiiüts. ⁴Ndoj tamiüraad, pero tapac alinomb wüx er nüt, atnej lapiürang wüx nej tiül Mipoch Teat Dios. ⁵Condom tejüiquichay majaw nej néjan teat Pedro nasaic Cefas. Ndoj tejüiquichay majawüw nej meáwan gajpiüp (12) miapóstoles nej aton.

⁶Ndoj tejüiquichay majawüw nej among acoquiaw acoic miow (500) minipilan Teat Cristo nójiquian. Ajciuw ayaj xeyayiw aliünüw mapaciuw nganüy, altiül acas landeowüw. ⁷Condom tejüiquichay majaw nej teat Jacobo. Ndoj tejüiquichay majawüw nej alinomb meáwan miapóstoles nej.

⁸Ndójwüx tejüiquichay najaw aton, masey xique atnej wijquiatos ümbwüx, atnej nop nine nganaw matüch a nüt wijquiam. ⁹Xique chingüy tiül meáwan apóstoles, ngo nembeat nicuajind, ngo metam nasaic apóstol xic, cos tanomb xeyay tajciyiüs najawiüw; tayambas ombasiuw monyar andeac Teat Cristo. ¹⁰Cos Teat Dios tajíür xic lasta xeyay, pares tajlüyiüs atnej nganüy sajlüy cam. Ngome por gana miün tajíür xic lasta, cos sarang xeyay najiüt, ngo matüchiw xic meáwan apóstoles. Naleaing aag ayaj ngome xíquian quiaj sarang, cos Teat Dios nembeol xic narang. ¹¹Ngo metam mandeacaats

wüx jane tarang aaga najiüt tiül icona, sitiül xique tengwiý nejiw. Naleaing leaw xeyay nembeat, aag ayaj cos lameyariün andeac Teat Cristo.

Wüx apmapaciüw alinomb leawa landeowüw

¹²Sitiül lamapiüngaaats Teat Cristo tapac alinomb, īnguineay altiül apiüngüw leaw landeow langome apmapaciüw alinomba? ¹³Cos sitiül naleaing leaw landeow langome apmapaciüw alinomb, aton Teat Cristo ngome tapac alinomb.

¹⁴Sitiül Teat Cristo taton ngo mapac alinomb, por gana miün andeacaats wüx, at por gana miün ayariiüts andeac Teat Cristo. ¹⁵At xicona ajüic atnej monwaiiich xicon wüx tandeacasan nguineay tarang Teat Dios, cos tapiüngasan Teat Dios tapaciüch Teat Cristo. Sitiül naleaing mondeow ngo mapaciüw alinomb, quiaj Teat Dios taton ngome tapaciüch Teat Cristo. ¹⁶Cos sitiül mondeow ngo mapaciüw, at aton Teat Cristo ngome tapac alinomb. ¹⁷Átan sitiül Teat Cristo ngome tapac alinomb, por gana iyariün andeac nej, aliün mejíirun isoetiün. ¹⁸At aton sitiül atquiaj ajlüy, nipilan leaw tayariw andeac Teat Cristo ndoj tandeowüw, ngo maw asoetiw, lambüw tiül castigo. ¹⁹Jondot niüngancüy wüx iüt cam ambeat andüjpiiüts Teat Cristo, nots quiaj ngo membeat leaw arangaats, quiaj ajüic najntsop tiül michachiiüts.

²⁰Naleaing Teat Dios tapaciüch alinomb Teat Cristo. Cos Teat Cristo ombas mapac tiül mondeow, pares

ajawaats Teat Dios apmapaciüch alinomb meáwan nipilan leaw ayar nej andeac. ²¹Tamelich andeowaran wüx leaw tarang nop naxey; at naw wüx leawa tarang nop naxey tamelich apacaran tiül mondeow. ²²Meáwan nipilan wüx iüt tenguial andeowaats cos acualaats icoots Adán; pero meáwan nipilan leaw lamayariw andeac Teat Cristo apmapaciüw alinomb. ²³Andüübndüjpeay apmapaciüw, cos Teat Cristo ombas mapac. Condom wüx nüt apmandilil Teat Cristo, apmapaciüw meáwan leaw minipilan nej. ²⁴Condom aliic miün nüt apmümb aaga iüt cam wüx Teat Cristo landoj mandrooch ombas meáwan montantang monajiüt, at meáwan monciüy majaw nej. Condom apmayac teowix Teat Dios meáwan leaw almajlüy. ²⁵Cos naleaing nej Teat Cristo netam majlüy wüx meáwan leaw almajlüy, leaw ndoj mayac teoleaj nej meáwan monciüy majaw nej. ²⁶Condom aaga ümbwüx ngo majneaj leaw nej apmandrooch ombas, aag ayaj andeowaran. ²⁷Lajlüy tiül Mipoch Teat Dios niüng apiüng: “Meáwan leaw almajlüy, Teat Dios tayac teoleaj Teat Cristo, cos nej netam majlüy wüx meáwan”, aw. Naleaing wüx tapiüng aag ayaj ajüic ngome teandeac wüx Teat Dios cos nejay Teat Dios tayac meáwan teoleaj Teat Cristo. ²⁸Condom wüx Teat Cristo lajlüy wüx meáwan leaw almajlüy, nej aton quiaj apmeyactiy teowix Teat Dios, cos Teat Dios tayac teowix nej meáwan. Quiaj Teat Dios apmajlüy wüx meáwan leaw

almajlüy. ²⁹ Nganüy sanasaj icon alinoic. Sitiül naleaing mondeow ngo mapaciüw alinomb, ćcuajpar altiül icona ayariw yow ingow ayar yow nop leaw landeowa?

³⁰ Aton sitiül mondeow ngo mapaciüw alinomb, ćcuane saxoman wüx sitiül ajcüiyw majawüw xicon nipiñana? ³¹ Nganüy xique, xecojow xechijquiaw, sayaag ngünantanej nüt aljane alndom mambiy xic. Aag ayaj naleaing sasaj icon cos xeyay apac ximeaats lameyariün andeac Miteatiiüts Jesucristo. ³² Sitiül wüx xique tambas natsoj anaag napat nimal tiül Efeso, ćcuane ambeol xic wüx sitiül mondeow ngo mapaciüw alinomba? iNicuajind! Más najneaj marangaats atnej apiürang, cos apiüng: “Metiiüts manganeowaats, cos ngünantanej nüt alndom mandeowaats”, aw.

³³ Nde mawaiich icon nejinguin, cos ajawaats atnej apiürang: “Nipilan monrang ngo majneaj apmayacüw wüx alinop marang ngo majneaj aton sitiül ajlüiy maquiiüb nguijantanej”, maw. ³⁴ Ich leaam imeajtsan, indüyiün wüx alinomb irangan najneaj, nde merangan ngo majneaj. Cos almajlüy nipilan tiül icona nómbar nganaw maxomüw omeajtsiüw majawüw nguineay apiüng Teat Dios. Aag ayaj sasaj icon nguineay alndom mexinguian.

Nguineay apmapaciüw alinomb leaw landeowüw

³⁵ Aljane apmapaciüng: “¿Nguineay alndom mapaciüch mondeow alinomb Teat Diosa? ¿Nguineay apmajlüiy nejiw wüx apmapaciüw

alinomba?” apmaw. ³⁶ iNechach leaw nepiüng atquiaj! ¿Neol ngo mejaw nguineay arang osaab soex wüx apiürüche? Cos cuajantanej osaab leaw apmapaciüch, sitiül ngo majtex mipang, ngo majntsop.

³⁷ Aton ngo mapaciüch natang soex, aag miün osaab apiürüch, masey os masey trigo, tengwüy cuajantanej osaab leaw napiürüch. ³⁸ Pero Teat Dios üüch majntsop noicnoic osaab majlüy atnej andiüm nej; wüx ajntsop, Teat Dios üüch nej majlüy atnej netam majlüy. ³⁹ Aton ngome meáwan cuerpo atanej ajlüy, cos palpalwüx ajlüy. Cos ajlüy noic micuerpo nipiñan, alinoic ajlüy nimal, alinoic ajlüy quiec, at alinoic ajlüy cüet. ⁴⁰ Aton pálwüx leaw najlüiy cawüx tiül cielo, at pálwüx leaw najlüy ningüy wüx iüt. Leaw najlüy cawüx tiül cielo tarangüch najneajay para majlüy cawüx. Aton leaw najlüy wüx iüt tarangüch najneajay para majlüy wüx iüt.

⁴¹ Ajawaats aaga nüt alinoic arraj, at a caaw alinoic arraj, ocas alinoic arrajüw; nganüy tíulan ajcüw ocas alinoic arrajüw anoicnoiqui.

⁴² Atquiaj wüx meáwan mondeow apmapaciüw alinomb, cos wüx amiüraad a nandeow apndrom ombas; pero wüx apmapac alinomb langondom ndrom ombas. ⁴³ Pues aaga nandeow wüx amiüraad ngo metam, cuane ajpar. Pero wüx apmapac alinomb, quiaj apmajlüy najneajay. Wüx amiüraad lajlüyan, ngondom marang nicuajind; pero wüx apmapac alinomb, quiaj apndrom marang cuajantanej. ⁴⁴ At wüx amiüraad, ajlüy atnej meáwan mondeow; pero wüx apmapac

alinomb lami alinoic, cos Teat Dios lamangowüüch marang jayats. Nganüy ajlüy micuerpojaats atnej ajlüy meáwan nipilan. Pero alinoic nüt apmajlüy pálwüx, cos Teat Dios apmangowüüch marang jayats.

45 Atquiaj apiüng tiül Mipoch Teat Dios, cos apiüng: “Teat Dios ombas marang Adán, tüüch mapac”, aw. Condom tajlüy alinop atnej Adán, aag ayaj Teat Cristo; Miespíritu nej apacüüich nipilan alinomb.

46 Nganüy micuerpojaats cam ajlüyay nipilan nej, pero alinoic nüt apmajlüy jayats. Quiaj ajüiquich ngome aaga jayats cuerpo espiritual ombas tajlüy, cos aaga ajlüyay cuerpo ombas majlüy. **47** Aaga naxey ombas marangüch ningüy wüx iüt, Teat Dios tarang iüt nej. Condom tajlüy alinop naxey imiün tiül cielo, aag ayaj Teat Cristo. **48** Atnej tajlüy micuerpo aaga naxey ombas marangüch iüt nej, atnej ajlüy micuerpojaats nganüy. At aton atnej ajlüy micuerpo aaga naxey imiün tiül cielo, atnej apmajlüy micuerpojaats alinoic nüt wüx apmajlüyiiüts tiül cielo. **49** Cos ajlüyiiüts atnej tajlüy aaga naxey ombas marangüch iüt nej, at aton apmajlüyiiüts atnej aaga naxey tajlüy imiün cielo.

50 Xecojow xechijquiaw sanasaj icon, aaga micuerpojaats ajiüraats nganüy cam ngondom majmel tiül micambaj Teat Dios tiül cielo; cos leaw apndrom ombas ngondom majmel niüng lango ndrom ombas nicuajind. **51** Nganüy sanasaj icon leaw nomb ngo majaraw. Ngome meáwan icoots apmandeowaats; naleaing Teat Dios apmangowüüch

micuerpojaats. **52** Apmarang najénan, atnej noic ameecharan oniiügaran wüx ndójwüx ajiünts trompet ocueaj Teat Dios. Quiaj apmapacüw alinomb meáwan monyar andeac Teat Cristo leawa tandeowüw, apmajiürüw jayats micuerpojuw nejiw, langondom ndrom ombasiw alinomb. At icootsa leaw aliün mapacaats, Teat Dios apmangowüüch micuerpojaats aton. **53** Aaga micuerpojaats leaw apndrom ombas netam mangowüücharan cos langondom ndrom ombas. Nganüy alndom mandeowaats, áag netam mangowüücharan micuerpojaats, quiaj langondom mandeowaats. **54** Cos wüx langowüücharan micuerpojaats majlüy jayats, quiaj langondom ndrom ombas; apmajlüy atnej apiüng tiül Mipoch Teat Dios, cos apiüng: “Ninguij ndoj andeowaran, langondom mandeowaran alinomb”, aw. **55** ¿Wülganüy andeow nipilana? ¿Nguiane ajlüye? ¿Wülganüy oxiüta? ¿Nguiane ajlüye? **56** Cos ajlüy nisoet, quiaj netam mandeowaran; at cos aaga ajlüyay poch ayac Teat Dios, aag ayaj ajüiquich ajiüraats nisoet. **57** Nganüy netam müjchiiüts gracias Teat Dios, cos lamüüch icoots majntsopiiüts wüx meáwan cuajantanej. Aag ayaj tarang Miteatiiüts Jesucristo.

58 Pares xecojow xechijquiaw, irangan tanaámb leaw alndom merangan, nde paxiüm icueajüün wüx iyariün andeac Teat Cristo. Irangan minajüüt Teat Dios meáwan nüt, cos lamejawan wüx irangan minajüüt Teat Dios ngome irangánan.

**Amiütücharan tomiün mambeol
minipilan Teat Cristo**

16 Nganüy sanasaj icon
nguineay alndom
mecanchichan aaga tomiün leaw
apmeyacan membeolan monyar
andeac Teat Cristo tiül Jerusalén.
Irangan atnej tasajasüw noicnoic
ajlüy minipilan Teat Cristo tiül
Galacia. ²Wüx noic nüt doming
iwüniün quiriw leaw ixoman tiül
namong seman; quiaj ngo metam
memiütüchiün nicuajind wüx
sanapeay quiaj. ³Wüx sanapeay
niüng ijlüyiün, quiaj sanarang
nawiig majoyiw ajcüwa monkay
leaw lamepiüngan alndom
mambüw mayacüw tiül Jerusalén
leaw najmiüc. ⁴Sitiül sapiüng
najneaj namb a xique aton, quiaj
sanamb naquijüpüw.

Pablo apiüng nguineay apmarang

⁵Ombas netam namb namong
tiül Macedonia, condom sanamb
tiül Corinto najaw icon. ⁶Nots
quiaj nacül acas nüt niüng ijlüyiün,
tengwüy sanacül ninguiaj tiül
meáwan nüt wüx aquind. Condom
quiaj alndom membeolan xic
meajchiün xic namb niüng
sanandüy quiaj. ⁷Naleaing ngo
nandiüm namóngan niüng ijlüyiün,
cos sitiül Teat Dios mandiüm,
sanacül naquiiüb icon xeyay nüt.
⁸Sanacül tiül cambaj Efeso leaw
ndoŋ nangos nüt Pentecostés. ⁹Cos
ningüy lanaxom xeyay najüt ocueaj
Teat Dios leaw alndom narang; áag
sanarang wúxan alndom, masey
almajlüyiw xeyay leaw ajcüyiw
majawüw xic.

¹⁰Wüx apmapeay niüng ijlüyiün
a Timoteo, imbeolan para alndom
mapac omeaats macül maquiiüb
icon, cos nej arang minajiüt Teat
Dios atnej xique sarang. ¹¹Pares
nde mepiüngan nej ngo metam,
imbeolan mapeay ningüy najneajay
mapac omeaats, cos teanacül
mapeay nóiquian maquiiüb alacas
micojoots michijquiaats.

¹²Nganüy sanasaj icon wüx
michijquiaats teat Apolos. Xeyay
tasajas sitiül alndom mamb niüng
ijlüyiün maquijüpüw alacas monyar
andeac Teat Cristo wúxan ambüw.
Pero ngo mandiüm mamb nganüy;
apmamb wüx apmatüch ocueaj.

Ndójwüx atepeay

¹³Netam mepacan wüx merangan
najneaj; tanaámb indüjipiün leaw
lameyariün ocueaj Teat Cristo, nde
mermbolan, iyacan imeajtsan wüx
merangan leaw andiüm nej. ¹⁴At
meáwan leaw irangan, ijüiquichan
naleaing indiümayon nop alinop.

¹⁵Nganüy xecojow xechijquia,
icona lamejawan meáwan acualaats
teat Estéfanas, nejiw ombas
mayariw andeac Teat Cristo tiül
iüt Acaya. Nejiw tanaámb ayacüw
omeajtsiüw wüx mambeolüw
monyar andeac Teat Cristo. ¹⁶Xique
xowüy satün icueajiün meyariün
andeacüw nejiw, at netam meyariün
andeacüw meáwan monarang atnej
arangüw nejiw, cos ambeolüw icon
wüx aaga najüt quiaj. ¹⁷Pues wüx
tapeayiw ajciüw teat Estéfanas, teat
Fortunato, at teat Acaico, xeyay
tapac ximeaats, cos nejiw tajlüiyi
ningüy mambeolüw xic ingow
ijlüyiün ningüy. ¹⁸Nejiw xeyay

tüjchiw mapac ximeaats, at sajaw nejiw tüjchiw mapac imeajtsan. Netam meyajcan mesajan najneaj arangüw.

¹⁹Meáwan noicnoic ajlüy monyar andeac Teat Cristo monlüy tiül iüt Asia atepeayiw icon. At teat Aquila, aton müm Priscila mintaj nej, y meáwan monyar andeac Teat Cristo leaw canchiüjow anüngüw nejiw, xeyay andiümüw matepeayiw icon wüx minüt Teat Cristo. ²⁰At atepeayiw icon meáwan monyar andeac Teat Cristo leaw alningüy.

At icona itepeayiün nop alinop najneájan.

²¹Nganiüy xiquiay sarang aaga úmbwüix poch cam naag xiwix natepeay icon.

²²Sitiül aljane ngo mandiüm Teat Cristo, ich maw ninguiün nómban mamb tiül castigo. iTeat Cristo aliüc najen!

²³Miteatiüts Jesucristo mambeol icon tamtámban. ²⁴Xique xeyay sandiüm icon, cos nóiquian teamandüjpíiüts Teat Cristo Jesús. Amén.

Amb iwic nanderac arang wüx nawiig San Pablo müüch minipilan Teat Cristo moncül tiül Corinto

2^a CORINTIOS

Atepeay

1 Xique Pablo sajlüy miapóstol Teat Jesucristo cos Teat Dios tayac xic. At alningüy michijquiaats Timoteo alnaquiiüb. Xique sarang aaga nawiig cam nüüch monyar andeac Teat Cristo monlüy tiül cambaj Corinto. At aton süüch mamb manguiayiw meáwan micual Teat Dios moncül tiül iüt Acaya. ²Sandiüm Miteatiüts Dios at Miteatiüts Jesucristo müjchiw icon mimonañneajiw, at mejlüyiün najneájan tiül imeajtsan.

Teat Pablo tamongoch xeyay

³Najneajay ajliy Teat Dios, miteat Miteatiüts Jesucristo. Nej andiüm meáwan nipilan, at tanaámb teamüüch majneaj omeaatsaran. ⁴Nej tüüch majneaj omeajtsaats wüx meáwan naél amongochiiüts. Atquiaj alndom icootsa aton müjchiüts majneaj omeajtsüw jangantanej teamamongoch naél. Cos atnej teambeol icoots Teat Dios, atnej alndom müjchiüts majneaj omeajtsüw jangantanej

aton. ⁵Masey teamamongochiiüts xeyay ngo majneaj atnej tamongoch Teat Cristo, atquiaj nej apmüüch majneaj omeajtsaats xeyay. ⁶Xicona samongochiün xeyay naél cos atquiaj alndom nambeolan icon necamb wüx imongochiün naél. Tamongochasan xeyay naél alndom nasajan icon nguineay Teat Cristo alndom mawün icon wüx isoetiün. Cos Teat Dios teamambeol xicon, pares xicona aton alndom nambeolan icon meiücan wüx cuajantanej apmemongochiün atnej xicona saiücan wüx leaw samongochiün. ⁷Xicona sajawan icona apmeiücan wüx meáwan leaw apmemongochiün, cos sajawan sitiüil apmemongochiün ngo majneaj atnej samongochiün, quiaj Teat Dios apmambeol icon atnej ambeol xicon.

⁸Xecojow xechijquiaw, nganüy sanasaj icon menguiayıün nguineay tamongochasan tiül iüt Asia. Cos xeyay tamongochasan ngo majneaj quiaj, langondom narangan nicuajind, laniüjchiün ximeajtsan sanandeowan quiaj. ⁹Lanapiüngan

landoj, sanandeowan. Nganüy sajaw aag ayaj tamongochasan niüng ngondom napiüngan sanawan wüx xicónan quiaj. Naleaing nejay Teat Dios áag nepacüüch mondeow tawün xicon wüx. ¹⁰Najneaj tarang Teat Dios cos tawün xicon wüx, tajlüy nandeowan; at nganüy tanaámb teamawün xicon wüx. Sajawan naleaing nej apmawün xicon wüx alinomb. ¹¹Naleaing netam membeolan xicon metüniün mambeol xicon Teat Dios. Cos atquiaj xeyay nipilan leaw atüniw ocueaj Teat Dios mambeol xicon, apmükchiw gracias Teat Dios cos nej xeyay tambeol xicon.

Pablo tequiy mamb andüy Corinto

¹²Xicona xeyay apac ximeajtsan cos sayajcan tiül ximeajtsan sarangan najneaj tiül nipilan, sarangan áagan leaw andiüm Teat Dios; ngo nawaijchan nejinguind, cuantemas te icona ngo nawaijchan icon. Teat Dios teamambeol xicon narangan aag ayaj, ngome xicónan quiaj alndom narangan. ¹³Xique sarang wüx nawiig áagan ngo maél leaw alndom meteowan mexoman imeajtsan wüx. Malüy naleaing apmexoman imeajtsan wüx meáwan leaw sarang wüx aaga nawiig cam. ¹⁴Sapiüng icona lamejawan quiriw. Wüx aaga nüt Teat Jesúus apmandilil sandiüm mapac imeajtsan wüx xique; at sandiüm mapac ximeajtsan wüx icona cos xique tambeolas icon Meyariün andeac Teat Cristo.

¹⁵Cos tapiüngas atquiaj ipiüngan wüx xique; pares tandiümas ombas namong quiaj, nambeol icon amb

ijmbüw. ¹⁶Tapiüngas naw quiaj sanandüy tiül Macedonia, ndoj nawas Macedonia tapiüngas sanandilil alinomb najaw icon amb ijmbüw. Condom tapiüngas alndom membeolan xic namb sandüy tiül iüt Judea. Nganüy naleaing ngondom namb ombas najaw icon atnej tapiüngas. ¹⁷Cuane ipiüngan, ejow wüx tapiüngas sanamb najaw icon, aag ayaj sapíüngan, lango narang leaw tapiüngasa? Ngwüy, naleaing sapiüng, cos ngo narang atnej arang jangantanej nipilan. Xique leawa lanapiüng sanarang, pues netam narang, ngondom napíüngan. ¹⁸Teat Dios ajaw leaw sasaj icon ngo napíüngan, naleaing sanarang. ¹⁹Xicona, xique, teat Silvano at teat Timoteo tasajasán icon wüx Teat Cristo, Micual Teat Dios. Nej mbójan marang leaw lamapiüng, ngo mapíüngan. ²⁰Teat Cristo tarang meáwan leaw lamapiüng Teat Dios, pares apiüngaaats “Amén, aag ayaj naleaing” wüx arangaats casa Teat Dios, cos najneaj lamarang Teat Cristo. ²¹Nejay Teat Dios neech icoots lembemoots nandand mandüipiüts Teat Cristo, cos nej nerriiid icoots. ²²Aton nej tayac tiül omeajtsaats aaga Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios, majlüy tiül omeajtsaats, majüiquich ajlüyiiüts micual nej icoots.

²³Nganüy sanasaj icon neol ngo namb tiül cambaj Corinto najaw icon wüx aaga nüt tapiüngas. Teat Dios ajaw ngo nawaiich. Naleaing ngo namb najaw icon cos ngo nandiüm nalic icon xeyay. ²⁴Xicona lango metam nasajan icon más wüx

Teat Cristo cos lamejawan wüx aag ayaj. Más naleaing, sandiüman nambeolan icon nüjchiün mapac imeajtsan.

2 Xique taton ngo nandilil najaw icon, cos ngo nandiüm nüüch icon mamix imeajtsan alinomb. **3** Sitiül xique nüüch mamix imeajtsan, ¿pues jane apmeech mapac ximeaats? Nejinguind, cos icónan quiaj alndom müüch mapac ximeaats. ¿Pero nguineay alndom, ndot nüüch icon mamix imeajtsana? **3** Tarangas alinoic nawiig cos ngo nandiüm mamix ximeaats wüx sanatüch niüng ijlüyiün. Cos áagan icona alndom meajchiün mapac ximeaats; sajaw ngondom mapac imeajtsan sitiül xique amix ximeaats. **4** Xique xeyay ngo majneaj ximeaats, tajíuntsts wüx tarangas aaga alinoic nawiig nüüch icon. Ngo narang aag ayaj nüüch mamix imeajtsan, naleaing tarangas para mejawan nguineay sajiür icon lasta.

Pablo awün wüx omeaats leaw tarang alinop

5 Naleaing sitiül aljane tiül icona tüüch mamix ximeaats, ngome xíquian quiaj, cos meáwan icona aton tüüch mamix imeajtsan. Malüy naleaing meawarónan tamix imeajtsan. **6** Sapiüng ngocháyan aaga naél leaw icona teajchiün mamongoch aaga naxey quiaj, cos lamamongoch xeyay. **7** Nganüy netam mewüniün wüx imeajtsan leaw tarang, netam membeolan, nganandot mamix omeaats nómban. **8** Nganüy sasaj icon mejüiquichan alinomb ijiüran lasta. **9** Tarangas aaga nawiig nasaj icon wüx aag

ayaj cos tandiiümas nambich najaw sitiül icona naleaing apmerangan meáwan leaw sasaj icon. **10** Sapiüng najneaj mewüniün wüx imeajtsan leaw tarang aaga naxey quiaj, cos xique aton lanawün wüx ximeaats. Sitiül aleaic aliün majlüy netam nawün wüx ximeaats, Teat Cristo ajaw sanarang para alndom nambeol icon. **11** Sitiül atquiaj apmarangaats, quiaj Satanás ngondom mayac icoots wüx naél, cos lamajawaats nguineay mbójan arang.

Pablo ngo majneaj omeaats tiül cambaj Troas

12 Wüx tapeayiüs tiül cambaj Troas, Teat Dios tambeol xic xeyay nasaj nipilan wüx Teat Cristo. **13** Pero naleaing xique ngo majneaj ximeaats, cos ngo naxom quiaj teat Tito. Por aag ayaj tasajasüw sanaw quiaj; tambas tandüyiüs tiül iüt Macedonia.

Teamambeol xicon Teat Cristo

14 Nganüy süüch gracias Teat Dios, nej teamambeol xicon nasajan meáwan nipilan nguineay Teat Cristo tandeow mawün wüxasoetaran. Aaga süjndiün nandeacan quiaj, nagen ajüy miünquiaj atnej ajüy noic najmboc angan. **15** Xicona sajlüyiün atnej najmboc angan pom leaw Teat Cristo teamayac müüch Teat Dios. Aaga najmboc angan quiaj, ajüic tiül Jane laaw wüxasoetiw nejiw, at ajüic masey tiül nipilan apndrom ombasiuw tiül aaga xeyay ngo majneaj. **16** Jane ngo mayariw andeac Teat Cristo, wüx

apmaximeaw aaga najmboc angan quiaj, ayajcüw ngo majneaj cos apmambüw tiül aaga xeyay ngo majneaj. Pero monyar andeac Teat Cristo, wüx aximeaw aaga najmboc angan quiaj, ayajcüw najneaj cos ajawüw Teat Dios apmapacüüch nejiw mapacüw meáwan nüt. ¿Jane alndom marang aaga najiüt cama? Xicona alndom, cos Teat Dios teamambeol xicon. ¹⁷Pero ngo narangan atnej arangüw ajcüwa mondeac Mipoch Teat Dios mexomxomayej wüx. Xicona sandeacan naleaing, ngo nawaijchan, cos Teat Dios tayac xicon wüx narangan aag ayaj, nej teamajaw naleaing aaga sandeacan quiaj, cos minipilan Teat Cristo xicon.

Monrang minajiüt Teat Cristo

3 Jow nganüy, ¿cuane ipiüngana? ¿Netam natüniün noic nawiig mapiüng jane xicon, mejawan nguineay sarangana? ¿Ngwüye, netam najoyiün nawiig atnej ajoyiw altiül, para alndom natüchiün niüng ijlüyiüna? ¿Ngwüy netam natüniün icueajiün noic nawiig atnej arangüw altiüla? ²Ngwüy, ngo metam xicon alngüin nawiig; cos áagan leaw netam xicon, aag ayaj icona. Cos wüx nipilan ajawüw nguineay Teat Dios tangowüüch imeajtsan wüx taquiaachasan icon wüx Mipoch Teat Dios, quiaj alndom majawiw nguineay tarangasan najneaj tiül icona. ³Nipilan alndom majawiw icon at icon nawiig imiün tiül owix Teat Cristo, tajamiünasan. Aag ayaj ngome noic nanderac tarangüch

naag tinta, at ngome wüx piedra; pero Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios almapac tarang wüx imeajtsan aag ayaj.

⁴Sajawan aag ayaj naleaing, Teat Dios tambeol xicon ajcan teyariüün andeac Teat Cristo. ⁵Meáwan leaw sarangan ngome xicónan quiaj sarangan, Teat Dios nembeol xicon narangan meáwan. ⁶Nej lamüüch xicon naxoman ximeajtsan nasajan nipilan nguineay Teat Cristo awün wüx asoeteran. Jane ngo marang palan meáwan leaw apiüng tiül aaga poch tüünd Moisés, nej apmamb tiül castigo. Pero nganüy sasajan icon, aaga Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios üüch mapacaran meáwan nüt.

⁷Cos aaga poch narangüch wüx piedra tapiüng apmamb tiül castigo

meáwan leaw ngo mandüüb leaw apiüng. Wüx Moisés tüünd aaga poch quiaj, nipilan Israel ngondom majawiw teombas nej cos xowüy lalitlit, condom aag ayaj tamong.

⁸Sitiül xowüy lajneaj aaga poch quiaj, cuantemas nganüy aaga nanderac leaw Nangaj Espíritu üüch, aag ayaj más najneaj ajlüy. ⁹Pues sitiül xowüy lajneaj aaga poch tüünd Moisés, masey tarangüch majüiquich jane nejiw apmambüw tiül castigo, pues más xeyay najneaj arang nganüy Nangaj Espíritu, cos nej apiüng nguineay alndom mawün asoetiiüts Teat Dios, lango mambaats tiül aaga xeyay ngo majneaj quiaj. ¹⁰Cos aaga poch leaw nomb tajlüy najneajay, aag ayaj tayac Moisés, nganüy lajüic atnej ngo majneaj cos ngo matüch matnej leaw lajlüy nganüy. ¹¹Sitiül

aaga ajlüiyay arangüich leaw tayac Moisés xeyay najneaj tajlüy, masey nganiüy lamong, pues más xowüy lajneaj leaw tüüch icoots Teat Cristo cos aag ayaj apmajlüy meáwan nüt.

¹²Xicona sajawan aag ayaj naleaing, pares ngo nimboran nasajan nipilan. ¹³Xicona ngo nexotayon wüx sandeacan Mipoch Teat Dios, ngo mat xicon Moisés, cos taxot teombas nej naag noic püy nganandot majawüw nej nipilan israel nguineay téamb ndroj alitlit teombas nej. ¹⁴Ngo maxomüw omeajtsüw cos tanaámb nganiüy cam nadam omeajtsüw. Pares nganiüy wüx ateowiüw aaga ajlüiyay Mipoch Teat Dios, ngo majawüw cuane, cos atnej aliün teombastiüw piy. Néjan Teat Cristo alndom mawün aag ayaj. ¹⁵Pares nganiüy nipilan israel wüx apmateowiüw aaga ajlüiyay poch tüünd Moisés, ngo majawüw cuane wüx apiüng, cos atnej aleaic nexot nej oniüjcüw. ¹⁶Nganüy wüx aljane nejiw apmayar andeac Teat Cristo, quiaj apmaw aaga nexot nej oniüjcüw quiaj. ¹⁷Aaga Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios ajlüy nóiquian maquiiüb Teat Cristo. Pares jangantanej leaw ajiür Nangaj Espíritu lango metam mayac omeaats wüx marang leaw apiüng tiül aaga ajlüiyay poch tüünd Moisés. ¹⁸Icootsa leaw lamayariiüts andeac Teat Cristo lango majiüraats alcuane mexot teombasaats; cos Nangaj Espíritu üüch icoots majawaats nguineay Teat Cristo xowüy lajneajay ajlüy. Quiaj nütnútan teajlüyiüts najneaj atnej ajlüy nej.

4 Teat Dios tayac xicon najlüyiün wüx aaga najiüt teanarangan cam. Nej ajiür xicon lasta, áag ngo paxiüm xicueajiün. ²Xicona ngo narangan nexotayon wüx nicuajind; ngo narangan nicuajind müüch monxing. At ngo nawajchan, ngo nambiülijchiün andeac Teat Dios. Sandeacan áagan naleaing manguiay meáwan nipilan. Wüx aag ayaj nipilan ajawiüw, at Teat Dios teamajaw xicon sandeacan naleaing, ngo nawajchan. ³Nganüy sitiüл aljane ngo majaw nguineay ajlüy aaga Najneaj Nanderac wüx Teat Cristo, aag ayaj ngome cos ngondom majaw, pero cos ngo mandiüm mayar andeac Teat Cristo; por aag ayaj apmamb tiül castigo. ⁴Ajciüwa nipilan quiaj ngo mandiümiüw mayariw andeac Teat Cristo, cos minatangüw nimeech leaw ajlüy wüx a iüt cam apal nejiw nganandot mayariw. Teat Cristo najneajay ajlüy; nej ajlüy atnej Teat Dios. ⁵Xicona sandeacan áagan wüx Teat Cristo; ngo nandeacan leawa sarangan xicona para narangüchiün casa. Sandeacan wüx áagan leawa lamarang Miteatiiüts Jesucristo. Xicona sajlüyiün atnej mimos nej para alndom nambeolan icon, cos sandiüman Teat Jesús. ⁶Teat Dios ombas mapiüng majlüy ran masey áagan pojniütin tajliiy. Pues nejay nganüy lamüüch icoots maxomaats omeajtsaats majawaats nguineay ajneaj ajlüy Teat Dios wüx ajawaats Teat Cristo xeyay najneaj ajlüy.

Mayacaats omeajtsaats wüx mandüpüüts Teat Cristo

⁷Masey xicona atnej nop xor narangüch iüt cos ngo nembeatiün,

pero Teat Dios lamüüich xicon nandeacan leaw nembeat xeyay. Leaw sarangan, aag ayaj ocueaj Teat Dios, ngome sarangánan xicona. ⁸Masey apalpal xicon niplan cos ajcüiyw majawüw xicon, pero Teat Dios awün xicon wüx meáwan aaga naél quiaj. Nguiaj ngo najawan cuane sanarangan, pero ngo mamix ximeajtsan dedaámb. ⁹Masey ayamb ximbasan niplan, naleaing Teat Dios ngo macueat xicon. Masey awüjchiw xicon tiüt, ngo nandeowan.

¹⁰Xicona nguiajnguiaj laliüc nandeowan atnej tamongoch Teat Cristo; cos Teat Dios neech xicon namongochiün aag ayaj majüic Teat Cristo almapac, tenguial mambeol xicon. ¹¹Wúxan saliünan napakan samongochiün xeyay, sayajcan laliüc nandeowan, cos wüx Teat Jesús sasajan niplan. Samongochiün aag ayaj para majüic nguineay Teat Jesús almapac, teamambeol xicon masey aliün najiüran aaga cuerpo leaw apndrom ombas. ¹²Xicona samongochiün xeyay ngo majneaj, laliüc nandeowan; cos atquiaj alndom nambeolan icon nasajan icon nguineay alndom mepacan meáwan nüt.

¹³Xicona lanayariün andeac Teat Dios atnej apiüng tiül Mipoch Nej niüng apiüng: "Xique tayariüs andeac Teat Dios, nganüy alndom nandeac wiix", maw. At xicona aton sayariün andeac Teat Dios, pares nandeacan. ¹⁴Cos sajawan Teat Dios nepacüüich alinomb Teat Jesús, nejay apmepaciüüch xicon aton, cos sanajlüyiün nóiquian

naquijpan Teat Jesús. Quiaj apmaquiiüb icoots nóiquian andüy niüng ajlüy nej. ¹⁵Pues meáwan leaw samongochiün, aag ayaj ajlüy para alndom mejlüyiün más najneaj, cos wüx Teat Dios ambeol xeyay niplan, quiaj apmayajcüw masajüw najneajay lamarang, marangüw nej casa.

¹⁶iPares ngo paxiüm xicueajün! Masey tenguial satangan, laímb sapacan; pero tiül ximeajtsan sayajcan nütnütan xeyay sandiüman narangan minajiüt Teat Dios. ¹⁷Cos leawa ngo majneaj amongochiüts ningüy wüx aaga iüt cam, aag ayaj amóngan, ngome apmaüc. Naleaing wüx aag ayaj apmarangüchiiüts casa xeyay ninguiün tiül cielo, ngo majiür ümb. ¹⁸Pues atquiaj apmajlüyiüts, cos ngo mayacaats omeajtsaats wüx leaw axomaats majawaats ningüy wüx iüt cam; pero naleaing ayacaats omeajtsaats wüx leaw altiül cielo, leaw ngondom maxomaats majawaats nganüy. Cos meáwan leaw almajlüy naxoram majaraw nganüy, aag ayaj apndrom ombas; pero leaw ngo maxoram majaraw, aag ayaj apmajlüy meáwan nüt.

Aniüngaaats ninguiün tiül cielo

5 Ajawaats micuerpojaats ajlüy atnej nop iüm ningüy wüx iüt, ngome apmaüc xeyay. Pero wüx apmandeowaats, quiaj micuerpojaats apmajlüy jayats atnej nop jayats iüm. Aag ayaj Teat Dios apmarang, ngome niplan apmerang, lango ndrom ombas nómbar cos tiül cielo

almajlüy. ²Nganüy aiümaats, cos teamamongochiiüts xeyay naél wüx aaga cuerpo cam. Pares xeyay andiümaats majiüraats aaga jayats cuerpo leaw apmüjndiiüts ninguiün tiül cielo. ³Atquiaj ngome apmajlüyiiüts ninguiün tiül cielo atnej miotajcáatsan, apmajüraats jayats micuerpojaats. ⁴Pero nganiüy wüx ajlüyiiüts ningüy tiül micuerpojaats cam aiümaats cos amongochiiüts xeyay ngo majneaj. Pares xeyay andiümaats majlüyiiüts tiül jayats micuerpojaats leaw ngome apmandeow; más nalaing andiümaats mangowüjchiiüts micuerpojaats leaw apmandeow, para majiüraats jayats micuerpojaats leaw ngome apmandeow. ⁵Ajawaats apmajüraats jayats micuerpojaats tiül cielo. Aag ayaj ajawaats, cos nej lamüüch icoots majiüraats Nangaj Espíritu tiül omeajtsaats.

⁶Ajawaats wüx ajlüyiiüts tiül micuerpojaats cam ningüy wüx iüt, miünquiaj ajlüyiiüts niüng ajlüy Teat Dios, cos nganaw majlüyiiüts tiül cielo niüng ajlüy nej. ⁷Aag ayaj ajawaats nalaing cos ayariüts andeac Teat Cristo, masey ngome axomaats majawaats. ⁸Apac omeajtsaats cos ajawaats más najneaj sitiül apmacueatiiüts aaga cuerpo cam para mambaats tiül cielo niüng ajlüy Teat Dios. ⁹Pares netam marangaats atnej andiüm Teat Dios, masey aliünaats ningüy, tengwüy lapeayiiüts tiül cielo. ¹⁰Cos meáwan icoots netam matüchiiüts teombas Teat Cristo manguiayiiüts nguineay tarangaats, sitiül tarangaats najneaj tengwüy

tarangaats ngo majneaj wüx aliün mapacaats. Quiaj apmijndiiüts leaw nej andiüm miüüch icoots.

Teat Dios lajneaj majaw icoots

¹¹Cos lanajawan nguineay Teat Dios apmajaw wüxasoeteran, pares xicona sasajan nipilan mayariw andeac Teat Cristo. Teat Dios ajaw nguineay sarangan. Maliüy icona aton mejawan nguineay sarangan. ¹²Xicona ngo metam narangan nawiig menguiayiün Jane xicon cuane sarangan, cos lamejawan nguineay sarangan. Nganiüy sasajan icon ich leaam imeajtsan nguineay sarangan, para mejiüran cuane apmesajan ajcüwa nipilan monrangrangüy teombas nipilan, ngo metam nejiw leaw altiül omeatsaran. ¹³Sitiül ajüic xicona nechachasan, aag ayaj cos sandiüman narangan xeyay najiüt ocueaj Teat Dios. Tengwüy sitiül ajüic saxoman ximeajtsan wüx cuajantanej, aag ayaj cos sandiüman nambeolan icon. ¹⁴Xicona sandiüman narangan áagan andiüm Teat Cristo, cos nej xeyay ajiür icoots lasta. Sajawan nej tandem ingow andeow meáwan nipilan; pares ajüic atnej meáwan icoots tandemowaats nöiquian maquüijpaats. ¹⁵Naleaing nej tandem ingow andeowaats, pares Jane apmayar nej andeac apmapac meáwan nüt niüng ajlüy Teat Dios; pero nalaing langondom marangüw leaw andiüm. Netam marangüw leaw andiüm Teat Cristo, áag tandem ingow andeowaats, y tapac alinomb. ¹⁶Xicona nganüy ngondom nateotsan wüx ombas alinop atnej arangüw altiül, masey

nomb atquiaj tateotsasan wüx ombas Teat Cristo, nganüy ngo narangan atquiaj.¹⁷ Pares sitiül aljane ajlüy nóiquian maquiiüb Teat Cristo, pues nej lajlüy atnej jayats wijquiam; lango mapiüng tiül omeaats atnej tapiüng nomb, cos nej jayats ajlüy, lami alinoic.

¹⁸ Meáwan aag ayaj Teat Dios nerang, cos nganüy lajneaj omeaats, lango majciüy majaw icoots, cos Teat Cristo tiün mandeow mangüy asoetiiüts. At tasaj xicon namban nasajan nipilan mandilileaw mayambüw nej, cos nej lango majciüy majaw nejiw.¹⁹ Teat Dios tajneaj majaw nipilan cos Teat Cristo tiün mangüy asoet nipilan, pares nej nganüy lango leaam omeaats wüx asoetiiüts. Nej tasaj xicon namban nasajan meáwan nipilan nganüy lajneaj majaw nejiw wüx apmayambüw nej.²⁰ Naleaing tasaj xicon Teat Cristo namban nasajan nipilan, napiüngan leaw apiüng nej. Xeyay sasajan icon wüx minüt Teat Cristo, netam mendililean meyamban Teat Dios.²¹ Teat Cristo masey ngo majiür nicuajind nisoet, condom tajlüy atnej tajiür nisoet, cos Teat Dios tacanchich wüx ombas nej meáwan asoetiiüts. Atquiaj tarang para majlüyiiüts najneaj atnej andiüm Teat Dios. Aag ayaj tajlüy cos Teat Cristo tandeow mangüy asoetiiüts.

6 Xicona sarangan najiüt ocueaj Teat Dios nüjchiün icon menguiayıün, pares sasajan icon nde mecueatiün, nde ndrom imeajtsan leaw najneajay lamüüch icon Teat Dios.² Cos tiül Mipoch Teat Dios apiüng:

Wüx tatüch a nüt tanguiayıüs indeacan;
wüx tatüch a nüt meriowan wüx isoetiün, quiaj tambeolas icon, aw.

Nganüy lamatüch aaga nüt wüx Teat Dios andiüm mambeol icon; lamatüch a nüt mawaran wüx asoeteran.

³ Xicona ngo narangan nicuajind ngo majneaj, para maxomüw nguineay mandeacüw ngo majneaj wüx aaga najiüt sarangan ocueaj Teat Dios.⁴ Meáwan leaw sarangan, sarangan najneaj, majüic xicona nerangasan minajiüt Teat Dios. Ajüic aag ayaj naleaing, cos saiücan wüx samongochiün ngo majneaj, wüx ngo najiüran nicuajind, at wüx sajlüyiün wüx naél.⁵ Nguiaj sajwüchiün, nguiaj sajmeliün tiül manchiüc, nguiaj sajlüyiün tiül nadam monciüy, nguiaj xeyay ümb sapacan cos xeyay najiüt sarangan, nguiaj ngo nameayıün, nguiaj saiündan lop wüx ngo majlüy.⁶ Ajüic sarangan minajiüt Teat Dios cos sarangan palíyan najneaj. Saxoman ximeajtsan wüx cuajantanej, saiücan wüx leaw arang jangantanej nipilan, sambeolan jangantanej, sarangan leaw andiüm Nangaj Espíritu, y xeyay sandiüman nop alinop.⁷ At wüx sasajan nipilan wüx Teat Cristo sandeacan naleaing, ngo nawaijchan. Meáwan leaw alndom narangan, aag ayaj cos Teat Dios ambeol xicon, üüch xicon najiüran xengochayon jane apmajngot amb wüx xeacan at wüx xequambiün.⁸ Nguiaj sarangüchiün casa, nguiaj ngo narangüchiün casa; nguiaj

anderac wüix ximbasan ngo majneaj, nguiaj anderac najneaj; nguiaj anderac xicona newaiichasan, pero xicona sandeacan leaw naleaing. ⁹Nguiaj sajlüiün atnej ngo nembeatiün; nguiaj sajlüiün atnej nembeatasan. Nguaj laliüic nandeowan, pero tapacasan. Nguaj xeyay sayacüchiün wüix naél, pero ngo nandeowan. ¹⁰Nguiaj amix ximeajtsan, nguiaj xeyay apac ximeajtsan. Masey ngo najiüran nicuajind, naleaing süjchiün xeyay nipilan majiüruw leaw Teat Dios ütch nejiw. Masey ajiiic ngo najiüran nicuajind ningüi, naleaing alnajiüran meáwan leaw almajlüy.

¹¹Xecojow xechijquiaw monlüy tiül cambaj Corinto, xicona lanasajan icon meáwan leaw alwüix ximeajtsan cos sajiüran icon lasta.

¹²Pues xicona najneaj ximeajtsan najawan icon, pero icona ngo mendiüman mejawan xicon.

¹³Sanasaj icon atnej nateataran asaj micual nej: Ijiüran xic lasta atnej sajiür icon lasta.

Teat Dios acül tiül omeajtsaats

¹⁴Nde mejlüiün wüix yugo mequijüpán jangantanej leaw ngo mayar andeac Teat Cristo, cos ngo marangiüw atnej irangan. ¿Nguineay alndom nop nerang najneaj majlüy maquiiüb nop nerang ngo majneaja? ¿Nguineay alndom a ran maquiiüb pojniün nöiquian? ¹⁵At, ¿nguineay alndom majlüy Teat Cristo nöiquian maquiiüb nimeeche? ¿Nguineay alndom nop neyar andeac Teat Cristo majlüy nöiquian maquiiüb nop leaw ngo mayar andeac Teat

Cristo? ¹⁶¿Nguineay alndom macül Teat Dios nöiquian maquiiüb niüng ajlüiyiw narangüch dios? Cos aaga Teat Dios almapac ajlüy tiül omeajtsaats. Aag ayaj apiüng Teat Dios tiül Mipoch nej:

Sanacül tiül omeajtsüw,
sanaquiiüpüw;
xique Midiosüw nejiw,
nejiw apmajlüiyiw xecambaj.

¹⁷Pares Teat Dios tapiüng aton:
Iriowan niüng ajlüy nipilan ngo marang xic casa, icueatiün; nómban nde merangan ngo majneaj.

Quiaj xique sanaquiiüb icon;
¹⁸sanajlüy Miteatiün,
icona apmejlüiün xecual, aw
Teat Dios nerang meáwan cuajantanej.

7 Xecojow xechijquiaw, lamanguaiayiiüts nguineay Teat Dios lamapiüng apmarang; pares netam macueatiüts arangaats meáwan ngo majneaj, masey leaw icóotsan quiaj andiümaats marangaats, tengwüy leaw omalaats andiüm mayac icoots wüix. Netam marangaats najneaj atnej andiüm Teat Dios, müjchiiüts omeajtsaats.

Pablo apac omeaats cos arangüw najneaj alinomb

²Xeyay sandiüm mejiüran xicon lasta, cos xicona nejinguind ngo narangan ngo majneaj wüix ombas; nejinguind ngo nüjchiün macueat andüüb Teat Cristo; nejinguind ngo nawajjchan nawüniün ocueaj alcuane. ³Ngo nasaj icon aag ayaj para nayac isoetiün, cos lanasaj icon xique xeyay sajiür icon

lasta. Nique mandeowaats, nique mapacaats, pero ajlüüiüts nöiquian. ⁴Xique sajaw apmerangan najneaj atnej lanasaj icon. Aton xeyay apac ximeaats wüx icona, xeyay ajneaj ximeaats, masey samongochiün xeyay ngo majneaj.

⁵Naleaing, nde wüx tapeayasan ningüy tiül iüt Macedonia ngondom naxojtan. Xeyay samongochiün ngo majneaj, ajlüy xeyay monciyi. Tiül ximeajtsan ximbolan xeyay cos ngo najawan nguineay apmajlüy. ⁶Naleaing Teat Dios, áag neech majneaj omeaats jane namix omeaats, tüüch majneaj ximeajtsan, cos tapeay niüng sajlüyiün michijquiaats Tito.

⁷Pues ngome áagan wüx apeay a Tito najneaj ximeajtsan, nganüy cos tapiüng nguineay teajchiün majneaj omeaats nej aton wüx tapeay niüng ijlüyiün. Tasaj xicon nguineay tendiüman mejawan xic alinomb, nguineay amix imeajtsan wüx leawa terangan. Wüx tapiüng nguineay ijüuran xic lasta, quiaj más xeyay tapac ximeaats.

⁸Masey tüjchiüs icon mamix imeajtsan wüx aaga nawiig tarangas, nganüy lajneaj ximeaats wüx icona. Masey tamix ximeaats quiriw wüx tarangas aaga nawiig, cos tajawas wüx aag ayaj apmamix imeajtsan acas nüt. ⁹Nganüy apac ximeaats ngome por aaga amix imeajtsan, pero cos tamix imeajtsan wüx leaad imeajtsan cuane terangan. Quiaj terangan leaw andiüm Teat Dios. Pares aaga nawiig tarangas tambeol icon. ¹⁰Wüx amix omeajtsaats atnej andiüm Teat Dios, aag ayaj

tüüch mandiümaats macueatiüts arangaats ngo majneaj; atquiaj alndom mawün icoots wüx asoetiiüts Teat Dios. Pero masey amix omeaats jangantanej leawa ngo mandiüüb Teat Cristo aag ayaj andüy wüx ayac nejiw tiül castigo. ¹¹Nganüy ajüic terangan leaw andiüm Teat Dios, cos tamix imeajtsan wüx aaga naél tejiüran. At alndom mejawan leaw ixoman wüx nganüy, cos nejay Teat Dios tüüch icon membeolan xic, tüüch icon mejcüyiün, at mermbolan; condom tendiüman mejawan xic alinomb. Quiaj aton tendiüman meajchiün mamongoch ngo majneaj aaga naxey nerang a nisoet quiaj. Wüx aag ayaj ajüic ngo mequiiüjan wüx leaw tarang. ¹²Wüx tarangas aaga alinoic nawiig nüüch icon, ngome tarangas wüxan nej aaga naxey nequiiüb ingow mimüm nej, aton ngome wüx nej aaga naxey najnot mintaj nej. Naleaing tarangas aaga nawiig nüjchiün leaam imeajtsan wüx leaw andiüm Teat Dios; at sandiüman najüuiquichan nguineay sajiüran icon lasta.

¹³Xeyay tajneaj ximeajtsan nanguaiyiün nguineay irangan. At tapac ximeajtsan wüx tanguiayasan nguineay teat Tito xeyay tapac omeaats cos icona teajchiün majneaj omeaats. ¹⁴Xique tasajas teat Tito nguineay irangan najneaj, pares nganüy ngo naxing nicuajind, cos terangan atnej tapiüngas. Meáwan leaw tasajas icon wüx tajlüyiüs niüng ijlüyiün, aag ayaj naleaing ngo nawaiich. At leaw tasajas teat Tito wüx icona, aag ayaj

naleaing.¹⁵ Pues teat Tito xeyay ajiür icon lasta wüx leaad omeaats nguineay terangan, cos tengochiün najneaj wüx tapeay quiaj, terangan casa. Tajüic tendiüman merangan meáwan leaw tapiüng merangan.¹⁶ Nganüy xeyay apac ximeaats cos najneaj terangan, ngo nachiw ximeaats wüx icona.

Apac omeajtsüw tayacüw tomiün

8 Xecojow xechijquiaw, nganüy sanasaj icon nguineay ambeol nejiw Teat Dios ajcüw noicnoic ajlüy monyar andeac Teat Cristo moncanchiün tiül iüt Macedonia.² Cos masey teamamongochiw xeyay naél, at ngo majiürüw nicuajind, pero xeyay apac omeajtsüw, tayacüw leaw alndom mayacüw.³ Xique tajawas naleaing tayacüw leaw alndom mayacüw, ngome aleaw wüx tayacüw, tayacüw más xeyay.⁴ Tasajüw xicon sitiül alndom nüjchiün mambeolüw leaw ngo majiür tiül ajcüw minipilan Teat Cristo.⁵ Pues ngome áagan ayaj tarangüw, naleaing tarangüw alwüx leaw ngo nateotsan apmarangüw. Cos ombas müjchiw omeajtsüw Teat Dios, condom tapiüngüw nejiw apmarangüw leawa sandiüman, cos aag ayaj andiüm Teat Dios.⁶ Pares tasajas teat Tito najneaj mamb majaw icon para alndom mendondochiün meyacan leaw apmeajchiün, cos ninguinüt nej najlüy wüx maxaing aaga tomiün tiül icona.⁷ Sajawan icona tenguijal ijntsopiün wüx meáwan cuajantanej: Ijntsopiün wüx iyariün andeac Teat Cristo; at ijntsopiün wüx mesajan nipilan

wüx Teat Cristo; aton ijntsopiün wüx leaw nipilan alndom majawüw wüx cuajantanej; ijntsopiün wüx indiüman merangan leaw andiüüm Teat Dios; aton ijntsopiün wüx mejiüran xicon lasta. Pares nganüy sandiüman aton mejntsopiün wüx meyacan leaw apmeyacan.

⁸ Xique ngo napiüng netam merangan aag ayaj, pero sasaj icon para menguiayiün nguineay arangüw altiüll. Aag ayaj sasaj icon nguineay alndom mejüiquichan naleaing ijiüran lasta nipilan.

⁹ Icona lamejawan nguineay lamambeol icoots Miteatiiüts Jesucristo. Masey nej neneay meáwan leaw almajlüy tiül cielo, tacueat meáwan aag ayaj para mambeol icoots. Nganüy cos nej tarang aag ayaj, pares icootsa apmajlüyüüts tiül cielo alinoic nüt.

¹⁰ Nganüy sandiüüm nasaj icon wüx aaga leaw iyacan membeolan nipilan leaw ngo majiür. Sapiüng najneaj mernguialeatayon meyacan aag ayaj, cos nde namong neat tapots meyacan tomiün cos icona xeyay tendiüman merangan.

¹¹ Najneaj sitiül apmendondochiün aag ayaj, pero naleaing irangan nde ajneaj imeajtsan atnej terangan ninguinüt. Nganüy irangan atnej, indondochiün nagen meyacan leaw alndom meyacan.¹² Sitiül aljane andiüüm mayac, ich mayac leaw almajüür, masey quiripite, cos Teat Dios ajneaj majaw; nej ngo matün ocueaj aljane mayac xeyay sitiül ngo majiür.

¹³ Ngome samb wüx aag ayaj para majiürüw xeyay ajcüw leaw apmembeolan, nganüy icona

mecüliün ngo mejiüran leaw netam icon. ¹⁴Naleaing sandiüm mejlüyiün atotow. Pero cos icona almejiüran, pares alndom meajchiün leaw netam wüx nüt nejiw ngo majürüiw. Masey alinoic nüt nejiw sitiül apmajiürüw, quiaj alndom müjchiw mambeoliw icon wüx nüt ngo mejiüran. Atquiaj apmejlüyiün atotow. ¹⁵Ich leaam imeajtsan nguineay apiüng tiül Mipoch Teat Dios, cos apiüng: “Leaw nexaing xeyay ngome apmenaw ocueaj, at leaw nexaing napateay apmatüch ocueaj majiür meáwan leaw netam”, aw.

Teat Tito y ajcüw monbeol nej

¹⁶Süüich gracias Teat Dios cos nej tayac wüx omeaats teat Tito mandiüm mamb mambeol icon atnej tarangas. ¹⁷Cos nej andiüm marang leaw tasajas; at nejáyan quiaj xeyay andiüm; pares nganüy apmamb majaw icon.

¹⁸Sanüjchiün mamb maquiiüb teat Tito nop teat naxey naw tiül icootsa leaw ajaraw najneaj arang nguiajantanej niüng ajlüy noicnoic ajlüy minipilan Teat Cristo. Nej amb nguiajantanej mandeac wüx nguineay lamawün assoetiiüts Teat Cristo. ¹⁹Ngome áagan ayaj, cos lamarriütüw nej monyar andeac Teat Cristo mambeol xicon tiül tiiüd naquiiüpán mamb najoyiün leaw sanajoyiün nayakan. Aag ayaj sarangan cos sandiüman narangan casa Teat Dios, at para majüic icona naleaing wüx imeajtsan iyacan leaw ijchan. ²⁰Atquiaj sarangan, nganandot majlüy aljane mandeacndeac ngo majneaj wüx

aaga najiüt sarangan, cos sajlıyiün wüx aaga xeyay tomiün leawa najmel. ²¹Sandiüman narangan najneaj, ngome áagan wüx Teat Dios teamajaw, naleaing meáwan nipilan aton netam mambichaw majawiüw sarangan najneaj wüx aag ayaj.

²²At saniüjchiün maquiüjpüw mamb alinop mihermanojaats. Lanajawan meáwan leaw sasajan marang, apmarang najneaj. At nganüy xeyay andiüm mamb majaw icon, cos ajaw nguineay imeajtsan.

²³Pues sitiül aljane apmatün manguiay jane nej teat Tito, isajan nop saquiiüb, nej nembeol xic wüx sambeol icon. Nganiüy alijüpüw quiaj, tarriiid nejiw noicnoic ajlüy minipilan Teat Cristo cos nejiw aton xeyay arangüw casa Teat Cristo. ²⁴Nganüy ijüiquichan icona naleaing irangan casa, para alndom manguiayiw meáwan noicnoic ajlüy monyar andeac Teat Cristo; at netam majüic naleaing icona irangan najneaj atnej lanapiüngan wüx icona.

Leaw najmel müjndiw monyar andeac Teat Cristo

9 Pues wüx aaga tomiün leaw teameyacan membeolan monyar andeac Teat Cristo, ngo metam narang wüx nawiig alinomb nasaj icon. ²Cos lanajaw icona aliün wüx imeajtsan indiüman meyacan. Wüx aag ayaj apac ximeaats nasajiw nipilan tiül iüt Macedonia nguineay icona tiül iüt Acaya tendiüman meyacan tomiün nde tajneat. Pares xeyay monyar andeac Teat Cristo andiümwü müjchiw aton, cos

lamanguiyiw nguineay icona indiúman mepaluchiün meyacan naben.³ Nganüy sanüüch mambüw ajcüw ayaj, mambüw masajüw icon alinomb mernguialeatayon wüx aag ayaj, cos ngo nandiüm manderac ndeac mbeay xic cos lanasajan nipilan nguineay lamerangan icona.⁴ Jondot apmambüw acas monaw Macedonia maquijipüw xic wüx sanamb najaw icon, ndoj apmajawüw icona nganaw membichan meyacan aaga tomiün, quiaj sanaxinguian xeyay, cuantemas icona. Cos lanandeacndeacan xeyay wüx icona nguineay tenguijal meyacan aaga tomiün.⁵ Pares tapiüngas sanüjchiw mamb ajcüwa hermanos quiaj, mambüw ombas quiriw masajüw icon meyacan leaw lamepiüngan apmeajchiün. Quiaj apmejüiquichan naleaing irangan nde ajmiüc imalan imeajtsan, ngome cos sasajan icon.

⁶ Ich leaam imeajtsan, leaw nepiür xeyay apmaxaing xeyay; nganüy leaw napateay apiür, napateay apmaxaing. ⁷ Meawarónan ich mayac leawa lamapiüng tiül omeaats mayac, ngo mapiüng wüx; at nde mapiüng netam mayac, cos Teat Dios andiüm meyacan nde apac imeajtsan. ⁸ Teat Dios alndom müüch icon cuajantanej leaw netam mejiüran. Atquiaj alndom mejiüran leaw netam para alndom mermbeolayon leaw ngo majiür. At apmajlüy leaw netam para mermbeolayon wüx meáwan najneaj najiüt.⁹ Pues atanquiaj apiüng tiül Mipoch Teat Dios, cos apiüng:
Teat Dios apac omeaats majaw leaw ngo majiür, üüch leaw netam, ngo masap owix.

Nej arang palan, ngo majiür ümb.
¹⁰ Teat Dios neyac osaab leaw napiürüch, at neyac meáwan nüeteran leaw netam; nejay apmüüch mexeyay icueajiün leaw ijiüran. Quiaj apmejiüran leaw netam para membeolan jangantanej leaw ngo majiür.¹¹ Nej apmüüch icon mejiüran cuajantanej, para membeolan jangantanej aton. Cos wüx atquiaj imbeolan, xeyay nipilan apmujchiw gracias Teat Dios wüx sanüjchiün nejiw leawa tenguijal meajchiün.¹² Wüx aaga leaw ijchan quiaj, aag ayaj ngome áagan membeolan monyar andeac Teat Cristo leaw ngo majiüriüw, pero wüx aag ayaj apmayajcüw ambeol nejiw Teat Dios, apmujchiw gracias.¹³ Wüx aaga leaw ijchan quiaj, ajcüwa nipilan leaw ngo majiür apmarangiüw casa Teat Dios, cos por aag ayaj ijüiquichan irangan atnej apiüng Teat Cristo. Apmarangiüw casa Teat Dios cos icona xeyay temembeolan; at aton tembeolan pálwüx nipilan.¹⁴ Nejiw apmatüniw ocueaj Teat Dios mambeol icon, apmajiüriüw icon lasta xeyay, cos Teat Dios lamayac mimonajneaj nej tiül imeajtsan.¹⁵ Netam mapiüngaats najneaj arang Teat Dios cos nej tüüch miün micual nej Teat Cristo. Aag ayaj lamong wüx ajneaj, ngondom mapiüngaats nguitow ajneaj.

Pablo apac wüx aaga najiüt arang

10 Nganüy xique Pablo satün icueajiün nde ajneaj ximeaats, atnej Teat Cristo tasaj nipilan. Altiül apiüngüw, wüx xique sajlüy niüng ijlüyiün xeyay

ajneaj sandeac, pero wüx sarang nawiig nasaj icon, ajüic atnej napatas.² Pues xique sasaj icon meyacan wüx imeajtsan merangan najneaj, cos ngo nandiüm nalic icon wüx sanapeay niüng ijlüyiün. Naleaing sanarang sapat najawüw ajcüwa leawa monpiüng xicona sarangan atnej jangantanej nipilan leaw ngo mandüüb Teat Cristo.³ Masey sajlüyiün ningüy wüx iüt atnej meáwan nipilan, naleaing meáwan leaw sarangan ngo narangan atnej arang nipilan leaw ngo mandüüb Teat Cristo.

⁴ Pues xicona satsojon naquijüpjan nimeech cos ambeol xicon Teat Dios. Ngome xicónan quiaj satsojon, pares alndom najntsopiün wüx, ngondom majntsop wüx xicona nimeech.⁵ Teat Dios ambeol xicon nangochiün ombeay leaw ngo mayar andeac Teat Cristo; at ambeol najntsopiün wüx jane nepiüng nej más xeyay ajaw, at leaw nepiüng ngo maleaing leaw lamapiüng Teat Dios. Aton ambeol xicon nüjchiün nipilan maxomüw omeajtsüw marangüw leaw andiüm Teat Cristo.⁶ Sandiüuman ombas najawan sitiül icona apmerangan meáwan najneaj, condom quiaj alndom nalic jane ngo marang najneaj.

⁷ Icona netam membichan mejawan nguineay irangan inopnopon. Cos sitiül aljane apiüng tiül omeaats ocueaj nej Teat Cristo, ich leaam omeaats xicona aton ocueaj Teat Cristo xicon.⁸ Masey ajüic atnej sarangrangüy quiripite wüx sasaj icon, aag ayaj cos sajlüy wüx icon. Naleaing ngo naxing, cos

Teat Dios neech xicon nambeolan icon mepacan wüx áag andüpiiüts, ngo nandiüm nandarriich icon.

⁹ Ngo nandiüm mepiüngan xique sarang aaga nawiig cam nambolooch icon.¹⁰ Naleaing altiül apiüngüw xique napatas, ngo najiür lasta wüx sarang wüx nawiig; pero wüx sajlüy niüng ijlüyiün xiquiay, ajüic atnej ngo najiür sapac, atnej ngo naxom ximeaats nandeac.¹¹ Leaw nepiüng atquiaj, ich majaw leaw sarang wüx nawiig atnej sanarang aton wüx sanajlüyiün niüng ijlüyiün.

¹² Xicona ngo najlüyiün tiül ajcüwa monrangüyan casa, apiüngüw najneajay arangüw. Ninguiaj ajüic nechachiw, cos mbójan ajawayej nguineay najneaj arang nop alinop tiulan nejiw.¹³ Pero xicona ngo nelomboochayon wüx nayakan wüx leaw sarangan, sarangan aleaw wüx asaj xicon Teat Dios. Pares tatüchasan niüng ijlüyiün.¹⁴ Xicona ngo namban najmeliün leaw niüng Teat Dios ngo mapiüng. Pares alndom nasajan icon, cos xicona ombas namban niüng ijlüyiün nasajan icon wüx Teat Cristo nguineay tandeow mawün asoetiiüts.¹⁵ Xicona ngo nelomboochayon wüx leaw lamarang alinop wüx minajiüt Teat Dios. Pero sandiüuman mepacan wüx leaw andiüm Teat Dios, cos atquiaj alndom membeolan xic namb nguijantanej,¹⁶ nandeacan nguineay alndom maw wüx asoetiwi nipilan leaw aciül miünquiaj necamb niüng ijlüyiün. Cos ngo nandiüm najmeliün niüng alinop lamarang najiüt, nerangrangayon wüx leawa nej lamarang.

¹⁷Pares sitiül aljane nind mandeac nguineay arang, nde mandeac leaw arang nej, ich mandeac leaw arang Teat Dios. ¹⁸Cos leaw arangrangüy wüx leaw arang nej, aag ayaj nicuajind ngo membeat; pero sitiül Teat Dios najneaj majaw leaw arang aljane, aag ayaj nembeat.

**Pablo andeac wüx leaw
monpiüngan apóstoles nejiw**

11 Malüy meiündan wüx leaw sanapiüng, cos sanasaj icon quiriw atnej andeac nop chach. Netam meiündan, nde mejcüyiün. ²Xique xeyay ajiünts ximeaats wüx imbasan, atnej Teat Dios ajiünts omeaats wüx imbasan. Cos xique lanasaj icon apmecüliün nóiquian mequijpan Teat Cristo, atnej nop nüx nayambüch, awün nej miteat nej, apmacüil nóiquian maquiiüb minench nej. ³Nganüy ngo majneaj ximeaats, ndot aljane lamawaiich icon ngo mendüjpiün Teat Cristo con imeajtsan, atnej tanomb Eva ngo mayar andeac Teat Dios, cos tawaiich nej ndiüc. ⁴Icona aton wüx aljane amb niüng ijliüyiün, masey mandeac wüx Teat Jesús pálwüx ngo matnej sasajan icon; tengwüy wüx aljane apmasaj icon mejndiün alinoic espíritu ngo matnej aaga Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios leaw teajndiün wüx tasajasán icon; tengwüy wüx aljane apmamb maquiaach icon pálwüx ngo matnej taquiaachasan icon wüx Teat Cristo nguineay awün asoetiiüts, pero naleaing icona temeyariün meáwan aag ayaj. ⁵Xique sapiüng nejiw ajcüwa monwaiiich monpiüng xeyay netamiüw, aag ayaj ngo maleaing

cos xique ngome chingüy xic.

⁶Nots quiaj naleaing ngo nendeac najneajay ngo matnej andeac altiü. Masey, cos lamejawan nguineay saxom ximeaats naquiaach icon.

⁷¿Cuane ipiüngan, jow wüx tarangas najiüt quiaj para naxom ombeat süet, aag ayaj ngo majneaj tarangas cos ngo nayar icueajiün nicuajind wüx tasajas icon nguineay lamawün icon wüx Teat Cristo?

Ngwüy niquimas, aag ayaj ngome ngo majneaj, cos aag ayaj tarangas para nambeol icon meyariün andeac Teat Cristo. ⁸Xique tayariüs tomiün ocueaj palpálwüx noicnoic ajlüy minipilan Teat Cristo, cos atquiaj alndom naquiaach icon.

⁹Wüx tajlüyiüs ninguij niüng ijliüyiün masey xeyay ngo najiür leaw tetam xic, nejinguind icon ngo natün ocueaj mambeol xic. Cos wüx alcuane tetam xic tambeoliüw xic minipilan Teat Cristo monaw Macedonia. Pues wüx meáwan aag ayaj taiündas wüx, ngo nasaj icon nicuajind. At aton nganüy ngome sanasaj icon membeolan xic. ¹⁰Teat Cristo ajaw meáwan leaw sandeac ngo nawaiich, pares ngo nacueat nasaj meáwan nipilan tiüi iüt Acaya, xique ngo metam nangüyaran.

¹¹¿Neol tapiüngas sarang atquiaja, cos ngo najiür icon lasta? Ngwüy niquimas, Teat Dios ajaw sajiür icon lasta xeyay.

¹²Xique tanaámb sanarang atnej tenguijal narang, cos atquiaj ngome apmajüriüw andeaciüw ajcüwa monpiüngan apóstoles nejiw, aton ngondom mapiüngüw nejiw arangüw atnej sarangan. ¹³Nejiw ngome naleaing apóstoles nejiw,

cos awaijchaw, arangüwan at nejiw apóstoles ocueaj Teat Cristo. ¹⁴ Ngo metam mbayameron wüx aag ayaj, cos aaga minatangüw nimeech nenüt Satanás alndom mawaiich mejüiquichay atanej nop ángel ocueaj Teat Dios. ¹⁵ Pares nejinguind ngo metam mbayameron wüx aag ayaj, cos mimorang najiüt Satanás alndom majüiquichaw arangüw atnej monrang najneaj. Naleaing wüx ümbwüx nüt, quiaj apmaxomüw leaw netam nejiw.

**Pablo tamongoch xeyay
cos apóstol nej**

¹⁶ Nganüy sanasaj icon alinomb, pero nejinguind nde mapiüng xique nechachiüs wüx leaw sanandeac. Cos sitiül aljane apiüng nechachiüs, masey ich mapiüng, pero ich manguiay leaw sanapiüng majüic xique aton alndom nerangrangüy, masey quiriw. ¹⁷ Nganüy leaw sanapiüng aag ayaj ngome leaw asaj xic Teat Dios; sanapiüng atnej nechachiüs cos sanerangrangüy. ¹⁸ Cos almajlüy xeyay leaw tearangrangayej wüx leaw arangüw, ata xique aton sanerangrangüy wüx leaw sarang. ¹⁹ Icona ipiüngan xeyay ixoman imeajtsan, pares apac imeajtsan menguiayıün andeac leaw nechach. ²⁰ Wüx nejiw asajüw icon merangan leaw andiumüw nejiw, icona teragan. At wüx tandiumüw mambichaw leaw jiiüran, icona teajchiün. Wüx tandiumüw mawaijchaw icon, teyariün andeaciüw. At sitiül arangrangayej, ngo mepiüngan nicuajind. Masey apmaleambüw icon, icona ngo mejcüyiün. ²¹ Masey

saxing nasaj icon timbasan, pero ximbal narang atnej nejiw arangüw.

Nejiw arangrangayej wüx leaw tarangüw. Pues ata xique nganüy sanerangrangüy wüx leaw tarangas, masey apmajüic teanandeac atnej nechachiüs. ²² Pues sitiül nejiw hebreos nejiw, ejow xique, ngome hebreo xic? Sitiül nipilan israel nejiw, ejow xique, ngome nipilan israel xic? Sitiül nejiw monaw tiül acualaats teat Abraham, ejow xique, ngome nawas tiül acualaats teat Abraham atona? ²³ Sitiül nejiw apiüngüw monrang najiüt ocueaj Teat Cristo nejiw, nganüy xique najntsop wüx sarang, masey atnej nechachiüs sandeac. Xeyay najiüt lanarang, ngo matnej nejiw. Najntsop wüx sajwüch, najntsop wüx sajmel tiül manchiük, najntsop wüx ajlüy nandeow. ²⁴ Nipilan israel tawüjchiw xic acoquiar awüjchiw, nimiow gajpoquey (39) tawüjchiw noicnoic. ²⁵ Arojmbüw tajwüchiüs naag xiül. Alinoic tajlosas. Arojmbüw ajlüy nandeow tiül ndec wüx tajmbaj a nadam müx. Alinoic tajlüyiüs pinawan nadam ndec noic nüt noic ongwiiüts. ²⁶ Xeyay tambas tiül tiiüd namb nguiajantanej. Nguiaj tajlüy nandeow tiül lam. Nguiaj tajlüy mambiy xic need. Nguiaj tajlüy mambiyaw xic micual xeíüt. Nguiaj tajlüy mambiy xic pálwüx nipilan ngome israel. Nguiaj tajlüy nandeow tiül alinoic cambaj. Nguiaj tajlüy nandeow tiül wajchiük. Nguiaj tajlüy nandeow tiül ndec. Nguiaj tajlüy mambiyaw xic leaw monpíüngan ayariw andeac Teat Dios. ²⁷ Nguiajnguiaj xeyay laúmb sapac cos xeyay

najiüt sarang. Nguiaj ngo nameay, nguiaj saíünd lop, nguiaj saíünd yow, nguiaj ngo net cos ngo majlüy, nguiaj ambiy xic naquind, nguiaj ngo najiür sapix.

²⁸Aliün majlüy xeyay alndom napiüng, pero leaw xeyay amb wüx ximeaats meáwan nüt, aag ayaj nguineay teajlüiyi noicnoic ajlüy minipilan Teat Cristo. ²⁹Sitiül aljane ngo majiür apac, tengwüy ngo mayac omeaats wüx mandüüib Teat Cristo, xique ngo majneaj ximeaats nanguaiay. At sitiül aljane ayac wüx alinop marang ngo majneaj, xique aton xeyay sajcüy wüx aag ayaj. ³⁰Más najneaj nerangrangüy wüx leaw arang Teat Dios, aag ayaj leaw ngondom narang xiquiáyan quij. ³¹Teat Dios, miteat Miteatiüts Jesucristo, aaga almajlüy meáwan nüt, nej ajaw naleaing meáwan leawa lanapiüng quij, ngo nawaiich. ³²At aton wüx tajlüyiüs tiül cambaj Damasco, aaga natang nenajiüt ocueaj aaga rey Aretas tapiüng majiürjiürüch niüng ajmeleran. Tajiüraran a cambaj masapüw xic. ³³Pero tajwanas samb tiül noic ventana tiül muro leaw ayey nej tiüt a cambaj. Samb tiül noic nadam nchep, quij tavas wüx.

Teat Dios tüüch nej majaw atnej maúm

12 Ngo metam nerangrangüy cos ngo naxom wüx nicuajind. Naleaing sanapiüng nguineay tüjndiüs najaw atnej saúm, at nguineay tasaj xic Teat Dios. ²Sajaw nop naxey leaw andüüib Teat Cristo, lamajiür gajpopeic

(14) neat taquiiüb nej mamb Teat Dios matüch tiül amb arej cielo. Ngo najaw sitiül tajiür micuelpo nej tiül cielo, tengwüy ngo majiür, néjan Teat Dios ajaw. ³Xique sajaw naleaing aaga naxey quij taquiiüb nej mamb Teat Dios andüy tiül cielo, pero ngo najaw sitiül tajiür micuelpo nej tiül cielo, tengwüy ngo majiür, áagan Teat Dios ajaw. ⁴Quij tiül cielo tanguiay xeyay nanderac leaw naleaing, ngondom mapiüng wüx nguineay amb leaw tanguiay, cos aag ayaj nejinguind nipilan ngo müünd mandeac wüx. ⁵Pero leaw tajaw tiül cielo aaga naxey, xique wüx aag ayaj alndom nerangrangüy. Pero wüx leaw sarang xique nganüy ngo metam nandeacndeac wüx. Sanandeac wüx áagan leaw tambeol xic wüx Teat Dios, cos ngondom narang nicuajind xiquiáyan quij. ⁶Sitiül nandiüm nerangrangüy, aag ayaj ngome nechachiüs, cos naleaing meáwan leaw sanapiüng. Pero ngo nandiüm nandeac wüx aag ayaj, nganandot mayacüw wüx leaw sarang, at leaw sandeac, cos ngo nandiüm malombüw xic nipilan.

⁷Nganandot nerangrangüy wüx leaw tüüch xic najaw Teat Dios, pares taxom xic noic necoy, atnej sayaag altiüll sats. Aag ayaj tüüch xic minatangüw nimeech nenüt Satanás para mambiy xic, müüch mecoy nayaag. ⁸Pues wüx aag ayaj, arojmbiüw tasajas Teat Dios sitiül alndom mawün aag ayaj wüx ximbas. ⁹Pero Teat Dios tasaj xic: "Ich mapac imeaats cos ijaw sandiüm ic. Wüx ique ngondom merang nicuajind, quij xique

alndom najüiquich leaw alndom narang”, aj xic. Pares apac ximeaats masey langondom narang nicuajind, cos quiaj apmajüic meáwan leaw sarang ngome xique sarang, Teat Cristo nerang. ¹⁰ Por aag ayaj apac ximeaats wüx samongoch ngo majneaj wüx sandüüb Teat Cristo, masey wüx sayaag langondom narang nicuajind, masey wüx aljane asaj xic ngo majneaj, masey ngo najiür leaw sapiüng netam, masey wüx ajlüy moncüy, masey wüx sajlıy tiül naél. Pares wüx lango najaw nguineay sanarang, quiaj ambeol xic Teat Dios narang cuajantanej.

**Xeyay amb wüx omeaats
teat Pablo wüx minipilan
Teat Cristo tiül Corinto**

¹¹ Lanarang at xic nop chach, cos lasarangrangüy wüx nguineay tarangas najneaj, pero tarangas aag ayaj cos icona teyakan xic wüx nandeac. Icona netam mendeacan wüx xique nguineay tambeol xic Teat Dios narang najneaj. Masey ajüic ngo nembeat nicuajind, pero ajcüwa monpfüngan apóstoles nejiw ngome más nembeatiw. ¹² Tajüic xique naleaing apóstol xic, cos wüx tajlüiüs niüng ijlüyiün tarangas xeyay najiüt ocueaj Teat Dios, ngo nacueat. At tarangas xeyay ateócan y tarangas cuajantanej leaw ngome aag ajaraw. ¹³ Xique tambeolas icon atanej tambeolas minipilan Teat Cristo nguiajantanej, pero naleaing ngo natün icueajiün nicuajind, ngo matnej tarangas nguiajantanej. Ajcan ngo natüntün icueajiün nicuajind, aag ayaj ngo majneaj

tarangas. Iwüniün wüx imeajtsan aaga ngo majneaj tarangas quiaj.

**Teat Pablo apiüng apmamb
majaw nejiw amb iwear**

¹⁴ Nganüy lanapiüng amb arojmbüw sanamb najaw icon. Naleaing ngo natün membeolan xic, cos ngo namb wüx leaw ijüuran, samb wüx icona. Cos nop nacualaran ngome nej netam müüch miteat nej cuajantanej; nateataran netam mambeol micual nej. ¹⁵ Xique apac ximeaats masey sanüüch icon meáwan leaw sajiür, at masey sanembichay sapac wüx imbasan para alndom metagan wüx Teat Cristo. Masey ajüic ngo mejiüran xic lasta nicuajind, xique xeyay sandiüm icon.

¹⁶ Masey xique ngo nayar icueajiün nicuajind, pero altiülpapapiüngüw xique xeyay sayambyamb nguineay alndom nawaiich icon. ¹⁷ ¿Jow, wüx tijchiüs mamb niüng ijlüyiün aljane, tatüniw icueajiün leaw ijüurana, majoyiw müjchiw xique? iNgwüy, ngo narang! ¹⁸ Pues wüx tasajas teat Tito mamb niüng ijlüyiün, tijchiüs mamb alinop atom maquiiüb mamb. Ngo matüniw icueajiün nicuajind, cos teat Tito aton apiüng tiül omeaats atnej sapiüng, aton arang atnej xique sarang.

¹⁹ ¿Ngwüy icona ipiüngan xicona sandeacan atquiaja para mewüniün wüx imeajtsan leawa tarangasana? Ngwüy, cos Teat Dios ajaw leaw sandeacan, aag ayaj cos sandüüpüin Teat Cristo. Meáwan leawa sandeacan, aag ayaj alndom müüch icon mejiüran

ipacan wüx indüipiün Teat Cristo. ²⁰Ximbol, jondot wüx sanapeay niüng ijlüyiün sanaxom icon ngome teamerangan atnej sandiüm; at icona ngome apmexoman xic atnej indiüman. Cos ximbol naxom icon majlüy mondeacndeac tiül icona, tengwüy indiüman leaw ocueaj alinop, tengwüy ijcüyiün, tengwüy nerrejchiün, tengwiý nerndeacayon wüx imbasan ngo majneaj, tengwüy nerndeacndeacayon, tengwüy nerlomboochayon, tengwüy ngo mejlüyiün nöiquian. ²¹Ximbol aton, jondot wüx sanamb niüng ijlüyiün alinomb, Xeteat Dios apmüüch xic naxing wüx leaw irangan. Nots quiaj najünts wüx ajcüw leaw tanaámb arangüw ngo majneaj, cos nganaw leaam omeajtsuw cuane teamarangüw, nganaw macueatiw. Altiül monxey ngo macueatiw ajiürüw minajtajüw nejiw, aton montaj ngo macueatiw ajiürüw minaxeyiw nejiw, at tanaámb teamarangüw ngo majneaj leaw andiümüw.

Ndójwüx apaj ocueajiw

13 Pues nganüy amb arojmbüw sanamb niüng ijlüyiün. Ich leaam imeajtsan, wüx ajlüy alcuane majaraw, netam ipüw tengwüy arojpüw monjaw mapiüngüw nguineay tajlüy. ²Cos atnej lanasaj icon ninguinüt, nganüy sanasaj icon alinomb atnej tasajas icon wüx xiün quiaj amb ijmbüw. Wúxan nganaw napeay niüng ijlüyiün sandiüm nasajüw leaw tealeámban arangüw ngo majneaj, at meáwan icona, sitiül tapeayiüs niüng

ijlüyiün alinomb, langome sanajiür lasta leaw tealeámban arang ngo majneaj. ³Atquiaj sanarang, cos indiüman mejawan sitiül Teat Cristo naleaing teamasaj xic nguineay netam narang. Nej lamajüiquich mejawan nguineay alndom marang cuajantanej tiül icona. ⁴Naleaing Teat Cristo tajüic atnej ngondom marang nicuajind wüx tajmel wüx cruz mandeow, pero nganüy lapac, cos Teat Dios tapacüüch nej alinomb. Ata xique aton masey ajiüic atnej ngondom narang nicuajind, atnej tajüic wüx Teat Cristo wüx tandeow. Cos xique nganüy teanarang atnej tarang Teat Cristo, pares wüx sanapeay niüng ijlüyiün, quiaj apmajüic Teat Dios neech xic najaw wüx cuajantanej wüx icona.

⁵Pues icónan quiaj netam meyajcan sitiül naleaing lameyariün andeac Teat Cristo. ⁱNgwüy ngo meyajcana, Teat Cristo ajlüy tiül icona? Tengwüy sitiül altiül ngo mandüüb Teat Cristo, quiaj naleaing ngo majlüy tiül icon Teat Cristo. ⁶Maliüy mejawan xicona ngo nawajjchan, cos naleaing xicona miapóstol Teat Cristo xicon. ⁷Satüniün mambeol icon Teat Dios nganandot merangan ngo majneaj. Atquiaj satüniün cos sandiüman icon, ngome cos sandiüman najüiquichan nguineay tarangasan najneaj najiüt tiül icona. Más najneaj, irangan leaw najneaj masey altiül apiüngüw ngo narangan leawa netam narangan tiül icona. ⁸Xicona ngo nandiüuman narangan nicuajind leaw ngo mambeol nipilan mandüjpiw Teat Cristo, ngo nandiüuman napalan nejinguiind. ⁹Xicona apac ximeajtsan wüx ngo metam napaj icueajüin

cos teamerangan najneaj. Tanaámb teanasajan Teat Dios mambeol icon merangan más najneaj.¹⁰ Pares tarangas aaga nawiig cam wüx nganaw napeay niüng ijlüyiün, cos ngo nandiüm nalic icon wüx sanapeay quiaj, masey alndom nalic icon cos apóstol xic. Sandiüm nambeol icon metangan wüx Mipoch Teat Dios; ngo nandiüm nüüch mamix imeajtsan, nasarriich icon.

Ndójwüx atepeay

¹¹ Ndójwüx sasaj icon xecojow xechijquiaw, lasamb. Ich mapac imeajtsan irangan najneaj atnej

lanasaj icon, ermbeolayon nop alinop para alndom mejlüyiün nójiquian; nde merneocayon imbasan. Quiaj apmajlüy tiül icon Teat Dios, aaga neech icon monajneaj, merjiürayon lasta.¹² Itepeayiün nop alinop cos ijlüyiün nójiquian wüx Teat Cristo. Tamtámban ijlüyiün.¹³ Meáwan minipilan Teat Cristo leaw alningüy atepeayiw icon.

¹⁴ Sandiüm mambeol icon Teat Jesucristo, majiür icon lasta Teat Dios, tanaámb majlüy nójiquian mequijüpán aaga Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios. Amén.

Noic nanderac tarang wüx nawiig San Pablo müüch minipilan Teat Cristo moncül tiül Galacia

GÁLATAS

Pablo atepeay nejiw

1 Xique Pablo nop apóstol, ngome ayac xic nipilan, at ngome nipilan tarriiid xic. Teat Jesucristo nejay tarriiid xic, at miteatiüts Teat Dios tarriiid xic aton. Nej tapacüüch Teat Cristo tiül mondeow. ²Xique naquüüpüw ajcüw mondüüb Teat Cristo leaw aliw ningüy, satepeayiün icon noicnoic ajlüy minipilan Teat Cristo tiül iüt Galacia. ³Tanaámb ich mambeol icon Miteatiüts Dios at Teat Jesucristo müüch icon mejiüran monajneaj. ⁴Cos Teat Jesucristo tiün mandeow mawünasoetiiüts, ngo mapiüng wüx nicuajind, tarang atnej andium Miteatiüts Dios alndom mawün icoots wüx tiül aaga ngo majneaj najlüy nganüy nüt cam. ⁵Teat Dios netam masoic najneajay arang meáwan nüt. ¡Amén!

Ngo majlüy alinoic najneaj nanderac alndom mawünasoeteran

⁶Xeyay mbayahos wüx sanguaiay nguineay icona najan

teamecueatiün Teat Dios, aaga nepaj icon mexoman aaga monajneaj arang Teat Cristo. Nganüy tenguijal Meyariiün mipoch pálwüx nipilan, ngo matnej aaga najneaj nanderac wüx Teat Cristo. ⁷Ngo majlüy alinoic najneaj nanderac wüx Teat Cristo. Naleaing aljane lamitsoj imalan, andiüümüw mambüülijchiw leaw tapiüng Teat Cristo nguineay alndom mawaran wüx asoeteran. ⁸Sitiül aljane maquiaach icon alinoic ngo matnej lanaquiajchiüin icon wüx aaga najneaj nanderac wüx Teat Cristo, aaga nipilan quiaj ich mayac nej tiül aaga xeyay ngo majneaj Teat Dios; masey sitiül ndot xicona, masey nop ángel imiüin tiül cielo. ⁹Atnej nomb tasajas icon wüx aag ayaj, nganüy sandilil nasaj icon alinomb: Sitiül aljane teamandiüüm maquiaach icon pálwüx poch wüx aaga najneaj nanderac wüx Teat Cristo, ngo matnej lamenguiayıün, iich mayac tiül aaga xeyay ngo majneaj Teat Dios!

¹⁰Jow nganüy, ejane sayamb monajneaj wüx ombas? ¿Nipilan,

ngwüy Teat Diosa? ¿Ngwüy ajüic sayamb nguineay majneaj majawüw xic niplana? Cos sitiül aliün narang leaw andiüm niplan ngondom narang minajüt Teat Cristo.

Pablo tüünd majlüy nop apóstol

¹¹Xecojow xechijquiaw, xique sandiüm menguiayiün aaga najneaj nanderac wüx Teat Cristo leawa xic saquiaach, aag ayaj ngome niplan taxom omeaats mandeac. ¹²Ngo nayar ocueaj niplan, aton ngo maquiaach xic aljane; nejay Teat Jesucristo tüüch xic najaw.

¹³Icona lamenguiayiün nguineay sarang nomb wüx saquiiüpüw niplan judío, nguineay tayambas ombasüw mondüüb Teat Cristo, at tendarriichasüw. ¹⁴Xique tajntsopiüs wüx sandüy tiül niplan judío, ngo matnej saquiiüpüw, cos xeyay tandiümas narang leaw tarangüw xexejchiün. ¹⁵Naleaing Teat Dios tarriiid xic wüx nganaw wijquian; xeyay tajiür xic lasta, pares tayamb xic, ¹⁶müüch xic najaw Teat Cristo. Atquiaj alndom nandeac wüx nej nasaj wüx niplan ngome judío. Wüx ndoj aag ayaj ngo namb najaw nejinguind.

¹⁷Ngome tambas Jerusalén najawiüw ajcüw ombas marangüw apóstoles; tambas sandüy tiül iüt Arabia; condom tandilileas sandüy tiül cambaj Damasco alinomb.

¹⁸Condom wüx laúmb aroomb neat, quiaj tambas sandüy Jerusalén najaw a Teat Pedro, tacüiliüs anaag gajpacoic (15) nüt. ¹⁹Naleaing ngo naxom najaw altegiüw apóstoles; áagan Jacobo michiig Teat Jesús taxomas.

²⁰Naleaing sasaj icon, Teat Dios ajaw meáwan aaga poch teanasaj icon cam, aag ayaj naleaing.

²¹Condom tambas tiül iüt Siria at tiül iüt Cilicia. ²²Pero nganaw majawüw jane xic ajcüw noicnoic ajlüy minipilan Teat Cristo monlüy tiül Judea. ²³Nejiw tanguiayiw teombeay miün niplan, tanderac: “Aaga naxey leaw nomb xowüy tayamb ombasaats, nganüy tenguijal maquiaach niplan wüx mipoch Teat Cristo, masey nomb xowüy tandiüm masarriich icoots”, awüw. ²⁴Condom xeyay tapac omeajtsüw majawüw leaw Teat Dios lamarang wüx xique, tapiüngüw najneajay lamarang Teat Dios.

Altigüy apóstoles ajneájan majawüw leaw arang a Pablo

2 Ndoj, wüx laúmb gajpopeic (14) neat, quiaj tandilileas sandüy Jerusalén alinomb saquiiüb teat Bernabé; at teat Tito aton salnaquiiüpjan. ²Xique tambas, cos Teat Dios tüüch xic najaw netam namb. Condom tiül Jerusalén, wüx tajlüyasán xicónan quiaj naquiiüpjan monajüt tiül minipilan Teat Cristo, quiaj tapots nasajüw nguineay saquiaach wüx aaga najneaj nanderac wüx Teat Cristo tiül niplan ngome judío. Xique tarangas aag ayaj cos ngo nandiüm mapiüirang ngo metam meáwan leaw lanarang, at leaw teanarang nganüy. ³Naleaing, masey teat Tito aag alnaquiiüb ningüy, niplan griego nej, ngo mapiüngüw wüx sitiül netam marangüch wüx ombas nej aaga circuncisión. ⁴Pero nganüy ajcüwa

leaw ngome naleaing andüjpiw Teat Cristo axotayej ajmeliw tiül icoots. Tajmeliw mandaciüwiw nguineay ajlüyiiüts nóiquian wüx Teat Cristo, cos andiümüw mayacüw icoots alinomb wüx meáwan leaw nipilan judío ajlüyay marangüw.⁵ Naleaing xicona ngo mbiüjlanon wüx narangan leaw apiüngüw masey noic ores, cos sandiüman mejüuran tiül imeajtsan leawa naleaing wüx aaga najneaj nanderac wüx Teat Cristo.

⁶Leawa natangtang monjiür najiüt tiül minipilan Teat Cristo, nicuajind jayats ngo masajüw xic nguineay netam narang. Xique ngo napiüng wüx jane nejiw cos Teat Dios ngo marriiid Jane netam ajlüy, Jane ngwüy. ⁷Nejiw fünan mapiüngüw Teat Dios lamüüch xic aaga najiüt quiaj, para naquiaach nipilan ngome judío nguineay alndom mawüw wüx asoetiwi. Aag ayaj atnej najiüt tüünd teat Pedro masaj wüx nipilan judío. ⁸Cos nejay Teat Dios neech mamb teat Pedro maquiaach nipilan judío, aton nejay Teat Dios tüüch xic namb naquiaach nipilan ngome judío.

⁹Ndoj ajcüwa montangtang monajiüt tiül minipilan Teat Cristo, ajcüwa teat Jacobo, teat Pedro, ata teat Juan, tapiüngüw naleaing Teat Dios lamüüch xic narang aaga najiüt quiaj; ndoj tesapasayon xiwixan naquüüpantiw, xique naquiiüb a teat Bernabé. Tarangasan aag ayaj najüiquichan sajüuran monajneaj. Quiaj tapiüngüw najneaj namban narangan najiüt tiül nipilan ngome judío; pero nejiw apmarangüw

najiüt tiül nipilan judío.¹⁰ At tasajüw xicon leaam ximeajtsan wüx nipilan leaw ngo majiür; pero xique meáwan aag ayaj ngo nacueat narang.

Pablo apaj ocueaj teat Pedro tiül Antioquía

¹¹Naleaing noic nüt wüx teat Pedro tamb tiül cambaj Antioquía, quiaj tasajas teombas nguineay arang, cos tarang leaw ngo metam marang. ¹²Cos nej tet aweaag nipilan ngome judío wüx nganaw mapeay nejinguind imiün niüng ajlüy teat Jacobo. Condom wüx lapeayiw, quiaj tacueat üet maquiüjpüw, cos imbol majawiüw nej ajcüwa nipilan monpiüng netam majlüy circuncidado meáwan minipilan Teat Cristo. ¹³Altegüy minipilan Teat Cristo tiül nipilan judío tarangüw atnej arang teat Pedro. Ata teat Bernabé tandüüb wüx aton, tarangüw aaga ayaj masey ajawüw nguineay netam marangüw. ¹⁴Wüx tajawas lamarangüw pálwüx ngome atnej aquiaach aaga najneaj nanderac wüx Teat Cristo, quiaj tapots nasaj a teat Pedro niüng ajlüyeran: “Sitiül ique masey nipilan judío ic, pero temerang atnej nop nipilan ngome judío, ¿neol tesajüw nipilan ngome judío netam marangüw atnej arangüw nipilan judío?” saj.

Atotow alndom mawaats wüx asoetiiüts por Teat Cristo

¹⁵Xicona wijquiatason nipilan judío xicon, ngome nawasan tiül pálwüx nipilan monrang ngo majneaj. ¹⁶Pero nganüy ajawaats

nejinguind ngondom maw asoet nej ajcan arang leaw apiüng aaga poch tüünd Moisés. Ajcúwan monyar andeac Teat Jesucristo apmawüw wüx asoetiw. Ata xicona aton lanayariün andeac Teat Jesucristo, pares alndom majaw icoots Teat Dios ngo majiüraats nisoet ajcan ayariüts andeac Teat Cristo, ngome ajcan sarangan leaw apiüng tiül aaga poch tüünd Moisés.

¹⁷ Nganüy sitiül xicona masey judío xicon, sayamban aton nguineay alndom najlüyiün najneaj naquiüpjan Teat Dios por leaw tarang Teat Cristo; quiaj ajüic xicona sajiüran nisoet aton. ¹⁸ Wüx aag ayaj alndom mapiürang Teat Cristo ayac icoots wüx nisoete? iNgwüy ngo matquiaj! ¹⁹ Cos sitiül tapiüngas ngo metam narang leaw apiüng aaga poch tüünd Moisés, condom tandilileas narang aag ayaj alinomb, quiaj lanajiür sasoet. ²⁰ Cos xique sayaag tajlüyiüs atnej tüüch xic nandeow aaga poch tüünd Moisés, cos apiüng netam nandeow por sasoet. Nganüy lango metam xic aag ayaj, cos sayaag lamapacüüch xic Teat Dios nguineay alndom narang leaw andiüm nej. ²¹ Nganüy xique sajliüy atnej laxiün wüx sandeow nóiquian naquiiüb Teat Cristo wüx tamb wüx cruz. Aaga nganüy cam ngome xique salnapac, cos Teat Cristo almapac tiül ximeaats. Leaw sarang nganüy ngo narang leaw sandíüman xique, cos sayar andeac Micual Teat Dios. Nej tandiüm xic xeyay, tiün nejáyan quiaj mandeow ingow sandeow. ²² ¿Nguineay alndom napiüng ngo metam xic

aaga najneajay lamarang Teat Dios? Cos sitiül aljane alndom majliüy najneaj maquiiüb Teat Dios ajcan arang leaw apiüng tiül aaga poch tüünd Moisés, quiaj ajüic andeówan Teat Cristo, atnej ngo metam.

¿Ngün alwüx ambeat, aaga poch tüünd Moisésa, ngwüy mipoch Teat Cristo?

3 iNguitow merchachiün monaw Galacia! ¿Jane netsoj imalan mecueatiün mendüjiün leawa lamenguiayıüna? Cos leawa lamenguiayıün aag ayaj naleaing. Xicona tasajasán icon naleaing nguineay Teat Jesucristo tamb wüx cruz. ² Nganüy sandiüm mesajan xic wüx aag ayaj. ³ Teyariün Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios ajcan irangan leaw apiüng tiül aaga poch tüünd Moisésa? ⁴ Ngwüy, ajcan teyariün leaw inguiayıün wüx Teat Cristo? ⁵ ¿Neol terchachiüna? Cos wüx temelichan indüjiün Teat Cristo, quiaj teajndiün Nangaj Espíritu mambeol icon. ⁶ Nguineay tendililean alinomb mendüyiün wüx merangan leaw alndom merangan icona? ⁷ Ajüic atnej ngo mambeol icon nicuajind meáwan leawa temongochiün. iNgwüy, ngome por ngana miün temongochiün aag ayaj!

⁵ Wüx Teat Dios üüch icon Nangaj Miespíritu nej, at wüx arang ateócan tiül icona, ¿nej arang aag ayaj ajcan irangan leaw apiüng tiül aaga poch tüünd Moisésa, ngwüy arang ajcan iyariün leawa lamenguiayıün wüx Teat Cristo?

⁶ Atquiaj teat Abraham tayar andeac Teat Dios, quiaj Teat

Dios tajneaj majaw nej.⁷ Nganüy icona netam mejawan leaw naleaing ayariw andeac Teat Dios, ajcüw ayaj atnej acualaats teat Abraham. ⁸Tiül Mipoch Teat Dios lamapiüng tanomb nguineay Teat Dios apmawün wüxasoetiwi niplan ngome judío leaw apmayariw nej andeac. Áag Teat Dios tasaj a teat Abraham tanomb wüx aaga najneajay nanderac, tapiüng: “Meáwan niplan wüx iüt apmajlüiy najneaj sitiül apmayariw sandeac atnej ique teyar sandeac”, aw. ⁹Atquiaj meáwan leaw apmayariw andeac Teat Dios, najneajay apmajlüiy maquiijüpüw teat Abraham cos nej aton tayar andeac Teat Dios.

¹⁰Leaw nepiüng alndom maw wüxasoet nej cos arang leaw apiüng tiül aaga poch tüünd Moisés, aag ayaj apmamongoch xeyay ngo majneaj. Cos Mipoch Teat Dios apiüng: “Apmamb tiül castigo jane ngo marang palan atnej apiüng tiül aaga poch tüünd Moisés”. ¹¹Cos naleaing nejinguind ngondom majneaj majaw Teat Dios ajcan arang leaw apiüng minawiig Moisés, cos Mipoch Teat Dios apiüng: “Jane ayac omeaats wüx Teat Dios apmapac meáwan nüt cos lamayar nej andeac”. ¹²Aaga poch tüünd Moisés ngo mapiüng netam mayacüch wüx omeaatsaran. Apiüng: “Leaw arang palan, nej apmapac majlüy najneaj cos arang palan”.

¹³Teat Cristo lamawün icoots tiül aaga ngo majneaj atnej apiüng tiül minawiig Moisés, cos apiüng netam mamongochiiüts aaga ngo majneaj

ajcan ngo marangaats palan. Cos Teat Cristo tamongoch meáwan ngo majneaj ingow amongochiiüts, alndom mawün icoots wüxasoetiüts. Cos apiüng tiül Mipoch Teat Dios: “Leaw najntsop arang ngo majneaj aag ayaj apmamb wüx cruz”. ¹⁴Atquiaj tajlüy alndom mayariw niplan ngome judío aaga monajneaj leawa Teat Dios tüüch teat Abraham. At apmijndiiüts Nangaj Miespíritu nej leaw Teat Dios lamapiüng apmijndiiüts ajcan ayariüts andeac Teat Cristo.

Mipoch Moisés y leaw Teat Dios lamapiüng apmüüch

¹⁵Xecojow xechijquiaw, sanasaj icon menguiayıün wüx leaw niplan alndom marang. Wüx alngün niplan mayac mipoch nej mapiüng apmarang alcuane, nejinguind ngondom mapiüng ngo membeat aag ayaj, tengwüy mapiüng mayac wüx alquiri. ¹⁶Teat Abraham tasoic, nej apmüünd leaw Teat Dios lamapiüng apmüüch nej at micual nej. Nej ngo masoic andüy wüx meáwan micual nej, pares tasoic: “Micual”, ajow. Aag ayaj andeac wüx nop, aag ayaj Teat Cristo. ¹⁷Nganüy atciüy sapiüng: Wüx Teat Dios tasaj Abraham leaw apmüüch nej, nganaw majlüy aaga poch tüünd Moisés. Aaga poch quiaj tajlüy wüx lamajüür piquiw acoic miow nimiow gajpowüw (430) neat. Aaga poch tüünd Moisés quiaj, ngondom mangowüüch leaw Teat Dios lamapiüng apmarang. ¹⁸Cos sitiül aaga leaw apmaxomüw alinoic nüt apmaxoram wüx arangüch leaw apiüng tiül aaga poch tüünd Moisés,

quiaj ajüic ngo membeat leaw tapiüng Teat Dios apmüüch. Pero Teat Dios tapiüng apmüüch, íiüchan teat Abraham aag ayaj.

¹⁹Jow nganüy, ¿neol tajlüy aaga poch tayac Moisésa? Aag ayaj tajmel majüüquich arangüch nisoet. Teat Dios tüüch ángeles mandaecüw aaga poch quiaj manguiay Moisés, condom Moisés tajlüy wüx masaj nipilan judío. Aaga poch tüünd Moisés quiaj tetam leaw apeay aaga nacualaran leaw lamapiüng Teat Dios apmüüch miün. ²⁰Wüx Teat Dios tayac mipoch nej masaj a Abraham leaw apmüüch, nejay tarang, ngo metam mambeolaran, ngo matnej wüx tüüch poch a Moisés.

¿Neol tajlüy aaga poch tüünd Moisésa?

²¹¿Jow nganüy ngo majlüyiw nöiquian aaga poch tüünd Moisésa maquiiüb leaw Teat Dios tasaj a Abraham apmüüche? Ngwüy ngo matquiaj, cos sitiül aaga poch tayac Moisés alndom mawün asoeteran, quiaj naleaing alndom majneaj ajlüyiiüts teombas Teat Dios wüx arangaats palan leaw apiüng. ²²Cos lamapiüng tiül Mipoch Teat Dios meáwan nipilan ajlüyiw tiül nisoet. Atquiaj ajlüy alndom müjndiw leaw apmayar andeac Teat Jesucristo aaga leaw Teat Dios lamapiüng apmüüch.

²³Wüx nganaw mapeay Teat Cristo, aaga poch tüünd a Moisés tapal icoots atnej ajpal tiül manchiüc aljane, cos netam macülliüts mapeay Teat Cristo mayacaats omeajtsaats wüx nej.

²⁴Aaga poch tüünd Moisés tajlüy atnej nop new nine. Cos tajíür icoots, tambeol icoots dedacasap; tüün macueat wüx tapeay Teat Cristo, cos alndom majlüyiiüts najneaj teombas Teat Dios sitiül ayariiüts andeac Teat Cristo.

²⁵Nganüy cos lapseay Teat Cristo, lango membeat aaga poch tayac Moisés, aaga atnej new nine.

²⁶Nganüy meáwan icootsa micual icoots Teat Dios icoots cos ayariiüts andeac Teat Cristo Jesús. ²⁷Meáwan icona leaw lameyariün yow mejüüquichan ijlüyiün nöiquian wüx Teat Cristo, nganüy ijlüyiün noic nej imeajtsan mequijpan Teat Cristo.

²⁸Nganüy lango metam mepiüngan jane nipilan judío, jane nipilan ngome judío, jane najon nipilan marang najiüt, jane nangüyeran minajiüt nej, jane monxey, jane montaj; cos meáwan icootsa nöiquian ajlüyiiüts, atowntowiiüts ajlüyiiüts wüx Teat Cristo. ²⁹Pero sitiül icona ocueaj icon Teat Cristo, átan ijlüyiün micual icon teat Abraham, quiaj apmeajndiün leaw Teat Dios lamapiüng apmüüch.

4 At aton sasaj icon: Wüx nop nacualaran aliün mapateay, ajlüy atnej nop najon marang najiüt, masey alinoic nüt nej apmeneay meáwan leaw almajiür miteat nej. Ngo majüic sitiül nej apmeneay meáwan. ²Nej netam mayar andeac monbeol nej, at netam mayar andeacüw jane ajlüyiw wüx minajiüt nej, leaw atüch a nüt mapiüng miteat nej müünd meáwan leaw almajlüy najcueat cam. ³Atquiaj tajlüyiiüts icoots aton, tajlüyiiüts atnej namix

nine monguich. Cos tarangaats cuajantanej atnej ajlüyayej wüx marangüw jangantanej niplan.

⁴Wüx tatüch a nüt, Teat Dios tüüch miün Micual nej, mawiquiach nej nop nüx niplan judío nej, wijquiat wüx aaga nüt tealeámban atam marangüch leaw apiüng tiül aaga poch tüünd Moisés. ⁵Nej tiün mawiin icoots tiül meáwan leawa mipoch Moisés apiüng netam marangüch, atquiaj alndom majlüyiiüts alinomb macual icoots Teat Dios.

⁶Nganüy micual nej icoots, pares tüüch miün Miespíritu Micual nej macül tiül omeajtsaats, alndom masajaats Teat Dios: “iXeteat, necual xic!” majaats. ⁷Nganüy ique ijlüy micual ic Teat Dios, lango mejlüy at ic nop najon nerang najiüt. Sitiül micual nej ic, aton apmüüch ic aaga leaw lamapiüng apmüüch por Teat Cristo.

Pablo xeyay ayac wüx omeaats meáwan mondüüb Teat Cristo

⁸Naleaing icona nomb wüx nganaw mejawan jane Teat Dios, teajchiün imeajtsan leaw ngome naleaing dios nejiw. ⁹Pero nganüy lamejawan jane Teat Dios, aton alndom napiüng Teat Dios lamüüch leaam imeajtsan wüx nej. Jow nganüy, ḡnguineay tendiüman mendililean meajchiün imeajtsan merangan alinomb cuajantanej leaw ngo metam, leaw ngo membeate? ¹⁰᠁Neol tendüyiün wüx leaw tanomb terangan wiix atüch nüt, wüx atüch caaw, wüx atüch neat, at alacas nüt leaw mixejchiün tarangüwa? ¹¹Sateow ximeaats

wüx icona cos jondot aaga najiüt tarangas wüx imbasan ngome tembeat.

¹²Xecojow xechijquiaw, xique satün icueajiün mejlüyiün atnej xique sajlüy nganüy cam, cos xique lango nandüüb leaw apiüng tiül aaga poch tüünd Moisés, sajlüy atnej icona tejlüyiün nomb; icona ngome alngün ngo majneaj teyacan xic wüx. ¹³Icona lamejawan nguineay tamelichas nasaj icon wüx a najneaj nanderac wüx Teat Cristo, masey axom xic noic monandeow wüx aaga nüt quiaj. ¹⁴Masey aaga monandeow tajjüras quiaj, aag ayaj tajjüras majaraw nguitow sanatíic wüx. Naleaing icona ngo mepiüngan ngo mind mejawan xic, ngo mepiüngan ngo netam ajcan sajiür monandeow. Ingow aag ayaj icona teajchiün ilajcan menguiayiün saquiaach, atnej nejay nop ángel ocueaj Teat Dios, atnej nejay Teat Jesucristo xic. ¹⁵Jow nganüy, ḡwüi apac imeajtsan tejiüran nomba? Cos tiül aaga nüt quiaj sayaag sitiül ndot alndom icona apmesojndiün osaab iniüjcan meajchiün xic. ¹⁶Jow nganüy, ḡijcüyiün mejawan xic aag sasaj icon leaw naleaingue?

¹⁷Nejiw ajcüwa niplan quiaj awüywüyíwan icon; ngome arangüw leawa alndom mambeolüw icon. Nejiw andiümüw mecueatiün leaw saquiajchiün, para mendüipiün leaw andiümüw. ¹⁸Najneaj xeyay mawüywüyaran jangantanej sitiül naleaing apmayac nej wüx leaw najneaj. Xique meáwan nüt sandiüm nüüch mapac imeajtsan, ngome áagan wüx salnaquiiüb icon. ¹⁹Xecualüw, xeyay ngo majneaj

nayaag. Sayaag atnej necoy, sapiüng atnej ayaag necoy montaj wüx apwijquiam micual nej. Aag ayaj sanayaag tanaámb sitiül icona ngome apmendiüman merangan leaw andiüm Teat Cristo.²⁰ Malüy sapiüng alndom najlüy ninguiaj niüng ijlüyiün nganüy cam, para nasaj icon xiquiay, cos lango najaw cuane alinoic sanasaj icon.

Nguineay tajlüy wüx Agar, at wüx a Sara

²¹ Jow icona leaw indiüman mendüipiün aaga poch tüünd Moisés, nganüy isajan xic: ¿Ngwa nganaw mejawana cuane apiünga?²² Cos apiüng Abraham tajiür ijpüw micual nej. Nop micual awaeaag nop najon najtaj nerang najiüt, alinop micual awaeaag mintaj nej ngome najon.²³ Aaga micual awaeaag najtaj najon marang najiüt, aag ayaj wijquian atnej jangantanej. Pero aaga micual awaeaag mintaj nej, aag ayaj tajiürüw cos Teat Dios lamapiüng apmüüch majiürüw micualüw nejiw.²⁴ Aag ayaj ajiür cuane amb apiüng. Ajcüwa ijpüw montaj quiaj, apiüng wüx ijquiar ajiüy poch leaw Teat Dios tayac müüch nipilan. Noic aag ayaj leaw tayac müüch nejiw wiix tiic Sinaí, aag ayaj tüüch a Moisés. Leaw andüüb aaga poch quiaj, ajlüyiw atnej ajcüwa najon monrang najiüt, atnej aaga Agar quiaj.²⁵ Cos Agar, aag ayaj apiüng wüx a tiic Sinaí tiül iüt Arabia; at apiüng wüx aaga cambaj Jerusalén, at wüx meáwan nipilan judío, cos ajlüyiw at nejiw najon nipilan marang najiüt.²⁶ Pero icootsa ajlüyiiüts najneajay, ngo

matnej ajcüwa najon monrang najiüt quiaj, cos micual icoots aaga Jerusalén najlüy tiüll cielo.²⁷ Altiül Mipoch Teat Dios apiüng:

Ich mapac imeaaats najtaj leaw ngondom mejiür micual;
erpaj napac majüic apac imeaaats,
ique nganaw meyaag necoy wüx
wijquiaw nop nine.
Cos aaga najcueat najtaj nganüy
apmajiür más xeyay micual
nej,
ngo matnej nop najtaj nejiür
minoj nej.

²⁸ Xecojow xechijquiaw, icona ijlüyiün atnej tajlüy teat Isaac, cos ijlüyiün necualaranan leawa Teat Dios lamapiüng apmüüch.²⁹ Pero icootsa wijquajoots, üüch icoots wijquiamoots Nangaj Espíritu oceaj Teat Dios, ayambüw ombasaats ajcüwa monpiüng netam mandüüpich aag arangüw nipilan judío. Aag ayaj atnej tajlüy wüx teat Isaac, cos micual Agar tayamb nej ombas nej.³⁰ ¿Cuane apiüng tiül Mipoch Teat Diosa? Teat Dios tasaj teat Abraham: “Iwün iniüng aaga najon nerang minajiütan maquiiüb micual nej, cos micual nej ngondom müünd nicuajind leawa apmaneay micualan”, aw.³¹ Atquiaj icootsa xecojow xechijquiaw, ngo majlüyiiüts matnej micual aaga najon nerang najiüt quiaj; icootsa ajlüyiiüts atnej micual mintaj teat Abraham.

Nde mendüyiün wüx mendüipiün aaga poch tüünd Moisés

5 Pero cos Teat Cristo lamawün icoots tiül arangaats leaw apiüng tiül aaga poch tüünd Moisés,

tanaámb netam mendüjpiün
Teat Cristo; nde mendüjiün wüx
alinomb mejlüyiün at icon najon
monrang najiüt.

²Nganüy inguiayiün, xique
Pablo sanasaj icon, cos sitiül icona
mendüjpiün wüx merangan aaga
circuncisión, quiaj ijüiquichan atnej
ngo membeat tandew Teat Cristo,
ngo metam. ³Sandiüm nasaj icon
alinomb menguiayiün, sitiül nop
naxey andiüm majlüy circuncidado,
at netam marang palan leaw apiüng
tiül aaga poch tüünd Moisés. ⁴Sitiül
aljane tiül icona apiüng wüx nop
lamarang leaw apiüng tiül aaga
poch tüünd Moisés, quiaj Teat Dios
apmawün nej asoet, pues quiaj ajüic
nej tenguijal macueat andüüb Teat
Cristo; at tenguijal macueat aaga
monajneaj leaw andiüm müüich nej
Teat Dios. ⁵Pero icootsa ambeol
icoots Nangaj Espíritu macülliüts
a nüt wüx apmajlüyiiüts najneajay,
cos ayacaats omeajtsaats wüx Teat
Cristo. ⁶Cos sitiül apmayariiüts
andeac Teat Cristo Jesús, quiaj
ngo membeat sitiül ajlüyiiüts
circuncidado, tengwüy ngwüy.
Leaw nembeat aag ayaj mayacaats
omeajtsaats wüx Teat Cristo, cos
üüch icoots mapac omeajtsaats
majawaats nop alinop.

⁷Icona ninguiün nüt terangan
najneaj. Jow nganüy, ejane tepal
icon mecueatiün mendüjpiün leaw
ijawan naleaingue? ⁸Aag ayaj
ngome Teat Dios nerang, cos tasaj
icon mendüjpiün wüx merangan
leawa nej andiüm. ⁹Ich leaam
imeajtsan noic nanderac: quiripite
nine levadura alndom majüy tiül
ajtsaj, müüich maxip, mexeyay.

¹⁰Xique sajaw Teat Dios apmambeol
icon, ngome apmecueatiün
mendüjpiün. Pero jangantanej
teamandiüm mitsoj imalan, Teat
Dios apmüüch nej mamongoch
xeyay ngo majneaj alinoic nüt.

¹¹Xecojow xechijquiaw, jondot
xique aliün naquiaach netam
marangüich aaga circuncisión
quiaj wüx ombas aljane andiüm
mandüüb Teat Cristo, nipilan judío
ngome apmayambüw ximbas;
at lango mayajcüw necoy wüx
apmanguaiayiw aaga najneaj
nanderac wüx Teat Cristo tandew
wüx cruz. ¹²Nejiw ajciüwa mondiüm
mayaciüw icon wüx circuncisión
quiaj, ¿neol ngo marangüw wúxan
ombasiüw nejiw mandoijquiw
nómbana?

¹³Cos icona xecojow xechijquiaw,
tepajaranan meriowan tiül
indüjpiün aaga poch tüünd Moisés.
Naleaing netam mejawan wüx, nde
mepiüngan ijlüyifünan mendüjpiün
merangan leaw icona indiuman.
Leaw netam merangan aag ayaj
meijiürayon lasta, membeolan
nop alinop. ¹⁴Cos meáwan
apiüng tiül a poch tüünd Moisés
alndom marangüich palan sitiül
apmarangüich atcüy, cos apiüng:
“Ijiür lasta jangantanej atnej
erjiürüy lasta.” ¹⁵Nde merangan
atnej arangüw napat nimal leaw
acüüchcüüchayej, atsambayej.
Ijawan wüx, nde mejciyiün
mejawan nop alinop, nganandot
müümb ndajriümeron.

Leaw ngo mandiüm Nangaj Espíritu

¹⁶Xique sandiüm nasaj icon:
Irangan leaw andiüm Nangaj

Espíritu ocueaj Teat Dios, quiaj ngome apmerangan leaw indiüman. ¹⁷ Cos leaw nipilan andiüm, Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios ngo mandiüm. Pero leaw andiüm Nangaj Espíritu, nipilan ngo mandiüm. Wüx aag ayaj ngondom mejlüyiün nójiquian; pares ngondom merangan leaw najneaj iün tiül imeajtsan. ¹⁸ Sitiül apmeajchiün a Nangaj Espíritu matiib icueajiün nguineay netam merangan, quiaj lango metam mendüjpiün aaga poch tüünd Moisés.

¹⁹ Ngo maél mejaw nguineay ajlüiyiw nipilan leaw andüjpiw leaw nejíwan quiaj andiümüw: aag ayaj leawa nejiür minajtaj, nejiür minaxey, leaw aquiiübáyéjan ngo mengoch owixaw, at leaw arang cuajantanej ngo majneaj wüx aag ayaj. ²⁰ At monyac omeaats wüx narangüch dios, monsüet, monwüneay, monyambüy ombas, moncüy, moneocüy ombas, monbiyay, monsojnongüy majcüiyiw, leaw ngo majlüiyiw nójiquian, at monquiaach leaw ngo mandiüm Teat Dios. ²¹ At leaw moncüy wüx ajaw alinop ajiür, at monbiy nipilan, mongün, monétan, at almajlüy xeyay cuajantanej ngo majneaj arangüw. Áag sasaj icon atnej landoj napiüng, leaw teamarang aag ayaj ngondom majlüy tiül micambaj Teat Dios.

²² Pero leaw Nangaj Espíritu üich marangaats, aag ayaj majneaj majawaats nop alinop, majiüraats apac omeajtsaats, majiüraats monajneaj, at maiücaats wüx cuajantanej, marangaats najneaj wüx alinop, majneaj omeajtsaats

ngo merrejchiiüts wüx nicuajind, nde macueatiiüts marangaats leaw netam marangaats. ²³ Nde merangrangayoots, nde marangaats leaw andiüm micuerpojaats. Jane apmarang meáwan aaga najneaj quiaj, ngo majlüy alngün poch mayac nej asoet. ²⁴ Jane ocueaj Teat Cristo ngo metam marang andíuman nej. Cos wüx tandeow wüx cruz Teat Cristo, quiaj tajlüy atnej tandeowaats nójiquian maquiüjpaats. ²⁵ Sitiül Nangaj Espíritu ajlüy wüx icootsa, ambeol icoots marangaats leaw andiüm Teat Dios, netam müjchiiüts mayac icoots wüx leaw andiüm nej.

²⁶ Ngo majneaj sitiül merangrangayoots, müjchiiüts majcüy nop alinop; aton ngo majneaj meyambayooots ombasaats.

Netam mermbeolayon

6 Xecojow xechijquiaw, sitiül aljane majaraw wüx arang ngo majneaj, icona leawa xowüy ipakan wüx iyariün andeac Teat Cristo netam meyamban nguineay meajchiün majaw cuane ngo majneaj teamarang, nde mejcüiyün mequüjpan. Netam mejawan wüx, nde merangrangayon wüx mepiüngan icona najneaj irangan, nganandot alndom wüx imalan icona mejiüran naél. ² Netam membeolan nop alinop wüx aljane ajiür naél, cos sitiül apmembeolan alinop, quiaj irangan leaw andiüm Teat Cristo.

³ Sitiül aljane ayaag nej alwüx ajaw ngo matnej alinop, nicuajind nej, aag ayaj nejáyan quiaj teawaijchay. ⁴ Meáwan anopnop

ich mayamb omeaats wüx majaw nguineay arang, quiaj alndom mapac omeaats nejáyan quiaj, ngo metam mayambyamb nguineay arang alinop. ⁵Cos meáwan anopnopoots netam mayajcaats áagan asoetiiüts.

⁶Leawa naquiaacharaniuw wüx Mipoch Teat Dios, nejiw netam mambeolüw wüx cuajantanej ajciwa monquiaach nejiw.

⁷Nde merwaiichayon icoyónan quiaj, cos nejinguind ngondom mitsoj Teat Dios. Ajawaats atnej arang nop nepiür wüx apmatüch a nüt maxaing omeaats micorrül nej, apmaxaing leaw tapiür. ⁸Sitiül aljane arang andfüman nej, nejáyan quiaj apmendrojchay ombas. Pero jane arang leaw andiüm Nangaj Espíritu, Nangaj Espíritu apmütüch mapac meáwan nüt tiül cielo. ⁹Nde paxiüm ocueajiiüts marangaats najneaj. Cos sitiül ngo paxiüm ocueajiiüts, wüx lamatüch a nüt apmündiüts leaw axomaats wüx leaw tarangaats. ¹⁰Atquiaj wüx alndom, netam mayambaats nguineay mambeolaats jangantanej nipilan; pero leaw micojoots michijquiaats monyar andeac Teat Cristo, netam mambeolaats alwüx quiriw.

Andondoch atepeay

¹¹Ijawan nganüy nguitoptop adam a poch. Aag agüi xiquiay sarang naag xiwix nüüch icon.

¹²Ajciuw leawa andiümüw majlüiyiw najnéajan maquiüpüw nipilan judío, ajciuw ayaj mondiüm mayacuw icon wüx merangan aaga circuncisión

quiaj, nganandot mayambüch ombasiw cos áag andiüipi Teat Cristo leawa tandeow wüx cruz. ¹³Nejiw ajciwa monjiür circuncisión quiaj, ngo marangüw meáwan leaw apiüng tiül a poch tüünd Moisés; nejiw andiümüw mejiüran circuncisión para merangrangayej wüx mapiüngüw icona aton almejoyiün aag ayaj wüx imbasan. ¹⁴Pero xique ngo nandiüm nerangrangüy wüx nicuajind. Leaw sandiüm, aag ayaj mapac ximeaats wüx Teat Cristo cos tandeow wüx cruz mawün asoetiiüts. Cos atquiaj tajlüy, pares nganüy lango metam xic meáwan ngo majneaj leaw arang nipilan wüx iüt, at nejiw lango metam nejiw xic. ¹⁵Cos sitiül ajlüyiiüts nóiquian wüx Teat Cristo Jesús, lango membeat sitiül ajiüraats circuncisión tengwüy ngwüy. Pero leaw nembeat aag ayaj macueatiüts meáwan ngo majneaj, marangaats leaw najneaj. ¹⁶Meáwan icona leaw irangan atquiaj, ich müüch icon Teat Dios xeyay monajneaj, majiür icon lasta, at meáwan nipilan judío leaw naleaing ayariw andeac Teat Dios, cos nejiw aton micambaj Teat Dios.

¹⁷Pero naw ningüy andüy ninguiün nde mayac xic wüx naél nejinguind. Cos ajciwa ndooch alwüx ximbas, aag ayaj ajüiquich xique nop xic nerang minajiüt Teat Jesú, cos wüx sarang minajiüt nej saxom aag ayaj.

¹⁸Xecojow xechijquiaw, tanaámb ich mambeol icon Miteatiiüts Jesucristo. Amén.

Noic nanderac tarang wüx nawiig San Pablo müüch minipilan Teat Cristo moncül tiül Efeso

EFESIOS

Pablo atepeay minipilan Teat Cristo tiül Efeso

1 Xique Pablo miapóstol Teat Jesucristo, cos Teat Dios andiüm. Xique sarang aaga nawiig cam nüjchiw monyar andeac Teat Jesucristo monlüy tiül cambaj Efeso, leaw tanaámb ngo macueatiw nej. ²Tanaámb ich mambeol icon Miteatiiüts Dios at Teat Jesucristo müüch icon mejiüran monajnej.

Teat Dios lamüüch icoots mimonajneaj Teat Cristo

³Najneajay ajlüy Teat Dios miteat Miteatiiüts Jesucristo, cos lamüüch icootsa majlüyiiüts nöiquian maquiiüpaats Teat Cristo. Lamüüch majiüraats meáwan najneaj leaw iüüch Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios cos ayariiüts andeac Teat Cristo; lamüüch majneaj omeajtsaats najneajay atnej wüx apmajlüyiiüts tiül cielo. ⁴Cos Teat Dios tarriiid icoots wüx nganaw majlüy a iüt cam, para alndom majlüyiiüts najneajay, ngo majiüraats nicuajind nisoet.

⁵Teat Dios tajneaj majaw icoots, pares tarriiid icoots wüx nganaw wijquiamoots, majlüyiiüts atnej micual nej por Teat Jesucristo, cos atquiaj tandiüm marang. ⁶Pares tanaámb apmandeacaats najneajay tarang Teat Dios wüx icoots, cos ajlüyiiüts nöiquian maquiiüpaats Micual nej, aag xowüy andiüm. ⁷Nganüy por micual nej alndom mawaats wüx asoetiiüts cos tajünch tiüt miquiej nej. Quiaj tarang xeyay najneaj wüx icoots; tawün wüx omeaats meáwan nisoet leaw tajiüraats. ⁸Lamajüiquich xeyay andiüm icoots cos tüüch icoots mendüyiiüts, maxomaats omeajtsaats xeyay; ⁹at lamüüch icoots majawaats leaw nómban ngomeaag ajaraw, leaw tapiüng apmarang. ¹⁰Teat Dios lamapiüng wüx apmatüch a nüt meáwan apmajlüy atnej lamapiüng. Quiaj Teat Cristo apmajlüy wüx meáwan leaw almajlüy tiül cielo, at meáwan leaw almajlüy wüx a iüt cam. ¹¹Nganüy ajlüyiiüts nöiquian maquiiüpaats Teat Cristo, cos Teat Dios tarriiid icoots wüx nganaw

majlüyiiüts, nguineay alndom müjndiiüts leaw tapiüng apmüüch icoots. Meáwan aag ayaj tajlüy atnej lamapiüng apmajlüy, cos arang meáwan atnej andiüm nej. ¹² Atquiaj tarang para meáwan icootsa leawa ombas majlüyiiüts minipilan icoots Teat Cristo alndom marangaats najneaj, cos atquiaj nipilan apmapiüngüw najneajay tarang Teat Dios. ¹³ At icona wüx tenguiayiün aaga poch leawa naleaing, at tenguiayiün nguineay alndom meriowan wüx isoetiün, teyariün andeac Teat Cristo. Quiaj Teat Dios tüüch icon Nangaj Miespíritu nej atnej lamapiüng, majüic minipilan nej icon. ¹⁴ Aaga Nangaj Miespíritu nej quiaj, aag ayaj nejüiquich naleaing apmüjndiiüts aaga lamapiüng apmüüch icoots, leaw apmatüch a nüt mawün wüx jane lamarriüd, quiaj apmandeacüw najneajay arang Teat Dios.

**Pablo atün ocueaj Teat
Dios mambeol montaa
creer monaw Efeso**

¹⁵ Nganüy xique aton, wüx tanguiayiüs nguineay icona ngo mecheweán impeajtsan wüx Teat Jesúis, nguineay apac impeajtsan mejawan monyar andeac nej cos indiüman nop alinop, ¹⁶ quiaj ngo nacueat nasaj Teat Dios najneajay arang cos lamambeol icon. Ajlüyay leaaw ximeaats icona wiix sataag orar. ¹⁷ Satün ocueaj Teat Dios, Midios Miteatiüts Jesucristo, aaga najneaj Nateataran najlüy tiül cielo, müüch icon merndüyiün mexoman impeajtsan nguineay amb apiüng,

müüch icon mejawan ranüy jane nej. ¹⁸ Aton satün ocueaj nej müüch ram imalan mejawan cuane aaga najneajay temecüliün apmejawan alinoic nüt, at mejawan cuane aaga najneajay nembeat leawa Teat Dios apmüüch meáwan monyar nej andeac. ¹⁹ Átan satün mejawan nguineay Teat Dios alndom marang xeyay cuajantanej ngomeaag ajaraw, para mambeol meáwan monyar andeac nej. Nej cuajantanej alndom marang, ngo majiür ümb; ²⁰ atnej wüx tapacüüch alinomb Teat Cristo tiül mondeow, ndoj tüüch chetem amb wüx miác nej tiül cielo. ²¹ Nganiüy Teat Cristo lamarang natang tiül meáwan montangtang, tiül meáwan monjiür najiüt, tiül meáwan monlüy wüx alngün cambaj. Nejinguind alinop ngondom matüch ajneaj ajlüy, ngome áagan nganüy nüt cam, at meáwan nüt aliüc miün. ²² Teat Dios tayac meáwan leaw almajlüy tiül owix Teat Cristo marang wüx leaw andiüm. At tüüch Teat Cristo majlüy natang wüx meáwan noicnoic ajlüy monyar andeac nej. ²³ Pues minipilan Teat Cristo ajlüyiw atnej micuerpo nej, y Teat Cristo ajlüy tiül nejiw meáwan nüt para ndom majlüyiw palaniüy, cos nej ajlüy nguiajantanej, y aton ajlüy wüx cuajantanej leaw almajlüy.

**Teat Dios tawün icoots wüx
asoetiiüts cos ajiür icoots lasta**

2 Teat Dios tapacüüch icon cos nomb tejlüyiün atnej lerndeowan tiül meáwan ngo majneaj leaw terangan, tiül meáwan nisoet. ² Aaga nüt quiaj

wüx icona aliün mendüjpiün meáwan ngo majneaj leawa narangüch ningüy wüx iüt, tendüjpiün leaw andiüm nimeech, aaga minatangüw meáwan jane ngo mandiüm marang leaw andiüm Teat Dios. ³Nomb icootsa aton tajlüyiiüts tiül ajcüwa niplan quiaj. Cos tarangaats ngo majneaj atnej tandiümaats; tarangaats leawa ngo majneaj aw tiül omeajtsaats. Icootsa aton netam majcüy majaw icoots Teat Dios atnej meáwan niplan leaw ngo mayar andeac. ⁴Pero Teat Dios xeyay ajneaj omeaats, xeyay tandiüm icoots. ⁵Masey icootsa tajlüyiiüts atnej landeowaats cos xeyay asoetiiüts tajiüraats. Naleaing Teat Dios tajiür icoots lasta, tawün icoots wüx asoetiiüts, tüüch icoots mapacaats nóiquian maquüüpaaats Teat Cristo. ⁶Teat Dios tapacüüch icoots tiül mondeow nóiquian maquüüpaaats Teat Cristo, átan tüüch icoots chetemoots tiül cielo nóiquian maquüüpaaats Teat Cristo Jesús. ⁷Atquiaj tarang Teat Dios para müüch majaraw alinoic nüt nej lamambeol icoots xeyay, at najneaj omeaats majaw icoots cos ajlüyiiüts nóiquian maquüüpaaats Teat Cristo Jesús. ⁸Teat Dios xeyay andiüm icoots, pares tawün icoots wüx asoetiiüts, aag ayaj cos ayacaats omeajtsaats wüx nej, ngome alcuané najneaj tarangaats. Aag ayaj mimonajneaj Teat Dios üjndíütsan. ⁹Atquiaj nejinguiind ngondom merangrangüy wüx, cos aag ayaj ngome por arangaats najneaj. ¹⁰Teat Dios tarang icoots atnej nganüy ajlüyiiüts, ndoj tayac icoots nóiquian maquüüpaaats Teat

Cristo para marangaats najneaj atnej lamapiüng.

Teat Cristo neech majlüyiiüts najneájan

¹¹Icona netam leaam imeajtsan Jane icon, nguineay tejlüyiuün nomb. Cos ngome niplan judío icon, at ngo mejlüyiuün circuncidado; pares tesoiquiuün ngome circuncidado icon. Atquiaj tasajüw icon leaw monlüy circuncidado, pero naleaing nejiw arangüw aag ayaj wúxan a cuerpo. ¹²Tiül aaga nüt quiaj, icona ngome tejlüyiuün nóiquian mequüüpaa Teat Cristo, aton ngo mejlüyiuün tiül micual micualüw Israel. Pares ngo mejlüyiuün tiül aaga najneaj leawa Teat Dios tapiüng apmarang wüx niplan judío. Ngo mejawan nguineay apmeriowan wüx isoetiüin, at ngo meyajcan Jane Teat Dios. ¹³Nganüy ijlüyiuün nóiquian mequüüpaa Teat Cristo Jesús, masey icona nomb tejlüyiuün miünquiaj, cos ngo mejawan Jane Teat Dios. Nganüy Teat Dios lamüüch icon metüchiüin niüng ajlüy nej, cos Teat Cristo tandeow tajünch tiüt miquiej nej. ¹⁴Nganüy Teat Cristo lamüüch niplan judío at niplan ngome judío majlüyiw nóiquian, majlüyiw najneájan, lango majcüyiw mejawayej. Tawün aaga nepal noicnoic ajlüy niplan quiaj. ¹⁵Teat Cristo wüx tandeow, tandarriich nómbar aaga poch tüнд Moisés, maquüib meáwan leaw niplan judío tapacüw wüx marangüw. Condom tüüch judíos y niplan ngome judíos majlüyiw nóiquian maquüüpüw nej, lango majcüyiw mejawayej. ¹⁶Wüx Teat Cristo tamb wüx cruz, quiaj

tüüch majlüiyiw najneájan mijjquiaw ajlüy palpálwüx nipilan. At tüüch majlüiyiw nóiquian maquüijpüw Teat Dios, majlüiyiw atnej nop nejiw.

¹⁷ Teat Cristo tiün masaj meáwan nipilan nguineay alndom majlüiyiw najneájan maquüijpüw Teat Dios. Aag ayaj tasaj nipilan leaw aliw miünquiaj cos ngo mayambüw Teat Dios, ngo majawüw jane Teat Dios. At aton tasaj nipilan judío leawa ngo majlüiyiw miünquiaj, cos ajawüw jane Teat Dios. ¹⁸ Por leaw tarang Teat Cristo alndom matüchiiüts niüng ajlüy Miteatiiüts Dios, noic nej Nangaj Espíritu apmambeol icoots, masey nipilan judío masey nipilan ngome judío icoots. ¹⁹ Nganüy icona leaw ngome judíos lango mejlüyiün atnej nerpeayiün miün nipilan, langome atnej nermongon miün; nganüy icona ijlüyiün tiül minipilan Teat Dios, lamequiüjpan tiül micual Teat Dios. ²⁰ Icona at icon nop iüm witiow tiüt wüx piedra. Aaga piedra apiüng wüx leaw tapiüngüw apóstoles y mondeac andeac Teat Dios. Aaga piedra leaw üüch metotow iüm, aag ayaj apiüng wüx Teat Cristo. ²¹ Wüx aaga piedra quiaj, leaw apiüng wüx Teat Cristo, imiün wüx witiow a iüm, meáwan nesooig najneajay ajlüy, andüy quiaj teadam najneajay, macül nangaj ocueaj Teat Dios. ²² Atquiaj ijlüyiün aton nóiquian mequiüjpan Teat Cristo mejlüyiün nop iüm icon niüng acül Miespíritu Teat Dios.

Teat Dios tayac a Pablo
mandeac mipoch nej masaj
nipilan ngome judío

3 Xique Pablo sajlüy tiüll
manchiüc ajcan saquiaach

icon wüx Mipoch Teat Cristo, icona nipilan ngome israel. ² Xique sajaw lamenguaiyiün nguineay Teat Dios tajíür xic lasta, cos tayac xic najlüy wüx nasaj icon wüx mimonajneaj Teat Cristo. ³ Teat Dios tüüch xic najaw aaga leawa nejinguind nganaw majaw, nguineay lamapiüng apmarang, cos tasaj xic sanopíyan. Aag ayaj lanarang wüx nawiig quiriw nasaj icon. ⁴ Wüx apmeteowan aag ayaj, quiaj apmejawan naleaing xique lanajaw nguineay apiüng Teat Cristo apmarang, aaga leawa nejinguind ngo majaw nomb.

⁵ Aag ayaj tanomb ngo müjndiw nipilan majawüw. Nganüy Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios lamüüch majawüw aag ayaj miapóstoles nej, at mondeac andeac nej. ⁶ Cos aaga leaw nejinguind nganaw majaw nomb quiaj, aag ayaj apiüng wüx nganüy masey nipilan ngome judío apmüjndiw aton majlüiyiw minipilan Teat Dios; at apmajlüiyiw nóiquian maquüijpüw nipilan judío, noic ajlüy monyar andeac Teat Cristo. Aton nejiw apmüjndiw aaga leaw Teat Dios lamapiüng apmüüch nipilan judío, cos ayariw apiüng Teat Cristo leaw alndom mawün nejiw wüxasoetiw. ⁷ Nejay Teat Dios tayac xic nandeac wüx aag ayaj, cos xeyay tajíür xic lasta. Aag ayaj tarangas cos Teat Dios tambeol xic. ⁸ Masey xique sayaag ngo nembeat nicuajind tiül meáwan minipilan Teat Dios, pero Teat Dios tambeol xic xeyay para nasaj nipilan ngome judío nguineay xowüy lajneaj tarang Teat Cristo, aag ngo majiür

ümb. ⁹Teat Dios tasaj xic nüüch majawüw meáwan nipilan wüx aag lamapiüng apmarang, aag leawa nejinguind ngo majaw nomb; cos masey Teat Dios nerang meáwan leaw almajlüy, pero nomb ngo majüiquich nguineay apmarang. ¹⁰Atquiaj tajlüy nguineay ndom meáwan montangtang ángeles at monjiür najiüt monlüy tiül cielo, majawüw nguineay Teat Dios axom omeaats xeyay, wüx apmajawüw nguineay ajlüyiw najneajay meáwan minipilan Teat Cristo. ¹¹Meáwan aag ayaj Teat Dios tarang, cos atquiaj lamapiüng tanomb apmarang. Meáwan aag ayaj tajlüy wüx Teat Cristo Jesús tiün mandeow. ¹²Nganüy cos ayariiüts andeac Teat Cristo, quiaj alndom matüchiiüts niüng ajlüy Teat Dios ngo mimbolaats. ¹³Áag sasaj icon nde paxiüm icueajiün masey mejawan samongoch xeyay ngo majneaj wüx icona, cos wüx aag ayaj ambeol icon mejlüyiün najneaj.

Teat Cristo xeyay andiüm icoots

¹⁴Wüx aag ayaj xique saquieel xecos teombas Miteatiiüts Dios, Miteat Miteatiiüts Jesucristo, ¹⁵cos xeyay netam ajlüy, majawüw nej micual nej monlüy tiül cielo at monlüy ningüy wüx iüt, cos Teat Dios miteat meáwan nipilan. ¹⁶Satün ocueaj Teat Dios müüch icon Nangaj Miespíritu nej para mejüuran meáwan mimonajneaj nej, mepacan wüx merangan cuajantanej andiüm nej. ¹⁷At aton satün ocueaj Teat Dios nguineay alndom macül tiül imeajtsan

Teat Cristo cos iyariün andeac nej, mejüurayon lasta meáwan nüt. ¹⁸Satün mexoman imeajtsan tiül aag ayaj, mejawan mequüijpan meáwan monyar andeac nej nguitow adam tiüt mimonajneaj Teat Dios, nguitow ajal tiüt, nguitow ajmiüc tiüt, nguitow ajtep andüy cawüx xeyay ajiür icoots lasta Teat Cristo. ¹⁹Satün mejawan nguineay andiüm icoots Teat Cristo, masey ngondom mayajcaats nguitow axeyay andiümaranaats. Satün majlüy tiül imeajtsan Teat Dios.

²⁰Nganüy xeyay netam mayambaats Teat Dios; nej alndom marang xeyay cuajantanej, meáwan leaw icootsa apmatüniüts. Nej apmayac más xeyay, masey icootsa ngo maxomaats omeajtsaats tiül. Nej apmambeol icoots marangaats cuajantanej. ²¹Néjan quiaj netam manderac najneajay wüx ombas nej meáwan monyar andeac Teat Cristo meáwan nüt ngo majiür ümb. Amén.

Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios üüch majlüyiüts nóiquian

4 Xique sal tiül manchiüc cos sarang minajiüt Teat Jesús. Satün icueajiün merangan atnej netam marang meáwan leawa Teat Dios lamapaj, cos tayamb icon. ²Nde merangrangayon mepiüngan alwüx ijawan ngo matnej alinop. Netam mejüuran najneaj imeajtsan; netam meiücan wüx cuajantanej, inguiayıün andeac nop alinop con najneajay imeajtsan. ³Netam meyamban nguineay mejlüyiün nóiquian, cos Nangaj Espíritu

ocueaj Teat Dios andiüm mambeol icon mejiüran monajneaj.⁴ Meáwan monyar andeac Teat Dios ajlüy atnej majlüy noic cuerpo, y noic Nangaj Espíritu almejiüran. At meáwan icona temecüliün aaga najneajay apmejawan alinoic nüt.⁵ Átan nop Teat Cristo almajlüy, at nop ayariüts andeac nej, y noic ayarich yow.⁶ Áagan nop Dios almajlüy, aag ayaj miteat meáwan monyar andeac Teat Cristo. Nej ajlüy wüx meáwan monyar nej andeac, tanaámb almaquiiüb nejiw.

⁷Pero meáwan anopnopoots tüjndiiüts leaw alndom marangaats, atnej Teat Cristo lamajaw alndom marangaats.⁸ Pares, tiül Mipoch Teat Dios atcüy apiüng:

Teat Cristo wüx tamb andüy cawüx, taquiiüb mamb andüy tiül cielo jane ndejnoj, nej tüüch nopnop nipilan leaw ndoj ombas marang.

⁹Aaga tamb andüy cawüx quiaj, ćcuane apiüng wüx aag ayaja? Aag ayaj apiüng wüx nej ombas tamb tiüt tiül iüt (Hades).

¹⁰Aaga leawa tamb tiüt tiül iüt quiaj, nejay tamb andüy cawüx tiül meáwan cielo; nganiüy nej almajlüy nguiajantanej.¹¹ Teat Cristo tüüch nipilan leaw alndom marangüw. Nej tayac acas apóstoles, aton tayac acas mondeac andeac Teat Dios, at tayac acas mondeac masajüw nipilan nguineay alndom mawiüw wüx asoetiw. Aton tayac acas pastor, at monquiaach tiül minipilan nej.¹² Atquiaj tarang Teat Cristo, tüüch marangüw minajiüt nej meáwan monyar nej andeac, para müüch matangüw

wüx nej.¹³ Atquiaj netam majlüy, leaw apmajlüyiiüts nöiquian wüx ayariüts andeac nej, at majawaats meáwan nguineay ajlüy Micual Teat Dios. Quiaj apmajlüyiiüts atnej nop natang nipilan; apmatüchiiüts majlüyiiüts más atnej ajlüy Teat Cristo.¹⁴ Quiaj langome apmajlüyiiüts at icoots nop nine, leaw najénan apmayar cuajantanej asoic, camüüm najénan apmbiüjlam wüx mayar leaw apmaquiaach nej nipilan monxom omeaats nguineay mawaiich, maquiaach nej leaw ngo maleaing.¹⁵ Icootsa tanaámb netam mandüjpiiüts leawa naleaing, mejiürayoots lasta. At netam mayambaats nguineay alndom majlüyiiüts atnej ajlüy Teat Cristo, cos nej natang, y ajlüy atnej ajlüy omalaran ocueaj cuerpo.¹⁶ Aaga cuerpo quiaj apiüng wüx meáwan monyar andeac nej cos cuerpo ajlüy nöiquian, ajiür niitung asapiüy para alndom membeolüy, meáwan anoicnoic ajiür cuane marang. Wüx meáwan arang najiüt najneaj, quiaj apmatang. At icootsa aton wüx apmajlüyiiüts najneájan apmejiürayoots lasta.

Nganüy alinoic ajlüyiiüts

¹⁷ Nganiüy sanasaj icon wüx minüt Teat Cristo nguineay netam merangan. Pero nde merangan atnej arangüw nipilan leaw ngo mandüjpiw Teat Dios, cos nejiw palüyan ngo majneaj alwüx omeajtsüw.¹⁸ Ajlüyiw atnej aliw tiül pojniün, ngo ram omalüw; Teat Dios ngo müüch nejiw mapaciüw. Nadam omeajtsüw cos ngo mandiümüw majawüw nguineay

apiüng Teat Dios marangüch. ¹⁹Ajciüw ayaj lango mayajciüw sitiül ngo majneaj teamarangüiw, cos nómbar lambiüjlajow wüx, palüyan arangüiw ngo majneaj leaw andiümüiw. ²⁰Icona ngo matquiaj tequiaacharanan wüx Teat Cristo, ²¹sitiül ndot tenguiayiün naleaing wüx nej, atnej aquiajchiw monrang minajüt nej, cos meáwan aag ayaj naleaing. ²²Netam mecueatiün meáwan leaw ngo majneaj terangan nomb, cos aag ayaj andiüy wüx apmandrooch imbasan. ²³Ingowüjchiün ijchan majlüy jayats meáwan leaw alwüx imeajtsan, leaw altiül imalan aton. ²⁴Netam mejlüyiün atnej nop jayats nipilan, arang nej Teat Dios; cos apmarang palan, apmajlüy najneaj atnej Teat Dios andiüm.

²⁵Pares nganüy netam mecueatiün iwjachan, netam mendeacan áagan naleaing mequijipan nop alinop, cos nöiquian ajlüyiiüts.

²⁶Wüx apmeycüyiün nde meyacan wüx imeajtsan pal nüt, cos alndom mayac icon wüx nisoet. ²⁷Nde merangan leaw andiüm nimeech.

²⁸Sitiül aljane teneed, ich macueat, nde mandüy wüx marang; ich marang naijiüt para majiür cuane apmüüch nop ngo majiür.

²⁹At nde mendeacan ngo majneaj poch, indeacan leaw najneaj, leaw netam, cos atquiaj alndom meajchiün mapac omeajtsuw mandüjpiw Teat Dios. Apmembeolan meáwan leaw apmanguaiyw indeacan. ³⁰Nde merangan ngo majneaj meajchiün mamix omeaats Nangaj Espíritu

ocueaj Teat Dios, cos nej ajüiquich micual Teat Dios icon, leaw atüch a nüt mejiüran jayats micuerpojan.

³¹Icueatiün ipatan, nde mejciyiün, nde merpajpajan mendeacan ngo majneaj, nde merpajchan, nde mendeacan ngo majneaj wüx ombas alinop. ³²Ich majneaj imeajtsan mequijipan nop alinop, merjiürayon lasta; iwüniün wüx imeajtsan aaga ngo majneaj tarang alinop, atnej Teat Cristo tawün wüx omeaats isoetiün.

Nguineay netam majlüiyiw micual Teat Dios

5 Nganüy cos icona micual icon Teat Dios, netam merangan atnej arang nej. ²Netam merjiürayon lasta atnej Teat Cristo ajiür icoots lasta, cos ngo menojeay wüx tandiumüiw mambiyaw nej; tandium marang nichech mawün asoetiiüts. Aaga nichech quiaj xeyay najneaj majaw Teat Dios.

³Cos icona micual icon Teat Dios, pares monxey ngondom majiürüw minajtajiw nejiw, at montaj ngondom majiürüw minaxeyiw nejiw. Átan ngondom majlüy tiül micual Teat Dios cuajantanej ngo majneaj arangüch, at meáwan nerreech, nendiümduüm ocueaj alinop. ⁴Nde mendeacan ngo majneaj wüx ombas alinop mereechayon monxing. Nde mendeacan cuajantanej ngo metam mendeacan; nde mertsoj alinop. Meáwan aag ayaj ngo metam; leaw netam aag ayaj meajchiün gracias Teat Dios, mesajan najneaj arang. ⁵Cos icona netam mejawan sitiül aljane ajiür minajtaj nej

tengwüy minaxey nej, at meáwan nerang ngo majneaj atquiaj; aton leawa nendifümdíuman tomiün atnej lamayac marang midios nej a tomiün. Ajcüw ayaj ngome apmajmeliw tiül micambaj Teat Dios maquiiüb Teat Cristo. ⁶Nde mawaiich icon nejinguind wüx aaga ngo majneaj quiaj, masajiw icon najneaj merangan aag ayaj. Cos imiün wüx aaga ngo majneaj quiaj, Teat Dios xeyay apmajcüy majaw jane ngo mayar nej andeac. ⁷Icona nde mequüijpan tiül.

⁸Cos nomb tejlüiün atnej ilean tiül pojniün, ajcan terangan ngo majneaj, nganüy atnej ilean tiül ran, cos ijlüiün nöiquian mequüijpan Teat Cristo. Netam merangan najneaj cos micual Teat Dios icon.

⁹Leawa micual Teat Dios, aag ayaj ambeol alinop, andeac naleaing, arang najneaj. ¹⁰Iyamban cuane najneaj merangan atnej Teat Dios andiüm. ¹¹Nde mequüijpan tiül ajcüwa monrang ngo majneaj quiaj, cos ajlüiyi atnej aliw tiül pojniün. Icona netam mesajan macueatiw arangüw ngo majneaj.

¹²Naleaing monxing manderac wüx leawa nejiw arangüw axotayéjan.

¹³Mipoch Teat Dios ajlüy atnej ran; pares meáwan cuajantanej ngo majneaj narangüch, nej apmütüch majüic. ¹⁴Wüx aag ayaj atcüy apiürang:

Ique leaw almemeay, ipac,
witiür tiül mondeow,
ndojoj apmarraj ic Teat Cristo.

¹⁵Pares sasaj icon, ijawan
nguineay netam merangan; nde
merangan atnej nop ngo majaw
nicuajind, irangan atnej nop

nendüy. ¹⁶At irangan najneaj wúxan alndom, masey tiül aaga nüt cam teajlüy xeyay ngo majneaj. ¹⁷Nde merangan atnej nop ngo majaw nicuajind, iyamban imeajtsan ijawan cuane andiüm Teat Cristo majaw merangan.

¹⁸Aton nde mengüniün, cos aag ayaj apmayac icon wüx merangan ngo majneaj. Ingow irangan aag ayaj, ijchan imeajtsan Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios mambeol icon.

¹⁹Indeacan mequüijpan nop alinop wüx salmos, wüx himnos, wüx atajcüch cantar müünd Teat Dios. Icona itajcan cantar con imeajtsan; isajan najneajay arang Teat Dios. ²⁰Meáwan nüt ijchan gracias Teat Dios wüx meáwan cuajantanej, wüx minüt Miteatiiüts Jesucristo.

Nguineay netam mejiürayej lasta tiül nden

²¹Irangan con najneaj imeajtsan leaw atün icueajiün alinop, cos atquiaj apmajüic indüjpiün Teat Dios.

²²Montaj ich mayariw andeac minojow nejiw, atnej ayariw andeac Teat Cristo. ²³Cos nanojaran ajlüy minatang ocueaj mintaj nej atnej Teat Cristo ajlüy minatangüw monyar andeac nej, cos ajcüw ayaj atnej micuerpo nej, nej newün nejiw wüx. ²⁴Cos monyar andeac Teat Cristo ajlüiyi nöiquian maquiüjpüw Teat Cristo, pares nantajaran aton ich majiür noic nej omeaats maquiiüb minoj nej.

²⁵At nanojaran ich majiür lasta mintaj nej, atnej Teat Cristo ajiür lasta monyar nej andeac, pares tiün mandeow ingow andeowüw.

²⁶Nej tarang aag ayaj para majlüiyiw pálwüx monyar andeac nej, ndoj müüch nejiw majneaj ajlüiyiw atnej ajants nejiw naag yow, cos lamayariw mipoch nej.

²⁷Atquiaj tarang Teat Cristo para majiür noic ajlüy minipilan nej najneajay, ngo manchom nejiw nicuajind nisoet, majlüy najneajay, ngo majlüy cuane wüx manderac ngo majneaj wüx ombasuw nejiw.

²⁸Atquiaj nanojaran netam majiür lasta mintaj nej, atnej mejiürüy lasta nejáyan quiaj. Leaw nejiür lasta mintaj nej, nejáyan quiaj ajiürüy lasta. ²⁹Cos nejinguind ngo mandiüm marang ngo majneaj wüx micuerpo nej, ingow aag ayaj nej üüch meáwan leaw netam. Atquiaj Teat Cristo ajaw wüx monyar andeac nej. ³⁰Cos icoots ajlüyyiüts atnej micuerpo Teat Cristo, atnej mionij nej atnej miolaats nej. ³¹Apiürang: “Wüx aag ayaj nop naxey apmacueat miteat nej, mimüm nej, apmaquiiüb mintaj nej majlüiyiw noic nej omeajtsüw”.

³²Aag ayaj nejinguind ngo majaw nomb, pero xique teanasaj icon aag ayaj andüy wüx nguineay ajlüy Teat Cristo maquiiüb monyar nej andeac. ³³At apiüng wüx nguineay inopnopon netam mejiüran lasta mintajan, atnej merjiürayon lasta icoyónan quiaj. Aton montaj ich mayariw andeac minojow nejiw.

6 Nganiyi icona nacualaranüw, iyariün andeaciüw miteatiün mimüman, atnej andiüm Teat Dios; cos aag ayaj najneaj y netam merangan. ²Tiül aaga poch leaw Teat Dios ombas tayac, apiüng wüx nguineay apmajlüy nop

sitiül apmarang atnej apiüng, cos atciüy apiüng: “Iyariün andeaciüw miteatiün, mimüman; ³atquiaj alndom mejlüyiün najneájan, mejiüran xeyay minütiün ningüy wüx iüt”.

⁴At icona nateataranüw, nde meajchiün majcüy micualan, itangüjchiün najneaj, ipajan ocueaj, iquiajchiün wüx marangiw atnej andiüm Teat Cristo.

⁵At icona najon monrang minajiüt alinop, netam meyariün andeaciüw moneay najiüt ningüy wüx a iüt cam; irangan leaw apmasajiw icon, iyacan wüx imeajtsan minajiütan majüic najneaj irangan, atnej merangan minajiüt Teat Cristo. ⁶Nde merangan najiüt áagan wüx tenguijal ijawan para mexoman monajneaj, ngwüy icona irangan najneaj mimorang najiüt Teat Cristo, irangan con imeajtsan cos atquiaj andiüm Teat Dios. ⁷Aton irangan minajiütan wüx monajneaj. Iyacan imeajtsan wüx atnej temerangan minajiüt Teat Dios, ngome minajiüt nipilan. ⁸Cos lamejawan inopnopon meáwan najneaj temerangan ningüy, alinoic nüt Teat Dios apmüüch icon atanej. Masey najon monrang najiüt icon, masey nangüyeran monrang najiüt.

⁹At icona aton moneay najiüt, irangan najneaj wüx monrang minajiütan, nde meajchiün mamix omeajtsüw. Netam leaam imeajtsan jane minatangiw nejiw, jane minatangan aton. Aag ayaj Teat Dios najliy tiül cielo. Nej ngome amb wüx majaw jane nejiür, jane ngo majiür.

Leaw nembeol monyar andeac Teat Dios

¹⁰Xecojow xechijquiaw, nganüy sanasaj icon, iyamban Teat Cristo

müüich icon mepacan wüx mipoch nej, cos alndom mambeol icon.

¹¹ Netam merangan meáwan leaw Teat Dios apiüng, ngana mawaiich icon nimeech. Cos sitiül irangan apiüng Teat Dios, quiaj apmejlüiün atnej nop soldado leaw asooig apix nej manchiüc ngana mambiy nej moncüy majaw nej tiül montsoj. ¹²Cos ngome teambiyayoots maquiijpaats nipilan; nimeech teambiyayoots maquiijpaats, ajcüw monrang xeyay ngo majneaj, ajcüw monlüy nquiajantanej wüx iüt at tiül cielo. Ajcüwa nimeech arangüw leaw andiüm minatang nimeech najlüy tiül pojniün najlüy aaga nüt cam.

¹³ Netam merangan meáwan leawa Teat Dios lamapiüng, cos atquiaj alndom meiücan wüx cuajantanej wüx nüt apmandiüm mayac icon tiül naél minatang nimeech. Condom wüx landoj memongochiün meáwan aag ayaj, quiaj apmeyajcan nejinguind ngondom müüich icon mecueatiün Teat Dios. ¹⁴Tanaámb nde mecueatiün indüjpiün Teat Dios. Netam mesapayon nandand atnej arang nop soldado wüx ajlüy tiül montsoj. Tanaámb irangan najneaj, indeacan naleaing, cos aag ayaj atnej nop soldado asooig noic camix manchiüc para mambeol nej tiül montsoj. ¹⁵Itaagayon majneaj cos netam meamban najénan mesajan nipilan nguineay lamarang Teat Cristo para müüich nejiw mimonajneaj nej. Irangan atnej arang soldado wüx asooig apaj nej mamb nguiajantanej. ¹⁶Netam meyacan imeajtsan wüx Teat Dios mambeol icon, ngana merangan

leawa nimeech apmayac icon wüx mendiüman merangan; cos wüx apmeyacan imeajtsan wüx Teat Dios nej apmambeol icon atnej ambeol soldado aaga nengoch nitil, ngana malood nej nitil wüx apmatileran. ¹⁷At aton iyacan imeajtsan wüx nguineay Teat Dios lamawün icon wüx isoetiün. Cos aag ayaj apmambeol icon, atnej nop soldado ambeol nej aaga sombrer manchiüc amoog wüx omal. At iyacan wüx imeajtsan leawa Teat Dios lamapiüng tiül Mipoch nej, quiaj aaga Nangaj Espíritu apmambeol icon atnej nop soldado ambeol nej miespada nej tiül montsoj. ¹⁸Icona netam metajcan orar, metüniün ocueaj Teat Dios meáwan nüt, cos atquiaj andiüm Nangaj Espíritu. Ipakan wüx, nde paxiüm icueajiün; netam tanaámb metüniün ocueaj Teat Dios mambeol meáwan monyar andeac nej. ¹⁹At aton itüniün mambeol xic Teat Dios, müüich xic a poch netam nandeac, nde nimbol wüx sandeac manguiayiw meáwan nipilan nguineay alndom maw asoetiw nejiw. Cos aag ayaj Teat Cristo tarang y nejinguind ngo manguiay wüx aag ayaj nomb. ²⁰Teat Dios tayac xic nasaj nipilan aaga poch cam, pares sal tiül manchiüc nganüy. Itüniün nguineay alndom nandeac ngo nimbol atnej netam nandeac.

Ndójwüx atepeay

²¹Teat Tíquico apmasaj icon menguiayiün cuane teanarang, nguineay teanamongoch. Nop nej najneaj nerang minajiüt Teat Cristo,

xowüy sajiür lasta. ²²Xique tüjchiüs
mamb niüng ijlüyiün menguiayiün
cuane sarangan, aton cos apmüüch
icon mapac imeajtsan.

²³Miteatiiüts Teat Dios at Teat
Jesucristo müüch monajneaj
meáwan monyar nej andeac,

at mejiürayej lasta, nde
machiweaw omeajtsüw. ²⁴Teat
Dios tanaámb mambeol meáwan
leawa andiümüw Miteatiiüts
Jesucristo con omeajtsüw, para
ngo macueatiw mandiümüw nej.
Amén.

Noic nanderac tarang San Pablo müüch minipilan Teat Cristo moncül tiül Filipos

FILIPENSES

Altiül manchiüc Teat
Pablo, atepay nejiw

1 Xique Pablo naquiiüb Timoteo, sarangan najiüt ocueaj Teat Jesucristo, satepeayiün meáwan minipilan Teat Cristo Jesús moncül tiül cambaj Filipos. At satepeayiün meáwan montangtang monajiiüt y diáconos tiül minipilan Teat Cristo. ²Tanaámb ich mambeol icon Miteatiüts Dios at Teat Jesucristo müüch icon mejüuran monajneaj.

**Pablo ataag orar wüx
minipilan Teat Cristo**

³Xique süüch gracias Teat Dios wüx leaaw ximeaats icon. ⁴At meáwan nüt wüx sasaj Teat Dios wüx icona, níungan apac ximeaats xeyay. ⁵Cos naw wüx aaga nüt tamelichaats marangaats najiüt nóiquian masajaats nipilan mayariw andeac Teat Cristo; ⁶sajaw naleaing Teat Dios nembeol icon meyariün andeac nej. Nej aton tanaámb apmambeol icon wüx aaga najneaj najiüt, leaw atüch a nüt mandilil Teat Jesucristo.

⁷Xique apac ximeaats wüx icona, sajiür icon lasta xeyay. Teat Dios ambeol meáwan icoots majlüyüüts nóiquian, masey wüx sal tiül manchiüc, tengwiüy wüx sajlüy niüng ajlüy monajiiüt, alndom napiüng nguineay xique saquiaach nipilan aaga Najneajay Nanderac wüx Teat Cristo. ⁸Teat Dios ajaw xique xeyay sajiür icon lasta atnej xeyay ajiür icon lasta Teat Jesucristo. ⁹At satün ocueaj Teat Dios wüx icona, merjiürayon lasta xeyay. At satün mexoman imeajtsan wüx cuajantanej, mejawan nguineay netam merangan. ¹⁰Cos netam merriüijtan cuane najneaj, quiaj apmejlüyiün najneajay, ngo majlüy cuane apmesoiquian wüx nüt apmandilil Teat Cristo. ¹¹Teat Cristo apmüüch icon merangan cuajantanej najneaj. Wüx aag ayaj Teat Dios apmarangüch casa, apmanderac wüx nej xeyay najneaj.

**Wüxan salnapac sanarang
atnej andiüm Teat Cristo**

¹²Xecojow xechijquiaw, sandiüm menguiayıün meáwan leawa

samongoch, cos wüx aag ayaj naleaing xeyay teanderac wüx nguineay Teat Cristo awün asoet nipilan. ¹³ Meáwan soldados leaw ajlüiyiw ningüy, at pálwüx nipilan, lamanguaiyaw xique sal tiül manchiüc cos sandüüb Teat Cristo. ¹⁴ Cos sal ningüy tiül manchiüc, pares xeyay minipilan Teat Cristo ngo mimboj, ngo maxinguiaw mandeacüw wüx nej nganiüy.

¹⁵ Altiiül monquiaach wüx Teat Cristo nind ajcüiyiw majawüw xic cos andiümüw malombaranüw. Masey, cos álan tiül nejiw asajüw nipilan wüx Teat Cristo con omeajtsüw, ngome aleaic ambüw wüx. ¹⁶ Naleaing ajcüwa leaw mondiüm manderac najneaj wüx ombasüw, ajcüw ayaj arangüw wüx omeajtsüw, cos andiümüw müjchuw mamix ximeaats wüx nganiüy sal tiül manchiüc cam. ¹⁷ Masey, cos alacas andeacüw wüx Teat Cristo nde ajneaj majawüw xic, ajawüw Teat Dios neyac xic nasaj nipilan nguineay lamawün asoetiiüts Teat Cristo. ¹⁸ ¿Jow nganiüy cuane ajiür aag ayaja? Masey altiiül andeacüw con omeajtsüw wüx Teat Cristo, altiiül ngwüy. Naleaing Teat Cristo tanaámb teanderac wüx nej; aag ayaj üüt mapac ximeaats.

¹⁹ Apac ximeaats xeyay cos sajaw wüx itajcan orar, quiaj aaga Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios leaw Teat Jesucristo tüich miün, nej apmambeol xic namongoch najneaj leawa naél sal wüx cam. ²⁰ Xique nganiüy leawa teanandiüm, malüy ngo naxing wüx nicuajind leaw teanarang, nandeac najneaj leaw netam nandeac nde nganiüy

cam, at meáwan nüt alndom marangüich casa Teat Cristo, masey nganiüy wüx salnapac, tengwüy alinoic nüt wüx lasandeow.

²¹ Wúxan salnapac sandiüm narang meáwan leaw andiüm Teat Cristo; at wüx sanandeow, quiaj más najneajay sanajlüy. ²² Masey sitiül tealeámban aliiün napac, quiaj alndom narang najiüt leaw andiüm Teat Dios; pues ngo najaw ngün sanarriiid. ²³ Xique ngo najaw ngün más najneaj, Cos noic sandiüm nandeow namb naquiiüb Teat Cristo, aag ayaj najntsop ajneaj najaw a xique. ²⁴ Alinoic aton leaw netam icon xeyay, aag ayaj malüy ngo nandeow, nacül ningüy wüx iüt tanaámb nambeol icon. ²⁵ Pares sajaw naleaing sanacül ningüy wüx iüt alacas nüt naquiiüb icon, para nambeol icon metangan wüx Teat Cristo, nüüch mapac imeajtsan xeyay wüx indüijpiün nej. ²⁶ Sapiüng apmapac imeajtsan xeyay wüx sanajlüy naquiiüb icon alinomb. Quiaj apmerangan casa Teat Cristo, cos lamambeol xic.

²⁷ Nganiüy aag agüy sandiüm nasaj icon: netam meyamban nguineay alndom mejlüyiün atnej apiüng aaga najneaj nanderac wüx Teat Cristo. Masey sanamb najaw icon, tengwüy ngo namb, xique sandiüm nanguaiay icona tan iriümban mejlüyiün nöiquian wüx merangan leaw andiüm Nangaj Espíritu; tanaámb mendüijpiün nöiquian wüx aaga leaw lameajndiün meyajcan tiül imeajtsan, wüx tenguaiayıün nguineay alndom meriowan wüx isoetiün. ²⁸ Nde mermbolan mendüijpiün jane ajcüiyiw majawüw

icon, cos aaga leaw arangüw quiaj ajüiquich apmambüw tiül castigo alinoic nüt. Pero icona lerowan wüx isoetiün, ngome apmeamban tiül aaga xeyay ngo majneaj quiaj. Atquiaj apmarang Teat Dios. ²⁹Naleaing icona ngome áagan Meyariün andeac Teat Cristo, at netam memongochiün ngo majneaj wüx minüt nej. ³⁰Tanaámb tenguiāl memongochiün atnej tamongochiüs wüx tajlüyiüs niüng ijlüyiün; nganiüy aton temenguiayiün nguineay teanamongoch.

Teat Cristo tajüic atnej ngo membeat, ndójwüx tembeat

2 Teat Cristo üüch icon mbixiüm imeajtsan; nej ambeol icon üüch majneaj imeajtsan cos andiüm icon; aton Nangaj Espíritu üüch icon mejlüyiün nóiquian. Lamejawan nguineay mimonajneaj Teat Cristo cos ajiür icon lasta. ²Pares netam meajchiün mapac ximeaats. Atquiaj apmajlüy sitiül apmejlüyiün noic nej imeajtsan merjiüran monajneaj nop alinop, aton mejlüyiün nóiquian wüx cuajantanej. ³Wüx irangan cuajantanej, nde merangan para mexoman wüx alcuané, tengwiüy merangrangayon wüx; ngwüy irangan najneaj, nde merlomboochayon wüx. Meáwan inopnopon ich mayaag nej ngome alwüx atam. ⁴Nejinguiind nde mayamb wúxan nej majlüy najneaj, ngwüy ich mayamb aton nguineay alndom meáwan majlüiy najneaj. ⁵Netam meyajcan tiül imeajtsan atnej Teat Cristo aton tayaag tiül omeaats nej. ⁶Masey Dios nej,

ngome tapac wüx mapiüng nej ngondom masüüd macueat majlüy atnej ajlüy Teat Dios. ⁷Tacueat meáwan leaw tajiür tiül cielo; tiün majlüy atnej nop nerang minajiiüt nipilan wüx tiün wijquiam wüx iüt cam marang nipilan. ⁸Wüx tajlüy atnej nipilan, nej ngome telombochay; tarang najneajay atnej andiüm Teat Dios; tiün mandeow wüx cruz, masey xeyay monxing tamongoch. ⁹Pares Teat Dios tüüch nej majlüy más natang wüx meáwan leaw almajlüy, meáwan montangtang monajiiüt tanguejriw omalüw teombas nej; at tüüch nej minüt nej najneajay tiül meáwan minüteran leaw almajlüy. ¹⁰Cos wúxan apmanguaiayiw minüt Teat Jesúz apmaquiejiw micosüw nejiw marangiüw casa minüt nej meáwan monlüy tiül cielo, meáwan monlüy wüx iüt, at meáwan ajciüw aliw tiüt landeowiüw. ¹¹Quiaj meáwan nipilan apmapiüngüw Teat Jesucristo natang tiül meáwan almajlüy, quiaj apmarangüch casa Teat Dios.

Minipilan Teat Cristo ajlüiyw atnej ran ningüy wüx iüt

¹²Nganüy xecojow xechijquiaw, tilüy nüt tilüy ores wüx sal ninguiaj naquiiüb icon, terangan najneaj atnej tasajas icon. Nganüy wüx lango najlüy cos sal miünquiaj, sandiüm najaw merangan alwüx alquiriwi. Netam mejawan wüx, nde tegüy ndrom imeajtsan nguineay laaw isoetiün. ¹³Cos Teat Dios ambeol icon meáwan nüt, nej üüch mendiüman merangan najneaj atnej andiüm nej.

¹⁴Meáwan leaw irangan, irangan najneaj, ngo metam majlüi wüx mondeac, tengwiüy monciüy. ¹⁵Quiaj nejinguind ngondom mapiüng ngo merangan palan. Netam merangan najneaj, cos icona micual icon Teat Dios masey ijlüyiün tiül niplan monrang ngo majneaj. Quiaj alndom majüic at icon ran para membeolan meáwan niplan wüx aaga iüt cam, ¹⁶mesajan wüx meáwan niplan nguineay alndom mawüw wüx asoetiw. Wüx aag ayaj apmapac ximeaats xeyay wüx nüt aliüc Teat Cristo, cos quiaj apmajüic ngome tembichayos miün sapac, aton ngome tarangrangas miün najiüt tiül icona. ¹⁷Masey netam maw xequiej nandeow nambich napalüch erchechiün, meajchiün Teat Dios ajcan lanambeol icon menguiayıün andeac nej. Wüx aag ayaj ngo mamix ximeaats, apac ximeaats nöiquian naquiiüb icon. ¹⁸At aton icona ich mapac imeajtsan nöiquian mequiiüp xic.

Timoteo y Epafroditó

¹⁹Sitiül Teat Jesú mandiüm, xique tenuial nandiüm nüüch mamb Timoteo najeñ majaw icon, para mapac ximeaats wüx apmandilil masaj xic cuane terangan. ²⁰Cos ngo majlüi alinop mandiüm mayac wüx omeaats mambeol icon atnej arang teat Timoteo. ²¹Meáwan ayambüw leaw nejíwan quiaj andiümüw marangiüw, ngo mayambüw leaw andiüm Teat Cristo Jesú. ²²Icona lamejawan nguineay arang Timoteo; xeyay najneaj arang cos ambeol xic wüx minajiüt Teat Dios atnej nop

nacualaran ambeol miteat nej. ²³Tenguijal napiüng sanüüch mamb majaw icon, wüx landoj najaw nguineay sanajlüi ningüy. ²⁴Sajaw Teat Jesú apmambeol xic aton namb najaw icon najeñ.

²⁵Tapiüngas netam nüüch mandilil andiüt niüng ijlüyiün michijquiaats Epafroditó, aag ayaj icona teajchiün miün mambeol xic wüx meáwan leawa netam. Tembeolasayon xeyay atnej arangüw tiül soldados. ²⁶Sajaw xeyay andiüm mamb majaw icon, xeyay leaaw omeaats icon. Ninguinüt tenguiayıün niün andeow. ²⁷Naleaing tiün andeow, tajlüi mandeow. Apmandeow jondot Teat Dios ngo majüiquich mimonajneaj nej wüx nej, at wüx xique, cos apmamix ximeaats xeyay, ngome quiriw. ²⁸Wüx aag ayaj ayac xic wüx nüüch mamb majaw icon najeñ, müüch mapac imeajtsan wüx apmejawan alinomb; ata xique lango mamix ximeaats xeyay. ²⁹Ganäüy ich mapac imeajtsan wüx apmengochiün, cos arang najiüt ocueaj Teat Dios. At ich mapac imeajtsan mejawan meáwan monrang najneaj atnej nej arang. ³⁰Cos wüx minajiüt Teat Cristo tajlüi mandeow. Nej ngo mapiüng wüx, masey mandeow cos nind mambeol xic, cos icona ngondom mewiünan membeolan xic.

Néjan quiaj Teat Cristo alndom mawün asoetiiüts

3 Nganäüy xecojow xechijquiaw, sanasaj icon alinomb, ich mapac imeajtsan wüx Teat Jesú. Xique ngo paxiüm narang wüx

nawiig alinomb leaw landoj lanasaj icon, cos sajaw aag ayaj netam menguiayiün; quiaj ngome apmechiwean imeajtsan wüx aaga landoj menguiayiün. ²Netam mepacan wüx ajcüwa niplan leaw arangüw ngo majneaj, at nejiw pet. Cos ngo maquiajchiw atnej apiüng Teat Dios; apiüngüw nejiw arangüw atnej apiüng Teat Dios ajcan ajlüiyiw circuncidado. ³Icootsa lajlüyiüts tiül miniplan Teat Dios cos ayambaats Teat Dios, ngome cos ajlüyiüts circuncidado. Nangaj Espíritu ambeol icoots mandiümaats Teat Dios; üüch mapac omeajtsaats cos ajlüyiüts ocueaj icoots Teat Cristo Jesú. Icootsa ngo mayajcaats más netam cuajantanej leaw alndom marangaats icóotsan quiaj. ⁴Sitiülm aljane alndom mapiüng nembeat leawa tarang, ndot aag apmambaran wüx, xique najntsopiüs tiül. ⁵Cos xique tajlüyiüts circuncidado wüx tajüras ojpeaciüw nüt. Xique nacualaranas tiül cambaj Israel, nawas tiül acualaats Benjamín. Xeteatiün palüyan hebreo nejiw, at a xique. Tajlüyiüts tiül noic ajlüy niplan nasoiquiw fariseos, leaw xowüy andüjpiw aaga poch tüünd Moisés. ⁶Tapacas wüx xeyay leaw taquiaachasan, cos tayambas ombasiw miniplan Teat Cristo. Tarangas meáwan palan atnej apiüng tiül aaga poch tüünd Moisés; ngo majlüy cuane alndom nasoic wüx. ⁷Pero meáwan leawa tarangas quiaj, leawa tayajcas nembeat xeyay, nganüy sapiüng ngo membeat nicuajind,

cos nganüy sandiüm Teat Cristo. ⁸Naleaing meáwan leaw tarangas nomb, nganüy lango membeat nicuajind najaw. Leaw sarang nganüy aag ayaj xeyay nembeat cos teanandüüb Teat Cristo Jesú Xeteat Dios. Ajcan sandüüb Teat Cristo lanacueat meáwan leawa tajüras nomb, at leawa tarangas. Lanawiich ninguiün aag ayaj atnej nendeajndeaj. Nganüy leaw xeyay sandiüm, aag ayaj naxom monajneaj wüx ombas Teat Cristo, ⁹najlüy nóiquian naquiiüb. Nganüy Teat Dios lamawün sasoet wüx tarangas apiüng Teat Cristo, ngome wüx sarang apiüng tiül aaga poch tüünd Moisés. Cos aaga awaran wüx quiaj, Teat Dios tarang wüx tujchiüs ximeaats Teat Cristo. ¹⁰Nganüy leaw sandiüm, najaw xeyay wüx Teat Cristo, y nayaag tiül ximeaats nguineay Teat Dios tapacüüch nej tiül mondeow. Sandiüm naquiiüb wüx namongoch atnej nej tamongoch, masey nandeow atnej tandem. ¹¹Nganüy leawa teanacüll, matüch a nüt mapacaran tiül mondeow.

Netam marangaats leaw niüng alndom

¹²Xique ngo napiüng lanatüch meáwan aag ayaj, at ngo napiüng lanarang palan; ngwüy xique sandiüm sitiüll alndom natüch narang leaw apaj xic wiix Teat Cristo. Cos tawün xic wüx para najlüy micual nej. ¹³Xecojow xechijquiaw, xique ngondom napiüng lanapaltüch leaw niüng netam natüch. Ngwüy, leawa xique sarang, aag ayaj ndrom ximeaats

leawa lamong; sayac ximeaats wüx leaw aliüc miün,¹⁴ para alndom natüch niüng netam natüch. Cos quiaj sanüünd aaga najneajay leaw apmüssich icoots Teat Dios tiül cielo wüx ajlüyiiüts nóiquian maquijpaats Teat Cristo.

¹⁵Meáwan icootsa leawa latangaats wüx aaga leawa Teat Dios lamüssich icoots majawaats, netam mayajaats atquiaj aton. Nganüy sitiül aljane ayaag alinoic tiül aaga les ndot napiüng quiaj, Teat Dios apmüssich maxom omeaats wüx aag ayaj.¹⁶Pares netam mandüpüüts leawa niüng lamanguaiayiiüts wüx Teat Cristo.

¹⁷Xecojow xechijquiaw, indüpüün wüx leawa sarang. At leaw ijawan arangüw atnej sarangan, indüpüün wüx aton.¹⁸Cos almajlüy xeyay leaw apiüngüw arangüw leaw andiüm Teat Cristo, pero naleaing ajcüiyiw majawüw Teat Cristo, aag tandeow wüx cruz mawün asoetiiüts. Lanasaj icon xeyay wüx ajcüw ayaj, y nganüy sajiünts wüx nasaj icon alinomb.¹⁹Alinoic nüt ajcüw ayaj apmambüw tiül castigo cos pálwüx arangüw, áagan leaw andiümüw marangiüw; ayacüw aag ayaj atnej midiosüw nejiw. At leawa netam maxinguiaw wüx, aag ayaj arangrangayej wüx. Nejiw a nipilan quiaj paliüy miün ayacüw omeajtsüw wüx leawa najlüy ningüy wüx iüt cam.²⁰Pero icootsa, micambajaats ajlüy tiül cielo. Imiün quiaj teamacüllüüts mapeay Miteatiiüts Jesucristo, aaga newün icoots wüx asoetiiüts.²¹Wüx nej aliüc, quiaj apmangowüüch micuerpoaats cam leaw ngo

membeat; apmajiüraats alinoic najneajay atnej micuerpo nej. Cos nej alndom marang ayaj, atnej arang wüx cuajantanej leaw almajlüy.

Meáwan nüt ich mapac imeajtsan wüx Teat Cristo

4 Xecojow xechijquiaw, xowüy apac ximeaats wüx icona, xeyay sandiüm najaw icon. Meáwan nüt apac ximeaats wüx icona, cos wüx icona saxom sarang xenajiü. Nganüy sandiüm tanaámb mapac imeajtsan wüx Teat Jesús, nde mecueatiü.

²Sandiüm nasajüw müüm Evodia at müüm Síntique majlüiy wóiquian wüx Teat Cristo, macueatiw ajcüiyiw.³Átan sandiüm nasaj ic xechiig, imbeoliw ajcüwa montaj quiaj, cos nejiw naleaing tambeoliw xic xeyay wüx tarangas minajiü Teat Dios maquijpüw xechiig Clemente, y alacas leawa tambeoliw xic. Minütiw nejiw altiül aaga nawiig niüng ajmel minüt leaw apmapaciw meáwan nüt tiül cielo.

⁴Ich mapac imeajtsan meáwan nüt wüx Teat Cristo. Sasaj icon alinomb ich mapac imeajtsan.⁵At nde mejciyiün najen, ijüiquichan ijüuran lasta; atquiaj alndom majaw meáwan nipilan nguineay irangan najneaj. Teat Jesús laliüc mandilil.

⁶Nde meyacan wüx imeajtsan alcuane naél leaw ijüyiün tiül; aleáigan itüniün ocueaj Teat Dios leawa indiüman metüniün; y wüx itüniün isajan Teat Dios apac imeajtsan wüx leaw ixoman.⁷Quiaj Teat Dios apmüssich majneaj

imeajtsan leawa nejinguind wüx cambajiüt ngondom maxom omeaats wüx. Aaga monajneaj quiaj apmambeol icon wüx leawa iyajcan tiül imeajtsan, at apmüüch mexoman imeajtsan cos ijlüyiün nöiquian mequiiüpán Teat Cristo Jesús.

Iyacan imeajtsan wüx leawa najneaj

⁸Xecojow xechijquiaw, sandondoch leaw sandiüm nasaj icon. Iyacan imeajtsan wüx meáwan leawa naleaing, leawa najneaj majaraw, leawa najneaj marangüch atnej netam, leawa palúyan najneaj, leawa najneajay nandiüräm, leawa najneaj anderac wüx. Meáwan cuajantanej leawa najneaj, leaw alndom marangüch casa, wüx aag ayaj iyacan imeajtsan.

⁹Leawa taquiajchiüs icon at leaw teyariün, leaw tenguiayiün, aton leaw tejawan nguineay sarang, atquiaj irangan. Quiaj Teat Dios, aaga neech monajneaj apmajlüü maquiiüb icon.

Hermanos monaw tiül cambaj Filipos ambeolüw a Pablo

¹⁰Nganüy xeyay apac ximeaats sarang casa Teat Dios, cos sajaw icona laleaaw imeajtsan wüx xique alinomb. Ngome teanapiüng nómbar ndrot imeajtsan xic, cos tajawas ngondom membeolan xic masey tendiüman. ¹¹Xique ngo nasaj icon aag ayaj ajcan ngo najiür, ngwüy, cos lasap ximbas wüx leaw alnajiür. ¹²Lanajaw nguineay alndom namongoch, masey ngo najiür nicuajind, tengwüy masey sajiür xeyay. Cuajantanej majngot,

xique lanajaw nguineay sanarang, masey netiüs paxiün, tengwüy ngo naxom nicuajind; masey sajiür xeyay, tengwüy masey ngo najiür nicuajind. ¹³Cuajantanej alndom namongoch, cos Teat Cristo ambeol xic, üüch xic sapac. ¹⁴Masey atquiaj ajlüy, icon najneaj terangan cos tembeolan xic wüx samong tiül naél.

¹⁵Icona monaw Filipos, icoyónan quiaj lamejawan nguineay tembeolan xic wüx tawas ninguiaj tiül Macedonia; tamelichas nasaj wüx nipilan nguineay tandeow Teat Cristo mawünasoeteran. Icónan quiaj tiül Filipos teajchiün xic tomiün membeolan xic wüx aaga najiüt sarang. ¹⁶At wüx tajlüyiüs tiül cambaj Tesalónica, teajchiün mamb tomiün nomb iwic, meajchiün xic leawa netam.

¹⁷Xique ngo namb wüx sitiül alndom meajchiün xic alcuane; ngwüy, cos xique sandiüm najaw mexoman wüx xeyay leaw irangan quiaj ninguiün tiül cielo. ¹⁸Meáwan leaw teajchiün miün lapeay tiül xiwix, tüüch xic teat Epafroditó. Nganüy lamong wüx alnajiür. Leaw teajchiün xic, aag ayaj atnej najmboc angan pom, atnej noic najneaj nichéch leawa Teat Dios najneajay majaw. ¹⁹Midiosaats apmüüch icon meáwan leaw ngo mejiüran, cos Teat Cristo ajiür xeyay cuajantanej tiül cielo. ²⁰Miteatiiüts Dios netam marangüch casa meáwan nüt ngo majiür ümb.

Ndójwüx atepeay

²¹Itepeayiün quiaj meáwan minipilan Teat Cristo Jesús.

Atepeayiw icon meáwan
minipilan Teat Cristo leawa aliw
ningüy naquüüpüw.²² Ningüy
meáwan monyar andeac Teat
Cristo atepeayiw icon, aton
andiümüw matepeayiw icon

xeyay ajcüwa monlüy anienda a
César, natang nenajiüt ningüy tiül
Roma.

²³Tanaámb mambeol icon
Miteatiiüts Jesucristo, müüch icon
mimonajneaj nej. Amén.

Noic nanderac tarang San Pablo müüch minipilan Teat Cristo moncül tiül cambaj Colosas

COLOSENSES

Pablo atepeay minipilan Teat Cristo moncül tiül Colosas

1 Xique Pablo miapóstol Teat Jesucristo, ayac xic Teat Dios. Alnaquiiüb michijquiaats Timoteo.
2 Xique sarang aaga acas poch wüx nawiig cam nüüch meáwan micual Teat Dios monyar andeac nej moncül tiül cambaj Colosas, cos tanaámb andüjiw Teat Cristo. Ich mambeol icon Miteatiiüts Dios y Miteatiiüts Jesucristo, müüch icon mejiúran monajneaj.

Pablo atün ocueaj Teat Dios mambeol moncül Colosas

3 Xicona meáwan nüt wüx satüniün ocueaj Teat Dios mambeol icona, sükchiün gracias Teat Dios, miteat Miteatiiüts Jesucristo.
4 Cos xicona lananguaiyiün ngo mecheweán imeajtsan wüx Teat Cristo Jesús, y sanguaiyiün nguineay indiüman meáwan monyar andeac nej. **5** Aag ayaj teamerangan cos aton icüiliün aaga leawa lamejawan apmeajndiün tiül cielo. Aag ayaj landoj

lameneayiün nde wüx tenguiayiün aaga najneajay poch, aaga naleaing wüx Teat Cristo. **6** Aaga nanderac wüx Teat Cristo leawa tenguiayiün, tenguijal ajüy meáwan wüx iüt. Atquiaj teajlüy xeyay mondüüb Teat Cristo. At icona aton teyariün andeac nej, cos wüx nüt tenguiayiün tejawan naleaing Teat Dios lamawün icon wüx. **7** Aag ayaj tenguiayiün wüx taquiaach icon teat Epafras, aaga nerang najiüt nöiquian naquiüjpan. Nej nop najneaj nerang minajjiüt Teat Cristo, teamambeol icon. **8** Nej nesaj xicon nguineay erjiürayon lasta, cos ambeol icon Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios.

9 Xicona aton wüx nüt tanguiayasan aag ayaj, ngo nacueatiün natüniün ocueaj Teat Dios mambeol icon. Satüniün müüch icon mejawan nguineay andiüm Teat Dios merangan; y müüch icon mexoman imeajtsan leaw andiüm Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios. **10** Satüniün merangan atnej netam marangüw monyar andeac Teat Dios, merangan leawa

najneaj majaw Teat Dios. Meáwan leaw irangan netam merangan atnej Teat Dios andiüm, y metangan wüx Mipoch nej. ¹¹Satüniün ocueaj Teat Dios müüch icon mejiüran xeyay ipacan wüx nej, müüch icon ndoj imbasan merangan leawa nej andiüm, y meiücan wüx meáwan leaw aliüc miün apmajlüy, mapac imeajtsan wüx. ¹²Isajan Teat Dios najneajay lamarang cos lamambeol icoots mayariiüts aaga apmijndiiüts, leaw Teat Dios apmütüch meáwan micual nej. ¹³Teat Dios lamawün icoots tiül pojniün niüng nimeech arang natang; lamayac icoots tiül niüng Micual nej arang natang, áag xowüy lamajiür lasta. ¹⁴Cos aaga Micual nej quiaj, lamangüy naag miquiej nej leaw ngo majneaj tarangaats, lamawün wüx omeaats meáwan asoetiiüts.

Teat Dios tajneaj majaw icoots wüx tandeow Teat Cristo

¹⁵Teat Cristo ajlüy atnej mejaw Teat Dios, cos Teat Dios ngo maxoram majaraw. Nej a Teat Cristo mbas majlüy, teoj majlüy meáwan leaw almajlüy. ¹⁶Meáwan leaw almajlüy, Teat Cristo tarang atnej tapiüng Teat Dios, meáwan leaw almajlüy tiül cielo, leaw almajlüy wüx iüt, leaw alndom maxoram majaraw, aton leawa ngondom maxoram majaraw; masey montangtang monajüüt, masey ángeles, masey jangantanej monajüüt. Meáwan leaw almajlüy, Teat Cristo tarang ocueaj nej. ¹⁷Teat Cristo lajlıiy wüx nganaw majlüy meáwan leaw almajlüy nganüy. Nej ajaw nguineay netam

majlüy, nguiane netam majlüy. ¹⁸At aton nej ajlüy atnej omal, nganüy monyar andeac nej ajlüyiw atnej micuerpo nej. Nej newitich majlüy meáwan cuajantanej. Nej ombas mapac tiül mondeow, atquiaj ajüic naleaing nej ombas nej wüx meáwan cuajantanej. ¹⁹Miteatiiüts Dios tapac omeaats cos Teat Cristo meáwan nüt ajlüy atnej nej ajlüy. ²⁰Teat Dios najneaj majaw meáwan leaw almajlüy, masey leawa almajlüy wüx iüt, masey leawa almajlüy tiül cielo. Meáwan tajlüiy wüx tandeow Teat Cristo wüx cruz, tajünch tiüt miquiej nej. ²¹Icona aton nomb ngo mejlüyiün nóiquian mequijüpán Teat Dios. Tejciyiün mejawan nej cos ngo majneaj terangan; pero nganüy ijlüyiün najneaj mequijüpán Teat Dios, ²²cos Teat Cristo tandeow wüx cruz para maquiüb icon niüng ajlüy Teat Dios mejlüyiün ocueaj nej, ngo mejiüran nicuajind nisoet. ²³Nganüy tanaámb netam meyacan imeajtsan wüx indüpiün Mipoch Teat Dios. Nde mbiüjlameron wüx alcuane, cos aag ayaj alndom mawün wüx imeajtsan leawa lamenguiayıün wüx tenguiayıün aaga najneaj nanderac wüx Teat Cristo. Aag ayaj teanderac tiül meáwan cambaj ningüy wüx iüt. Xique Pablo türkisiüts nambeol y nandeac wüx aag ayaj aton.

Teat Pablo türkisiüts mambeol monyar andeac Teat Cristo

²⁴Xique nganüy apac ximeaats wüx meáwan necoy leaw samongoch wüx icona, cos nganüy

tenguial nambich namongoch atnej Teat Cristo tamongoch para mawün wüx asoetiw minipilan nej, ajcüwa monyar andeac nej. ²⁵Teat Dios tayac xic narang najiüt tiül minipilan nej, nambeol icon namb nasaj nipilan manguiayiw meáwan leawa tapiüng. ²⁶At netam nüüch icon mejawan aaga leaw nejinguind ngo majaw nde wüx tajlüy aaga iüt cam. Pero nganüy Teat Dios lamajüiquich manguiayiw monyar andeac nej. ²⁷Teat Dios tandium müüch majawüw ajcüwa nipilan leaw ngome israel nguineay xeyay ajneaj ajlüy áag leawa nomb ngo manguiayaran. Pero nipilan leaw ngome israel alndom majawüw aton. Aaga ngo manguiayaran quiaj, apiüng wiix Teat Cristo ajlüy tiül imeajtsan, wüx nej nganüy temecüliün mejlüyiün xeyay najneajay alinoic nüt tiül cielo.

²⁸Xicona sandeacan wüx Teat Cristo, sapajan ocueajiw meáwan nipilan, saquiajchiün wüx atnej Teat Dios üüch xicon najawan, para alndom marangüw palan meáwan leaw andiüm Teat Cristo. ²⁹Wüx aag ayaj xique sarang xeyay najiüt, sambichay sapac wüx narang leaw lamüüch xic Teat Cristo narang, cos nej teamambeol xic.

2 Xique sandiüm menguiayiün nguineay sapac wüx nambeol icon, y meáwan monlüy tiül cambaj Laodicea, at meáwan leaw nganaw nejawayon naquijipüw. ²Sapac wüx para mapac omeajtsiw, mejiürayej lasta nöiquian, matüchiw majawüw meáwan leaw andiüm Teat Cristo marangüch. At para majawüw wüx aaga leaw nomb Teat Dios

taxot ngo majaraw; aag ayaj wüx Teat Cristo. ³Cos wüx Teat Cristo almajlüy meáwan fis, meáwan leaw ngomeaag maxom omeaats wüx nipilan, nej ajaw meáwan. ⁴Aag ayaj sasaj icon ngana mawaiich icon aljane masey ajüic xowüy lajneaj andeac. ⁵Cos masey ngo najlüy niüng ijlüyiün mejawan xic, naleaing xique sayaag atnej sal niüng ijlüyiün, apac ximeaats, cos sajaw nguineay irangan najneaj, tanaámb ngo mecueatiün indüjpiün Teat Cristo.

⁶Nganüy cos lameyariün andeac Miteatiiüts Jesucristo, netam merangan atnej apiüng nej. ⁷Nde mechewan imeajtsan wüx Teat Cristo y mecueatiün. Irangan atnej noic owl xiül nemüüch tiüt mioiich, aplombom nandand. Atquiaj netam meyakan imeajtsan wüx Teat Dios, atnej lerquiaacharanan wüx. Ich majüic apac imeajtsan wüx ijchan gracias Teat Dios.

Nganüy alinoic arangaats cos andüjpiüts Teat Cristo

⁸Ijawan wüx, nde mawaijchaw icon ajcüwa leaw monquiaach pálwüx poch masey ajüic atnej naleaing. Nejiw ngo maquiajchiw leaw apiüng Teat Cristo; aquiajchiw atnej ajlüyayej wüx marangüw, leawa axomüw omeajtsiw.

⁹Pues Teat Cristo masey nipilan nej, tanaámb Dios nej aton. ¹⁰Ngo metam icon alcuane, cos wüx Teat Cristo ijüiran meáwan. Nej ajlüy wüx meáwan montangtang monajiüt wüx iüt, átan tiül cielo. ¹¹Wüx teyariün andeac Teat Cristo,

quiaj atnej tejlüiün circuncidado; pero naleaing aag ayaj ngo matnej leaw arangüw wüx ombas nipilan. Aag ayaj apiüng wüx icona lamewüniün ninguiün ngo majneaj, lango mendiüman merangan leaw terangan nomb. ¹²At wüx teyariün yow, aag ayaj atnej temiürajtan nóiquian mequiiüpan Teat Cristo. Aton tepakan mequiiüpan nóiquian, cos lamepiüngan naleaing Teat Dios alndom mapacüüch mondeow atnej tapacüüch Teat Jesús. ¹³Icona wüx nganaw Meyariün andeac Teat Cristo, tejlüiün atnej lerndeowan cos irangan ngo majneaj; nganaw maw wüx imeajtsan meáwan ngo majneaj leaw tendiüman merangan. Pero Teat Dios lamawün wüx omeaats isoetiün, atnej lerpakan alinomb nóiquian mequiiüpan Teat Cristo. ¹⁴Teat Dios tandarriich meáwan asoetiiüts tajlüy wüx nawiig, cos aag andeac wüx ngo marangaats palan leaw apiüng tiül aaga poch tüünd Moisés. Pero Teat Cristo tangüy aaga nisoet quiaj wüx tandeow wüx cruz. ¹⁵Teat Cristo talox tiüt meáwan nimiech leaw arangüw natang, langodom marangüw leaw andiümw. Teat Cristo tüüch majaw nipilan nguineay tajtsop wüx nejiw wüx tandeow wüx cruz.

Iyamban ocueaj Teat Dios

¹⁶Nganüy nejinguiind ngondom mayac isoetiün wüx leaw itean, leaw inganeowan; at wüx nangos nüt, wüx aliw caaw, tengwüy wüx nüt axoodaran, sitiül irangan tengwüy ngo merangan. ¹⁷Cos meáwan aag ayaj atnej minden

leawa lapiürang aliüc apmajlüy. Aaga lapiürang aliüc quiaj nganüy lapeay; aag ayaj Teat Cristo. ¹⁸Nde meajchiün nejinguind mawün icueajiün leaw apmeajndiün tiül cielo, cos altiül apiüngüw netam majtan ocueajiw ángeles matüniw ocueaj Teat Dios mambeol icoots. Nejiw apiüngüw ajawüw alcuane atnej aümiw, arangrangayej wüx leaw axomüw omeajtsiüw wüx nejíwan quiaj. ¹⁹Nejiw ngo majlüiyw nóiquian maquiiüppüw Teat Cristo, aaga minatangaats. Cos Teat Cristo asaj icoots cuane netam marangaats, üüch icoots matangaats wüx Mipoch Teat Dios, ambeol icoots majlüyiiüts nóiquian, matangaats atnej Teat Dios andiüm.

²⁰Sitiül naleaing atnej lerndeowan nóiquian mequiiüpan Teat Cristo, icona lamecueatiün meáwan ngo majneaj leaw arangüw nipilan. Jow nganüy īneol tendüyiün wüx alinomb merangan atnej nipilan ajlüyayej wüx marangiwa? ²¹Cos apiüngüw: “Nde merreeg ayaj, nde meat aíün, nde mexaing mendaand ayaj”. ²²Meáwan aaga ajlüyay arangüch quiaj, apndrom wüx landoj atam, cos meáwan aag ayaj nipilan monyac, maquijchiw wüx. ²³Aaga ajlüyay narangüch quiaj naleaing ajüic atnej najneaj. Nejiw arangüw ayaj majüic naleaing ayambüw Teat Dios, atnej ngo merangrangayej, ngo majiürtiüw lasta micuerpojiüw nejiw. Pero meáwan aag ayaj ngo membeat, cos ngondom mambeol nejiw macueatiw aaga ngo majneaj leaw andiümw marangüw.

3 Atquiaj sitiül icona naleaing lerpakan alinomb mequiiüpan

Teat Cristo, iyamban leaw najlüy cawüx tiül cielo niüng alchetem Teat Cristo amb wüx miác Teat Dios.

²Iyacan imeajtsan wüx leaw altiül cielo, ngome leaw alningüy wüx iüt. ³Cos icona atnej tendeowan mequüijpan Teat Cristo wüx nej tandem; nganüy almepacan almequüijpan niüng ajlüy Teat Dios.

⁴Wüx aliük Teat Cristo alinomb, aaga neech icoots mapacaats, quiaj icona aton apmequüijpan, apmejlüyiün najneajay atnej ajlüy nej.

Alinoic arangaats nganüy ngo matnej nomb

⁵Iwüniün wüx imeajtsan meáwan ngo majneaj leaw almajlüy ningüy wüx iüt cam. Aag ayaj apiüng wüx: nde merangan nisoet mejiüran minajtajan, nde mejiüran minaxeyiün; nde mendiiuman leaw ngo majneaj; nde mendiiümdiüman merangan leaw ijawan; at nde mendiiümdiüman cuajantanej leaw almajlüy ningüy wüx iüt cam, meyacan atnej midiosan.

⁶Cos ajcüwa nipilan ngo mayamb Teat Dios, ajcüw monrang aaga ngo majneaj quiaj, Teat Dios apmüüch nejiw mamongochiw xeyay ngo majneaj tiül Castigo.

⁷Icona wüx nganaw meyamban Teat Cristo terangan meáwan aag ayaj aton. ⁸Nganüy netam mecueatiün meáwan aaga teanasaj icon cam: aag ayaj monciüy, monteots ngo majneaj wüx ombas alinop, mondeac ngo majneaj wüx Teat Dios; aton meáwan ngo majneaj poch leaw alndom maw teombeayaran. ⁹At nde

merwaiichayon, cos lamecueatiün merangan leaw teragan nomb.

¹⁰Nganüy lame alinoic ijlüyiün. Meáwan nüt Teat Dios tenguial mawün wüx imeajtsan ngo majneaj, para mejlüyiün najneajay atnej ajlüy nej. ¹¹Quiaj nganüy ngo metam sitiül nipilan griego icon, tengwüy nipilan judío icon; sitiül ijlüyiün circuncidado, tengwüy ngo mejlüyiün; sitiül icona nipilan icon naw alinoic iüt, tengwüy sitiül icona nerowan tiül noic cambaj ocueajiw nemeechmeech nipilan; tengwüy sitiül icona nipilan najon marang minajiüt alinop, tengwüy sitiül icona nipilan leaw ngo metam merangan minajiüt alinop. Aag ayaj lango metam, cos nganüy nöiquian ajlüyiiüts wüx Teat Cristo; néjan quiaj más nembeat nguiajantanej.

¹²Cos Teat Dios lamajür icon lasta, nej lamarriiid icon mejlüyiün minipilan nej. Pares netam merjüirayon lasta, mermbeolayon. Lango merlomboochayon; netam majneaj imeajtsan, y netam meiücan wüx cuajantanej. ¹³Netam meiücan wüx leaw arang nop alinop; sitiül aljane tarangüch alcuane wüx ombas alinop, ich mawün wüx omeaats. Atnej Teat Cristo tawün wüx omeaats leaw ngo majneaj terangan, atquiaj icona aton netam merangan. ¹⁴Pero leaw más xeyay netam, aag ayaj merjüirayon lasta, cos atquiaj alndom mejlüyiün nöiquian najneajay. ¹⁵Aaga monajneaj ocueaj Teat Cristo majlüy tiül imeajtsan müüch icon meyajcan cuane netam merangan, cos áag tarriiid icon Teat Dios para mejlüyiün nöiquian

atnej majlüy nop nipilan. Netam meajchiün gracias Teat Dios cos najneajay arang.

¹⁶Meáwan leaw apiüng Teat Cristo, ich macül wüx imeajtsan meáwan nüt. At iquiajchiün, ipajan ocueaj nop alinop atnej netam. Ijchan imeajtsan Teat Dios, ijüiquichan apac imeajtsan wüx itajcan cantar salmos, himnos, y leaw ütch icon Nangaj Miespíritu nej metajcan cantar. ¹⁷Meáwan leaw irangan, masey wüx indeacan, tengwüy wüx cuajantanej irangan, netam merangan meáwan wüx minüt Teat Cristo. Ijchan gracias Teat Dios wüx minüt Teat Cristo.

Nguineay netam marang nop minipilan Teat Cristo

¹⁸Nganiüy sanasaj icon montaj, irangan leaw apiüng minojon. Aag ayaj netam merangan cos iyariün andeac Teat Cristo. ¹⁹At icona nanojaran, netam mejüuran lasta mintajan, nde mejcüiün mejawan. ²⁰At icona monguich, iyariün andeac miteatiün wüx meáwan leaw netam merangan, cos Teat Dios aag ayaj najneaj majaw. ²¹Aton icona nateateran, nde meajchiün majcüy micualan ngana paxiüm ocueajiw. ²²At icona najoniuw monrang najiüt, irangan leaw asaj icon neneay najiüt. Nde merangan áagan wüx tenguial ijarawan, majüic najneaj irangan. Irangan meáwan con imeajtsan, majüic naleaing iyariün andeac Teat Dios. ²³Meáwan leaw irangan, irangan con imeajtsan atnej merangan ocueaj Teat Dios, ngome ocueaj nipilan. ²⁴Cos lamejawan Teat

Dios apmüüich icon alinoic nüt noic najneajay, cos temerangan minajiüt Teat Cristo. ²⁵Pero leawa nerang ngo majneaj apmüünd mamongoch ngo majneaj atnej tarang, cos Teat Dios ngo marriiid jane nembeat, jane ngo membeat.

4 At icona moneay najiüt, irangan najneaj wüx ijchan najiüt monrang minajiütan, cos lamejawan icona aton almejüuran tiül cielo nop minatangan.

²Pero tanaámb itajcan orar nde mecueatiün. Wüx itajcan orar ijchan gracias Teat Dios cos najneajay lamarang. ³At isajan Teat Dios mambeol xicon nüjchiün manguiayiw nipilan wüx aaga poch ngomeaag anguiayaran tanomb, nguineay Teat Cristo apmawün nipilan wüxasoetiwi. Nganiüy sal tiül manchiüc cos ajcan sandeac wüx nej. ⁴Itüniün ocueaj Teat Dios para alndom nandeac ranüy leaw netam nandeac.

⁵Irangan najneaj wüx ajcüwa nipilan ngo mayambüw Teat Dios, cos atquiaj apmajawüw icon naleaing irangan najneaj. Iyamban nguineay alndom mesajan wüx Teat Cristo. ⁶Wüx indeacan mequijpanüw, indeacan najneaj; atquiaj jangantanej apmandium manguiay leaw ipiüngan. At netam mejawan wüx leaw indeacan, nguineay apmesajan anopnop nipilan wüx cuajantanej apmatüniw manguiayiw icon.

Ndójwüx atepeay

⁷Teat Tíquico apmasaj icon meáwan cuane teanarang, nguineay teanamongoch. Nej nop najneaj

nerang minajiüt Teat Dios, sarang najiüt naquiiüb. ⁸Xique süüch nej mamb majaw icon masaj icon cuane sarangan, nguineay samongochiün, para majneaj imeajtsan. ⁹At apmaquiiüb mamb teat Onésimo; nej aton nop nej najneaj nerang minajiüt Teat Dios. Aag ayaj micual micambajan. Nejiw apmasajüw icon cuane teaqliüy ningüy.

¹⁰At teat Aristarco, áag salnaquiiüb ningüy tiül manchiüc atepeay icon. At atepeay icon teat Marcos micual michig teat Bernabé. Xique lanasaj icon wüx teat Marcos cuane apmarang. Sitiül apmamb majaw icon, ingochiün najneaj. ¹¹At a Jesús, áag nenüt Justo aton, atepeay icon. Cos nejíwan quiaj nipilan judío mondüüb Teat Cristo leawa tambeolüw xic wüx minajiüt Teat Dios; nejiw nejchiw majneaj ximeaats. ¹²At atepeay icon teat Epafras. Nej aton micual micambajan, arang minajiüt Teat Cristo. Nej ngo macueat mataag orar matün ocueaj Teat Dios mambeol icon mendüjpiün Teat Cristo tanaámb, y merangan

palan meáwan atnej andiüm Teat Dios. ¹³Xique sajaw nguineay nej naleaing arang xeyay najiüt mambeol icona, at mondüüb Teat Cristo monlüy tiül cambaj Laodicea, y monlüy tiül Hierápolis. ¹⁴At atepeay icon teat Lucas, aaga nejaw moniün andeow, nej xeyay andiümaats. At teat Demas aton atepeay icon.

¹⁵Itepeayiün meáwan minipilan Teat Cristo moncül tiül Laodicea. Itepeayiün teat Ninfas aton, y meáwan minipilan Teat Cristo leawa canchiijow aniendaing nej. ¹⁶Wüx landoj meteowan aaga nawiig cam, ijoyiün ijchan mateowüw minipilan Teat Cristo monlüy Laodicea aton. At a nawiig süüch mamb andiüy tiül Laodicea, at icona iteowan aton. ¹⁷Isajan teat Arquipo mayac omeaats wüx aaga najiüt tüüch nej Teat Dios marang.

¹⁸Xique Pablo sarang naag xiwix aaga acas poch ndójwüx satepeay icon cam. Ich leaam imeajtsan wüx xique cos sal tiül manchiüc. Teat Dios tanaámb mambeol icon, müüich icon mimonajneaj nej. Amén.

Anoic nanderac arang wüx nawiig San Pablo müüch minipilan Teat Cristo moncül tiül Tesalónica

1^a TESALONICENSES

Atepeay

1 Xique Pablo saquiijpiw Silvano y Timoteo, sarang aaga acas poch cam natepeayiün icon meáwan moncül tiül cambaj Tesalónica, monlüy nóiquian mequiijpan Teat Dios at Miteatiiüts Jesucristo. Sandiüuman Teat Dios müüch icon mimonajneaj nej, at mejlüyiün najneájan.

Monaw Tesalónica ajüiiquichaw nguineay ayaciüw omeajtsüw wüx Teat Jesucristo

²Meáwan nüt sijchiün gracias Teat Dios, y leaam ximeaats icon meawaron wüx satajcan orar.³ At meáwan nüt leaaw ximeajtsan nasajan Miteatiiüts Dios wüx aaga najiüt teamerangan, cos aag ayaj ijüiiquichan lameyariün Mipoch Teat Dios, at ijürayon lasta. Masey imongochiün xeyay ngo majneaj, tenguijal meiücan wüx meáwan aag ayaj cos teamecüliün mandilil Teat Jesucristo.⁴ Xecojow xechijquiaw, sajawan Teat Dios xeyay andiüm icon, y lamarriiid icon.⁵ Wüx

tasajasan icon wüx aaga najneaj nanderac wüx Teat Jesucristo, aag ayaj ngo nandéacan, naleaing tayaagasan Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios xeyay tambeol xicon, cos tajawasan meáwan aag ayaj naleaing. Lamejawan nguineay tarangasan wüx ajlüyiiüts nóiquian naquiijpan icon, cos sandiüuman nambeolan icon.

⁶Icona tendüjipiün wüx leaw sarangan, at tendüjipiün wüx leaw arang Teat Jesucristo. Teyariün aaga najneaj nanderac wüx Teat Cristo, masey xeyay tajcüiyi majawiüw icon nipilan, cos naleaing aaga Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios tüüch icon mapac imeajtsan xeyay.⁷ Por aag ayaj tejüiiquichan irangan najneaj; tajawüw icon meáwan monlyar andeac Teat Jesús monlüy tiül iüt Macedonia at moncül tiül Acaya.⁸ Atquiaj tajüiiquichay aaga nanderac wüx Teat Jesús manguiayaran ngome áagan tiül Macedonia y tiül Acaya, pero at aton tiül meáwan cambaj teajaraw nguineay indüjpiün Teat Dios. Pares ngo metam nandeacan

wüx nguineay indüjpiün Teat Dios. ⁹Cos nipilan teamandeacüw wüx nguineay tapac imeajtsan mengochiün xicon wüx tasajasan icon wüx Teat Jesús; nguineay tecueatiün ajiüwa narangüch dios, mendüjpiün aaga naleaing Teat Dios almapac. ¹⁰Aton apiüngiüw icona teamecüliün Micual Teat Dios, aaga Teat Jesús aliiüc imiün tiül cielo, aaga leaw Teat Dios tapacüüch tiül mondeow. Nej apmawün icoots wüx aaga ngo majneaj leaw aliiüc miün apmajlüy wüx Teat Dios apmajaw wüx asoeteran.

**Leaw tarang teat Pablo
tiül Tesalónica**

2 Xecojow xechijquiaw, icona lamejawan wüx tambasan quiaj niüng ijlüyiün ngome sambánan. ²Lamejawan nguineay tamongochasan xeyay ngo majneaj, nguineay tandeacüw ngo majneaj wüx ximbasan nipilan monaw tiül cambaj Filipos. Aag ayaj tajlüy wüx nganaw namban najawan icon. Masey teajlüy nadam moncüy tiül micambajan aton, pero Teat Dios tambeol xicon nasajan icon aaga najneaj nanderac, nguineay alndom mawaats wüx asoetiüts. ³Cos leawa taquiaachasan icon, aag ayaj palaniüy naleaing; ngo narangan nicuajind ngo majneaj, ngo nawaijchan icon. ⁴Teat Dios tajaw sanarangan meáwan leaw apiüng, quiaj tüüch xicon namban naquijchiün aaga najneaj nanderac wüx Teat Jesús. Aag sandeacan, ngome leaw nipilan andiüm manguiay, sandeacan áagan leaw andiüm Teat Dios, cos

nej lamajaw nguineay ximeajtsan.

⁵Icona lamejawan xicona ngo nawüiyüyiün aljane; at Teat Dios ajaw xicona ngo newüyayon wüx saquiajchiün para naxoman wüx alcuane. ⁶At ngo nayamban malomb xicon aljane, ngome icona tengwüy pálwüx nipilan. Masey xicona alndom narangan, cos miapóstoles Teat Cristo xicon.

⁷Tarangasan najneaj wüx imbasan, atnej nop namümaran ajiür lasta micual nej. ⁸Atquiaj xicona aton xeyay leaaw ximeajtsan icon.

Ngome áagan tandiümasan nasajan icon wüx aaga najneaj nanderac leawa tüüch Teat Dios; at tajlüyasan nandeowan ingow indeowan sitiül netam, cos xeyay sandiüman icon.

⁹Xecojow xechijquiaw, sajawan nganaw ndrom imeajtsan nguineay tümb sapakan wüx tarangasan xeyay najiüt tiül icona. Nüt ongwiiüts sarangan najiüt cos ngo nandiüman natüniün icueajiün nicuajind wüx tasajasan icon wüx aaga najneaj nanderac tüüch Teat Dios.

¹⁰Icona ijawan, at Teat Dios ajaw nguineay tarangasan wüx tajlüyasan ninguiaj tiül icona. Tarangasan leaw andiüm Teat Dios, nejinguind ngondom mayac sasoetiüin. ¹¹At lamejawan nguineay taquiaachasan icon, y tambeolasan icon inopnopon wüx amix imeajtsan. At tapajasan icueajiün xeyay atnej nop nateataran arang wüx micual nej. ¹²Atquiaj tasajasan icon merangan najneaj, atnej netam marang jane ocueaj Teat Dios, cos lamaraj icon mejlüyiün tiül aaga najneajay cambaj niüng ajlüy nej.

¹³Pares ngo nacueatiün nüjchiün gracias Teat Dios, cos wüx tenguiayiün sasajan icon wüx aaga najneaj nanderac, icona ngome tenguiayiünan, teyariün aag ayaj cos aag ayaj naleaing Mipoch Teat Dios, ngo matnej poch andeac nipilan. Aaga najneaj nanderac ocueaj Teat Dios quiaj, ayac icon wüx merangan najneaj. ¹⁴Xecojow xechijquiaw, icona temongochiün atnej tamongochiw noicnoic ajlüy mondüüb Teat Dios tiül iüt Judea wüx tayariw andeac Teat Cristo Jesú. Pues ajciuw micual miiütan tayambüw imbasan aton, atnej ajciwa judíos tayambüw ombasiüw minipilan Teat Cristo tiül Judea. ¹⁵Ajciwa judíos tambiyaw Teat Jesú. Átan nde tanomb tambiyaw mondeac andeac Teat Dios monáwan tiül nejiw; y aton tawüniw xicon quiaj. Nejiw ngo marangüw leaw andiüm Teat Dios, y ajciyiw majawüw meáwan nipilan. ¹⁶Andiümüw mapalüw xicon para ngo nasajan wüx Teat Jesucristo pálwüx nipilan ngome judíos, nganandot mawüw wüx asoetiw. Atquiaj teaxeyay asoetiw nejiw; Teat Dios lajcüy majaw nejiw xeyay.

Pablo andiüm mamb majaw alinomb moncül Tesalónica

¹⁷Xecojow xechijquiaw, masey ngo mexomayooots acas nüt, ngo ndrom ximeajtsan icon. Nganüy xeyay lanandiüman mejawayoots alinomb. ¹⁸Naleaing xicona tandiümasan namban najawan icon. Masey xique Pablo tajlüy namb nomb ijmbüw, pero aaga

Satanás tayac naél mapal xicon. ¹⁹¿Jane apmütüch xicon xeyay apac ximeajtsan wüx aliüc alinomb Miteatiiüts Jesucristo majliyiiüts nóiquian maquijpaatsa? ¿Jane üch xicon nayajcan najneaj tarangasan minajiüt Teat Dios tiül icona? Pues iconan quiaj. ²⁰Naleaing, icona apmeajchiün xicon nayajcan xeyay apac ximeajtsan.

3 Lango naiündan wüx cos laínd nanguiyiün wüx icona, quiaj tandemacasan sanacüliün xicónan quiaj tiül cambaj Atenas, ²condom sanüjchiün mamb michijquiaats Timoteo mambeol icon. Cos nej nop nerang minajiüt Teat Dios, at nop nembeol xicon wüx sandeacan aaga najneaj nanderac wüx Teat Cristo. Tasajas maquiaach icon cuane najneaj merangan, mambeol icon müütüch mejlüyiün nandand wüx indüjpiün Teat Cristo. ³Atquiaj tarangasan nganandot mbayameron wüx aaga naél imongochiün quiaj. Cos icona lamejawan aag ayaj netam mamongochiüts. ⁴Cos wüx saliünan ninguiaj naquijpan icon tasajasan icon apmamongochiüts naél. Nganüy mbich lamejawan atquiaj teajlüy. ⁵Wüx xique lango naíund wüx, quiaj tütchiüs mamb teat Timoteo cos sandiüm nanguiy cuane terangan, nguineay temendüjpiün Teat Dios, nganandot nimeech mayac icon wüx merangan ngo majneaj, ndot cuajpar sarangan aga najiüt tiül icona.

⁶Pero wüx tandilil teat Timoteo imiün niüng ijlüyiün, taquiiüb miün najneaj poch nguineay icona tanaámb temendüjpiün Teat Cristo.

At tapiüng nguineay indiüman nop alinop, y tanaámb leaaw imeajtsan xicon. Apiüng indiüman mexomayoots mejawayoots atnej xicona teanandiüman najawan icon aton.⁷ Wüx aag ayaj xecojow xechijquiaw, tajneaj ximeajtsan wüx tanguiayasan icona tanaámb temeyacan imeajtsan wüx Teat Cristo, masey xicona sajüyiün tiül xeyay naél cos ajcüy majaw xicon nípilan.⁸ Nganüy apac ximeajtsan wüx icona cos tanaámb ersapayon nandand wüx Teat Jesucristo.
⁹Xeyay süjchiün gracias Teat Dios wüx icona; nej ajaw xeyay apac ximeajtsan cos tanaámb teamendüpiün Teat Cristo.¹⁰Nüt ongwiiüts satüniün ocueaj Teat Dios sitiül alndom mejawayoots alinomb, para nasajan icon meáwan leaw nganaw mejawan wüx indüpiün Teat Cristo.

¹¹Sandiüman Teat Dios y Miteatiiüts Jesucristo mambeol xicon natüchiün niüng ijlüyiün.
¹²Sandiüman Teat Jesucristo müüch mejiüran xeyay monajneaj, müüch mejiürayon lasta, at mendiüman meáwan nípilan aton, atnej sajiüran icon lasta.¹³Tanaámb nde mechewanimeajtsan; irangan leaw andiümnípilan Miteatiiüts Dios, cos atquiaj apmaxom icona tenguiyal merangan najneaj wüx nüt apmandilil Miteatiiüts Jesucristo maquíübüñiün meáwan minipilan nej.

Netam marangüch leaw andiümnípilan Teat Dios

4 Nganüy xecojow xechijquiaw, sasajan icon alinomb, satüniün wüx minüt Teat Jesús

tanaámb merangan leaw andiümnípilan Teat Dios atnej tenguiayiün wüx taquiaachasan icon. Masey sajawan temerangan atquiaj, nganüy sandiüman tanaámb merangan más xeyay najneaj.

²Tenguiayiün nguineay tasajasán icon merangan leaw andiümnípilan Teat Jesú, cos nej atquiaj tasaj xicon.
³Leawa Teat Dios andiümnípilan, aag ayaj irangan palan najneaj. Pues naxey ngondom maquíüban najtaj, at aton najtaj ngondom maquíüban naxey sitiül nganaw mengoch owixaw; at monguich ngondom marangüw aag ayaj.⁴Pues inopnopus netam mequíüpan mintajan najneajay mejiürayon lasta;⁵ngondom merangan wüx ombas leaw indiüman atnej arangüw altiünlípilan leawa ngo mandüipi Teat Dios.⁶Nejinguind ngo metam mitsoj alinop wüx aag ayaj, cos Teat Dios apmapalüch ombas Jane arang atquiaj, atnej lanasajan icon.
⁷Cos Teat Dios ngo marriiid icoots marangaats aaga ngo majneaj quiaj; nej andiümnípilan marangaats palüyan najneaj.⁸Leaw itsojüyan aag ayaj ngome nípilan itsoj, Teat Dios itsoj, aaga neech icoots aaga Nangaj Espíritu.

⁹Xecojow xechijquiaw, ngo metam nasajan icon nguineay netam mejiürayon lasta, cos lamenguiayiün nguineay apiüng Teat Dios.

¹⁰Sanguiayiün atquiaj temerangan wüx meáwan minipilan Teat Cristo moncül tiül iüt Macedonia. Pero sandiüman tanaámb mejiüran lasta más xeyay.¹¹Iyamban nguineay alndom mejlüyiün najneájan, merangan leawa netam merangan;

irangan minajiütan con iwixan, atnej lanasajan icon.¹² Atquiaj pálwüx nipilan apmajawüw nguineay irangan najneaj; ngome apmaxomüw cuane wüx mandeacndeacüw wüx imbasan, aton ngome apmetam meyariün nicuajind ocueaj alinop.

Wüx apmandilil Teat Jesús

¹³ At aton xecojow xechijquiaw, ngo nandiuman mejlüyiünan ngo mejawan nguineay ajlüy wüx mondeow. Ngo metam mamix imeajtsan atnej nipilan ngo mandüjpi Teat Cristo, cos ngo majawüw nguineay apmajlüyiw alinoic nüt.¹⁴ Ajawaats Teat Jesús tandeow, ndoj tapac alinomb. At ajawaats Teat Dios apmühich miün mandilileaw nóiquian maquiüpüw Teat Jesús meáwan monyar andeac nej leawa landeow.

¹⁵ Nganüy sasajan icon aag agüy leaw tapiüng Teat Jesucristo, cos icootsa leaw aliünaats mapacaats lapseay Teat Jesucristo, ngondom mamongooots ombas nejiw leawa landeowiüw.

¹⁶ Cos nejay Teat Jesucristo aliüc imiün cielo, apmandeac napac müüch manguiayaran. Aaga natang ángel apmendeac napac, y nots trumpet ocueaj Teat Dios apmajünts. Quiaj ombas apmapacüw meáwan mondeow leawa tayariw andeac Teat Cristo.¹⁷ Condom icootsa leawa aliünaats mapacaats ningüy wüx iüt, aton apxajnguiamoots nóiquian maquiüpaaats tiül oic mangochiiüts Teat Jesucristo. Quiaj apmajlüyiüts nóiquian maquiüpaaats Teat Jesús meáwan nüt.¹⁸ Nganüy ijchan mapac imeajtsan nop alinop wüx aaga poch quiaj.

5 Xecojow xechijquiaw, ngo narangan wüx nawiig ngün neat ngün nüt apmajlüy aag ayaj, cos ngo metam majawaats ngow.² Cos icona lamejawan wüx nüt aliüc Teat Jesucristo, aag ayaj wüx ngo mateotsaran, atnej arang nop need wüx apmajmel ongwiiüts maneed.³ Wüx nipilan apmapiüngüw: “Nganüy najneajay ajlüyiüts ngo majlüy nicuajind naél”, mawüw, quiaj aliüc miün najénan apndrom ombasiw. Aag ayaj atnej arang nop najtaj, cos ngondom mewüneay wüx, netam mamongooch aaga necoy wüx apwijquiam micual nej.⁴ Nganüy icona xecojow xechijquiaw, langome apmejlüyiün tiül aaga ngo majneaj atnej pojniün quiaj. Aaga nüt wüx aliüc Teat Jesucristo ngome apmasap icon wüx, ngome atnej arang nop need wüx ngo mateotsaran.⁵ Meawarónan ijlüyiün tiül ran, ngo mejlüyiün tiül pojniün. Lango majlüyiüts tiül pojniün, at aton ngo majlüyiüts tiül ongwiiüts.⁶ Pares ngondom marangaats atnej arangüw jangantanej nipilan, cos ajlüyíwan at nejiw monmeay. Nganüy icoots netam mapacaats wüx leaw aliüc miün, marangaats palanüy najneaj. Netam majiüraats fis, ngo matnej mongün.⁷ Ajawaats ameayaran ongwiiüts. At aton mongün ongwiiüts más angüniw.⁸ Pero icootsa ajlüyiüts tiül ran, cos ayariüts andeac Teat Dios. Netam maxomaats omeajtsaats wüx marangaats najneaj, ngo matnej arang mongün. Cos sitiül ajawaats naleaing teamandüjpiiüts Teat Jesucristo, at sitiül ajiürayoots lasta, aag ayaj apmambeol icoots atnej camix manchiüc ambeol soldados tiül montsoj. Aton cos ajawaats naleaing

apmawaats wüx meáwan ngo majneaj; aag ayaj apmambeol icoots atnej sombrer manchiüc ambeol soldados. ⁹Cos Teat Dios ngo marriiid icoots mayac icoots tiül ngo majneaj, nej tüüch miün Miteatiiüts Jesucristo mawün icoots wüx asoetiiüts. ¹⁰Nej tandeow ingow andeowaats. Masey almapacaats masey landeowaats, almajlüyyiüts nöiquian maquijüpaats meáwan nüt. ¹¹Pares ich mapac imeajtsan nop alinop wüx leaw indüjpiün atnej tanaámb teamerangan quiaj. Aton ermbeolayon membichan mejawan wüx Mipoch Teat Dios.

**Pablo asaj nejiw nguineay
netam marangüw**

¹²Xecojow xechijquiaw, sasajan icon netam merangan casa ajcüwa monajiüt leaw Teat Dios ayac marangüw minajjiüt nej tiül icona, mambeolüw icon y mapaj icueajüün. ¹³Netam merangan nejiw casa mendiüman, cos arangüw minajjiüt Teat Dios tiül icona; najneájan mejawan nop alinop tñulan icona, nde mejcüyiün.

¹⁴At aton sasajan icon xecojow xechijquiaw, ipajan ocueaj leaw neánchez, isajan netam marang najiüt. Netam meajchiün mapac omeaats monmix omeaats, at imbeolan leaw napateay ajaw. Netam meiücan wüx cuajantanej arangüw nipilan.

¹⁵Ijawan wüx, nde mepalüchiün ombas jane arang ngo majneaj wüx imbasan, iyamban merangan najneaj wüx nop alinop, at wüx meáwan nipilan.

¹⁶Netam mapac imeajtsan meáwan nüt. ¹⁷Itajcan orar Teat

Dios, itüniün ocueaj, nde paxiüm.

¹⁸Ijchan gracias Teat Dios wüx meáwan cuajantanej. Aag ayaj andiüm Teat Dios merangan, cos lameyariün andeac Teat Cristo Jesús.

¹⁹Nde mepalan Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios; ijchan marang leaw andiüm tiül icona. ²⁰Nde mepiüngan ngo membeat leaw Nangaj Espíritu üüch nop alinop mequiaachayon wüx. ²¹Pero naleaing netam mejawan wüx meáwan leaw aquiajchich, meyariün áagan leaw naleaing najneaj. ²²Leawa ngo majneaj nde meyariün merangan.

²³Nejay Teat Dios, aaga neech majlüy monajneaj, alndom müüch icon merangan palan najneaj. Nej apmajaw wüx miespíritujan, imeajtsan, at micuerpojan. Quiaj alndom mejlüyiün najneajay, ngo mejiüran nisoet wüx aliüc alinomb Miteatiiüts Jesucristo. ²⁴Cos aaga nerriiid icon quiaj, najneajay ajlüy, apmarang leawa lamapiüng.

Ndójwüx atepeay

²⁵Xecojow xechijquiaw, itüniün Teat Dios mambeol xicon.

²⁶Aton itepeayiün tamtámban meáwan minipilan Teat Cristo.

²⁷Sasaj icon wüx minüt Teat Dios, netam meteowan aaga nawiig cam manguiayiw meáwan minipilan Teat Cristo.

²⁸Sandiüman Miteatiiüts Jesucristo tanaámb mambeol icon, tambtámban ijlüyiün. Amén.

Amb iwic nanderac arang wüx nawiig San Pablo müüch minipilan Teat Cristo moncül tiül Tesalónica

2^a TESALONICENSES

Atepeay

1 Xique Pablo salnaquiüjpüw Silvano y Timoteo, sarang aaga acas poch cam, natepeayiün icon meáwan hermanos moncül tiül cambaj Tesalónica, cos icona ijlüyiün nóiquian mequiiüjpan Teat Dios at Miteatiiüts Jesucristo.
2 Sandiüman Teat Dios at Miteatiiüts Jesucristo müjchiw icon mimonajneajiw, at mejlüyiün najneájan tiül imeajtsan.

Teat Dios apmajaw wüx asoeteran wüx aliüc Teat Cristo

3 Xecojow xechijquiaw, meáwan nüt netam nüjchiün gracias Teat Dios cos icona almendüüpiün Teat Cristo. Icona ajüic tenguijal itangan xeyay wüx indüüpiün Teat Jesucristo cos xeyay ijjirayon lasta. **4** Por aag ayaj sandeacan najneaj wüx icona tiül meáwan noicnoic ajlüy mondüüb Teat Dios. Sandeacan nguineay iiücan wüx cuajantanej, at tanaámb indüüpiün Teat Jesús, masey tenguijal memongochiün xeyay

naél, xeyay moncüy. **5** Meáwan aaga imongochiün quiaj ajüiquich Teat Dios najneaj arang, teambeol icon, mejlüyiün najneajay wüx apmejmeliün tiül micambaj nej.

6 Teat Dios apmepalüch ombas jane nerang ngo majneaj wüx imbasan, cos nej atquiaj arang, apalüch ombas jane arang ngo majneaj. **7** Icona, cos atquiaj tememongochiün, apmeajndiün mejlüyiün najneaj alinoic nüt, ata xicon aton. Apmajlüy aag ayaj wüx Teat Jesús apmandilil imiün tiül cielo tiül oniw biümb, maquiiüb miün napac miángelles nej. **8** Cos nej aliüc mapalüch ombas wüx ombasiüw jane ngo mandiüm Teat Dios, aton Jane ngo mayar aaga najneaj nanderac wüx Miteatiiüts Jesucristo. **9** Ajcüwa nipilan quiaj apmambüw tiül xeyay ngo majneaj, tiül castigo niüng apmajlüiyiw meáwan nüt, ngondom mawüw mambüw niüng ajlüy Teat Dios; at ngondom majawüw nguineay ajneaj niüng ajlüy Teat Dios, nguineay Teat Dios arang cuajantanej najneaj. **10** Aag ayaj apmajlüy wüx nüt

aliic Teat Jesucristo maxejneng minipilan nej, apmapac omeajtsüw xeyay, apmandeaciw najneaj wüx nej, apmarangiw nej casa meáwan mondüüb nej. At icon aton apmequijpan cos teyariün sandeacan wüx nej.

¹¹Por aag ayaj xicona tanaámb satajcan orar por icona. Satüniün ocueaj Teat Dios mambeol icon merangan aaga najneaj leawa nej lamarriiid icon para merangan. Satüniün mambeol icon, müüch icon ndoj imbasan merangan meáwan najneaj leaw indiüman merangan, at meáwan naiüt leaw alndom merangan cos iyariün andeac Teat Cristo. ¹²Por aag ayaj meáwan nipilan apmandeaciw xeyay najneaj wüx minüt Miteatiiüts Jesucristo, cos ajawiw nej teamambeol icon merangan najneaj. At apmandeaciw najneaj wüx imbasan cos ajawiw icona ocueaj icon Teat Jesucristo. Aag ayaj apmajlüy cos Teat Dios y Miteatiiüts Jesucristo üüch icon mimonajneajiw.

Apmajüiquich nop nerang xeyay ngo majneaj

2 At aton xecojow xechijquiaw, sanasaj icon wüx nguineay aliic Miteatiiüts Jesucristo maxejneng icoots majlüiüts niüng nej ajlüy. ²Sasajan icon nde meajchiün aljane mitsoj imalan, nde mbayameron. Cos sitiül aljane mapiüng alngün espíritu tüüch nej majaw lamatüch a nüt lapeay Teat Cristo alinomb, tengwüy aljane tasaj nej, tengwüy mapiüng xique tarangas nawiig napiüng

aag ayaj, nde mepiüngan naleaing.

³Ndeme aljane mawaiich icon, cos ngondom mapeay aaga nüt quiaj sitiül ngome ombas majlüy nadam moncüy, at xeyay nipilan apmacueatiw mandüüjiwi Teat Dios. Apmejüiquichay nop naxey nerang xeyay ngo majneaj; aag ayaj nerang minajiüt nimeech; alinoic nüt apmamb tiül castigo. ⁴Nej ajciüy majaw Teat Dios, at ajciüy majaw meáwan cuajantanej leaw ajiür minüt dios, y cuajantanej leaw arangüch casa. Nej apmajmel tiül aaga nadam nangaj iüm ocueaj Teat Dios, apchetem quiaj mapiüng dios nej.

⁵¿Ngo leaam imeajtsana, tasajas icon aag ayaj wüx sal ninguiaja?

⁶Nganüy icona ijawan cuane teamepal aaga nerang minajiüt nimeech quiaj; condom leaw atüch a nüt, quiaj apmejüiquichay. ⁷Masey minajiüt aaga ngo majneaj naxey quiaj tearangüch nganüy, pero nganaw mejüüiquichay. Wüx Teat Dios apmawün aaga nepal nej, ⁸quiaj aaga ngo majneaj naxey apmejüüiquichay nómbar. Condom wüx apmandilil Teat Jesús con xeyay najneajay, quiaj apmambiy nej wüx apmapep miíünd nej, quiaj apndrom ombas aaga naxey. ⁹Aaga naxey nerang ngo majneaj quiaj, minatangüw nimeech nenüt Satanás tüüch nej miün. Pares ndot ombas marang xeyay cuajantanej, at alndom marang ateócan mawaiich nipilan. ¹⁰Apmayambyamb xeyay cuajantanej nguineay alndom mawaiich ajciüwa leaw apndrom ombasiuw, apmambiuw

tiül castigo cos ngo mandiümüw mayariw aaga naleaing poch leaw alndom mawün nejiw wüx asoetiw nejiw.¹¹ Quiaj Teat Dios apmüüch mawaiicharanüw xeyay, apmandüpípi leaw ngo maleaing, leaw apiüng aaga newaiich quiaj.¹² Por aag ayaj apmambüw tiül castigo meáwan nejiw leawa ngo mandiümüw mayariw aaga poch naleaing leawa taquiaach Teat Jesucristo, cos xeyay apac omeajtsüw marangüw ngo majneaj.

Lamarriiid icon Teat Dios

¹³ Xecojow xechijquiaw, netam müjchiiüts gracias Teat Dios cos sajawan xeyay andiüm icon. Nde tanomb lamarriiid icon mawün icon wüx isoetiün; tüüch icon Nangaj Miespíritu nej mejneajtiün, müüch mendüpíiün leawa naleaing.¹⁴ Wüx tasajasan icon wüx aaga najneaj nanderac nguiney alndom maw nisoet, quiaj Teat Dios tarriiid icon mejlüyiün najneajay, mejlüyiün nójiquan mequüijpan Teat Jesucristo alinoic nüt.

¹⁵ Nganüy xecojow xechijquiaw, irangan leaw alndom imbasan, nde mecueatiün leaw taquiaachasan icon, masey leaw lanasajan icon wüx tajlüiyasan niüng ijlüyiün, tengwüy leaw sarangan wüx nawiig.¹⁶ Sandiüman Miteatiiüts Jesucristo y Miteatiiüts Dios, áag nejiür icoots lasta, neech majneaj omeajtsaats meáwan nüt, áag nembeol icoots neech majlüyyiüts najneájan wüx teamacüliiüts mandilil Teat Cristo.¹⁷ Sandiüman nej müüch mapac imeajtsan, mambeol icon mendeacan najneaj wüx

nej, tanaámb merangan meáwan minajiüt nej.

Itüniün ocueaj Teat Dios mambeol xicon

3 Nganüy xecojow xechijquiaw, itüniün ocueaj Teat Dios mambeol xicon. Isajan Teat Dios müüch majüy nájen aaga najneaj nanderac wüx Teat Jesucristo manguiayaran tiül meáwan cambaj, müüch mayarich aaga najneaj nanderac atnej icona tenguiayiün, ndoj teyariün.² Itüniün aton ocueaj Teat Dios mambeol xicon nganandot aleaic marangüw wüx ximbasan nipilan monrang ngo majneaj, cos ngome meáwan nipilan andiümüw mayariw andeac Teat Dios.

³ Nganüy ich leaam imeajtsan, Teat Jesucristo ngome apmacueat icon; apmajiür icon nganandot matüüch icon nimeech.⁴ Teat Dios lamiüüch mapac ximeajtsan wüx icona cos sajawan tanaámb teamerangan leaw saquijchiün icon; at sajawan tan iriümban apmerangan aag ayaj.⁵ Aton satüniün Teat Dios mambeol icon meyajcan tiül imeajtsan nej xeyay andiüm icon, müüch meiücan wüx cuajantanej naél atnej tarang Teat Cristo.

Netam merangan najiüt

⁶ Xecojow xechijquiaw, sasajan icon wüx minüt Miteatiiüts Jesucristo, nde mequüijpan nop leawa neánchez ngo mandiüm marang najiüt, tengwüy nop leawa ngo mandiüm marang leawa saquijchiün icon.⁷ Icona lamejawan netam merangan atnej tarangasan, cos wüx tacülasan

ninguiaj naquiijpan icon, ngo neanchiün. ⁸Ngo nayariün ocueaj nejinguind netnetfünan aniueng nej. Ngwüy tarangasan xeyay najiüt, sambichayon sapakan nüt ongwiiüts, ngana nüjchiün icon mejiüran naél. ⁹Masey alndom natüniün nawiüllaranan, ngwüy xicona tarangasan najiüt mejawan nguineay netam merangan aton. ¹⁰Cos wüx tajliüasan ninguiaj tasajasan icon sitiül aljane ngo mandiüm marang najiüt, ich mafünd. ¹¹Sanguiyiün altiül acas icona ajlúyan, ngo marangüw nicuajind najiüt, pero apalpalúwan alinop. ¹²Ajciüwa nipilan quiaj, sasajan y sapajan ocueajiw wüx minüt Miteatiiüts Jesucristo, marangüw najiüt najneájan para maxomüw üetiw.

¹³Xecojow xechijquiaw, nde paxiüm icueajiün merangan najneaj.

¹⁴Sitiül aljane ngo mayar leawa teanasajan icon tiül aaga nawiig cam, iyacan wüx iniüjcan, nde mequiijpan, para maxing. ¹⁵Nde mejcüyiün mejawan, pero ipajan ocueaj cos nej aton ayamb Teat Dios.

Ndójwüx atepeay

¹⁶Sandiüm nejay Teat Jesucristo, aaga neech monajneaj, tanaámb müüch icon monajneaj wüx meáwan cuajantanej irangan, maquiiüb icon nguiajantanej.

¹⁷Nganiüy xiique Pablo sarang naag xiwix satepeay icon cam. Aag agüy sarang tiül meáwan xenawiig.

¹⁸Miteatiiüts Jesucristo mambeol icon meawarónan. Amén.

Anoic nanderac tarang San Pablo müüch Timoteo

1^a TIMOTEO

Teat Pablo atepeay teat Timoteo

1 Miteatiiüts Dios aaga newün icoots wüx asoetiiüts, aton Miteatiiüts Jesucristo aaga teamaciüliüts, tayacüw xique Pablo narang nop apóstol ocueajiw.
2 Timoteo, xique sarang aaga acas poch cam nüüch ique, cos sayaag atnej naleaing xecual ic cos lamayariüts andeac Teat Dios. Tanaámb ich mambeol ic Miteatiiüts Dios y Miteatiiüts Cristo Jesús, majiür ic lasta, müüch ic xeyay monajneaj.

Ijawan wüx ajcüwa
monquiaach ngo maleaing

³ Nganüy sanasaj ic alinomb aag atnej tasajas ic wüx nganaw namb sandüy tiül iüt Macedonia. Cos tasajas ic mecülan tiül cambaj Efeso mesajüw ajcüwa monquiaach quiaj ngo metam maquiajchiw leawa teamaquajchiw, cos altiül aquajchiw ngo maleaing. ⁴ Isajüw macueatiw andeacndeacüw leaw ngo metam; nde mayambyambüw mandeacüw wüx mixejchiw nde tanomb. Cos aag ayaj ngo

mambeol icon nicuajind mejawan leaw Teat Dios andiüm merangan wüx indüjpiün Teat Cristo; más naleaing para miün majlüy wüx mondeacndeac.

⁵ Sasaj ic aaga poch quiaj, cos sandiüm merjiürayon lasta, meyajcan tiül imeajtsan irangan najneaj, y mejawan naleaing indüjpiün Teat Cristo.
⁶ Cos altiül lamambülüjchiw ayaj, andeacndeacüw pálwüx leaw ngo metam. ⁷ Masey nejiw apiüngüw nendüiy wüx aquajchiw aaga poch tüünd Moisés, pero nejiw ngo majawiüw cuane aquajchiw, ngo majawiüw cuane naleaing.

⁸ Icootsa ajawaats aaga poch tüünd Moisés, aag ayaj najneaj cos ajawaats cuane ajpar, neol tajlüy. ⁹ Ajawaats Teat Dios ngo müüch Moisés aaga poch para nipilan arang najneaj. Ngwüy, tayac majüüquich asoet jane nerang ngo majneaj, jane nepiüng ngo metam nej monajiüt, nemal nipilan, leawa xowüy arang ngo majneaj, jane ngo metam nej Teat Dios, jane ngo mayar andeac Teat Dios, jane nembiy miteat nembiy mimüm,

at meáwan monbiy nipilan. ¹⁰ At Moisés tüünd aaga poch majüiquich ngo majneaj arang leaw monjiür minajtaj, leaw monjiür minaxey, leaw naxey aquiiüb naxey, leaw najtaj aquiiüb najtaj, leaw neneed nipilan manütüb, leaw newaiich wüx cuajantanej, leaw newaiich apaj wüx minüt dios, leaw ngo mayar leaw apiüng Mipoch Teat Dios. ¹¹ Meáwan aag ayaj lamapiüng tiül aaga najneajay nanderac wüx Teat Cristo, nguineay awün asoetiiüts. Aaga nanderac quiaj tükndiüs nandeac, tüüch xic najneajay Miteatiiüts Dios.

Teat Pablo üüch gracias

¹² Süüüch gracias Miteatiiüts Jesucristo, aaga nembeol xic narang aag ayaj, cos tajaw xique sanarang leaw apmapiüng. Áag tayac xic narang minajiüt nej. ¹³ Masey nomb titsojos Teat Cristo, tayambas ombasiüw monyar nej andeac, tandeacas xeyay ngo majneaj wüx nej. Pero tajíüruchiüs lasta cos tarangas ayaj wüx ngo najaw nicuajind, wüx nganaw nandüüb Teat Cristo. ¹⁴ Miteatiiüts Dios tüüch xic xeyay mimonajneaj nej, xeyay tajíür xic lasta, tambeol xic nandüüb Teat Cristo Jesús.

¹⁵ Aaga poch cam naleaing, netam mayar meáwan nipilan: Teat Cristo Jesús tiün wüx iüt mawün wüx asoetiw nipilan, cos meáwan nipilan arangiüw ngo majneaj. Sayaag xique najntsop sarang ngo majneaj, cos xeyay ngo majneaj tarangas. ¹⁶ Masey najntsop sarang xeyay ngo majneaj, tajíüruchiüs lasta cos

atquiaj alndom majüic nguineay Miteatiiüts Jesucristo xeyay aític wüx leaw arangüw nipilan. Wüx aag ayaj nipilan alndom majawüw nguineay tajíüruchiüs lasta. Quiaj apmandiümüw mayariw andeac nej, mapacüw meáwan nüt majlüiyiw najneaj niüng ajlüy Teat Dios. ¹⁷ Najneajay ajlüy Minatang Nenajiiüt, nej aaga Rey almapac meáwan nüt, nej ngo majiür ümb, masey ngondom maxomaats majawaats. Néjan Teat Dios, ngo majlüiy alinop dios. Netam müjchiiüts gracias meáwan nüt, masajaats najneajay ajlüy meáwan neat, iAmén!

¹⁸ Timoteo, sayaag ique ijlüy atnej xecual. Sasaj ic netam merang atnej tanderac tanomb wüx imbas. Nganüy irang atnej tesoić, irang con imeatts atnej arang nop soldado wüx ajlüy tiül montsoj. ¹⁹ Tanaámb indiüüb leawa lameyar ocueaj Teat Dios. Irang leaw iyaag tiül imeatts najneaj. Cos ajlüy acas masey ayajcüw cuane najneaj, ngo marangiüw leaw ayajcüw quiaj, arangüw leaw andiümüw nejiw. Ngo mayacüw omeajtsüw wüx mayariw andeac Teat Dios. ²⁰ Atquiaj tarangüw Himeneo y Alejandro. Condom xique tayacasüw teowix a Satanás majawüw ngondom mitsojow Teat Dios.

Aquiaach wüx atajcüch orar

2 Nganüy sanasaj ic wüx leawa más netam. Itün ocueaj Teat Dios mambeol meáwan nipilan, isaj Teat Dios müüch leawa netam nej nopnop nipilan nguiajantanej

ajluiyw. At netam müünd gracias Teat Dios wüx leaw lamarang.

²Netam metün ocueaj Teat Dios mambeol meáwan montangtang monajiüt. Itün Teat Dios mambeol monajiüt nguijantanej ajluiyw, cos atquiaj alndom majluiyiüts najneájan, ngo majluiy xeyay naél, ngo majluiy monstoj y monbiy. Atquiaj alndom mayajcaats, marangaats leaw andiüm Teat Dios, cos aag ayaj más xeyay netam.

³Miteatiüts Dios newün icoots wüxasoetiüts, najneaj majaw aag ayaj. ⁴Teat Dios andiüm mawün wüxasoetiw meáwan nipilan, müüch majawüw naleaing leawa nej tapiüng. ⁵Áagan nop Teat Dios almajluiy, aton áagan nop ajluiy de teat mambeol nipilan niüng ajluiy Teat Dios. Aag ayaj Teat Jesucristo cos nipilan nej aton.

⁶Nejáyan quiaj teyacüy mandeow mawün wüxasoetiw meáwan nipilan. Cos wüx tatüch a nüt, quiaj tejüiüquichay, tajüic jane nej. ⁷Wüx aag ayaj tarriiid xic Teat Dios nandeac andeac nej, najluiy apóstol, naquiajchiw pálwüx nipilan ngome judíos majawüw cuane naleaing, mayariw andeac Teat Dios. Xique aag ayaj sandeac wüx, aag ayaj naleaing, ngondom nawaiich.

⁸Sandiüm nipilan nguijantanej matajciuw orar, mandeaciüw maquiajciuw Teat Dios. Wüx aljane andic cawüx owix mataag orar netam mayaag tiül omeaats ngo majiür nisoet, ngondom majcüy majaw aljane, at ngondom masajsaj aljane wüx cuajantanej. ⁹At montaj netam masoijquiw apixaw nejiw najneaj, ngo merangrangayej

wüx leaw asoijquiw, ngome para majarawüw. At ngo metam merangrangayej wüx mapeatiw omalüw nejiw atnej arangüw altiül. Ngo metam mandijquiw xeyay oro, tengwüy xeyay perla, tengwüy masooig xeyay nembeat napixeran melombochayej wüx. ¹⁰Cos montaj leaw ayariw andeac Teat Dios, ingow merangrangayej wüx napixeran netam marangüw najneaj, majüiüquichaw naleaing andüjipi Teat Dios. ¹¹Montaj ich ndijchiümójan manguiayiw leawa teaquiajchich; nejiw ngondom marangüw natang. ¹²Xique ngo nüüch montaj maquiajchiw tiül nipilan; at sapiüng ngondom majluiyw wüx masajüw monxey nguineay netam marangüw. Naleaing ich manguiayiw ndijchiümójan. ¹³Sandeac atquiaj cos Adán ombas tarangüch, tarang nej Teat Dios, ndoj tarang a Eva. ¹⁴Condom aaga müüm najtaj quiaj ombas mawaiicheran, ngome Adán. Ndoj aaga najtaj quiaj tarang nisoet. ¹⁵Masey tarang xeyay ngo majneaj, Teat Dios apmawün nej wüx, ngo mandeow wüx apmawiquiach micual nej sitiül tanaámb andiüm Teat Dios, ajiür lasta jangantanej, arang najneaj, y ngo merangrangüw wüx nicuajind.

**Nguineay netam marangüw
natang monajiüt tiül noic
ajluiy minipilan Teat Cristo**

3 Naleaing leaw anderac: Sitiül aljane andiüm marang natang nenajiüt, aag ayaj najneaj, ich marang. ²Sitiül aljane apmarang natang nenajiüt tiül icona, netam

mayac wüx omeaats marang palanüy najneaj. Netam majiür áagan nop mintaj nej, majlüy najneájan, majaw cuane najneaj netam marang. Netam mapac omeaats majaw jangantanej masey müüch maxood aniüng nej; netam majlüy nop ndoj ombas maquiaach najneaj. ³Ngondom mangün, ngondom mayambyamb moncüy, ngondom mayac omeaats wüx mandiümdüüm tomiün. Netam majiür lasta nipilan, majüic ajneaj omeaats. ⁴At netam majaw wüx aniüng nej, mambeol mintaj nej micual nej, cos atquiaj apmayariw nej andeac, marangüw leawa apmapiüng. ⁵Sitiül aljane ngondom majaw wüx aniüng nej, nguineay alndom majaw wüx noic ajlüy monyar andeac Teat Dios. ⁶Nop jayats ngondom marang natang nenajiüt tiül monyar andeac Teat Dios, jondot merangrangüy wüx atnej nimeech tarang, ndoj apmajmiüc tiül xeyay nisoet. ⁷Nop natang nenajiüt tiül icona netam mayamb nguineay alndom majiür monajneaj maquiiüb nipilan leawa ngo mayariw Mipoch Teat Dios. Cos sitiül apmandeacndeacüw wüx leawa nej arang, ajan wüx aag ayaj nimeech alndom malox nej tiüt.

Nguineay netam marang diáconos

⁸At ajcüwa diáconos aton netam majlüiyi wüx najneájan, ngondom marangüw ndeac mbeay, ngondom mangüniw, ngondom mayacüw wüx omeajtsüw mawaijchaw maxomüw tomiün. ⁹At aton netam mandüjpiw aaga najneaj poch leaw Teat Dios tüüch icoots mayariiüts, mayajciüw

tiül omeajtsüw arangüw najneaj. ¹⁰Ombas netam majarawüw nguineay arangüw, condom sitiül ngo maxoram ngo majneaj wüx aag ayaj, ich marangüw diáconos. ¹¹Átan mintajüw nejiw netam majlüiyi wüx najneájan, nde mandeaciüw wüx ombas aljane. Nde marangüw nicuajind arangüwan; ich marangüw leaw asoiquiw najneaj miün. ¹²At aton ajcüwa diáconos alndom majiürüw áagan nop mintajüw nejiw. Netam ndom ombasiüw majawüw wüx, mambeolüw mintajüw nejiw, micualüw nejiw, y mimosüw nejiw. ¹³Cos sitiül ajcüwa diáconos arangüw minajütiüw nejiw najneaj, quiaj apmarangüchiw casa, at apmajüriüw andeaciüw nguineay andüjpiw Teat Cristo Jesús.

Lamajawaats nganüy leawa nomb ngo mejüiiquichay

¹⁴Tarangas aaga nawiig cam masey tealeámban napiüng sanamb najaw ic najeñ. ¹⁵Cos nganandot nequiy namb, lamenguiay tam nguineay netam marangüch tiül noic ajlüy monyar andeac Teat Dios, ajcüw ayaj iglesia ocueaj Teat Dios almapac; cos ajiüriüw aaga naleaing poch, y aquiajchiw áagan leawa naleaing. ¹⁶Ajawaats nejinguind nejáyan quiaj ngondom mambich majaw nguineay Teat Jesús lamawün icoots wüx asoetiiüts. Pero naleaing ajawaats leawa tarang:

Cos tejüiiquichay marang nipilan;
Nangaj Espíritu tajüiiquich Teat
Jesucristo palúyan najneaj
arang,

tajawüw nej nangaj ángeles.
Tanderac wüx nej tiül meáwan
palpálwüx nipilan;
tayariw mipoch nej meáwan
wüx a iüt cam;
ndoj tandilil najneajay andüy
cawüx tiül cielo.

**Altiül apmandüjpiw
monquiaach ngo majneaj**

4 Pero aaga Nangaj Espíritu
ranüy apiüng laliüc ümbbwüx
nüt, wüx altiül apmacueatiw
mandüjpiw leawa naleaing,
apmandüjpiw monquiaach leaw
ajiürüw ngo majneaj espíritu,
aton altiül apmandüjpiw leawa
lamawaiich nejiw nimeech.
2 Ajcüwa monquiaach quiaj
apmelombochayej, apmewajchaw,
cos xowüy ladam omeajtsüw. **3** At
apmaquiajchiw ngondom majiürüch
mintajaran. Átan apmapiüngüw
altiül nüeteran ngondom müeteran.
Pero Teat Dios andiüm monyar
andeac nej müjchiw nej gracias
cos nejiw ajawüw naleaing
meáwan aaga nüeteran quiaj
nej neyac. **4** Meáwan leawa Teat
Dios lamarang, aag ayaj najneaj.
Nicuajind nüeteran ngondom
mapiürang wüx ngo majneaj ajlüy
sitiül apmayaacaats Teat Dios neyac
meáwan y müjchiiüts gracias.
5 Aaga nüeteran quiaj najneaj cos
Mipoch Teat Dios apiüng najneaj;
aton najneaj cos üjchiiüts gracias
Teat Dios.

**Nop najneaj nerang najiüt
ocueaj Teat Cristo**

6 Sitiül aag ayaj apmequiajchiw
wüx meáwan monyar andeac

Teat Dios, apmejltüy nop najneaj
nerang minajiüt Teat Jesucristo.
Tanaámb apmejaw más, aton
apmepac wüx aaga poch leawa
lamendüüb. **7** Nde meyac wüx
imeaats andeacüw mondeacndeac;
aag ayaj ngo mambeol nicuajind.
Pero iyac imeaats wüx mendiüm
leaw andiüm Teat Dios. **8** Cos wüx
iwind xiüt merang cuajantanej, aag
ayaj ngo mambeol ic xeyay; nganüy
wüx irang leaw andiüm Teat Dios
aag ayaj apmambeol ic xeyay, cos
aag ayaj meáwan nüt apmambeol ic,
ngome áagan nganüy. **9** Aaga poch
quiaj naleaing, meáwan nipilan
netam mayariw. **10** Wüx aag ayaj
icoots arangaats xeyay najiüt masey
ajlüy naél, cos teamandüjpiiüts Teat
Dios. Nej almapac, alndom mawün
wüx asoetiw meáwan nipilan jane
ayariw andeac nej.

11 Ajcüwa poch quiaj netam
mequiajchiw wüx nipilan, mesajüw
mayacüw wüx omeajtsüw
marangüw. **12** Nganüy ique Timoteo,
ijaw wüx leaw irang, irang
najneaj nganandot ngo mayariw
iquiaach cos monguich ic. Irang
najneaj majawüw meáwan monyar
andeac Teat Dios nguineay indeac,
mejüiiquich nguineay mimonajneaj,
nguineay ijiür lasta nop alinop,
nguineay ambeol ic Nangaj Espíritu
meyar andeac nej, nguineay
irang palúyan najneaj. **13** Masey
nganaw napeay ninguiaj, ique
tanaámb iteow Mipoch Teat Dios
manguaiyaw, iquiajchiw, isajüw
nguineay netam marangüw. **14** Ijaw
wüx, tanaámb indüüb opech irang
leawa landerac wüx imbas nomb
nguineay apmerang. Aag ayaj wüx

tayacüw owixaw wüx imal ajcüwa montangtang monajiüt tiül monyar andeac Teat Dios, ndoj tatüniw Teat Dios mambeol ic.

¹⁵Irang aaga najiüt quiaj najneaj, quiaj apmajüic ique tenguijal ijntsop wüx minajiüt Teat Dios. ¹⁶Ijaw wüx iquiáyan quiaj, y wüx leawa iquiaach. Tanaámb indüüb wüx aag aya, cos sitiül atquiaj irang, apmeriow wüx iquiáyan quiaj, y apmewüniw wüx leawa anguiayiw iquiaach.

Nguineay netam merang tiül noic ajlüy mondüüb Teat Cristo

5 Nde melic nop natang ombas naxey, isaj najneaj atnej mesaj miteat. At jane chingüy ipaj ocueaj atnej mesaj michiig. ²Átan montang ombas montaj isajüw najneaj atnej mesaj mimüm. At monüx aton isajüw atnej mesaj michiig, pero nde aleaic mepiüng wüx ombasiüw.

³Imbeol ajcüwa leben omal montaj jane naleaing landeow minojow nejiw. ⁴Pero sitiül aljane najtaj leben omal almajiür micual nej tengwüy micual micual nej, nejiw a monguich quiaj ich mambeolüw mimümüw nejiw atnej tambeolaranüw wüx almapac miteatiw nejiw, cos atquiaj najneaj majaw Teat Dios. ⁵Nganüy jane naleaing leben omal najtaj tiül mondüüb Teat Dios sitiül néjan ajlüy, ngo majiür nejinguind, nej naleaing áagan Teat Dios apmayac wüx omeaats matün ocueaj nüt ongwiiüts. ⁶Pero jane leben omal ndoj apmajüyjüy marang leaw andiüm, masey almapac, ajlüy atnej nop nandeow. ⁷Isajüw

meáwan mondüüb Teat Dios wüx aaga sasaj ic quiaj, cos atquiaj ngome apmeliquiaw. ⁸Sitiül aljane ngo mambeol acualaats nej, ngo mambeol moncül aniueng nej, aag ayaj xeyay ngo majneaj arang, atnej lango mayar Mipoch Teat Dios, lango leaam omeaats nguineay apiüng tiül Mipoch Teat Dios.

⁹Leawa leben omal najtaj lamajiür er miow (60) mineat nej, y áagan nop minoj nej tajiür, alndom majmel minüt nej wüx noic nawiig mambeolaranüw. ¹⁰Pero netam majüic nej mbójan arang najneaj. Sitiül najneaj tatangüich micual nej, sitiül apac omeaats müüch maxood aniueng nej napeay miün niplan; sitiül ajants oleajiw napeay miün monyar andeac Teat Cristo; sitiül ajiür lasta mambeol jane teamongoch ngo majneaj; sitiül ayac omeaats wüx marang meáwan najneaj; quiaj alndom majmel wüx aaga nawiig ocueajiw monleben omal montaj leaw netam mambeolaran.

¹¹Pero monguich montaj leben omal nde meyac minütiw nejiw wüx aaga nawiig, nganandot marangüw leawa nejiw andiümüw, apmengoch owixaw alinomb. Nots quiaj ngome apmayac omeajtsüw wüx marangüw leaw andiüm Teat Cristo. ¹²Quiaj apmajüriüw nisoet cos ngo marangüw leaw lamapiüngüw apmarangüw. ¹³At aton nganandot majiyüjüyw aniueng niplan, ngo marangüw minajiütüw nejiw. Cos ngome áagan arangüw anch quiaj, ndot mayambüw cuane mandeacndeacüw wüx, masocoj ombeayiw tiül cuajantanej mondeac,

mandeacüw leaw ngo metam
mandeacüw.¹⁴ Pares sapiüng
meáwan monguich montaj lemben
omal nandeow minojow nejiw,
najneaj sitiül apmengoch owixaw
alinomb, majiürüw micualüw
nejiw, majawüw wüx aniuüngüw
nejiw. Quiaj nejinguind ngome
apmaxom cuane mandeacndeacüw
wüx ombasüw.¹⁵ Cos almajlüy acas
monguich montaj lemben omal
lambiüjlajow, lamandüüpíw wüx
marangüw leaw andiüm Satanás.

¹⁶Sitiül aljane tiül minipilan Teat
Cristo ajiür micoj nej michiig nej
lemben omal najtaj, nej netam
mambeol aaga lemben omal quiaj.
Ngo majneaj macueat müüch ajciüw
noic ajlüy minipilan Teat Cristo
mambeolüw. Cos minipilan Teat
Cristo netam mambeolüw ajcüwa
lemben omal montaj leaw naleaing
ngo majiürüw nejinguind.

¹⁷Ajciüwa montangtang ombas
monajüt tiül noicnoic ajlüy
minipilan Teat Cristo leaw arangüw
najneaj netam marangüchiw
casa, pero netam majntsop wüx
marangüchiw casa jane ndoj
ombas mandeac wüx y maquiaach
Mipoch Teat Dios.¹⁸ Cos tiül
Mipoch Teat Dios apiüng: “Nde
meyac minchiiüts ombeay a boy
wüx arang najiüt acüüch tiüt trigo
maw osaab”, aw. Aton apiüng: “Nop
nerang najiüt netam mangüyan”,
aw.

¹⁹Nde majmel asoet nop natang
nenajiüt tiül minipilan Teat Cristo,
sitiül ngo majlüy ijpüw arojpiüw
monjaw leawa tarang.²⁰ Pero
leawa naleaing tanaámb arang ngo
majneaj, netam mepaj ocueaj niüng

ajlüyaran, cos atquiaj apmimboloj
meáwan mondüüb Teat Cristo.
²¹Sasaj ic wüx minüt Teat Dios,
wüx minüt Teat Jesucristo, y wüx
ajcüwa nangaj ángeles, netam
meyac wüx imeaaats merang atnej
lanasaj ic quiaj. Nde merang
nicuajind sitiül ngo mejaw naleaing
nguineay tajlüy; netam merang
meáwan atotow.²²Nde merang
najen Meyac iwix wüx omal aljane
meaach majiür najiüt tiül minipilan
Teat Cristo. Netam mejaw naleaing
nguineay arang, nganandot ngo
majneaj teamarang, quiaj alndom
mapiürang najneájan mejaw leaw
arang. At netam mejaw wüx
iquiáyan quiaj, merang najneájan.

²³Alinoic sanasaj ic teat Timoteo,
cos xowüy iüniün indeow, ngo
majneaj tiül imeaaats. Nganüy nde
menganeow áagan napac yow;
irang misüüig inganeow noic pite
vin.

²⁴Altiül nipilan ranüy ajüiquichay
arang ngo majneaj, masey
nganaw majaraw wüx ombastiüw
leaw arangüw. Pero altiül ngo
mejüiquichay nganüy, alinoic nüt
apmajüic.²⁵Atanquiaj ajlüy aton
wüx monrang najneaj, cos altiül
nipilan ajüic arang najneaj nganüy,
altiül nganaw majüic, condom
alinoic nüt apmajüic nguineay
arang najneaj.

6 Meáwan njon mos najlüiyiw
tiül minipilan Teat Cristo
netam marangüw casa neneay
nejiw, ngana mitsojaran minüt Teat
Dios, tengwüy mitsojaran leaw
saquiajchiün icon.² At sitiül neneay
nejiw nop minipilan Teat Cristo
aton, nde mapiüngüw ngo metam

marangüw casa cos nej aton ayar andeac Teat Cristo. Ngwüy, ich majntsopiw wüx arangüw najiüt, cos aaga neneay najiüt quiaj nop minipilan Teat Cristo aton; pares netam mejiür aweaag lasta. Atquiaj netam mequiaach wüx, mesajüw wüx meáwan monyar andeac Teat Dios.

Xeyay nembeat leawa teamandüjpüüts

³Sitiül aljane aquiaach pálwüx, ngo matnej aaga najneaj Mipoch Miteatiiüts Jesucristo, tengwüy ngo matnej aquiaachayoots wüx marangaats leaw andiüm Teat Dios; ⁴aag ayaj, arangrangüyan wüx, ngo majaw nicuajind. Lamichach wüx cuajantanej andeac, ayacyácan wüx poch. Aaga poch quiaj witiow wüx mondeacndeac wüx ombasaran, monciüy majaw nop alinop, mondeac ngo maleaing wüx alinop, monteots wüx ngo majneaj, ⁵monyambyamb monciüy cos ayactiw omeajtsiw wüx ngo majneaj, ngo majawüw cuane naleaing. Nejiw apiüngüw alndom maxomüw tomiün wüx leaw andüjpüüts. Nde mequiüjpüw ajcüwa nipilan quiaj. ⁶Naleaing nembeat xeyay leaw andüjpüüts, cos aaga atajcaats creer quiaj tüch mapac omeajtsaats, ngo metam xeyay cuajantanej. ⁷Cos wüx wijquiatoots ngo majamiünaats nicuajind wüx aaga iüt cam; at wüx apmandeowaats ngondom majoyiiüts nicuajind. ⁸Sitiül ajiüraats ombeat üetiiüts, apixaats, ich mapac omeajtsaats wüx áagan ayaj. ⁹Cos sitiül aljane andiüm

majiür xeyay, ajan wüx aag ayaj apmalocooch nej. Quiaj apmandiüm marang cuajantanej ngo majneaj para alndom maxom wüx xeyay. Condom apmbiüjlam wüx mayac omeaats wüx marang meáwan ngo majneaj; quiaj apndrom ombas.

¹⁰Cos sitiül andiüram xeyay tomiün, wüx aag ayaj witiow arangüch meáwan ngo majneaj. Altıül wüx lamarang aag ayaj lamacueat mandüüb leaw andüjpüüts. Nejáyan quiaj ayactiy tiül naél, mamongoch ngo majneaj tiül omeaats.

Tan iriümb irang minajiüt Teat Cristo

¹¹Nganüy ique Timoteo, tan iriümb irang minajiüt Teat Dios, nde mbiüjlamear wüx merang nicuajind aaga ngo majneaj quiaj; indüüb opech leawa najneaj. Cos netam mendüüb leaw andiüm Teat Dios, nde mecueat leaw andüjpüüts; ijiür lasta nop alinop; ifüc wüx meáwan cuajantanej; ich majneaj imeaaats mejaw jangantanej.

¹²Iyac imeaaats wüx mendüüb Teat Cristo atnej meamb wüx apuesta; isap nandand wüx leaw apmiüch mapacaran meáwan nüt. Cos Teat Dios tarriüd ic, ndoj tendeac manguiayiw xeyay nipilan nguineay lameyar andeac Teat Cristo. ¹³Nganüy sasaj ic wüx minüt Teat Dios, aag teamapacüüch meáwan leaw almajlüy, sasaj ic aton wüx minüt Miteatiiüts Jesucristo, aaga tandeac naleaing ngo mimbol wüx taquiüraab mamb niüng ajlüy a gobernador Poncio Pilato. ¹⁴Wüx minütiw nejiw sasaj ic merang palan leawa lanasaj ic merang, tan iriümb, leaw atüch a

nüt mandilil Miteatiiüts Jesucristo. Nde mengowüüch nicuajind, quiaj nejinguind ngondom mayac isoet. ¹⁵Wüx lamatüch a nüt, quiaj Teat Dios, aaga najlüy wüx meáwan leaw almajlüy, apmüüch mandilil Teat Cristo. Néjan Teat Dios alndom marang cuajantanej. Nej najneajay, nej natangüy wüx meáwan montangtang monajiüt. ¹⁶Néjan Teat Dios ngondom mandeow. Nej acül tiül noic najneajay ran niüng nejinguind ngondom matüch.

Nejinguind nipilan ngondom maxom majaw Teat Dios. Néjan netam marangüch casa, cos nej ajlüy wüx meáwan leaw almajlüy, tanaámb meáwan nüt. Amén.

¹⁷Isajüw leawa monjiür xeyay wüx iüt cam, ngo metam merangrangayej wüx; isajüw ngo mayacüw omeajtsüw wüx leaw almajüriüw, cos aaga ajiüriüw quiaj acas nüt ajlüy. Isajüw netam mayacüw omeajtsüw wüx Teat

Dios, cos nej almapac, nej üüch icoots meáwan leawa netam para mapac omeajtsaats. ¹⁸Isajüw ich marangüw najneaj, ich mayacüw omeajtsüw wüx mambeolüw jangantanej, ich müjchiw cuajantanej wüx apmetam, nde marangüw reech. ¹⁹Pues atquiaj apmijndiw majiüriüw meáwan leaw netam nejiw tiül cielo alinoic nüt, aag ayaj najntsop wüx ajneaj.

Andondoch tasaj Timoteo

²⁰Teat Timoteo, iyac wüx imeaats irang leawa Teat Dios lamayac tiül iwix merang. Nde meaach nipilan mitsojow imal wüx cuajantanej nanderac, cos ngo membeat nicuajind. Nde meyar nanderac ocueaj nipilan apiüngüw nendüiyiw, pero monwaiich nejiw. ²¹Altiüllamandüijpiw ajcüw ayaj, lango mandüijpiw Teat Cristo.

Tanaámb ich mambeol ic Teat Dios. Amén.

Amb iwic nanderac tarang San Pablo müüch Timoteo

2^a TIMOTEO

Teat Pablo atepeay teat Timoteo

1 Xique Pablo, miapóstol Teat Jesucristo cos Teat Dios tüüch xic narang minajüt nej, napiüng nguineay Teat Cristo Jesús andiüm müüch nipilan mapac meáwan nüt niüng ajlüy Teat Dios. **2**Xique sarang aaga nawiig cam nüüch ic, xechiig Timoteo, cos xeyay sandiüm ic. Miteatiiüts Dios at Miteatiiüts Jesucristo tanaámb mambeolüw ic xeyay, majiüriuw ic lasta, müjchiw ic xeyay monajneaj.

Andeac wüx leaw arang Teat Cristo

3Xique sayaag tiül ximeaats sarang minajüt Teat Dios najneaj, atnej tarangüw xexejchiw. Süüch gracias Teat Dios wüx ique Timoteo. Ngo ndrom ximeaats ic wüx satün ocueaj Teat Dios masey nüt, masey ongwiiüts. **4**Xeyay sandiüm najaw ic para mapac ximeaats, cos meáwan nüt leaaw ximeaats ic nguineay tejiünts wüx tecueatayor. **5**At leaaw ximeaats nguineay lameyar andeac Teat Dios, ngome ipíungan. Cos ombas mimüm vida, müüm Loida, at aton mimüm ique,

müüm Eunice, tayariw andeac Teat Cristo, condom sajaw atquiaj ique aton.

6Pares sandiüm nasaj ic nde mamong mendiüm aaga najiüt leawa Teat Dios tüüch ic merang wüx tayacas xiwix wüx imal, wüx tatüniüs mambeol ic Teat Dios. **7**Cos Teat Dios ngo müüch icoots mimbolaats. Nej ayac icoots mapacaats wüx nej, majiüraats lasta nop alinop, at ngo müüch icoots marangaats leaw andiümaats. **8**Nde mexing mendeac wüx Teat Cristo; at nde mexing wüx sal tiül manchiüc cos minajüt nej sarang. Naleaing netam meyac wüx imeaats aaga najneaj nanderac wüx Teat Cristo masey memongoch cuajantanej naél, cos Teat Dios apmiüüch ic mefíic wüx cuajantanej. **9**Teat Dios tawün asoetiiüts, tayamb icoots marangaats leaw andiüm nej. Aag ayaj ngome cos arangaats najneaj, pero cos nej áag andiüm; at cos andiüm majüüquich mimonajneaj nej. Cos wüx nganaw marang a iüt cam, nej lamajaw apmiüüch miün Teat Cristo Jesús. **10**Nganüy lajüic nguineay andiüm

marang Teat Dios wüx tüüch miün Miteatiiüts Cristo Jesús mawün asoetiiüts. Nej tandrooch ombas aaga nandeowaran quiaj, lamtüüch icoots mapacaats meáwan nüt. Aag ayaj ngome apndrom ombas, tajuic wüx tayariiüts aaga najneaj nanderac wüx Teat Cristo Jesús.

¹¹Teat Dios tayac xic narang apóstol, nandeac Nangaj Mipoch Nej, naquiaach monaw palpálwüx iüt wüx aaga jayats nanderac wüx Teat Jesucristo. ¹²Masey wüx aag ayaj teanamongoch cuajantanej, pero ngo naxing, cos sajaw Jane sandüüb, at sajaw nej alndom majiür tiül owix nej xenajiüt leawa lanarang, leaw apmajüiüch aaga nüt wüx nej aliüc alinomb.

¹³Tan iriümb iquiaach aaga najneaj poch tenguiay saquiaach. Wüx irang atquiaj netam mejüiüch ijiür xeyay lasta, at tan iriümb netam mersapiüy nandand wüx Mipoch Teat Dios, áag lamayariiüts cos nóiquian ajlüyyiüts maquiiüpaats Teat Cristo Jesús.

¹⁴Iyac wüx imeaats, nde mecueat aaga naleaing poch Teat Dios tüüch ic mequiaach, cos apmambeol ic Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios leaw acül tiül omeajtsaats.

¹⁵Lamejaw lamacueatiw xic meáwan monaw tiül iüt Asia, altiüll Figelo at Hermógenes. ¹⁶Satün Teat Dios majiür lasta meáwan acualaats teat Onesíforo, cos xeyay tambeol xic. Nej ngo maxing mamb majaw xic, masey sal tiül manchiüc. ¹⁷Cos nej naleaing wüx tapeay tiül cambaj Roma tayambyamb xic, quiaj taxom xic. ¹⁸Ique lamejaw nguineay tambeol icor tiül cambaj

Efeso aton. Satün Teat Dios mambeol nej, majiür nej lasta xeyay wüx aaga nüt aliüc Teat Cristo.

Irang at ic nop najneaj soldado ocueaj Teat Jesucristo

2 Ique Timoteo, sayaag ijliüy atnej najiür xecual, pares sasaj ic netam mepac wüx Teat Cristo Jesús cos nej teamambeol icoots xeyay. ²Aaga poch tenguiay nguineay tandeacas nasajüw xeyay nipilan, atquiaj iquiajchiw monxey leaw naleaing lamayariw andeac Teat Dios, cos atquiaj nejiw apndom maquiajchiw nop alinop aton.

³Ique netam meíic wüx leaw imongoch wüx indüüb Teat Jesucristo. Irang atnej arang nop najneaj soldado, cos nej aíic wüx cuajantanej naél. ⁴Nop soldado ngondom marang cuajantanej najiüt tarang nomb, pero netam marang leaw apmapiüng minatang nej. ⁵At aton sitiüll nop arang atnej arangüw monpeaxay acuiür, nej ngo müüind nicuajind sitiüll ngo matsoj atnej netam. ⁶Aton sitiüll nop arang najiüt tiül corrüll, nej ombas alndom maxaing omeaats corrüll leaw aneay nej. ⁷Iyamb imeaats wüx aaga sasaj ic quiaj, ndoj Teat Dios apmiiüch ic mejaw meáwan cuane wüx sasaj ic.

⁸Ich leaam imeaats wüx Teat Cristo Jesús nguineay tapac tiül mondeow. Aton aaga natang nenajiüt tajlüy tanomb, nenüt David, naleaing mixeech nej. Xique mbójan naquiaach wüx aaga najneaj nanderac quiaj. ⁹Cos sandeac aaga najneaj nanderac wüx Teat Cristo, pares

taoelaranas, teanamongoch ngo majneaj tiül manchiüç cam atnej nop nerang xeyay ngo majneaj. Pero Mipoch Teat Dios niquimas ngondom maoelich. ¹⁰Naleaing xique safüc wüx meáwan aag ayaj, cos atquiaj alndom nambeol leawa lamarriiid nejiw Teat Dios manguiayiw nguineay Teat Cristo Jesús lamawün nejiw wüx meáwan nisoet, quiaj apmajlüiyiw najneajay meáwan nüt.

¹¹Aag ayaj naleaing nanderac:

Sitiül landeowaats nójiquian maquijipaats Teat Cristo, quiaj aton apmapacaats maquijipaats;

¹²sitiül aiücaats wüx leaw amongochiiüts, aton apmaquijipaats Teat Cristo wüx arang natang tiül cielo. Sitiül apmawaijchaats mapiungaats ngo mandüjpiüts, nej aton apmapiüng ngo majaw Jane icoots.

¹³Masey sitiül icoots achiweaats omeajtsaats wüx Teat Dios, nej tanaámb apmarang leawa lamapiüng, cos Teat Dios, cinguineay alndom ndrom omeaats leaw lamapiüng apmarang?

Irang najneaj wüx minajiüt Teat Cristo

¹⁴Ijchaw leaam omeajtsüw, isajüw wüx minüt Teat Cristo netam macueatiw asajsajey wüx cuajantanej poch. Cos aag ayaj ngondom mambeol nejiw nicuajind. Naleaing awün ngana ocueaj Jane teamandiüm manguiay Mipoch Teat

Dios. ¹⁵Irang najneaj leaw alndom merang, quiaj apmajaw Teat Dios temerang minajiüt nej najneaj. Ndoj ngome apmejiür cuane wüx mexing, cos iquiaach áagan leaw Teat Dios lamapiüng naleaing. ¹⁶Nde mbiüjlamear wüx menguiaynguiay andeacndeacüw nipilan leaw ngo mandiüüm Mipoch Teat Dios, cos ngo membeat nicuajind leaw andeacüw. Wüx aag ayaj witiow arangüw xeyay ngo majneaj. ¹⁷Aaga poch quiaj apmarang xeyay ngo majneaj atnej noic necoy ngo majaw ndej, andüy quiaj teamatexiich. Cos atquiaj arang leaw aquiajchiw Himeneo y Fileto. ¹⁸Nejiw lango mandeacüw naleaing, cos apiüngüw landoj apacaran tiül mondeow. Atquiaj lamitsojow omal aljane; altiül lango majawüw nguineay apiüng Mipoch Teat Dios. ¹⁹Leawa lamapiüng Teat Dios tiül Nangaj Mipoch Nej, aag ayaj apmajlüy meáwan nüt. Nej lamapiüng: "Xique sajaw Jane xicueaj xique", aw. At aton lamapiüng: "Meáwan mondüüb Teat Cristo netam macueat arang ngo majneaj", aw.

²⁰Tiül nop nadam iüm ngome áagan oro tengwüy plat ajlüy nitajquiay minajiütaran; altiül narangüch xiül, altiül narangüch iüt. Cos ajlüy acas xeyay netam, at ajlüy alacas nguiajtanej tojliüm. ²¹Atquiaj icoots ajlüyiiüts ocueaj Teat Cristo, atnej ajciwa nitajquiay minajiütaran quiaj. Cos sitiül macueatiüts meáwan ngo majneaj, quiaj apmajlüyiiüts atnej ajlüy najneaj nitajquiay minajiütaran; ndoj Teat Cristo apndom marang meáwan najneaj najiüt leaw nej andiüm marang wüx icoots.

22Ique Timoteo, nde mbiüjlamear wüx mendüüb leaw andiüm monençh moniüx leaw ngo mandüjpiw Teat Cristo. Cos palüyan andiümüw marangüw leaw nejiw andiümüw. Pero ique indüüb opech aaga najneaj teamerang quiaj. At indüüb wüx leaw ijaw naleaing, ijiür lasta nop alinop, ich majneaj imeaats mejaw jangantanej, iquiijpiw áagan ajcüw leawa naleaing andüjpiw Teat Cristo. **23**Nde meyar ombeayiw mondeacndeac cuajantanej ngo metam, cos wüx aag ayaj witiow wüx xeyay moncüy. **24**Nop nerang minajüt Teat Cristo ngo metam majmel tiül moncüy; naleaing netam majüiquich mimonajneaj nej tiül meáwan nipilan. Netam ndoj ombas maquiaach najneaj, at netam maiüic wüx cuajantanej. **25**Netam majiür xeyay monajneaj mawüywüy müüch majneaj omeaats Jane najcüy majaw nej, ndot Teat Dios apmüüch nejiw leaam omeajtsüw majawiüw cuane naleaing. **26**Quiaj apmawüw teowix nimeech leawa lamasap nejiw mayac nejiw wüx marangüw andiüm nej.

Nguineay apmajlüy nipilan wüx laliüc mümb a iüt cam

3 At aton Timoteo, netam mejaw aag agüy, cos wüx landüy wüx apmümb aaga iüt cam, quiaj apmajlüy xeyay naél, xeyay ngo majneaj. **2**Apmajlüy nipilan andiümüy nejáyan quiaj, at apmajlüy mondiümüdium tomiün, monlombojchay, monrangrangüy, mondeac ngo majneaj wüx Teat Dios. At apmajlüy nipilan ngo

mayariw andeac nateataran, nexiül, ngo marangüw casa nicuajind dios. **3**Altiül nadam omeajtsüw, ngo metam nejiw aljane. Ngondom mawüniw wüx omeajtsüw leaw arang alinop. Andeacüw ngo majneaj wüx ombas alinop. Ngo maiüctüw wüx leaw nejiw andiümüdiumüw. Ajcüiyw, ngo majiürüw lasta nejinguind. Itsojayéjan Jane nendiüm marang najneaj. **4**Apmajlüy monwaiich masey ajüic ajneaj aweaag. Apmajlüy monrang leaw andiümüw, lango majawiüw wüx; ngo marangüw casa nejinguind, lamong wüx alomboochayej. Altiül apmandiümüdiumüw leaw andiümüw, ngome leaw andiüm Teat Dios. **5**Altiül apmapiüngüw arangüw najneaj, apmajüiquiwi atnej mondüüb Teat Cristo nejiw pero arangüwan, ngome naleaing.

Nde mequiijpiw ajcüwa nipilan quiaj. **6**Cos altiül ajcüwa monquiaach quiaj andiümüw majmeliw jangantanej aniiüng, maxomüw alngün nechach najtaj mawaijchaw. Ajcüwa montaj quiaj najen apmanguayiw cos xeyay ajüürüw nisoet, arangüw áagan leawa nejiw andiümüw. **7**Ajcüwa montaj quiaj andiümüw manguiayiw leaw aquiaach jangantanej; pero masey nop apmaquiaach nejiw leaw naleaing, ngo mayariw. **8**Atnej ajcüwa monxey monwüneay, nenütiw Janes y Jambres, leawa tandiümüw mapaliüw a Moisés; atnej nganüy aton ajcüwa nipilan quiaj andiümüw mapalpalüw leaw naleaing. Cos nejiw ayacüw wüx

omeajtsüw leaw ngo majneaj, pares niquimas ngondom mayariw andeac Teat Cristo. ⁹Pero nejiw ngondom marangüw leaw andiümüw, cos meáwan nipilan apmajawüw nguineay michachiw, atnej tajaraw nguineay tarangüw ajcüwa ijpüw monxey tanomb wüx tandiümüw mapaliuw a Moisés.

**Pablo ndójwüx asaj Timoteo
nguineay netam marang**

¹⁰Pero ique Timoteo, lamejaw nguineay saquiaach, nguineay sarang. At lamejaw cuane sandiüm narang, ijaw nguineay sandüüb Teat Cristo. Lamejaw nguineay saíic wüx cuajantanej, nguineay sajiür lasta nipilan; at aton ijaw ngo nacueat masey samongoch cuajantanej. ¹¹Lamejaw nguineay tamongochiüs tiül ajcüwa cambaj Antioquía, Iconio, Listra, nguineay tamongochiüs ngo majneaj quij. Masey, cos Teat Cristo tawün xic tiül meáwan aag ayaj. ¹²Icootsa ajawaats naleaing meáwan leawa nendium marang najneaj apmamongoch xeyay monciy, cos andiüb Teat Cristo Jesús. ¹³Pero nipilan monrang ngo majneaj, y monwaiich apmarangüw más xeyay ngo majneaj, apmewaijchaw, at apmawaiicharanüw.

¹⁴Nganüy ique Timoteo, tan iriümb indiüb leawa terquiajchay wüx, cos lamejaw aag ayaj naleaing; at ijaw jane taquiaach ic. ¹⁵Cos nde wüx iliün mepateay terquiajchay wüx Nangaj Mipoch Teat Dios. Wüx aag ayaj ijaw nguineay alndom mendüüb Teat Cristo Jesús, y nej apmawün ic wüx

meáwan nisoet. ¹⁶Meáwan Nangaj Mipoch Teat Dios, aag ayaj taw naleaing atnej Teat Dios tandiüm. Apmambeol wüx apmaquiajchich, apmüüch mayaag aljane cuane teamarang, apmambeol marangüch palan, apmatiib ocueajich cuane najneaj marangüch. ¹⁷Atquiaj nopnop nendüüb Teat Dios apmajiür palan leawa netam, quij apndom marang meáwan najneaj leawa Teat Dios apmüüch nej marang.

Iquiajchiw Mipoch Teat Dios

4 Nganüy Timoteo, sasaj ic wüx minüt Teat Dios y wüx minüt Teat Jesucristo, aag aliük majaw wüx asoetiw Jane almapac y Jane landeow. Nej wüx aliük alinomb apmajlüy natang nenajjüt wüx micambaj nej. ²Nganüy netam mendeac aaga najneaj nanderac leawa apiüng tiül Mipoch Teat Dios. Isajüw wúxan andiümüw manguiayiw, aton masey ngo mandiümüw manguiayiw. Pero naleaing netam meyamb nguineay mesajüw, ipaj ocueajiw, isajüw najneájan wüx iquiajchiw. ³Cos aliük miün nüt wüx ngome apmandiümüw manguiayiw maquiaacharanüw wüx leawa naleaing, palüyan apmandiümüw manguiayiw leawa najneaj manguiayiw. At apmayambyambiw Jane maquiaach nejiw leawa andiümüw manguiayiw. ⁴Ngome apmijchiw olajciw manguiayiw leawa naleaing; ngwüiy, apmandiümüw mandüpjiw leawa ngo maleaing. ⁵Pero ique Timoteo, netam meyamb imeatts wüx leaw irang. Netam meíic wüx leaw

apmemongoch. Tanaámb isajüw nipilan wüx aaga najneaj nanderac nguineay alndom maw nisoet. Irang palan leawa netam marang nop minerang minajiüt Teat Cristo.

⁶Laliüc mambiyaw xic atnej arangüch wüx nichech; laliüc matüch a nüt nacueat icon.

⁷Xique lasatsoj xeyay, lanarang najneaj leaw alndom narang. Lanambich xenajiüt, tanaámb teanayac ximeaats wüx Teat Cristo.

⁸Apmamac ximeaats xeyay, cos wüx aaga nüt aliüc, sanüünd noic corona cos tarangas najneaj. Aag ayaj apmüüch xic Teat Cristo wüx aliüc majaw wüx asoetaran, cos nej najneaj arang. Ngome xíquian quijay sanüünd, at aton apmüünd meáwan leaw andiüümüw Teat Cristo, leaw teamacil nej wüx aliüc alinomb.

Pablo asaj Timoteo alacas poch

⁹Irang leaw alndom sitiüll mewiün mejaw xic najen. ¹⁰Teat Demas lamacueat xic, cos nej andiüüm atnej andiüüm meáwan nipilan. Nganüy laámb andüy tiül cambaj Tesalónica. Teat Crescente ngo majlüy, tamb tiül iüt Galacia. Ata teat Tito ngo majlüy, tamb tiül iüt Dalmacia. ¹¹Áagan teat Lucas alnaquiiüb. Nganüy iyamb teat Marcos mequiiüb miün wüx iliüc, cos nej aton alndom mambeol xic wüx aaga najiüt sarang. ¹²At teat Tíquico aton lanasaj mamb andüy tiül cambaj Efeso. ¹³Wüx iliüc Timoteo, ijamiün aaga capot tacueatiüs tiül cambaj Troas anüng teat Carpo. Átan ijamiün xelibros, at xenawiig aton cos xeyay atam xic.

¹⁴Tamongochiüs xeyay ngo majneaj teowix Alejandro, aaga

nerang manchiüc. Teat Dios apmapalüch ombas leawa tarang wüx ximbas. ¹⁵Ique aton netam mejaw wüx nej, cos nej nómbar ngo mandiüm leaw aquiajchiiüts.

¹⁶Wüx ombas mayacüw xic tiül jostis napiüng cuane tarangas, nejinguind ngo mambeol xic, meáwan tacueatiw xic. Malüy Teat Dios ngo mayac nej asoetiw wüx aag ayaj. ¹⁷Pero nialeaing Teat Cristo almaquiiüb xic mambeol xic müüch xic nandeac palan nguineay nej alndom mawün wüx asoet nipilan. Quiaj tanguiayiw meáwan nipilan ngome judío. Tayajcas atnej ajlüy namb teombeay nop león; pero atanquiaj tawas wüx, taton ngo marangüw wüx ximbas nicuajind. ¹⁸Átan Teat Cristo apmawün xic tiül meáwan ngo majneaj leaw aliüc miün apmajlüy; y sajaw apmaquiiüb xic namb niüng ajlüy nej tiül cielo. Nej najneajay ajlüy meáwan nüt. ¡Amén!

Ndójwüx atepeay

¹⁹Sandiüm metepeay müüm Priscila at teat Aquila, aton meáwan leaw alaniüng teat Onesíforo. ²⁰Teat Erasto tacúlan tiül cambaj Corinto; pero teat Trófimo tacueatiüs tiül cambaj Miletó, cos niün andeow.

²¹Irang nguineay alndom mewiün wüx nganaw maquind. Aton atepeayiw ic meáwan minipilan Teat Cristo monaw ningüy, nop teat Eubulo, alinop teat Pudente, alinop teat Lino, alinop müüm Claudia.

²²Miteatiüts Jesucristo tanaámb maquiiüb ic; at Teat Dios tanaámb müüch icon mimonajneaj nej meawarónan. ¡Amén!

Poch tarang San Pablo müüch Tito

TITO

Teat Pablo atepeay teat Tito

1 Xique Pablo nerangas minajiüt Teat Dios, at miapóstol Teat Jesucristo xic. Xique tūjndiüs niün nasajüw mayariw mipoch Teat Cristo leaw lamarriiid nejiw Teat Dios; nūjchiw maxomüw omeajtsüw wüx aaga naleaing nanderac leaw andüjjpiüts, cos aag ayaj tūich marangüch leaw andiüm Teat Dios. **2** Xique sarang meáwan aag ayaj para majawüw wüx aaga leawa teamaciliiüts, aag ayaj mapacaats meáwan nüt. Cos aag ayaj nde wüx nganaw majlüy a iüt cam Teat Dios lamapiüng apmüüch; nej ngondom mawaiich. **3** Nganüy cos lamatiüch a nüt, Teat Dios aaga newün icoots wüx, lamüüch xic nüüch manguiayaran aaga najneaj nanderac wüx Teat Jesucristo. **4** Aaga nawiig cam sarang nüüch ic teat Tito, cos sayaag naleaing ique atnej xecual ic, cos ayariür andeac Teat Cristo. Miteatiiüts Dios at Teat Jesucristo newün icoots wüx, mambeol ic, müüch ic xeyay monajneaj, at mejiür monapacüy wüx Mipoch Teat Dios.

Leaw tarang teat Tito tiül Creta

5 Ique lamejaw neol tacueatiüs ic tiül aaga iüt tiül ndec nenüt Creta, cos tacueatiüs ic mendondoch leaw nganaw mümb majlüy, at meyac montantang ombas monajiüt tiül monyar andeac Teat Cristo tiül meáwan noicnoic cambaj, atnej tasajas ic merang. **6** Pero naleaing iyac leaw ijaw nerang najneaj, leaw ajiür nop minjtaj nej, at micual nej aton andüjpiw Teat Cristo, ngo manderac wüx ombasüw nejiw mapiürang nejiw arangüw leaw andiümüw, ngo majiürüw nepaj nej ocueajiw. **7** Jane natang nenajiüt tiül mondüüb Teat Cristo netam marang najneaj, cos minerang minajiüt Teat Dios nej. Ngondom marang andíüman nej, ngome ninen ajctiy, ngome nangün, ngome neyambyamb moncüy, ngome newaiich maxomxom tomiiün. **8** Pero nej netam majiüiquich naleaing apac omeaats majaw jangantanej wüx apeay majaw nej. At netam majiür monajneaj, nop nexom omeaats, nerang najneaj, neech omeaats marang leaw andiüm Teat Dios, nop

nerang leaw ayaag tiül omeaats aag ayaj najneaj, ngome leaw andíuman nej.⁹ Netam nop leaw nendüüb wüx aaga naleaing nanderac leawa taquiaacharan wüx, para alndom mambeol jangantanej maxom omeaats wüx Mipoch Teat Dios, y müüch mapal ombeay jane nepiüng aag ayaj ngo maleaing.

¹⁰Cos almajlüy xeyay nipilan ngo mayariw wüx ajpaj ocueajiw, nelomboochayej wüx andeacüw, monwaiich. Leaw najntsop wüx arangüw atquiaj, ajcüw ayaj judíos monpiüng netam aaga circuncisión.¹¹ Meáwan ajcüw ayaj netam majpal ombeayiw, cos iijchiw machiweaw omeajtsüw moncül tiül nden niüng ajmeliw. Aquiajchiw leaw ngo maleaing para maxomüw wüx alngün tomiün.

¹²Atnej tanomb tapiüng nop naw tiül nejiw, tandeac wüx ombasüw micual miíüt nej. Tapiüng: "Monaw Creta monwaiich nejiw, napatuw, rombüy, aton neanchiw", aw.

¹³Aaga nanderac quiaj naleaing. Pares netam mepaj ocueajiw para marangüw najneaj, majüüiquich naleaing ayariw andeac Teat Cristo.¹⁴Isajüw nde müjjchiw olajcüw manguiayiw mayariw leaw andeacndeacüw nipilan judío, at leawa nipilan apiüngüw netam marangüch, cos ajcüwa nipilan quiaj ngo mandüüpiw leaw naleaing.

¹⁵Ajcüwa monyac omeaats wüx leawa najneaj, meáwan cuajantanej leaw almajlüy, najneaj majawüw. Pero jane ngo mayariw andeac Teat Dios, jane monyac omeaats wüx leaw ngo majneaj, nejiw ayajcüw ngo majlüy nicuajind najneaj;

cos xeyay ngo majneaj alwüx omeajtsüw nejiw, lango mayajcüw cuane najneaj.¹⁶Nejiw apiüngüw andüüpiw Teat Dios, pero naleaing ombeayíwan; cos wüx meáwan aaga arangüw quiaj, ajüüiquichaw ngome áag teamarangüw. Xowüy micoraje omeajtsüw, ngo marangüw leaw asoiquiw, at ngondom marangüw nicuajind najneaj.

Najneaj naquiajchich wüx Mipoch Dios

2 Nganüy ique teat Tito, netam mequiaach leawa naleaing wüx Mipoch Teat Dios.²Isajüw montang ombas monxey ich mesapayej wüx, nde mamongochiw wüx leaw arangüw, ich marangüw palanüy najneaj. Isajüw mayacüw wüx omeajtsüw mayariw áagan naleaing, majiürüw lasta jangantanej, maiüçüw wüx cuajantanej netam mamongochiw.³At montang ombas montaj aton isajüw marangüw áagan najneaj leaw andiüm Teat Dios. Isajüw nde mandeacndeacüw leaw ngo metam. Nde mangüniw. Nejiw netam majüüiquichaw nguineay netam marangüch najneaj,⁴cos atquiaj alndom maquiajchiw monguich montaj nguineay netam majneaj ajlüiyiw maquiüjpüw minojow nejiw, at majiürüw lasta micualüw nejiw.⁵Isajüw mayambüw omeajtsüw wüx leawa netam, nde majüyjüiyw. Netam majawüw cuane netam marangüw aniüngüw nejiw. At majüüiquichaw ajneaj omeajtsüw marangüw leaw apiüng minojow nejiw, ngana manderac ngo majneaj wüx Mipoch Teat Dios cos nejiw ngo marangüw atnej netam.

⁶ At monench aton ipaj ocueajiw marangüw leaw netam marangüw.

⁷ Ique teat Tito, ijüiquich majawiüw nguineay irang najneaj wüx meáwan cuajantanej. At wüx iquiaach, iquiaach najneaj, nde mertsoj. ⁸ Indeac leaw netam, quiaj nejinguind ngondom maxom alngün ngo majneaj wüx iquiaach. Atquiaj apmaxinguiaw ajcüwa moncüy majaw icoots, cos ngome apmaxomüw mandeacüw ngo majneaj wüx ombasaats.

⁹ Ipaj ocueajiw ajcüwa naisonüw monrang najiüt, marangüw leaw andiüm neneay nejiw. Ich marangüw najneaj, nde mangochiw ombeay. ¹⁰ Isajüw nde menejtiw; netam marangüw najneaj wüx cuajantanej, cos atquiaj apmandeacüw meáwan nipilan xeyay najneaj wüx aaga najneaj nanderac wüx Teat Dios, áag newün icoots wüx.

¹¹ Nganüy Teat Dios lamajüiquich mimonajneaj nej, cos andiüm mawün wüx asoet meáwan nipilan.

¹² Aag ayaj üüch icoots majawaats netam macueatiüts nómban leawa Teat Dios ngo mandiüm, meáwan ngo majneaj leaw andiüm nipilan wüx aaga iüt cam. Netam mayacaats omeajtsaats marangaats najneaj, nde mamongochiiüts wüx leaw arangaats; netam majlüyüüts atnej andiüm Teat Dios. ¹³ At üüch icoots majawaats nguineay mapac omeajtsaats macülliüts aaga najneajay teamandiümaats majawaats. Xeyay najneajay apmajlüy wüx apmandilil Teat Cristo Jesú, cos nej Midiosaats newün icoots wüx. ¹⁴ Nej teyacüy

nejáyan quiaj teowixaw monajiüt mandeow ingow andeowaats icootsa, mawün icoots tiül meáwan ngo majneaj. Nej andiüm mambeol icoots majlüyüüts noic najneaj cambaj ocueaj nej, mandiümaats marangaats áagan najneaj.

¹⁵ Meáwan aag ayaj indeac, iquiajchiw wüx, ipaj ocueajiw atnej arang nop nenajiüt. Nde merang leaw ajüic ngo majneaj, ngana mapiüngüw ngo mertam tiül minajiüt Teat Dios.

Leaw netam marangüw mondüüb Teat Jesús

3 Iich leaam omeajtsüw netam marangüw leaw apiüngüw montangtang monajiüt, at chingüy monajiüt tiül cambaj, mandiümiüw mambeolüw wüx cuajantanej najneaj najiüt leawa netam. ² Isajüw nde mandeacüw ngo majneaj wüx ombas aljane, nde mayambyambüw moncüy, netam maiündüw wüx cuajantanej, majüiquichaw ajiürüw monajneaj wüx andeacüw maquiüjpüw meáwan nipilan.

³ Cos icootsa nomb aton tajlüyüüts atnej nop nexiül ngo manguiay nanderac, ngo marangaats leaw andiüm Teat Dios. Ndrotoots tandüpüüts leaw ngo majneaj, tarangaats leaw andiümaats. Ngo majneaj majawaats alinop nejiür cuajantanej. At tajcüyaran majarawaats, tajcüyiiüts majawaats nop alinop. ⁴ Pero naleaing wüx Teat Dios, aaga newün icoots wüx, tajüiquich andiüm icoots at tüüch meáwan nipilan mimonajneaj nej, ⁵ cos tawün icoots wüx asoetiiüts. Naleaing aag ayaj ngome ajcan

arangaats najneaj, aag ayaj tarang cos xeyay ajiür icoots lasta, tawün icoots wüx asoetiiüts, majlüyiiüts nerixixay. Nganüy ajlüyiiüts atnej jayats wijquiamoots, awiquiach icoots Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios. ⁶Pares ngo macueat müüich icoots Nangaj Miespíritu nej, cos ambeol icoots Teat Jesucristo, aaga newün icoots wüx. ⁷Cos nej lamarang aaga xeyay najneaj quiaj wüx ombasaats, nganüy ajlüyiiüts atnej nómbar ngo marangaats ngo majneaj. Pares nganüy tenguial macülliiüts leaw Teat Dios apmüüich icoots, aag ayaj mapacaats meáwan nüt tiül cielo.

⁸Meáwan aag ayaj naleaing, sandiüm mepac wüx mequiajchiw wüx, cos atquiaj alndom meáwan monyar andeac Teat Dios mayacüw wüx omeajtsüw marangüw najneaj. Cos aag ayaj najneaj, y apmambeol meáwan nipilan. ⁹Naleaing nde mejmel tiül cuajantanej mondeac leaw ngo metam. Nde meyambyamb mendeac wüx leawa tarangüw mixejchiün nde tanomb, nde mejmel tiül moncüy. At nde mendeacndeac mejciüy anaag aljane wüx aaga poch tüünd Moisés, cos aag ayaj ngo mambeol wüx nicuajind, ngo majiür ümb.

¹⁰Sitiül aljane ayac naél tiül monyar andeac Teat Cristo, netam

mepaj ocueaj nomb ijmbüw. Pero naleaing sitiül ngo mayar indeac, icueatiün, nde mequijipan. ¹¹Cos quiaj lamejaw aaga nipilan quiaj lamitsoj nej omal, lamanot nej marang ngo majneaj, nejáyan quiaj ayacüy tiül naél.

Teat Pablo asaj teat Tito alacas poch

¹²Wüx sanüüich mamb niüng ijlüy teat Artemas tengwiý teat Tíquico, iyamb nguineay alndom meamb mejaw xic tiül cambaj Nicópolis, cos lanapiüng quiaj sanamongoch nüt wüx apmaquind. ¹³Iyamb aton nguineay membeol teat Zenas, aaga nendiüy wüx nguineay amb apiüng aaga ley. At teat Apolos aton imbeol, meajchiw meáwan leawa netam nejiw tiül tiiüd. ¹⁴Cos atquiaj meáwan monyar andeac Teat Cristo alndom mequiaachayej wüx marangüw cuajantanej najneaj, mambeoliüw jangantanej leaw ngo majiür. Atquiaj apmajüiiquichaw arangüw najneaj.

Andondoch atepeay

¹⁵Meáwan leawa almajlüiyiw ningüy naquiüjpüw atepeayiw ic. Aton sandiüm metepeayiw tam ninguiaj alacas leaw almajlüyiiüts nójuiian wüx minüt Teat Cristo. Teat Dios mambeol icon tamtámban. Amén.

Poch leawa tarang San Pablo müüch Filemón

FILEMÓN

Pablo y Timoteo atepeayiw Filemón

¹Xique Pablo, nayacüchiüs tiül manchiüt ajcan sarang minajiüt Teat Jesucristo. Xique sarang aaga poch wüx nawiiq cam naquiiüb teat Timoteo, natepeayiün ic teat Filemón, cos noic nej najiüt arangaats. ²At satepeayiün meáwan monyar andeac Teat Cristo leaw mbichmeaw canchiüjow iniüng. Átan satepeayiün müüm Apia. At teat Arquipo, áag nerang najneaj soldado wüx minajiüt Teat Jesucristo maquiüjpaaats. ³Tambtámban ijlüyiün, nejneajíunan, at sandiüm mejiüran monapacüy ocueaj Miteatiiüts Dios y Miteatiiüts Jesucristo,

Filemón andüüb Teat Cristo

⁴Xique wüx sataag orar süüch gracias Teat Dios wüx ique teat Filemón, ngondrom ximeaats ic. ⁵Cos lananguiay anderac wüx ique nguineay ajüic iyar andeac Teat Jesú, nguineay indiüm meáwan mondüüb Teat Jesú. ⁶Satün ocueaj Teat Dios mambeol meáwan leaw lamembeoliw mayariw andeac

Teat Dios, majawüw meáwan aaga najneajay leaw Teat Dios üüch icoots wüx Teat Cristo Jesú. ⁷Teat, xeyay ajneaj nayaag, üüch mapac ximeaats wüx sanguiay nguineay indiümüw, at lameaach mapac omeajtsüw meáwan mondüüb Teat Cristo.

Pablo atün majneaj majaraw a Onésimo

⁸Masey nop apóstol ocueaj Teat Cristo xic, pares alndom nasaj ic nguineay netam merang, ⁹pero nganüy sandiüm natün icueaj wüx mimonajneaj Teat Dios. Xique Pablo nop xic natang ombas, nganüy sal tiül manchiüt cos sarang minajiüt Teat Jesucristo. ¹⁰Sandiüm natün icueaj majneaj mejaw teat Onésimo, cos nej ajlüy atnej najiür xecual ningüy tiül manchiüt, cos xique tasajas nej wüx Teat Cristo.

¹¹Naleaing nej ninguinüt ngo metam ic; pero nganüy nej xeyay netam icor cos alndom mambeol ic, at alndom mambeol xic aton. ¹²Nganüy sanüüch mamb majaw ic alinomb. Ich mapac imaeaats, ingoch atnej mengoch xic. ¹³Masey

tandiümas macül ningüy naquiiüb mambeol xic ingow imbeol xic wüixan sajlüy tiül aaga manchiüç cam, niüng sandeac wüix aaga najneaj nanderac wüix Teat Cristo. ¹⁴Pero ngo nandiüm narang nicuajind xiquiáyan quiaj; netam natün icueaj mesaj xic. Cos xique ngo nandiüm meaach Onésimo macül ningüy ajcan sasaj ic; xique sandiüm merang con imeaaats, ngome cos netam merang. ¹⁵Cos, ejonde ngwüy naleaingue? teat Onésimo taw niüng ijliüy acásan nüt, nganüy alndom mandilil niüng ijliüy macül quiaj nómban. ¹⁶Nganüy lango majlüy atnej nop naison nerang najiüt, nej nganüy ajntsop wüix atam, ngo matow nej ambeat nop naison nerang najiüt, cos nej ajlüy atnej nop micoj michiig wüix Teat Cristo. Sitiül xique sandiüm nej, ique alwüix netam mendiüm cos apmambeol ic wüix minajiiüt, at aton cos ajlüyiiüts noic nej wüix minajiiüt Teat Dios.

¹⁷Pares sapiüng sitiül iyaag ajlüyiür amigos, sandiüm mengoch nej atnej mengoch xic. ¹⁸Sitiül aleaic lamarang wüix imbas, tengwüy aleaic ajüch ic, iyac atnej xique alnajüch ic. ¹⁹Xique sarang

aag agüy naag xiwix napiüng xic sanangüy meáwan. Pero sapiüng ngo metam nüüich leaam imeaaats nguineay tambeolas ic, pares ijüch xic aton. ²⁰Nganüy xechiig, sandiüm meaach mapac ximeaaats merang leaw sasaj ic quiaj, cos andüjpiiüts Teat Cristo.

²¹Xique sayaag apmerang leawa sapiüng, pares tarangas aaga nawiig cam nüüich ic, cos sajaw apmeyac wüix alquiriw leawa satün. ²²Satün icueaj aton teat, meyamb niüng sanaxood, cos sapiüng Teat Dios apmüüch icon leaw itüniün ocueaj, apmambeol xic namb najaw icon.

Andondoch atepeay

²³Nganüy atepeay ic teat Epafras, áag saquiiüb ningüy tiül manchiüç, cos arang minajiiüt Teat Cristo Jesús aton. ²⁴Átan atepeayiw ic teat Marcos, teat Aristarco, teat Demas, at teat Lucas. Nejiw ajlüyiwi ningüy aton, ambeoliw xic wüix aaga najiüt sarang.

²⁵Miteatiiüts Jesucristo mambeol icon, müüch majlüy tiül imeajtsan mimonajneaj nej, tambtámban. Amén.

Tarangüch wüx nawiig aaga nanderac cam müjndiw nipilan judío

HEBREOS

Teat Dios tandeac wüx Teat Cristo

1 Teat Dios tanomb tandeac xeyay, tayamb nguineay masaj mondeac andeac nej (profetas) nguineay alndom masajüw mixejchiiüts palpálwüx poch leaw andiüm masaj nejiw. ²Nganüy wüx aaga nüt cam Teat Dios tüüch miün Micual Nej mandeac masaj icoots. Tüüch Micual Nej marang meáwan ocas, nüt, at a iüt cam; ndoj tacueat teowix nej meáwan leaw almajlüy. ³Micual nej ajlüy najneajay, atanej Teat Dios cos Dios nej aton; cuajantanej alndom marang. Wüx áagan andeac nej teamajiür meáwan leaw tarang, ngo ndrom ombas nicuajind. Wüx landoj mawün meáwan asoetiiüts, quiaj tamb andiüy cawüx tiül cielo chetem amb wüx miác Teat Dios.

Micual Teat Dios natang, ángeles chingüiyw

⁴Micual Teat Dios natang, nganüy meáwan ángeles chingüiyw, ngo matüchiwi. Minüt nej micual Teat Dios nembeat xeyay. ⁵Cos Teat Dios ngo masaj nejinguind ángel:

Ique Xecual ic;
nganüy lanajüiiquich xique
miteat, aj.

At ngo mandeac wüx nejinguind ángel:
Xique sanajlüy miteat nej,
nej apmajlüy xecual, aj.

⁶Pero wüx Teat Dios tüüch miün anopíyan Micual nej ningüy wüx a iüt cam, quiaj tasaj meáwan miáangeles nej: Irangan nej casa, aj.

⁷Teat Dios tandeac wüx miáangeles nej wüx tapiüng:

Tarangasüw majlüiyiw atnej
nepepep,
aton tarangas majlüiyiw atnej
oniw biümb, aw.

⁸Pero wüx Teat Dios tandeac wüx Micual Nej, tapiüng:

Ique Dios, apchetemear wüx
aaga najneajay chetejeran
wüx meáwan nüt;
apmejlüy wüx meáwan leaw
almajlüy.

Ique najneajay apmejaw wüx
cuajantanej wüx apmeyer
minajiüt.

⁹Ique palüy indiüm leawa najneaj,
ijcüy mejaw meáwan leawa
ngo majneaj;

- pares Teat Dios, aaga naleaing
 Midios,
 lamüüch ic mapac imaeaats
 mejlüy natang,
 mejntsop wüx iquijipüw, aw.
- ¹⁰ Aton Teat Dios tasaj Micual Nej:
 Teat, ique ombas terang a iüt
 cam wüx nganaw majlüy
 nicuajind,
 Terang nüt, caaw, at ocas naag
 iwix.
- ¹¹ Meáwan ajciüw ayaj apndrom
 ombas,
 pero ique tan ijlüy ngo ndrom
 imbas.
 Ajcüw ayaj apmataxeyiw atnej
 noic napixeran;
- ¹² ajcüw ayaj apmembüil melox
 ninguiün atnej ngarrats
 napixeran,
 apmengowüüch majlüy jayats.
 Pero ique tan iriümb meáwan
 nüt,
 mineat ngandom mümb, aj.
- ¹³ Teat Dios ngo masaj nejinguin
 ángele:
 Cheter ningüy wüx xeác,
 leaw sanayac meáwan moncüy
 majaw ic majmiüçuw tileaj,
 maj.
- ¹⁴ Pero meáwan ángeles mimonrang
 minajiüt Teat Dios, tüjndiw miünüw
 mambeoliw nipilan leaw apmawtiw
 wüx asoetiw nejiw.
- Aaga leaw tawün icoots
 wüx, nembeat xeyay
- 2** Pares nganüy netam
 mayacaats wüx omeajtsaats
 leawa lamanguaiyiiüts, nganandot
 macueatiiüts mandüjpüüts. ²Cos
 sitiül aljane ngo marang aaga
 nembeat poch leaw nomb Teat
- Dios tüüch mandeacüw miángelos
 nej, sitiül jane ayaag ngo metam
 marangüch palan aaga poch
 quiaj, nej apmüünd mamongochiw
 xeyay ngo majneaj. ³iCuantemás
 icoots nganüy apmamongochiiüts
 xeyay ngo majneaj sitiül ngo
 mayacaats wüx omeajtsaats aaga
 najneajay leawa tarang Teat
 Cristo para mawün icoots wüx
 meáwan asoetiiüts! Aag ayaj Teat
 Jesúz ombas mandeac nguineay
 apmarang, condom ajcüwa leawa
 tanguiayiw andeac nej tajawüw aag
 ayaj naleaing, ndoj tasajüw icoots.
⁴Teat Dios aton tajüiquich aag
 ayaj naleaing, cos tüüch majaraw
 cuajantanej; tüüch apóstoles
 ndom ombasüw marangüw xeyay
 cuajantanej ateócan. Tambeol
 nejiw Nangaj Espíritu ocueaj Teat
 Dios cos tüüch ndom marangüw
 cuajantanej najiüt leaw andiüm nej.
- Jesucristo tajlüy atnej nipilan
- ⁵Teat Dios ngome apmayac
 ángeles majlüyiw wüx a iüt cam
 alinoic nüt wüx apmarang aaga
 jayats iüt leawa teamandeacaats
 wüx. ⁶Tiüll aaga ajlüiyay Mipoch
 Teat Dios aljane tapiüng:
 ¿Cuane nej nipilan ndom leaam
 imaeaats wüxe?
 ¿Neol indiüm membeol micual
 nipilana?
- ⁷Ique Teat Dios, acásan nüt teyac
 nipilan majlüy chingüy, pero
 teyac ángeles majlüyiw natang.
 Condom teaach nipilan majlüy
 natang wüx a iüt cam,
 marangüch casa;
 teaach majlüy wüx meáwan
 leaw lamerang;

8 lango majlüy nicuajind leaw ngo
meyac majlüy teoleaj nej, aw.
Teaach nipilan majlüy wüx
meáwan leaw almajlüy, nicuajind
ngo majlüy leaw ngondom majlüy
wüx. Pero nganaw majawaats
nipilan majlüyiw wüx meáwan
leaw almajlüy. **9** Pero ajawaats
Teat Jesús, acas nüt tajlüy chingüy,
wüx ángeles tajlüyiw natang.
Condom Teat Jesús tajlüy natang,
marangüch casa; cos Teat Dios
tandiüm müüch nej mamongoch
xeyay ngo majneaj wüx tandemow
mawün wüx asoet meáwan nipilan.

10 Cos Teat Dios tarang meáwan
leaw almajlüy, nganüy netam
marangüch meáwan leaw andiüm
nej. Nej andiüm xeyay micual nej
mambüw tiül cielo, áag tüüch
Teat Jesús mamongoch xeyay ngo
majneaj. Nej tarang palan leaw
andiüm Teat Dios, cos atquiaj
alndom mawün nejiw wüx asoetiwi.
11 Teat Jesús tapaj nipilan majlüyiw
ocueaj nej, aton ajcüw leawa
tajpaj majlüyiw nóiquian, cos nop
miteatiw; pares Micual Teat Dios
ngo maxing masajüw micojow
michijquiaw nej. **12** Cos nomb
tapiüng:

Sanasajüw xecojow xechijquiaw
jane ic Teat Dios.
Niüng canchiüjow, quiaj
sanataag cantar najneajay
wüx ique, aw.

13 Aton tapiüng:
Xique sanayac ximeaats wüx
nej, aw.

Alinomb tapiüng:
Jogüy xic, salnaquiiüpüw
meáwan xecualüw leaw Teat
Dios lamüüch xic, aw.

14 Cos nacualaran ajiürüw
quiej, ajiürüw cuerpo, Teat Jesús
aton tajüür cuerpo, at tajüür quiej
cos nipilan newiquiach nej. Nej
tandeow para mandrooch ombas
aaga minatangüw nimeech nasoic
diablo, cos nej neyac mandeowaran
tiül nipilan. **15** Teat Jesús tandeow
mawün imbol mandeowiüw nipilan,
cos meáwan nüt nipilan imboloj
mandeoüw. **16** Aag agüy naleaing,
cos Teat Cristo ngome tiün
mambeol ángeles, tiün mambeol
acualaats Abraham. **17** Pares Teat
Jesús tiün majlüy nipilan nej,
mayaag atnej ayaag nipilan, cos
atquiaj alndom marang najneaj
natang miteaats leaw ajiür lasta
nipilan wüx arang leaw Teat Dios
tüüch nej marang. Teat Jesús
nejay tarang nichech, mawün
wüx asoetiw nipilan. **18** Cos nej
tamongoch xeyay ngo majneaj,
tayacüch wüx naél. Pares nganüy
alndom mambeol leaw teayacüch
wüx majiür naél.

Teat Jesús natang, Moisés chingüy

3 Xecojow xechijquiaw, Teat
Dios lamawün isoetiün,
lamapaj icon mendüjiün nej;
nganüy ich leaam imeajtsan wüx
Teat Cristo Jesús, cos Teat Dios
tüüch nej miün marang minatang
miteaats ocueajiiüts. **2** Nej tarang
meáwan palan leawa tüüch nej Teat
Dios marang, atnej tarang tanomb
teat Moisés wiix tarang minajüit
Teat Dios, cos nej aton tarang
palan tiül minipilan Teat Dios.
3 Nganüy Teat Jesús xeyay netam
marangüch casa, ngo matnej teat
Moisés, cos atnej nop nerang iüm

más netam ajlüy, ngo matnej aaga iüm leawa tarang. ⁴Cos meáwan iüm arang nej nípilan, pero leawa nerang meáwan leaw almajlüy, aag ayaj Teat Dios. ⁵Naleaing teat Moisés tarang najneaj tiül meáwan monrang minajiüt Teat Dios.

Meáwan nájiüt leaw tarang, aag ayaj apiüng wüx leaw aliüc miün apmanderac alinoic nüt. ⁶Pero Teat Cristo ajlüy wüx minipilan Teat Dios atnej nop natang nacualaran ajlüy wüx aniüng nej. Aaga aniüng nej quiaj apiüng wüx icootsa.

Netam tanaámb mandüjpíiüts, aton macülliüts nde apac omeajtsaats leawa Teat Dios lamapiüng aliüc miün apmajlüy.

Wüx axojtüw minipilan Teat Dios

⁷Pares netam manguiayiiüts leaw apiüng Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios, cos apiüng:

Nganüy sitiül inguiayiün andeac Teat Dios,

⁸nde merangan adam imeajtsan matnej tarangüw tanomb mixejchiün, cos nejiw ngo mayariw andeac Teat Dios, tükchiw majcüy wüx aliw tiül wajchiüc.

⁹Nejiw tükchiw xic najcüy xeyay, masey tajawüw nguineay tambeolasüw tiül ic miow (40) neat.

¹⁰Wüx aag ayaj tajcüyiüs najawüw ajcüwa nípilan quiaj, tapiüngas: “Mbójan ndroj omeajtsüw xic, ngo mayaciüw wüx omeajtsüw marangüw leaw sandiüm”, saw.

¹¹Pares tajcüyiüs xeyay,

tapiüngas: “Langome sanijchiw majmeliw maxoxtüw niüng sajlüy”, aw Teat Dios.

¹²Ijawan xecojow xechijquiaw, nde majlüy nejinguind tiül icona mayac wüx omeaats ngo majneaj, mepiüngan ngo meyariün andeac Teat Dios, mecueatiün aaga Teat Dios almapac. ¹³Ipajüw nop alinop meáwan nüt wúxan aliün majlüy nganüy nüt cam, ngana madam omeaats aljane tiül icona mapiüng arang najneaj masey arang ngo majneaj. ¹⁴Apmajlüyiiüts nójiquian maquijüpaaats Teat Cristo sitiül tanaámb apmandüjpíiüts atnej tarangaats wüx tayariiüts andeac nej.

15 Pares apiüng:

Nganüy sitiül inguiayiün andeac Teat Dios,
nde madam imeajtsan matnej tarangüw tanomb mixejchiün, wüx tükchiw majcüy Teat Dios, aw.

¹⁶¿Jane nejiw tanguiayiw andeac Teat Dios quiaj, condom ngo mayariw? ¿Ngome ajciuw ayaj meáwan leaw tawüw tiül Egipto, tawün nejiw teat Moisésa? ¹⁷¿Jane tajcüy majaw nejiw Teat Dios tiül aaga ic miow (40) neat quiaja? ¿Ngome ajciuw ayaja leaw tarangüw ngo majneaja, condom tandeowüw tiül wajchiüca? ¹⁸¿Jane nejiw tasaj nejiw Teat Dios níquimas ngondom majmeliw maxoxtüw niüng ajlüy neje? ¿Ngome ajciuw ayaja leaw ngo mayariw andeac Teat Diosa? ¹⁹Quiaj ajawaats nejiw ngondom majmeliw tiül aaga niüng apmaxoxtüw, cos ngo mayariw andeac Teat Dios.

4 Ata nganüy Teat Dios apiüng aliün ndom müüch icoots maxojaats niüng ajlüy nej. Pares netam mejawan wüx leaw irangan, nganandot ngo metüchiün. ²Icoots aton nganüy lamasoiquiiüts aaga najneaj nanderac quiaj atnej tasoiquiv mixejchiiüts, ndoj ngo mambeol nejiw nicuajind wüx tanguiayiw a poch quiaj, cos tanguiayíwan, ngo mayariw. ³Pero icootsa leawa lamayariiüts andeac Teat Dios, tajmeliüts maxojaats niüng ajlüy Teat Dios. Wüx aag ayaj nej tapiüng:

Wüx tajcüyiüs tapiüngas,
niquimás lango majmeliw
maxojetüw niüng saxood, saw.
Atquiaj tapiüng Teat Dios cos
minajiüt nej laümb nde wüx tarang
a iüt cam. ⁴Aton tiül Mipoch Teat
Dios andeac wüx nej taxood wüx
ayaíw nüt, cos apiüng:

Teat Dios taxood wüx ayaíw
(7) nüt, wüx landoj marang
meáwan minajiüt nej, aw.

5 Alinoic poch tapiüng:
Lango majmeliw niüng saxood,
aw.

6 Altiüil nejiw leaw ombas
manguayiw andeac Teat Dios
nganaw majmeliw, cos ngo
mandiümüw mandüpwi Teat Dios.
Nganüy aliün ndom aljane majmel
tiül niüng axood Teat Dios. ⁷Teat
Dios lamayac alinoic nüt, aag ayaj
nganüy cam. Cos atquiaj tapiüng Rey
David, lamajíür xeyay neat, tapiüng:

Sitiül nganüy inguiayiün andeac
Teat Dios,
nde madam imeajtsan, aw.

8 Ndot teat Josué müüch maxojetüw
nipilan Israel tiül niüng alndom

maxojetüw, quiaj Teat Dios ngo
metam mapiüng alinomb netam
maxojetüw. ⁹Cos ngo maxojetüw
ninguiün nüt, pares Teat Dios
nganüy andiüm müüch maxood
minipilan nej atnej nej axood.
¹⁰Meáwan leaw laxood niüng axood
Teat Dios, at aton laxood wüx
cuajantanej najiüt arang, atnej Teat
Dios taxood wüx landoj marang
minajiüt nej. ¹¹Netam marangaats
leaw alndom, maxojaats niüng
axood Teat Dios, ngana marangaats
atnej tarangüw leaw nomb ngo
mayariw andeac Teat Dios, ndoj
ngome tajmeliw niüng apmaxojetüw.

¹²Mipoch Teat Dios almapac,
alndom marang cuajantanej. Aaga
Mipoch nej alndom majmel tiül
omeaatsaran atnej nots espada
nexing necamb necamb; alndom
matüch tiül omeaats nipilan müüch
mayajcüw nguineay ajlüy tiül
omeaatsaran. ¹³Meáwan leaw Teat
Dios tarang, nej teamajaw nguineay
ajlüy. Naleaing meáwan leawa
almajlüy, ranüy majaw Teat Dios,
ngo mexotüy nicuajind. Netam
masajaats Teat Dios nguineay
tarangaats.

Teat Jesús minatang miteaats

¹⁴Icoots ajiüraats nop minatang
miteaats, aaga laámb tiül cielo. Aag
ayaj Teat Jesús micual Teat Dios.
Netam mesapayoots nandand wüx
andeac nej leawa lamayariiüts.

¹⁵Cos aaga minatang miteaats
ajiüraats quiaj, ajaw nguineay
ayajcaats wüx amongochiiüts
naél, cos ajaw nguineay ajlüyiiüts.
Masey nej aton tamongoch naél
atnej amongochiiüts, pero nej ngo

marang nicuajind ngo majneaj.
16 Pares alndom matüchiiüts niüng ajlüy Teat Dios, ngo metam mimbolaats, cos nej apmajiür icoots lasta, apmaxomaats mimonajneaj nej; apmambeol icoots wüx amongochiiüts cuajantanej naél.

5 Meáwan natang miteaats narriüjtüch tiül nipilan, tajmel marang minajüt Teat Dios mambeol nipilan mayac nichech, at mambiy nimal marang nichech mangüyasoeteran. **2** Cos meáwan natang miteaats nipilan nejiw, amongochiw naél atnej amongochiiüts. Pares alndom majiürtüw lasta jane ngo majaw cuane arang, at leaw ajaw arang ngo majneaj. **3** Cos nipilánan nejiw, netam mayacüw ichechiw mawün nej asoetiw, aton netam mayacüw nichech mawün asoet meáwan nipilan.

4 Nejinguind ngondom mapiüng apmarang natang miteaats, cos áag miün Teat Dios alndom mayac nop natang miteaats atnej tayac Aarón. **5** Atquiaj Teat Cristo aton ngome nejáyan quiaj tapiüng apmarang natang miteaats, Teat Dios neyac nej, cos tasaj:

Ique Xecual,
 nganiüy lanüüch ic mejlüy
 nipilan ic, aj.

6 Aton Teat Dios tapiüng:

Ique miteaats ic meáwan nüt,
 atnej tanomb wüx tarang
 miteaats Melquisedec, aw.

7 Teat Cristo wüx tajlüy ningüy wüx iüt tatün xeyay, tajünts masaj Teat Dios, aaga alndom mambeol nej ngo mandeow. Teat Dios tanguiay nej andeac cos nej tandium marang

leaw Teat Dios apiüng. **8** Masey Micual Teat Dios nej, pero netam mamongoch naél, cos atquiaj tajaw nguineay ayajcüw nipilan, at nguineay netam marangüch leaw andiüm Teat Dios. **9** Cos landoj mamongoch aaga xeyay naél quiaj; quiaj meáwan nüt alndom mawün wüx asoeteran jangantanej nipilan leaw apmayar nej andeac. **10** Quiaj Teat Dios tayac nej marang minatang miteaats atnej tarang Melquisedec.

Nde ndrom imeajtsan Mipoch Teat Dios

11 Wüx aag ayaj aliün najiürtüch xeyay sandiüm nasaj icon; aag ayaj naél, pero ngondom nasaj icon najeñ cos icona nequiy menguiayiün. **12** Cos lamajiür xeyay nüt mendüjiüniün Teat Cristo, pares lajneaj merquiajchiün; nganiüy icona netam mequiaacharanan wüx leaw ngo maél tiül Mipoch Teat Dios. Ijlüyiün atnej nop lambiniow nine tealeámban achech, nganaw müet näeteran. **13** Jangantanej leawa tealeámban achech ajlüy atnej nop nine, cos nganaw majaw nguineay aquiaach aaga poch leaw apiüng cuane najneaj cuane ngo majneaj. **14** Cos nipilan wüx latang alndom müet cuajantanej näeteran. Aag ayaj apiüng wüx nipilan leaw ayacüw wüx omeajtsüw marangüw leaw apiüng Teat Dios, cos atquiaj apmajawiüw cuane najneaj cuane ngo majneaj.

6 Pares lango nasaj icon alinomb leaw landoj mesoiquiün wüx Teat Cristo. Nganiüy netam matangaats wüx Mipoch Teat Dios; ngo metam

mequiaachayoots wüx nguineay netam macueatiüts marangaats ngo majneaj, nguineay netam mayariüts andeac Teat Dios. Meáwan aag ayaj lanasaj icon xeyay. ²Lango nasaj icon alinomb netam meyariün yow, tengwüy nguineay netam mayacich owixeran wüx omalaran. Aton ngo nasaj icon wüx apacaran tiül mondeow, at wiix Teat Dios apmajaw wüx asoeteran alinoic nüt. Cos meáwan aag ayaj lanaquiaach icon wüx. ³Sitiül Teat Dios andiüm, nganüy sanasaj icon nguineay netam matangaats wüx Mipoch Teat Dios.

⁴Meáwan leawa lamajawiw ranüy leaw apiüng tiül Mipoch Teat Dios, lamayariw aag imiün tiül cielo, lamüjndi Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios, ⁵sitiül tayajcüw najneaj aaga andeac Teat Dios, at lamayariw nguineay apmarang Teat Dios alinoic nüt; ⁶sitiül ajcüw ayaj apmacueatiw mandüjpiw Mipoch Teat Dios, lango ndom leaam omeajtsüw mandüjpiw Teat Cristo alinomb, cos aag ayaj atnej ayacüw Teat Cristo wüx cruz alinomb müjchiw mamongoch monxing.

⁷Ajcüw ayaj ajlüiyiw atnej nacats iüt niüng ajoet najneaj, cos sitiül aag iüt quiaj apmayac najneaj leaw apiürüch tiül, at monpiür alcuane apmaxaingi müetiw, quiaj ajüic Teat Dios tambeol majlüy aag ayaj. ⁸Pero sitiül noic iüt palüy sats ayac, at cualsoj ajlüy tiül, aaga iüt ngo metam nicuajind, ngo majneaj apmanderac wüx. Ndójwüx apmambeliw leaw altiül.

Leaw teamacüliüts ambeol icoots mandüjpiiüts Teat Cristo

⁹Xecojow xechijquiaj leaw xeyay sandiüm, masey atquiaj sandeacan,

sapiüngan icona atnej aaga iüt terangüy, tanaámb apmerangan najneaj; aag ayaj ajüic leriowan wüx isoetiün. ¹⁰Cos Teat Dios najneaj arang, ngo ndrom omeaats nguineay teamerangan, nguineay tanaámb membeolan meáwan mondüüb Teat Cristo. ¹¹Sandiüman inopnopon tanaámb mepakan wüx mendüjpiün Teat Cristo, cos wüx irangan aag ayaj, quiaj apmeajndiün leawa temecüliün wüx ümb minütiün ningüy. ¹²Nde meranchiün; irangan atnej arangüw ajcüwa mondüüb Teat Cristo con omeajtsüw, cos taiündüw wüx cuajantanej amongochiw, condom ayariw leaw Teat Dios lamapiüng apmiüüch nejiw.

¹³Wüx Teat Dios tasaj Abraham cuane apmiüüch nej alinoic nüt, quiaj nejáyan quiaj tandeac wüx minütan nej, cos ngo majlüy alinop natang atnej. ¹⁴Quiaj Teat Dios tasaj Abraham: “Xique sanambeol ic xeyay, saniüch ic mejür xeyay icualaats”, aw. ¹⁵Atquiaj Abraham, cos tacül, ngo paxiüm ocueaj, quiaj tüünd leawa lamasoic apmiüünd.

¹⁶Naleaing, tiül nipilan apajüw minüt nop más natang wüx ngo meyarayej andeaciüw. Cos wüx andeaciüw atquiaj, quiaj ajüic andeaciüw naleaing, lango metam mandeaciüw wüx más. ¹⁷Wüx Teat Dios tandium majüiquich naleaing, nej ngondom mangowüüch leawa lamapiüng apmiüüch acualaats Abraham, quiaj tandeac wüx minütan nej majüiquich naleaing apmarang leaw lamapiüng. ¹⁸Cos Teat Dios tapiüng nguineay apmarang, tandeac wüx minüt

nej, pares leaw tandeac ngondom mangowüüch, cos Teat Dios ngondom mawaiich. Nganüy icootsa leawa lajwanaats wüx asoetiiüts, Teat Dios teamambeol icoots ngo paxiüm macülliüts aaga leaw nej lamapiüng apmüüch icoots alinoic nüt. ¹⁹Nganüy aaga teamacülliüts quiaj, aag ayaj üüch icoots majlüyiiüts nandand wüx mandüpüüts Teat Dios, atnej nop müx nandand ajlüy wüx ajiür micang müx masap nej. Wüx aaga leawa teamacülliüts quiaj, alndom majmeliüts necamb aaga cortina tiül nangaj iüm tiül cielo; ²⁰niüng tajmel Teat Jesús, ombas nej, marang natang miteaats ocueajiiüts meáwan nüt atnej tarang Melquisedec.

Teat Jesús natang miteaats atnej tajlüy Melquisedec

7 Pues aaga Melquisedec quiaj minatang nenajiüt tiül cambaj Salem, aton miteaats nej ocueaj Teat Dios najlüy tiül cielo. Aaga naxey quiaj taw mangoch Abraham wüx tapeay landoj ajntsop wüx montangtang monajiüt tiül montsoj. Quiaj aaga Melquisedec tasaj Abraham najneaj tarang, at tasaj Teat Dios mambeol nej. ²Condom Abraham tüüch Melquisedec igajpowüw (1/10) awün tiül leaw axom tiül montsoj. Pues aaga minüt Melquisedec quiaj apiüng wüx najneaj natang nenajiüt tiül cambaj Salem; at tajüür alinoic minüt nej, aag ayaj natang nenajiüt nendondoch moncüy. ³Aaga Melquisedec quiaj ngo majiür miteat nej, mimüm nej, mixeech

nej; ngo majaraw nguineay tajlüy, nguineay tandeow. Nej tajüic atnej Micual Teat Dios nej, apmarang miteaats meáwan nüt.

⁴Nganüy ijawan nguineay tarangüüch casa aaga Melquisedec quiaj, cos mixejchiiüts Abraham tüüch nej igajpowüw naw tiül leaw taxom wüx tamb tiül montsoj. ⁵Ajawaats meáwan micual Leví leaw monrang miteaats netam mayariw igajpowüw naw tiül leaw axom cambaj, cos atquiaj apiüng tiül aaga poch tüünd Moisés. Naleaing nejiw alndom mayariw aag ayaj ocueaj cambaj, masey micual nejiw Abraham aton. ⁶Nganüy Melquisedec masey ngome naw tiül nejiw, nej tayar igajpowüw naw tiül leaw taxom Abraham, at tatün ocueaj Teat Dios mambeol nej, marang wüx leaw apiüng apmarang. ⁷Wüx aag ayaj ajüic leaw atün mimonajneaj Teat Dios wüx alinop, nej ajlüy natang; pero aaga leaw neyar monajneaj ajlüy chingüy. ⁸Naleaing nganüy aton miteaats ayariw igajpowüw naw tiül leaw axomüw nipilan, masey nipilan nejiw. Pero ninguiün nüt wüx tandeac wüx Melquisedec, apiüng nej almapac ngo mandeow. ⁹Ajawaats ajciüwa miteaats micual Leví aton tangüiyiw Melquisedec igajpowüw naw tiül leaw taxomüw, cos Abraham mixejchiw nejiw tangüiy Melquisedec, masey nejiw nganaw majlüyiw. ¹⁰Cos wüx Melquisedec tamb mangoch Abraham, naleaing nejiw nganaw majlüyiw. Masey nganaw majlüyiw, tajlüy atnej tangüiyiw aton, cos apwijquiamoj tiül acualaats Abraham.

¹¹Teat Dios tüüch nipilan israel aaga ajlüyay poch müüch majawüw nguineay miteaats netam marangüw wüx ayacüw ichechiw nejiw. Pero miteaats micual Leví ngondom mawün asoet nipilan, pares netam majlüy alinop miteaats marang atnej tarang Melquisedec leaw ngome naw tiül micual Aarón. ¹²Cos sitiül miteaats mbiüjlat, pues aaga ajlüyay poch tüünd Moisés aton netam mbiüjlam müünd alinop pálwüx miteaats marang minajüüt Teat Dios. ¹³Aaga landerac wüx quiaj, aag ayaj Teat Cristo. Nej ngome naw tiül micual Leví, nej naw tiül micual Judá. Nejinguind tiül ajcüw ayaj ngondom mayac nichech wüx artü. ¹⁴Naleaing ajawaats nej Teat Cristo tajlüy naw tiül micual Judá; nganüy Moisés ngo mandeac wüx Judá nicuajind, ngo mapiüng aljane apmaw marang miteaats.

¹⁵Wüx aag ayaj ranüy majawaats, cos aaga jayats miteaats quiaj, apmajlüy atnej Melquisedec.

¹⁶Aaga jayats miteaats quiaj tarang miteaats, cos niquimás ngondom ndrom ombas. Nej ngo marang miteaats atnej ajcüwa nipilan leaw tarangüw miteaats cos miteatiw nejiw tarangüw miteaats. ¹⁷Atquiaj aton Teat Dios apiüng tiül Mipoch Nej:

Ique miteaats ic meáwan nüt, atnej tarang Melquisedec, aw.

¹⁸Quiaj ajüic aaga ajlüyay poch tüünd Moisés lango membeat nganüy, cos ngondom mawün asoet nipilan. ¹⁹Atquiaj tajlüy, cos wüx aaga ajlüyay poch quiaj, nejinguind ngondom maw wüx asoet nej.

Nganüy ajlüy alinoic poch jayats, xeyay najneaj; wüx aag ayaj alndom matüchiiüts niüng ajlüy Teat Dios.

²⁰Wüx aaga jayats poch quiaj, Teat Dios tandeac wüx minütan nej wüx tayac Teat Cristo marang minatang miteaats. ²¹Cos Teat Dios ngo mandeac wüx minüt nej wüx tayacüchiw ajlüyay miteaats; nganüy wüx Teat Jesús tarang miteaats, quiaj Teat Dios tandeac wüx minüt nej. Aag ayaj apiüng tiül Mipoch Dios:

Teat Dios tandeac wüx minüt nej, pares ngondom mambiülliüch andeac nej. Nej tasaj Teat Cristo: “Ique apmerang miteaats meáwan nüt,

atnej tarang Melquisedec”, aj.

²²Pares nganüy ajiüraats noic poch najneajay, cos Teat Jesús, aaga najlüy wüx a poch quiaj, apmajlüy meáwan nüt. ²³Tajlüyiw xeyay miteaats; nganüy cos landeowiüw, áag ngondom marangüw miteaats meáwan nüt. ²⁴Nganüy nej Teat Jesús, cos almajlüy meáwan nüt, pares alinop ngondom mayar aaga najiü ocueaj nej. ²⁵Aton Teat Jesús alndom mawün wüx asoet meáwan nipilan leaw mondüüb Teat Dios. Cos nej almapac meáwan nüt, pares alndom matün ocueaj Teat Dios mambeol nejiw.

²⁶Aaga natang miteaats ocueajiiüts quiaj, xeyay ajneaj, nangaj nej, nejinguind ngondom mayac nej asoet, cos ngo majiür nisoet nicuajind, ngo majlüy matnej meáwan nipilan. Aton tayacüch majlüy natang wüx meáwan najlüy tiül cielo. ²⁷Nej ngo metam ombas

mambiy nimal mayac ichech nej majüiquich asoet nej, condom mayac ichech niplan atnej arangüw ajcüw ajlüyay montangtang miteaats. Cos nejiw rawrráwan tiüt ombas mambiyaw nimal majüiquich maw asoetiw nejiw; condom ambiyaw nimal majüiquich maw asoet niplan. Nganüy Teat Jesús teyacüy mandeow marang nichech mawün asoet niplan. Aag ayaj ngocháyan, ngo metam marangüch alinomb. ²⁸Tiül aaga poch tüünd Moisés apiüng jane apmarang minatang miteaats; cos ajcüw ayaj niplanán nejiw, ajiürüw nisoet aton. Condom wüx Teat Dios tandeac wüx minüt nej, tayac Micual nej marang minatang miteaats, cos nej apmajlüy palaniy meáwan nüt.

Teat Jesús ajlüy wüx noic jayats poch

8 Nganüy leaw xeyay netam mejawan, aag ayaj wüx aaga minatang miteaats landoj nasaj icon wüx. Cos nej alchetem amb wüx miác Teat Dios tiül cielo niüng ajlüy xeyay najneaj. ²Aaga minatang miteaats quiaj arang minajiüt nej tiül aaga najneajay nangaj iüm tiül cielo. Aaga nangaj iüm quiaj, ngome niplan nerang, Teat Dios nerang. ³Pero meáwan minatang miteaats ningüy wüx iüt ajmel mayac nichech, mambiy nimal para maw nisoet. Nganüy aaga minatang miteaats tiül cielo quiaj, netam majiür cuane mayac aton. ⁴Nganüy sitiül Teat Cristo majlüy ningüy wüx iüt, niquimas ngondom marang miteaats, cos ajcüwa miteaats najlüiyw ningüy wüx iüt ayacüw ichechiw nejiw atnej

apiüng tiül aaga poch tüünd Moisés. ⁵Aaga najiüt leaw arangüw ajcüwa miteaats ningüy wüx iüt cam, aag ayaj apiüng wüx leawa najlüy tiül cielo. Cos wüx Moisés tasoic nguineay apmarang aaga nine nangaj iüm tiül wajchiüc miotaag nimal, quiaj tasaj nej Teat Dios: “Irang meáwan atnej tükchiüs ic mejaw wüx tiic”, aj. ⁶Pero minajiüt Teat Cristo tiül cielo najntsop wüx ajneaj, ngo matnej arangüw ajcüwa miteaats ningüy wüx iüt. Nej ajlüy wüx noic poch najntsop wüx ajneaj leawa tüünd Moisés, cos aaga poch leaw xeyay najneaj quiaj, apiüng wüx nguineay Teat Dios ajiür lasta niplan mawün asoetiw nejiw.

⁷Sitiül aaga ombas majlüy poch tajlüy najneaj, quiaj lango metam marangüch amb ijquiw poch.

⁸Pero Teat Dios tajaw ngome palan arangüw ajcüwa niplan, cos ngo marangüw atnej apiüng tiül aaga poch quiaj. Quiaj tapiüng Teat Dios:

Aliüc miün nüt sanarang noic jayats poch naquüijpüw niplan monaw Israel, at niplan monaw Judá.

⁹Aaga jayats poch quiaj, ngo matnej aaga poch tarangas naquüijpüw mixejchiw nejiw wüx a nüt tawünasüw imiün Egipto;

cos nejiw ngo marangüw atnej apiüng tiül a poch tarangas naquüijpüw;

pares ngo nanguiy andeacüw.

¹⁰Nganüy aaga jayats poch sanarang naquüijpüw niplan israel wüx lamatüch aaga nüt aliüc miün, apmajlüy atcüy: Sanüüch macül xepoch teomalüw nejiw,

sanayac wüx omeajtsüw nejiw.
Quiaj xique sanajlüy Midiosüw
nejiw,
nejiw apmajlüiyiw xenipilan.

- 11** Nejinguind ngome apmetam
maquiaach alinop;
ngo metam maquiaach micoj nej
michiig nej mapiüng: "Netam
mendüüb Teat Dios", maw,
cos meáwan nipilan apmajawüw
jane xic,
masey namix masey natang.
12 Sanajiüriuw lasta masey ngo
majneaj tarangüw;
asoetiw nejiw lango leaam
ximeaats wüx alinomb, aw
Teat Dios.

13 Wüx Teat Dios andeac wüx aaga
jayats poch quiaj, quiaj ajüic aaga
ombas majlüy lango metam. Pares
leaw lango metam apmamong,
apndrom.

Niüng arangüch casa Teat Dios
ningüy wüx iüt, at tiül cielo

9 Naleaing aaga ajlüyay poch
tapiüng nguineay marangüch
casa Teat Dios, at tandeac wüx nop
nangaj iüm ningüy wüx iüt. **2**Cos
aaga nine nangaj iüm taag quiaj,
nasoic tabernáculo, tajür ijquiaw
teomeaats. Aaga ombas teomeaats
quiaj minüt nej Nangaj. Altiül noic
nadom candiler, at nop mes alwüx
pan leawa tajmel marangüch casa
Teat Dios. **3**Aaga nine nangaj iüm
quiaj ajiür cortin pinawan; necamb
aaga cortin quiaj ajiür alinoic
teomeaats; aag ayaj minüt nej
Xeyay Nangaj. **4**Tiül aaga Xeyay
Nangaj teomeaats quiaj, alquiaj noic
artül narangüch oro ambeliw wüx
pom. Aton tajlüy quiaj nop mbaw,

ombas nej oro. Aaga mbaw quiaj
minüt nej Mimbaw Jayats Poch, cos
tiül aaga mbaw quiaj ajlüy nop nine
xar palüy oro, iquial aaga atnej pan
nenüt maná leaw tajmiüc imiün tiül
cielo. Aton altiül a mbaw quiaj aaga
nangoraad tsatsat, aag ayaj angot
Aarón. Átan altiül ajcüwa piedra
alwüx gajpowüw poch tarang Teat
Dios. **5**Wüx opech aaga mbaw
quiaj alembemoj ijpiüw querubines,
ajlüiyiw atnej ángeles, cos aag
ayaj ajüiquichaw Teat Dios ajlüy
quiaj. Ajcüw ayaj andeniw naag
miolümbiwi nejiw aaga mbaw quiaj.
Aag ayaj nganüy lango matüch
nasaj icon wüx palan.

6Wüx landoj lajlüy quiaj meáwan
tiül aaga nangaj iüm quiaj, quiaj
ajcüwa miteaats ajmeliw rawrráwan
tiüt tiül aaga mbas teomeaats iüm
taag marangüw minajütiüw nejiw
marangüw casa Teat Dios. **7**Pero
tiül aaga amb ijquiaw teomeaats
iüm taag, néjan minatang miteaats
alndom majmel nomb oleaj tiül
nomb neat. Naleaing nej ngondom
majmel sitiül ngo majoy miquiej
nimal maripip quiaj, cos ombas
netam mayac ichech nej, ndoj
alndom mayac ichech nipilan
majüiquich asoetiw masey ngo
mayajcw arangüw. **8**Wüx aag
ayaj Dios Nangaj Espíritu üüch
icoots majawaats nganaw lejquiám
majmeleran tiül aaga Xeyay
Nangaj tiül iüm taag, wúxan ajcüw
miteaats arangüw minajütiüw nejiw
tiül aaga ombas palaw teomeaats
nangaj iüm quiaj. **9**Aaga nangaj
iüm ningüy wüx iüt cam apiüng
wüx nguineay ajlüy tiül cielo
niüng ajlüy Teat Dios. Cos aaga

leaw tearangüch tiül aaga nangaj iüm quiaj, wüx ayacüw nichech, ambiyaw nimal majüiquich asoetiw nejiw, aag ayaj ngondom müüch nejiw mayajcüw laaw asoetiw nejiw. ¹⁰Cos aaga ajlüyay tarangüw quiaj wüx nüeteran, wüx nanganeowaran, wüx cuajantanej najantsüch; ajciüw ayaj najneaj, ocueaj ombasaran. Cos meáwan aag ayaj tetam, tiün ndom wüx Teat Dios tüüch miün Teat Cristo, quiaj mbiüjlat aag ayaj, lango metam.

¹¹Pero wüx Teat Cristo tamb marang minatang miteaats tiül cielo, nej tüüch icoots noic tabernáculo leaw xeyay najneajay. Aag ayaj ngome arangüch naag owix nipilan, at ngome ocueaj iüt cam. ¹²Cos wüx Teat Cristo tajmel quiaj tiül aaga Xeyay Nangaj tiül cielo niüng ajlüyay Teat Dios, nej ngo majoy miquiej teants, tengwüy miquiej wactüx; nejay tamb mayac miquiej nej marang nichech.

Atquiaj lamawün asoetiiüts nómban. ¹³Cos nomb jane ngo marang leaw ajlüyay netam marang, netam majwich wüx ombasiw miquiej toro, tengwüy miquiej teants, tengwüy mingweat vaquilla; cos atquiaj alndom majlüiyiw najneaj alinomb teombas Teat Dios. ¹⁴Sitiül aaga leaw arangüw quiaj tüüch nejiw majlüiyiw najneaj, icuantemas nganüy miquiej Teat Cristo nómban apmüüch icoots majlüyiiüts najneaj! Cos Teat Cristo masey ngo majiür nisoet nicuajind, nejay teyaciüy marang nichech müüch Teat Dios. Tarang aag ayaj cos Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios leaw almajlüy meáwan nüt tambeol nej. Nganüy

lango metam marangaats aaga ajlüyay quiaj; alndom marangaats leaw Teat Dios andiüm cos nej almapac.

¹⁵Teat Cristo ajlüy wüx noic jayats poch. Nganüy meáwan nipilan leawa Teat Dios lamarriiid apmijndi leawa nej lamapiüng apmüüch majiüriuw meáwan nüt. Cos Teat Cristo tandeow mawün nej asoetiw, masey áag leawa tarangüw wüx aliün majlüiyiw tiül aaga poch ombas majlüy. ¹⁶Wüx ajlüy noic poch apiüng wüx nguineay apmbajcam cuajantanej leaw aneay aljane, quiaj ombas netam majaraw sitiül naleaing landeow leaw neyac aaga poch quiaj, ¹⁷Cos aaga poch quiaj ngo membeat sitiül nerang nej aliün mapac; nganiüy sitiül landeow, quiaj nembeat. ¹⁸Atquiaj sitiül ngo majlüy miquiej nop nimal marang nichech, aaga ombas poch ngo membeat aton. ¹⁹Cos Moisés wüx landoj masaj nipilan meáwan poch leawa tüüch nej Teat Dios, quiaj tayar miquiej nine toro, at miquiej teants, mayac tiül yow; condom tayar nacants milan sap, at mipüüig xiül nasoic hisopo masoc tiül a quiej, cas tawiichwich wüx nawiig; at tawiichwiich wüx ombasiw meáwan nipilan. ²⁰Wúxan tenguial marang aag ayaj Moisés tapiüng: “Aaga quiej cam üüch membeat aaga poch tayac Teat Dios, leaw netam merangan”, aw. ²¹Ngome áagan ayaj, at aton tawiichwiich quiej wüx aaga nangaj iüm taag, y wüx meáwan cuajantanej leawa netam nejiw wüx arangüw casa Teat Dios. ²²Lami cuajantanej netam mawiichwiich wüx quiej para

matajcüch majneaj atnej apiüng tiül aaga poch tüünd Moisés. Átan sitiül nimal ngo mambiyaran maw miquiej nej, nejinguind ngondom maw wüx asoet.

**Teat Cristo wüx tandeow
tawün asoeteran nómban**

²³Quiaj ajüic netam majwich quiej wüx cuajantanej najlüy tiül aaga nangaj iüm taag, para matajcüch majneaj atnej apiüng tiül aaga poch tayac Moisés; cos aag ayaj apiüng wüx leaw almajlüy tiül cielo. Nganüy aaga najlüy tiül cielo netam mayacüch noic nichech alwüx ajneaj, alwüx atam, ngome atnej najlüy ningüy wüx iüt. ²⁴Cos Teat Cristo ngo majmel tiül aaga Xeyay Nangaj omeaats iüm tiül nangaj iüm leaw almajlüy ningüy wüx iüt; naleaing, tajmel tiül aaga Xeyay Nangaj leawa najlüy tiül cielo. Cos aaga nangaj iüm leawa najlüy ningüy wüx iüt, aag ayaj apiüng wüx nguineay ajlüy tiül cielo. Pares Teat Cristo tajmel quiaj tiül cielo niüng ajlüy Teat Dios matün ocueajiiüts. ²⁵Nej ngo metam meyacüy marang nichech neatneáatan atnej arang minatang miteaats wüx ajmel tiül aaga Xeyay Nangaj majoy mamb miquiej nimal, ngome miquiej nej. ²⁶Cos sitiül Teat Cristo netam mayac nichech mangüy asoetiüts neatneáatan atnej tetam marangüw minatang miteaats, quiaj apmetam mandeow neatneáatan aton, nde wüx tajlüy aaga iüt cam. Nganüy nde wüx tapeay ningüy wüx iüt cam, quiaj nomb teyacüy mandeow mawün asoeteran. ²⁷Meáwan nipilan nomb

netam mandeow, condom Teat Dios apmajaw wüx asoetiw nejiw. ²⁸Atquiaj Teat Cristo aton teyacüy nomb mandeow mawün asoet xeyay nipilan. Nganüy wüx aliüc amb ijmbüw langome apmawün asoet nipilan; nej aliüc mawün wüx nipilan leaw teamacüll nej.

10 Aaga poch tüünd Moisés ajüiiquich wüx leawa najneajay apmajlüy alinoic nüt, ngo mapiüng ranüy nguineay apmajlüy. Pares wüx aaga poch tüünd Moisés, nejinguind ngondom majwan asoet nej nómban masey mayac nichech, cos neatneáatan netam mayacüch nichech. ²Sitiül aljane mayac ichech nej maw asoet nej nómban, quiaj ngome apmayaag ajiür nisoet. Nganüy cos asoet nej ngondom maw nómban, pares ngondom macueat mayac nichech. ³Pero aaga nichech ajmel neatneáatan quiaj, alndom müüich leaam omeajtsüw wüx asoetiw nejiw, áagan alndom marang. ⁴Cos miquiej toro, tengwüy miquiej teants niquimás ngondom mawün asoeteran nómban.

⁵Por aag ayaj wüx tapeay Teat Cristo ningüy wüx iüt, nej tasaj Teat Dios, tapiüng:

Ngo mendiüm majmel wüx artüll nimal nambiyeran, tengwüy cuajantanej nichech, cos ique teaach xic najlüy nipilan para ndom nandeow narang nichech.

⁶Ngo mind mejaw aaga nichech wüx nimal mandaab wüx artüll; at ngo mind mejaw cuajantanej nichech leaw nayacüch maw nisoet.

⁷ Quiaj tapiüngas: “Jogüy xic Teat, lasapeay ningüy narang leawa ique indiüm, atnej larangüch tiül nawiig niüng apiüng wüx xique”, aw.

⁸ Wüx aaga landoj mapiüng quiaj, ajawaats Teat Cristo tasaj Teat Dios: “Ique ngo mendium, ngome tajneaj mejaw majmel wüx artüll nimal nambiyeran marang nichech. At ngome tendium mejaw cuajantanej nichech leaw andaab wüx artüll; at ngome tendium mejaw cuajantanej alinoic nichech ocueaj nisoet”, aw. Atquiaj tapiüng Teat Dios, masey meáwan nipilan tayacüw ichechiw nejiw atnej apiüng tiül aaga poch tüünd Moisés. ⁹ Condom Teat Cristo tapiüng alinomb: “Jogüy xic Teat, lasapeay ningüy narang leaw ique indiüm”, aw. Aag ayaj ajüic Teat Dios lamawün ajcüwa nichech leaw Moisés tayac, condom nejay Teat Cristo teyacüw marang nichech wüx tandeow. ¹⁰ Teat Cristo tarang leaw apiüng Teat Dios, pares nganüy laáw asoetiiüts nómbar, cos nej tandeow marang nichech nómbar mangüy asoetiiüts.

¹¹ Naleaing ajcüwa miteaats tiül nipilan israel arangüw minajüütüw nejiw rawrráwan, mbójan ayacüw nichech; pero aag ayaj ngondom mawün nisoet nómbar. ¹² Nganüy Teat Cristo áagan nomb teyacüy mandeow marang nichech mawün asoet nipilan. Condom quiaj tamb andiüy tiül cielo chetem amb wüx miác Teat Dios. ¹³ Teamacüll wüx Teat Dios apmayac tiüt teoleaj nej meáwan leaw ngo mandiümüw nej. ¹⁴ Cos Teat Cristo áagan nomb teyacüy mandeow marang nichech.

Naleaing nej nómbar tawün nisoet ocueaj meáwan nipilan leawa larriüjtüch majlüiyw najneaj, nangaj. ¹⁵ At aaga Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios aton ajüiquich aag ayaj naleaing wüx tapiüng:

¹⁶ Aag agüy jayats poch sanarang naquüüpüw wüx aaga nüt aliüc miün, atciüy apmajlüy: Sanüüch macüll xepoch tiül omalüw, at wüx omeajtsüw nejiw. Sanüüch majawüw nguineay sandiüm marangüw, aw.

¹⁷ Aton apiüng:
Niquimás ngome apleaam ximeaats wüx asoetiw nejiw, leaw ngo majneaj arangüw.

¹⁸ Pues wüx laáw asoeteran, quiaj lango metam majmel nichech alinomb maw nisoet.

Netam mayambaats Teat Dios

¹⁹ Pares xecojow xechijquiaw, ngo metam mimbolaats cos alndom majmeliiüts tiül aaga Xeyay Nangaj niüng ajlüy Teat Dios, cos Teat Cristo tandeow, taw miquiej nej mangüy asoetiiüts. ²⁰ Nej tarang aaga jayats tiiüd leaw among necamb aaga cortin wüx teyacüy nejáyan quiaj mandeow mangüy asoetiiüts. Cos nej tarang atquiaj, nganüy alndom mapacaats meáwan nüt. ²¹ Nganüy ajiüraats Teat Cristo, nej minatang miteaats ocueaj meáwan minipilan Teat Dios. ²² Pares alndom matüchiiüts Teat Dios con omeajtsaats cos ajawaats leawa teamandüjpüüts. At ajawaats miquiej Teat Cristo lamawün asoetiiüts; quiaj ngo mayajcaats ajiüraats nisoet, cos aag

ayaj atnej Teat Dios taxejmbeach icoots naag nerexix yow.²³ Nganüy netam tanaámb macülliüts aaga xeyay najneaj leaw apmüjndiiüts alinoic nüt; ngondom machiweaats omeajtsaats, cos Teat Dios apmüüüch icoots leawa lamapiüng apmüüüch, nej ngo mawaiich.²⁴ Pares netam mayambaats nguineay alndom mejiürayoots lasta nop alinop, nguineay alndom membeolayoots marangaats más najneaj.
²⁵ Tanaámb netam canchiümoots nóiquian mequiaachayoots wüx Mipoch Teat Dios; ngondom mecueatayoots matnej arangüw altiüll. Tanaámb netam membeolayoots, pero nganüy más netam cos ajawaats laliüc matüch aaga nüt wüx aliüc Teat Cristo.

²⁶ Nganüy sitiüll aljane alwüx omeaats mandiüüm marang ngo majneaj, masey nej lamajaw naleaing leaw apiüng tiüll Mipoch Teat Dios, quiaj lango majlüy nicuajind nichech para ndom mawün asoet nej.²⁷ Xeyay apmbayamoj majawüw aaga xeyay ngo majneaj leaw apmajlüy alinoic nüt wüx Teat Dios apmajaw wüx asoeteran, ndoj apmandrooch ombas tiüll biümb meáwan leaw ngo mayar nej andeac.²⁸ Cos nomb sitiüll aljane ngo marang atnej apiüng tiüll aaga poch tüünd Moisés, at sitiüll ajlüy ijpüw arojpüw monjaw leaw arang, aaga nipilan quiaj netam mandeow, niquimás ngondom maw wüx.²⁹ iSitiüll aag ayaj tetam mandeow, cuantemas ngo majneaj apmajlüy wüx aljane leaw apiüng ngo metam nej Micual Teat Dios; at leaw tayac atnej ngo

membeat miquiej nej; at leaw ngo marang casa Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios, aaga nembeol icoots! Pues miquiej Teat Cristo awün asoet meáwan nipilan leaw ayariw aaga jayats poch leaw üüich nejiw marangiüw najneaj.³⁰ Cos ajawaats Teat Dios tapiüng: "Xique sanapalüch ombas mangüiy leawa tarangiüw", aw. Alinoic tapiüng: "Teat Naxey apmajaw wüx asoetiw minipilan nej", aw.³¹ iXeyay xeyay ngo majneaj apmamongoch nop nerang ngo majneaj wüx apmajmiüic teowix Teat Dios almapac!

³² Pero ich leaam imeajtsan wüx teyariüll aaga poch ocueaj Teat Cristo, quiaj temongochiüll xeyay ngo majneaj. Masey tajcüy majaw icon nipilan, naleaing icona teiücan wüx.³³ Naleaing nguiaj titsojow icon, tandeacüw ngo majneaj wüx imbasan niüng ajlüy nipilan. Nguiaj tequüijpan tiüll ajcüw leawa tamongochiüll ngo majneaj.³⁴ Tejiüran lasta leawa tajmeliw tiüll manchiüic. At wüx tajnot icueajiüll leaw ijiüran ngo mamix imeajtsan, cos tejawan apmeajndiüll tiüll cielo leaw alwüx ajneaj, leaw nejinguind ngondom manood, cos aag ayaj apmejiüran meáwan nüt.³⁵ Nde paxiüüm icueajiüll; ich leaam imeajtsan aaga najneajay leaw apmeajndiüll tiüll cielo.³⁶ Pares icona netam meiündan wüx leaw apmemongochiüll wüx irangan leaw andiüüm Teat Dios; quiaj apmeajndiüll leaw lamapiüng Teat Dios apmüüüch.³⁷ Tiüll Mipoch Teat Dios apiüng:

Najénan aliüc leawa lamapiüng aliüc, ngome apmequiy.

38 Nganüy leaw lamayar sandeac, tanaámb netam mandüüb xic meáwan nüt.

Pero sitiül aljane achiw omeaats, ngo mandüüb xic, aag ayaj ngo mapac ximeaats najaw, aw.

39 Pero icootsa ngo majlüyiiüts matnej ajciüw lapaxiow ocueajiw, lamacueatiw nómban, ndoj apndrom ombasüw tiül aaga xeyay ngo majneaj. Naleaing ajlüyiiüts tiül ajciüw leaw tanaámb teamayariw Mipoch Teat Dios, ndoj laawüw wüx, lango mambüw tiül aaga xeyay ngo majneaj.

Ajawaats naleaing leawa teamandüjpiiüts

11 Wüx lamayariiüts andeac Teat Dios, quiaj ajawaats apmajüraats leawa teamacülliüts, masey nganaw maxomaats majawaats aag ayaj. **2** At wüx nipilan nde tanomb tayariw andeac Teat Dios, quiaj Teat Dios najneaj majaw nejiw.

3 Nganüy cos lamayariiüts andeac Teat Dios, quiaj ajawaats nej tarang iüt, tarang nüt, tarang caaw, tarang ocas; cos wüx nej tandeac quiaj tajlüy meáwan leaw almajlüy. Pares meáwan leaw axomaats majawaats nganüy, aag ayaj Teat Dios tarang naag leawa ngomeaag ajaraw.

4 Abel tayar andeac Teat Dios, tayac noic nichech leawa Teat Dios tandium, ngo matnej leawa tayac micoj nej Caín; aag ayaj Teat Dios ngo mandiüm. Quiaj Teat Dios tajüiquich najneaj arang Abel wüx tayar ichech nej. Nganüy masey nej landeow, tanaámb anderac wüx

nguineay nej tayar andeac Teat Dios.

5 At Enoc, cos tayar andeac Teat Dios, aleángan tamb andüy tiül cielo, ngo mandeow. Masey nipilan tamb mayambüw nej, ngo maxomüw, cos Teat Dios lamaquiiüw nej mamb andüy tiül cielo. Wüx nganaw maquiüraab andüy tiül cielo, tajüic nej naleaing tarang palan leawa andiüm Teat Dios. **6** Nejinguind ngondom marang palan leaw andiüm Teat Dios sitiül ngo mayar andeac nej. Cos leawa nendiüm matüch niüng ajlüy Teat Dios, netam mayaag tiül omeaats, majaw Teat Dios almajlüy. Jangantanej leaw apmayamb nej, Teat Dios apmüüch majaw jane nej.

7 Aaga Noé nde tanomb tayar andeac Teat Dios, tarang nop nadam müx mawün nejiw wüx, ngo mandeowüw tiül yow mintaj nej, at meáwan micual nej. Atquiaj tarang cos Teat Dios ombas lamasaj nej apmajlüy leaw nganaw majaraw. Quiaj Noé tayar andeac Teat Dios, tarang atnej lamasoic. Wüx nej tarang aag ayaj, quiaj tajüiquich meáwan aldemas nipilan wüx iüt ngo mayariw andeac Teat Dios. Noé tayar andeac Teat Dios, quiaj taw wüx cos Teat Dios tajaw najneaj arang.

8 Teat Abraham aton, wüx tapaj nej Teat Dios, tayar leawa tasoic; taw tiül miifüt nej, tamb andüy tiül alinoic iüt niüng lamapiüng Teat Dios apmüüch nej. Tamb andiüy alinoic iüt masey ngo majaw nguiane andüy apmamb. **9** Tayar andeac Teat Dios, pares tacül tiül aaga iüt niüng Teat Dios lamapiüng

apmüüch. Tacül quiaj atnej napeay miün nipilan tfülan iüm taag maquiiüb micual nej Isaac y Jacob. Atquiaj tarangüw cos Teat Dios lamapiüng nejiw apmüjndiw aaga iüt quiaj. ¹⁰ Atquiaj tarang Abraham cos teamandium macül tiül aaga najneajay cambaj leaw ngo ndrom ombas cos witiüt wüx leawa nandand. Aaga cambaj quiaj Teat Dios tapiüng nguineay apmajlüy, ndoj tarang.

¹¹ At nejay müüm Sara mintaj Abraham, tayar andeac Teat Dios; pares Teat Dios tüüch nej majiür teomeaats nej micual nej, masey lamong nüt alndom majiür micual nej. Atquiaj tajlüy, cos tayar andeac Teat Dios wüx tasaj nej apmüüch nej micual nej. ¹² Ajan wüx nop naxey tajlüy xeyay nacualaran, masey nej xeyay latang. Ajan wüx micual nej quiaj, tajlüyiw xeyay nipilan atnej ajlüyiw ocas, aton atnej miwiiüd nadam ndec, nejinguind ngondom mateow.

¹³ Meáwan nejiw tandeowüw wüx nganaw müjndiw leaw Teat Dios lamapiüng apmüüch. Pero nejiw cos lamayariw andeac Teat Dios, áag tapiüngüw naleaing alinoic nüt apmüjndiw aag ayaj. Nejiw apiüngüw ajawüw ajlüyiw ningüy wüx iüt at nejiw napeay miün nipilan. ¹⁴ Cos leaw nepiüng atquiaj ajüic tealeámban mayambüw noic iüt niüng apmacüliw. ¹⁵ Sitiül ndot leaam omeajtsiüw miiütüw nejiw niüng tawüw, quiaj ngo maél mandilileaw alinomb. ¹⁶ Pero nejiw tayacüw omeajtsiüw wüx noic cambaj más najneaj, aag ayaj tiül cielo. Pares Teat Dios apac omeaats

masoic nej Midiosüw ajciüwa nipilan quiaj; nej lamarang noic cambaj niüng apmacüliw.

¹⁷ Teat Abraham cos tayar andeac Teat Dios, quiaj tayac Isaac micual nej marang ichech nej, cos Teat Dios tandiüm majaw sitiül naleaing apmarang atnej lamasaj. Quiaj Abraham tamb maquiiüb aag anopíyan micual nej marang ichech nej, masey tiliüy quiaj Teat Dios tasaj nej: ¹⁸ “Ajan wüx Isaac apmajlüy xeyay micual”, aj. ¹⁹ Cos Abraham tapiüng tiül omeaats, tajaw Teat Dios alndom mapacüüch micual nej alinomb. Pero masey Teat Dios ngo müüch Abraham mambiy micual nej, naleaing Abraham tayaag atnej landeow micual nej, ndoj tayaag atnej Teat Dios lamapacüüch nej alinomb.

²⁰ Teat Isaac cos tajaw nguineay apmajlüy alinoic nüt, quiaj taylor andeac Teat Dios, tatün ocueaj Teat Dios mambeol micual nej Jacob at a Esaú. ²¹ Aton teat Jacob cos taylor andeac Teat Dios, pares wüx laliüc mandeow, quiaj taylor mapeaand tiüt angot nej, ndoj tangueer omal tiüt, tatün ocueaj Teat Dios mambeol nopnop micual José. ²² Teat José aton cos taylor andeac Teat Dios, pares wüx laliüc mandeow tapiüng micual Israel apmawüw tiül Egipto alinoic nüt. Aton tasaj nejiw netam macajüw tiüt miolaats nej majoyiw mamb mamiütüw niüng andüyiw quiaj.

²³ Aton miteat Moisés y mimüüm nej, cos tayariw andeac Teat Dios, pares wüx wijquiat Moisés taxotüw arej caaw; cos tajawüw nej nop nine najneaj natsüijyay ombas. Ngo

mimboloj masey minatang nenajiüt lamapiüng netam mandeow meáwan namix nine monench tiül nipilan israel. ²⁴At teat Moisés aton tayar andeac Teat Dios, pares wüx latang ngo mandiüm masoic micual nej aaga nüx micual Faraón. ²⁵Pero teat Moisés tarriiid mamongoch ngo majneaj nóiquian maquiiüb minipilan Teat Dios ingow mapac omeaats acásan nüt marang leaw ngo majneaj. ²⁶Atquiaj tarang cos ajaw más najneaj mamongoch naél wüx aaga Cristo leaw aliiuc miün alinoic nüt, ingow ajiür cuajantanej tiül Egipto. Cos nej tajaw Teat Dios apmüüch nej leaw xeyay nembeat alinoic nüt. ²⁷Teat Moisés tayar andeac Teat Dios, pares taw tiül Egipto; ngo mimbol masey xeyay apmajciüy natang nenajiüt. Moisés taíic wüx meáwan cos atnej taxom majaw Teat Dios masey ngondom maxoram majaraw.

²⁸At cos teat Moisés tayar andeac Teat Dios, pares tapiüng marangüw aaga pascua atnej lamasaj nej Teat Dios. Aton tasaj minipilan nej mawichwich miquiej sap mbeaymbeay ombiümüw nejiw, cos atquiaj aaga ángel apmamóngan wüx, ngome apmambiy aaga ombas wijquiam nacualaran tiül israel. ²⁹Ajciüwa nipilan israel cos ayariw andeac Teat Dios, pares tamongoj tiül aaga Nacants Ndec. Tamongoj cos Teat Dios tamaag a ndec, tüüch nómbar mawaag, fütan tiüt. Nganüy wüx monaw Egipto tandiümüw mamongoj aton, quiaj tapal nejiw tiüt tiül ndec, meáwan nejiw tandeowüw.

³⁰At aton cos nipilan israel tayariw andeac Teat Dios, pares wüx landoj mayeyiw tiüt a cambaj Jericó ayaíw nüt, quiaj Teat Dios tüüch majmiüc meáwan aaga piedra leaw arangüch otüeng coet neyey tiüt aaga cambaj quiaj. ³¹At aaga Rahab, nop nelomblobüy najtaj leawa ndoj tayar andeac Teat Dios, tambeol ajciüwa monxey monaw Israel, ajciüw leaw tambiüw mandaciüwiw a iüt. Aaga Rahab ndoj taw wüx, ngo mandeow maquiiüb nipilan tiül Jericó leaw ngo mayariw andeac Teat Dios.

³²¿Cuane alinoic sanasaj icon wüx aag ayaja? Naleaing lango matüch nasaj icon wüx Gedeón, wüx Barac, wüx Sansón, wüx Jefté, wüx David, wüx Samuel, at wüx meáwan mondeac andeac Teat Dios.

³³Pues nejiw tayariw andeac Teat Dios, áag wüx tambiüw tiül montsoj tajntsopiw wüx meáwan leaw tajciüy majawüw nejiw tiül palpálwüx iüt. Ndoj tarangüw najneaj wüx a nipilan quiaj. Teat Dios tüüch nejiw leawa lamapiüng apmüüch, at tapal ombeay león, ngo matsamb nejiw. ³⁴Aton leaw tayacaranüw tiül biümb, ngo mandajpüw. At wüx aljane andiüm mambiy nejiw naag espada, nejiw tawüw wüx. Altiiül tambeol nejiw Teat Dios tiül montsoj wüx ngondom ombasiw. Aton altiül ndoj ombasiw majntsopiw wüx leaw ajciüy majaw nejiw tiül montsoj, tüüch meciürrüw montsoj monaw palpálwüx iüt. ³⁵Alacas montaj, cos tayariw andeac Teat Dios, pares Teat Dios tapacüüch alinomb acualajtsüw nejiw leawa landeowüw.

Altiül monyar andeac Teat Dios tamongochiw xeyay ngo majneaj; tambiyaranüw cos ngo mandiümüw macueatiw andüjpiw Teat Dios. Nejiw tajawüw apmajlüiyiw más najneaj wüx apmapaciuw alinomb.

³⁶ Alacas cos ayariw andeac Teat Dios, pares titsojaranüw. Altiül tajwüchiw, altiül taoeleranüw naag galen, altiül tajmeliw tiül manchiüc.

³⁷ Alacas cos tayariw andeac Teat Dios tandemowüw najlosiüw; alacas tandoigaraniüw naag sier; alacas tambiyaranüw naag espada. Alacas tajüyjüiyiw acüliw ninguiün ninguiün, tasojiquiw apixaw nejiw miotaag sap miotaag teants, ngo majiüriuw nicuajind; tajcüyaran majarawüw, tamongochiw xeyay cuajantanej ngo majneaj. ³⁸ Alacas cos tayariw andeac Teat Dios netam majüyjüywán. Altiül tacüliw tiül wajchiüc, altiül tacüliw wüx tiüc, at tiüll warraj tiüc, tengwüy tiüll nadam warraj iüt. Masey tamongochiw meáwan aaga ngo majneaj quiaj, nejiw xeyay nembeatiw majaw nejiw Teat Dios. ³⁹ Naleaing tajüiquichaw ayariw andeac Teat Dios cos tajüic nguineay tamongochiw aag ayaj. Nganüy Teat Dios tiüll aaga nüt quiaj ngo müüch nejiw leaw lamapiüng apmüüch. ⁴⁰ Cos Teat Dios tajaw alinoic nüt apmüüch icoots leawa más najneaj, áag ngo müüch nejiw ombas leaw lamapiüng apmüüch icoots.

Netam mayacaats omeajtsaats
wüx Teat Jesús

12 Ajawaats tajlüiyiw xeyay
nipilan leaw taiündüw wüx
cuajantanej cos tayariw andeac

Teat Dios; ajcüw ayaj atnej oic ayeyiw icoots tiüt nganüy. Sitiül ajlüy cuajantanej leaw alndom mapal icoots ngo marangaats najneaj, tengwüy sitiül nisoet itsoj omalaats, meáwan aag ayaj netam macueatiüts. Netam mandüjpüüts leaw Teat Dios lamayac icoots wüx.

² Netam mayacaats omeajtsaats wüx Teat Jesús, cos nej tayac icoots wüx leaw teamandüjpüüts, at teamambeol icoots marangaats palan leaw andiüm Teat Dios. Nej tajaw alinoic nüt xeyay apmapac omeaats, pares taíic wüx mamongoch xeyay necoy wüx tandemowüw cruz, ngo mapiüng wüx masey xeyay monxing. Wüx ndoj aag ayaj, nej tamb chetem amb wüx miác Teat Dios wüx aaga najneaj chetejeran wüx tiüll cielo.

³ Ich leaam imeajtsan wüx nguineay tamongoch Teat Jesús; cos xeyay tajcüyiw majawüw nej nipilan monrang ngo majneaj. Pares tanaámb indüjpiün, nde paxiüm icueajiün, nde mamix imeajtsan.

⁴ Masey itsojon mequijipan nisoet, pero nganaw maw miquiejiün mendeowan cos iyariün andeac Teat Jesús. ⁵ iNeol landroj imeajtsan wüx aaga poch tüüch icon Teat Dios atnej asoic wüx nop nacualaran! Cos tiüll Mipoch Teat Dios atcüy apiüng:

Ecucal, nde mepiüng ngo mind menguiay wüx apmapaj icueaj Teat Dios.

Nde paxiüm icueajiün wüx nej apmayac ic wüx naél.

⁶ Cos meáwan nipilan leawa Teat Dios andiüm, nej apmapaj ocueaj.

Aton nej alic meáwan leawa
lajlüiyiw micual nej.

⁷Netam meiücan wüx aaga apaj
icueajiün quiaj; cos quiaj ajüic
Teat Dios apaj icueajiün atnej nop
nateateran apaj ocueaj micual nej.
¿Mbich ajlüy nop nacualaran ngo
mapaj nej ocueaj miteat neje? ⁸Pero
sitiül Teat Dios ngo mapaj icueajiün
atnej ajpjaj ocueaj nacualaran,
quiaj ajüic icona ngome naleaing
necualaran, ijlüyiün atanej
necualaran wüx lada. ⁹Cos
ajüraats miteatiiüts ningüy wüx
iüt leaw tapajüw ocueajiiüts, ndoj
tayariiüts ocueajiw. iCuantemas
Miteatiiüts Dios tiül cielo netam
mayariiüts ocueaj wüx apaj
ocueajiiüts, ndoj apmapacaats
meáwan nüt! ¹⁰Naleaing miteatiiüts
ningüy wüx iüt tapajüw ocueajiiüts
acas neat cos nejiw apiüngüw
netam; pero Teat Dios meáwan
nüt apaj ocueajiiüts cos nej ajaw
aag ayaj apmambeol icoots
marangaats najneaj, majlüyiüts
najneaj atnej ajlüy nej. ¹¹Cos wüx
ajpjaj ocueajiiüts, aag ayaj ngo
müüch icoots mapac omeajtsaats;
üüch icoots mamix omeajtsaats.
Pero wüx landoj mamongochiüts
aaga apajaran ocueajiiüts
quiaj, lamajawaats nguineay
netam marangaats. Condom
quiaj apmajüraats más najneaj
omeajtsaats, at apmarangaats más
najneaj.

Xeyay ngo majneaj apmajlüy
jane ngo mind manguiay
andeac Teat Dios

¹²Pares ijchan mapac iwixan
ileajiün leaw ngo majiür apac,

para alndom meiücan wüx leawa
tememongochiün. ¹³Netam
meyacan ileajiün wüx mejüyiün
tiül aaga naleaing tiiüd para ndom
merangan leaw andiüm Teat Dios,
cos atquiaj apmembeolan leaw atnej
necoex ngana majmiüc tiül tiiüd,
ngo mapac wüx mandüüb Teat
Cristo.

¹⁴Átan ipacan wüx mejlüyiün
najneájan mequijpan meáwan
nipilan, tanaámb netam merangan
leaw andiüm Teat Dios. Cos sitiül
ngo merangan atquiaj niquimas
ngondom mejawan Teat Dios.

¹⁵Aton ipacan wüx, ngana aljane
ngo mayar mimonajneaj Teat
Dios. Cos sitiül monciüy majntsop
tiül icona, aag ayaj atnej mioxiich
nangaag soex leaw apmayac ngo
majneaj tiül icona. Cos atquiaj
alndom majüy aaga nangaag tiül
icona mayac icon wüx majlüy ngo
majneaj. ¹⁶Nde mejiüran minajtajan,
minaxeyiün; nde mepiüngan ngo
membeat leawa Teat Dios ajaw
nembeat, cos atquiaj tarang Esaú.
Nej tanüüb leaw apmajcueat müünd
natang nacualaran. Tanüüb aag
ayaj cos tandiüm noic näeteran.
¹⁷Icona lamejawan alinoic nüt
wüx Esaú tandiüm mayar leaw
apmajcueat müünd, naleaing
ngondom müünd, at ngo maxom
nguineay alndom mayar, masey
taijiünts xeyay cos andiüm mayar.

¹⁸Aaga leawa lamayariiüts
ocueaj Teat Dios nganüy, aag ayaj
ngome atnej cuajantanej alndom
majaraw masaramb. Ngo matnej
wüx nüt mixejchiiüts tajawüw
aaga tiüc teandaab, ancatitit, at
anpojniün wüx, aton ancatearriür

wüx atnej napac iünd. ¹⁹Icona ngo menguiayiün ajiünts trumpet, taton ngo menguiayiün andeac Teat Dios. Nganiüy leaw tanguiayiw aaga andeac Teat Dios quiaj, xeyay tatüniw nde mandeac alinoic poch. ²⁰Cos ngo mind manguiayiw aaga xeyay naél poch quiaj leaw tapiüng: "Sitiül ndot nop nimal mamong wüx aaga tiüc quiaj, netam majlos tengwiüy majengueran", aw. ²¹Xeyay tambolooch nejiw aaga tajawüw quiaj wüx mitiüc Sinaí. Quiaj Moisés tapiüng: "Xeyay ximbal, ambeapmbeap xic", aw.

²²Nganüy icona atnej lametüchiün aaga tiüc nenüt Sión, tiül micambaj Teat Dios almapac, aaga Jerusalén tiül cielo niüng ajlüy xeyay ángeles ngo matüch mateoraw; teamarangüw casa Teat Dios. ²³At atnej lerpeayiün tiül niüng canchiiüjow nacualaranüw ombas, larangüch minütiw nejiw tiül cielo. At atnej lerpeayiün niüng ajlüy Teat Dios, áag apmejaw wüx ombas meáwan nipilan. At atnej lerpeayiün nóiquian mequüijpan ajcüw espíritus ocueaj monyar andeac Teat Dios leaw tajlüiyi wüx. Nganüy Teat Dios lamüüch nejiw majlüiyi palanüy najneajay tiül cielo. ²⁴At atnej lerpeayiün niüng ajlüy Teat Jesús, aaga najlüy wüx jayats poch. At niüng ajlüy miquiej nej leaw xeyay nembeat, ngome atnej miquiej Abel.

²⁵Ijawan wüx, nde mepalan ilajcan, netam menguiayiün leaw asaj icon Teat Dios. Cos sitiül ajcüwa nipilan tajlüiyi tanomb tamongochiw ngo majneaj, cos ngo mayariw leaw tasaj nejiw Moisés

ningüy wüx iüt; icuantemas icootsa ngo mawaats wüx asoetiiüts sitiül ngo mayariüts leaw lamasaj icoots Teat Dios najlüy tiül cielo! ²⁶Wüx Teat Dios tendeac wüx aaga tiüc nenüt Sinaí müüch manguiayiw nipilan israel, áag andeac nej nómbar alanglang a iüt. Pero nganiüy Teat Dios asaj icoots tiül Mipoch nej, apiüng: "Alinomb sanüüch melanglangüy ngome áagan a iüt; apmelanglangüy a nüt, caaw, ocas aton", aw. ²⁷Aaga poch leaw tapiüng quiaj: "Alinomb sanüüch melanglangüy" maw, aag ayaj apiüng wüx leaw apmelanglangüy ngome apmacüll meáwan nüt. Nganüy aaga leaw ngondom melanglangüy, aaga cielo niüng aciüll Teat Dios, aag ayaj apmacüll meáwan nüt. ²⁸Pares nganüy mujchiiüts gracias Teat Dios, cos lamüüch icoots mayariüts aaga najneajay cambaj tiül cielo leaw ngondom melanglangüy. Netam marangaats casa Teat Dios con omeajtsaats atnej andiüüm nej. ²⁹Pues Midiosaats ajlüy atnej noic biümb leaw alndom mambel cuajantanej.

Netam marangaats leaw andiüüm Teat Dios

13 Tanaámb ijiiürayon lasta, netam mejlüiyiün atnej nop necual icon. ²Aton nde ndrom imeajtsan, netam mapac imeajtsan mejawan napeay miün nipilan, meajchiiün leaw netam. Cos atquiaj tarangüw acas monkay tanomb, tüjchiw maxood aniüngüw nejiw ángeles, ngo mateotsüw wüx Jane nejiw.

³Aton netam leaam imeajtsan wüx leaw altiül manchiüc, meyajcan atnej ilean tiül manchiüc mequiiüpjan. Átan leaw teamamongochiw ngo majneaj, netam meyajcan atnej teamemongochiün ngo majneaj nójuan mequiiüpjan.

⁴Leaw langoch owixaw mequiiübayeraj najneaj arangüw, wüx ameayiw nójuan ngo majiür nícuajind. Pero naleaing naxey ngondom majiür pálwüx najtaj, at najtaj ngondom majiür pálwüx naxey. Meáwan monxey monjiür pálwüx najtaj tengwüy nüx, aton meáwan montaj monjiür pálwüx naxey tengwüy nench, pues Teat Dios apmajaw wüx asoetiw nejiw.

⁵At aton nde meyacan imeajtsan wüx mendüümüUMAN tomiün. Ich mapac imeajtsan wüx leaw almejüran nganüy, cos Teat Dios apiüng: "Ngo nacueat nambeol icon", aw. ⁶Pares ngo machiweaats omeajtsaats, alndom mapiüngaaats atnej tanderac nomb:

Teat Dios nembeol xic,
ngo nimbol nícuajind leaw
alndom marang wüx ximbas
aljane.

⁷Ich leaam imeajtsan wüx ajcüw leaw tarangüw natang tiül icona, leaw taquiajchiw icon wüx Mipoch Teat Dios. Iyamban imeajtsan mejawan nguineay tarangüw najneaj wüx almequiijpjan; irangan atnej tarangüw wüx tayariw andeac Teat Cristo.

⁸Teat Jesucristo, áag tambeol nejiw tim quiaj, atanej teamambeol icoots nganüy, aton atanej apmambeol icoots oxep nawiür,

ngo majiür ümb. ⁹Nde mendüüpüün wüx sitiül aljane apmaquiaach icon wüx cuajantanej pálwüx, ngo matnej lamayariiüts. Áagan Teat Dios alndom müüch icoots mimonajneaj nej cos ajiür icoots lasta. Sitiül mandüüpüüts aaga poch leaw andeac wüx nguineay alndom meteran, aag ayaj ngo mambeol icoots nícuajind.

¹⁰Nganüy ajiüraats noic nichech más xeyay nembeat, ngo matnej tajlüy nomb. Tanomb miteaats tayacüw nimal wüx artüł marang nichech tiül nangaj iüm taag, ngondom müetiw. ¹¹Cos nomb minatang miteaats ajmel tiül aaga Xeyay Nangaj tiül nangaj iüm ajoyiw miquiej nimal maripip quiaj mangüy asoeteran. Ndoj taquiiüpüw aaga nandeow nimal mambeliw mbeay cambaj. ¹²Pares Teat Jesús aton tandeow mbeay cambaj mangüy asoet meáwan nipilan naag miquiej nej. ¹³Nganüy netam mambaats mbeay cambaj niüng Teat Jesús tandeow, masey mamongochiiüts monxing atnej nej tamongoch. ¹⁴Pues ningüy wüx iüt cam ngo majiüraats micambajaats leaw apmajlüy meáwan nüt. Nganüy teamayambaats aaga cambaj leawa aliiüc miün niüng apmacülliüts alinoic nüt. ¹⁵Cos Teat Jesucristo tandeow, pares netam marangaats casa Teat Dios meáwan nüt, cos aag ayaj atnej migliüüts ichechiiüts nganüy, y migliüüts gracias Teat Dios. ¹⁶Aton tanaám̄b netam membeolayoots, mejiürayoots lasta, cos aag ayaj atnej nichech leaw Teat Dios najneaj majaw.

¹⁷Netam merangan leaw apiüngüw monajiüt tiül minipilan

Teat Dios; netam meyajcan chingüy icona, nganüy nejiw natangüw. Cos aag ayaj minajiütüw nejiw, netam mambeolüw icon wüx minajiüt Teat Dios. Alinoic nüt Teat Dios apmajaw wüx nguineay tarangüw. Pares imbeolüw marangüw najneaj, cos atquiaj apmapac omeajtsüw wüx minajiütüw nejiw, ngome apmamix omeajtsüw. Cos sitiül amix omeajtsüw wüx minajiütüw nejiw, aag ayaj ngo mambeol icon nicuajind.

¹⁸Itüniün ocueaj Teat Dios mambeol xicon, cos tanaámb sandiüman narangan leaw apiüng Teat Dios, nayajcan najneaj tiül ximeajtsan wüx cuajantanej leaw sarangan. ¹⁹Alinomb sasaj icon metüniün mambeol xic Teat Dios para ndom namb najaw icon najen.

**Ndójwüx atepeay, teamasaj
Teat Dios mambeol nejiw**

²⁰Nganüy satün ocueaj Teat Dios, aaga neech icoots majlüyiiüts najneájan, leaw tapacüüch alinomb Miteatiüts Jesucristo. Nej nganüy nop natang nejiür icoots,

atnej nop nejiür sap ajiür misap nej. Nej ajlüy wüx aaga jayats poch leaw apmajliiy meáwan nüt, cos taw miquiej nej tandeow. ²¹Ich mambeol icon Teat Dios merangan palan leaw andiüm nej, müüch icon merangan najneaj, cos Teat Cristo apmambeol icon. Nej netam marangüch casa meáwan nüt. Amén.

²²Satün icueajiün xecojow xechijquiaw, inguiayıün leaw lanasaj icon tiül aaga nawiig cam, iyacan wüx imeajtsan. Áagan acas poch sarang wüx nawiig cam ngome xeyay najal. ²³Nganüy sanasaj icon aton, michijquiaats Timoteo laaw tiül manchiüc. Sitiül nej mapeay najen, saleamban quiaj najawan icon.

²⁴Itepeayiün meáwan natang nenajiüt tiül icona; aton itepeayiün meáwan monyar andeac Teat Cristo. Leaw aliw ningüy monaw Italia atepeayiw icon aton.

²⁵Teat Dios tanaámb müüch icon mimonajneaj nej, tamtámban. Amén.

Noic nanderac tarang wüx nawiig

SANTIAGO

Teat Santiago atepeay nipilan israel nguijantanej

1 Xique nenütiüs Santiago,
nerangas minajüt Teat
Dios at minajüt Teat Jesucristo.
Satepeayiw meáwan micual Israel,
ajcüwa micual gajpiüp (12) monkex
leaw ndajriütoj tandüiyi wüx tiül
palpálwüx iüt.

Teat Dios üüch maxoram omeaatsaran

²Xecojow xechijquiaw, ich
mapac imeajtsan xeyay, masey
imongochiün cuajantanej ngo
majneaj. ³Cos ijawan wüx
imongochiün xeyay ngo majneaj
wüx indüipiün Teat Dios, quiaj
apmejawan nguineay üüch
icon meiücan wüx, ngo paxiüm
icueajiün. ⁴Sitiül apmeiücan
wüx meáwan cuajantanej
leaw imongochiün, aag ayaj
apmajüiquich irangan palan najneaj,
lango metam icon nicuajind.

⁵Sitiül aljane icona ngo maxom
omeaats nguineay netam marang
leaw Teat Dios andiüm, ich matün
ocueaj Teat Dios, quiaj apmüünd.

Cos nej xeyay üüch meáwan nipilan
leaw apmatün nej ocueaj, ngo
malic. ⁶Wüx nop apmatün, tiül
omeaats netam mapiüng apmüünd,
ngondom machiw omeaats, cos jane
apmachiw omeaats, aag ayaj ajlüy
atnej arang omal yow tiül ndec,
aquiib nej mamb iünd tengwüy
ncherrec nguijantanej. ⁷Leawa
nerang atquiaj ngondom mapiüng
Teat Dios apmüüch nej leaw atün.
⁸Cos nop nipilan nejiür ijquiaw
omeaats, noic nüt andiüm marang
atnej andiüm Teat Dios, alinoic nüt
andiüm marang andiüm nej. Aaga
nipilan quiaj ngondom mandüüb
noic nej.

⁹Nop nendüüb Teat Dios masey
napateay ajiür, ich mapac omeaats
wüx ambeol nej Teat Dios. ¹⁰Nop
nejiür, ich mapac omeaats aton,
masey nipilan itsojow nej wüx
andüüb Teat Dios. Nej alinoic nüt
apmandeow, at leaw almajiür
apmamong atnej among ajpoet
mbaj. ¹¹Cos wüx apmajntsop
nüt apmerraar xeyay, quiaj soex
apmawaag, ajpoet nej apmajtean,
quiaj ümb ajüic atsüjjay ombas.
Atquiaj alndom majlüy wüx nop

nejiür, masey teamapiüng marang minajiüt nej oxep nawiür, pero tealeámban marang, quiaj andeow.

Netam maiücaran wüx meáwan naél

¹²Najneajay apmajlüy jane afüc wüx meáwan naél amongoch, cos wüx landoj maíuc mamongoch meáwan aaga naél quiaj, quiaj apmüünd atnej noic corona leaw apmüüch mapac meáwan nüt, cos aag ayaj Teat Dios lamapiüng apmüüch meáwan mondiüm nej.

¹³Sitiül aljane ayaag tiül omeaats nej andiüm marang ngo majneaj, ngondom mapiüng Teat Dios tüüch nej leaam omeaats aag ayaj, cos nejinguind ngondom mayac wüx

Teat Dios marang ngo majneaj, at Teat Dios ngo mayac wüx nejinguind marang ngo majneaj.

¹⁴Cos jangantanej nejáyan quiaj ayacüy tiül omeaats nej mandiüm marang ngo majneaj, wüx anot nej mandiüm marang leaw axom majaw, quiaj apmeyacüy tiül naél. ¹⁵Wüx nop apmapiüng tiül omeaats nej marang ngo majneaj, aaga nisoet wüx landoj lamarang alndom mambiy nej.

¹⁶Xecojow xechijquiaw, nde mewaiicharanan wüx aag ayaj.

¹⁷Meáwan leawa najneajay ijjndiiüts ijjndiiütsan, aag ayaj palanüy ajiüraats. Meáwan aag ayaj aliüc imiün cawüx niüng ajlüy Teat Dios, aaga nerang nüt, nerang caaw, nerang ocas. Nej ngondom mambilüüch atnej angowüüch minden cuajantanej. ¹⁸Cos nej Teat Dios tandiüm müüch icoots wijquiamoots wüx aaga naleaing poch wüx Teat Cristo, para

majlüyiiüts natang tiül meáwan leawa lamarang.

Netam marangüch atnej apiüng

¹⁹Xecojow xechijquiaw, ich leaam imeajtsan netam meciüliün menguiayıün. Ndoj, wüx lamejawan nguineay ajlüy, quiaj tendeacan. Nde majénan mejciyiün. ²⁰Cos sitiül aljane apmajcüy, quiaj langondom marang najneaj atnej andiüm Teat Dios. ²¹Nganüy netam mecueatiün meáwan ngo majneaj irangan, meáwan ngo majneaj ajlüy tiül imalan at tiül imeajtsan. Iyariün con imeajtsan aaga Nangaj Poch leaw alndom mawün icon wüx nisoet.

²²Netam merangan atnej apiüng tiül Mipoch Teat Dios, nde menguiayıünan. Cos sitiül apmenguiayıünan, ngo merangan leaw apiüng, quiaj apmejüiquichan icoyónan quiaj tengual iwaiichayon. ²³Sitiül aljane anguiáyan Mipoch Teat Dios, ngo marang atnej apiüng, aag ayaj ajlüy atnej nop naxey nejaw mitey nej tiül cheeg nguineay ajlüy. ²⁴Cos aaga nerang atquiay quiaj masey tajaw nguineay ajlüy, condom wüx apmamb, quiaj landroj omeaats nguineay tajaw. ²⁵Pero Jane tanaámb majaw palan aaga poch ocueaj Teat Dios aaga newün icoots wüx, mayac wüx omeaats marang leaw apiüng, quiaj aaga nipilan lango majlüy matnej nop nenguiáyan condom landroj omeaats. Pero nej apmajlüy nop nerang atnej apiüng Teat Dios, condom xeyay apmapac omeaats wüx leaw arang.

26 Sitiül aljane tiül icona apiüng xeyay andüüb Teat Dios, pero naleaing ngo majaw wüx andeac, aag ayaj nejáyan quiaj tenguial awaijchay, cos masey apiüng andüüb Teat Dios, aag ayaj ngo maleaing. **27** Sitiül aljane naleaing andüüb Mipoch Teat Dios, ngo matsopoch nej nicuajind nisoet teombas Teat Dios; aag ayaj apmamb majaw mambeol ajcüwa nendeoj monguich, at apmambeol monleben omal montaj wüx amongochiw naél. Atquiaj alndom majlüy nerixixay omeaats, ngo marang atnej arangüw nipilan nganaw mandüjpiw Mipoch Teat Dios.

Ngo metam marriüjtan tiül nipilan

2 Xecojow xechijquiaw, cos indüjpiün najneajay Miteatiiüts Jesucristo, ngo metam merriüjtan tiül nipilan. **2**Cos sitiül aljane apmamb niüng canchiüron, nop asooig najneajay apix nej, at iquial owix nej oro; pero alinop apmamb quiaj netiün andüy, nguirich apix nej; **3**condom icona apmajneaj mejawan aaga xeyay ajneaj asoijquiay quiaj, apmesajan: "Mac cheter ningüy tiül najneajay chetejaran wüx cam", merajan. Condom apmesajan aaga netiün andüy quiaj: "Lombóran ninguijaj, tengwüy tsotóran ningüy tiüt", merajan. **4**Wüx irangan atquiaj, ajüic ngo majneaj tenguial irriüdayon, cos tenguial mejawan nguineay ajlüy wüx ombas nop alinop; aag ayaj ngo majneaj ipiüngan tiül imalan quiaj.

5Xecojow xechijquiaw, inguiayıün sanasaj icon: Teat Dios lamarriüd

ajcüwa nipilan ngo majiür xeyay wüx aaga iüt cam mandüjpiw nej; at apmajlüyiw nójiquian maquüüb Teat Cristo tiül micambaj nej tiül cielo. Cos lamapiüng apmüüch aag ayaj meáwan leawa nej andiüm.

6Pero icona ngo mind mejawan nipilan leaw ngo majiür, ¿neol, ngome ajcüwa monjiür, nejiw xeyay arangüw ngo majneaj wüx imbasana? ¿Neol, ngome nejiw asapüw icon mayaciüw icon teombas monajiüta? **7**¿Neol, ngome ajcüwa monjiür andeacndeaciüw ngo majneaj wüx aaga najneajay minüt Teat Jesucristo, áag tenguial mendüjpiün nganüye?

8Sitiül icona apmerangan atnej Teat Dios apiüng tiül Nangaj Mipoch Nej wüx apiüng: "Netam mendiüman nop alinop atnej iquiáyan quiaj indiümüy", aw. Aag ayaj najneaj apmerangan. **9**Pero sitiül irriüdayon nop alinop, aag ayaj xeyay nisoet ijüuran; aaga poch tayac Teat Dios ajüiquich ngo majneaj irangan. **10**Sitiül aljane apmapiüng arang palan meáwan aaga poch tayac Teat Dios; pero sitiül nej ngo marang masey noic poch, aag ayaj Teat Dios ajaw atnej ngo marang nicuajind leaw apiüng tiül Mipoch Nej. **11**Cos nejay Teat Dios leaw tapiüng: "Nop naxey ngondom majiür pálwüx najtaj, nop najtaj ngondom majiür pálwüx naxey", aton tapiüng: "Nde membiy nejinguind", aw. Atquiaj Teat Dios apiüng, cos sitiül nop naxey ngo majiür pálwüx najtaj, at najtaj ngo majiür pálwüx naxey, pero sitiül apmambiy nipilan, aag ayaj ngo marang leaw apiüng aaga poch

tayac Teat Dios. ¹²Netam merangan najneaj, aton netam mendeacan najneaj atnej apiüng Teat Cristo, cos nej andiüm icon, pero aton apmajaw wüx isoetiün alinoic nüt. ¹³Sitiül aljane ngo majiür lasta alinop, alinoic nüt wüx Teat Cristo apmajaw wüx asoet nej, ngome apmajiür nej lasta nicuajind. Pero sitiül aljane apmajiür lasta alinop, quiaj Teat Cristo apmajiür nej lasta wüx apmajaw wüx asoeteran.

Netam mejüiquich nguineay indüüb Teat Dios

¹⁴Xecojow xechijquiaw, ćcuajpar sitiül aljane mapiüng andüüb Teat Cristo sitiül ngo majüic arang leaw apiüng Teat Cristo? Aag ayaj ngo mejüiquich laáw asoet nej. ¹⁵Jondot nop micoj michiig ngo majiür apix, ngo majiür cuane apmüet, ¹⁶condom nop icona masaj nej: “Tamtámban ijlüy, quiür iyamb ipix ngana mambiy ic naquind, iyamb it ngana mendeow lop”, maj nej. Pero sitiül ngo müüch nicuajind, ćnguineay ajüic ambeol neje?

¹⁷Atquiaj sitiül aljane apiüng ayar andeac Teat Dios; pues aaga apiüng quiaj ngo membeat nicuajind sitiül ngo marang leawa netam marang.

¹⁸Sitiül apmasaj xic aljane: “Ique ipiüng temeyar andeac Teat Dios, pero xique teanarang leaw apiüng Teat Dios”, maw. Pues iich xic najaw nguineay iyar andeac Teat Dios masey ngo majüic irang najneaj, nganüy xique sanüüch ic mejaw nguineay sayar andeac Teat Dios cos sarang leawa nej andiüm. ¹⁹Ique ipiüng ijaw áagan nop Dios almajlüy, aag ayaj naleaing

ipiüng. At aton nimeech ajawüw nop Teat Dios almajlüy, pero ambeapmbeap nejiw, xeyay imboloj mandüiyiw. ²⁰iłque nerchach! ¿Ngo mejaw sitiül nop apmayar andeac Teat Dios, pero ngo marang leaw apiüng Teat Dios, aag ayaj por ngana miün mapiüng lamayar andeac Teat Dios? ²¹¿Neol ngo menguiayıüna nguineay tarang mixejchiiüts Abraham wüx tayac nichech müüch Teat Dios? Cos nej tarang leaw tasaj nej Teat Dios, taquiiüb micual nej Isaac mayac wüx artüł marang nichech. ²²Naleaing ajawaats Abraham tarang aag ayaj cos tayar andeac Teat Dios. Quiaj tajüic nej naleaing ayar andeac Teat Dios, cos tarang leaw tapiüng Teat Dios. ²³Wüx tarang aag ayaj, quiaj tajüic nej lamarang atnej apiüng tiül Mipoch Teat Dios, cos apiüng: “Abraham tayar leaw tasaj nej Teat Dios, quiaj tajüic Teat Dios lamawün nej asoet nómbar”, aw. Ndoj tanderac najneaj wüx Abraham cos nej xeyay ajneaj aweaag Teat Dios.

²⁴Nganüy ijawan sitiül naleaing nop ayar andeac Teat Dios, at sitiül arang atnej Teat Dios andiüm, aag ayaj ajiüc Teat Dios lamawün nej asoet nómbar. ²⁵Tanomb aaga najtaj nejiürjiür naxey nenüt Rahab, Teat Dios tawün nej asoet, cos nej tarang leaw Teat Dios andiüm wüx taxot aniuüng nej ajcüwa monxey, ndoj tüüch mambüw amb tiül alinots tiiüd, ngana ndejmoj. ²⁶Atquiaj ajlüy, cos nop nandeow nipilan ngo majiür espíritu; at aton masey nop apiüng lamayar andeac Teat Dios, sitiül ngo marang leaw

apiüng Teat Dios, aag ayaj ajlüy atnej nop nandeow.

Oniweran

3 Xecojow xechijquiaw, ngo metam majlüy tiül icona xeyay leawa apiüngiw alndom ombasüw maquiajchiw, cos ijawan leaw aquiajchiiüts sitiülg ngo maquiajchiiüts naleaing atnej apiüng Teat Dios, nej apmayac asoetiiüts xeyay. ²Naleaing nejinguind ngondom marang palan. Ndot sitiülg aljane ngo mandeac nicuajind leaw ngo metam mandeac, aag ayaj arang palan. Aton nej alndom mesapüy wüx marang palanüy leaw netam marang. ³Ndot ayacaats freno teombeay nop cawüy, quiaj alndom maleainguichchaats mayacaats tiül tiiüd. ⁴At nop nadam müx masey nadam, aaga nejüyich nej alndom maleainguich naag nots nine timón, masey napac iünd mandium maquiiüb nej nguiajantanej. ⁵Atquiaj ajlüy wüx oniweran, cos masey nine oniweran, alndom merangrangüy mandeac wüx cuajantanej. ⁶Neol ngo mejawana, noic nine biümb alndom mambel xeyay xiüla? ⁶Atquiaj ajlüy oniweran, cos alndom marang xeyay ngo majneaj atnej biümb alndom marang. Aaga oniweran, nimeech alndom majüyich nej müüich mandeacaats xeyay ngo majneaj. Pares netam leaam omeajtsaats nguineay andeacaats meáwan nüt. ⁷Meáwan nimal masey napatiw, alndom müüind memas, masey quiec, masey ndiüc, masey nimal naw tiül ndec. Meáwan ajcüwa nimal

quiaj, nipilan alndom müüich memas. ⁸Pero nejinguind ngondom mapal ombeay müüich memas oniw nej, cos aaga oniweran quiaj ngondom müüind memas. Aag ayaj ajlüy atnej micüy olüic napat ndiüc cos alndom mambiy. ⁹Cos naag ombeayaran alndom mandeacaats najneaj wüx Teat Dios; at alndom mapaijchaats nipilan, aag tarang Teat Dios atnej ajlüy nej. ¹⁰Cos ombeayaran alndom mandeac najneaj, aton alndom mandeac ngo majneaj. Xecojow xechijquiaw, atquiaj ngo metam marangüch. ¹¹¿Jondot, noic oniiüg yow, mbich nöiquian alndom maw tiül nangan yowa, at nangaag yowa? ¹²Xecojow xechijquiaw, calndom noic owl toc maóng olívas? ¹²Ngwtiy alndom noic owl uva maóng toca? iAag ayaj ngondom niquimas! Aton noic oniiüg yow ngondom maw tiül najtix yow nöiquian maquiiüb nangan yow.

Teat Dios ambeol maxoram omeaatsaran

¹³¿Jane tiül icona xeyay axom omeaats, at ajaw wüx cuajantaneje? Nej ich majüiquich nguineay axom omeaats marang cuajantanej najneaj, at ngo merangrangüy wüx nicuajind. ¹⁴Sitiülg aljane ayac wüx omeaats ajcüy majaw alinop, at xeyay arang cuajantanej leaw arang melombojcháyan wüx; aag ayaj ngondom merangrangüy wüx mapiüng nej xeyay andüy, cos nop nerang atquiaj ajüiquich tenguijal awaiich. ¹⁵Leaw nepiüng atquiaj, aag ayaj ngome ocueaj Teat Dios, aag ayaj ngome ocueaj nipilan ningüy

wüx iüt, tengwüy ocueaj nimeech. ¹⁶Cos sitiül aljane andiümduüm ocueaj alinop, tengwüy sitiül alwüx omeaats ajcüy majaw aljane, quiaj apmajlüy xeyay moncüy, aton meáwan palpálwüx ngo majneaj alndom marangüch. ¹⁷Nganüy sitiül aljane axom omeaats wüx cuajantanej, aaga leawa teamaxom omeaats wüx quiaj imiün cawüx niüng ajlüy Teat Dios. Palanüy najneaj ajlüy, ngo müüch moncüy, ajiür monajneaj, alndom manguiay leaw apiüng alinop, ajiür lasta jangantanej, arang najneaj mambeol alinop. Ngo marang casa nop, pero alinop ngwüy; at ngo mawaiich nejinguind. ¹⁸Jane ayamb monajneaj nguiajantanej mamb, apmaxom monajneaj.

Mondiümduüm leaw almajlüy wüx aaga iüt cam

4 ¹Cuane wüx ajlüy moncüye, at mondeacndeac tiül icona? ²Ngome aag ayaja naw tiül imeajtsana, merangan leaw icona indiümana? ²Cos indiüman mejüran cuajantanej leaw ngandom mejüran, pares tendiüman membiyan leaw nejiür. At aton indiüman mejüran leaw almajiür alinop, pero ngandom mejüran, áag teyambyamban moncüy, mejcüyiün mequüüpán monjiür, para alndom menojiün leaw almajiürüw. Níüngan aton ngandom mexoman mejüran nicuajind, cos ngo meyamban Teat Dios metüniün ocueaj. ³At aton masey itüniün, naleaing ngo meajndiün cos Teat Dios ajaw ngo majneaj itüniün. Nej ngo müüch cos itüniün para merlomboochayon wüx. ⁴Icona

tepiüngan apmerangan leaw andiüm Teat Dios, ndoj ngo merangan. ⁵Neol ngo mejawana sitiül irangan ngo majneaja leaw arangüch ningüy wüx iüta, Teat Dios ngo majneaj majaw icon? ⁵Ngwüy, cuane ipiüngana? ⁶Jow, leaw apiüng tiül Mipoch Teat Dios ngo metama? Ngwüy netam, cos apiüng: “Aaga Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios leawa nej tayac tiül omeajtsaats andiüm icoots xeyay; teamajiür icoots, ngo mandiüm marangaats ngo majneaj”, aw. ⁶Teat Dios teamambeol icoots xeyay, ngo metam mandiümaats marangaats ngo majneaj. Atcüy apiüng: “Teat Dios ambeol jane ngo merangrangüy; pero leaw nerangrangüy, nej ngo mambeol”, aw. ⁷Ijchan imeajtsan Teat Dios; nde merangan leaw minatangüw nimeech andiüm. Ndoj quiaj apaxiüm, apmacueat icon. ⁸Sitiül apmeajchiün imeajtsan Teat Dios, nej apmatüch niüng ijlüyiün mambeol icon. ⁹Icueatiün irangan ngo majneaj icona monrang nisoet! Iwüniün tiül imeajtsan meáwan ngo majneaj, nde mejüran ijquiaw imeajtsan. Netam merangan áagan leaw andiüm Teat Dios; ngandom merangan leaw icona indiüman. ⁹Netam meyajcan ngo majneaj tiül imeajtsan, mejüntsan xeyay. Nde mapac imeajtsan wüx aaga ngo majneaj irangan. ¹⁰Sitiül ngo merangan adam imeajtsan teombas Teat Dios, nej apmajüiquich najneaj irangan.

Leaw nendeac ngo majneaj wüx ombas alinop

¹¹Xecojow xechijquiaw, nde mendeacan ngo majneaj wüx ombas

nop alinop. Cos leaw nendeac ngo majneaj wüx ombas alinop, tengwüy acay asoet alinop, aag ayaj atnej andeac ngo majneaj wüx aaga poch tayac Teat Dios. Cos atquiaj ajüic ngo metam nej, ngo marang leaw apiüng. ¹²Cos néjan Teat Dios lamayac Mipoch Nej, aton néjan alndom mayac asoet aljane. Nej alndom mawün wüx asoeteran, aton nej alndom mandrooch ombas nipilan tiül aaga xeyay ngo majneaj. ¿Jow nganüi icona, neol teyacan asoet alinopa?

Ngondom mejaw cuane apmajlüy oxep nawiür

¹³Sitiül aljane apmasaj icon mapiüng: “Nganüi tengwüy oxep apmambaats marangaats najiüt tiül noic cambaj miünquiaj; apmacülliiüts quiaj nomb neat; apmengalayoots apmenüübayoots alndom maxomaats tomiün”, maw; aag ayaj ngo majneaj mapiürgang atquiaj. ¹⁴Cos ngo mejawan cuane apmexoman oxep nawiür, sitiül alndom mepakan tengwüy mendeowan. Acásan nüt ajlüyyiüts niüngüy atnej oic, cos oic alndom majlüy acásan ores condom lamong. ¹⁵Netam mepiüngan: “Sitiül Teat Dios apiüng aliün mapacaats, quiaj apmarangaats aaga najiüt cam. Pero sitiül Teat Dios ngo mandiüm marangaats aaga najiüt cam, quiaj lango marangaats”, merawan. ¹⁶Pero naleaing icona ngo mepiüngan atquiaj, cos indeacndeacan, erlomboochayon wüx nguineay apmerangan oxep nawiür. Meáwan ajcüwa monlombochay quiaj, Teat Dios ngo majneaj majaw nejiw. ¹⁷Cos sitiül nop ajaw nguineay netam marang, ndoj ngo marang, quiaj lamajiür xeyay nisoet.

Apaj ocueajiw monjiür

5 iİnguiayıün icona monyac imeajtsan wüx leaw almejiüran! Sanasaj icon, netam mejiüntsan, merpajan, cos laliüc memongochiün xeyay ngo majneaj. ²Cos meáwan leaw almejiüran, aag ayaj atnej pandiün, at meáwan najneaj ipixan almejiüran, aag ayaj ajlüy atnej lamüet nej ndeoog. ³At meáwan oro, meáwan plata leaw almejiüran, aag ayaj ajlüy atnej lajtep miüüt, lango majneaj. Ninguiaj ajüic icona nerrejchiün wüx leaw almejiüran. Wüx aag ayaj alinoic nüt apmeyajcan xeyay ngo majneaj wüx Teat Dios apmajaw wüx isoetiün; cos apmeyajcan atnej teamambel icon biümb. ⁴Icona tewaijchan ajcüwa nipilan monrang minajiütan, ngo mengüyiün palan, por aag ayaj Teat Dios apmepalüch ombas, cos nej lamanguiy nguineay teamapiüngüw ajcüwa monrang najiüt quiaj. ⁵Icona najneajay ijiliyiün ningüy wüx aaga iüt cam, lamong wüx ijüran cuajantanej; temerangan meáwan leaw üüch mapac imeajtsan. Icona at icon nop naxip nimal wüx apmatüch a nüt apmembiyaranan. ⁶Icona lameyacan asoet mandeowüw leawa ngo majiürtüw nisoet nicuajind. iNejiw ngondom mewünayej!

Iiücan wüx cuajantanej leaw imongochiün

⁷Xecojow xechijquiaw, netam meiücan wüx meáwan ngo majneaj leaw imongochiün, leaw atüch a nüt mandilil Teat Jesú. Cos ijawan nguineay arang nop nepiür, netam mafüc wüx leaw ajoet ndoj apmapiür. Condom apmatüch aaga nüt maxaing omeaats corrül. ⁸Atquiaj icona aton netam meiücan

wüx leaw almendüjiün, nde paxiüm icueijiün; cos laliüc mapeay Teat Jesú斯 imiün tiül cielo.⁹ Xecojow xechijquiaw, nde mendeacan ngo majneaj wüx ombas nop alinop, nganandot Teat Dios mayac xeyay isoetiün, cos laliüc matüch a nüt majaw wüxasoeteran.¹⁰ Xecojow xechijquiaw, netam merangan atnej nomb tarangüw ajcüwa mondeac andeac Teat Dios, cos nejiw taiüciüw wüx meáwan ngo majneaj leawa tamongochi. ¹¹ Ajawaats najneajay tajlüiy leawa taiüciüw wüx meáwan ngo majneaj tamongochi quiaj.

Lamenguiayıün nguineay teat Job taíic wüx meáwan ngo majneaj, at nguineay Teat Dios tambeol nej xeyay wüx landoj mamongoch aag ayaj. Atquiaj arang Teat Dios cos najneaj omeaats, andiüm meáwan nipilan.

¹² Nganüy xecojow xechijquiaw, sasaj icon nde mepajan wüx minüt Teat Dios. Nde mepajan wüx minüt cuajantanej najlüy tiül cielo, tengwüy leaw najlüy wüx iüt. Nde mepajan minüt wüx cuajantanej leaw almajlüy. Ngwüy netam mepiüngan naleaing tajawas, tanguiayıüs; tengwüy ipiüngan naleaing ngo najaw ngo nanguaiay. Cos sitiül apmerangan atquiaj Teat Dios ngome apmayac isoetiün alinoic nüt.

¹³ Sitiül aljane icona amongoch ngo majneaj, ich masaj Teat Dios mambeol nej; sitiül aljane apac omeaats, ich mataag cantar himnos wüx minüt Teat Dios. ¹⁴ Sitiül aljane tiül icona niün andeow, ich mapaj montangtang monajjiüt tiül icona monyar andeac Teat Cristo, mambüw quiaj matüniw ocueaj

Teat Dios mambeol nej. Aton ich matequejchiw wüx ombas nej aceite wüx minüt Teat Jesucristo. ¹⁵ Condom ich matüniw ocueaj Teat Dios, nde machiweaw omeajtsüw. Quiaj aaga niün andeow quiaj apmajneaj, Teat Dios apmawitich nej, y sitiül ajiür nisoet Teat Dios apmawün meáwan asoet nej. ¹⁶ Nganüy sitiül aljane tiül icona arang ngo majneaj, ich macheed masaj icon cuane nisoet ajiür. Condom isajan Teat Dios mambeol nop alinop wüx aag ayaj; quiaj apmamong, apmajneaj iün andeow. Cos sitiül nop naleaing andüüb Teat Dios con omeaats y arang leaw andiüm Teat Dios, wüx apmatün ocueaj Teat Dios, quiaj apmarangüch leaw nej atün. ¹⁷ Aaga teat Elías tajlüy tanomb, aag ayaj nop naxey atnej icootsa. Naleaing wüx nej tatün ocueaj Teat Dios ngo majoet, quiaj ngo majoet aroomb neat pinawan. ¹⁸ Condom tatün alinomb ocueaj Teat Dios, tasaj müüch majoet, quiaj tajoet. Condom tajlüy nüeteran cos terangüy omeaats micorrüliw nejiw.

¹⁹ Xecojow xechijquiaw, sitiül aljane tiül icona lango mandüüb aaga poch naleaing leaw tandeac Teat Dios, nganüy sitiül alinop icona apmambeol nej mandilil alinomb mandüüb Teat Dios, ²⁰ quiaj aaga nerang ngo majneaj quiaj apmaw wüx asoet nej, lango mandeow tiül nisoet. Aton aaga nembeol nej alndom mayaag najneaj cos lamawün wüx aaga nipilan quiaj, lango majiür nicuajind nisoet.

Anoic nanderac arang wüx nawiig San Pedro

1^a Carta de SAN PEDRO

Atepeay

1 Xique nop apóstol ocueaj Teat Jesucristo, nenütiüs Pedro. Nganüy sarang aaga acas poch cam natepeayiw meáwan nipilan israel leawa tajwanüw tiül micambajüw nejiw, leawa nganüy ajlüiyiw tiül alinoic iüt, tiül Ponto, tiül Galacia, tiül Capadocia, tiül Asia, tiül Bitinia. ²Cos Teat Dios nde tanomb ajaw icona apmendüipiün nej; pares lamarriiid icon meajchiün imeajtsan merangan leawa Nangaj Espíritu asaj icon. Lamajants icon miquiej Teat Jesucristo para mejlüyiün nerexixay. Tamtámban nejneajfünan, ich mexeyay tiül icona mimonajneaj Teat Dios.

Teamacülliüts leaw ngome apndrom ombas

³Najneajay ajlüy Teat Dios, Miteat Miteatiiüts Jesucristo, cos tajmiüc omal omeaats majaw leaw amongochiiüts. Tüüch icoots wijquiamoots alinomb cos tapac tiül mondeow Teat Jesucristo. Aag ayaj üüch mapac omeajtsaats xeyay macülliüts aaga nüt wüx

icoots apmapacaats alinomb.

⁴Quiaj apmijndiiüts leawa Teat Dios lamapiüng apmüüch icoots ninguiün tiül cielo. Aaga leaw apmijndiiüts quiaj, ngome apndrom ombas, apmajüraats meáwan nüt. Ngondom matsopoch nej nicuajind; aton ngondom mantsoy mawaag.

⁵Cos ijchan imeajtsan Meyariün andeac Teat Dios, nej teamajüür icon leaw apmatüch a nüt nómban meriowan wüx isoetiün. Aag ayaj aliüc miün apmajlüy wüx ümb wüx nüt.

⁶Meáwan wüx aag ayaj icona netam mapac imeajtsan xeyay, masey ningüy wüx aaga iüt cam apmemongochiün xeyay naél. Naleaing aag ayaj acásan nüt apmajlüy. ⁷Icona netam meiücan wüx meáwan naél leaw apmemongochiün wüx indüipiün Mipoch Teat Dios, cos aag ayaj najntsop wüx ambeat, ngo matnej netsüjjay ombas oro. Masey majmel wüx biümb maponcharan majwan misoy nej maw áagan jayats oro.

Atquiaj icona sitiül apmejüiquichan nguineay iiican wüx meáwan imongochiün quiaj, najneajay

apmapac omeaats Teat Jesucristo majaw icon wüx nej aliüc alinomb.

⁸Cos Teat Jesucristo indiüman, masey ngome nejay tejawan, nganüy tanaámb iyariün mipoch nej. Xeyay apac imeajtsan wüx nej, masey ngo mexoman poch leaw alndom mapiüng wüx nguineay ajneaj ajlüy. ⁹Pues aaga mipoch Teat Jesucristo leawa temeyacan imeajtsan wüx, aag ayaj apmawün icon wüx isoetiün.

¹⁰Ajčüwa mondeac andeac Teat Dios monlüy tanomb tandiümüw majawüw nguineay ajlüy mimonajneaj Teat Dios leaw apmeajndiün, ijndeánan. Tayambüw teamteáman majüiquichaw nguineay ajlüy aaga awaran wüxasoeteran.

¹¹Tayambüw ngün niplan ngün nüt andeac wüx aaga Nangaj Espíritu ocueaj Teat Cristo leaw almajlüy tiül nejiw. Cos tandeac wüx meáwan ngo majneaj leaw apmamongoch aaga Cristo, condom tajuiquich nguineay apmajlüy xeyay najneajay. ¹²Condom tijndiw majawüw aag ayaj ngome apmajlüy tiül minütiw nejiw; aag ayaj apmajlüy wüx icootsa. Cos meáwan leawa tandeaciüw, aag ayaj lajlüy nganüy, lamenguiayıün wüx. Pues aaga Nangaj Espíritu niün imiün tiül cielo tambeol nejiw mandeaciüw aag ayaj. Meáwan aaga lajlüy quiaj, ajčüwa ángeles monaw tiül cielo xeyay tandiümüw majawüw nguineay ajlüy.

Teat Dios tayamb icoots marangaats najneaj

¹³Nganüy iyacan wüx imeajtsan leaw lamenguiayıün, merangan palanüy leawa najneaj. Icüliün

meajndiün aaga monajneaj leaw apmeajndiün wüx Teat Cristo aliüc alinomb. ¹⁴Nganüy irangan atnej arangüw nacualaran leaw arangüw asaj nejiw miteatiw nejiw. Nde merangan ngo majneaj atnej terangan nomb wüx nganaw meyariün andeac Teat Cristo. ¹⁵Cos aaga nepaj icon mendüipiün nej arang palanüy najneaj; at icona netam merangan áagan najneaj meáwan nüt wüx ijlüyiün wüx aaga iüt cam. ¹⁶Tiül Mipoch Teat Dios apiüng: “Netam merangan najneaj cos xique najneaj sarang”, aw Teat Dios.

¹⁷Sitiül icona ipiüngan Teat Dios miteatiün, pues nej ajaw jane arang najneaj jane ngwüy; nej apmajaw wüx leawa arangaats anopnopoots. Netam mermbolan mendüipiün Teat Dios meáwan nüt wüx almejüyiün wüx aaga iüt cam atnej napeay miün niplan. ¹⁸Cos Teat Dios lamawün icon tiül meáwan leaw ngo metam merangan, áag leawa tayaciüw icon wüx mixejchiün. Nganüy ijawan aaga tawün icon wüx isoetiün ngome nangüyaran naag oro tengwüy plata leaw alndom ndrom ombas.

¹⁹Pero tejwanaranan naag xeyay nembeat miquiej Teat Jesucristo wüx tandeow wüx cruz mangüy isoetiün. Cos nej tajlüy atnej nop quicheech sap najneajay, ngome ndron ombas. ²⁰Nej Teat Cristo lajlüy netam mandeow nde wüx nganaw majlüy aaga iüt cam, pero nej tiün mejuiquichay majaraw wüx tatüch a nüt, cos xeyay andiüüm icon. ²¹Nganüy icona lamexoman Teat Dios cos nej Teat Cristo tamongoch

meáwan aag ayaj. Nejay Teat Dios tapacüüch alinomb Teat Cristo tiül mondeow; tüüch nej majlüüy najneajay. Nganüy icona lameyacanimeajtsan wüx Teat Dios.

22 Nganüy ijlüyiün atnej lerjantsaranan nerexix nde wüx Nangaj Espíritu tambeol icon meyariün, mendüüpiün aaga naleaing poch. Nganüy netam mejlüyiün nójiquian atnej nop necual icon, meyacanimeajtsan wüx mendiüman nop alinop. **23** Nganüy ijlüyiün atnej lawijquaron alinomb; aag ayaj ngome atnej macual icon miteatiün mimüuman, cos nejiw apmandeowiüw. Nganüy aaga ijiüran quiaj ngome apndrom ombas, cos aag ayaj Mipoch Teat Dios tanaámb apmajlüy meáwan nüt. **24** Mipoch Teat Dios apiüng:

Meáwan nipilan ajlüiyiw at nejiw náteaic soex,
nganüy meáwan

nalombocharaniüw wüx, ajlüy atnej ajoet soex.

Cos aaga soex quiaj apmawaag, ajoet nej apmajtean;

25 Pero Mipoch Teat Dios tanaámb apmajlüy meáwan nüt, aw.

Aaga poch cam tenguiayıün wüx tasajüw icon nguineay Teat Cristo alndom mawün isoetiün.

2 Nganüy netam mecueatiün meáwan ngo majneaj irangan: monwaiich, mondeacndeac iwüniünan wüx imeajtsan, moncüy majaw alinop leaw nejiür, at meáwan mondeacndeac wüx ombasarán. **2** Irangan atnej arangüüy namix nine les wijquiat cos ayambyambüw machech. Atquiaj

icona netam meyamban metangan wüx aaga Nangaj Mipoch Teat Dios leawa temendüüpiün, cos aag ayaj apmewün isoetiün. **3** Atquiaj apmerangan sitiül naleaing ijawan Teat Dios najneaj arang.

Teat Cristo atnej noic piedra xeyay netam

4 Itüchiün niüng ajlüy Teat Cristo, ijchan imeajtsan, cos nej ajlüy atnej noic piedra almapac. Masey nipilan aloxiw ninguiün, apiüngüw ngo metam. Nganüy Teat Dios landoj lamarriüd majlüy nembeat xeyay. **5** Nganüy icona ijlüyiün atnej xeyay piedras almapac. Teat Cristo apmawitich wüx icona atnej noic templo ocueaj Teat Dios; at apmejlüyiün noic ajlüy miteataas nangaj ocueaj Teat Dios, meajchiün imeajtsan atnej meyacan noic nichech müüch mapac omeaats Teat Dios. **6** Lamapiüng tiül Mipoch Teat Dios:

Xique sanayac tiül Jerusalén noic piedra xowüy latam, narrüjtüch, nembeat xeyay, apmamb tiül oxing iüm.

Jane apmayar, mandüüb aquiaach nej, ngome apmaxing, mamix omeaats, aw.

7 Jane tiül icona lameyariün aquiaach Teat Cristo, lamepiüngan nej xeyay nembeat. Nganüy jane ngo mayar aquiaach nej, atcüy apiüng wüx nejiw tiül Mipoch Teat Dios:

Aaga piedra leaw monrang iüm ngome tandiümüw; nganüy lamarang aaga netamüy piedra tiül oxing iüm, aw.

⁸Aton tandeac wüx Teat Cristo wüx apiüng:

Aaga piedra nelimb oleajaran,
aton üüch majmiücaran wüx,
aw.

Atquiaj apiüng cos altiül ajtoechiw wüx leawa taquiaach Teat Cristo, ngo mandiüümüw marangüw leawa tapiüng, landoj lajwanüw marangüw aaga ngo majneaj quaj.

⁹Nganüy icona ijlüyiün noic ajlüy niplan leaw lerriüjtücharanan mejlüyiün noic ajlüy miteaats tiül noic nangaj cambaj ocueaj Teat Dios. Netam mejüiquichan mesajan meáwan niplan nguineay Teat Dios tapaj icon meriowan tiül pojniün, mendüyiün tiül aaga najneajay ran. ¹⁰Icona tanomb ngome tejlüyiün minipilan Teat Dios; nganüy lejlüyiün minipilan nej. Tanomb ngome tetüchiün Meyariün mimonajneaj Teat Dios; nganüy mbich lametüchiün, lamejüran.

Netam merangan atnej andiüm Teat Dios

¹¹Xecojow xechijquiaw, inguiayiün leawa sanasaj icon. Icona netam meyajcan ijlüyiün at icon napeay miün niplan tiül aaga iüt cam. Iiücan wüx, nde merangan ngo majneaj leaw indiüman. Cos meáwan aag ayaj tenguial atsoj wüx müüch ndrom imeajtsan indüpiün Teat Dios. ¹²Tanaámb irangan najneaj para majawüw meáwan niplan leaw nganaw mayariw andeac Teat Dios. Masey nejiw nganüy andeacndeacüw ngo majneaj wüx imbasan, ayacüw icon monrang xeyay ngo majneaj. Wüx apmatüch a nüt Teat Dios apmajaw

wüx asoeteran, nejiw apmajawüw icona teragan najneaj. Quiaj apmapiüngüw Teat Dios najneaj arang.

¹³Cos temendüjpiün Teat Cristo, pares netam meyariün andeacüw meáwan monajiüt leaw ajmeliw marangüw natang wüx aaga iüt cam, masey aaga minatangüy nenajiüt nasoic rey aton. ¹⁴At iyariün andeacüw ajcüwa chingüy monajiüt cos najmeliw majawüw wüx niplan monrang ngo majneaj, müjchiw mangüiyw aaga ngo majneaj arangüw; pero apmandeacüw najneaj wüx ombasüw monrang najneaj. ¹⁵Aag agüy andiüm Teat Dios: merangan najneaj, cos atquiaj alndom mepalan ombeayiw ajcüwa niplan leaw ngo majawüw nicuajind, leaw andeacndeacüw ngo majneaj wüx imbasan.

¹⁶Icona nganüy leriowan wüx isoetiün para merangan leaw apiüng Teat Dios. Naleaing ngondom mepiügan por aaga leriowan wüx quaj alndom merangan leaw indiüman. Ngwüy, cos icona ijlüyiün mimonrang minajiüt Teat Dios. ¹⁷Itüniün monapacüy teombasüw meáwan niplan. Meáwan minipilan Teat Cristo netam mendüüman. Aag miün Teat Dios netam merbolan mendüyiün. At itüniün monapacüy teombas aaga minatang monajiüt.

Leaw tamongoch Teat Cristo

¹⁸Nganüy sanasaj icon monrang minajiüt alinop niplan: iyariün irangan leaw andiüm neneay najiüt, ngome áagan ajcüwa xeyay

ajneaj omeajtsüw majawüw icon, at ajcüw leawa xowüy apatiüw.

¹⁹ Sitiül icona apmeiücan wüx naél wüx irangan minajiüt alinop, masey imongochiün ngo majneaj leaw ngo metam memongochiün, nde mamix imeajtsan, cos Teat Dios najneaj majaw merangan atquiaj, meiücan wüx cuajantanej.

²⁰ Sitiül icona terangan alngün ngo majneaj, condom apmeajndiün memongochiün naél, ndoj iiücan wüx leaw imongochiün, ḡnguineay ajüic irangan najneaja? Pero jondot imongochiün leaw ngo metam memongochiün wüx irangan najneaj, at iiücan wüx, aag ayaj najneaj majaw Teat Dios. ²¹ Wüx aag ayaj teyambücharanan cos Teat Cristo aton tamongoch meáwan ngo majneaj ingow amongochiüts icootsa. Nej tafünd wüx meáwan aag ayaj para majüiquich nguineay netam mendüipiün wüx merangan atnej tarang. ²² Cos Teat Cristo nómbar ngome tarang nisoet, nómbar ngo mawaiich aljane;

²³ y wüx tasajsajiw nej, ngo mangoch nej ombeayiw; at wüx tükchiw mamongoch xeyay ngo majneaj, xeyay necoy, nej nómbar ngo mapiüng apmapalüch ombas. Leawa tarang, meáwan tayac teowix Teat Dios, cos nej ajaw wüx jane arang najneaj jane ngwüy. ²⁴ Teat Cristo nejáyan quiaj tayar asoetiiüts wüx tamb wüx cruz, cos icootsa tandeowaats nóiquian maquiiipaats; nganüy lango metam marangaats nisoet, alndom marangaats najneaj. Cos nej tamongoch xeyay necoy para mawün icoots wüx asoetiiüts.

²⁵ Icona nomb tejlüyiün atnej tigüy ndron sap; nganüy lerndlilean niüng ajlüy Teat Cristo aaga najneaj nejiür sap; nej tanaámb teamajiür icon cos ijlüyiün teowix nej.

Nguineay netam majlüyiw leaw landoj angoch owixaw

3 Átan icona müüm montaj, netam mejlüyiün nóiquian mequiiypán minojon, mendiuman merangan leaw nejiw andiümw. Cos atquiaj leaw nganaw mandiümw Mipoch Teat Dios alndom mandiümw mandüjpiw masey ngo mesajan wüx, cos nejiw apmajawüw nguineay irangan najneaj. ² Cos apmajawüw nguineay ijlüyiün ocueajíwan nejiw, at majawüw nguineay irangan leaw Teat Dios andiüm. ³ Ngo metam mejüiquichan ámban wüx imbasan wüx isoquiviün noic najneajay napixeran, wüx itajcan majneaj ipeatiün imalan, at wüx meyacan najneajay iquial owixan, tengwüy arend olajcan. ⁴ Ngwüy netam mejüiquichan nguineay larangüy tiül imeajtsan leawa ngondom ndrom ombas; aag ayaj apmajüiquich icon nguineay ajneaj imeajtsan, cos aag ayaj nembeat xeyay teombas Teat Dios. ⁵ Atquiaj nde tanomb tejüiquichayej ajcüwa müüm montaj leaw tükchiw omeajtsüw Teat Dios; at tajlüyiw nóiquian marangüw leaw andiümw minojow nejiw. ⁶ Atquiaj tarang nop müüm najtaj nenüt Sara, nej tarang leaw tandium minoj nej teat Abraham, at tandeac wüx nej, “xeteat naxey”, aj. Cos naw wüx nej tejlüyiün icona atnej micual nej.

Nganüy sitiül atquiaj apmerangan áagan najneaj, quiaj lango metam mermbolan wüx nicuajind.

⁷Icona teat nanojaranüw, netam mécüliün nóiquian mequüijpan mintajan najneájan. Ijchan mayajcüw naleaing indiüman nejiw, cos masey nop najtaj ngo matüch apac nop naxey, nejiw ajlüiyiw tiül nóiquian mequüijpan leaw Teat Dios tütüch üüchan mapacaran wüx. Nganüy sitiül apmerangan atquiaj, Teat Dios apmanguay wüx apmetüniün ocueaj alcuane.

Najneajay omal omeaats

⁸Ndójwüx, sapiüng netam mejlüiün noic nej imeajtsan, mendiüman nop alinop atnej nacojaran nachigueran, mejüuiquican ajneaj imeajtsan. Nde meyajcan nop xeyay netam, alinop ngwüy. ⁹Nde mendiüman mepalüichiün ombas jane arang ngo majneaj wüx imbasan; nde mengochiün ombeay leaw itsojówan icon. Leaw netam merangan, mendeacan najneaj, metüniün monapacüy teombasiüw nejiw; cos Teat Dios tarriiid icon merangan atquiaj, at icona aton teyariün mimonapacüy Teat Dios.

¹⁰Cos atcüy apiürang:

Jane andiüm majlüy najneájan
wüx acül ningüy wüx aaga iüt
cam, mapac omeaats meáwan
nüt,
netam majaw wüx andeac,
at ngondom mawaiich.

¹¹Iwiün ileaj tiül ngo majneaj,
irang aaga najneaj leaw
netam,

iyamb monapacüy, áag indüüb.

¹²Cos Teat Dios tenguijal ajaw
ajcüwa monrang najneaj,
aton anguiay cuane atüniw;
pero nej ajüuiquich ajcüy majaw
monrang ngo majneaj.

¹³Jane alndom marang ngo
majneaj wüx imbasan sitiül icona
áagan najneaj indüipiün? ¹⁴Sitiül
aleaic imongochiün wüx irangan
najneaj, masey, cos Teat Dios
apmambeol icon memongochiün
najneájan. Nde mermbolan
mendüiün nejiw leaw arangüw
ngo majneaj wüx imbasan; nde
paxiüm icueajiiün, iiücan wüx, nde
mejcüiün. ¹⁵Iyacan imeajtsan
nómban wüx Teat Cristo. Meáwan
nüt netam mejiüran tiül imeajtsan
cuane alndom mepiügan, nguineay
alndom mesajan jangantanej
leaw apmatün manguiay icon.
Pero naleaing netam mesajan
teamteáman, ijüuiquican xeyay
ajneaj imeajtsan wúxan ilean
ningüy wüx iüt. ¹⁶At ijüuiquican
nguineay ajneaj imeajtsan para
alndom majawüw meáwan leaw
mondeacndeac wüx imbasan ngo
majneaj. Ndoj apmaxinguiaw wüx
meáwan leaw andeacüw quiaj, wüx
apmajawüw icona najneaj irangan
cos indüipiün Teat Cristo. ¹⁷Najneaj
sitiül apmemongochiün naél wüx
irangan najneaj sitiül Teat Dios
atquiaj andiüm memongochiün,
ngome wüx irangan ngo majneaj.

¹⁸Cos Teat Cristo nomb tandeow
mawün asoeteran; masey nej ngo
majíür nicuajind nisoet, naleaing
tandeow ingow andeowüw
monrang ngo majneaj, para
mambaats niüng ajlüy Teat Dios.
Alndom mandeow cos nipilan

nej, condom tapac alinomb, apacüüch nej Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios. ¹⁹ Wüx nej tandeow, miespíritu nej tamb tiül mondeow mandeac masaj ajcüw espíritu monlüy atnej ajlüiyi wüx manchiüic, ²⁰ ajcüwa leawa tanomb ngo mayariw leaw tasoiquiw. Aag ayaj wüx minüt teat Noé, cos Teat Dios tacüll nejiw mayambüw nej wüxan tengualeámban arangüch aaga nadam müix, nasic arca. Wüx aaga nüt quiaj acásan nipilan tayariw nej andeac; áagan ojpeacüw nipilan tawüw wüx, ngo mandeowüw tiül najal yow wüx ndiliteay meáwan a iüt. ²¹ Atnej tawüw wüx, ngo mandeowüw tiül yow, ata nganüy apiüng wüx nguineay alndom mawaats wüx asoetiiüts wüx apmayariiüts yow. Aaga ayarich yow quiaj ngondom majants meáwan ngo majneaj arangüch. Leawa ajüiquich aag ayaj majiüraran tiül omalaran at tiül omeaatsaran naleaing andiüram marangüch leaw Teat Dios andiüm, cos Teat Jesucristo landoj lapac tiül mondeow. ²² Teat Cristo wüx tapac alinomb, tandilil andiüy tiül cielo. Nganüy ajlüy amb wüx miác Teat Dios. Nej ajlüy wüx meáwan ángeles, at ajlüy wüx meáwan monajiüt.

Marangaats minajiüt Teat Dios leawa nej üüch icoots

4 Cos Teat Cristo tamongoch xeyay ngo majneaj, xeyay necoy ingow amongochiiüts; ata icona aton netam mejlüyíunan masey memongochiün necoy. Nganüy Jane lamamongoch necoy

cos andüüib Teat Cristo, ajüiquich lamacueat nisoet. ² Quiaj nej langondom mandiüm marang andiüman nej, aton ngome apmarang leaw arangüw meáwan nipilan wüx aaga iüt cam. Nej apmarang áagan leaw andiüm Teat Dios. ³ Cos xeyay nüt terangan atnej arangüw ajcüwa nipilan ngo mandüüpiw Teat Dios. Terangan leaw tendiüman; terangan meáwan ngo majneaj leawa texoman merangan wüx aaga iüt cam: tengüniün, terangan xeyay nangos nüt niüng tembichan meáwan leawa tejiüran, at terangan xeyay ngo majneaj wüx tendüüpiün ajcüwa narangüch dios. ⁴ Nganüy leawa nipilan tealeámban marangüw aag ayaj, xeyay amb wüx omeajtsüw neol lango mequiiüjan merangan meáwan ngo majneaj atnej terangan nomb. Wüx aag ayaj tenguijal mandeacndeacüw ngo majneaj wüx imbasan. ⁵ Alinoic nüt wüx apmajlüyi teombas Teat Dios apmapiüngüw meáwan leawa tarangüw; cos nej apmajaw wüx cuane arangüw leaw almapac y leawa landeow. ⁶ Cos nejiw wüx aliün mapaciüw tasoiquiw wüx Mipoch Teat Dios, nguineay alndom mawüw wüx asoetiw mapaciüw wüx miespíritu Teat Dios. Masey wüx aaga iüt cam ajaraw cuane tarangüw, atnej meáwan nipilan.

⁷ Nganüy cos laliüic mümb minüt meáwan leaw almajlüy ningüy wüx aaga iüt cam; icona netam merangan meáwan najneaj, tanaámb itüniün ocueaj Teat Dios, nde paxiüm icueajjiün. ⁸ Leawa más netam mejüuran tiül icona, aag

ayaj merjiürayon lasta xeyay, cos sitiül xeyay indiüman nop alinop alndom mewüniün wüx imeajtsan meáwan nisoet.⁹ Ijchan maxojtüw iniüngan nop alinop, ngo metam mendeacndeacan wüx.¹⁰ Leawa lameajndiün inopnopon merangan, lamüüich icon Teat Dios, nganüy netam merangan aag ayaj para membeolan nop alinop, cos ijlüyiün noic ajlüy monjiür aaga monajneaj leawa Teat Dios lamüüich.¹¹ Sitiül aljane andeac, netam mandeac atnej asaj nej Teat Dios. Sitiül aljane ajiür najiüt mambeol wüx cuajantanej, ich marang atnej Teat Dios tüch nej marang. Cos meáwan narangüch quiaj, tenguijal ajüiüquicharan nguineay ajneaj Teat Dios wüx minüt Teat Jesucristo, cos nej ajlüy wüx meáwan leaw almajlüy; alndom marang cuajantanej nganüy, oxep, nawiür, at meáwan nüt. Amén.

Leawa meáwan mondüüb Teat Cristo netam mamongochiiüts

¹²Xecojow xechijquiaw, nde mbayameron wüx apmemongochiün cuajantanej leaw aliüc miün, cos apmeyajcan atnej memongan tiül biümb. Nde mepiüngan aag naél quiaj ngondom majlüy wüx icona.¹³ Leaw netam merangan, ich mapac imeajtsan xeyay, cos atquiaj apmejüiüquichan atnej almequiüjpan Teat Cristo tiül leaw tamongoch. Atquiaj alndom mapac imeajtsan xeyay wüx nej aliüc alinomb mejüiüquichay najneajay ajlüy.¹⁴ Sitiül andeaciüw ngo majneaj wüx imbasan áag indüpiün Teat Cristo, najneajay

ijlüyiün, cos ajlüy tiül icona Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios. Naleaing, masey nejiw itsójowan minüt Teat Cristo, nganüy icona indeacan najneaj wüx nej.¹⁵ Malüy nejinguind tiül icona ngo memongochiün matnej amongoch nop nembiy niplan, matnej nop neneed, matnej nop nerang alinoic ngo majneaj, tengwiyy wüx nop apmajmel tiül ocueaj alinop niüng ngo metam majmel.¹⁶ Pero sitiül aljane aleaic mamongoch cos andüüb Teat Cristo, aag ayaj ngo metam maxing wüx; leaw netam marang, ich mapiüng najneajay arang Teat Dios cos almaquiiüb nej.

¹⁷Nganüy lamatüch a nüt mamelich Teat Dios majaw wüxasoeteran naw wüx miniplan nej. Naleaing sitiül apmamelich naw wüx icootsa, ḷnguineaye apmajlüyiwe ajciüwa leaw nganaw mayariw Mipoch Teat Diosa?

¹⁸Cos sitiül nop nerang najneaj, pero xeyay aél maw wüx asoet nej, ḷnguineay apmajlüye leaw ngo mayamb Teat Diosa, leaw tanaámb arang nisoete?¹⁹ Nganüy sitiül imongochiün xeyay naél wüx irangan leaw andiüm Teat Dios, nde paxiüm icueajiiün; iyacan imeajtsan teowix Teat Dios, tanaámb irangan áagan najneaj cos nej nerang meáwan leaw almajlüy.

Netam mejlüyiün nóiquian

5 Sapaj ocueajiw meáwan montangtang monajjüts leaw ajlüy tiül icona. Xique nop xic natang ombas sat nejiw. Xique tajawas meáwan nguineay tamongoch ngo majneaj Teat

Cristo. Sanajlüy quiaj aton wüx nej apmejüiquichay nguineay ajneajay ajlüy alinoic nüt. ²Ijlüyiün wüx, ijawan minipilan Teat Dios leaw almequijpan. Aag ayaj ngo metam merangan cos aljane teamasaj icon merangan; ngwüy, irangan cos indiüman. At nde mepiüngan aleaic apmexoman wüx; ngwüy, irangan najeñ nde apac imeajtsan. ³Ngondom mepiüngan ineayiün meáwan leaw ijlüyiün wüx. Leaw netam merangan, mejüiquichan nguineay irangan áagan leaw netam, majawiüw meáwan minipilan Teat Cristo. ⁴Cos wüx aliiüc alinomb aaga natang najlüy wüx icona, aag ayaj Teat Cristo, quiaj apmeajndiün najneajay corona leawa ngondom ndrom ombas.

⁵Sasaj icon monguich, irangan leawa apiüngüw montangtang monajüüt tiül icona. At tfülan icona iyariüün leaw apiüng nop alinop; ijüiquichan ajneaj imeajtsan, cos apiürang:

Teat Dios ajcüy majaw monrang adam omeaats.

Nej üüch mimonajneaj nej leaw najneaj omeaats.

⁶Netam meyajcan niuajind icon, cos ijlüyiün tiül nangaj owix Teat Dios; naleaing alinoic nüt nej apmantsopiich icon mapiüng najneaj terangan. ⁷Iyacan tiül owix nej meáwan leaw alwüx imeajtsan cos tenguial majiür icon.

⁸Netam mejawan cuane temerangan, at tanaámb mepacan wüx Mipoch Teat Dios, cos aaga nimeech ajcüy majaw icon, atnej nop napat leon tenguial mayeyey

icon tiüt mayamb jane masap matsamb. ⁹Netam mendandand wüx aaga leaw iyacan imeajtsan wüx mendüjiün. At netam mejawan atanquiaj tenguial mamongochiw micojon michijquian minipilan Teat Cristo tiül meáwan aaga iüt cam. ¹⁰Masey lamemongochiün xeyay naél, aag ayaj acásan nüt. Nganiüy nej Teat Dios apmüüch icon mejüyiün palan, at mandand wüx imeajtsan Mipoch nej, mejüiquichay tiül icona. Cos Teat Dios tüüch meáwan leaw netam para mejüyiün atnej andiüm, cos tayamb icoots wüx minut Teat Jesucristo majlüyiiüts niüng ajlüy nej meáwan nüt. ¹¹Néjan quiaj najneajay ajlüy. Aton nej ajlüy wüx meáwan leaw almajlüy nganüy, oxep, nawiür, at meáwan nüt.

Amén.

Andondoch atepeay

¹²Süüch teat Silvano majoy mamb aaga acás poch cam müüch icon, cos sajaw nej nop najneaj minipilan Teat Cristo. Tarangas nüüch leaam imeajtsan nasaj icon aaga naleaing ocueaj Teat Dios, tüüch üüchan leaw nganüy tenguial mendüjiün.

¹³Ajcüwa minipilan Teat Cristo najlüyiw tiül Babilonia, ajcüwa larriüjtücharanüw majlüyiw nöiquian atnej icona, atepeayiw icon. At xecual teat Marcos atepeay icon. ¹⁴Itepeayiün ninguiaj nop alinop nde apac imeajtsan, at itüniün monapacüy.

Tamtámban ijlüyiün, at mejneajfünan meáwan icona minipilan Teat Cristo. Amén.

Amb iwic nanderac yarang wüx nawiig San Pedro

2^a Carta de SAN PEDRO

Atepeay

1 Xique Simón Pedro nop apóstol
ocueaj Teat Jesucristo, nop
nerang minajiüt nej. Nganüy sarang
aaga acas poch cam nüüch icon
leawa lamendüpiün Miteatiiüts
Dios atnej sarangan. Miteatiiüts
Dios tarang xeyay najneaj wüx
icoots, cos Teat Cristo tawün
asoetiiüts. ²Tambtámban ijlüyiün.
Tanaámb mambeol icon Teat Dios,
müüch icon mejiüran monajneaj,
cos lamejawan nguineay andium
Teat Dios y Miteatiiüts Jesús.

Nguineay netam marangüw minipilan Teat Cristo

³Pues Teat Dios lamüüch icoots
meáwan leaw netam para alndom
mapacaats marangaats leaw
andiüm nej, cos tüüch icoots
mayariüts andeac Teat Cristo,
majlüyüüts najneaj nóiquian
maquiüjaats. ⁴At tüüch icoots
majawaats nguineay alndom
marang meáwan najneajay leaw
lamapiüng apmarang. Por aag
ayaj nganüy alndom merangan
najneaj, atnej arang Teat Dios,

mecueatiün irangan ngo majneaj
leaw arangüw meáwan nipilan
leaw ngo mayariw andeac Teat
Cristo, cos nejiw arangüw leaw
nejíwan quiaj andiümüw marangüw.
⁵Nganüy cos lameyariün andeac
Teat Cristo, pares netam mepacan
wüx merangan najneaj. Pero ngome
áagan ayaj, cos netam mexoman
imeajtsan mejawan leawa Teat Dios
andiüm merangan. ⁶Wüx ijawan
cuane andiüm Teat Dios, quiaj
alndom mersapayon wüx, ngo
metam merangan leaw indiüman.
Netam meiücan wüx cuajantanej
almajlüy, at aton merangan casa
Teat Dios tanaámb. ⁷Netam
merjiürayon lasta atnej ijiüran lasta
micojon michijquian, mendiüman
nop alinop.

⁸Pues wüx irangan meáwan aag
ayaj con imeajtsan, quiaj ajüic
naleaing irangan najneaj, ngome
irangánan iyariün andeac Teat
Cristo. ⁹Sitiül aljane lamanguaiay
meáwan aag ayaj, ndoj ngo
marang, aag ayaj landroj omeaats
nguineay Teat Dios tawün nej
tiüll meáwan nisoet leawa tarang
nomb; ajlüy atnej nop nesomom

oniiüg. ¹⁰Nganüy xecojow xechijquiaaw, netam mepacan wüx merangan leawa Teat Dios tarriiid icon merangan, cos nej tarriiid icon merangan áagan najneaj. Sitiül apmeyacan imeajtsan wüx merangan atquiaj, langome apmejmiücan tiül nisoet. ¹¹Atquiaj apmeajndiün mejmeliün najneajay tiül aaga nangaj cambaj niüng ajlüy Miteatiiüts Jesucristo, aaga newün icoots wüx asoetiiüts. Quiaj apmecüliün meáwan nüt, ngo majiür ümb.

¹²Wüx aag ayaj, xique ngo nacueat nüüch leaam imeajtsan, masey lamejawan, lerndandand wüx aaga naleaing indüjpiün quiaj. ¹³Nganüy sapiüng najneaj napaj icueajüün wüxan saliün napac, nüüch leaam imeajtsan nguineay netam merangan; ¹⁴cos Miteatiiüts Jesucristo tüüch xic najaw laliüc matüch a nüt nacueat a iüt cam, nandeow. ¹⁵Pares sandiüm nacueat nüüch icon leaw alndom, cos atquiaj masey lango najlüy ningüy, icona apleaam imeajtsan tanaámb leawa teanasaj icon quiaj.

Tajüic nguineay ajneaj ajlüy Teat Cristo

¹⁶Meáwan leawa lanasajan icon wüx Miteatiiüts Jesucristo, nguineay nej aliüc alinomb xeyay najneajay, pues aag ayaj ngome sapiüngánan, ngome nandeacánan; aag ayaj paliüy naleaing. ¹⁷Cos xicona tajawasan tanguiayasan wüx Teat Dios tendeac imiün tiül raan oic, xeyay tarangüch casa Teat Jesús wüx tüüch militlit ombas nej. Condom tasaj: "Ique xecual,

naleaing xecual ic, xeyay sajiür ic lasta, apac ximeaats najaw ic", aj nej. ¹⁸Xicona tanguiayasan aaga nanderac tiün imiün tiül cielo wüx salnaquiüpjan Teat Jesús, saliünan quiaj nóiquian wüx tiüc. Quiaj tanguiayasan andeac Teat Dios masaj Teat Jesús.

¹⁹Nganüy ajawaats naleaing aaga poch tandeacüw nomb ajcüwa mondeac andeac Teat Dios. Pares netam mayariiüts, cos aaga poch quiaj ajlüy atnej nots najquiol teatitit tiül pojniün pal ongwiiüts, pero wüx lachiüjmbaw lajntsop aaga nadamüy ocas marraj tiül omeaatsaran. ²⁰Netam mexoman imeajtsan wüx aag agüy: nejinguind ngo ndom maquiaach wüx Mipoch Teat Dios, awúnan tiül omal nej; naleaing netam mayaag ambeol nej Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios. ²¹Ajcüwa mondeac andeac Teat Dios, ngo marangüw wüx nawiig leawa nejíwan quiaj taxomüw omeajtsiw wüx. Ngwüy, nejiw tarangüw wüx nawiig leawa Nangaj Espíritu tüüch nejiw marangüw.

Altiül aquiajchiw leaw ngo maleaing
(*Judas 3-13*)

2 Nomb tajlüy tiül nipilan israel acas leawa ngo maleaing mondeac andeac Teat Dios nejiw. Atanej nganüy apmajlüy tiül icona leawa ngome naleaing monquiaach Mipoch Teat Dios. Apmamelichaw ámban tiüt, apmandiümüw maquiajchiw icon leawa ngomeaag, cos andiümüw mecueatiün mendüjpiün aaga naleaing. Ngo majüic naleaing andüjpiw Teat Jesús leawa tandeow

mangüy asoetiw nejiw. Pues ajcüwa monquiaach quiaj, najeñ apndrom ombasüw. ²Pero xeyay nipilan apmandüpíw nejiw, apmarangüw xeyay ngo majneaj atnej arangüw nejiw. Wüx aaga arangüw quiaj, apmanderac wüx Mipoch Teat Dios ngo maleaing. ³Cos andiümdiumüw tomiün apmexomxomayej wüx imbasan, apmaquiajchiw icon leaw ngo maleaing; nganiüy ajcüwa nipilan quiaj ngome nequiy apndrom ombasüw, landoj lajwanüw mambüw tiül aaga xeyay ngo majneaj.

⁴Teat Dios ngome tawün wüx omeaats aaga nisoet tarangüw tegüy ángeles; áag tajlosüw tiül niüng amongocharan xeyay ngo majneaj tiül noic pojniün, maoeleranüw majlüiyw quiaj leaw apmatüch a nüt Teat Dios apmajaw wüx asoeteran. ⁵Naleaing Teat Dios ngo mawün wüx omeaats leaw ngo majneaj tarangüw nipilan tanomb. Áagan teat Noé tawün wüx cos tarang at taquiaach wüx leaw andiüm Teat Dios. Aton Teat Dios tawün wüx alayaíw nipilan acualaats Noé. Condom tüüch majal a yow ndilimeay iüt, quiaj tandeowüw meáwan nipilan. ⁶At Teat Dios aton nómbar tandrooch ombas ajcüwa nadamdam cambaj Sodoma maquiiüb Gomorra wüx tandajpüw, tacüliw ngweátan, cos xeyay ngo majneaj tarangüw moncül quiaj. Pues atquiaj tarang Teat Dios para majüiquich majawüw ajctiwa nipilan monrang ngo majneaj leaw aliüc miün apmajlüy. ⁷Pero teat Lot taw wüx cos nej nop neyamb Teat Dios;

lapaxiow majaw arangüw xeyay nisoet ajcüwa nipilan quiaj. ⁸Cos aaga naxey nerang najneaj quiaj, nütnútan xeyay tamix omeaats majaw, manguiay leawa ngo majneaj arangüw aaga nipilan quiaj. ⁹Nganüy aton Teat Dios alndom mambeol, mawün tiül ngo majneaj ajcüwa monrang leawa nej andiüm. Nganüy ajcüwa monrang ngo majneaj landoj lajwanüw mangüiyw leaw arangüw wüx apmatüch a nüt majaraw wüx asoeteran. ¹⁰Teat Dios apmütüch mamongochiw xeyay ngo majneaj ajcüwa nipilan monrang aaga ngo majneaj leaw andiümüw, leaw ngo marangüw nej casa. Cos nejiw arangüw adam omeajtsüw, ngo mimbojoj mandeaciw ngo majneaj wüx ombas Teat Dios, tengwüy wüx ombas monajiüt monlüy tiül nangaj cielo. ¹¹Masey ajcüw ángeles ocueaj Teat Dios leaw najntsop wüx atam ajlüiyw, y alndom marangüw cuajantanej, nejiw ngo mayacüw asoet ajcüwa monwaiich quiaj. ¹²Pero ajcüwa nipilan monwaiich quiaj, andeaciw ngo majneaj wüx cuajantanej leaw ngo majawiüw; ngo majiürüw fis. At nejiw nimal, cos nimal ajaw áagan leaw teamamongoch ningüy wüx iüt; wijquiajow para ndeajmoj mandeowiüw. Atquiaj ajlüiyw ajcüwa monwaiich quiaj, cos áagan ayaj apiüngüw wüx, leaw axomüw majawüw ningüy wüx iüt. Itsojow leawa ngo maxomüw majawiüw. Por aaga ngo majneaj arangüw quiaj, wüx apmandeowiüw apmambüw tiül aaga xeyay ngo majneaj. ¹³Quiaj apmamongochiw

xeyay ngo majneaj, apmangüiyiw aaga ngo majneaj arangüiw, cos nejiw arangüiw rawrráwan tiüt leaw alndom müüch mapac nej omeajtsuw. Pares wüx itean meequiijpan, aag ayaj noic monxing icueajiün, cos nejiw ngoyay macueatiw arangüiw ngo majneaj. Xeyay apac omeajtsuw wüx aaga ngo majneaj arangüiw quiaj.

¹⁴Nejiw ngo maiündüw majawüw nop najtaj, andiümüw manajtajüw; tanaámb arangüiw nisoet. Ayambüw nguineay maloxiw tiüt jane nganaw mandand wüx Mipoch Teat Dios. Nejiw áag ajlüiyiw wüx mawaijchaw, ndoj apmambiüw tiül castigo. ¹⁵Nejiw ngo mandiümüw marangüiw leaw apiüng Teat Dios, lambójan marangüiw alinoic, cos arangüiw atnej tarang nop naxey tajlüy tanomb, micual Beor nenüt Balaam. Aaga naxey quiaj tandiümdiüm marang ngo majneaj maxom tomiün wüx. ¹⁶Pares Teat Dios tapaj nej ocueaj, tüüch mendeac mibür nej masaj nej ngo majneaj arang. Atquiaj tarang Teat Dios wüx ombas a naxey quiaj, ngana marang aaga ngo majneaj teamandiüm marang quiaj.

¹⁷Ajcüwa nipilan quiaj ajlüiyiw at nejiw noic lol ngo majlüy tiül yow. At ajlüiyiw at nejiw oic ajüyich nej nepepep. Nejiw landoj lajwanüw mamongochiw xeyay ngo majneaj tiül xeyay pojniün niüng nömban ngome apmaxomiüw majawiüw ran. ¹⁸Nejiw aquiajchiw ombeay nipilan, pero aaga aquiajchiw quiaj ngo membeat nicuajind, cos asajüw jayats monyar andeac Teat Dios mandilileaw marangüiw ngo

majneaj atnej arangüiw nejiw. ¹⁹At asajüw alndom marangüiw leaw andiümüw, ngo majiür nicuajind. Nganüy ajcüwa monwaiich quiaj, masey apiüngüw andüjpiw Teat Dios, aag ayaj ngo maleaing cos arangüiw atnej andiümüw; arangüiw leaw ataag nejiw mandar nisoet.

²⁰Sitiül aljane lamayar andeac Teat Cristo, aaga newün icoots wüx, at lamacueat marang ngo majneaj ningüy wüx iüt cam, ndoj apmandilil marang alinomb aaga nisoet, ndójwüx apmajlüy más xeyay ngo majneaj. ²¹Pues sitiül nop tajaw, tayaag Mipoch Teat Dios aag ayaj naleaing, y tandüüb acas nüt marang atnej apiüng, condom tandilil marang ngo majneaj, quiaj apmajüür xeyay nisoet, cos tajaw aag ayaj naleaing, pero ngo mandiüm marang atnej apiüng. ²²Nejiw ajlüiyiw atnej apiüng noic nanderac: “Pet andilil müet ajtiür nej, at sow andilil maxeeb ndeor alinomb masey taxejmbeacharan”.

Wüx apmandilil Teat Cristo

3 Xecojow xechijquiaw, aag agüy amb ijquiaw nanderac narang wüx nawiig nasaj icon. Tiül aaga ijquiaw nawiig sasaj icon leaam imeajtsan wüx leaw naleaing. ²At sandiüm nüüch leaam imeajtsan leawa tandemäciüw tanomb ajcüw mondeac andeac Teat Dios, at nüüch leaam imeajtsan nguineay tapiüngüw apóstoles wüx Miteatiiüts Teat Cristo, aaga newün icoots wüx asoetiiüts.

³Netam mejawan, wüx laliüc matüch a nüt mandilil Teat Cristo, xeyay nipilan apmitsojow leaw

apiüng Teat Dios, apmarangüw ngo majneaj leaw andiümüw marangüw.

⁴Cos nejiw apmapiüngüw: “¿Wüü, ngow apmandilil a Cristo, aaga apiüngüw aliüc alinomba? Cos lamajiür xeyay nüt wüüx aliün mapac xeteatiün tapiüngüw aliüc. Nganüy tanaámb níungan ajlüy meáwan cuajantanej, atnej wüx tarangüch a iüt cam”, apmawiüw.

⁵Pero aaga apmapiüngüw quiaj ngo maleaing, awaijchaw, cos nejiw ngo mandiümüw majawüw nguineay Teat Dios tarang a iüt cam tanomb. Cos Teat Dios wüx tapiüng marang nüt, caaw, ocas, iüt; pues quiaj tajlüy iüt imiün tiüt tiül yow, cos atquiaj tapiüng Teat Dios majlüy.

⁶Condom ajcananúyan a yow, Teat Dios tüüch ndilimeay iüt, ndrom ombas nipilan. ⁷Nganüy aaga nüt, caaw, ocas, iüt, leaw almajlüy apmandaab, cos atquiaj apiüng Teat Dios apmajlüy. Atquiaj apmajlüy wüx Teat Dios apmajaw wüx asoet nipilan ngo mayar nej andeac. Condom apndrom ombasiuw.

⁸Xecojow xechijquiaw, nde ndrom imeajtsan, Teat Cristo ngome nequiy aliüc. Cos gajpowiw acoic miow (1,000) neat Teat Dios ajaw atnej noic nüt, aton noic nüt ajlüy atnej gajpowiw acoic miow neat.

⁹Xeyay nipilan apiüngüw Teat Cristo nequiy apmapeay, lango miün najen atnej tapiüng. Naleaing Teat Cristo aíüc wüx majaw icoots, cos ngo mandiümüw ndrom ombas nejinguiind. Nej andiüm meáwan nipilan leaam omeajtsuw wüx asoetiw nejiw, macueatiw.

¹⁰Wüx aaga nüt aliüc Teat Cristo nejinguiind ngo mateotsaran,

wüx, atnej arang nop need wüx ngo mateotsaran, quiaj apmajmel meneed. Cos aaga nüt quiaj apmeterriür cawüx, apmajlüy noic nadam monbayan. Quiaj apmandrooch ombas meáwan leaw almajlüy cawüx, aton meáwan leaw almajlüy wüx iüt apmandaab.

¹¹Sitiül atquiaj apndrom ombas meáwan, ɿow nganüy icona, nguineay apmerangan? Netam meajchiün imeajtsan Teat Dios merangan palanüy najneaj, merangan leawa nej andiüm.

¹²Tatow tam temecüliün matüch aaga nüt quiaj, irangan minajüüt Teat Dios leaw alndom; cos aaga nüt quiaj apmandaab, apjayam meáwan ocas, at a nüt, at a caaw aton. ¹³Nganüy icootsa, ngome aaga apndrom ombas quiaj teamacüliüts, teamacüliüts majlüy jayats ocas, jayats caaw, jayats nüt, jayats iüt. Cos aag ayaj lamapiüng Teat Dios apmarang. Condom tiül aaga jayats quiaj, apmajlüy najneajay.

¹⁴Xecojow xechijquiaw, tatow tam teamecüliün meáwan aag ayaj, irangan leaw alndom, irangan najneaj majaw Teat Dios. Nde mejcüyiün mejawan nop alinop, ijlüyiün najneájan, ngo mejiüran nisoet. ¹⁵At netam mejawan neol ngo miün Teat Cristo najen. Aag ayaj, cos nej ajiür lasta meáwan nipilan, andiüm mawün nejiw wüx asoetiw. Atquiaj tarang wüx nawiig micojoots teat Pablo, leawa xowüy andiümaats, cos Teat Dios tüüch nej majaw nguineay masaj icon.

¹⁶Cos meáwan leawa nej tarang tiül noicnoic minawiig nej tandeac andüy wüx aaga nganüy teanasaj

icon cam, masey altiüil noicnoic naél maxoram cuane amb apiüng. Altıüil niplan leaw naleaing ngo mandiümüw majawüw mayariw leaw apiüng, angowüjchiw andeac teat Pablo. Atanquiaj arangüw wüx meáwan Mipoch Teat Dios. Aag ayaj ayambüw ndrom ombasüw.

¹⁷Aag agüy lanasaj icon wüx, xecojow xechijquiaw, netam mejawan wüx aag ayaj, nde

mawaiich icon ajcüwa monrang ngo majneaj quiaj, nde merangan atnej arangüw nejiw, cos nots quiaj manot icon, mecueatiün irangan najneaj. ¹⁸Sandiüm tanaámb metangan wüx aaga poch tayac Miteatiiüts Jesucristo, aaga newün icoots wüx asoetiiüts, para marangaats leaw nej andiüm. Marangaats casa Teat Cristo nganiüy at meáwan nüt. Amén.

Anoic nanderac arang wüx nawiig San Juan

1^a carta de SAN JUAN

Aaga poch cam alndom müüch mapacaran

1 Sarang aaga acas poch cam nasaj icon wüx aaga leawa lajlüy nde tanomb wüx nganaw majlüy aaga iüt cam. Aag ayaj tanguiayasan andeac, tajawasan nejay, tajawasan nguineay arang, aton tarreegasan naag xiwixan. Aaga Nanderac quiaj leaw alndom müüch mapacaran, aag ayaj Teat Cristo.² Nej wijquiat wüx aaga iüt cam. Wüx latang, quiaj xicona tajawasan nejay. Aag nganüy sasajan icon wüx Teat Cristo, aaga alndom müüch icoots mapacaats meáwan nüt. Cos nej tajlüy maquiiüb Teat Dios, condom tiün mejüiquichay najawan.³ Nganüy sanasaj icon menguiayiün wüx aaga leawa tajawasan, tanguiayasan andeac; para alndom majlüyiiüts nöiquian atnej xicona sajlüyiün nöiquian naquiiüpjan Teat Dios y Micual nej Teat Jesucristo.⁴ Aag agüy sarang wüx nawiig menguiayiün, para müüch mapac imeajtsan xeyay.

Teat Dios ran nej

⁵ Nganüy sanasaj icon leaw tanguiayasan asaj xicon Teat Cristo.

Nej tapiüng: "Xeteat Dios ajlüy ran nej, ngo majlüy pojniün wüx nej", aw.⁶ Sitiül icootsa apiüngaats ajlüyiiüts najneaj nöiquian maquiüjpaaats Teat Dios, nganüy naleaing sitiül tenguialeámban ajüyiiüts tiül aaga pojniün quiaj, quiaj ajüiquichaats tenguijal awaijchaats, ngo marangaats aaga naleaing leawa Teat Dios lamapiüng.⁷ Nganüy sitiül ajüyiiüts tiül aaga ran quiaj atnej Teat Dios ajlüy ran nej, quiaj alndom majlüyiiüts najneaj nöiquian maquiüjpaaats nop alinop. Cos Teat Jesucristo Micual Teat Dios nejants icoots naag miquiej nej mawün meáwan asoetiiüts.

⁸ Sitiül icootsa apiüngaats ngo majüüraats nisoet, quiaj ajüiquichaats icoyóotsan quiaj awaiichayoots, ngo mandeacaats naleaing.⁹ Pero sitiül apmachejtiiüts asoetiiüts, masajaats Teat Dios cuane ngo majneaj arangaats, quiaj alndom majawaats naleaing nej apmawün icoots wüx asoetiiüts; apmüssüch icoots majlüyiiüts nerixix teombas nej.¹⁰ Pero sitiül apiüngaats nömban

ngo majiüraats nisoet, wüx aaga poch quiaj ayacaats nej Teat Dios newaiich, y aaga naleaing poch leawa nej lamapiüng, ngo majlüy wüx omeajtsaats.

Teat Cristo nop nembeol icoots

2 Xecualüw, nganüy sarang aag agüy nasaj icon nde merangan nisoet; pero sitiül aljane apmarang nisoet, quiaj Teat Jesucristo apmasaj Teat Dios mawün wüx omeaats asoet nej. Cos Teat Cristo arang palan áagan najneaj, üüch atowtow. **2** Teat Cristo tandem ingow andeowaats wüx asoetiiüts. Naleaing ngome nej tandem mawün áagan asoetiiüts, nej tandem mawün wüx asoetiw meáwan nipilan wüx aaga iüt cam.

3 Sitiül marangaats atnej apiüng Teat Dios, quiaj alndom mayajcaats tiül omeajtsaats áagan nej andüjpiiüts. **4** Pero jane apiüng: "Xique sajaw jane Teat Dios", maw; naleaing sitiül nej ngo marang atnej apiüng tiül Mipoch Teat Dios, aaga nepiüng atquiaj nop newaiich nej; pues aaga naleaing nanderac ngo majlüy tiül omeaats nej. **5** Nganüy jane ayac wüx omeaats Mipoch Teat Dios, quiaj ajüic naleaing arang atnej andium Teat Dios, at Teat Dios ajlüy tiül omeaats nej. Aag ayaj neech icoots majawaats naleaing ajlüyiiüts nöiquian maquijipaats Teat Dios. **6** Nganüy jane apiüng ajlüy nöiquian maquiiüb Teat Dios, aaga nepiüng quiaj netam marang meáwan najneaj atnej tarang Teat Cristo.

Jayats poch nepaj ocueajaran

7 Xecojow xechijquia, aaga poch leaw teanarang cam nasaj icon, aag

ayaj ngome jayats majlüy, cos aag ayaj ajlüyay poch tejiüran mbas; nganüy aaga ajlüyay poch quiaj, aag ayaj lamenguiayıün nde wüx teyariün Mipoch Teat Dios. **8** Pero nganüy sarang noic jayats poch nasaj icon. Aag ayaj ajüic naleaing wüx Teat Cristo, aton teajlüy naleaing wüx icona. Cos aaga pojniün tenguijal among; nganüy aaga ran naleaing teamarraj nipilan.

9 Sitiül Jane apiüng ajlüy tiül ran, pero ajcüy majaw alinop nendüüb Teat Cristo, quiaj nej ajüiquich aliün tiül pojniün, nganaw majntsop tiül ran. **10** Jane andium nop alinop, quiaj ajüic ajlüy tiül aaga ran, cos arang atnej andium Teat Cristo. Quiaj ngo majlüy nicuajind cuane alndom müüch nej majtoech majmiüic tiül ngo majneaj. **11** Nganüy sitiül Jane ajcüy majaw alinop nendüüb Teat Cristo, quiaj ajüic aliün tiül pojniün; tenguijal ajüy tiül aaga pojniün quiaj niüng ngo majaw nguiane andüy amb, cos aaga pojniün quiaj lamüüch nej mesomb.

12 Xecualüw, nganüy aag agüy sarang menguiayıün, naleaing Teat Dios landoj lamawün isoetiün, cos iyakan wüx imeajtsan mipoch Teat Cristo. **13** Sarang aag agüy nüüch icon, teat monksey, cos icona lamejawan nej, aaga lajlüy nde tanomb wüx nganaw majlüy aaga iüt cam. Sarang aag agüy nüüch icon monench, cos icona lejtsopiün wüx leaw nimeech andium mayac icon wüx.

Sarang aag agüy xecualüw nasaj icon, cos lamejawan Jane nej Teat Dios. **14** Sarang aag agüy nasaj

icon teat monxey, cos lamejawan jane aaga lajlüy nde tanomb wüx nganaw majlüy aaga iüt cam. Sarang aag agüy nasaj icon monench, cos ipacan wüx Mipoch Teat Dios. Aaga poch quiaj landoj lajlüy wüx imeajtsan; lejntsopiün wüx leaw nimeech andiüm mayac icon wüx.

¹⁵Nde mendiüman imeajtsan cuajantanej leaw ajlüy wüx aaga iüt cam. Nde meyacan imeajtsan wüx cuajantanej ngo majneaj leaw almajlüy ningüy wüx iüt; cos sitiül aljane andiüm marang ngo majneaj, quiaj ajüic ngo mandiüm marang leaw apiüng Teat Dios.

¹⁶Meáwan ngo majneaj leaw ajlüy wüx aaga iüt cam, aag ayaj wüx nipilan andiümüw marangüw leaw andiümüwan nejiw, aton meáwan ngo majneaj leaw andiüm oniüjcüw nejiw majaw, aton andiümüw majiüriüw meáwan cuajantanej leaw alndom merangrangayej wüx. Meáwan aaga ngo majneaj quiaj witiiünüyan wüx aaga iüt cam, ngome imiün niüng ajlüy Teat Dios. ¹⁷Pues aaga iüt cam teaúmb teandroj ombas, at meáwan ngo majneaj andiüram marangüch apmübndrom ombas. Pero Jane arang leaw andiüm Teat Dios apmapac meáwan nüt.

Leaw naleaing, leaw ngo maleaing

¹⁸Xecualüw, aaga nüt ajlüyiiüts tiül cam, aag ayaj ndójwüx nganüy. Icona lamenguiayıün aliüc aljane apmapiüng Cristo nej; aag ayaj apmajctüy majaw Teat Cristo. Nganüy lajüic lajaraw lajlüiy wüx leaw apiüngüw Cristo nejiw. Wüx

lajüic aag ayaj, quiaj ajawaats laliüc mümb aaga nüt cam. ¹⁹Nejiw nawíwan tiül icootsa, pero ajcüw ayaj ngome aquiüjpaaats, cos sitiül nejiw aquiüjpaaats, ngo mawüw tiül icootsa. Pero cos tawüw, quiaj tejüiquichay nejiw ngome aquiüjpaaats.

²⁰Teat Cristo lamüüch icon Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios mambeol icon wüx iyariün mipoch nej, y para alndom mejawan ngün naleaing, ngün ngo maleaing.

²¹Sarang aag agüy nasaj icon, ngome cos icona ngo mejawan cuane naleaing; sajaw ijawan cuane naleaing, at ijawan jane tenguijal awaich aag ayaj ngo mandeac leaw naleaing.

²²¿Jane aaga newaiiche? Aag ayaj leaw nepiüng Teat Jesús ngome aaga Cristo lapiürang aliüc. Aag ayaj ngome áagan Teat Cristo ajcüy majaw; ajcüy majaw Teat Dios aton. ²³Meáwan jane apiüng Teat Cristo ngome Micual nej Teat Dios, aag ayaj ngo majlüy tiül omeaats nej Teat Dios. Nganüy leaw ayar, apiüng Teat Cristo Micual nej Teat Dios, aag ayaj ajlüy tiül omeaats nej Teat Dios.

²⁴Leawa lamenguiayıün nde tanomb wüx teyariün Mipoch Teat Dios, aag ayaj ajlüy, acül wüx imeajtsan. Nganüy sitiül meáwan tenguiayıün nde tanomb iyacan wüx imeajtsan, aag ayaj apmübñch icon mejlüyiün nöiqian mequijpan Teat Dios y Micual nej Teat Jesucristo.

²⁵Nganüy aag ayaj leaw Teat Cristo lamapiüng apmübñch icoots, aag ayaj apmübñch mapacaats meáwan nüt niüng ajlüy Teat Dios.

²⁶Sarang aaga nawiig cam nasaj icon nde mawaiich icon ajcüwa monwaich. ²⁷Icona ijüran Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios; ajlüy nóiquian maquiiüb icon. Aag ayaj tüüch miün Teat Cristo. Nganüy nejinguind alinop pálwüx ngo metam maquiaach icon, cos aaga Nangaj Espíritu aquiaach icon mejawan ngün naleaing, ngün ngo maleaing. Tanaámb netam meyariün mendüjiün Teat Cristo nóiquian atnej lamaquiaach icon Nangaj Espíritu.

²⁸Nganüy xecualüw, nde mecueatiün mendüjiün wüx leaw taquiaach Teat Cristo, cos atquiaj alndom masap imbasan wüx nej, ngo mermbolan mejawan wüx aaga nüt aliük, ngome apmexinguiün mejawan. ²⁹Cos icona ijawan Teat Cristo arang áagan najneaj, quiaj alndom mejawan meáwan leaw nerang najneaj, aag ayaj micual Teat Dios nej.

Jane micual nejiw Teat Dios

3 Nganüy ich leaam imeajtsan nguineay andiüm icoots Teat Dios. Alndom masoiquiiüts micual Teat Dios icoots, cos naleaing micual nej icoots nganüy. Masey ajcüwa nipilan wüx aaga iüt cam ngo majawüw jane icoots, cos nganaw majawüw jane Teat Dios. ²Nganüy ajlüyiiüts micual icoots Teat Dios, masey nganaw majawaats nguineay aliük miün apmajlüyiiüts alinoic nüt. Pero ajawaats wüx Teat Cristo aliük alinomb, quiaj apmajlüyiiüts atnej ajlüy nej, cos quiaj apmajawaats nejay nguineay ajlüy. ³Nganüy

meáwan jane teamacül Teat Cristo wüx aliük alinomb, nejáyan quiaj üjchay merixixay omeaats, atnej Teat Cristo ajlüy nerixix.

⁴Pero jangantanej arang nisoet, aag ayaj teamarang leaw Mipoch Teat Dios apiüng ngondom; cos wüx apmarangüch nisoet aag ayaj ngo matüch marang leaw apiüng Teat Dios. ⁵Icona ijawan Teat Cristo tiün wijquiam ningüy wüx aaga iüt cam mawün asoetiiüts. Nej nómbar ngome tajíür nisoet. ⁶Meáwan leaw ajlüy nóiquian maquiiüb Teat Cristo, aag ayaj lango mandüy wüx marang nisoet. Jane tanaámb arang nisoet ngo majaw Jane nej. ⁷Xecualüw, nde mawaiich icon nejinguind, cos Jane arang palan ajüiquich najneaj arang, atnej arang Teat Cristo. ⁸Nganüy Jane tanaámb arang nisoet, aag ayaj minipilan nej nimeech, cos nimeech nde wüx tajlüy aaga iüt cam nej tenguijal arang nisoet. Nganüy Teat Cristo, Micual Teat Dios, tiün mandarriich meáwan leawa nimeech lamarang.

⁹Meáwan Jane awiquiach nej Teat Dios ngo mandüy marang nisoet, cos Teat Dios lamambiüllüch omeaats nej. Áag ngo mandiüm mandüy wüx marang nisoet, cos micual nej Teat Dios. ¹⁰Wüx meáwan aag ayaj ajüiquichayej Jane micual nejiw Teat Dios, at aton Jane micual nejiw nimeech. Meáwan Jane ngo marang palan atnej netam, at ngo mandiüm nop nendüüb Teat Cristo, aag ayaj ngome ocueaj nej Teat Dios.

Netam mandiümaats nop alinop

¹¹Cos aaga nanderac cam landoj lamenguiayıün nde tanomb apiüng:

“Netam mandiümaats nop alinop”, aw. ¹²Ngondom marangaats atnej nomb tarang nop minipilan nimeech nenüt Caín, cos tambiy michiig nej. ¿Neola, cuane wüx tambiye? Cos tajaw meáwan leawa nej tarang, aag ayaj ngo majneaj; nganüy michiig nej meáwan leawa tarang, aag ayaj palan leaw andiüm Teat Dios.

¹³Xecojow xechijquiaw, nde mbayameron sitiül majcüy majaw icon jangantanej nipilan. ¹⁴Icootsa, ajawaats atnej laawaats tiül mondeow, tapacaats; cos nganüy andiümaats meáwan mondüüb Teat Cristo. Jane ngo mandiüm nop nendüüb Teat Cristo ajiüic tanaámb andeow. ¹⁵Meáwan jane ajcüy majaw nop nendüüb Teat Cristo, aag ayaj atnej nop nembiy nipilan. Icona ijawan nop nembiy nipilan ngondom mapac meáwan nüt. ¹⁶Teat Cristo tandeow mawün icoots wüx asoetiiüts; quijaj ajawaats nguineay nej xeyay andiüm icoots. Nganüy icoots aton netam mandeowaats ingow andeow alinop nendüüb Teat Cristo. ¹⁷Nganüy sitiül aljane tiül icoots ajiür cuajantanej wüx aaga iüt cam, condom ajaw alinop nendüüb Teat Cristo netiün andüy, pero aaga nejiür quijaj arang adam omeaats, ngo müüich nicuajind; pues énguineay alndom majüiquich ajlüy tiül omeaats nej mimonajneaj Teat Dios? ¹⁸Xecualüw, nde majüiquichaats andiümaats nop alinop ombeayíütsan; ngwüy, netam majüiquichaats naleaing tenguiar arangaats aag ayaj.

Netam masap ombasaats teombas Teat Dios

¹⁹Wüx meáwan aag ayaj ajawaats ajlüyiiüts tiül ajcüw leaw andüjpiw

aaga naleaing nanderac leaw apiüng Teat Dios. Aton ajawaats ajlüyiiüts teombas nej najneaj. ²⁰Sitiül ayajcaats tiül omeajtsaats ngo marangaats atnej netam, nganüy Teat Dios ajntsop wüx ajaw meáwan cuane alwüx omeajtsaats, cos nej ajaw meáwan cuajantanej.

²¹Xecojow xechijquiaw, sitiül ayajcaats tiül omeajtsaats najneaj teamarangaats, quijaj alndom mayajcaats lasap ombasaats teombas Teat Dios. ²²Atquij cuajantanej leaw apmatüniüts ocueaj nej apmujndiiüts, cos ayacaats wüx omeajtsaats mipoch nej; arangaats leawa nej andiüm. ²³Aag agüy apiüng marangüch: Mayariiüts mandüjpiiüts Micual nej Teat Jesucristo; at mandiümaats nop alinop atnej landoj lamapiüng. ²⁴Jane apmayac wüx omeaats marang leaw apiüng Teat Dios, nej ajlüy nöiquian maquiiüb Teat Dios, y Teat Dios ajlüy nöiquian maquiiüb. Cos Teat Dios lamüüch icoots Nangaj Miespíritu nej, ajawaats nej meáwan nüt almaquiiüb icoots.

Nde mendiümdiüman cuajantanej ocueaj a mundo cam

4 Xecojow xechijquiaw, nde meyariiün andeacüw meáwan leaw apiüngüw ambeol nejiw Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios, pero netam mejawan sitiül naleaing ambeol nejiw Nangaj Espíritu, tengwüy ngwüy; cos xeyay monwaiich lajlüyiw ningüy wüx aaga mundo cam. ²Wüx aag agüy alndom mejawan ngün naleaing ambeol nej Nangaj Espíritu: Meáwan espíritu jane

apmapiüng Teat Jesucristo tiün imiün cielo wijquiam ningüy wüx aaga iüt cam, aag ayaj ocueaj nej Teat Dios. ³At aton meáwan espíritu jane apmapiüng Teat Cristo ngome tiün imiün niüng ajlüy Teat Dios, aag ayaj ngome ocueaj nej Teat Dios; cos ambeol nej espíritu ocueaj aaga newaiich aaga najcüy majaw Teat Cristo. Aag ayaj icona lamenguiayiün aliic apmajlüy, nganüy lapeay, lajlüy wüx aaga iüt cam.

⁴Xecualüw, icona ocueaj icon Teat Dios. Cos tejntsopiün wüx ombasüw ajcüwa monwaiich quiaj, nganüy ngondom mawaijchaw icon. At aton cos aaga Nangaj Espíritu nembeol icon, aag ayaj ajntsop wüx marang cuajantanej; pero aaga espíritu ocueaj nimeech ngo matüch matnej. ⁵Nganüy ajcüwa monwaiich quiaj, ngome ocueaj nejiw Teat Dios; pares andeaciüw leaw ajlüy wüx aaga iüt cam, aton nipilan aag andiümüw manguiayiw. ⁶Pero icootsa micual icoots Teat Dios. Jane ayamb Teat Dios apmüüch olaag manguiay andeacaats; pero jane ngome ocueaj nej Teat Dios ngo mandiüm manguiay leaw andeacaats. Wüx aag ayaj ajawaats jane ambeol nej Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios, at jane nembeol nej espíritu ocueaj aaga newaiich.

Teat Dios xeyay andiüm icoots

⁷Xecojow xechijquiaw, netam mandiümaats nop alinop, cos Teat Dios ütüch icoots mimonajneaj nej alndom mandiümaats nop alinop. Meáwan jane ajiür aaga monajneaj quiaj ajüiquich micual nej Teat Dios,

at ajaw jane nej Teat Dios. ⁸Pero jane ngo mandiüm nop alinop, aag ayaj nganaw majaw jane nej Teat Dios, cos Teat Dios andiüm meáwan nipilan. ⁹Teat Dios ajüiquich xeyay andiüm icoots, cos tüüch miün anopüyan Micual nej ningüy wüx aaga iüt cam mandeow para mapacaats por nej. ¹⁰Wüx aag agüy ajüic nguineay andiüm icoots Teat Dios: cos ngome icootsa tayambaats mimonajneaj nej; ngwüy, nej tüüchan icoots aaga monajneaj quiaj, wüx tüüch miün Micual nej mandeow para mawaats wüx asoetiiüts.

¹¹Xecojow xechijquiaw, cos sitiül Teat Dios xeyay lamandiüm icoots, atquiaj aton icootsa netam mandiümaats nop alinop.

¹²Nejinguind nganaw maxom majaw Teat Dios, pero sitiül andiümaats nop alinop, quiaj Teat Dios apmajlüy tiül omeajtsaats; aton mimonajneaj nej apmatang tiül omeajtsaats. ¹³Wüx aag agüy ajawaats ajlüyiiüts tiül nej, aton nej ajlüy tiül icootsa, cos lamüüch icoots Nangaj Espíritu ocueaj nej.

¹⁴Nganüy xicona cos tajawasan nejay, aag sandeacan wüx, naleaing Teat Dios tüüch miün Micual nej mawün wüx asoet meáwan cambajiüit. ¹⁵Sitiül jangantanej apmajüiquich mapiüng Teat Jesús aag ayaj Micual nej Teat Dios, quiaj Teat Dios ajlüy tiül omeaats nej, aton nej ajlüy tiül omeaats Teat Dios.

¹⁶Icootsa lamajawaats Teat Dios andiüm icoots cos lamayariiüts mimonajneaj nej. Cos Teat Dios ajiür xeyay monajneaj, jane ayar

aaga monajneaj quiaj, ajlüy tiül omeaats Teat Dios, y Teat Dios ajlüy tiül omeaats nej.¹⁷ Wüx aag ayaj ajüiquichaats nguineay larangüy tiül omeajtsaats mimonajneaj Teat Dios, cos aaga nüt wüx apmajaraw wüx asoetaran ngo metam mimbolaats. Pues atnej ajlüy Teat Cristo, atquiaj icoots netam majlüyiiüts wüx aaga iüt cam.¹⁸ Jane ajiür tiül omeaats nej mimonajneaj Teat Dios ngo mimbol, cos aaga monajneaj quiaj üüch nej ndrom omeaats mbol. Nganüy aaga mbol quiaj ngo müüch masap ombasaran wüx mimonajneaj Teat Dios; alndom malox tiül naél nop. Nganüy jane imbol, aag ayaj nganaw merangüy tiül omeaats nej mimonajneaj Teat Dios.

¹⁹ Icootsa andiümaats Teat Dios cos nej ombas tandiüm icoots.
²⁰ Sitiül aljane apiüng: "Xique sandiüm Teat Dios", maw; pero aaga nepiüng quiaj ajcüy majaw alinop nendüüb Teat Cristo, aag ayaj newaiich. Cos jane ngo mandiüm nop nendüüb Teat Cristo leaw mbichmeaw majaw ɿnguineay alndom mandiüm Teat Dios leaw ngondom maxom majaw?²¹ Icootsa ajiüraats aaga poch niüng apiüng: jane andiüm Teat Dios, netam mandiüm aton alinop nendüüb Teat Cristo.

Apmajntsopiüts wüx leaw almajlüy wüx a iüt cam

5 Meáwan jane apmayar andeac Teat Jesús wüx tapiüng nej aaga Cristo lapiürrang aliüc, aaga leaw nepiüng atquiaj ajüiquich awiquiach nej Teat Dios. At

meáwan jane andiüm Teat Dios apmandiüm meáwan micual nej aton.² Wüx ayambaats mimonajneaj Teat Dios, y ayacaats wüx omeajtsaats marangaats leawa nej lamapiüng, quiaj ajawaats naleaing andiümaats meáwan micual Teat Dios.³ Sitiül arangaats atnej apiüng Teat Dios, quiaj ajüic andiümaats Teat Dios, cos aaga poch leawa nej tayac, aag ayaj ngome xeyay naél marangaats.⁴ Meáwan leaw awiquiach nej Teat Dios, aag ayaj ngo marang atnej andiüm nipilan ningüy wüx iüt. At leaw andüpüüts apmantsopiich icoots wüx meáwan ngo majneaj leaw altiül aaga iüt cam.⁵ ¿Jane alndom majntsop wüx leaw ngo majneaj arangüw nipilan? Áagan leaw nendüüb Teat Jesús cos ajaw Micual Teat Dios nej.

Apiüng wüx jane Micual Teat Dios

⁶ Teat Jesucristo tiün tejüiquichay wüx tayar yow, at wüx tajünch tiüt miquiej nej. Ngome tejüiquichay áagan wüx tayar yow; ngwüy, nej tiün, tayar yow, y aton tajünch tiüt miquiej nej. Aaga Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios lamajüiquich nej cos apiüng áagan leaw naleaing, ngondom mawaiich.⁷ Cos ajlüy arojpüw leaw ajüiquichayej tiül nangaj cielo. Ajcüw ayaj nop Teat Dios, nop aaga Nanderac, alinop aaga Nangaj Espíritu; miarojpüéj ajlüiyiw nop nej.⁸ At ajlüy miarojpüéj nejüiquichayej wüx aaga iüt cam. Nop aag ayaj Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios; alinop tejüiquichay wüx tayar yow; y alinop aag ayaj Teat Jesús wüx tandem tajünch tiüt miquiej

nej. Aaga arojpüw quiaj, noic nej andeacüw. ⁹Sitiül icootsa ayariiüts leaw andeacüw nipilan, nganüy najntsop wüx atam leaw apiüng Teat Dios. Cos aaga netam poch leaw apiüng Teat Dios, aag ayaj andeac wüx Micual nej. ¹⁰Jane ayar andeac Teat Cristo micual Teat Dios, nej aaga neyar quiaj ajüiquich ajlüy tiül omeaats nej Mipoch Teat Dios. Pero jane ngo mayar andeac Teat Dios, aag ayaj nop newaiich, cos ngo mejüiquichay tiül omeaats nej Mipoch Teat Dios leawa landerac wüx Micual nej. ¹¹Nganüy aag agüy ajüiquicharan manguiayaran: Teat Dios lamüüch icoots mapacaats meáwan nüt; aaga apacaran quiaj axoram wüx Micual nej. ¹²Jane ajiür tiül omeaats nej Micual Teat Dios, aton lamajiür aaga apacaran quiaj. Nganüy jane ngo majiür Micual Teat Dios tiül omeaats nej, at ngo majiür aaga apacaran quiaj.

Andondoch, apaj ocueajaran

¹³Nganüy meáwan aag agüy sarang wüx nawiig nasaj icon leaw lameyariün mendüipiün Micual Teat Dios, para alndom mejawan naleaing lamejüiran aaga üüch mapacaran meáwan nüt.

¹⁴Wüx aag agüy üüch icoots masap ombasaats wüx nej; cos sitiül apmatüniüts cuajantanej leaw andium nej, nej apmanguay andeacaats. ¹⁵Sitiül ajawaats nej anguiay andeacaats wüx atüniüts

cuajantanej, quiaj aton ajawaats apmüpündiiüts meáwan leawa lamatüniüts.

¹⁶Sitiül aljane ajaw nop nendüüb Mipoch Teat Dios arang nisoet, pero aaga nisoet quiaj ngome indeowüyaran wüx, pues aaga nejaw quiaj netam matün ocueaj Teat Dios mambeol nej macueat aaga nisoet. Aag ayaj leaw ajüüw arangüiw nisoet ngondom mindeowüyaran wüx. Cos ajlüy nisoet andeowaran wüx, aag ayaj ngo napiüng majtan ocueaj Teat Dios. ¹⁷Cos meáwan leaw ngo majneaj arangüch, aag ayaj nisoet. Pero ajlüy nisoet ngo metam mindeowüyaran wüx.

¹⁸Ajawaats meáwan jane awiquiach nej Teat Dios, ngo mandüy marang nisoet, cos Teat Cristo Micual Teat Dios tengual majiür nej, nde tegüy matüch nej nimeech. ¹⁹Icootsa nganüy ajawaats micual icoots Teat Dios, masey ajawaats meáwan aaga iüt cam ajlüy teowix nimeech.

²⁰Ajawaats Micual Teat Dios tiün ningüy wüx aaga iüt cam; nej tüüch icoots maxomaats omeajtsaats majawaats ngün aaga naleaing Dios nej. Nganüy ajlüyiiüts ocueaj aaga naleaing Dios quiaj, nöiquian maquüijpaats Micual nej Teat Jesucristo. Aag ayaj naleaing Dios nej, neech mapacaran meáwan nüt. ²¹Xecualüw, nde mendüipiün narangüch dioses. Amén.

Amb iwic nanderac arang wüx nawiig San Juan

2^a Carta de SAN JUAN

Atepeay

¹Xique nop teat naxey natang ombas; sarang aaga acas poch cam, müm najtaj, nüüch ic, at nüüch micualüw. Xique xeyay sandiüümüw cos andüjpiw aaga naleaing nangaj poch. Ngome áagan xique sapiüng aag ayaj, aton atquiaj apiüngüw meáwan leawa lamayariw mandüjpiw aaga poch leawa naleaing. ²Cos aaga naleaing poch nanderac quiaj lajlüy tiül icootsa, at aton ajawaats landoj apmacül tiül icoots meáwan nüt. ³Tamtámban ijlüyiün, Miteatiiüts Dios mambeol icon mejiüran monapacüy, at nejneajfünan wüx minüt Teat Jesucristo Micual Teat Dios; cos indüjpiün aaga naleaing nanderac, at ijiüran monajneaj.

Tanaámb indüjpiün aquiaach Teat Cristo

⁴Xeyay tapac ximeaats wüx taxomas acas micualüw tanaámb andüjpiw aaga naleaing nangaj poch leawa tayariiüts ocueaj Teat Dios. ⁵Nganiüy sandiüüm nasaj ic müm najtaj, ngome sarang nüüch

ic noic jayats poch. Ngwüiy, aag ayaj lamajiüraats xeyay neat, niüng apiüng: Netam mandiümaats nop alinop. ⁶Sitiül ajiüraats mimonaej Teat Dios, quiaj apmarangaats leaw apiüng tiül Mipoch Nej. Nganüy leawa netam marangaats: majüyiiüts tiül aaga monajneaj quiaj, mandiümaats nop alinop atnej lamenguiayıün lamajiür xeyay nüt.

Monwaiich

⁷Xeyay monwaiich lajlüiyi wüx aaga iüt cam, ngo mapiüngüw Teat Jesucristo tiün wijquiam marang nipilan. Jane apiüng atquiaj, monwaiich nejiw, y ajcüiyi majawüw Teat Cristo. ⁸Ijawan wüx aag ayaj icoyónan quiaj, ngana ndrom ombas minajiüts Teat Dios leaw icona lamerangan, ndoj ngome apmeajndiün palan leaw Teat Dios andiüüm müüch icon.

⁹Sitiül aljane apmapiüng nej ajaw xeyay, pero aag ayaj ngo matnej aquiaach Teat Cristo, nej ngo majiür tiül omeaats nej Teat Dios. Nganiüy jane tanaámb ayac wüx omeaats leaw aquiaach Teat Cristo,

aag ayaj ajiür tiül omeaats nej
Teat Dios, aton ajiür tiül omeaats
Micual nej Teat Cristo. ¹⁰Nganüy
sitiül aljane mamb majaw icon,
ngo majoy aaga poch aquiaach
Teat Cristo, nde mengochiün
iniüngan, aton nde metepeayiün.
¹¹Cos jane apmatepeay aaga
newaiich quiaj, aton ajüic nej
ambeol wüx aaga ngo majneaj
leaw aquiaach quiaj.

Ndójwüx atepeay

¹²Sajiür xeyay leaw netam nasaj
icon, pero ngo nandiüm narang
wüx aaga nawiig cam, más najneaj
sapiüng sanamb najaw icon, quiaj
alndom mejawayoots mendeacaats,
y mapac omeajtsaats nóiquian.

¹³At atepeayiw ic micual
michiig najtaj, áag leaw Teat Dios
lamarriüd. Amén.

Amb arojmbüw nanderac arang wüx nawiig San Juan

3^a Carta de SAN JUAN

Atepeay teat Gayo

¹Xique nop teat naxey natang ombas tiül mondüüb Teat Cristo; sarang aaga acas poch wüx nawiig cam niütüch ic teat Gayo, naleaing sandium ic xeyay.

²Xechiig wüx minüt Teat Cristo, xique meáwan nüt satün mambeol ic Teat Dios memongoch najneaj, mejiür monapacüy. Sajaw tenguijal itang wüx Mipoch Teat Dios leaw andüjpüüts. ³Xeyay tapac ximeaats wüx tapeayiw micojoots michijquaats wüx minüt Teat Cristo mapiüngüw nguineay ajneaj ijlüy wüx aaga naleaing nanderac leaw andüjpüüts, cos naleaing ique temerang atnej apiüng Teat Dios. ⁴Wüx sanguiy meáwan xecualüw wüx Mipoch Teat Dios andüjpüi aaga naleaing poch, ngo majlüy alinoic leaw alndom müütüch xic mapac ximeaats xeyay.

⁵Xechiig, xeyay najneaj irang wüx imbeolüw mondüüb Mipoch Teat Dios leaw napeay miün, masey ngo meyaag ombasüw. ⁶Cos ajcüwa teat monkay quiaj, wüx tandilileaw tandeacüw tiül niüng canchiiüjow

majüiquichaw nguineay ajneaj imeaats. Naleaing nganüy sandium natün icueaj imbeolüw alinomb; ijchaw leaw netam nejiw tiül tiiüd wüx apmambiw masajüw nipilan tiül alinoic cambaj, cos arangüw minajiüt Teat Dios. ⁷Nejiw tambüw marangüw minajiüt Teat Cristo, naleaing ngo mayariw nicuajind ocueaj nipilan leaw nganaw mayambüw Teat Dios. ⁸Aag ayaj netam marangaats, mambeolaats ajcüw mondeac Mipoch Teat Dios quiaj, marangaats najiüt nöiquian maquiüjpaats.

Ngo majneaj tarang teat Diótrefes

⁹Ninguiün nüt xique tarangas acas poch wüx nawiig niütüch mondüüb Mipoch Teat Dios; pero naleaing Diótrefes ngo mayar leaw tapiüngas cos nej tanaámb andiüm marang natang tiül icona. ¹⁰Sitiül sanamb najaw icon, quiaj sanandeac nasajüw meáwan icona nguineay arang, cos andeac ngo majneaj wiix ximbasan, awaiich. Ngome áagan ayaj, at ngo mandiüm müütüch maxojtüw aniendaing nej mondüüb Mipoch Teat Dios monaw

alinoic cambaj. Átan andeac niüng canchiüjow, asaj nejiw nde müjchiw maxojtüw aniendaüw nejiw mondüüb Mipoch Teat Dios. Nganüy sitiül aljane apmarang aag ayaj, nej apmawün nejiw tiül moncanchiün.

¹¹Xechiig, nde mendüüb wüx merang ngo majneaj, tanaámb irang najneaj. Cos Jane nerang najneaj, ajneaj majaw nej Teat Dios; pero Jane nerang ngo majneaj, aag ayaj nganaw majaw leaw andium Teat Dios.

Najneaj tarang Demetrio

¹²Meáwan nipilan andeacüw najneaj wüx ombas teat Demetrio,

cos meáwan nüt ajüiquich nguineay ajneaj arang. At xicona aton alndom nandeacan nguineay ajneaj arang. Ique ijaw xicona ngo nawaijchan, sandeacan naleaing.

Ndójwüx atepeay

¹³Aliün najiür xeyay nasaj ic, pero naleaing ngo nandiüm narang wüx nawiig. ¹⁴Sapiüng alndom mejawayor najen, quiaj apmendeacar.

¹⁵Nganüy satepeay ic tamtámban, at atepeayiw ic meáwan leaw ajawüw Jane ic. At sandium metepeay anopnopoj leaw lamajawüw Jane xic.

Noic nanderac arang wüx nawiig San Judas

SAN JUDAS

Teat Judas atepeay meáwan leaw Teat Dios lamapaj

¹Xique nenütiüs Judas michiig Teat Jacobo (Santiago), nerangas minajiüt Teat Jesucristo. Nganüy xique sarang acas poch wüx aaga nawiig cam nüüch meáwan leawa landoj lajwanüw majlüiyw micual Teat Dios, lajlüiyw nójiquian mandüjiyw Teat Jesucristo cos nej teamajiür nejiw. ²Tamtámban ijlüyiün, mejiüran monapaciüy, nejneajjiünan, mexeyay tiül icona mimonajneaj Teat Dios.

Monquiaach leaw ngo maleaing (2 Pedro 2:1-7)

³Xecojow xechijquiaw, xeyay tandiümas narang acas poch nüüch icon, nasaj icon nguineay laawaats wüx asoetiiüts. Pero nganüy lango nasaj icon wüx aag ayaj, cos netam napaj icueajjiün mersapayon wüx, at mepacan wüx leawa lameyariün nde wüx indüjiyiün Mipoch Teat Dios, áag leawa lamüjndiw meáwan mondüüb Teat Dios. ⁴Nganüy cos ajlüy acas nipilan lajmeliw axotayéjan almequijpan. Ajcüw

ayaj lamapiüng wüx nejiw tiül Mipoch Teat Dios lamajiür xeyay neat. Cos nejiw landoj lajwanüw mambüw tiül castigo alinoic nüt. Nejiw arangüw meáwan ngo majneaj; awüyayej wüx apiüngüw Teat Dios xeyay aíuc wüx cuajantanej, ngome apmayac nejiw tiül aaga xeyay ngo majneaj masey arangüw leaw andiümüw. Apiüngüw Teat Dios ngome néjan quiaj ajlüy natang; átan apiüngüw Miteatiiüts Jesucristo ngome natang nej.

⁵Nganüy sandiüm nüüch leaam imeajtsan wüx nipilan israel, masey icona lamejawan nguineay Teat Dios tawün nejiw wüx naél tiül iüt Egipto; condom tandrooch ombas jane ngo mayar andeac nej. ⁶At ajcüwa ángeles, leaw ngo marangüw atnej netam wüx minajiütüw nejiw cos tawüw tiül cielo niüng netam macüliw. Ndoj tasap nejiw Teat Dios matsuag nejiw tiül noic pojniün, niüng apmacüliw meáwan nüt leaw apmatüch aaga nadam nüt majaraw wüx asoeteran. ⁷Atquiaj tajlüy tiül ajcüwa cambaj Sodoma y Gomorra, aton alacas

cambaj monlüy quiájan. Nejiw tarangüw xeyay ngo majneaj ngomeaag wijquiajow marangüw. Cos monxey tandiümüw marangüw montaj, monjtaj tandiümüw marangüw monxey. Atquiaj tajlüy ndom majawüw meáwan nipilan leaw ngo mayariw andeac Teat Dios nguineay apmamongochiw tiül biümb alinoic nüt.

⁸Masey nejiw tamongochiw aaga naél quiaj, atanquiaj aton alndom mamongochiw ajcüwa monümeay quiaj. Cos nejeyéjan quiaj tenguijal androochayej ombasüw wüx ngo mandiümüw mayariw leaw apiüng Teat Dios. At itsojayéjan meáwan monlüy tiül nangaj cielo. ⁹Wüx aaga minatangüy ángel nenüt Miguel tajcüy aweaag minatangiüy nimeech, tandeacndeacüw nguineay apmarangüw wüx micuerpo Moisés. Aaga ángel Miguel ngo ndom malic minatangüy nimeech. Tasaj atcüy: “Teat Dios mapaj icueaj”, aj. ¹⁰Nganüy ajcüwa nipilan monwaiich quiaj itsojayéjan leaw ngo majawüw cuane amb apiüng. Nejiw arangüw leaw awüníwan tiül omalüw, at nejiw nop nimal ngo majiür omal omeaats, cos ngo majawüw cuane arangüw.

¹¹¡Pobre nejiw! ¿Neol tajlüiyi w atquiaja? Cos tandüjpiw mitiiüd Caín, aton tambüw wüx tomiün atnej tarang Balaam. ¿Neol tajcüiyi w majawüw Teat Dios? ¿Ngo majawüwa, nej alndom mandrooch ombasüw atnej tarang wüx Coré? ¹²Ajcüwa monwaiich quiaj tenguijal manchom icon wüx iquüjpan tiül niüng irangan noic monet ocueaj hermanos. Nejiw üetiw,

anganeowiüw, apac omeajtsüw, ngo mapiüngüw wüx. At nejiw oic ngo majoy yow, alüeliich nejiw iünd nguiajantanej andüy. At nejiw noic owl xiül ngo mayac aóng wüx atüch a nüt meóng, cos landeow lasojndiow tiüt mioxiich nej. ¹³Nejiw napatiüw, at nejiw wüx arang napac ndec, ayac apop, atepich cuajantanej nequiachquiach. Aag arangüw quiaj üüchayéjan monxing. At nejiw najüyjüyan ocas, cos landoij lajwanüw majlüiyi w tiül pojniün meáwan nüt niüng nómbar ngondom maxomüw majawüw ran.

¹⁴Wüx meáwan ajctiw ayaj tandeac nop nendeac andeac Teat Dios nenüt Enoc; cos aaga Enoc quiaj, amb ayaíw nipilan naw wüx teat Adán. Tapiüng: “Tajawas Teat Dios lapsey, aquiiüb miün xeyayiw nangaj miángeles nej, ¹⁵majaw wüx meáwan asoeteran tiül meáwan nipilan. Apmajaw wüx meáwan monrang ngo majneaj, meáwan ngo majneaj lamandeacüw arangüw wüx omeajtsüw; at meáwan cuajantanej ngo majneaj andeacüw wüx ombas Teat Dios”, aw. ¹⁶Ajciuw ayaj ndeac mbeay nejiw, cos arangüw leaw üüch nejiw majneaj omeajtsüw; at ombeayiw nejiw andeac cuajantanej axom mandeac ndom marangrangayej wüx; at andeacüw najneaj wüx ombastüw nipilan ndom maxomxomayej wüx.

Asaj nejiw, ajpaj ocueajiw

¹⁷Nganüy icona xecojow xechijquiaj, ich leaam imeajtsan wüx aaga poch tandeacüw miapóstoles Miteatiiüts Jesucristo. ¹⁸Cos nejiw tapiüngüw aliüc miün

nüt apmajlüy nipilan apmitsojowan leaw apiüng Teat Dios, at apmarangüw xeyay ngo majneaj leaw nejiw andiümüw marangüw.

¹⁹Ajcüw ayaj ambajcüw mawüniw pálwüx mondüüb Mipoch Teat Dios. Arangiüw leaw awüníwan tiül omaliüw nejiw, cos ngo majiürüw Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios.

²⁰Nganüy icona xecojow xechijquiaw, ijchan matang wüx imeajtsan aaga nangaj poch leaw indüjpiün. At itüniün ocueaj Nangaj Espíritu mambeol icon, matiib icueajiiün leawa nej andiüm. ²¹Iyacan wüx imeajtsan aaga mimonañnej Teat Dios. At icülfünan matüch aaga nüt wüx aliüc alinomb Miteatiiüts Jesucristo. Quiaj apmüüch icoots mapacaats meáwan nüt niüng ajlüy nej.

²²Sitiül aljane nganaw ram ocueaj leaw indüjpiün, teamteáman imbeolan maxom omeaats wüx. ²³Átan iwüniün tiül ngo majneaj leawa lajmiüçüw,ixainguiün mawüw tiül biümb

macueatiw arangüw nisoet. Nganüy alacas iteowan imeajtsan mejawan wüx isajan; naleaing ijawan nde tegüy manchom icon apixaw nejiw cos nejiw lamanchomüw wüx meáwan ngo majneaj arangüw, nde manot icon tiül merangan leaw nejiw teamarangüw.

Andondoch andeac

²⁴Teat Dios nej nadam ajlüy, alndom majiür icon ngondom mejmiücan tiül nisoet. Nej apmajüüquich icon alinoic nüt nerixixay imeajtsan, at xeyay apmapac imeajtsan teombas nej. ²⁵Nej anopüyan Dios nejaw meáwan cuajantanej leaw almajlüy. Nej newün icoots wüx asoetiiüts wüx tandeow Teat Jesucristo. Cos nej najneajay ajlüy, ajlüy wüx meáwan leaw almajlüy tiül cielo, átan leaw almajlüy wüx aaga iüt cam. Nej tanaámb alndom marang cuajantanej nganiüy, oxep, at meáwan nüt. Amén.

San Juan tüünd majaw cuane apmajlüy alinoic nüt

APOCALIPSIS

Teat Jesucristo tapiüng wüx nguineay apmajlüy

1 Tiül aaga nawiig cam ajüiquich cuane apmajlüy alinoic nüt. Cos Teat Dios tüüch Jesucristo mapiüng masaj monrang minajjüt nej cuane laliüc majlüy. Ndoj Teat Cristo tüüch miün nop miángel nej masaj nop nerang minajjüt nej nenüt Juan, cuane apmajlüy. ²Aaga Juan tapiüng naleaing meáwan leawa tajaw, leawa tanguiay; tapiüng meáwan leawa tasaj nej Teat Dios, meáwan leaw Teat Jesucristo tüüch nej majaw.

³Najneajay xeyay apmapac omeaats Jane apmateow manguiayaran nguineay lamapiüng Teat Dios tiül aaga nawiig cam. At xeyay apmapac omeajtsüw sitiül wüx apmanguiayiw aag agüy apmayacüw wüx omeajtsüw; cos laliüc miün nüt apmajlüy leaw lamapiüng tiül aaga nawiig cam.

Atepeay ayaíw ajlüy mondüüb Teat Cristo

⁴Xique Juan sarang aaga nawiig cam nüüch ayaíw noicnoic

ajlüy monyar andeac Teat Cristo monlüy tiül iüt Asia. Satepeay icon, tamtámban ijlüyiüna. Teat Dios mambeol icon, müüch icon monajnej. Nej almajlüy nganüy, nej najlüy tanomb, at aliič miün alinomb. At atepeayiw icon ajcüw ayaíw espíritu najlüyiw niüng ajlüy aaga najneajay trono chetej wüx Teat Dios. ⁵Aton atepeay icon Teat Jesucristo, aaga nendeac naleaing. Nej ombas mapac alinomb imiün tiül mondeow; nej ajlüy wüx meáwan montangtang monajjüt wüx iüt. Nej andiüm icoots xeyay, lamawün asoetiiüts wüx tajants icoots naag miquiej nej wüx tandeow wüx cruz. ⁶Nej lamayac icoots marangaats montangtang monajjüt; at lamayac icoots marangaats noic ajlüy miteaats marangaats minajjüt Teat Dios, miteat nej. Néjan quiaj meáwan nüt netam marangüch casa; néjan quiaj meáwan nüt netam majlüy wüx meáwan leaw almajlüy. Amén.

⁷Iijawan, Teat Cristo aliič amb tiül oic! Quiaj apmajawüw nej meáwan nipilan wüx iüt. Masey ajcüw tatileaw tambiyaw nej

apmajawüw nej aton. Quiaj meáwan cambaj wüx iüt apmajüntsüw wüx apmajawüw, cos apleaam omeajtsüw nguineay tambiyaran. Atquiaj apmajlüy. ¡Amén!

⁸Teat Dios apiüng: “Xique ombas xic, salnajlüy atnej letra A; at sajlıüy ümbwüx atnej letra Z. Salnajlüy nganiüy, salnajlüy nde tanomb, at xique saliüc alinomb. Xique alndom narang meáwan cuajantanej”, aw.

**Juan atnej taúm majaw
najneajay ajlüy Teat Cristo**

⁹Xique, micojon Juan, xique aton samongoch atnej tenguijal memongochiün. Naleaing netam maiücaats wüx cuajantanej. Nóiquian teamacülliüts aaga nüt wüx aliüc Teat Cristo majlüy wüx meáwan iüt, meáwan cambaj. Xique sal tiül pres, ayacüw xic ningüy wüx noic nine iüt tindec nenüt Patmos, ajcan tandeacas Mipoch Teat Dios, at tandeacas leaw tarang Teat Jesucristo. ¹⁰Wüx noic nüt domingo, aaga Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios tüüch xic najaw atnej saúm. Quiaj tanguiayıüs imiün wan xipecb noic nanderac napac, atnej ajiünts trompet. ¹¹Aag ayaj apiüng:

—Xique ombas xic salnajlüy atnej letra A; aton sajlıüy ümbwüx atnej letra Z. Nganiüy irang wüx nawiig leawa tenguijal mejaw. Ndoj iich mamb niüng ajlüyiw ajcüw ayaíw ajlüy monyar andeac Teat Cristo leaw ajlüy tiül iüt Asia. Ajcüw ayaj noic ajlüy tiül cambaj Efeso, alinoic tiül Esmirna, alinoic tiül Pérgamo, alinoic tiül Tiatira, alinoic tiül

Sardis, alinoic tiül Filadelfia, alinoic tiül Laodicea —aw.

¹²Condom quiaj wantsatos najaw aaga nendeac masaj xic quiaj. Wüx wantsatos, quiaj tajawas ayaíw candeleros narangüch oro.

¹³Alpinawan aag ayaíw candeleros quiaj, ajlüy nop atnej Teat Naxey, asooig noic apix nej najal, atüch nic oleaj. Aton alats mal miíünd nej nots cinta de oro. ¹⁴At omal nej, at miondeats omal nej xowüy larraw atnej raan lan, tengwüy raan atnej nieve. At oniiüg nej atnej oniwi biümb. ¹⁵At oleaj nej xeyay nelitlit atnej bronce wüx landoj jyaw tiül biümb landoj asoetich. At andeac nej atnej atearriür napac ndec. ¹⁶At miác owix nej almasap ayaíw ocas. At imiün teombeay nej tenguijal aw nots espada nexing necamb necamb. Teombas nej atnej nüt xowüy larraj.

¹⁷Wüx tajawas, quiaj tajmiücas teoleaj nej atnej lasandeow. Quiaj tayac wüx ximbas miác owix nej, tasaj xic:

—Nde mbayamear. Xique mbas xic salnajlüy, at sajlıüy ümbwüx.

¹⁸Xique salnapac, masey tandeowas nomb, nganüy salnapac meáwan nüt. Xique alndom napiüng ngow apmandeow jangantanej nipilan, at nguiane apmamb wüx apmandeow.

¹⁹Irang wüx nawiig leawa landoj mejaw, leaw apmejaw nguineay ajlüy nganiüy, at leaw aliüc miün apmajlüy alinoic nüt. ²⁰Nganüy sanasaj ic wüx leaw nganaw majüic cuane, leaw apiüng wüx aaga ayaíw ocas tejaw tiül miác xiwix, aton aaga ayaíw candeleros de oro tejaw: ajcüw ayaíw ocas quiaj apiüng wüx ajcüwa ángeles najlüyiw wüx

ajcüw ayaíw ajlüy monyar sandeac. Aton ajcüw ayaíw candeleros tejaw, ajcüw ayaj apiüngüw wüx ajcüw ayaíw ajlüy monyar sandeac, ajcüw iglesias xicueaj.

**Leawa tasaj ayaíw ajlüy iglesias:
Ich manguiayiw monlüy tiül Efeso**

2 'Irang noic nawiig, iich aaga ángel ocueaj monyar andeac Teat Cristo monlüy tiül cambaj Efeso. Isaj masaj nejiw aaga nejiür ayaíw ocas tiül miác owix nej, leaw ajüy pinawan ayaíw candeleros de oro, atcüy apiüng: ²"Xique sajaw nguineay teamerangan; sajaw irangan xeyay najiüt, ngo paxiüm. At sajaw ngome iiündan mejawan majlüy monrang ngo majneaj tiül icona. Sajaw icona tejawan wüx ajcüwa nipilan monpíungan apóstoles nejiw, ndoj tejawan ngo maleaing, tejawan monwaiich nejiw. ³At sajaw naleaing iiücan wüx cuajantanej, masey lamemongochiün xeyay wüx xenüt, ngo paxiüm icueajiün. ⁴Naleaing sanasaj icon nganüy wüx noic ngo majneaj sajaw wüx icona. Aag ayaj cos lango mendiüman xic atnej tendiüman xic nomb. ⁵Ich leaam imeajtsan nguineay terangan najneajay nomb wüx jayats mendüipiün xic. Nganüy lango merangan najneaj atnej terangan nomb. Ich leaam imeajtsan mendüipiün wüx merangan atnej terangan nomb. Sitiül ngo mendüipiün wüx merangan atnej terangan nomb, quiaj sanamb niüng ijlüyiün najen. Sanawün micandeleriün niüng almajlüy nganüy, sitiül ngo leaam

imeajtsan Meyamban xic alinomb.

⁶Masey ngo majneaj teragan, pero altiül noic najneaj irangan, cos ngo mind mejawan aaga ngo majneaj teamarangüw qjcüwa nicolaítas, cos xique aton ngo mind najaw leaw teamarangüw. ⁷Leaw nendium manguiay, ich manguiay leaw apiüng Nangaj Espíritu, masaj noicnoic ajlüy monyar andeac Teat Cristo. Cos apiüng: Jane apmajntsop wüx meáwan moncüy majaw nej, ngo majmiüc tiül ngo majneaj, xique sanüüch müet aóng aaga xiül neech mapacaran, aaga najlüy tiül najneajay cambaj niüng acül Teat Dios", aw.

**Aaga poch cam ich manguiayiw
monlüy tiül Esmirna**

⁸'Irang alinoic nawiig, iich aaga ángel ocueaj mondüüb Teat Cristo monlüy tiül cambaj Esmirna. Isaj masaj monyar andeac Teat Cristo, áaga mbas majlüy, at ajlüy ümbwüx, aaga tandeow ndoj tapac. Nej atcüy apiüng: ⁹"Xique sajaw nguineay teamerangan, nguineay imongochiün naél. Sajaw ngo mejiüran xeyay ningüy wüx iüt cam, pero naleaing Teat Dios ajaw atnej xeyay ijüran, cos nej teamambeol icon mejiüran leaw netam. Sajaw nguineay andeaciüw xeyay ngo majneaj wüx imbasan ajcüwa nipilan israel monpíungan nejiw minipilan Teat Dios. Ngwüy, ngo maleaing cos minipilan nejiw minatangüw nimeech nasoic Satanás. ¹⁰Nde mermbolan wüx leaw apmemongochiün, cos minatangüw nimeech apmüüch majmel tiül manchiüch acas

icona majaw wüix icon, majüic sitiül apmeiücan wüix leawa teamendüipiün. Apmemongochiün xeyay ngo majneaj tiül gajpowüw nüt. Nganüy sitiül tanaámb indüipiün xic leaw indeowan, quiaj sanüüch icon noic corona tiül cielo niüng apmepakan mejlüiün najneajay meáwan nüt.¹¹ Leaw nendiüm manguiay, ich manguiay leaw apiüng Nangaj Espíritu masaj noicnoic ajlüy monyar andeac Teat Cristo. Cos atciyi apiüng: Leaw apmaüic wüx, ngo majmiüc tiül ngo majneaj, langome apmandeow alinomb”, aw.

Aaga poch cam ich manguiayiw monlüy tiül Pérgamo

¹²’Aton irang alinoic nawiig, iich aaga ángel ocueaj monyar andeac Teat Cristo monlüy tiül cambaj Pérgamo. Isaj masaj nejiw: Aaga nejiür espada nexing necamb necamb, atciyi apiüng: ¹³“Xique sajaw nguineay teamerangan. Sajaw icüliün niüng ajlüy mitrono minatangiüw nimeech nenüt Satanás, majaw wüx minajiüt nej. Sajaw tealeámban temeyariün xenüt. At sajaw ngo mecueatiün xic masey wüx nüt tambiyaw teat Antipas tiül icona ajcan ngo mimbol mandeac wüx xique tiül micambajan niüng acül Satanás. ¹⁴Pero nganüy netam napiüng wüx acas ngo majneaj leaw irangan: Cos ajlüy tiül icona acas niplan andüipiwi leaw nomb taquiaach Balaam, aaga nequiaach Balac mayac wüx marangüw ngo majneaj niplan israel. Balaam tawaiich niplan israel, cos tasaj nejiw

najneaj matsambüw mionij nimal nambiyeran marang nichech najmel teombas narangüch dios. At tayac nejiw wüx majiürüw palpálwüx najtaj, palpálwüx naxey.¹⁵ At ajlüy tiül icona acas niplan andüipiwi leaw aquiajchiw ajcüwa nicolaítas. Aaga aquiajchiw quiaj sajcüy nanguaiay.¹⁶ Nganüy ich leaam imeajtsan nguineay teamerangan, iwüniün tiül icona. Sitiül ngwüy, najénan saleamb quiaj nembiyayon naquiiüpüw naag xaespada naw tiül ximbeay.¹⁷ Leaw nendiüm manguiay ich manguiay leaw apiüng Nangaj Espíritu masaj noicnoic ajlüy monyar andeac Teat Cristo. Atciyi apiüng: Jane apmajntsop wüx, ngo majmiüc tiül ngo majneaj, xique sanüüch müet namix nine pan naxoraad, nasoic maná. At sanüüch anopnop noic nine raan piedra. Wüx aaga nine piedra quiaj tarangüch wüx noic jayats minüteran leaw nejinguind alinop ngo majaw”, aw.

Aag poch cam ich manguiayiw monlüy tiül Tiatira

¹⁸’Aton irang alinoic nawiig, iich aaga ángel ocueaj monyar andeac Teat Cristo monlüy tiül cambaj Tiatira. Isaj masaj meáwan mondüüb Teat Cristo aaga poch cam leaw ayac Micual Teat Dios, aaga nejiür atnej oniw biümb oniiüg nej, oleaj nej atnej nelitlit bronce. Atciyi apiüng: ¹⁹“Xique sajaw nguineay teamerangan; sajaw nguineay erjiürayon lasta; sajaw nguineay iyariün andeac Teat Dios; sajaw nguineay ermbeolayon; sajaw nguineay iiücan wüx imongochiün

cuajantanej naél; at sajaw nganüy xeyay najneaj irangan, ngome atnej terangan nomb. ²⁰Pero nganüy netam nasaj icon wüx acas ngo majneaj leawa temerangan. Aag ayaj cos teameiücan wüx nop najtaj leaw teamarang ngo majneaj atnej tarang aaga Jezabel nomb. Nej apiüng nop nej nendeac andeac Teat Dios, cos andium mawüywüy monrang xenajiüt majiürtüw palpálwüx montaj, palpálwüx monxey. Aton nej neyac nejiw wüx matsambüw mionij nimal nambiyeran marang nichech najmel teombas narangüch dioses. ²¹Xique lanafüc wüx arang a najtaj quiaj, nguineay alndom leaam omeaats macueat arang ngo majneaj, pero ngo mandiüm macueat. ²²Nganüy sanüüch miün andeow aaga najtaj quiaj. At meáwan leaw lamarangüw ngo majneaj maquiiüjpüw, sanüüch mamongochiw xeyay ngo majneaj, sitiül ngo leaam omeajtsüw cuane ngo majneaj teamarangüw, macueatiw meáwan aaga ngo majneaj quiaj. ²³At sanambiy minipilan nej leaw arang aweaag ngo majneaj. Meáwan noicnoic ajliüy monyar andeac Teat Cristo apmajawüw naleaing xique sajaw nguineay apiüngüw, nguineay omeajtsüw nejiw. At apmajawüw nguineay xique sanüüch inopnopon atnej terangan. ²⁴Nganüy sandiüm nasaj icon monlüy tiül Tiatira, icona leaw ngo meyariün andeac aaga najtaj quiaj, icona leaw ngo mendüüpiün wüx merangan aaga nexotüy leaw arang minatangüw nimeech nasic Satanás; xique ngo nandiüm nayac icon wüx alinoic

cuane apmerangan. ²⁵Netam mesapan nandand wüix aaga najneaj leaw lamenguiayıün, iyacan wüx imeajtsan merangan aag ayaj leaw sapeay. ²⁶Cos jane apmafüc wüx, ngo majmel tiül aaga ngo majneaj quiaj, leaw arang atnej sandiüm marang leaw sapeay; aag ayaj sanüüch majlüy wüx meáwan nipilan tiül meáwan iüt. ²⁷Naag napac owix nej apmüüch marangüw leawa nej apiüng. Nganüy leaw ngo mandiüm, aag ayaj apndrom ombas atnej ndrom ombas nop xor najwüch naag nangoraad manchiüic. Cos Xeteat tüüch xic narang aag ayaj. ²⁸At jane apmafüc wüx, xique sanüüch aaga ocas najntsop chiüjmbaw. ²⁹Leawa nendiüm manguiay, ich manguiay leaw apiüng Nangaj Espíritu masaj meáwan noicnoic ajliüy monyar andeac Teat Cristo tiül meáwan cambaj”, aw.

Aaga poch cam ich manguiayw monlüy tiül Sardis

3 'At irang alinoic nawiig, iich aaga ángel ocueaj monyar andeac Teat Cristo monlüy tiül cambaj Sardis: "Aaga nejiür ayaíw Espíritu ocueaj Teat Dios, at ayaíw ocas, atcüy apiüng: Xique sajaw nguineay temerangan, masey nipilan apiüngüw icona almepakan, aag ayaj ngo maleaing cos sajaw atnej lerndeowan. ²iNganüy netam mepakan mejawan nguineay temerangan! Irangan con imalan imeajtsan mejawan sitiül alndom mepakan wüx leaw andium Teat Dios. Cos lanajaw ngo merangan palan, laliüc mecueatiün

nómban. ³Ich leaam imeajtsan wüx leaw tenguiayiün, at wüx leaw tesoiquiiün. Ich maciül wüx imeajtsan merangan najneaj. Cos sitiül ngo mepacan wüx merangan najneaj, quiaj sanamb wüx nüt ngo meteotsan, atnej wüx ajmel nop need. ⁴Sajaw tiül micambajan aliün majlüy acas nipilan tiül monyar andeac Teat Cristo ngo marangüw aaga ngo majneaj quiaj. Nejiw apmaquiiüpüw xic, apmasoijquiw apixaw nejiw rajnüy cos ngo majiürüw nicuajind nisoet. ⁵Leaw apmaüic wüx, ngo majmel tiül marang ngo majneaj, aag ayaj apmamb niüng sajlüy, teamasooig rajnüy apix nej. Xique lango nandarriich minüt nej tiül aaga nawiig niüng ajlüy minüteran jane lamüjndiw mapactuw meáwan nüt naquiüjpüw. At niüng ajlüy Xeteat maquiiüb miángelos nej, sanapiüng xenipilan nejiw. ⁶Leawa nendiüm manguiay, ich manguiay leaw apiüng Nangaj Espíritu masaj meáwan noicnoic ajlüy monyar andeac Teat Cristo tiül meáwan cambaj”, aw.

Aag poch cam ich manguiayiw monlüy tiül Filadelfia

⁷Irang alinoic nawiig, iich aaga ángel ocueaj monyar andeac Teat Cristo monlüy tiül cambaj Filadelfia. Isaj: “Aag agüy apiüng aaga Nangaj, aaga Nendeac Naleaing, leawa nejiür aaga llave ocueaj Rey David, alndom maleaaig majmel jangantanej niüng ajlüy nej; at wüx apmapal nejinguind ngo ndom maleaaig matüch niüng ajlüy nej, cos nej atcüy apiüng:

⁸Xique sajaw nguineay temerangan. Nganüy lanayac icon mendeacan xepoch, nejinguind ngondom mapal icon. Masey ngome xeyay mepacan wüx xenajüüt, naleaing ngo mepiüngan ngo metam xepoch, aton ngo mecueatiün xic nómban. ⁹Nganüy ijawan sanasaj icon wüx ajcüwa monwaaiich monpiüng nipilan israel nejiw. Cos nejiw minipilan minatang nimeech nasoic Satanás. Nejiw sanüjchiw miünüw niüng ijlüyiün maquiejlkw micosüw timbasan, majawüw icona naleaing xenipilan, lanajiür icon lasta. ¹⁰Naleaing terangan atnej tasajas icon, teiücan wüx meáwan naél leaw temongochiün; áag xique aton ngo nacueat icon. Sanambeol icon, sanawün icon wüx a nüt apmajlüy xeyay naél tiül meáwan iüt, wüx apmatajcüchiw porbar meáwan nipilan wüx iüt. ¹¹Xique saliüc najénan, tanaámb isapan nandand wüx leaw ijawan naleaing; quiaj nejinguind ngondom manood icueajiün aaga corona leaw apmeajndiün. ¹²Leaw apmaüic wüx, ngo majmiüc tiül aaga naél quiaj, nej sanüüch majlüy natang tiül cielo niüng ajlüy Teat Dios; lango maw quiaj. Sanayac wüx ombas nej minüt Xeteat Dios, at minüt micambaj Xeteat Dios; aag ayaj jayats Jerusalén, áag aliüc miün imiün cielo niüng ajlüy Teat Dios. Wüx ombas nej aton apmajüic jayats xenüt. ¹³Leaw nendiüm manguiay, ich manguiay leaw apiüng Nangaj Espíritu masaj meáwan noicnoic ajlüy monyar andeac Teat Cristo tiül meáwan cambaj”, aw.

**Aaga poch cam ich manguiayw
monlüy tiül Laodicea**

¹⁴'Aton irang alinoic nawiig, iich aaga ángel ocueaj monyar andeac Teat Cristo monlüy tiül cambaj Laodicea. Isaj: "Aaga nasoic Amén, aaga nendeac meáwan naleaing, aaga najlüy wüx meáwan leawa tarang Teat Dios, atcüy apiüng: ¹⁵Xique sajaw nguineay teamerangan, cos sajaw icona ngo mecueatiün xic nómbar, at ngo mapac imeajtsan mendüipiün xic. iMalüy mecueatiün nómbar tengwüy mepacan wüx merangan leawa sapiüng! ¹⁶Nganüy cos ntsan miün ijlüyiün, ngome naquind tengwüy ngome nerraar, sanajtiür nawün icon maw tiül ximbeay, cos ngo mind najaw leaw irangan. ¹⁷Masey ipiüngan icona naleaing temendüipiün Teat Dios, imongochiün najneaj, irangan meáwan palan, pero ngo meyajcan icona ngo mertaman, ngo meyajcan ngo mejiüran nicuajind, ijlüyiün atnej nop nesomb, atnej miotáagan aton. ¹⁸Nganüy sanasaj icon, najneaj meyariün sandeac naag imeajtsan; cos aag ayaj atnej mengalan oro jayam tiül biümb, para mejiüran meáwan leaw netam. Cos sitiül iyariün sandeac, quiaj ngome apmajlüy cuane wüx mexinguian, cos apmejiüran ipixan rajnüy. At apmejiüran misüüig oniiügaran para alndom mexoman mejawan. ¹⁹Xique mbójan napaj ocueaj, at salic jane sajiür lasta. Nganüy ich leaam imeajtsan nguineay teamerangan, cos netam mecueatiün merangan leaw

ngo majneaj. ²⁰Xique salemben teombeay nden, teanapaj natepeay icon. Sitiül aljane apmanguiy sandeac, apmaleaaig mbeay nden, quiaj sanajmel tiül nden naquiiüb, ndoj sanüet anaag. ²¹Leawa apmafüc wüx, ngome apmajmiüc tiül ngo majneaj, xique sanüüch chetem nójiquian maquiiüb xic niüng chetejos wüx xetrono najaw wüx meáwan leaw almajlüy. Aag ayaj cos tajntsopiüs wüx meáwan leaw tajciyiw majawüw xic. Nganüy chetejos naquiiüb Xeteat wüx najneajay mitrono nej. ²²Leaw nendiüm manguiay, ich manguiay leaw apiüng Nangaj Espíritu masaj meáwan noicnoic ajlüy monyar andeac Teat Cristo tiül meáwan cambaj" —aw.

**Anderac najneaj wüx
Teat Dios tiül cielo**

4 Landoj aag ayaj, quiaj tajawas tiül cielo noic ombeay nden lejquian. Aaga ombas nendeac tanguiayiüs andeac, tandeac najneajay atnej ajiünts trompet, atcüy tasaj xic:

—Mac ningüy cawüx niüng sajlüy. Santüüch ic mejaw nguineay apmajlüy alinoic nüt —aw.

²Ndoj quiaj taquiiüb xic mamb Nangaj Espíritu andüy tiül cielo. Quiaj tajawas noic najneajay trono altiül cielo; Teat Dios alchetem wüx. ³Aaga alchetem quiaj xeyay najneajay ajlüy, atnej ajlüy noic najneaj nacants piedra xeyay nelitlit nenüt jaspe, tengwüy alinoic najneajay piedra nenüt cornalina. Aton ayey nej tiüt aaga najneajay trono quiaj, atnej

ndequiamb poj ajlüy nateaic, atnej piedra esmeralda. ⁴Aaga najneajay trono niüng alchetem Teat Dios, ayey nej tiüt nimiow apiquiw (24) tronos xeyay najneajay. Alchetemoj wüx nimiow apiquiw monxey montangtang ombas monajiüt, xowiy larraw apixaw nejiw; alwüx omalüw nejiw noicnoic corona narangüch oro. ⁵Imiün wüx aaga najneajay trono chetejeran wüx quiaj, niüng alchetem Teat Dios, tajawas teajliplip tiüt; at tanguiayiüs teatearriür tiüt xeyay napac, tajüic atnej aljane teandeac. Niüng ajlüy aaga najneajay trono quiaj, teandaab ayaíw najquiol. Aag ayaj apiüng wüx ayaíw Espíritu ocueaj Teat Dios. ⁶Niüng ajlüy aaga najneajay trono leaw alchetem wüx Teat Dios, alquiaj aton atnej ndec nerijrij atnej vidrio.

Aaga najneajay trono quiaj, ayey nej tiüt aton apiquiw atnej nimal almapacüw, ajiüürüw oniüjcüw nejiw xeyay, amb teombas, aton amb teopech. ⁷Aaga ombas nej nimal quiaj ajiüic atnej nop león; nganüy aaga amb ijpüw nimal ajiüic atnej nop toro; at amb arojpüw nimal ajiüür teombas nej atnej teombas nop naxey; at amb apiquiw ajiüic atnej noic águila teajlüel. ⁸Ajciuw apiquiw atnej nimal quiaj almapacüw, noppopoj ajiüürüw anaíw miolümbiw nejiw, chipchipiow ombasiw nejiw ajiüürüw xeyay oniüjcüw nejiw amb teombas miolümbiw nejiw, at amb teopech. Nejiw ngo ndijchiümoj, nüt ongwiiüts teamapiüngüw:

Nangaj ic Teat Dios, nangaj ic Teat Dios, nangaj ic Teat Dios.

Teat, ique cuajantanej alndom merang.
Ique almejliiy tanomb, ique almejliiy nganüy, ique iliüc alinomb.

⁹Nejiw a nimal quiaj andeacüw najneajay wüx Teat Dios, aag almapac meáwan nüt. Üjchiw gracias aaga alchetem wüx aaga najneajay trono quiaj. ¹⁰Quiaj ajciwa nimiow apiquiw (24) montangtang ombas monajiüt aquiejliw micosüw nejiw teombas aaga cheten quiaj, marangüw casa aag almapac meáwan nüt. Quiaj awüniw micoronajüw nejiw mayacüw niüng ajlüy aag alchetem quiaj, teamapiüngüw:

¹¹ Teat Dios, ique Xeteatiün Dios.
Ique xeyay netam ijlüy, xeyay netam merangüch casa.
Ique ijlüy wüx meáwan leaw almajlüy, terang meáwan cuajantanej.
Cos ique tendiüm majlüy, pares terang meáwan leaw almajlüy.

Apiüng wüx noic nawiig, at
wüx Quicheech Sap

5 Quiaj tajawas aaga alchetem tiül najneajay trono, almandeaand noic nawiig tiül miác owix nej. Aaga nawiig quiaj nembiül, alwüx poch amb teombas amb teopech, naquiand naag ayaíw sello. ²Quiaj tajawas nop ángel xowiyy lapac, tandeac napac, tatün manguiay:

—¿Jane nembeata, alndom macheed ajciwa sello quiaja, mateaaig a nawiigue? —aw.

³Nejinguind ngo majlüy macheed a sello; ngo majlüy aljane alndom majaw cuane alwüx aaga nawiig quiaj, ngome tiül cielo, ngome wüx iüt, ngome tiüt tiül iüt. ⁴Xique quiaj tajüntsas xeyay cos ngo maxoram nejinguind nembeat alndom mateaaig a nawiig majaw cuane alwüx. ⁵Quiaj nop tiül ajcüwa monxey natangtang ombas tasaj xic:

—Nde mejiünts, jogüy nop naxey naw tiül Judá, naw tiül acualaats aaga Rey David. Aag ayaj nasoic nop león, cos nej lajntop wüx meáwan moncüy majaw nej. Nej alndom macheed mawün aaga ayaíw sello quiaj, mateaaig a nawiig —aw.

⁶Quiaj tajawas niüng ajlüy aaga najneajay trono, alebem nop Quicheech Sap amb pinawan ajcüw apiquiw nimal, at pinawan ajcüw montangtang ombas quiaj. Aaga Quicheech Sap quiaj tajüic atnej landoj ambiyeran. Nej almajiür ayaíw miweac nej, aton ayaíw oniiüg nej. Ajcüw ayaíw oniiüg nej quiaj, apiüng wüx ayaíw espíritu ocueaj Teat Dios leaw Nej iütch mamb meáwan wüx iüt. ⁷Quiaj tamb aaga atnej Sap quiaj mayar a nawiig tiül miác owix Teat Dios niüng alchetem. ⁸Wüx tayar aaga nawiig quiaj, ajcüw apiquiw nimal, at ajcüwa nimiow apiquiw (24) montangtang ombas taquiejliw micosüw nejiw teombas aaga Quicheech Sap quiaj. Alteowixaw nejiw noicnoic arpa, aton alteowixaw nejiw noicnoic nitomb palüy oro, chipchipiow pom. Aaga pom quiaj apiüng wüx leaw atüniw

mondüüb Teat Dios. ⁹Quiaj tatajcüw cantar noic jayats canto, tapiüngüw:

Ique xeyay netam ijlüy, pares alndom meyar aaga nawiig quiaj, mewün misello nej, cos ique tembiyeran, tendeow.

Wüx miquiej tewün xicon wüx sasoetiüin ndom najlüyiün nójiquian naquiiüpjan Teat Dios.

Xicona monaw meáwan noicnoic ajlüy nipilan; monaw tiül nipilan leaw andeaciüw palpálwüx ombeayaran; monaw tiül meáwan cambaj, meáwan nación wüx iüt.

¹⁰Ique teaach xicon najlüyiün noic ajlüy miteaats ocueaj Teat Dios; sanarangan montangtang monajiüt wüx iüt, awüw.

¹¹Quiaj tajawas xeyay ángeles, tanguiayiüs andeaciüw. Nejiw ayeyiw tiüt aaga najneajay trono niüng ajlüiyiw ajcüw apiquiw nimal almapacüw; niüng ajlüiyiw ajcüwa montangtang ombas aton. Ajcüwa ángeles ajlüiyiw xeyayiw, ngondom mateoraw. ¹²Teandeaciüw napac, teamapiüngüw:

Aaga Quicheech Sap tambiyaran xeyay netam, nej netam majlüy wüx meáwan leaw almajlüy, alndom mayar meáwan nembeatmbeat, nej nendüy wüx meáwan leaw almajlüy; néjan alndom ombas marang cuajantanej, netam marangüich casa nguiajantanej, masoic najneajay ajlüy, awüw.

¹³Aton tanguiayiüs andeaciüw meáwan leaw aliw tiül cielo, at

leaw aliw wüx iüt, at leaw aliw tiüt tiül iüt, at leaw aliw tiül ndec. Meáwan leaw almajlüy tanguiayiüs andeacüw, tapiüngüw:

Aaga alchetem wüx aaga
najneajay trono quiaj, at aaga
Quicheech Sap quiaj, netam
masoiquiw najneajay ajlüiyiw.
Netam marangüchiw casa,
manderac najneajay wüx
nejiw,
cos meáwan nüt ndoj ombasüw
marangüw cuajantanej.

¹⁴Condom ajcüw apiquiw nimal
tapiüngüw:

—iAmen, aag ayaj naleaing!
—awüw.

At ajcüwa nimiow apiquiw (24)
montangtang ombas taquiejiw
micosuw nejiw tiüt marangüw casa
Teat Dios, aton marangüw casa
aaga Quicheech Sap quiaj, ajcüw
almapaciüw meáwan nüt.

Ayaíw sello

6 Condom quiaj tajawas wüx
aaga Quicheech Sap tacheed
noic sello naw tiül aaga ayaíw quiaj.
Quiaj tanguiayiüs nop naw tiül
ajcüw apiquiw nimal quiaj tendeac
napac atnej atearriür, tapiüng:
—iMac, ijaw! —aw.

²Quiaj tajawas nop raan cawüy.
Aaga nejtep cawüy quiaj alteowix
nej mimüm jeng. Condom tayacüch
wüx omal nej noic corona, tamb
tiül montsoj, tajtsop wüx meáwan.

³Condom wüx aaga Quicheech
Sap quiaj tacheed amb ijquiaw sello,
quiaj tanguiayiüs andeac amb ipüiw
aaga nimal naw tiül ajcüw apiquiw
quiaj, tapiüng:

—iMac, ijaw! —aw.

⁴Condom quiaj taw alinop
cawüy xowüy lacants. Aaga nejtep
cawüy tüünd ndom müüich majlüy
monciy ningüy wüx iüt, at müüich
membiyayej nipilan. Tüünd nots
nadam espada aton.

⁵Wüx aaga Quicheech Sap
tacheed amb arej sello, quiaj
tanguiayiüs andeac amb arojpüw
nimal, tapiüng:

—iMac, ijaw! —aw.

Quiaj tajawas alinop cawüy
nambeor. Aaga nejtep cawüy quiaj
alteowix nej noic nipeaxay. ⁶Quiaj
tanguiayiüs andeac nop nendeac
pinawan ajcüw apiquiw nimal quiaj,
tapiüng:

—Noic kilo trigo ambeat noic
denario, aton arej kilo cebada
ambeat noic denario. Nganüy nde
mendrooch ombas aaga aceite, at
nde mendrooch ombas aaga vin
—aw.

⁷Wüx aaga Quicheech Sap
tacheed amb apiquiw sello, quiaj
tanguiayiüs andeac amb apiquiw
nimal, tapiüng:

—iMac, ijaw! —aw.

⁸Quiaj tajawas nop cawüy lasüen.
Aaga nejtep cawüy quiaj minüt nej
Nandeow. Aton almandüüb nej
alinop nenüt Hades. Nejiw tündiw
mambiyaw pinawan pinawan
aaga nipilan wüx iüt; müjchiw
membiyayej naag espada ajcüwa
nipilan quiaj, at majlüy lop, aton
majlüy xeyay monandeow, tengwüy
majlüy napat nimal mambiy nipilan.

⁹Wüx aaga Quicheech Sap
tacheed amb acoquiaw sello, quiaj
tajawas alteoleaj artül miespíritu
nipilan, aag tambiyaranüw
wüx andeacüw Mipoch Teat

Dios masajüw nípilan.¹⁰ Nejiw tendeacüw napac, tapiüngüw:
—Teat Dios, ique nangaj, ique mbójan merang leaw lamepiüng apmerang. Nganüy ḋngow apmejaw wüxasoetiw nípilan wüx iüta?
¿Ngow apmepalüch ombas wüx ombasiw monbiy xicona? —awüw.

¹¹ Quiaj tijndiw apixaw nejiw raan, tasoiquiw:

—Iiündánan alquiriw, cos nganaw palameron mequiijpan monrang minajiüt Teat Cristo leaw netam mambiyeranüw atnej icona tembiyeranan — ajowiw.

¹² Camüüm tajawas aaga Quicheech Sap tacheed amb anaíw sello. Quiaj tajlang noic nadam ateam, nüt pojniüt nómbar atnej nambeor jael. At a caaw tacants atnej quiej.

¹³ At ajciüwa ocas najlüy tiül cielo tajmiücw wüx iüt atnej ajtean naliw aóng toc wüx ataad nej tiüt napac iünd. ¹⁴ Quiaj aaga cielo niüng ajlüy nüt, caaw, ocas, ndrot atnej mambíularan noic nawiig. Aton tümb mambíüljchiw meáwan tiüc; at leaw iüt nacüł tindec tambiüljchiw. ¹⁵ Quiaj tecuiürrüw mexotayej tiül warraj tiüc, at teombas piedra ajciüwa montangtang monajiüt wüx iüt, ajciüwa montangtang ombas, ajciüwa monjiür xeyay, ajciüwa minatangüw soldado, ajciüwa ngo mimboj tiül montsoj, ajciüwa monrang najon mos, at ajciüwa leaw ngome aag arang najon mos; ¹⁶ tepajüw masajüw a tiüc, at nadamdam piedra:

—Ichar xicon tiüt, ixot xicon ngana majaw xicon Teat Dios, áag cheten tiül najneajay trono, ngana

marang ngo majneaj wüx ximbasan aaga Quicheech Sap leaw ajciüy majaw xicon; ¹⁷ cos lamatüch aaga netam nüt wüx ajciüy majaw icoots Teat Dios. ¿Jane alndom maíuc wüx ayaj? —awüw.

Lajmeliw sello monaw tiül nípilan israel

7 Wüx landoj meáwan aag ayaj, quiaj tajawas apiquiw ángel alembemoj wüx piquiw oxing iüt. Nejiw tenguial mapaliw aaga piquiw nepepep wüx iüt, cos atquiaj ngondom mapac wüx iüt, at ngome tiül ndec, at ngome wüx alngün xiüll. ² Quiaj tajawas alinop ángel tajntsop imiün nonüt. Nej almajoy misello Teat Dios almapac. Quiaj tendeac napac masaj ajciüw apiquiw ángeles leaw lamayariw poch mandrojchiw ombas leaw najlüy wüx iüt, leaw najlüy tiül ndec. Tasaj nejiw:

³—Nde mendrojchiün ombas leaw najlüy wüx iüt, leaw najlüy tiül ndec, at nde meloxiün tiüt xiüll; icüliün leaw sayacan sello teombas omalüw ajciüw monrang minajiüt Miteatiiüts Dios —aj nejiw.

⁴ Condom quiaj tanguiayiis nguitow ajlüyiw ajciüwa leaw lajmeliw sello. Nejiw ajlüyiw coic miow ic miow apiquiw mil (144,000) naw tiül meáwan micual micual Israel. ⁵ Naw tiül micual acualaats Judá tajmeliw sello agajpiüp mil (12,000) nípilan. Naw tiül micual acualaats Rubén tajmeliw sello agajpiüp mil. Naw tiül micual acualaats Gad tajmeliw sello agajpiüp mil. ⁶ Naw tiül micual acualaats Aser tajmeliw

sello agajpiüp mil. Naw tiül micual acualaats Neftalí tajmeliw sello agajpiüp mil. Naw tiül micual acualaats Manasés tajmeliw sello agajpiüp mil. ⁷Naw tiül micual acualaats Simeón tajmeliw sello agajpiüp mil. Naw tiül micual acualaats Leví tajmeliw sello agajpiüp mil. Naw tiül micual acualaats Isacar tajmeliw sello agajpiüp mil. ⁸Naw tiül micual acualaats Zabulón tajmeliw sello agajpiüp mil. Naw tiül micual acualaats José tajmeliw sello agajpiüp mil. Naw tiül micual acualaats Benjamín tajmeliw sello agajpiüp mil.

**Noic ajlüy xeyay nipilan
palüyan raan asoqquiw**

⁹Wüx landoj aag ayaj, quiaj tajawas xeyay nipilan, nejinguind ngondom mambich mateow. Cos nejiw nawúwan tiül meáwan nación wüx iüt; nawúwan tiül meáwan noicnoic ajlüy nipilan; nawúwan tiül noic noic cambaj niüng tajlüiyiw. At nawúwan tiül meáwan nipilan leaw andeacüw palpálwüx ombeayaran. Nejiw alembemoj quiaj niüng ajlüy aaga najneajay trono, niüng ajlüy aaga Quicheech Sap. Nejiw almasoqquiw apixaw nejiw palüyan raan, alteowixaw nejiw op nit. ¹⁰Nejiw tendeacüw napac, tapiüngüw:

Miteatiiüts Dios cheten tiül aaga najneajay trono quiaj, at aaga Quicheech Sap quiaj; nejiw lamawüniw icoots wüx asoetiiüts.

¹¹Condom meáwan ángeles leaw alembemoj ayeyiw tiüt najneajay

trono chetej wüx Teat Dios, aton ayeyiw tiüt ajcüwa montangtang ombas, at ayeyiw tiüt ajcüw apiquiw nimal almapacüw, taquiejiw tiüt micosüw nejiw, nómbar mejquiejow tiüt marangiüw casa Teat Dios. ¹²Nejiw tapiüngüw:

iAmén! Teat Dios najneajay arang, nej netam marangüch casa, netam masoic nej nendüy wüx meáwan leaw almajlüy. Nej netam müchiiüts gracias; netam marangüch casa cos nej alndom marang cuajantanej leaw andiüm. Atquiaj netam majlüy meáwan nüt. Amén.

¹³Quiaj nop natang ombas tatün manguiay xic:

—¿Jane nejiwe monsooig raan quiaja, nguiane nawüwa? —aw.

¹⁴Quiaj xique tasajas:
—Teat, ique ijaw nguiane nawüw —saj.

Quiaj tasaj xic:
—Ajcüw ayaj leaw laawüw tiül xeyay ngo majneaj wüx iüt. Nganüy nejiw ajlüiyiw najneaj, cos tajantsüw apixaw nejiw rajnüt tiül miquiej aaga Quicheech Sap. ¹⁵Por aag ayaj ajlüiyiw teombas aaga trono niüng chetej Teat Dios. Nüt ongwiiüts nejiw teamarangüw minajiüt nej tiül aaga nangaj templo tiül cielo. Aaga alchetem tiül aaga najneajay trono quiaj, nej apmajüür nejiw cos apmaquiiüb nejiw. ¹⁶Nejiw langome apmaiündüw lop, at ngome apmaiündüw yow. Nüt langome apmambel nejiw, at langome apmayajciw nerraar.

¹⁷Aaga Quicheech Sap najlüy niüng

ajlüy najneajay chetej wüx Teat
Dios apmajiür nejiw, apmayac
nejiw niüng ajlüy xeyay oniiüg yow
leawa neech mapacaran. Teat Dios
apmajend miyow oniüjcüw nejiw
—aj xic.

Amb ayaíw sello

8 Wüx aaga Quicheech Sap
tacheed amb ayaíw sello,
tanaámb ndijchiow tiül cielo
maseyme pinawan ores. ²Quiaj
tajawas ayaíw ángeles alembemoj
niüng ajlüy Teat Dios. Nejiw
tüjndiw ayaíw trumpet. ³Ndoj
quiaj tajngot alinop ángel, lembet
amb teombas artüll, andeaand noic
nitomb narangüch oro. Quiaj tüünd
xeyay pom mambel wüx aaga artüll
narangüch oro najlüy niüng ajlüy
mitrono Teat Dios, wüxan atajcüw
orar meáwan mondüüb Teat Cristo.
⁴Minasop aaga pom quiaj, tajndoc
niüng ajlüy Teat Dios imiün tiül
owix aaga ángel quiaj, nóiquian
maquiiüb leaw atajciüw orar
ajciüwa mondüüb Teat Cristo quiaj.
⁵Condom aaga ángel quiaj, tayar
noic nitomb machipich olüic biümb
naw wüx artüll. Condom tawiich
andüy wüx iüt. Quiaj teatearriür,
anerror xeyay, xeyay tajliplip tiüt,
at xeyay tajlanglang ateam.

Ajciüwa trumpet

⁶Condom ajciüwa ayaíw ángeles
quiaj, monjiür ayaíw trumpet, laliüc
meindeaw.

⁷Ndoj aaga ombas nej ángel taínd
trumpet, quiaj tajoet hielo wüx iüt.
At tajmiüc biümb aquiiüb tiül quiej.
Quiaj tandaab noic naw tiül arej
ajlüy a iüt maquiiüb noic arej ajlüy

a xiül. Tandaab meáwan nateaic
soex aton.

⁸Wüx taínd trumpet amb ijpiüw
ángel, quiaj tajlos tiül nadam
ndec atnej ajlüy noic nadam tiülc
teandaab. Quiaj iwear a nadam
ndec tangowüüch marang quiej.
⁹Quiaj tandeowüw iwear (1/3)
nimbal najlüy tiül ndec. At iwear
barco najlüy tiül ndec ndrot
ombastiüw.

¹⁰Wüx taínd trumpet amb
arojpüw ángel, quiaj tajmiüc imiün
tiül cielo noic nadam ocas tenguijal
andaab atnej andaab nots najquiol.
Aag ayaj tajmiüc tiül iwear meáwan
lam, tiül iwear oniiüg yow aton.
¹¹Minüt aaga ocas quiaj, Ajenjo.
Condom iwear a yow tangaag.
Quiaj xeyay nipilan tandeowiüw, cos
tanganeowiüw aaga nangaag yow
quiaj.

¹²Wüx taínd trumpet amb ipiec
ángel, quiaj ndrot ombas iwear
ajlüy a nüt, iwear ajlüy a caaw,
iwear ajlüy a ocas; ajcüw ayaj
pojniüt iwear. Quiaj ngo ram wüx
iüt iwear, at nüt, at ongwiüts.

¹³Quiaj tajawas nop ángel
tenguijal ajlüel tiül cielo atnej
ágquila. Aag ayaj tendeac napac,
tapiüng:

—iJaa, pobre nejiw monciüll wüx
iüt wüx apmajiünts alacas trumpet,
áag apmaindeaw alarojpüw ángel!
—aw.

9 Condom wüx taínd trumpet
amb acoquiar ángel, quiaj
tajawas atnej noic ocas lajmiüc
wüx iüt imiün tiül cielo. Nej tüünd
nots llave maleaaig aaga nequiliüt
lol najlüy tiüt, ngo majiür ümb.
²Quiaj taleaaig aaga nequiliüt

lol najlüy tiüt; taw nasop imiün tiül aaga lol quiaj, atnej minasop xeyay biümb. Aaga xeyay nasop naw tiül a lol quiaj taponiich a nüt. ³Naw tiül aaga nasop quiaj tawüw xeyay nchiül andüy wüx iüt. Ajcüw ayaj tüjndiw ndom mendalüw atnej andal napüp najlüy wüx iüt. ⁴Tasoiquiw ngondom müetiw soex wüx iüt, at cuajantanej nateaic, at owlí xiül, aag miün nipilan alndom mandalüw leawa ngo majiür misello Teat Dios teombas omal nej. ⁵Nejiw tüjndiw ndom mandalüw nipilan áagan acoquiw caaw. Naleaing ngondom mambiyaw nipilan nómbar, áaga andalúwan. Cos wüx andalüw, quiaj nipilan apmayajcüw xeyay necoy atnej wüx andal nejiw napüp. ⁶Wüx aaga nüt quiaj, nipilan apmandiümüw mandeowüw nómbar, pero naleaing ngondom mandeowüw.

⁷Ajciwa nchiül quiaj, ajiüic at nejiw cawüy apmambüw tiül montsoj. Alwüx omalüw nejiw ajiüic atnej corona narangüch oro; nganüy teombasiüw nejiw atnej teombas nipilan. ⁸Aton ajiüriüw miondeats omalüw atnej miondeats omal montaj; oliüiquiw nejiw atnej olüic león. ⁹Opangüiw nejiw lil atnej manchiüic; ajiünts miolümbi nejiw atnej atearriür oleaj xeyay carret anot nej cawüy wüx acuiür tiül montsoj. ¹⁰Ajiüriüw miwiüllüw nejiw atnej miwiüllüw nejiw atnej miwiüllüw nejiw meáwan acoquiw caaw. ¹¹Ajiüriüw minatangüw nejiw aton, aaga ángel najlüy wüx aaga nequiliüt lol najlüy tiüt. Minüt nej

wüx hebreo Abadón, at wüx griego Apolión.

¹²Nganüy lamong aaga mbas xeyay ngo majneaj tamongochiw nipilan wüx iüt; aliün majlüy alijquiw xeyay ngo majneaj apmamongochiw nipilan.

¹³Condom wüx taínd trompet amb anaíw ángel, quiaj tanguiayiüs noic nanderac imiün tiül ajcüw apiqw miweac aaga artüll narangüch oro najlüy teombas Teat Dios. ¹⁴Aaga nanderac quiaj tasaj amb anaíw ángel nejiür trompet:

—Ichejtiün ajcüw apiqw ángeles naoelaranüw niüng ajlüy nadam lam Eufrates —aj.

¹⁵Quiaj tacheedaranüw ajcüw apiqw ngo majneaj ángeles. Nejiw ayaj teamacüliw ngünantanej ores, ngünantanej nüt, ngünantanej caaw, ngünantanej neat mambiyaw iwear a nipilan leaw almajlüy wüx iüt. ¹⁶Xique tanguiayiüs nguitow ajlüiyiw ajciwa soldados montep cawüy, ajlüiyiw ijquiw acoic miow millones (200,000,000).

¹⁷Condom tüjndiüs najaw atnej saúm xeyay cawüy alwüx montep. Ajciwa montep cawüy quiaj asoijquiw mal miiündüw nejiw manchiüic nacants, azul, maril. Aton omalüw cawüy atnej omal león; aw teombeayiw nejiw biümb, nasop, azufre. ¹⁸Ndoj quiaj tandeowüw iwear (1/3) a nipilan wüx iüt; ambiy nejiw ajcüw arej ngo majneaj naw teombeayiw cawüy; aag ayaj biümb, nasop, azufre. ¹⁹Ajciwa cawüy quiaj naag ombeayiw nejiw, at naag miwiüllüw nejiw alndom marangüw ngo majneaj. Miwiüllüw nejiw atnej omal ndiüc, alndom matsambüw nipilan.

²⁰Meáwan nípilan leaw ngo mandeowüw tiül aaga xeyay ngo majneaj quiaj, ngo leaam omeajtsuw macueatiw arangüw casa leaw owixaw nejiw tarangüw. Ngo macueatiw marangüw casa nimeech, tengwüy aaga dios narangüch oro, plata, bronce, piedra, xiül. Ajcüwa narangüch dios quiaj, ngondom majawiüw, ngondom manguiayiw, ngondom majüiyiw.

²¹At aton ajcüwa nípilan quiaj, ngo leaam omeajtsuw macueatiw ambiyaw nípilan, ngo leaam omeajtsuw macueatiw arangüw nesomüy, ngo macueatiw ajiürüw pálwüx najtaj, pálwüx naxey; at aton ngo macueatiw anejtiw.

**Nop ángel alteowix nej
noic nine nawiig**

10 Quiaj tajawas alinop ángel xowüy lapac, imiün tiül cielo. Nej awinchay tiül oic, alwüx omal nej ndequiamb poj. Teombas nej xowüy lachech atnej nüt, oleaj nej atnej oniw biümb. ²Almandeaand noic nine nawiig tejquian. Nej tacüüüch miác oleaj nej tiül nadam ndec, miquiamb oleaj nej wüx iüt. ³Quiaj tendeac napac atnej apaj nop león. Wüx landoj andeac, quiaj tetearıriür ayaíw napac anendeoog andeac nej. ⁴Wüx landoj atearriür ayaíw andeac nej, xique lasamb sanarang wüx nawiig aag ayaj, quiaj tanguiayiüs nop nendeac tiül cielo masaj xic:

—Ipálan tiül imeatts leawa apiüngüw ajcüwa ayaíw netearriür quiaj, nde merang wüx nawiig —aj xic.

⁵Aaga ángel sajaw necuüüch oleaj tiül nadam ndec, aton wüx iüt, nej

taxaing miác owix nej andüy tiül cielo. ⁶Quiaj tandem wüx minüt Teat Dios, aaga almapac meáwan nüt, aaga nerang cielo at leawa almajlüy quiaj, aaga nerang iüt at leawa almajlüy wüx iüt, aaga nerang nadam ndec at leawa almajlüy tiül ndec. Quiaj tapiüng:

—Nganüy apmajlüy leaw apmajlüy, lango mequiy; ⁷wiük aaga nüt apmaínd trumpet aaga amb ayaíw ángel, quiaj apmajlüy atnej tapiüngüw mondeac andeac Teat Dios, leaw tasaj nejiw Teat Dios —aw.

⁸Condom aaga landoj nanguaiay andeac imiün cielo, tendeac alinomb masaj xic, tapiüng:

—Quiür, iyar aaga nine nawiig tejquian najlüy teowix aaga ángel necuüüch oleaj tiül nadam ndec at wüx iüt —aj xic.

⁹Quiaj tambas natüch aaga ángel, tasajas:

—Chiün najaw aaga nine nawiig quiaj —saj.

Nej tasaj xic:

—Iyar, it, aag ayaj apmangan tiül imbeay atnej angan cün, pero apmangaag tiül imaeaats —aj xic.

¹⁰Quiaj tayariüs aaga nine nawiig teowix aaga ángel, tüetiüs. Quiaj tangan tiül ximbeay atnej angan cün, pero wüx landoj nüt, quiaj tangaag tiül ximeatts. ¹¹Condom quiaj tasoiquiüs:

—Netam mepiüng alinomb leaw lamasaj ic Teat Dios, nguineay apmamongochiw palpálwüx cambaj, palpálwüx iüt; nguineay apmamongochiw nípilan leaw andeacüw ombeayaran, at nguineay apmamongochiw montangtang monajiüt —sajow.

Ijpüw monjaw

11 Quiaj tüjndiüs nots najchow nepeaxay. Quiaj tasoiquiüs:
 —Lemben, quiür ipeax aaga nadam nangaj iüm ocueaj Teat Dios, aton ipeax aaga artül leaw alquiaj. Aton iteow meáwan monrang casa Teat Dios tiül aaga nangaj iüm quiaj.² Nganüy amb wüx opech nangaj iüm, ich majlüy nde mepeax, cos Teat Dios lamüüch pálwüx nipilan ngome israel. Cos ajcüwa nipilan quiaj apmacüüchcuüjchiw tiüt aaga nangaj cambaj quiaj meáwan ic miow ijquia (42) caaw.³ Condom sanüüch mamb ajcüw ijpüwa monjaw aag tajlüy. Nejiw apmasoijquiw nambeor apixaw nejiw majüic xeyay amix omeajtsüw. At apmijndiw ndom mandeacüw andeac Teat Dios meáwan noic mil ijquia acoic miow er miow (1,260) nüt —aj xic.

⁴ Ajcüwa ijpüw monjaw leaw tajlüy quiaj, ajcüw ayaj at nejiw ijquia owl olivo, aton at nejiw ijquia candiler najlüy niüng ajlüy Teat Dios nejaw wüx meáwan iüt.⁵ Sitiül aljane aleaic mandiüm marang wüx ombasüw nejiw, quiaj apmaw biümb teombeayiw nejiw, apmandoijchiw ombas moncüy majaw nejiw quiaj. Atquiaj sitiül aljane aleaic mandiüm marang wüx ombasüw nejiw, quiaj apmandeow aton.⁶ Ajcüw ayaj alndom mapalüw a cielo lango majoet meáwan nüt wüx apmandeacüw andeac Teat Dios. At alndom mangowüjchiw yow marang quiej. At alndom müjchiw majlüy cuajantanej ngo majneaj wüx iüt, leawa nejiw

andiüümüw mayacüw.⁷ Wüx landoj marangüw minajiütüw nejiw, quiaj aaga napat nimal imiün tiüt tiül nequiliüt lol leaw ngo majiür ümb, apmatsojow maquiüpüw, apmantsop wüx, apmambiy nejiw.⁸ Condom niüngan andeowüw, apmacüliwan quiaj tiül calle tiül aaga nadam cambaj niüng tajmel wüx cruz Teat Cristo Midiosüw nejiw. Cos aaga nadam cambaj quiaj atnej Sodoma, tengwüy atnej Egipto.⁹ Condom meáwan er nüt alwüx pinawan, apmacüliwi tiül calle majaraw. Meáwan nipilan monaw tiül namix cambaj, meáwan noicnoic ajlüy nipilan, meáwan mondeac palpálwüx ombeayaran, at meáwan nipilan monaw tiül palpálwüx iüt apmajawjawüw ajcüwa mondeow quiaj. Nejiw langome apmijchiw mamiürajtüw.¹⁰ Condom quiaj meáwan nipilan wüx iüt apmapac omeajtsüw, cos landeowüw ajcüwa monkay quiaj. Quiaj apmarangüw nangos nüt, apmijndiw cuajantanej nop alinop, cos ajcüw ijpüw mondeac andeac Teat Dios quiaj, langome apndom müjchiw mamongoch ngo majneaj alinomb.¹¹ Pero wüx laümb er nüt alwüx pinawan, quiaj Teat Dios tapactüüch nejiw alinomb. Quiaj witüitoj lembemoj. Ndoj xeyay mbayatoj meáwan nipilan majawüw nejiw.¹² Quiaj ajcüwa ijpüw monjaw quiaj tanguiayiw noic nanderac napac imiün tiül cielo, apiüng:

—Macaron —ajowiw.

Quiaj tambüw andüyiw cawüx tiül cielo, ambüw tiül oic, teamajawüw nejiw ambüw ajcüwa monbiy nejiw.¹³ Quíajan tajlang

noic nadam ateam; tandrooch ombas igajpowüw (1/10) iüm tiül a cambaj quiaj. Wüx tajlang aaga ateam quiaj, tandeowüw ayaíw mil nipilan. Quiaj meáwan nipilan leaw ngo mandeowüw xeyay mbayatoj, tarangüw casa Teat Dios tiül cielo.

¹⁴Aaga amb ijquiaw ngo majneaj quiaj, lamong. Condom amb arej ngo majneaj apmajlüy najénan.

Amb ayaíw trompet

¹⁵Wüx taínd a trompet amb ayaíw ángel, quiaj tajlüy xeyay mondeac tiül cielo, tapiüngüw napac:

Nganüy Miteatiiüts Dios, at Teat Cristo micual nej apmajlüyiw wüx palpálwüx iüt; condom Teat Cristo apmajlüy wüx meáwan leaw almajlüy meáwan nüt.

¹⁶Quiaj ajciüwa nimiow apiqiuw (24) montangtang ombas moncheten tiül mitronojüw niüng ajlüy Teat Dios, taquiejliw micosüw nejiw, nómbar mejquiejow tiüt marangüw casa Teat Dios.

¹⁷Teamapiüngüw:

Süjchiün ic gracias Xeteatiün Dios,
ique alndom merang meáwan cuajantanej,
ique almejlüy nganüy, ique tejlüy nde tanomb, at iliük miün alinomb.

Nganüy lamejüiquich ndoj imbas merang cuajantanej; lamesap minajiüt merang natang wüx meáwan iüt.

¹⁸Meáwan palpálwüx nación wüx iüt tajcüiyiw majawüw ic, pero nganüy lamatüch a nüt mejcüy mejawüw.

At lamatüch a nüt mejaw wüx asoetiw mondeow, at aton apmeajchiw leaw apmijndi monrang minajiüt, ajcüw ayaj mondeac indeac.

Apmeajchiw leaw apmijndi meáwan micambajiüt, meáwan monyar indeac, masey natang, masey chingüy.

At aton lamatüch a nüt mendrooch ombasiw ajcüw leawa teamandrojchiw ombas iüt.

¹⁹Quiaj aaga nadam nangaj iüm ocueaj Teat Dios tiül cielo lejquiat. Quiaj tajüic aaga nangaj cüx altiül. Condom quiaj tajliplip tiüt, anerrorr tajlüy, teteariür tiüt, tajlang noic ateam, y tajmiüc xeyay hielo.

Nop najtaj y nop nadam nimal atnej jüm.

12 Quiaj tajüic noic nadam majaraw tiül cielo. Aag ayaj nop najtaj, apix nej xowüy lachech atnej nüt, at a caaw altiüt teoleaj nej. Alwüx omal nej noic corona alwüx gajpic (12) ocas.

²Aaga najtaj quiaj, alteomeaats micual nej, teajiünts wüx acoy omeaats cos laliük wijquiam micual nej. ³Condom quiaj tajüic alinoic majaraw tiül cielo. Aag ayaj nop nadam nimal atnej jüm, nacants ombas, ajiür ayaíw omal nej y gajpowüw (10) miweac nej; ajiür noicnoic corona wüx omal nej.

⁴Naag miwiüll nej tajimb tiüt iwear (1/3) ocas najlüy tiül cielo, talox nejiw tiüt wüx iüt. Aaga nimal atnej jüm quiaj, tamb mojcom niüng ajlüy a najtaj laliük wijquiam

micual nej, cos andiüm matsamb
micual nej wúxan apwijquiam.

⁵Aaga najtaj quiaj, wijquiat micual
nej, nop nench. Aaga nench quiaj,
apmajlüy wüx meáwan cambaj
wüx iüt; nejinguind ngome apndom
marang leawa nej ngo mandiüm.
Naleaing quiaj tajnot a nine ocueaj
aaga najtaj quiaj, taquiüraab andiüm
cawüx niüng ajlüy Teat Dios, at
niüng ajlüy najneajay mitrono nej.
⁶Condom aaga najtaj quiaj tecuiür
andiüm tiül wajchiüc niüng Teat Dios
tasaj nej mamb macü'l. Quiaj tüünd
meáwan leaw apmetam nej noic mil
ijquiaw acoic miow er miow (1,260)
nüt.

⁷Condom quiaj tajlüy noic
nadam montsoj tiül cielo; aaga
natang ángel nenüt Miguel
aquiiüb miángelos nej, tatsojow
maquiiüpüw aaga nimal atnej
nadam jüm, aquiiüb miángelos
nej. ⁸Ndoj aaga nimal atnej nadam
jüm ngo majntsopiw wüx; quiaj
ngondom macüliw tiül cielo. ⁹Quiaj
tajlos tiüt wüx iüt aaga nadam
nimal atnej jüm quiaj. Cos nejay
aaga ndiüc najlüy nde tanomb
nenüt diablo, aag ayaj minatang
nimeech, nenüt Satanás aton. Aaga
newaiiich nipilan wüx iüt tajlos
tiüt wüx iüt maquiiüb meáwan
miángelos nej.

¹⁰Quiaj tanguiayıüs andeac nop
nendeac tiül cielo; tandeac napac,
tapiüng:

—Cantiy Teat Dios lajntsop wüx
meáwan ngo majneaj. Teat Dios
lamajüiquich nejay alndom majlüy
wüx meáwan leaw almajlüy. Teat
Cristo, aag micual nej, lamajüiquich
nej aton ajlüy wüx meáwan leaw

almajlüy; cos aaga neyac asoet
nüt ongwiiüts wüx ombasüw
mondüüb Teat Cristo niüng ajlüy
Miteatiiüts Dios, nej lajlos tiüt
wüx iüt. ¹¹Nejiw ajcüwa mondüüb
Teat Cristo quiaj, tajntsopiw wüx
minatang nimeech, cos tandeow
aaga Quicheech Sap, tajünch tiüt
miquiej nej para mawün nejiw wüx.
At cos ngo mimbojol mandeacüw
wüx Teat Cristo masey tajawüw
apmambiyaranüw. ¹²Nganüy ich
mapac imeajtsan meáwan monlüy
tiül cielo. Pero nganüy xeyay ngo
majneaj apmajlüyiw moncül wüx
iüt, at moncül wüx iüt leaw ajlüy
tiül ndec, cos minatangüw nimeech
lapeay niüng ijlüyiün. Nej xeyay
ajcüy, cos ajaw ngome xeyay nüt
aliün majiür ndom marang leaw
andiüm —aw.

¹³Condom aaga nadam nimal
atnej jüm quiaj, wüx tayaag lajlos
tiüt wüx iüt, quiaj tapeax acuiür
aaga najtaj newiquiach nine
nench. ¹⁴Quiaj tüünd ijquiaw
miölümb nej aaga najtaj quiaj,
atnej miölümb noic nadam águila,
para majlüel andiüm tiül wajchiüc
niüng apmüünd meáwan leaw
netam. Aag ayaj apmajlüy aroomb
neat alwüx pinawan, tiül niüng
ngondom matüch nej aaga nadam
nimal atnej jüm quiaj. ¹⁵Condom
aaga nadam nimal atnej jüm quiaj,
tawün teombeay nej atnej nots
lam amb teopech a najtaj. Aag ayaj
tarang para macuarreech nej lam.
¹⁶Nganüy aaga iüt tambeol aaga
najtaj quiaj, cos lejquiat, tümb xiüm
a lam naw teombeay aaga nimal
atnej jüm quiaj. ¹⁷Condom aaga
nimal atnej jüm quiaj, masey xeyay

tajcüy majaw aaga najtaj quiaj, ngondom marang nicuajind. Ndoj quiaj tamb matsoj maquijipüw aldemas micual aaga najtaj quiaj. Cos ajcüw ayaj ayariw aaga poch leaw lamayac Teat Dios; at ngo mimboloj mandeaciw wüx leaw lamarang Teat Jesucristo.

Ijpüw napat nimal

13 Xique lembetos mbeay nadam ndec. Quiaj tajawas tiül ndec nop ngo majneaj nimal almajiür ayaíw omal nej, gajpowüw miweac nej. Wüx notsnots miweac nej ajiür noic corona; at wüx noicnoic omal nej ajlüy wüx noic minüteran xeyay ngo majneaj, cos andeac atnej dios nej. ²Aaga alinop nimal sajaw quiaj, ajlüy atnej nop lüw, oleaj nej atnej oleaj oso, ombeay nej atnej ombeay león. Condom aaga alinop nimal atnej jüm tüüch nej ndom marang cuajantanej; aton tüüch nej niüng tsotoj majlüy wüx meáwan cuajantanej. ³Quiaj tajawas noic omal nej atnej tajcoch, ajiür atnej apmandeow; pero aaga ajiür aaga tajcoch quiaj tajneaj. Meáwan nipilan wüx iüt mbayatoj majawüw nguineay tarang aaga nimal quiaj, ndoj tandüipiwi nej. ⁴Condom quiaj meáwan nipilan tarangüw casa aaga nimal atnej jüm quiaj, cos nej tüüch marang natangüy aaga nimal atnej lüw quiaj. At tarangüw casa aaga nimal atnej lüw quiaj, tapiüngüw:

—¿Jane alndom marang cuajantanej atnej arang aaga nimal quiaja? ¿Jane alndom matsoj aweaag majntsop wüxe? —awüw.

⁵Quiaj aaga ngo majneaj nimal atnej lüw quiaj telombüy nejáyan quiaj. At tüünd mandeac xeyay ngo majneaj wüx ombas Teat Dios; at tüünd marang leawa nej andiüm meáwan ic miow ijquiw (42) caaw. ⁶Quiaj tandeac xeyay ngo majneaj wüx ombas Teat Dios. Tapaiich minüt Teat Dios, tapaiich niüng acül Teat Dios, tapaiich meáwan monlüy tiül cielo. ⁷At tüünd matsoj aweaag mondüüb Teat Cristo majntsop wüx nejiw. At tüünd majlüy wüx meáwan nipilan monaw cuajantanej iüt, meáwan monaw tiül namix cambaj, meáwan mondeac palpálwüx ombeayaran, at meáwan nipilan monaw tiül palpálwüx nación. ⁸Quiaj tarangüw casa aaga nimal atnej lüw quiaj meáwan nipilan monlüy wüx iüt leaw ngo marangüch minütiw nejiw tiül aaga nawiig najlüy nde wüx nganaw majlüy a iüt cam. Cos aag miün leaw lamüünd mapac meáwan nüt ajlüy minüt nej tiül aaga nawiig quiaj. Aag ayaj ocueaj aaga Quicheech Sap tambiyaran.

⁹Nganüy leaw nendiüm manguiay, ich manguiay. ¹⁰Sitiül aljane apmayac alinop tiül manchiüic, nej aton apmamb tiül manchiüic. Aton sitiül aljane apmambiy alinop naag espada, nej aton naag espada apmindeowüy. Pares mondüüb Teat Cristo netam maiüciw wüx leaw apmamongochiw, tanaámb ngo macueatiw Teat Dios.

¹¹Ndoj quiaj tajawas alinop ngo majneaj nimal teaáw imiün tiüt tiül iüt. Aag ayaj ajiür ijtsüw miweac nej atnej miweac sap; nganüy andeac nej atnej andeac

aaga nimal atnej jüm. ¹²Aaga nimal nejiür ijtsüw weac quiaj, tüünd majlüy wüx cuajantanej atnej arang aaga nimal atnej lüw quiaj. Nganüy aaga nimal atnej lüw quiaj ajlüy wüx aaga nimal nejiür ijtsüw weac. Quiaj tapiüng meáwan nipilan monlüy wüx iüt netam marangüw casa aaga ombas wüx nimal atnej lüw, aaga leaw tajneaj minecoy nej. ¹³Aton tarang nadam ateócan, cos tüüch majmiüc biümb imiün tiül cielo andüy wüx iüt, teamajawüw nipilan. ¹⁴Quiaj tawaiich meáwan nipilan monlüy wüx iüt naag aaga ateócan leawa tüüch nej marang aaga nimal atnej lüw quiaj. Aton tasaj meáwan nipilan monlüy wüx iüt netam marangüw nop narangüch dios majüic atnej aaga nimal atnej lüw quiaj, aaga tacoocharan naag espada ndoj tajneaj alinomb. ¹⁵Quiaj aaga nimal nejiür ijtsüw miweac nej tüünd mapacüüch aaga narangüch dios ajüic atnej lüw quiaj, tüüch mendeac. Aton tüüch mambiy meáwan leawa ngo marang casa aaga narangüch dios atnej lüw quiaj. ¹⁶At aton tapiüng netam majmel sello wüx miác owixaw, tengwüy teombas omaliuw meáwan nipilan nde namix, nde natang; masey nejiür xeyay, masey ngo majiür nicuajind; masey najon mos, masey ngwüy. ¹⁷Quiaj nejinguind ngondom mangalüw tengwiü manüjpiw nicuajind sitiül ngo majiüriuw aaga sello najlüy wüx minüt aaga nimal, tengwüy aaga número apiüng wüx minüt nej. ¹⁸Aag agüy naél maxoram omeaatsaran wüx nguineay apiüng

aaga número alwiüx sello. Leaw alndom maxom omeaats wüx, ich majaw cuane apiüng minúmero minüt aaga nimal quiaj, cos aaga número quiaj apiüng wüx minüt nop naxey. Aaga número quiaj, aag ayaj anaíw acoic miow er miow anaíw (666).

Atajcüw cantar 144,000 nipilan

14 Ndoj quiaj tajawas aaga Quicheech Sap, alembem wüx mitiüc Sión almaquiiüb coic miow ic miow apiquiw mil (144,000) nipilan. Nejiw almajiürüw minüt Teat Cristo, at minüt Miteat nej narangüch teombas omaliuw. ²Quiaj tanguiayıüs noic nanderac imiün tiül cielo atnej atearriür nadam lam, atnej noic napac netearriür wüx ajüy monteoc. At aaga nanderac quiaj, atnej wüx teatsündi weyay montsünd arpa. ³Quiaj ajcüwa coic miow ic miow apiquiw mil nipilan tatajcüw cantar noic jayats himno niüng ajlüy najneajay alchetem wüx Teat Dios, at niüng ajlüy ajcüw apiquiw nimal almapac monlüy quiaj, at niüng ajlüy ajcüwa montangtang ombas monajüt. Nejinguind ngondom masap mataag cantar aaga canto quiaj, áagan ajcüw acoic miow ic miow apiquiw mil nipilan. Ajcüw ayaj leaw tajwanüw naw tiül meáwan nipilan monlüy wüx iüt. ⁴Nejiw ngo marangüw nisoet maquijipüw montaj. Nejiw ayaj almandüjipi aaga Quicheech Sap nguijajantanej mamb, ombas majwaniuw naw tiül meáwan nipilan majlüiy wüx atnej najneaj nichech müünd Teat Dios y aaga

Quicheech Sap. ⁵Nejiw nómbaro ngo mawaijchaw; at ngo majiürüw nisoet teombas Teat Dios niüng chetej tiül cielo. Tiül ombeayiw nejiw ngo maxoram awaiich, aaga nisoet ngo matsopoch nejiw.

Leawa tapiüng arojpüw ángeles

⁶Quiaj tajawas alinop ángel tenguijal ajlüel cawiix tiül cielo. Nej teandeac masaj meáwan nipilan wüx iüt nguineay alndom mawüw wüx meáwan asoetiw nejiw. Teamasaj meáwan monlüy wüx a iüt cam, ajcüw ayaj monaw tiül meáwan nación, meáwan noicnoic ajlüy nipilan, monaw tiül mondeac palpálwüx ombeayaran, at monaw tiül meáwan namix cambaj wüx iüt. ⁷Nej tendeac napac, tapiüng:

—Netam mermbolan mendüyiün Teat Dios, netam meyajcan mejawan Teat Dios najneaj arang. Cos lamatüch a ores majaw wüx asoet nipilan. Irangan casa aaga nerang cielo, nerang iüt, nerang ndec, nerang meáwan oniiüg yow —aw.

⁸Alinop ángel tapiüng:

—Landroj ombas aaga nadam cambaj Babilonia cos aaga cambaj quiaj tüüch meáwan nación wüx iüt mangüniw; tayac nejiw wüx manganeowüw aaga vino leaw apiüng wüx tandüjiwi palpálwüx dioses —aw.

⁹Andüüban aaga amb arojpüw ángel tandeac napac, tapiüng:

—Sitiül aljane apmarang casa aaga ngo majneaj nimal atnej lüw quiaj, tengwüy aaga narangüch dios atnej lüw quiaj; aton sitiül apmayar misello nej teombas

omal nej, tengwüy wüx owix nej, ¹⁰aaga leaw apmarang atquiaj apmajcüy majaw nej Teat Dios. Apmayac nej tiül xeyay ngo majneaj, tiül biümb maquiiüb azufre niüng apmamongoch xeyay necoy; teamajawüw nej nangaj ángeles y aaga Quicheech Sap aton. ¹¹Minasop aaga biümb niüng apmamongochiw necoy apmajndoc meáwan nüt. Nejiw nüt ongwiiüts ngondom maxojtúw, cos tarangüw casa aaga nimal atnej lüw, at aaga narangüch dios quiaj. Aton tayariw sella alwüx minüt aaga nimal quiaj. ¹²Pares meáwan mondüüb Teat Cristo, ajcüwa leawa lamayacuw wüx omeajtsuw aaga poch tayac Teat Dios; nejiw netam maiücwü wüx cuajantanej leaw apmamongochiw ningüy wüx iüt —aw.

¹³Quiaj tanguiayiüs andeac nop nendeac imiün tiül cielo, tasaj xic:

—Irang wüx nawiig atcüy: “Najneajay apmapac omeajtsuw nde nganüy at meáwan nüt jane lamayar andeac Teat Cristo masey ndoj tandeowiüw”, aj xic. Aton aaga Nangaj Espíritu tapiüng naleaing apmaxojtúw, lango metam marangüw najiüt; apmujndiwiw leaw Teat Dios apmijüch nejiw cos tarangüw najneaj.

Taxaingueran cosecha wüx iüt

¹⁴Condom tajawas, alcawüx noic raan oic. Wüx aaga oic quiaj alchetem nop atnej Teat Naxey. Alwüx omal nej noic corona narangüch oro; alteowix nots machat nexing. ¹⁵Ndoj quiaj taw alinop ángel imiün tiül nadam

nangaj iüm, tenguial andeac napac masaj aaga alchetem wüx oic:

—Imelich icooch, cos lamatüch a nüt netam mecooch. Aaga cosecha najlüy wüx iüt latang —aj.

¹⁶Quiaj aaga cheten wüx oic tapots macooch maxaing a cosecha najlüy wüx iüt.

¹⁷Quiaj taw alinop ángel imiün tiül nadam nangaj iüm najlüy tiül cielo, alteowix nots machat nexing.

¹⁸Quiaj taw alinop ángel imiün niüng ajlüy artüll. Nej najlüy wüx aaga biümb wüx artüll. Tandeac napac, tasaj aaga alteowix aaga nexing machat quiaj:

—Imelich icooch, ixaiing ajcüwa tsongol uvas najlüy wüx iüt, cos lajün —aj.

¹⁹Condom quiaj aaga ángel tamelich macooch maxaing aaga uvas najlüy wüx a iüt cam. Tayac tiül noic nadam iquial niüng apmapatsüch miyow nej. Aag ayaj apiüng lajcüy majaw nejiw Teat Dios. ²⁰Aaga iquial uvas tajlüy mbeay cambaj; ndoj tapatsüch a uvas maw miyow nej quiaj. Quiaj tawün xeyay miyow nej atnej quiej, tajal, atüch niüng ajlüy freno teombeay cawiüy, atüch arej acoic miow (300) kilómetros adam ajal tiüt.

Ajcüwa ángeles tayacüw ümb wüx ayaíw ngo majneaj wüx iüt

15 Condom quiaj tajawas alinoic nadam ateócan mbayamaran majaraw tiül cielo, xeyay mbayajos najaw: Ayaíw ángeles ijndiw mayacüw wüx iüt ayaíw ngo majneaj ndójwüx. Wüx aag ayaj apmamong ajcüy Teat Dios.

²Tajawas aton atnej nots ndec nerijrij atnej vidrio xowüy lachech, nacants atnej oliic biümb. At tajawas ajctüwa leaw tajntsopiw wüx maquiijipüw aaga nimal atnej lüw, cos ngo marangüw casa aaga narangüch dios, at ngo mayariw misello nej, tengwüy mayariw minúmero miniüt nej. Nejiw alembemoj mbeay aaga ndec atnej vidrio, almandejndiw arpa leaw tüüch nejiw Teat Dios. ³Nejiw tenguial atajciuw cantar aaga canto ocueaj teat Moisés, aaga nerang minajüüt Teat Dios, at aaga canto ocueaj Quicheech Sap, leaw apiüng atcüy:

Ique meáwan leawa lamerang xeyay najneajay, teat, cos ique cuajantanej alndom merang, Teat Dios; ique mbójan najneaj irang, at naleaing irang aton, cos ique minatang Rey wüx meáwan iüt.

⁴Meáwan nipilan apmimbol majawüw ic, Teat Dios.

Apmandeacüw najneaj wüx minüt,

cos ique nangaj ic.

Meáwan nipilan wüx iüt apmambüw niüng ijlüy marangüw ic casa, cos ajawüw najneaj teamerang wüx ijaw wüx asoeteran.

⁵Wüx landoj aag ayaj, quiaj tajawas tiül cielo lejquiat aaga xowüy langaj tabernáculo, aaga najlüy tiül nadam nangaj iüm.

⁶Quiaj tawüw ayaíw ángeles imiünüw tiül aaga nangaj iüm quiaj. Nejiw tijndiw mayacüw alayaíw ngo majneaj wüx iüt. Nejiw

asoijquiw apixaw nejiw najneaj, nerixix, nelitlit. Anopnopojo alatsüw mal miiündüw nejiw notsnots cinta narangüch oro. ⁷Quiaj nop tiül nejiw ajcüw apiqw nimal tüüch nejiw noic tas oro anopnopojo ajcüw ayaíw ángeles quiaj, chipchipiow aaga ngo majneaj; apmatongoj wüx iüt. Aaga leaw apmatongoj quiaj, apiüng wüx aag ayaj ajcüy Teat Dios, aaga almapac meáwan nüt. ⁸Condom aaga nangaj iüm quiaj chipiüt tiül nasop. Aag ayaj ajüiquich Teat Dios najneajay ajlüy, at alndom marang leawa nej andiüm. Nejinguind ngo ndom majmel tiül aaga nangaj iüm quiaj, leaw ajcüw ayaíw ángeles landoj mayacüw aaga ayaíw xeyay ngo majneaj wüx iüt.

**Aaga tas apiüng wüx
apmamongocharan
xeyay ngo majneaj**

16 Quiaj tanguiayiüs noic nanderac napac imiün tiül aaga nangaj iüm quiaj, tasaj ajcüw ayaíw ángeles:

—Quiüran itongan wüx iüt naw tiül aaga ayaíw tas quiaj, cos ajcüw ayaj apiüng wüx Teat Dios lajcüy —aj nejiw.

²Quiaj tamb aaga mbáswüx ángel matong andüy wüx iüt naw tiül mitas nej. Quiaj taxom nejiw najloc atiumtiümbüüchan ajcüwa nipilan leawa almajiürüw misello aaga nimal atnej lüw, leawa tarangiüw casa midios nej.

³Condom amb ijpwüx ángel tatong andüy tiül nadam ndec naw tiül mitas nej. Quiaj aaga ndec tangowüüch marang quiej atnej

miquiej nandeow nipilan. Quiaj tandemowüw meáwan cüet, meáwan nimal najlüy tiül nadam ndec.

⁴Ndoj quiaj amb arojpüw ángel tatong andüy tiül lam, at andüy tiül meáwan oniiüg yow naw tiül mitas nej. Quiaj tangowüüch marang quiej meáwan yow. ⁵Quiaj tanguiayiüs andeac aaga ángel najlüy wüx meáwan yow, tapiüng:

—Teat Dios, ique nangaj, ique tejlüy nde tanomb, at almejlüy meáwan nüt. Ique najneaj irang wüx apmejaw wüx asoet nipilan.

⁶Atquiaj irang cos nipilan tambiyaw monyar andeac Teat Cristo, at tambiyaw mondeac indeac, taw miquiejw nejiw. Condom ique aton lameaach quiej manganeowüw, cos atquiaj netam nejiw —aw.

⁷Quiaj tanguiayiüs alinoic nanderac imiün wüx artül, tapiüng:

—Naleaing Teat Dios, ique alndom merang cuajantanej. Ique irang naleaing, ique najneaj ijaw wüx asoet nipilan —aw.

⁸Ndoj quiaj amb apiqw ángel, tatong wüx nüt naw tiül mitas nej. Quiaj a nüt tüünd merraar xeyay, tayac biümb mambel nipilan.

⁹Tandajpwüw nipilan cos xeyay arraar. Quiaj tapaijchaw Teat Dios, aag neech majlüy aaga xeyay ngo majneaj wüx iüt. Naleaing nejiw ngo leaam omeajtsüw macueatiw meáwan ngo majneaj leaw teamarangüw; ngo marangüw casa Teat Dios.

¹⁰Ndoj quiaj aaga amb acoquiar ángel tatong naw tiül mitas nej andüy wüx aaga najneajay trono niüng tsotoj aaga nimal atnej lüw. Quiaj pojniüt meáwan niüng

ajlüy wüx aaga nimal atnej lüw quiaj. Quiaj niplan atsamsambüw oniweaw nejiw cos ayajcüw xeyay necoy, xeyay ngo majneaj. ¹¹Xeyay tapaijchaw Teat Dios najlüy tiül cielo cos xeyay necoy, xeyay ngo majneaj ayajcüw, xeyay najloc axom nejiw. Masey amongochiw aag ayaj, ngo leaam omeajtsüw macueatiw leawa ngo majneaj teamarangüw.

¹²Ndoj quiaj aaga amb anaíw ángel tatong naw tiül mitas nej andüy tiül aaga nadam lam nenüt Eufrates. Quiaj tawaag a yow tiül aaga lam quiaj, para mamongoj ajcüwa montangtang monajiüt monaw nonüt.

¹³Quiaj tajawas aaga nimal atnej jüm, aaga alinop nimal atnej lüw, aton aaga newaiich nepiüng nej nendeac andeac Teat Dios. Quiaj tajawas taw teombeayiw nejiw nopnop nimeech atnej chiyam. ¹⁴Ajcüw arojpiuw nimeech quiaj, arangüw ateócan. Nejiw apmambüw masojnongoj meáwan montangtang monajiüt wüx iüt wüx aaga netam nüt, matsojow maquiijpiuw Teat Dios, aaga nerang cuajantanej. ¹⁵Quiaj tendeac Teat Cristo, tapiüng: "Saliüc wüx ngo mateotsaran, atnej arang nop need. Najneajay apmajlüy leaw almapac teamacüll xic, tanaámb ngo masoond apix nej atnej wüx almameay; quiaj ngome apmajlüy miotáagan, lango maxing wüx nüt saliüc", aw. ¹⁶Quiaj tasojnongoj meáwan montangtang monajiüt niüng nasoic Armagedón wüx aaga ombeayaran hebreo.

¹⁷Condom aaga amb ayaíw ángel tatong naw tiül mitas nej tíulan

nepepep. Quiaj tanguiayıüs noic nanderac napac imiün tiül aaga nadam nangaj iüm tiül cielo niüng ajlüy aaga najneajay trono niüng chetej Teat Dios, tapiüng:

—iCanüy landoj! —aw.

¹⁸Quiaj xeyay tajliplip tiüt, xeyay aneorrer, xeyay tetearriür. At tajlang noic nadamüy ateam, ngomeaag ajlüy tatow ajlüy niplan wüx a iüt cam. ¹⁹Quiaj aaga nadam cambaj Babilonia mbajcat arej ajlüy. Aton meáwan cambaj tiül meáwan palpálwüx nación tümb ndrom ombas. Atquiaj tarang Teat Dios wüx leaad omeaats nguineay tarang aaga nadam cambaj Babilonia, cos xeyay lajcüy majaw. ²⁰At meáwan iüt pinawan ndec, at meáwan tiüt tümb ndrom. ²¹Quiaj tajmiüc wüx ombasüw niplan xeyay nadamdam hielo imiün tiül cielo, noicnoic aúm maseyme ic miow (40) kilos. Quiaj niplan tanaámb xeyay tapaijchaw Teat Dios cos nej tüüch miün aaga hielo najmiüc wüx ombasüw nejiw, cos aag ayaj xeyay necoy, xeyay ngo majneaj.

Wüx Teat Dios apmajaw wüx
aaga najtaj nejiürjiür naxey

17 Quiaj tiün majaw xic nop imiün tiül ajcüwa ayaíw ángeles monjiür ayaíw tas. Nej tendeac masaj xic:

—Mac ningüy, sanüüch ic mejaw nguineay Teat Dios apmajaw wüx aaga minatang nelomblombüy najtaj, aaga altsotom wüx xeyay yow. ²Cos nej aaga nelomblombüy najtaj quiaj tawüywüy meáwan montangtang monajiüt wüx iüt marangüw nisoet maquiijpiuw. At

meáwan nipilan wüx iüt angüniw wüx aaga vino leaw apiüng wüx arangüw nisoet maquijipüw —aw.

³Quiaj Nangaj Espíritu tüüch xic najaw atnej saúm. Quiaj tayajcas atnej aaga ángel taquiiüb xic mamb andüy tiül noic wajchiüc. Quiaj tajawas nop najtaj almajtep nop nimal nacants ombas. Alwüx ombas aaga nimal quiaj xeyay minüt ngo majneaj. At aaga nimal quiaj ajiür ayaíw omal nej y gajpowüw miweac nej. ⁴Aaga najtaj quiaj almasooig apix nej morada, at nacants. Ayac arend olaag, ayac andiig, ayac iqual owix. Altüül oro, altüül natsüjjay ombas piedra, altüül perlas. Almandeaand noic tas narangüch oro, chipiow tiül xeyay ngo majneaj. Aaga altiüül a tas quiaj, apiüng wüx cuajantanej ngo majneaj narangüch, at wüx aaga nisoet nej tarang. ⁵Alteombas omal nej noic minüt nej ngo majüic cuane wüx apiüng. Aag ayaj apiüng: “Babilonia nej natang, nej mimüm meáwan monlomblobüy montaj, nej neyac meáwan ngo majneaj najlüy wüx iüt”, aw. ⁶Quiaj tajawas aaga najtaj quiaj langün, cos tanganeow miquiej monyar andeac Teat Cristo. At tanganeow miquiej ajcüwa tambiyaranüw cos tandüjpiw Teat Cristo. Wüx tajawas, quiaj mbayatos xeyay. ⁷Condom quiaj aaga ángel tasaj xic:

—¿Neol mbayatear? Xique sanasaj ic cuane wüx apiüng aaga najtaj quiaj. Aton sanasaj ic cuane apiüng wüx aaga nimal nejiür ayaíw omal, at gajpowüw miweac nej, aaga almajtep a najtaj quiaj. ⁸Aaga nimal landoj mejaw quiaj, tanomb tajlüy,

nganüy lango majlüy. Naleaing laliüc maw tiül nequiliüt lol leaw ngo majiür ümb, ndoj apmamb andüy tiül biümb. Quiaj ajcüwa nipilan moncül wüx iüt, leawa ngo marangüch minütiw nejiw tiül aaga nawiig najlüy nde wüx nganaw majlüy iüt, leaw ajiür minütiw tiül aaga nawiig leaw apiüng wüx apmapaciüw meáwan nüt; nejiw apmbayamoj majawüw aaga nimal tajlüy tanomb, nganüy lango majlüy, ndoj apmajlüy alinomb.

⁹’Leaw nexom omeaats alndom majaw cuane wüx andeac leaw sanapiüng nganüy: Ajcüw ayaíw omal nej quiaj, apiüng wüx ayaíw tiük altsotom wüx aaga najtaj.

¹⁰Aton aaga ayaíw omal apiüng wüx ayaíw montangtang monajiüt. Acoquiaj nejiw lango majlüiy, nop aliün mapac nganüy, alinop nganaw majlüy. Naleaing wüx nej apmapeay apmajlüy áagan acas nüt. ¹¹Aaga nimal leaw nomb almapac nganüy lango majlüy, nej amb ojpeacüw natangtang nenajiüt, naleaing nej ajlüy tiül aaga ayaíw, condom apmamb tiül biümb.

¹²’Aaga gajpowüw (10) weac tejaw, aag ayaj apiüng wüx gajpowüw montangtang monajiüt. Nejiw nganaw müjndiw niüng apmajlüiy wüx. Naleaing apmujndiw ndom marangüw natang monajiüt noic ores nöiquian maquijipüw aaga nimal quiaj.

¹³Ajcüw ayaj apmajlüiy nöiquian, noic omeajtsiüw maquijipüw aaga nimal atnej lüw quiaj. Nejiw apmujchiw aaga nimal quiaj marang minajiütuw nejiw. ¹⁴Nejiw apmatsojow maquijipüw aaga

Quicheech Sap. Naleaing nej apmajntsop wüx nejiw, cos nej Teat Naxey ajliüy natang wüx meáwan montangtang monxey; nej minatang nenajiiüt wüx meáwan montangtang monajiüt. Ajcüwa almaquijüpüw, ajcüw ayaj najpajüw, narriüjtüchiw; at ajcüw ayaj leaw ngo macueatiw mandüjipiwi Teat Cristo, masey wüx tajlüy xeyay monciüt —aj xic.

¹⁵Aton aaga ángel tasaj xic:

—Aaga nelomblobüy najtaj tejaw altsotom wüx xeyay yow, aaga yow quiaj apiüng wüx xeyay cambaj, xeyay nipilan, xeyay nación, xeyay palpálwüx ombeayaran. ¹⁶Ajcüwa gajpowtiw weac tejaw wüx omal aaga nimal, aag ayaj apiüng wüx gajpowtiw montangtang monajiüt. Ajcüw ayaj aquijüpüw aaga nimal, apmajcüiyw majawüw aaga nelomblobüy najtaj, apmayariw meáwan leaw almajiür, apmujchiw majlüy miotáagan, apmatsambüw mionij nej y apmabeliwi nej tiül biümb. ¹⁷Atquiaj apmajlüy, cos Teat Dios apmayac tiül omeajtsüw nejiw marangüw leawa nej andiüm. Cos nej tandiüm majlüyiw nóiquian, müjchiw aaga nimal marang aag ayaj. Atquiaj apmajlüy cos atquiaj alndom majlüy meáwan leawa Teat Dios lamapiüng netam majlüy. ¹⁸Aaga najtaj tejaw, aag ayaj apiüng wüx aaga nadam cambaj najlüy wüx meáwan montangtang monajiüt wüx iüt —aj xic.

Ndrot ombas aaga cambaj Babilonia

18 Wüx landoj aag ayaj, quiaj tajawas alinop ángel imiün tiül cielo, áaga nejiür nadam najiüt. Nej nómbar anmarraj wüx iüt cos

xeyay alitlit ombas nej. ²Quiaj tendeac napac, tapiüng:

—iLandroj ombas, landroj ombas aaga cambaj Babilonia! Nganüy aaga cambaj lamarang niüng acüliw nimeech, at meáwan ngo majneaj espíritu. Aton alquiaj ombiüm meáwan ngo majneaj quiec leaw ngo mandiüram. ³Aaga cambaj quiaj ndrot ombas cos nej tüüch meáwan nación manganeow aaga vino apiüng wüx aaga xeyay nadam nisoet tayac nejiw wüx; at cos meáwan montangtang monajiüt tarangiüw ngo majneaj nisoet maquijüpüw. At tüüch mongalüy at monijpeay wüx meáwan iüt majiürtüw xeyay cuajantanej wüx nejiw tarangiüw xeyay ngo majneaj maquiiüb —aw.

⁴Quiaj tanguiayiüs alinoic nanderac tiül cielo, tapiüng:

—Xenipilanüw, iriowan tiül aaga cambaj quiaj; nde mejlüyiün nóiquian mequijüpüw wüx aaga nisoet arangüich quiaj, ngana memongochiün aaga ngo majneaj leaw apmamongochiwi quiaj. ⁵Cos asoetiw nejiw lajüic tiül cielo. Teat Dios leaad omeaats wüx aaga xeyay ngo majneaj leawa narangüch quiaj.

⁶Irangan wüx ombas nej atnej lamarang wüx imbasan; ijchan alinoic más ngo majneaj leaw nej tarang. Tiül aaga tas niüng nej tayac ngo majneaj nanganeowaran müüch nipilan, quiaj iyacan alinoic atonej ngo majneaj. ⁷Cos nej xeyay talombojchay, tarang meáwan cuajantanej leaw axom omeaats marang. Nganüy netam meajchiün mamongoch xeyay necoy atnej temongochiün, ijchan atonej

tejiüntsan cos xeyay amix imeajtsan. Cos nej tiül omeaats nej apiüng: "Xique salcheten at xic nop natang nenajiüt, xique ngome nop lemben omal, xique ngo metam najiünts, ngo mamix ximeaats nicuajind", aw.⁸ Por aag ayaj, wüx noic nüt nej apmamongoch meáwan aaga ngo majneaj quiaj. Apmajlüy xeyay mondeow; apmajlüy xeyay amix omeaatsaran, xeyay monjiünts; apmajlüy xeyay montiün andüy. Condom nej apmandaab tiül biümb, cos Teat Dios leaw nejaw wüx asoet nej alndom marang cuajantanej —aw.

⁹ Condom meáwan montangtang monajiüt wüx iüt leawa tarangüw ngo majneaj maquiiüb, leaw tarangüw aaga axom omeajtsüw marangüw, apmajüntsüw, xeyay apmamix omeajtsüw wüx ombas nej, wüx apmajawüw minasop nej cos teandaab.¹⁰ Nejiw aplombomoj miünquiaj cos imboloj matüchiw, ngana maxom nejiw atnej.

Apmapiüngüw:

—iJaa, ique nadam cambaj Babilonia! Ique terang leaw tendiüm merang, nganüy noic ores landroj imbas —apmawiüw.

¹¹ Quiaj meáwan monüjpeay y mongaliüy wüx iüt apmajüntsüw, xeyay apmamix omeajtsüw wüx aaga cambaj quiaj; cos nejinguind lango majlüy tiül aaga cambaj para mangal leawa nejiw ajiüriüw.¹² Cos nejiw ajiüriüw oro, ajiüriüw plata, ajiüriüw natsüjjay ombas piedras, ajiüriüw perlas. Aton ajiüriüw najneajay jael nenüt lino, ajiüriüw morada jael, at jael narangüch seda, at nacants jael. Aton ajiüriüw

cuajantanej najmboc angan xiül, aton cuajantanej narangüch marfil, aton cuajantanej narangüch najneaj xiül, ajcüw narangüch bronce, at leawa narangüch manchiüc, meáwan narangüch piedra nenüt mármol.¹³ Ajiüriüw canela aton, y cuajantanej najmboc angan soex, pom, aaga soex nenüt mirra, aaga xeyay nembeat perfume nenüt olíbano, vino, aceite, najneaj harina, at trigo. Ajiüriüw boy, sap, cawüy, carret, aton ajiüriüw najon nipilan marang mos.¹⁴ Quiaj ajcüwa monüjpeay at mongaliüy apmasajüw aaga cambaj quiaj:

—Nganüy meáwan leaw xowüy tendiüm mejiür, aag ayaj langondom mejiür. Meáwan cuajantanej aóng xiül xowüy lambeat, cuajantanej xowüy lajneaj langondom mejiür, ngondom mexom alinomb —awüw.

¹⁵ Quiaj ajcüwa monüjpeay at mongaliüy leawa taxomüw xeyay tiül aaga cambaj quiaj, aplombomoj miünquiaj, apmajüntsüw napac, cos xeyay amix omeajtsüw, imboloj matüchiw niüng ajlüy, ngana maxom nejiw aaga xeyay ngo majneaj maquiüjpüw.¹⁶ Aton apmapiüngüw:

—iJaa, pobre ique nadam cambaj! Minipilan ajlüiy atnej nop najtaj asooig najneaj jael nenüt lino, asooig morada y nacants jael. Asooig cuajantanej oro, asooig natsüjjay ombas piedras, y perlas;¹⁷ pero nganüy noic ores landroj ombas xeyay cuajantanej nembeatmbeat —apmawiüw.

Aton meáwan capitán tiül barco, meáwan monjüy ambüw tiül barco,

meáwan marineros, at meáwan monjüy tiül ndec menüjpeay y mengalüy, nejiw aton lombotoj miünquiájan majawüw,¹⁸ y wüx tajawüw minasop aaga nadam cambaj quiaj wüx tandaab, quiaj tapiüngüw:

—¿Wül alinoic cambaj matnej aaga nadam cambaj quiaja?
—awüw.

¹⁹Quiaj tawijchaw iüt teomaliüw nejiw majüiquichaw xeyay amix omeajtsüw. Tajiüntsüw, tepajüw napac:

—iJaa! iPobre nadam cambaj!
Cos meáwan leawa monjiür barco lamaxomüw xeyay tiül a cambaj quiaj. iNganiüy noic ores landroj ombas!

²⁰Nganiüy ich mapac imeajtsan icona monlüy tiül cielo, icona apóstoles, icona mondeac andeac Teat Dios, meáwan icona minipilan Teat Dios. Ich mapac imeajtsan, cos Teat Dios lamapalüch ombas leaw aaga cambaj tarang wüx imbasan —awüw.

²¹Quiaj nop ángel xowüy lapac tayar noic nadam piedra atnej mipiedra molino, talox tiül nadam ndec, tapiüng:

—Atnej aaga piedra ngo maxoram majaraw alinomb, atquiaj aton aaga nadam cambaj Babilonia apmajlos tiüt majmiüc napac, nómbar langome apmaxoram majaraw. ²²Tiül aaga cambaj quiaj, langome apmanguiyaran ajiünts arpa, langome apmajiünts ind, langome apmajiünts flauta, langome apmajiünts trompeta. Aton nejinguid mondiüy monrang cuajantanej najiüt langome

apmajlüy quiaj. At langome apmanguiyaran teanchiülaran quiaj.²³ Lámpara nómbar langome apmarraj quiaj, at langome apmanguiyaran nangos nüt wüx angoch owixaran. Masey mongalüy at monüpaeay tiül aaga cambaj quiaj, alombaranüw meáwan wüx iüt, y aton monsüet quiaj tawaijchaw meáwan nación, pero lango majlüiyiw.

²⁴At aton tiül aaga cambaj quiaj taxoram miquej ajcüwa mondeac andeac Teat Dios, at miquej meáwan mondiüü Teat Cristo leaw tambiyaranüw wüx meáwan iüt —aw.

Anderac najneaj wüx Teat Dios

19 Wüx landoj aag ayaj, quiaj tanguiayiüs andeaciüw xeyay nipilan tiül cielo, apiüngüw napac:

iAleluya! iÜjchiiuts gracias
Miteatiüts Dios!
Nej tawün icoots wüx asoetiiüts,
nej netam marangüch casa,
cuajantanej alndom marang.

²Naleaing nej ajaw wüx asoet
nipilan atnej netam nejiw.
Cos nej lamajaw wüx,
lamayac asoet aaga natang
nelomblombiüy najtaj,
aga tüüch marang nisoet
meáwan nipilan wüx iüt.
Nganiüy Teat Dios lamapalüch
ombas, cos aaga najtaj quiaj
tambiy monrang minajiüt Teat
Dios, awüw.

³Ndoj quiaj tapiüngüw alinomb:
—iAleluya! Üjchiiuts gracias Teat
Dios, cos minasop aaga biümb
niüng teandaab aaga nelomblombiüy

najtaj apmajndocndoc cawüx
meáwan nüt —awüw.

⁴ Quiaj ajciwa ic miow apiquiw
(24) montangtang ombas monxey,
aton ajciw apiquiw atnej nimal
leaw almapac taquiejiw micosüw
nejiw mejquiejow tiüt marangüw
casa Teat Dios, aaga alcheten tiüll
najneajay trono, tapiüngüw:
—iAmén, aleluya! —awüw.

⁵ Condom quiaj tanguiayaran noic
nanderac imiün niüng ajlüy aaga
najneajay trono niüng chetejeran
quiaj, tapiüng:

Irangan casa Miteatiiüts Dios,
meáwan icona monrang
minajiüt nej,
masey chingüy masey natang,
irangan nej casa, irangan
leaw apiüng —aw.

Nangos nüt wüx apmengoch owix Quicheech Sap

⁶ Condom tanguiayiüs atnej xeyay
nipilan andeacuw, atnej atearriür
lam, atnej atearriür tiüt ajüy
monteoc. Nejiw tapiüngüw:

iAleluya! Miteatiiüts Dios lajlüy
wüx meáwan cambaj, nej ndoj
ombas marang cuajantanej
leaw andiüm.

⁷ Ich mapac omeajtsaats,
mayacaats xeyay najneajay,
marangaats casa Teat Dios;
lamatüch a ores mengoch owix
a Quicheech Sap.

Minüx nej latajquiaj majneaj
maquiiüb minench nej.

⁸ Nej tüünd apix nej, masooig
najneaj jael nenüt lino,
nerixix, nelitlit —awüw.

Pues aaga najneaj jael nenüt
lino quiaj, apiüng wüx nguineay

mondüüib Teat Cristo tarangüw
najneaj atnej andiüm Teat Dios.

⁹ Quiaj nop ángel tasaj xic:
—Irang wüx nawiig, ipiüng:
“Najneajay ich mapac omeajtsiüw
leawa tajpajüw metiw wüx tengoch
owix a Quicheech Sap” —aw.

Ndoj tasaj xic:
—Aaga poch ocueaj Teat Dios
quiaj, naleaing —aj xic.

¹⁰ Quiaj xique taquiejiüüs xecos
tiüt narang casa aaga ángel quiaj.
Ndoj tasaj xic:

—Ngwüy, nde merang xic casa,
cos xique nerangas minajiüt
Teat Dios atnej ique irang, atnej
arangüw meáwan mondüüib Teat
Cristo, meáwan monyar andeac
nej. Néjan Teat Dios irang casa. Cos
aaga naleaing leawa taquiaach Teat
Jesús, áag miün tandeacuw nomb
ajciwa mondeac andeac Teat Dios
—aj xic.

Nop nejtep raan cawüy

¹¹ Condom tajawas lejquiaj a
cielo. Quiaj tajntsop nop raan
cawüy alwüx nejtep nej. Aaga
nejtep cawüy quiaj minüt nej
Nerang Leaw Apiüng Apmarang,
at Naleaing alinoic minüt nej.

Nej najneaj arang wüx ajaw wüx
asoeteran, at wüx amb tiül montsoj.

¹² Oniiüg nej atnej oniw biümb;
alwüx omal nej xeyay corona.
Aton almajiür noic minüt nej
narangüch teombas nej; naleaing
nejinguind ngo majaw cuane
apiüng, néjan ajaw. ¹³ Almasooig
noic apix nej nesong tiül quiej.
Minüt nej Nanderac Ocueaj Teat
Dios. ¹⁴ Meáwan monlüy tiül cielo
tandüjpiw nej, ajteptepiw raan

cawüy. Asoijquiw apixaw nejiw xowüy lajneaj jael nenüt lino, rajnüy, nerixix.¹⁵ Ajüic imiün teombeay nej nots espada nexing. Naag aag ayaj apmandrooch ombas meáwan nación. Condom nej apmasap nejiw, müüch marangüw leawa nej apmapiüng. Nej apmarang wüx ombasiüw nejiw atnej arangüch wüx uvas wüx ayacüch tiül noic nadam iquial niüng apmapatsüch miyow nej. Aag ayaj ajüiquich xeyay ajcüy majaw nejiw Teat Dios, y nej alndom marang cuajantanej.¹⁶ Aton wüx aaga najal apix nej, at wüx mitsac nej narangüch minüt nej, apiüng: "Minatang Rey wüx meáwan Reyes, Natangüiy wüx meáwan montangtang", aw.

¹⁷ Quiaj tajawas nop ángel alebem wüx nüt, tendeac napac masaj meáwan quiec najlüel cawüx, tapiüng:

—Macaron, canchiüron, cos Teat Dios apmayac noic nadam nüeteran.¹⁸ Cos apmetsamban mionij montangtang monajiüt, mionij minatangiüw soldados, mionij aag xowüy lapat, mionij micawüy soldados, mionij soldados montep cawüy, mionij meáwan nipilan masey ngomeaag arangüw mos, masey mionij nipilan arangüw najon mos, mionij chingüy nipilan, mionij natang nipilan —aw.

¹⁹ Quiaj tajawas aaga nimal atnej lüw almaquiiüb meáwan montangtang monajiüt wüx iüt at misoldadojüw nejiw. Nejiw sonongotoj matsojow maquiüpüw aaga nejtep cawüy quiaj, at misoldados nej leawa almaquiiüb.

²⁰ Quiaj aaga nimal atnej lüw quiaj, ndeaad maquiiüb aaga nerang ateócan, aaga newaiich nepiüng nej nop nendeac andeac Teat Dios. Nej tawaiich nipilan leawa tajiürüw misello aaga nimal atnej lüw quiaj, leaw tarangüw casa aaga narangüch dios. Ndoj ajcüwa ijpiüw quiaj, tan apacüw tajlosiüw tiül biümb niüng teandaab azufre.²¹ Condom aldemas nipilan leaw taquiiüpüw aaga nimal atnej lüw quiaj tambiyaranüw naag aaga espada naw teombeay aaga nejtep cawüy quiaj. Ndoj meáwan quiec paxiüt üetiw matsambüw mionijeaw nejiw.

Apiüng wüx noic mil neat

20 Ndoj quiaj tajawas nop ángel imiün tiül cielo almajoy millave aaga nequiliüt lol leaw ngo majiür ümb; alteowix nej nots nadam galen.² Quiaj tasap aaga nimal atnej jüm, aag ayaj aaga ndiüc najlüy de tanomb, minatangiüw nimeech nenüt diablo, aton minüt nej Satanás. Aag ayaj ndeaad matsajcüch naag galen, macül noic mil neat.³ Quiaj talox tiül aaga nequiliüt lol najlüy tiüt, condom tapal, tayac wüx noic sello. Quiaj ngondom maw mawaiich nipilan tiül palpalwüx nación leawa among noic mil neat. Condom wüx landoj aaga mil neat, quiaj netam tsüjmbiüm alacas nüt.

⁴ Quiaj tajawas tigüy najneajay tronus chetejeran wüx, alchetemoj wüx ajcüwa tijndiw majawüw wüxasoet nipilan. At tajawas ajcüwa nipilan leawa tambiyaranüw tandoogaran oniquiaw wüx

andeaciüw wüx Teat Jesús y wüx Mipoch Teat Dios. Aton cos nejiw ngo marangüw casa aaga nimal atnej lüw quiaj; at ngo marangüw casa aaga narangüch dios. At ngo mayariw sello teombas omalüw nejiw, tengwüy wüx owixaw nejiw. Ajcüw ayaj tapaciüw alinomb marangüw montangtang monajiüt wüx meáwan iüt maquiijpiüw Teat Cristo aaga noic mil neat.

5 Ajcüw ayaj leaw ombas mapaciüw. Nganüy aldemas mondeow ngo mapaciüücharanüw alinomb leaw landoj noic mil neat. **6** Xeyay apmapac omeajtsüw, at nangaj apmajlüiyw meáwan leaw ombas mapaciüw alinomb. Nejiw ngome apmambüw tiül biümb, aag ayaj nasoic amb ijmbüw andeowaran. Nejiw apmarangüw miteaats ocueaj Teat Dios at ocueaj Teat Cristo. Nejiw apmajlüiyw wüx meáwan iüt maquiijpiüw Teat Cristo wüx nej apmayar marang minajiüt nej noic mil neat.

7 Wüx lamong aaga noic mil neat, quiaj apsüjmbiüm alinomb minatangiüw nimeech nenüt Satanás naw tiül manchiüc. **8** Quiaj apmamb tiül palpálwüx nación mawaiich meáwan nipilan wüx iüt. Apmasojnong nipilan tiül Gog at Magog matsojow maquiijpiüw minipilan Teat Dios. Ajcüw ayaj apmajlüiyw xeyay nipilan atnej miwiüd nadam ndec. **9** Quiaj ajcüwa nipilan tambiüw, ambúwan wüx iüt. Condom tayeyiw tiüt niüng acüliw mondüüb Teat Dios, at tayeyiw tiüt aaga cambaj leaw Teat Dios xeyay andium. Quiaj Teat Dios tüüch majmiüc biümb

imiün tiül cielo wüx ombasiüw, tümb mandajpiüw. **10** Quiaj aaga minatangüw nimeech newaiich nejiw, ndeaad. Condom tajlos tiül niüng ajlüy xeyay biümb niüng teandaab azufre, niüng almajlüiyw aaga nimal atnej lüw, atom niüng ajlüy aaga newaiich nepiüng nej nop nendeac andeac Teat Dios. Quiaj apmamongochiw xeyay ngo majneaj nüt ongwiüts meáwan nüt.

Apmajaraw wüx asoeteran

11 Quiaj tajawas nop alchetem wüx aaga nadam trono, rajnüt. Quiaj tawüw niüng ajlüy nej iüt, nüt, caaw, ocas; nómban langome apmaxoram majaraw alinomb. **12** Quiaj tajawas meáwan mondeow, natang at chingüy, alembemoj niüng ajlüy aaga najneajay trono. Condom lejquiat acas nawiig. Ndoj lejquiat alinoic nawiig, altiül minütiw nejiw leaw apmapaciüw meáwan nüt. Condom quiaj tajawaranüw wüx ombasiüw mondeow atnej larangüch tiül ajcüwa nawiig, nguineay tarangüw anopnopoij. **13** Quiaj tawüw imiün tiül nadam ndec meáwan mondeow leawa tandeowiüw tiül ndec. At tawüw imiün tiül niüng acüliw mondeow, nenüt Hades, meáwan mondeow leawa alquiaj. Quiaj tajawaranüw wüx ombasiüw nejiw anopnopoij nguineay tarangüw wüx almapaciüw. **14** Condom quiaj ajcüw leaw acüliw niüng ajlüy mondeow, at leaw altiül aaga Hades, tajlos tiül biümb. Aag ayaj apiüng wüx amb ijmbüw andeowaran. **15** Ninguiaj ajiüic leawa ngo maxoram minut nej tiül aaga nawiig niüng ajlüy

minütiw leaw apmapacüw meáwan
nüt, ajciuw ayaj tajlosiùw tiül biümb.

Jayats iüt, jayats cielo

21 Ndoj quiaj tajawas
larangüch noic jayats
iüt, nüt, caaw, ocas; cos meáwan
leaw mbas majlüy lango majlüy.
At nadam ndec lango majlüy.
²Condom xique Juan, aton tajawas
aaga nangaj cambaj, aag ayaj
jayats Jerusalén aliüc imiün tiül
cielo niüng ajlüy Teat Dios. Aaga
cambaj quiaj ajlüy najneajay atnej
nop nüx lasoijquiy apmengoch
owix maquiiüb minench nej. ³Quiaj
tanguaiyiüs noic nanderac napac
imiün tiül cielo, tapiüng:

—Jogüy, Teat Dios lapeay niüng
ajlüy nipilan. Nejiw apmajlüyiw
minipilan nej, nejay Teat Dios
apmacü'l maquiiüb nejiw, apmajlüy
Midiosiùw nejiw. ⁴Teat Dios
apmajend miyow oniiügaran.
Langome apmajlüy andeowaran;
langome apmajlüy amix
omeaatsaran, langome apmajlüy
monjiünts, langome apmajlüy necoy,
cos meáwan leawa tajlüy nomb
lango majlüy —aw.

⁵Condom aaga cheten tiül aaga
najneajay trono quiaj, tapiüng:

—Nganüy xique sarang jayats
meáwan cuajantanej —aw.

Quiaj tasaj xic aton:

—Irang wüx nawiig, cos aaga
poch cam naleaing, alndom meyar
meyac wüx imeaats —aj xic.

⁶Quiaj tasaj xic alinomb:

—Canüy landoj. Xique ombas
salnajlüy, atnej letra A; at sajlüy
úmbwüx, atnej letra Z. Leawa
nind anganeow yow xique

sanüüch, stüüchan aaga yow neech
mapacaran naw tiül oniiüg yow
ajlüyay pacaw. ⁷Sitiül aljane
apmaüic wüx meáwan ngo majneaj,
nej sanüüch maneay meáwan
aaga jayats leaw apmajlüy. Xique
sanajlüy Midios nej, nej apmajlüy
xecual. ⁸Nganüy meáwan leaw
imbol mandüüb Teat Cristo,
meáwan leawa ngo mayar andeac
nej, meáwan monrang xeyay ngo
majneaj, meáwan monbiy nipilan,
meáwan monjiür palpálwüx najtaj
palpálwüx naxey, meáwan monsüet
monwüneay marang ngo majneaj,
meáwan monrang casa narangüch
dios, meáwan monwaiich, meáwan
ajciuw ayaj apmambüw tiül xeyay
biümb niüng teandaab azufre.
Meáwan leawa apmambüw tiül
aaga biümb quiaj, aag ayaj nasoic
amb ijmbüw andeowaran —aj xic.

Jayats Jerusalén

⁹Quiaj tiün majaw xic nop ángel
naw tiül aaga ayaíw ángeles, ajciuw
tajiürtüw ayaíw tas chipchipio
leaw xeyay ngo majneaj tatongoj
wüx a iüt cam. Nej tendeac masaj
xic, tapiüng:

—Mac ningüy, sanüüch ic mejaw
aaga nüx, minüx aaga Quicheech
Sap —aj xic.

¹⁰Condom quiaj aaga Nangaj
Espíritu ocueaj Teat Dios tüüch
xic najaw atnej saúm. Tayajcas
atnej taquiiüb xic mamb aaga
ángel andüy wüx nop najal oleaj
tiüc. Quiaj tüüch xic najaw aaga
nangaj cambaj Jerusalén aliüc
imiün tiül cielo niüng ajlüy Teat
Dios. ¹¹Aaga cambaj quiaj, xeyay
najneajay atnej ajlüy Teat Dios.

Xowüy lalitlit atnej noic natsüyyay ombas piedra, atnej noic piedra nenüt jaspe, nerijrij atnej vidrio. ¹²Aaga cambaj quiaj, ayey nej tiüt noic nadam muro atnej otüeng coet najal oleaj. Ajiür gajpic (12) ombeay niüng ajmeleran, y nopnop ángel niüng ajmeleran. Narangüch wüx noicnoic niüng ajmeleran noic minüteran. Aag ayaj miniütiw gajpiüp (12) monkhey micual Israel. ¹³Aaga cambaj quiaj amb nonüt ajiür arej niüng ajmeleran; amb calüy ajiür arej niüng ajmeleran; amb cawac ajiür arej; amb noleat ajiür arej. ¹⁴Aaga muro ayey nej tiüt aaga cambaj quiaj, ajiür gajpic (12) nadam piedra witiow wüx a muro. Noicnoic piedra alwüx minüt nop apóstol, ajcüwa gajpiüp (12) apóstoles ocueaj aaga Quicheech Sap.

¹⁵Aaga ángel tenuial andeac masaj xic quiaj, alteowix nej nots nipeaxay narangüch oro para mapeax aaga cambaj, mapeax meáwan puerta, at apmapeax aaga nadam muro ayey tiüt a cambaj. ¹⁶Aaga cambaj quiaj atowntow ajlüy mepiquiw. Quiaj tapeax aaga cambaj naag a ipeaxay quiaj. Tatüch ijquiaw mil ijquiaw acoic miow (2,200) kilómetros andüy wüx ajal, atonej andüy wüx oxet, atonej andüy wüx ajal oleaj. ¹⁷Condom tapeax aaga muro atnej otüeng coet quiaj, atüch er miow acoquiaw (65) metro ajal oleaj. Aaga ipeaxay a ángel quiaj, aag ayaj atow nej apeaxiw owix nipilan. ¹⁸Aaga muro quiaj, narangüch naag xeyay natsüyyay ombas piedra nenüt jaspe. Nganüy aaga

cambaj quiaj narangüch palúyan oro nerijrij atnej vidrio. ¹⁹Ajcüwa gajpic (12) nadamdam piedra witiow wüx aaga muro neyey tiüt cambaj, ajmel wüx mimbjaj nej palúyan natsüyyay ombas piedra. Aaga mbásyüx piedra nenüt jaspe, amb ijquiaw piedra nenüt zafiro, amb arej nenüt ágata, amb apiqiw nenüt esmeralda. ²⁰Aton amb acoquiaw nenüt ónica, amb anaíw nenüt cornalina, amb ayaíw nenüt crisólito, amb ojpeaciw nenüt berilo, amb ojquiyej nenüt topacio, amb gajpowiw nenüt crisopraso, amb gajpanoic nenüt jacinto, amb gajpic nenüt amatista. ²¹Nganüy ajcüwa gajpic puerta ajlüy gajpic nadamdam perla, noicnoic puerta ajlüy noic nadam perla. Aaga calle tiül aaga cambaj quiaj palúyan oro, nerijrij atnej vidrio.

²²Tiül aaga cambaj quiaj, ngo naxom najaw noic templo; ngo majlüy, cos Teat Dios leaw alndom marang cuajantanej, at aaga Quicheech Sap ajlüyiw ingow ajlüy nangaj iüm. ²³Aaga cambaj quiaj ngo metam nej nüt, ngo metam nej caaw marraj quiaj, cos Teat Dios leaw xeyay najneajay ajlüy, xowüy arraj meáwan tiül a cambaj quiaj. At aaga Quicheech Sap arraj atnej lámpara. ²⁴Meáwan nipilan naw tiül palpálwüx nación leawa tawüw wüx asoetiw nejiw apmajüyiw tiül aaga ran tiül aaga cambaj quiaj. Meáwan montangtang monajiüt najlüyiw wüx iüt apmambüw tiül aaga najneajay cambaj quiaj, majoyiw mamb leawa xeyay najneajay ajiürüüw müjchiw Teat Dios, marangüw

nej casa. ²⁵Meáwan puerta niüng ajmeleran ocueaj aaga cambaj quiaj aplejquiam meáwan nüt, ngo palam cos ngo majlüy ongwiiüts quiaj. ²⁶Apmajoyaran mamb meáwan leaw xeyay najneajay müünd Teat Dios marangüch casa. ²⁷Tiül aaga cambaj quiaj, ngondom majmel nicuajind ngo majneaj, at nejinguind nerang ngo majneaj, at monwaiich; naleaing apmajmeliw ajcúwan leawa apmapacüw meáwan nüt, cos larangüch minütiw nejiw tiül aaga nawiig ocueaj Quicheech Sap.

22 Wüx landoj aag ayaj, quiaj aaga ángel tüüch xic najaw nots lam nerixixay, nerijrij atnej vidrio; aaga yow quiaj neech mapacaran. Aag ayaj imiün niüng ajlüy najneajay trono chetej wüx Teat Dios, at niüng ajlüy aaga Quicheech Sap. ²Aaga lam quiaj among amb pinawan aaga calle tiül a cambaj quiaj. Mbeaymbeay aaga lam quiaj, ajlüy xiül neech mapacaran meáwan nüt. Aaga xiül quiaj, apmeóng gajpic (12) aóng tiül nomb neat; aag ayaj aóng noicnoic caaw. Aton naag aóp aaga xiül quiaj alndom mamongoch iün andeow meáwan nación. ³Tiül aaga cambaj quiaj lango majlüy nicuajind ngo majneaj. Naleaing aaga najneajay trono niüng chetej Teat Dios, at a trono niüng chetej aaga Quicheech Sap apmajlüy tiül aaga cambaj quiaj. Quiaj meáwan monrang minajiüt nej apmarangiüw nej casa. ⁴Apmajawüw mitey nej, aton minüt nej apmajlüy teombas omalüw nejiw. ⁵Quiaj langome apmajlüy ongwiiüts, ngome apmetam

lámpara marraj; ngome apmetam atil nüt, cos Teat Dios apmarraj meáwan leaw almajlüy quiaj. Nejiw apmajlüyiw montangtang meáwan nüt, meáwan neat.

Teat Cristo apmandilil najan

⁶Quiaj aaga ángel tasaj xic:
—Aaga poch cam naleaing, ngo mawaiich, alndom meyar leaw apiüng. Aaga Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios, aag neech marangüw wüx nawiig leaw andeac nej ajcüw mondeac andeac nej, nej tüüch miün miángel nej majüiüquich leawa laliüc majlüy, majawüw aag ayaj monrang minajiüt nej —aw.

⁷—iXique saliüc najénan!
iNajneajay, ich mapac omeajtsüw leawa apmayac wüx omeaats andeac Teat Dios atnej apiüng tiül aaga nawiig cam, cos nej lamapiüng nguineay apmajlüy alinoic nüt! — aw Teat Cristo.

⁸Xique, Juan, tanguiayiüs, tajawas meáwan aag ayaj. Wüx landoj nanguiyay, najaw aag ayaj, quiaj taquiejliis xecos teoleaj aaga ángel narang casa, cos nej neech xic najaw aag ayaj. ⁹Quiaj tasaj xic:

—Ngwüy, nde merang xic casa, cos xique aton sarang minajiüt Teat Dios at ic, atnej tarangüw mondeac andeac Teat Dios, atnej arangüw leawa ayac wüx omeaats aaga poch najlüy tiül aaga nawiig cam. Néjan Teat Dios netam merang casa —aj xic.

¹⁰Ndoj tasaj xic:

—Nde mexot aaga poch najlüy tiül aaga nawiig cam, aag apiüng wüx nguineay apmajlüy alinoic nüt, cos laliüc majlüy aaga lamapiüng

quiaj.¹¹ Leawa nerang ngo majneaj, tanaámb ich marang ngo majneaj, at leawa nerang nisoet ich marang tanaámb. Nganüy leawa nerang najneaj, tanaámb ich marang najneaj. At leawa nerang andiüm Teat Dios, tanaámb ich marang leaw andiüm Teat Dios —aj xic.

¹² Quiaj Teat Jesús tapiüng:

—Naleaing xique saliüt najénan, sanajamiün leaw sanüüch nopnopopo leaw tarang.¹³ Xique mbas salnajlüy atnej letra A, at sajlüy úmbwüx atnej letra Z —aw.

¹⁴ Najneajay apac omeajtsüw leawa tajwan asoetiw nejiw, cos aag ayaj atnej lajantsüch apixaw nejiw, majmeliw ambüw tiül aaga puerta ocueaj aaga najneajay cambaj, at matüchiw aaga xiül neech mapacaran meáwan nüt.¹⁵ Nganüy ajcüwa leawa ngo müjndiw majmeliw tiül aaga cambaj quiaj, ajcüw ayaj atnej ngo majneaj nimal leaw mbójan arang ngo majneaj. Ajcüw ayaj monsüet; ajcüw ayaj monjiür pálwüx minajtaj pálwüx minaxey; ajcüw ayaj monbiy nipilan; ajcüw ayaj monrang casa narangüch dios; at meáwan mondiüm leaw ngo maleaing, tengwüy monwaiich.

¹⁶ —Xique Teat Jesús tijchiüs miün xeángel mapiüng aaga poch lajlüy tiül aaga nawiig cam, manguiayiw meáwan mondüüb xic tiül palpálwüx cambaj. Xique nawas tiül acualaats aaga Rey David tajlüy nomb. At xique sajlüy natang atnej aaga nadam ocas najntsop chijjmbaw —aw.

¹⁷ Aaga Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios, y meáwan mondüüb Teat Cristo, nejiw ajlüiyw atnej minüx nej, apiüngüw:

—Mac —awüw.

At leaw anguiay, ich mapiüng aton:

—Mac —ich maw.

Aton Jane nind anganeow, ich miün manganeow; meáwan leawa andiümüw manganeowüw, ich manganeowüw aaga yow neech mapacaran meáwan nüt, aag ayaj üjndíwan.

¹⁸ Xique Juan, sasaj meáwan leawa apmanguay andeac Teat Dios tiül aaga nawiig cam: Sitiül aljane apmayac wüx, quiaj Teat Dios apmüüch majlüy wüx ombas nej meáwan ngo majneaj atnej lamapiüng tiül aaga nawiig cam.¹⁹ Aton sitiül aljane apmawün quiriw naw tiül aaga nawiig cam niüng Teat Dios apiüng nguineay apmajlüy alinoic nüt, quiaj Teat Dios langome apmüüch nicuajind leaw lamapiüng apmüüch minipilan nej tiül aaga nangaj cambaj; ngome apmayar aaga najneaj atnej apiüng tiül aaga nawiig cam.

²⁰ Aaga nepiüng meáwan aag agüy, apiüng:

—Naleaing xique saliüt najénan —aw.

Amén. ¡Atquiaj apmajlüy! ¡Mac Teat Jesús!

²¹ Sandiüm Miteatiiüts Jesucristo müüch icon meáwan mimonajneaj nej. Amén.